

MALATYA İLİ

YEREL EKONOMİK ARAŞTIRMA

Editör: Yrd. Doç. Dr. Ferhat SAYIM

2007

MALATYA İLİ

YEREL EKONOMİK ARAŞTIRMA

Proje Yürütücüsü

Proje Danışmanı

Yayın Editörü

Alan Araştırması Yazarları

Kent Kültürü

Ticaret, Tarım, Hayvancılık

Sanayi Ticaret ve Yatırım

Sağlık

Eğitim

Bilgisayar Destekli Eğitim

Bilişim

Ülkemizde Medikal Sektörü

İnsan Kaynakları

Kent Pazarlama İletişimi

Gelişim Planı Yazarı

Malatya Bölgesel Orta Merkez Gelişim Planı

Organizasyon Şeması Önerisi“Altın Kayısı Girişimi”

:Ahmet Turan KOÇER

:Yrd. Doç. Dr.Ferhat SAYIM

Ahmet Turan KOÇER

:Yrd.Doç.Dr.Ferhat SAYIM

:

:İsmail DEMİRTAŞ

: Mustafa Emin GÜL

: Mehmet TUNÇ-Mehmet VAROL

Fatih ELBİR - Furkan KIRIK -

Hakan MEMUR- İbrahim Sinan

BUĞUR- Serkan BÖLÜKBAŞI

: Yasin ASLAN

: Ferhat HAN

: Ahmet Alper TECİMER

: Berat DOĞAN

: Yusuf ÇALIŞKAN

: Hakan ODABAŞI, Yasin EKİCİ

:

: Ahmet Turan KOÇER

:Ahmet Turan KOÇER

BÖLÜMLER

1	PROJE ÖZELLİKLERİ.....	1
2	ALAN ARAŞTIRMALARI - ATÖLYE ÇALIŞMALARI.....	8
2.1	ŞEHİR KÜLTÜRÜ ATÖLYESİ – KENT KÜLTÜRÜ RAPORU.....	8
2.2	SANAYİ VE TİCARET ATÖLYESİ – TİCARET, TARIM VE HAYVANCILIK RAPORU.....	24
2.3	SANAYİ VE TİCARET ATÖLYESİ – SANAYİ TİCARET VE YATIRIM.....	53
2.4	SAĞLIK ATÖLYESİ-SAĞLIK ALAN RAPORU	120
2.5	SAĞLIK ATÖLYESİ-İKİNCİ ÇALIŞMA DÖNEMİ EKLENTİSİ	140
2.6	EĞİTİM ATÖLYESİ-EĞİTİM ALAN RAPORU	155
2.7	EĞİTİM ATÖYESİ BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİM ALAN RAPORU	177
2.8	BİLİŞİM ATÖYESİ-BİLİŞİM ALAN RAPORU	199
2.9	BİLİŞİM ATÖLYESİ-ÜLKEMİZDE MEDİKAL SEKTÖRÜNE DAİR ALAN RAPORU	222
2.10	İNSAN KAYNAKLARI ATÖLYESİ-İNSAN KAYNAKLARINI GELİŞTİRME BAŞLIKLIL ALAN RAPORU .	239
2.11	İLETİŞİM ATÖLYESİ-KENT GELİŞİM PLANI İLETİŞİM STRATESJİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE DAİR RAPOR	264
3	HAZIRLANAN GELİŞİM PLANLARI.....	287
3.1	MALATYA BÖLGESEL ORTA MERKEZ (BOM)GELİŞİM PLANI	288
3.2	ORGANİZASYON ŞEMASI ÖNERİSİ-“ALTIN KAYISI GİRİŞİMİ”	325

İÇİNDEKİLER TABLOSU

BÖLÜMLER	I
İÇİNDEKİLER TABLOSU	II
ŞEKİL VE TABLOLAR	XIV
1 PROJE ÖZELLİKLERİ	1
AMACI	1
ÇALIŞMADA HEDEFLenen ÇIKTILAR	1
ÇIKTILARIN SAĞLAYACAĞI KAZANIMLAR	1
A-KURUMSAL	1
B-TOPLUMSAL	1
C-TEKNOLOJİK	2
ÇIKTILARIN UYGULAMAYA AKTARILMASI	2
A-UYGULAMAYA AKTARIM ADIM VE MEKANİZMALARI	2
B-UYGULAMAYA AKTARIM SÜRESİ VE TAKVİMİ	2
RAPORU HAZIRLATANLAR	3
ANAHTAR KELİMELER, TANIMLAR VE KISALTMALAR	3
A-ANAHTAR KELİMELER	3
B-İLGİLİ DİSİPLİNLER	3
C-TANIMLAR-KISALTMALAR	3
UYGULANABİLİR BELGELER	3
ARAŞTIRMA KAPSAMI	4
YÖNTEM	4
ARAŞTIRMANIN AR-GE NİTELİĞİ	5
ARAŞTIRMANIN YAYGIN ETKİSİ	5
PROJE ÇIKTILARI	6
BAŞARI ÖLÇÜTLERİ	6
PROJE EKİBİ	6
2 ALAN ARAŞTIRMALARI - ATÖLYE ÇALIŞMALARI	8
2.1 ŞEHİR KÜLTÜRÜ ATÖLYESİ – KENT KÜLTÜRÜ RAPORU	8
2.1.1 GİRİŞ	9
2.1.2 JEOPOLİTİK KONUMU	9
2.1.3 TARİHİ	10
2.1.4 SOSYAL YAPISI	13
2.1.4.1 İLİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ	13
2.1.4.2 SOSYAL HAYAT	14
2.1.5 EKONOMİK YAPI	15
2.1.6 KÜLTÜREL YAPI	16
2.1.6.1 MUTFAK KÜLTÜRÜ	16
2.1.6.2 GELENEKSEL SANATLAR	17

2.1.7	SİVİL MİMARİ	18
2.1.8	TARİHİ ESERLER	19
2.1.8.1	MÜZE	20
2.1.8.2	NEMRUT DAĞI HARABELERİ	20
2.1.8.3	KALELER	20
2.1.8.4	CAMİLER VE TÜRBELER	20
2.1.8.5	HANLAR	20
2.1.8.6	İLÇELERDEKİ TARİHİ ESERLER	20
2.1.8.7	MESİRE YERLERİ	21
2.1.9	SPORTİF ETKİNLİKLER	22
2.1.10	MALATYA'DA FİKRİ HAYAT	22
2.1.10.1	NERDEN GELİR BU "GARDAŞLIK"	23
2.2	SANAYİ VE TİCARET ATÖLYESİ – TİCARET, TARIM VE HAYVANCILIK RAPORU	24
2.2.1	GİRİŞ	24
2.2.2	TARIM	25
2.2.2.1	TARIMSAL ÜRÜNLER	25
2.2.2.1.1	TARIM ALANLARI	25
2.2.2.1.2	TARLA ÜRÜNLERİNİN EKİLEN ALANI	25
2.2.2.1.3	TARLA ÜRÜNLERİNİN ÜRETİMİ	26
2.2.2.1.4	SEBZE ÜRETİMİ	27
2.2.2.1.5	MEYVE ÜRETİMİ	28
2.2.2.1.6	BİTKİSEL ÜRETİM ORANLARI	28
2.2.2.1.7	HAYVANSAL ÜRÜNLER	29
2.2.2.1.7.1	HAYVAN SAYILARI CANLI	29
2.2.2.1.7.2	HAYVANSAL ÜRÜNLER ÜRETİMİ	30
2.2.2.1.8	ORMAN ÜRÜNLERİ	31
2.2.2.1.8.1	ORMAN VARLIĞI	31
2.2.2.1.8.2	ORMAN ÜRÜNLERİ	31
2.2.3	TİCARET	32
2.2.3.1	İHRACAT	33
2.2.3.1.1	İHRACATÇI İŞLETME SAYISI VE İHRACAT DEĞERLERİ	33
2.2.3.1.2	BÖLGENİN İLLERE VE SEKTÖRLERE GÖRE İHRACATI	33
2.2.3.2	İTHALAT	34
2.2.3.2.1	BÖLGENİN İLLERE GÖRE İTHALAT İŞLETME SAYISI VE İTHALAT DEĞERLERİ	34
2.2.3.3	SERMAYE YAPISI-MEVDUAT VE KREDİLER	35
2.2.3.3.1	MEVDUAT VE MEVDUATI OLUŞTURAN KESİMLER	35
2.2.3.3.2	KREDİLER VE KREDİLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI	35
2.2.4	MALİ GÖSTERGELER	36
2.2.4.1	GSYİH	36
2.2.4.2	GSYİH'NİN SEKTÖRLERE DAĞILIMI	36
2.2.4.3	MALATYA GENEL BÜTÇE GÖSTERGELERİ	37
2.2.5	İSTİHDAM	38
2.2.6	SONUÇ	38
2.2.7	KAYNAKLAR	40
2.2.8	EKLER	41
2.3	SANAYİ VE TİCARET ATÖLYESİ – SANAYİ TİCARET VE YATIRIM	53
2.3.1	GİRİŞ	53
2.3.2	TÜRKİYEDE MEVCUT DURUM	54

2.3.3	MALATYA' NIN SANAYİ TARİHİ	55
2.3.4	SANAYİNİN ALT YAPISI	56
2.3.4.1	ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ	56
2.3.4.2	TÜRKİYE'NİN OSBLER VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İÇİN HEDEF VE POLİTİKALARI	57
2.3.4.3	MALATYA İLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ	58
2.3.4.3.1	BİRİNCİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ	58
2.3.4.3.2	İKİNCİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ	59
2.3.4.4	MALATYA OSB'LERİNİN BÖLGE OSB'LERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI	60
2.3.4.4.1	ADİYAMAN OSBLERİ	60
2.3.4.4.2	ELAZIĞ OSBLERİ	61
2.3.4.4.3	KAYSERİ OSBLERİ	62
2.3.4.4.4	MALATYA OSBLERİ	62
2.3.4.5	KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ	63
2.3.4.6	MALATYA KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ	63
2.3.5	İMALAT SANAYİ	65
2.3.6	MADENCİLİK	68
2.3.6.1	DEMİR	70
2.3.6.2	PİROFİLLİT	72
2.3.6.3	KROM	73
2.3.7	ENERJİ	73
2.3.7.1	ENERJİDE HEDEFLER VE POLİTİKALAR(TÜRKİYE)	77
2.3.8	ULAŞIM	78
2.3.8.1	DEMİRYOLU	78
2.3.8.1.1	TÜRKİYE DE DEMİRYOLU VE DEVLETİN HEDEFLERİ	78
2.3.8.1.2	MALATYA DEMİRYOLU	79
2.3.8.2	KARAYOLU	81
2.3.8.2.1	TÜRKİYE DE KARAYOLU VE DEVLETİN HEDEFLERİ	81
2.3.8.2.2	MALATYA DA KARAYOLU	82
2.3.8.3	HAVAYOLU	84
2.3.8.3.1	TÜRKİYE DE HAVAYOLU VE DEVLETİN HEDEFLERİ	84
2.3.8.3.2	MALATYA DA HAVAYOLU	84
2.3.9	YATIRIM DESTEKLERİ	86
2.3.9.1	GENEL DESTEKLER	88
2.3.9.1.1	TEŞVİK UNSURLARI	88
2.3.9.2	KOSGEB DESTEKLERİ	88
2.3.9.2.1	DANIŞMANLIK DESTEĞİ :	88
2.3.9.2.2	CE İŞARETLEMESİNE İLİŞKİN TEST VE GENEL TEST/ANALİZ DESTEKLERİ:	89
2.3.9.2.3	TEKNOLOJİ ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME DESTEĞİ:	89
2.3.9.2.3.1	GERİ ÖDEMELİ DESTEKLER	89
2.3.9.2.3.2	GERİ ÖDEMESİZ DESTEKLER	90
2.3.9.2.4	BİLGİ AĞLARI VE E-İŞ DESTEĞİ:	91
2.3.9.2.5	YEREL EKONOMİK ARAŞTIRMA DESTEĞİ:	92
2.3.9.2.6	ORTAK KULLANIM AMAÇLI MAKİNE TEÇHİZAT DESTEĞİ	92
2.3.9.2.7	EĞİTİM DESTEĞİ	92
2.3.9.2.8	YURTDIŞI PAZAR ARAŞTIRMA DESTEĞİ	93
2.3.9.2.9	İHRACAT AMAÇLI YURTDIŞI İŞ GEZİSİ (İYİG) PROGRAMI KATILIM DESTEĞİ	93
2.3.9.2.10	MİLLİ KATILIM DÜZEYİNDEKİ YURTDIŞI FUARLARA KATILIM DESTEĞİ	93
2.3.9.2.11	YURTDIŞI DAİMİ SERGİ (SHOW-ROOM) KATILIM DESTEĞİ	93
2.3.9.2.12	YURTIÇİ ULUSLARARASI SANAYİ İHTİSAS FUARLARINA KATILIM DESTEĞİ	94
2.3.9.2.13	YURTIÇİ SANAYİ FUARLARINA KATILIM DESTEĞİ	94

2.3.9.2.14	İHRACATA YÖNLENDİRME DESTEĞİ	94
2.3.9.2.15	MARKA OLUŞTURMA VE TANITIM DESTEĞİ	94
2.3.9.2.16	İŞ GELİŞTİRME MERKEZİ DESTEĞİ	94
2.3.9.2.17	YENİ GİRİŞİMCİ DESTEĞİ	94
2.3.9.2.18	BİLGİSAYAR YAZILIMI DESTEĞİ	95
2.3.10	MALATYA NİN FAYDALANABİLECEĞİ TEŞVİKLER	95
2.3.11	DEVLETİN YATIRIM VE SEKTÖREL POLİTİKALARI	96
2.3.11.1	YATIRIMLARIN TEŞVİK EDİLMESİ	96
2.3.11.2	TEKNOLOJİK KAPASİTENİN VE AR-GE’NİN GELİŞTİRİLMESİ	96
2.3.11.3	SEKTÖREL POLİTİKALAR	97
2.3.12	YAPILABİLİRLİK ANALİZİ	98
2.3.12.1	TARIM SEKTÖRÜNDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR	98
2.3.12.2	HAYVANCILIK SEKTÖRÜNDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR	98
2.3.12.3	GIDA SANAYİNDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR	99
2.3.12.4	MAKİNE İMALAT SANAYİNDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR	99
2.3.12.5	ENERJİ SEKTÖRÜNDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR	99
2.3.12.6	DİĞER SEKTÖRLERDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR	99
2.3.13	SONUÇ	101
2.3.14	KAYNAKLAR	103
2.3.15	EKLER	105
2.3.15.1	KARŞILAŞTIRMA:	105
2.3.15.1.1	MALATYA’DA SANAYİDE ÖNE ÇIKAN SEKTÖRLER	105
2.3.15.1.2	KAYSERİDE SANAYİDE ÖNE ÇIKAN SEKTÖRLER	111
2.3.15.2	POTANSİYEL DOĞAL KAYNAK REZERVİ TABLOSU	117
2.4	SAĞLIK ATÖLYESİ-SAĞLIK ALAN RAPORU	120
2.4.1	GİRİŞ	120
2.4.2	HEDEF	120
2.4.3	TÜRKİYE’DE SAĞLIĞA GENEL BAKIŞ	121
2.4.4	EMA BÖLGESİNDE SAĞLIĞA GENEL BAKIŞ	123
2.4.4.1	NÜFUS DAĞILIMI	124
2.4.4.2	BÖLGE İSTATİSTİKLERİ	124
2.4.5	TÜRKİYE’DEKİ SAĞLIK PROBLEMLERİ VE KAYNAKLARI	127
2.4.5.1	FİNANS SORUNLARI	128
2.4.5.2	ORGANİZASYON SORUNLARI	128
2.4.5.3	SİYASİ VE BÜROKRATİK SORUNLAR	128
2.4.6	SAĞLIK TURİZMİ	128
2.4.6.1	SAĞLIK TURİZMİNDE TÜRKİYE’NİN GÜÇLÜ YÖNLERİ	129
2.4.6.2	SAĞLIK TURİZMİNDE TÜRKİYE’NİN ZAYIF YÖNLERİ	130
2.4.6.3	EMA BÖLGESİ SAĞLIK TURİZMİNDEKİ GÜÇLÜ YÖNLERİ	131
2.4.6.4	EMA BÖLGESİNİN SAĞLIK TURİZMİNDEKİ ZAYIF YÖNLERİ	131
2.4.7	EMA BÖLGESİNDE; FİZİK TEDAVİ & REHABİLİTASYON, İÇME VE KAPLICALAR	132
2.4.7.1	MALATYA’DAKİ İÇMELER;	132
2.4.7.1.1	İSPENDERE İÇMESİ	132
2.4.7.1.2	BALABAN İÇMESİ	132
2.4.7.1.3	HARAP ŞEHİR İÇMESİ	132
2.4.7.2	MALATYA CİVARINDAKİ İLLERDE BULUNAN KAPLICALAR	132
2.4.7.2.1	ILICA KAPLICALARI	132
2.4.7.2.2	BALIKLI KAPLICA	133
2.4.7.2.3	ÇERMİK KAPLICALARI	133

2.4.7.2.4	BİN-KAP KAPLICASI	133
2.4.8	SAĞLIKTA SEÇME KONULAR	134
2.4.8.1	SAĞLIKTA ETKİN VERİ TOPLAMA VE İSTATİSTİK OLUSTURMA	134
2.4.8.1.1	ICD10	134
2.4.8.1.2	ELEKTRONİK HASTA KAYIT SİSTEMİ	135
2.4.8.2	HİZMET KALİTESİNİN ARTTIRILMASI	135
2.4.8.3	AKREDİTASYON	135
2.4.8.4	AKREDİTASYONUN HASTALARA, ÇALIŞANLARA VE DİĞER KURUMLARA KAZANDIRDIKLARI	136
2.4.8.5	PERSONEL VE ARAÇ-GEREÇ YETERLİLİĞİ	137
2.4.9	SONUÇ	137
2.4.10	KAYNAKLAR	139
2.5	SAĞLIK ATÖLYESİ-İKİNCİ ÇALIŞMA DÖNEMİ EKLENTİSİ	140
2.5.1	YERLİ HASTALARA YÖNELİK MALATYA'DA YAPILMASI GEREKEN ALT YAPI ÇALIŞMALARI	140
2.5.1.1	ULAŞIM VE HABERLEŞME ALT YAPISI	140
2.5.1.2	ARAZİ	140
2.5.1.3	SU	140
2.5.1.4	KATI ATIK BERTARAFI	140
2.5.1.5	BEYAZ BAYRAK UYGULAMASI	140
2.5.1.6	HASTA VE HASTA YAKINI EĞİTİM HİZMETİ	140
2.5.2	YABANCI HASTALAR İÇİN YAPILMASI GEREKEN ALT YAPI ÇALIŞMALARI	141
2.5.2.1	ULAŞIM VE KONAKLAMA:	141
2.5.2.2	EĞLENCE HİZMETLERİ	141
2.5.2.3	REKLAM	141
2.5.2.4	EĞİTİMLİ PERSONEL	141
2.5.3	AB VE TÜRKİYE'NİN SAĞLIK SİGORTA SİSTEMLERİ	142
2.5.3.1	OECD VE AB ÜLKELERİNDE ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI	142
2.5.3.2	AB ÜLKELERİ ÖZEL SAĞLIK SİGORTACILIĞI YÖNELİMLERİ	143
2.5.3.3	TÜRKİYE'DE GENEL SAĞLIK SİGORTASI SİSTEMİ	143
2.5.3.3.1	GENEL SAĞLIK SİGORTA SİSTEMİNİN GETİRDİKLERİ	143
2.5.3.3.2	SİGORTA KAPSAMINDA OLMAYAN HİZMETLER:	143
2.5.3.3.3	GSS VE AİLE HEKİMLİĞİNİN DÜŞÜNÜLEN MUHTEMEL OLUMSUZ SONUÇLARI:	144
2.5.4	SAĞLIK HİZMETİNDE KALİTE	144
2.5.5	SAĞLIK TURİZMİNE YÖNELİK YATIRIMLAR VE TEŞVİK MEKANİZMALARI	145
2.5.6	EMA BÖLGESİNDE SAĞLIK TURİZMİNE YÖNELİK AÇILMASI GEREKEN BRANŞLAR	146
2.5.6.1	DİŞ TEDAVİ MERKEZİ:	146
2.5.6.1.1	ESTETİK DİŞ HEKİMLİĞİNDE BAZI UYGULAMALAR:	147
2.5.6.2	GÖZ TEDAVİ MERKEZİ:	149
2.5.6.3	ESTETİK CERRAHİ:	150
2.5.6.4	LABORATUVAR MERKEZİ:	151
2.5.6.5	HİPERBARİK OKSİJEN TEDAVİ MERKEZİ:	152
2.5.6.6	DİYABET KAMP MERKEZİ	153
2.6	EĞİTİM ATÖLYESİ-EĞİTİM ALAN RAPORU	155
2.6.1	GİRİŞ	155
2.6.2	EĞİTİMİN TANIMI	155
2.6.3	BİLGİ TOPLUMU	155
2.6.3.1	BİLGİ TOPLUMUNUN DİNAMİKLERİ	156
2.6.3.1.1	KÜRESELLEŞME	156

2.6.3.2	İLETİŞİM VE ENFORMASYON TEKNOLOJİLERİ	156
2.6.3.3	MİKRO-ELEKTRONİK VE BİYO-TEKNOLOJİK GELİŞMELER	156
2.6.4	BEŞERİ SERMAYE KAVRAMI VE KALKINMAYLA İLİŞKİSİ	157
2.6.5	TÜRKİYE'DE BİLİŞİM TOPLUMU İÇİN VAROLAN DURUM	157
2.6.6	TÜRKİYE'DE EĞİTİMDE GÖZLENEN SORUNLAR	158
2.6.6.1	GENEL DURUM	158
2.6.6.2	EĞİTİM SİSTEMİMİZ İÇİN İFADE EDİLEBİLECEK SORUNLAR	158
2.6.7	TÜRKİYE'DE MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM	159
2.6.8	PLANLAMA	161
2.6.8.1	EĞİTİM PLANLAMASI	161
2.6.8.2	EĞİTİM PLANLAMASI İLKELERİ	161
2.6.8.3	PLANLAMA MODELLERİ	162
2.6.8.3.1	İNSANGÜCÜ MODELİ	162
2.6.8.3.2	SOSYAL TALEP MODELİ	162
2.6.8.3.3	MALİYET-FAYDA ANALİZİ MODELİ	162
2.6.8.4	EĞİTİMDE PLANLAMA SORUNLARI	162
2.6.9	MALATYA'DA MEVCUT EĞİTİM DURUMU	163
2.6.9.1	İLK VE ORTA DERECELİ ÖRGÜN EĞİTİM KURUMLARI	163
2.6.9.1.1	OKUL ÖNCESİ	163
2.6.9.1.2	İLKÖĞRETİM OKULLARI	163
2.6.9.1.3	İLKÖĞRETİM OKULLARI OKUL, ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN, DERSLİK VE LOJMAN SAYILARI	163
2.6.9.1.4	ORTA ÖĞRETİM	164
2.6.9.1.5	GENEL LİSELER	164
2.6.9.1.6	MESLEKİ VE TEKNİK LİSELER	164
2.6.9.1.7	ÖZEL EĞİTİM	164
2.6.9.1.8	ÖZEL ÖĞRETİM	164
2.6.9.1.9	ÖZEL YURT VE PANSİYONLAR	165
2.6.9.1.10	MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI PANSİYON VE YATILI OKULLAR	165
2.6.9.2	YAYGIN EĞİTİM HİZMETLERİ	165
2.6.9.2.1	HALK EĞİTİM MERKEZLERİ	165
2.6.9.2.2	EĞİTİM MERKEZİ-ÇİRAKLİK EĞİTİM MERKEZİ	166
2.6.10	GZFT (SWOT) ANALİZİ	166
2.6.10.1	GÜÇLÜ YÖNLER	166
2.6.10.2	ZAYIF YÖNLER	167
2.6.10.3	FIRSATLAR	168
2.6.10.4	TEHDİTLER	169
2.6.11	PROBLEMATİK SEVİYE İÇİN ÖRNEK KONULAR	170
2.6.12	SONUÇ	170
2.6.13	KAYNAKLAR	172
2.6.14	EK TABLOLAR	172
2.7	EĞİTİM ATÖYESİ BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİM ALAN RAPORU	177
2.7.1	ARAŞTIRMA HEDEFİ	177
2.7.2	GİRİŞ	177
2.7.3	EĞİTİMDEKİ TEKNOLOJİ	178
2.7.4	TEKNOLOJİ VE ÇOCUK GELİŞİMİ	179
2.7.5	EĞİTİM KURUMLARINDA BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRENİM	180
2.7.6	ÖĞRETMENLER AÇISINDAN BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİM	181
2.7.7	BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİMİN OLUMSUZ YÖNLERİ	182

2.7.8	BİLGİSAYAR YÖNETİMLİ ÖĞRENİM	182
2.7.8.1	UYGULAMA YAZILIMLARI	182
2.7.8.1.1	KELİME İŞLEMCİLER	182
2.7.8.1.2	VERİ TABANI PAKETLERİ	183
2.7.8.1.3	ELEKTRONİK TABLOLAR	183
2.7.8.1.4	ÇOKLU ORTAM (MULTİMEDİA) ANSİKLOPEDİLERİ	183
2.7.8.2	SINIFLARDA BİLGİSAYAR KULLANIMI	183
2.7.8.3	DERS SUNU ARACI OLARAK BİLGİSAYAR	185
2.7.9	BİLİŞİM EĞİTİMİ	185
2.7.9.1	YAZILIM EĞİTİMİ	185
2.7.9.2	SİSTEM&NETWORK EĞİTİMİ	187
2.7.9.3	AUTOCAD & 3D EĞİTİMİ	187
2.7.10	MALATYA İLİ STRATEJİK PLANI	188
2.7.10.1	MALATYA İLİ PAYDAŞ ÇÖZÜMLEMESİ	189
2.7.10.1.1	İÇ PAYDAŞLAR	189
2.7.10.1.2	DIŞ PAYDAŞLAR	190
2.7.11	MALATYA İLİ SWOT ANALİZİ GÜÇLÜ YÖNLER / ZAYIF YÖNLER / FIRSATLAR / TEHDİTLER	190
2.7.11.1	GÜÇLÜ YÖNLER	190
2.7.11.2	ZAYIF YÖNLER	191
2.7.11.3	FIRSATLAR	193
2.7.11.4	TEHDİTLER	194
2.7.12	PROGRAM GELİŞTİRME BÖLÜMÜ STRATEJİK AMAÇ VE HEDEFLER	195
2.7.13	BİLGİSAYAR HİZMETLERİ BÖLÜMÜ STRATEJİK AMAÇ	195
2.7.14	AB PROJELERİ BİRİMİ STRATEJİK AMAÇ	196
2.7.15	KAYNAKLAR	197
2.8	BİLİŞİM ATÖYESİ-BİLİŞİM ALAN RAPORU	199
2.8.1	KISALTMALAR	199
2.8.2	ARAŞTIRMA HEDEFİ	199
2.8.3	GİRİŞ	199
2.8.4	BİLİŞİM SEKTÖRÜ VE HİZMETLERİ	203
2.8.4.1	DONANIM FİRMALARI	203
2.8.4.2	YAZILIM FİRMALARI	203
2.8.4.3	WEB TASARIMI/DESTEK FİRMALARI	203
2.8.4.4	TEKNİK SERVİS	203
2.8.4.5	SMS VE İLETİŞİM SERVİSLERİ	203
2.8.4.6	BT DANIŞMANLIĞI	203
2.8.4.7	SATIŞ	204
2.8.5	MALATYA'DA BT SEKTÖRÜ NE DURUMDA	204
2.8.6	KAMU KURUMLARINDA BİLİŞİM	205
2.8.6.1	E-DEVLET	205
2.8.6.1.1	E-BİREY	205
2.8.6.2	KENT VERİ BANKASI VE BİLGİ SİSTEMLERİ	205
2.8.6.3	KÜTÜPHANELER, MÜZELER	206
2.8.6.4	HASTANELER	206
2.8.6.5	OKULLAR	206
2.8.6.6	KAMUDA BİLİŞİME DAYALI AR-GE	207
2.8.7	ÖZEL İŞLETMELERDE BİLİŞİM	207
2.8.7.1	BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÜRETİM VE GELİŞTİRME, PERSONEL BİLGİSİ, DEPARTMANLAR ARASI İLETİŞİM	207

2.8.7.2	E-TİCARET	208
2.8.7.3	BT SEKTÖRÜNDE VE DİĞER SEKTÖRLERDE BT KULLANIMI KONUSUNDA TEŞVİKLER	209
2.8.7.3.1	KOSGEB	209
2.8.7.3.2	TEKNOLOJİ İZLEME VE DEĞERLENDİRME BAŞKANLIĞI (TİDEB)	209
2.8.7.3.3	AVRUPA BİRLİĞİ İŞ GELİŞTİRME MERKEZLERİ (ABİGEM)	210
2.8.7.3.4	EUREKA	210
2.8.7.3.5	ÖZEL BİR NOKTA: TEKNOPARK (TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ)	212
2.8.8	BİLİŞİM EĞİTİMİ	213
2.8.8.1	İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA	213
2.8.8.2	TEKNİK LİSELERDE	214
2.8.8.3	ÜNİVERSİTELERDE VE YÜKSEK OKULLARDA	214
2.8.8.4	BİLİŞİM VE TEKNOLOJİ EĞİTİMİ VEREN KURSLAR	215
2.8.9	MALATYALILARIN BİLİŞİM VE TEKNOLOJİYE BAKIŞI	216
2.8.10	UYGUN YATIRIM ALANLARI	216
2.8.11	SWOT ANALİZİ	217
2.8.11.1	GÜÇLÜ YÖNLER	217
2.8.11.2	ZAYIF YÖNLER	217
2.8.11.3	FIRSATLAR	217
2.8.11.4	TEHDİTLER	218
2.8.12	SONUÇ	218
2.8.13	KAYNAKLAR	220
2.9	BİLİŞİM ATÖLYESİ-ÜLKEMİZDE MEDİKAL SEKTÖRÜNE DAİR ALAN RAPORU	222
2.9.1	GİRİŞ	222
2.9.2	TIBBİ CİHAZ, ALET VE SARF MALZEMELERİ	222
2.9.2.1	TÜRKİYE'DEKİ DURUM	225
2.9.2.1.1	TEKNOLOJİK YAPILANMA	225
2.9.2.1.2	EKONOMİK YAPILANMA	226
2.9.2.1.3	YAPISAL DURUM	226
2.9.2.2	DÜNYADAKİ DURUM	227
2.9.2.2.1	TEKNOLOJİK YAPILANMA	227
2.9.2.2.2	EKONOMİK YAPILANMA	227
2.9.2.2.3	YAPISAL DURUM	227
2.9.2.3	GELECEĞE YÖNELİK GELİŞME VE DEĞİŞİMLERİ BELİRLEYECEK TEMEL EĞİLİMLER VE İTİCİ GÜÇLER	228
2.9.3	TIBBİ CİHAZ, ALET VE MALZEME ALANINDA TÜRKİYE'NİN GÜÇLÜ VE ZAYIF YANLARI, TEHDİT VE FIRSATLAR	228
2.9.3.1	GÜÇLÜ YANLAR	228
2.9.3.2	ZAYIF YANLAR	229
2.9.3.3	TEHDİTLER	229
2.9.3.4	FIRSATLAR	229
2.9.4	GELECEK VİZYONU VE SOSYO-EKONOMİK HEDEFLER	230
2.9.4.1	VİZYONUN GERÇEKLEŞEBİLMESİ İÇİN GEREKLİ SOSYO-EKONOMİK HEDEFLER	231
2.9.5	SEKTÖRLE BAĞLANTILI TEKNOLOJİK FAALİYET KONULARI VE TEKNOLOJİ ALANLARI	232
2.9.5.1	TEKNOLOJİK FAALİYET KONULARI (ÖNCELİKLER VE GEREKÇELER)	232
2.9.5.1.1	BİLGİ, İLETİŞİM VE ELEKTRONİK TEKNOLOJİLERİ	232
2.9.5.1.2	MALZEME VE HAMMADDE TEKNOLOJİLERİ:	232
2.9.5.1.3	MİKROELEKTRONİK, YARI İLETKEN VE SENSÖR TEKNOLOJİLERİ	232
2.9.5.1.4	BİYOTEKNOLOJİ:	232
2.9.5.1.5	NANOTEKNOLOJİ:	232

2.9.5.2	TEKNOLOJİ ALANLARI (ÖNCELİKLER VE GEREKÇELER)	233
2.9.5.3	ÖNCELİKLİ TEKNOLOJİ ALANLARINDA TÜRKİYE’NİN KONUMU	236
2.9.5.3.1	GÜÇLÜ YANLAR	236
2.9.5.3.2	ZAYIF YANLAR	237
2.9.5.3.3	TEHDİTLER	237
2.9.5.3.4	FIRSATLAR	237
2.9.6	SONUÇ	237
2.9.7	KAYNAKLAR	238
2.10	İNSAN KAYNAKLARI ATÖLYESİ-İNSAN KAYNAKLARINI GELİŞTİRME BAŞLIKLİ ALAN RAPORU	239
2.10.1	GİRİŞ	239
2.10.2	İNSAN KAYNAKLARI HAKKINDA	239
2.10.2.1	GLOBALLEŞEN DÜNYADA İNSAN KAYNAKLARI ALANINDA ÖNE ÇIKAN YAKLAŞIMLAR	240
2.10.2.2	İNSAN KAYNAKLARININ KARŞILAŞACAĞI ÖNEMLİ ZORLUKLAR	241
2.10.3	TÜRKİYE’DE DURUM	241
2.10.3.1	İSTİHDAMIN ARTIRILMASI	242
2.10.3.2	İŞGÜCÜ PİYASASININ GELİŞTİRİLMESİ	243
2.10.3.3	EĞİTİMİN İŞGÜCÜ TALEBİNE DUYARLI HALE GETİRİLMESİ	244
2.10.3.4	AKTİF İŞGÜCÜ POLİTİKALARININ GELİŞTİRİLMESİ	244
2.10.3.5	PLAN DÖNEMİ HEDEF VE TAHMİNLERİ	245
2.10.4	MALATYA’DA DURUM	246
2.10.4.1	NÜFUS	246
2.10.4.2	İŞGÜCÜ	247
2.10.4.3	NÜFUSUN EKONOMİK NİTELİKLERİ	248
2.10.4.4	İŞLETME İSTİHDAM ORANLARI	249
2.10.4.5	KOSGEB DESTEKLERİ	250
2.10.5	NELER YAPILABİLİR?	250
2.10.6	MALATYA İÇİN İK SWOT ANALİZİ	252
2.10.6.1	GÜÇLÜ YÖNLER	252
2.10.6.2	ZAYIF YÖNLER	252
2.10.6.3	FIRSATLAR	253
2.10.6.4	TEHDİTLER	253
2.10.7	SONUÇ	253
2.10.8	KAYNAKLAR	255
2.10.9	EKLER	255
2.10.9.1	EK-1 İNSAN KAYNAKLARI HAKKINDA KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ	255
2.10.9.2	EK – 2 2004 YILI KARŞILAŞTIRMALI İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ GÖSTERGELERİ	263
2.11	İLETİŞİM ATÖLYESİ-KENT GELİŞİM PLANI İLETİŞİM STRATESJİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE DAİR RAPOR	264
2.11.1	GİRİŞ-KENT GELİŞİM PLANLAMASI AMACI	264
2.11.2	KENT GELİŞİM PLANLAMASINDA İLETİŞİMİN ÖNEMİ	265
2.11.2.1	BÜTÜNLEŞİK PAZARLAMA İLETİŞİMİ	265
2.11.2.2	BÜTÜNLEŞİK PAZARLAMA İLETİŞİM UNSURLARI	266
2.11.2.2.1	SİNERJİ OLUŞTURMAK:	266
2.11.2.2.2	MESAJ TUTARLILIĞI OLUŞTURMAK:	266
2.11.2.2.3	KURUMSAL BÜTÜNLÜK:	267
2.11.3	İLETİŞİM KAVRAMI	267
2.11.3.1	İLETİŞİM SÜRECİ	267
2.11.3.2	ETKİLİ BİR İLETİŞİMİN ŞARTLARI	267

2.11.3.3	ETKİLİ İLETİŞİMİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ	268
2.11.3.4	HEDEF GRUPLARIN BELİRLENMESİ	268
2.11.3.5	İLETİŞİM HEDEFLERİNİN BELİRLENMESİ	269
2.11.3.6	MESAJIN TASARLANMASI	269
2.11.3.7	İLETİŞİM KANALLARININ SEÇİLİŞİ	270
2.11.4	BÜTÜNLEŞİK PAZARLAMA İLETİŞİMİNDE TUTUNDURMA KAVRAMI	270
2.11.4.1	TUTUNDURMA ALT KARMASINI OLUŞTURAN BİLEŞENLER	270
2.11.4.1.1	REKLAM	270
2.11.4.1.2	KİŞİSEL SATIŞ	270
2.11.4.1.3	SATIŞ TEŞVİK (PROMOSYON)	271
2.11.4.1.4	HALKLA İLİŞKİLER:	271
2.11.4.2	TUTUNDURMA/TANITIM KARMASI ELEMANLARI	271
2.11.5	KAMUOYU OLUŞTURMA	272
2.11.5.1	İMZA KAMPANYASI	272
2.11.5.2	BASIN GEZİLERİ	272
2.11.5.3	BASIN TOPLANTISI	272
2.11.5.4	BASIN DUYURUSU / BASIN BİLDİRİŞİ	272
2.11.6	KENT KAVRAMI	272
2.11.6.1	KENTLERİN VE METROPOLLERİN ARTAN VE DEĞİŞEN ROLÜ	272
2.11.6.2	TÜRKİYE’DE KENTLER VE KENTSEL SORUNLARIN ALGILANMASI	273
2.11.7	KENT ODAKLI İLETİŞİM STRATEJİLERİNİN OLUŞTURULMASI	274
2.11.7.1	STRATEJİK PLAN NELERİ İÇERİR?	274
2.11.8	MALATYA KENT GELİŞİM PLANI SWOT(GZFT) ANALİZİ	275
2.11.8.1	GÜÇLÜ YÖNLER:	275
2.11.8.2	ZAYIF YÖNLER	276
2.11.8.3	FIRSATLAR	276
2.11.8.4	TEHDİTLER	276
2.11.9	DÜNYADA YEREL MEDYA ÖRNEKLERİ	277
2.11.9.1	YEREL BASIN NEDİR?	277
2.11.9.2	YAYINCILIKTA YERELLEŞMENİN KAYNAKLARI	277
2.11.9.3	YEREL YAYIN SİSTEMLERİ	277
2.11.9.3.1	COĞRAFİ YERELLİK,	277
2.11.9.3.2	TOPLUMSAL YERELLİK	277
2.11.10	TÜRKİYE’DE YEREL BASIN OLGUSU VE YEREL BASININ DOĞUŞU	277
2.11.10.1	YEREL MEDYANIN ULUSAL MEDYA İLE KARŞILAŞTIRILMASI	279
2.11.10.2	MALATYA YEREL MEDYASI	279
2.11.10.2.1	BASIN TEMSİLCİSİ DERNEK VE KURULUŞLAR	279
2.11.10.2.2	GÜNLÜK GAZETELER	279
2.11.10.2.3	HAFTALIK GAZETELER	280
2.11.10.2.4	RADYOLAR	280
2.11.10.2.5	TELEVİZYONLAR	281
2.11.11	HEDEF KİTLE	281
2.11.12	PROJE PAYDAŞLARININ ROL VE GÖREVLERİN BELİRLENMESİ	282
2.11.13	MİADAP SWOT (GZFT) ANALİZİ	282
2.11.13.1	STRENGTH (GÜÇLÜ YÖNLER)	282
2.11.13.2	WEAKNESS (ZAYIF YÖNLER)	283
2.11.13.3	OPPORTUNITY (FIRSATLAR)	283
2.11.13.4	THREAT (TEHDİTLER)	283
2.11.14	ÖNERİ, DÜŞÜNCE VE BAZI YARARLI BİLGİLER	283
2.11.15	KENT GELİŞİM PLANI DÂHİLİNDEKİ ÇALIŞMALARA ÖNERİLER (	284

2.11.15.1	TÜRKİYE’DE KENT MÜZELERİ BOŞLUĞU (KENT KÜLTÜRÜ VE İLETİŞİM AÇISINDAN ÖNEM)	284
-----------	--	-----

3 HAZIRLANAN GELİŞİM PLANLARI 287

3.1	MALATYA BÖLGESEL ORTA MERKEZ (BOM)GELİŞİM PLANI	288
3.1.1	AMAÇ	288
3.1.2	GİRİŞ	289
3.1.3	BÖLGESİNDE ÖNCÜ MALATYA İÇİN VİZYON	292
3.1.3.1	MALATYA VE BÖLGESİNİN ORTA MERKEZ OLARAK PLANLANMASI	293
3.1.3.2	GELİŞTİRİLEBİLİR POTANSİYELLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GELİŞMENİN YÖNÜ	294
3.1.3.3	GELİŞMELERİ ÖNGÖRME VE ULUSAL POLİTİKALARLA UYUMLULAŞTIRMA, DÜNYA VE TÜRKİYE	295
3.1.4	MALATYA VE BÖLGESİ İÇİN GELİŞİM STRATEJİSİ	296
3.1.4.1	GELİŞME EKSENİ BELİRLEME	297
3.1.4.1.1	TEKSTİL	298
3.1.4.1.2	KAYISI	298
3.1.4.2	KATILIMCI PLANLAMA	301
3.1.4.3	İŞ BİRLİĞİ OLUŞTURMA	302
3.1.5	HEDEFLER VE YAPILMASI GEREKENLER	303
3.1.5.1	GENEL HEDEFLER	304
3.1.5.2	SANAYİİ HEDEFLERİ	305
3.1.5.3	TİCARET HEDEFLERİ	307
3.1.5.4	TARIM HEDEFLERİ	308
3.1.5.5	HAYVANCILIK HEDEFLERİ	309
3.1.5.6	SAĞLIK HEDEFLERİ	309
3.1.5.6.1	ALTYAPI	309
3.1.5.6.2	SAĞLIK TURİZMİ	310
3.1.5.7	TURİZM HEDEFLERİ	311
3.1.5.8	ELEKTRONİK HEDEFLERİ	311
3.1.5.9	BİLİŞİM HEDEFLERİ	312
3.1.5.10	EĞİTİM HEDEFLERİ	313
3.1.5.10.1	ALTYAPI	313
3.1.5.10.2	MESLEKİ EĞİTİM	314
3.1.5.11	İNSAN KAYNAKLARI HEDEFLERİ	314
3.1.5.12	KÜLTÜREL HEDEFLER	316
3.1.5.13	İLETİŞİM HEDEFLERİ	317
3.1.5.14	KENTSEL DÖNÜŞÜM HEDEFLERİ	317
3.1.5.14.1	ŞEHİR MERKEZİ	318
3.1.5.14.2	ÜNİVERSİTE – ÇİFTLİK ALT MERKEZİ	319
3.1.5.14.3	KALE - KÖMÜRHAN ALT MERKEZİ	320
3.1.5.14.4	BATTALGAZİ ALT MERKEZİ	321
3.1.5.14.5	KARŞIYAKA - GEMİCİ ALT MERKEZİ	321
3.1.6	YAPILMASI GEREKEN EK ÇALIŞMALAR	322
3.1.7	ROL GÖREV TASARIMI	322
3.2	ORGANİZASYON ŞEMASI ÖNERİSİ-“ALTIN KAYISI GİRİŞİMİ”	325
3.2.1	GİRİŞ	325
3.2.2	MALATYA’DA YEREL KALKINMA İÇİN NE YAPMALI?	326
3.2.2.1	BİZE DÜŞEN NEDİR?	326

3.2.2.2	MALATYA'YI GELİŞMİŞ ORTA MERKEZ YAPMAK İÇİN YEREL KALKINMA VİZYONU NELERİ İÇERMELİDİR?	328
3.2.2.3	VİZYONEL KALKINMA İÇİN YEREL SİVİL AKTÖR İHTİYACI	329
3.2.2.4	YEREL KALKINMAYI ÖRGÜTLEMEK İÇİN NASIL BİR ORGANİZASYONA İHTİYAÇ VARDIR?	329
3.2.3	ALTIN KAYISI GİRİŞİMİ	330
3.2.3.1	ALTIN KAYISI GİRİŞİM GRUBU	330
3.2.3.2	NASIL BİR ORGANİZASYON YAPISI ?	330
3.2.3.3	AR-GE EĞİTİM VE DANIŞMANLIK BİRİMİ	333
3.2.3.4	GELECEĞİN PROJELERİ UYGULAMA BİRİMİ	334
3.2.3.5	KAYNAK OLUŞTURMA BİRİMİ	335
3.2.3.6	BAŞARI İÇİN DAYANIŞMA BİRİMİ	337
3.2.3.7	İLETİŞİM UYGULAMALARI BİRİMİ	339
3.2.3.8	YARATICI İSTİŞARE PLATFORMU	340
3.2.3.9	ALTIN YÖNETİM BİRİMİ	341
3.2.3.10	GENEL KOORDİNATÖRLÜK	342
3.2.3.11	TAMAMLAYICI KURUMLAR	343
3.2.3.11.1	ÜNİVERSİTE	344
3.2.3.11.2	BÖLGESEL KALKINMA AJANSI	344
3.2.3.11.3	MALATYA VALİLİĞİ	344
3.2.3.11.4	MALATYA BELEDİYESİ	345
3.2.3.11.5	MİLLETVEKİLLERİ	345
3.2.3.11.6	MTSO	345
3.2.3.11.7	MİAD	345
3.2.3.11.8	MASTÖB	346
3.2.3.11.9	KOSGEB	346
3.2.3.11.10	KAYISI BİRLİK	346
3.2.3.12	HANGİ KURUMLAR, HANGİ MEKANİZMALAR İÇİNDE NASIL YER ALACAK ?	346
3.2.3.13	NASIL BİR YAPILANMA SÜRECİ İLE OLUŞTURULMALIDIR?	347
3.2.3.14	İLİŞKİ ÇEVRESİNİN TARİFİ VE BU ANLAMDA GİRİŞİMİN BÖLGESEL VE ULUSAL YAPILARLA İRTİBATI ?	349
3.2.3.15	GİRİŞİMİN OLUŞUM VE GELİŞİM STRATEJİSİ, TAKTİK TUTUMLAR	349
3.2.3.15.1	OLUŞUM STRATEJİSİ:	349
3.2.3.15.2	TAKTİK TUTUMLAR:	350
3.2.3.16	UYGULAMA ZAMAN ÇİZELGESİ	352
3.2.3.16.1	I.FAZ	352
3.2.3.16.2	II. FAZ	352
3.2.3.16.3	III. FAZ	352

ŞEKİL ve TABLOLAR

1. ŞEKİL 1: MALATYA'DA TARIM ALANLARININ DAĞILIMI	25
2. TABLO 1: SEÇİLMİŞ TARLA ÜRÜNLERİNİN EKİLEN ALAN MİKTARLARI (HA)	25
3. TABLO 2: SEÇİLMİŞ TARLA ÜRÜNLERİNİN ÜRETİM MİKTARI (TON)	26
4. TABLO 3: SEÇİLMİŞ SEBZELERİN ÜRETİM MİKTARI (TON)	27
5. TABLO 4: SEÇİLMİŞ MEYVELERİN ÜRETİM MİKTARI (TON)	28
6. ŞEKİL 2: BİTKİSEL ÜRETİM ORANLARI	28
7. ŞEKİL 3: SEÇİLMİŞ CANLI HAYVAN SAYILARI	29
8. TABLO 5: SEÇİLMİŞ HAYVANSAL ÜRÜNLER (TON)	30
9. ŞEKİL 4: BÖLGE VE İLLERDEKİ ORMAN VARLIĞI (HA)	31
10. ŞEKİL 5: MALATYA SU ÜRÜNLERİ ÜRETİM YÜZDELERİ	31
11. TABLO 6: İHRACATÇI İŞLETME SAYILARI VE İHRACAT DEĞERLERİ	33
12. TABLO 7: BÖLGE VE İLLERDEKİ İHRACAT MİKTARLARININ SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI	33
13. TABLO 8: İTHALATÇI İŞLETME SAYILARI VE İTHALAT DEĞERLERİ	34
14. ŞEKİL 6: MALATYA GSYİH'SININ SEKTÖRLERE DAĞILIMI	36
15. TABLO 9: BÖLGE VE İLLERİN GENEL BÜTÇE GÖSTERGELERİ	37
16. ŞEKİL 7. MALATYA'DA İKTİSADİ FAALİYETLER KOLLARINA GÖRE NÜFUS	38
17. TABLO 1: BÖLGE VE İLLERDEKİ TARIM ALANLARININ DAĞILIMI (HA)	41
18. TABLO 2: SEÇİLMİŞ TARLA ÜRÜNLERİNİN EKİLEN ALAN MİKTARLARI (HA)	41
19. TABLO 3: SEÇİLMİŞ TARLA ÜRÜNLERİNİN ÜRETİM MİKTARI (TON)	42
20. TABLO 4: SEÇİLMİŞ SEBZELERİN ÜRETİM MİKTARI (TON)	42
21. TABLO 5: SEÇİLMİŞ MEYVELERİN ÜRETİM MİKTARI (TON)	43
22. TABLO 6: SEÇİLMİŞ CANLI HAYVAN SAYILARI	44
23. TABLO 7: SEÇİLMİŞ HAYVANSAL ÜRÜNLER (TON)	45
24. TABLO 8: BÖLGE VE İLLERDEKİ ORMAN VARLIĞI (HA)	45
25. TABLO 9: BÖLGE VE İLLERDEKİ ORMAN ÜRÜNLERİ VE MİKTARLARI (M ³)	45
26. TABLO 10: SU ÜRÜNLERİ MİKTARI (TON)	46
27. TABLO 11: İHRACATÇI İŞLETME SAYILARI VE İHRACAT DEĞERLERİ	46
28. TABLO 12: BÖLGE VE İLLERDEKİ İHRACAT MİKTARLARININ SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI	47
29. TABLO 13: İTHALATÇI İŞLETME SAYILARI VE İTHALAT DEĞERLERİ	47
30. TABLO 14: BÖLGE VE İLLERDEKİ İTHALAT MİKTARLARININ SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI	47
31. TABLO 15: BÖLGE VE İLLERE GÖRE MEVDUATİ OLUŞTURAN KESİMLER (TL)	48
32. TABLO 16: BÖLGE VE İLLERDE KULLANDIRILAN BANKA KREDİLERİNİN SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI, 2004	48
33. TABLO 17: BÖLGE VE İLLERİN GSYİH VE MALİ GÖSTERGELERİ	49
34. TABLO 18: GAYRI SAFİ YURTIÇI HASILA, 2004	49
35. TABLO 19: BÖLGE İLLERİ GSYİH' SININ BÜYÜME HIZLARI (1987-2000 DÖNEMİ; YILLIK ORTALAMA; YÜZDE)	49
36. TABLO 20: BÖLGE VE İLLERİN GENEL BÜTÇE GÖSTERGELERİ	50
37. TABLO 21. İŞKOLLARINA GÖRE İŞLETME VE İSTİHDAM SAYILARI	50
38. TABLO 22. TOBB SANAYİ VERİ TABANINDAKİ KAYITLI İŞLETMELERİN İŞLETME / İSTİHDAM ORANI	51
39. TABLO 23. MALATYA İLİ DEĞERLENDİRME	52
40. TABLO-1 OSBLERİN COĞRAFİ BÖLGELERE GÖRE DAĞILIMI	57
41. TABLO-2 MALATYA İLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ	58
42. TABLO-3. 1. OSB YATIRIM DURUMU	58
43. TABLO-3. 2. FİRMALARIN SEKTÖREL DAĞILIMI	58
44. TABLO-4 DİĞER SANAYİLER	59
45. TABLO-5 MALATYA-ELAZIG-ADİYAMAN OSB DURUMU	60
46. TABLO-6 KAYSERİ OSBLERİNDEKİ FİRMALAR	62

47. TABLO-7 MALATYA OSBLERİNDEKİ FİRMALAR	62
48. TABLO-8 MALATYA KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ	64
49. TABLO-9 KAYSERİ’DE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ VE ÇALIŞAN İŞÇİ SAYISI	64
50. YILLAR İTİBARIYLA MALATYA VE TÜRKİYE İMALAT İŞYERLERİ SAYISI	66
51. TABLO-10 YILLAR İTİBARI İLE İMALAT SANAYİNDE İSYERİ TOPLAMINDAN MALATYA’NIN ALDIGI PAY	67
52. TABLO-11 İMALAT SANAYİNDE ORTALAMA ÇALIŞAN VE YARATILAN KATMA DEĞER	67
53. TABLO-12 YILLAR İTİBARI İLE İMALAT SANAYİNDE ÇALIŞANLAR VE SEKTÖRDE YARATILAN KATMA DEĞERDEN MALATYA’NIN ALDIGI PAY	68
54. TABLO-13 MADENCİLİK VE TASOCAGI SEKTÖRÜNE İLİSKİN GENEL BİLGİLER, 2000 YILI	69
55. TABLO-14 YILLAR İTİBARI İLE MALATYA MADENCİLİK SEKTÖRÜNÜN ALDIGI PAYLAR	70
56. TABLO-15 MALATYA İSLENİBİLİR DEMİR CEVHERİ YATAKLARI	71
57. TABLO-16 MALATYA SORUNLU DEMİR CEVHERİ YATAKLARI	72
58. TABLO-17 MALATYA’DA KROM YATAKLARI	73
59. TABLO-18 MALATYA İLİNİN DİĞER BAĞI DOĞAL KAYNAK REZERVLERİ	73
60. TABLO-19 YILLAR İTİBARI İLE MALATYA’NIN ELEKTRİK TÜKETİMİ	74
61. TABLO-20 MALATYA İLİNDE KULLANILDIĞI YERE GÖRE ELEKTRİK ENERJİSİ TÜKETİMİ	75
62. TABLO-21 ELEKTRİK TÜKETİMİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI, 2003	75
63. TABLO-22 MALATYA’DA BULUNAN HİDROELEKTRİK SANTRALLERİ VE ÜRETİM MİKTARI	76
64. TABLO-23 MALATYA DOĞAL GAZ KULLANIMINA İLİSKİN SENARYOLAR VE 2020 PROJEKSİYONU	76
65. TABLO-24 YÜK TAŞIMALARINDA GELİŞMELER (MİLYON TON-KM)	79
66. TABLO-25 MALATYA DEMİRYOLU HATLARI	80
67. TABLO-26 HAT KESİMLERİ	80
68. TABLO-27 MALATYA DEMİRYOLU HAT UZUNLUĞU, YOLCU SAYILARI VE TREN KİLOMETRELERİ, 2003	81
69. TABLO-28 MALATYA’NIN BAĞI İLLERE KARAYOLU MESAFESİ	82
70. TABLO-29 MALATYA İLİNDE KAPLAMA CİNSİNE GÖRE DEVLET, İL, VE KÖY YOLLARI	83
71. TABLO-30 KÖYLERDE ASFALT YOL ORANI	83
72. TABLO-31 MALATYA İLİNDE DEVLET YOLLARI DEĞERLERİNİN DAĞILIMI (TRAFİK YÜKÜ), BİN(1000	83
73. TABLO-32 MALATYA HAVA MEYDANI İÇ VE DİŞ HAT TASIMALARI	85
74. TABLO-33 YOLCU TRAFİĞİ	85
75. TABLO-34 YÜK TRAFİĞİ	85
76. TABLO-35 UÇAK TRAFİĞİ	85
77. TABLO-36 MALATYA’DA YATIRIM YAPILMASI DURUMUNDA GELİŞİM BİLEŞENLERİNİN BULUNABİLİRLİKLERİ	95
78. TABLO-37 MALATYA’DA YATIRIM YAPILMASI DURUMUNDA SEKTÖREL YETERLİKLER	96
79. ÖNERİLEN YATIRIMLARIN EKONOMİK KRİTERLERE GÖRE YAPILABİLİRLİK ŞABLONU	99
MALATYA’NIN POTANSİYEL DOĞAL KAYNAK REZERVLERİ	117
80. DOĞUDAN BATIYA DOĞRU ÖZEL LABORATUARLARIN İLLERE GÖRE DAĞILIMI	123
81. TURGUT ÖZAL TIP MERKEZİ HASTA SAYILARI	126
82. 2005-2006 MALATYA İL GENELİ OKUL ÖNCESİ; OKUL, DERSLİK,ŞUBE ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ DURUMU	172
83. 2005–2006 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI İLÇELERE GÖRE İLKÖĞRETİM OKULLARI, ÖĞRENCİ, DERSLİK VE DERSLİK BAĞI DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYILARI	173
84. YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARI İLE PANSİYONLU İLKÖĞRETİM OKULLARININ ÖĞRENCİ SAYILARI	174
85. PANSİYONLU ORTA ÖĞRETİM KURUMLARI ÖĞRENCİ SAYILARI	174
86. HALK EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRLÜKLERİNCE AÇILAN KURSLAR VE KURSIYER SAYISI	176
87. TABLO 1- TÜRKİYE’DE BİLGİSAYAR SAHİPLİĞİ VE İNTERNET KULLANIM ORANI	201
TABLO 2- İNTERNET YAYGINLIĞI	202

88. TABLO 3- ÜLKELERİN BİLGİ TOPLUMUNA HAZIR OLMA DURUMU (E-READINESS)	202
89. TABLO 4- TÜRKİYE BİLİŞİM PAZARI	204
90. TABLO 5- MALATYA'DAKİ İŞLETMELERİN BİLİŞİM ALT YAPISI (KOSGEB SAHA ARAŞTIRMA ÇALIŞMASI MALATYA İLİ DEĞERLENDİRME RAPORU- 2005)	209
91. TABLO 6- BİLİŞİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA ÜNİVERSİTE, YÜKSEKOKUL VE TEKNİK LİSELERDEN MEZUN ÖĞRENCİ SAYILARI	215
92. TABLO1:TEMEL EKONOMİK BÜYÜKLÜKLER	242
93. TABLO2:İSTİHDAM GÖSTERGELERİ TÜRKİYE(%)	245
94. TABLO3:İSTİHDAM GÖSTERGELERİ MALATYA-TÜRKİYE KARŞILAŞTIRMASI	248
95. KOSGEB İŞLETME VERİ TABANINA GÖRE İSTİHDAM	249
96. TOBB SANAYİ VERİ TABANINA GÖRE İSTİHDAM	250
97. 2004 YILI KARŞILAŞTIRMALI İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ GÖSTERGELERİ	263
98. 2004 YILI KARŞILAŞTIRMALI İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ GÖSTERGELERİ	315
99. ALTIN KAYISI GİRİŞİMİ ORGANİZASYON ŞEMASI	332

1 PROJE ÖZELLİKLERİ

AMACI

Malatya yöresindeki işgücü yapısı, coğrafi konum, doğal kaynaklar, mevcut altyapı ve üstyapı, ekonomik durum, sanayi envanteri benzeri çalışmalarla, analizlerin yapılması ve uygun yatırım alanlarının tespit edilerek, uygun ve karlı yatırımların gerçekleştirilmesine, ekonomik, sosyal gelişme ile ulusal ve bölgesel kalkınmaya esas teşkil edecek planların oluşturulmasına zemin hazırlamaktır. Ayrıca, ülke ve dünya ekonomisinde yükselen değerlerin ve üretim dalları ile teknolojilerinin tespitine yönelik inceleme yapmak çalışmanın diğer bir ayağıdır.

ÇALIŞMADA HEDEFLENEN ÇIKTILAR

- Malatya ve bölgesi ile ilgili işgücü yapısı, coğrafi konum, doğal kaynaklar, mevcut altyapı ve üstyapı, ekonomik durum, sanayi envanteri benzeri veriler elde edilmesi ve analize uygun klasifikasyonu.
- Ülke ve dünya ekonomisinde yükselen değerlerin ve üretim dalları ile teknolojilerinin tespitine yönelik alan araştırması raporu.
- Malatya bölgesi için ortaya konacak stratejik planlara rehberlik edecek hedeflerin belirlenmesi.
- Yerel ve bölgesel sorunların tespitine yönelik ilin kurum ve sivil toplum kuruluşları tarafından savunulabilir bir metin elde edilmesi.
- Malatya iline ait sorunlar ve kalkınma hedefleri için alternatif çözüm önerilerinin ve projelerinin önünü açabilmek adına belli tema ve konsept içeren örnek proje metinlerinin ortaya çıkarılması.

ÇIKTILARIN SAĞLAYACAĞI KAZANIMLAR

A-KURUMSAL

Araştırma ile hedeflenen çıktılarda elde edilmesi durumunda, araştırmayı talep eden kuruma şu kazanımları sağlayacağı düşünülmektedir.

- Stratejik Planı yoksa disiplinlerarası bir inceleme çalışmasına dayalı olarak stratejik plan yapma imkanı.
- Daha önce stratejik plan yapılmışsa bu planın güncellenmesi ve gerekli revizyonların tespit edilmesinde kurum dışı gözlemlerle daha objektif ve rasyonel alternatiflerin ortaya konması
- Geniş sınırlar tarandıktan sonra, iyi hedeflenmiş ve cazip bir vizyon oluşturma imkanı
- Kurumun enerjisi ve kaynaklarını tüketen verimsiz alanların tespiti ve gözden düşürülmesi
- Kurumsal çalışma kültürünün oturmasına yardımcı olacak sürdürülebilir yol göstericiler elde edilmesi

B-TOPLUMSAL

Araştırma ile hedeflenen çıktılarda elde edilmesi durumunda, şu toplumsal kazanımları sağlayacağı düşünülmektedir.

- Özellikle yöre toplumuna kendi kaynak ve imkan potansiyelinin üçüncü gözler tarafından farklı bir klasifikasyoda aktarılması
- Toplumsal dönüşüm projelerinin oluşturulmasında altyapı ve kamuoyu oluşturulmasına destek
- Toplumun söylentiler dışında, referans alabileceği sağlam çalışmaların önünü açmak yoluyla toplumsal ilginin sistematik çalışmalara yönlendirilmesi
- Toplumsal aidiyet duygularının beslenmesine yol açacak ortak noktaların yazılı hale getirilmesi suretiyle dayanışma projeleri ve çalışmalarına zemin oluşturmak

C-TEKNOLOJİK

Gerçekleşebileceği düşünülen kazanımlar.

- Özellikle alan araştırması sırasında derlenecek bilgiler mal ve hizmet üretimi teknolojilerinin takip edilmesinde yol gösterici olabilecektir.
- İlin kaynak yapısına uygun sektörlerin tanıtılması ve niş oluşturmuş bölgelerin raporda belirtilmesi suretiyle düşük maliyetli üretimi sağlayan organizasyonların teknolojilerine dikkat çekilmiş olacaktır.
- İlin ihtiyacı olan yatırımların ve hitap edebileceği pazar büyüklüklerinin doğru tespitinde rol oynaması durumunda, yapılacak yatırımlarda hedefe en uygun özelliklerde ve uygun büyüklükte teknoloji yatırım planlamasına yardımcı olacaktır.
- Raporun, ilin yatırımlarında kabul görmüş yön gösterici bir misyon kazanması durumunda yoğunlaşacak yatırım türlerine ilişkin teknoloji firmalarının da eş zamanlı olarak bölgeye yatırım yapması yada mevcut firmaların yeni yatırımlara uygun arge çalışmasına girmesi sağlanabilecektir.

ÇIKTILARIN UYGULAMAYA AKTARILMASI

İnceleme sonucunda elde edilecek çıktılar ve bu çıktılardan yaygınlaştırılması işi, yeni çalışmaları gerektirmektedir. Burada kısa bir yol göstermede bulunmaktadır.

A-UYGULAMAYA AKTARIM ADIM VE MEKANİZMALARI

Çıktıların uygulamaya aktarılması, ayrıca hazırlanacak uygulama planlarını gerektirmektedir. Çıktılara ilişkin uygulama planının yapılması konusunda bu çalışmada, aktörlerinin seçilmesi, yönetilmesi, denetlenmesi, ara çıktılardan kontrol edilmesi, revizyonların yapılması, sonuçların alınması ve akabinde tamamlayıcı yatırım ve planların yapılması aşamalarını, izlenmesi gereken süreçte yol göstermesi açısından ifade etmekle yetiniyoruz.

B-UYGULAMAYA AKTARIM SÜRESİ VE TAKVİMİ

Uygulama planları yatırımcı kurum ya da firmaların mali ve organizasyonel güçleri de dikkate alınarak optimum genişlikte yapılmalıdır. Uygulama planlarının ve takviminin hazırlanmasında, bu raporda belirtilen hususların güncelliğini muhafaza edecek makul süreler ana kısıt olarak kabul edilmelidir. Raporumuzda incelenen konular için uygulama planı kısa- orta ve uzun vade takvim kısıtları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir. Uygulama planlarında aşağıda belirtilen süreler için ara değerlendirmelerin alınması ve revizyon ihtiyaçlarının kontrol edilmesi gerekmektedir. Bu süreler uygulama planının türü ve önem derecesi çerçevesinde değiştirilebilecektir.

Hedef :K.V. O.V. U.V.

Bölgesel sektör hedefleri	: 2,5yıl	7 yıl	15 yıl
Üretim Tesisi Yeni Yatırım Hedefleri	: 1 yıl	2 yıl	3,5 yıl
Pazarlama Stratejileri	: 15 ay	2,5 yıl	4 yıl
Toplumsal Refleksler	: 2yıl	5yıl	18 yıl

RAPORU HAZIRLATANLAR

Malatyalı İş Adamları Derneği tarafından hazırlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELER, TANIMLAR VE KISALTMALAR

A-ANAHTAR KELİMELER

Malatya, Ekonomik Analiz, Yerel Araştırma, Sektör Analizi, Yatırım Analizi

B-İLGİLİ DİSİPLİNLER

Ekonomi, kamu ekonomisi, istatistik, işletme, maliye, kamu maliyesi, sosyoloji, şehir planlamacılığı

C-TANIMLAR-KISALTMALAR

Alan araştırmalarında kullanılan kısaltmalar için ilgili raporun başında kısaltmalar listesi kullanılmıştır. Aşağıda ise araştırma sürecinde kullanılan yöntemde geçerli görev tanımlarına ait açıklamalar bulunmaktadır.

Alan: *Dönem çalışmasındaki araştırma planlama konu başlığıdır.*

Atölye: *Aynı alanda çalışma yapanların oluşturduğu çalışma grubudur.*

Seviye: *Çalışmaların hangi aşamada olunduğunu gösteren statüdür.*

Oturum: *Periyodik olarak yapılan her bir toplantıdır.*

Seviye Değerlendirme Oturumu: *Her bir seviye çalışması sonucunda katılımcılar ve yaptıkları çalışmaların başarısını kritik edilerek puanlandırıldığı oturumun adıdır.*

İşleyiş: *Seviye oturumlarının nasıl yapılacağını gösteren uygulama, kural ve prensiplerin bütünüdür.*

Statü: *Araştırmalara katılan üyelerin birikim ve tecrübelerini gösteren seviyedir.*

Grup Yönetmeni: *Araştırma grubunun yöneticiliği görevini üstlenmiş kişidir.*

UYGULANABİLİR BELGELER

Çalışmada başta Dokuzuncu Kalkınma Planı olmak üzere kamu otoritesinin ulusal öngörü ve hedefleri göz önüne alınmıştır. Kalkınma planının yanı sıra kamu otoritelerinin ve üniversitelerin yönlendirmelerini de ifade eden teşvik politikaları dikkate alınmak suretiyle ulusal ve bölgesel

hedeflerle uygun konu başlıkları seçilmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede kalkınma planı yanı sıra KOSGEB, Tübitak vb. kuruluşların desteklediği çalışma alanları dikkate alınmış ayrıca alanında kabul görmüş kişi ve kurumların stratejik öngörülerini ifade edilmeye çalışılmıştır.

ARAŞTIRMA KAPSAMI

Araştırma Malatya ilindeki ekonomik değere dönüştürülebilecek potansiyeli belirlemeyi hedeflemiştir. Potansiyel yatırımların kültürel ve çevresel etkilerini her ne kadar sosyal sorumluluk duygumuz gereği göz önünde bulundurmaya çalışsak ta bu değerlendirmeler bu konuda profesyonel kişi ve kurumlarca uygulama projeleri hazırlanırken ayrıca yapılmalıdır. Zaten kamu otoritesinin izin mekanizması bu değerlendirmeleri kendi kuralları çerçevesinde ayrıca yapmaktadır.

Çalışma Malatya eksenli olmakla birlikte alt bölge tanımı gereken alanlarda Elazığ, Malatya, Adıyaman Bölgesi (EMA) ele alınmıştır.

Bu çalışma Ekonomik Potansiyeli ölçmeye yarayacak bilgileri derlemeyi amaçlayan bir “alan araştırması” yada “yerel ekonomik araştırma” olarak adlandırılabilir.

YÖNTEM

Araştırma yöntemi alan araştırmaları için şu şekilde belirlenmiştir. Araştırma ekibinin alan seçimi ve görev dağılımı sonrasında her bir katılımcı seçtiği alanı tanımayı sağlayacak biçimde veriler toplar, kaynaklar araştırır, uğraştığı alanla ilgili temel sorunları araştırır. Çalışma, “Araştırılan Alan”ın sunumu ile sonuçlanır. Bu seviyede, ekip üyeleri, kendi seçtikleri alanlarda olabildiğince çeşitli kaynaklar kullanarak ve veriler toplayarak sonuç raporu hazırlar. Araştırma yürütülürken grup yönetmeni ile yöntem ve içerik açısından istişarelerde bulunulur. Ayrıca haftalık istişari toplantılarla ekip biraraya getirilir. Alanlarda birden fazla kişi çalışma yapacağından aynı alanı paylaşan kişiler konuyu paylaşarak da ayrı ayrı da araştırabilirler. Paylaşarak yaparlarsa ortak bir atölye çalışması yapmış olurlar. Her bir atölyeye çalışmalarını tamamlaması için bu seviyede 10 haftalık süre verilir. 10. hafta sonunda katılımcı raporları yürütücüye sunulur. Araştırmacıların tamamı toplam en fazla 6 haftalık oturum süresinde sunumlarını yaparlar. Bu sunumlarda alanla ilgili bilgiler verilirken, araştırma sürecinde kendileri açısından tespit ettikleri, çözüm üretilmesi gereken önemli problemler mutlaka belirtilir. 2,5 ay araştırma ve 1,5 ay sunum oturumları ve 1 ay kontrol ve olgunlaştırma süresi olmak üzere toplam 5 ay sürer. Atölyelerin sunum sırası ve ne zaman yapacağı baştan belirlenir. Takvimlendirilir. Takvime uygun davranılır. Son oturum araştırmacıların birbirlerini değerlendirdikleri bir formu doldurmaları ve yapılan çalışmaları kısaca sözlü olarak değerlendirmeleri yoluyla “Seviye Değerlendirme Oturumu” yapılarak seviye tamamlanır. Sonrasında yayın editörü tarafından raporların araştırma raporuna dönüşümü gerçekleştirilir.

Bu yöntemde yerel ekonomik araştırmanın bir veya bir kaç kişi ile değil, çok sayıda kişi tarafından yapılması farklı konu başlıklarında daha dengeli bir ağırlıklandırma imkanı vermektedir. Kısıtlı kadro ile hazırlanan araştırma raporları bir veya birkaç konuda yeterli araştırma seviyesini yakalasa da diğer alanlardaki araştırmaların yetersiz kalması ya da ikinci ve üçüncü planda ele alınması riskini taşımaktadır. Bizim uygulamamızda çalışma alanları farklı üyelere dağıtılmış ve Grup Yöneticisi ile Grup Danışmanının bütün ekip üyelerinin çalışmalarına eşit mesafede olmalarına dikkat edilmiştir. Yapılan istişari toplantılarda her bir araştırma konusu hem kendi bütünlüğü içerisinde hem de ilgili olduğu diğer alanlar çerçevesinde ayrı ayrı ele alınmıştır.

Çok sayıda araştırmacının olması elde edilen bilgi verilerin doğruluğu ve güncelliğinin sağlanmasında bir takım riskler de ortaya çıkarmaktadır. Grup yöneticisi ve Grup danışmanının kontrol ve denetimleriyle bu risk minimize edilmeye çalışılmıştır. Ülkemizde özellikle bazı alanlarda sağlıklı veri elde etmenin zorluğu ve kurumlar arası kayıt farklılıkları da gözönüne alınmıştır. Araştırmanın hedefinden sapmasına sebep olabilecek ya da yanlış yönlendirmeye sebep olabilecek verilerin kapsam dışı tutulmasına dikkat edilerek bu risk minimize edilmeye çalışılmıştır.

ARAŞTIRMANIN AR-GE NİTELİĞİ

Tübitak sistematığında aşağıda belirtilen faaliyetlere yönelik sistemli çalışmalar Ar-Ge kapsamında değerlendirilir:

- Daha önceden yapılan temel ve uygulamalı araştırma ve/veya pratik deneyimden elde edilen mevcut bilgiden yararlanarak yeni malzeme, yeni ürün, sistem veya bilgi üretmek,
- Yeni süreçler, sistemler ve hizmetler tesis etmek ya da halen üretilmiş veya kurulmuş olanları önemli ölçüde geliştirmek,
- Yurt dışında üretilen veya geliştirilen ürün, hizmet, sistem veya bilgiyi, ülke içerisinde üretmek veya geliştirmek.

Araştırmamız bu üç çalışma sistemine de zemin hazırlamayı hedeflemiştir. Bu çalışma ve ortaya çıkan raporla biz Ar-Ge sürecinin araştırma safhasını yerine getirmeyi hedefledik.

- Daha önceden yapılan yatırımlar ve bunların gelişim seyirleri incelenerek il çapında yapılabilecek yeni yatırımlara ilişkin ürün, sistem ve bilgi elde edilmeye çalışılmıştır.
- Malatya ili ve bölgesine ilişkin yeni yatırım süreçleri, yatırım alanları, sistemler tesis etmek ya da halen mevcut olanların önemli ölçüde önünü açacak bilgiler derlenmeye çalışılmıştır.
- Malatya dışında ve yurt dışında meydana getirilen uzmanlaşmış alanların ve büyüme potansiyeli gösteren pazarların Malatya bölgesinde oluşturulmasına kadar varacak gerçekçi bir görünüm ortaya konulmaya çalışılmıştır.

ARAŞTIRMANIN YAYGIN ETKİSİ

- Araştırma için oluşturulan ekibin elde ettiği tecrübe kazanımları daha ileriye götürebilmesi adına, bu ekibe araştırma konularında kalkınma planları ve model teorem oluşturmaya varacak şekilde yeni görevler tanımlanması suretiyle işbirliğinin devamına çalışılmaktadır.
- Araştırmanın hazırlatıcı kurum üyelerinin yapacakları yatırımlarda yol gösterici olması işleviyle bölgeye ve Türkiye'ye; katma değer, verimlilik, rekabet gücü, sosyal refah vb. açılardan katkı yapması umulmaktadır.
- Araştırma süresince elde edilen tecrübelerin ve yöntemle ilişkin revizyonların yazılı hale getirilmesi ile araştırma tekniği açısından dinamik bir süreç başlatılmıştır
- Araştırma raporunun hazırlatan kuruma ve ilgili otoritelere sunulmaya hazır hale getirilecek şekilde edit edilmesi ve klasifikasyona tabi tutulmasıyla benzer çalışmalara örnek görevi ifa olunacaktır.
- Araştırma yeni yatırımları, uygulama ve geliştirme projelerini teşvik etmektedir.

PROJE ÇIKTILARI

- Malatyalı işadamlarının yatırımlarını yönlendirme de faydalanabilecekleri alan raporları ortaya çıkarılmıştır.
- Malatya ili ile ilgili araştırma ve proje ekibi ortaya çıkmıştır.
- Oluşturulan araştırma ekibinin çalışmalara devam etmesi ileri seviye çalışmalara geçmesi durumunda uygulama planlarının ortaya çıkarılması mümkün olabilecektir.
- Alan araştırmasının tamamlanmasıyla birlikte bir değerlendirme paneli düzenlenmiştir. Her bir konu başlığında hazırlanan raporlar hazırlayıcıları tarafından konularında yetki değerlendiriciler önünde sunulmuş, savunulmuş ve değerlendirmeler alınmıştır. Bu panel hem akademik bir çalışma niteliği de taşımış hem de araştırma ekibinin nitelik kazanmasında mesafe sağlamıştır.

BAŞARI ÖLÇÜTLERİ

Ortaya çıkan alan raporlarının yayın haline getirilmesi ve dağıtılması sonrasında ortaya çıkacak geri bildirimler ve çalışma ekibinin istek ve kararlılıkla araştırmalara devam etmesi bu çalışma için başarı kriteri olarak değerlendirilebilecektir.

PROJE EKİBİ

Araştırma Ekibinde, 7 çalışma grubunda(atölye olarak adlandırılmıştır) 12 farklı konuda toplam 18 araştırmacı görev almıştır. Bunlar Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi öğrencileri ile 2 mezun kişi ve bir yardımcı doçentten oluşmaktadır.

Proje Yürütücüsü ve Hazırlatan Kurum Temsilcisi	: Ahmet Turan KOÇER
Proje Danışmanı	:Yrd. Doç. Dr.Ferhat SAYIM
	:Ahmet Turan KOÇER
Yayın Editörü	:Yrd.Doç.Dr.Ferhat SAYIM
Çalışma Grupları	:
➤ Kültür Atölyesi	
○ İsmail DEMİRTAŞ	Şehir Kültürü Ve Ruhü
➤ Sanayi, Ticaret Atölyesi	
○ MEHMET TUNÇ	Sanayi ve Yatırımlar
○ Mehmet VAROL	Sanayi ve Yatırımlar
○ Mustafa Emin GÜL	Ticaret, Tarım, Hayvancılık
○ Fatih CAMBAZOĞLU	Makine Sanayi
➤ Sağlık Atölyesi	
○ Fatih ELBİR	Sağlık
○ Furkan KIRIK	Sağlık
○ Hakan MEMUR	Sağlık
○ İbrahim Sinan BUĞUR	Sağlık
○ Serkan BÖLÜKBAŞI	Sağlık
➤ Eğitim Atölyesi	
○ Yasin ASLAN	Eğitim
○ Ferhat HAN	Bilgisayar Destekli Eğitim

- Bilişim, Elektronik ve Telekomünikasyon Atölyesi,
 - Ahmet Alper TECİMER Bilişim
 - Berat DOĞAN Tıp Elektronigi
 - Emre ARSLAN Telekomünikasyon
- İnsan Kaynakları Atölyesi
 - Yusuf ÇALIŞKAN İnsan Kaynakları
- İletişim Planlaması Atölyesi
 - Hakan ODABAŞI Kent Pazarlama İletişimi
 - Yasin EKİCİ Kent Pazarlama İletişimi

2 ALAN ARAŞTIRMALARI - ATÖLYE ÇALIŞMALARI

Bu bölümde Malatya yöresi ile ilgili araştırma yapmak üzere yapılan iş bölümü çerçevesinde oluşturulan atölyelerimizin raporları özetlenecektir. Raporların akademik ilkelere uymu konusunda sorumluluk atölye çalışmasını yürüten ekibimiz üzerindedir. Alan başlıkları ve yazarları aşağıda sıralanmıştır.

Kent Kültürü
Ticaret, Tarım, Hayvancılık
Sanayi Ticaret ve Yatırım
Sağlık

Eğitim
Bilgisayar Destekli Eğitim
Bilişim
Ülkemizde Medikal Sektörü
İnsan Kaynakları
Kent Pazarlama İletişimi

:İsmail DEMİRTAŞ
: Mustafa Emin GÜL
: Mehmet TUNÇ-Mehmet VAROL
Fatih ELBİR - Furkan KIRIK - Hakan MEMUR-
İbrahim Sinan BUĞUR- Serkan BÖLÜKBAŞI
: Yasin ASLAN
: Ferhat HAN
: Ahmet Alper TECİMER
: Berat DOĞAN
: Yusuf ÇALIŞKAN
: Hakan ODABAŞI, Yasin EKİCİ

2.1 ŞEHİR KÜLTÜRÜ ATÖLYESİ – KENT KÜLTÜRÜ RAPORU

İsmail DEMİRTAŞ tarafından hazırlanan kent kültürü raporunda öncelikle “Kent Tanımları”, “Kentlerin Tarihsel Gelişimi”, “Kentleşmeyi Etkileyen Unsurlar” ve “Türkiye’de Kentleşme” konuları işlendikten sonra Malatya ili ayrıca tanıtılmıştır. Aşağıda bu raporumuzun Malatya bölümünü alıntılıyoruz.

2.1.1 GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı kent tanımları ve kentlerin zaman sürecinde geçirmiş oldukları evrimler ışığında, bir çoğumuzun çocukluk ilk gençlik yıllarını geçirdiği bir çoğumuzun da hala yaşamakta olduğu ilimizin bu zaman tüneline nasıl bir evrim geçirdiği özellikle dünyayı her yöneyle etkileyen sanayi devriminin bir ürünü olan modern kent anlayışının gerek mimari gerek demografik gerekse sosyal ve kültürel anlamda kentimizi nasıl etkilediği, geleneksel bir kentleşme planının olup olmadığını ve kentimizde nasıl bir kent hayat yaşandığını, şehrin kendini tanımlaya bileceği değerleri nelerdir, bu değerler teknolojik gelişmeler karşısında kendini nasıl yenilemiştir. yada yenileyip yenileyemediğini görmek, yaşadığımız mekan tanımlamak amacı taşımaktadır. Çalışmanın ilk aşaması kentin sosyo politik ve stratejik konumu, ülkeye katkıları, kentin var olan değerleri, geçmişten günümüze taşıdığı tarihi ve kültür varlıklarını ortaya çıkarmak ve tanımlamaktır.

2.1.2 JEOPOLİTİK KONUMU

Doğu Anadolu Bölgesinin Yukarı Fırat Havzasında yer alan ilimiz, coğrafi konumu, tarihi kervan yollarının - ünlü Kral Yolu ve İpek Yolu - üzerinde bulunması ve sahip olduğu zengin su kaynakları nedeniyle, Neolitik Çağdan bu yana yerleşimlere sahne olmuştur. Malatya- Sivas üzerinden Erzurum’a, oradan da Kafkasya ya uzanan karasu - Aras tabi yolu özellikle ana doluya yerleşen Türklerin ve doğu Anadolu Ermenilerinin göç yolunu oluşturan önemli bir yoldur ve tarihin en eski yollarından biridir. Güneydoğu’ya açılan bir diğer önemli yol, Malatya ve Diyarbakır üzerinden Mezopotamya ya uzanır. Bu yolun kent tarihindeki önemi de Müslüman Arapların anadoluya geçiş yolu olmuştur. Bir diğeri murat Karasu- Van gölü yoludur. Güneyde dağlar arasında açılmış bir başka yol Adıyaman üzerinden Urfa’yı Malatya ya ’ya bağlamaktadır. Sırtını doğu anadolunun yüce dağlarına dayamış dağların eteğinde anadoluya açılan bir teras bir vaha gibidir. Katip çelebinin İfadesiyle tam bir ‘yol geçen hanı’ olan ilimiz tarihin her döneminde bu stratejik önemini korumuştur.

Malatya’da birleşen bu yollar kuzeyde Kafkasya ya güneyde Çukurova. Mezopotamya ve Suriye ye batıda ege sahillerine doğuda İran ve Uzakdoğu ya kadar uzanmaktadır. Bu yolların temelleri akat kralı Sargon zamanında atılmış ve o dönemden beri işlemektedir. Mezopotamya ile Anadolu arasındaki ticaret ve kültür alış verişinin antik çağlardan beri bu yollardan sağlanması yolların birleşim noktasında olan Malatya’yı kültürel askeri ve anlamda önemli ve kültür çeşitliliğinin yaşandığı kozmopolit bir kent haline getirmiştir.

Kısaca sıralayacak olursak antik çağlardan başlayarak Hititler, Medler, persler, Romalılar, Bizanslar, Müslüman Araplar, Selçuklular, Osmanlılar ve nihayet Türkiye Cumhuriyeti devletlerinin egemenliğinde, tarih sahnesinde ki rolüne devam etmektedir. Bu sıralamayı kuş bakışı kabul edecek olursak görmekteyiz ki Anadolunun tam kalbinde olan şehrimiz günümüz doğu ve batı medeniyetlerinin de temelini oluşturan birçok medeniyeti bünyesinde barındırmıştır.

2.1.3 TARİHİ

İzolu mevkii Cafer höyükte yapılan kazılarda yöre insanın M.Ö önce 7000 yılında paleolitik mağaralardan çıkarak ilk defa tarım ve hayvancılıkla uğraştıkları ve yerleşik köy hayatına geçtikleri anlaşılmaktadır. Tarih kronolojisini takip ettiğimizde bölgedeki yerleşik hayatın Aslantepe, Değirmentepe İsa höyük ve Fırıncı höyükte de M.Ö 5000-3000 yılları arasında da devam ettiği anlaşılmaktadır

Malatya'nın adına Hitit hiyeroglif kitabelerinde, Asur kitabelerinde rastlanmaktadır. Milid, Melid, olarak adlandırılmış ve Hitit kitabelerinde dana başı veya dana ayağı ile tasvir edilmiştir. Hitit, Asur, Medler, persler in egemenliğinde kalan şehir büyük İskender'in Anadolu'yu ele geçirdiği M.Ö 4. yy da Helenistik kültürünün etkisinde kalmıştır. Malatya'nın doğuyu batıya bağlayan bir düğüm noktası üzerinde bulunuyor olması nedeniyle Romalılar için de çok önemli stratejik bir merkez olmuştur. Romalılar buraya 12.lejyon nu yerleştirerek ili doğudaki en önemli askeri üs haline getirmiş ve uzun yıllar askeri bir us olarak kalmışlardır. Bizanslar döneminde özellikle Justinianus zamanında bir eyalet merkezi haline getirilmiştir. Bu dönemde şehir surları restore edilmiş ve şehir müstahkem bir hale getirilmiştir. Gündüzbey, Yeşilyurt, yakınca, Banazı, Bostanbaşı, Tecde, gibi yerleşim yerleri Bizanslar tarafından kurulmuştur. Bizans krallı Jüstinyen şehri İran saldırılarına karşı stratejik olarak bir savunma merkezi olarak gördüğünden şehre büyük önem vermiştir.

Sözü edilen yerlerde Bizanslılar zamanında kalma mozaikli havuzlar ve ev kalıntılarına rastlanmaktadır. Bu dönemde şehir önemli ölçüde Hristiyanlaştırılmış ve Rum, Ermeni halk yerleştirilmiştir. Bizanslarla Sasaniler arasında büyük bir meydan savaşı olmuş yenilgiyi kabullenemeyen Sasani kralı I. Hüsrev şehri yakıp yıkmıştır. Daha sonra da şehir Bizanslarla Müslüman Araplar arasında ciddi çekişmelere sahne olmuş ve sürekli el değiştirmiştir. (MS.7.-10 yy.) İslam döneminde de sınır şehri olması ve doğu-batı yollarının kesişme noktası olması hasebiyle şehrin Müslümanlaştırılmasına özel önem verilmiştir.

Bu bilgiler göstermektedir ki şehir bir sınır şehri olduğu için savaş meydanı gibi kullanılmıştır. Her iki dini(İslam ve Hristiyanlık) temsil eden devletlerin mücadelesi yaklaşık üç yüzyıl sürmüş ve bu durum şehirde her iki dinden insanların yaşadığı kozmopolit bir kültürün oluşmasına da zemin hazırlamıştır. Şehir Osmanlının sonlarına kadar bu farklı din farklı millet çeşitliliğini devam ettirmiştir.

Şehrin Türklerle tanışması 11 yy da başlamıştır. Türklerin Anadolu'ya akınlar düzenlemeye başlamasıyla birlikte ilk olarak 1057 yılında şehir Türkler tarafından ele geçirilmiş ancak Bizanslar şehri geri almışlardır. Şehir, Anadolu'yu ele geçirmek için sürekli akınlar düzenleyen Müslüman Türklerle Bizanslılar arasında ciddi mücadelelere sahne olmuş ayrıca 11 yy da Bizanslar ve Türklerin akınlarından kaçan Ermeniler de güney batıya doğru inerek Malatya ve Maraş yöresine yerleşmişlerdir.

Nihayet Bizansların Türkleri Anadolu'dan tamamen temizlemek için yapılan Malazgirt meydan savaşını Türklerin kazanmasıyla birlikte Bizans hâkimiyeti Anadolu'da etkisini yitirmiş, Bizans hâkimiyetinin etkisini yitirmesiyle birlikte Anadolu ermenileri büyük Selçuklu sultanı Melikşah'ın da desteğiyle Malatya Maraş Antakya ve Urfa yörelerini de içine alan bir prenslik kurmuşlardır. Anadolu Selçukluları kenti kuşatmışlarsa da almayı başaramamışlardır. Nihayet 1095 yılında Anadolu Selçukluları'nın efsanevi sultanı 1. Kılıç Aslan 1095 yılında Malatya'yı kuşatır. Bu tarihte şehir nüfusunun büyük çoğunluğunu oluşturan ermeni ve Süryani halk da savaştan yana değildir. 1. Kılıç Aslan Şehri ikna etmeye çalışırken bu sırada 1. haçlı seferinin başlaması yüzünden kuşatmadan vazgeçilir. Şehir Danişmentler tarafından 1098 yılında kuşatılmış ve kuşatma 3 yıl sürmüştür. Kuşatmaya daha fazla dayanamayacağını anlayan ermeni komutan Gabriyel şehri Antakya prensliğine vermeyi teklif eder. Bu teklif üzerine harekete geçen haçlılar Malatya ya doğru yola çıkar ancak haçlıların yapmış olduğu yağma ve zulümler yüzünden ermeni halk tercihini danişmentlerden yana yapar ve ermeni halkın yardımıyla Malatya yakınlarında pusuya düşürülen haçlı ordusu büyük bir yenilgiye uğratılır.(MS1100). Bunun üzerine şehir yeniden kuşatılır. Anadolu'ya yeni bir haçlı seferinin düzenlenmesi üzerine kuşatmadan yine sonuç alınamaz.

Haçlılar bu defada Danişmentler ve Anadolu Selçuklularının birlikte mücadelesiyle yeniden bozguna uğratılır. Bu arada şehir içinde komutan şehir komutanı Gabriyel ve Rumlar, Danişmentlere yardım ettikleri için Ermeni ve Süryanilere karşı zulümler ve saldırılar yapmaya başlamıştır. Zulme dayanamayan halk şehrin kapılarını Danişmentlere açarak şehri danişmentlere teslim ederler. Şehri alan danişment gazi yerli halkın yaşantısına müdahale etmemiş şehre buğday, öküz gibi zirai ihtiyaçlar dağıtılmış ve şehir bolluk ve saadet ülkesi olmuştur. Bu tarihten sonra artık Malatya bir Türk yurdu olmaya başlamış ve Türk hükümrانlığında kalmıştır.(18 eylül 1101) Daha sonra şehir büyük Selçuklu, Anadolu Selçuklu, danişmentler, ve diğer Türk beylikleri arasında ciddi çekişmelere sahne olmuş ve dönem dönem el değiştirmiştir. **Selçuklular şehre üstünlük ve asalet ifadesi olarak dar ül-Rifa unvanını vermişlerdir. (1224)**

1243 yılında Köseadağ savaşıyla Selçukların barbar Moğollara yenilmesiyle birlikte Moğol saldırısına uğrayan şehirde kıtlık ve veba salgınları baş göstermiştir. Müslüman ve Hristiyan halk, aralarında para toplayarak Moğollara vermiş ve Moğolları şehirden uzaklaştırmayı başarmışlardır. Ve yine Moğol saldırılarından dolayı şehir komutanının şehri

terk etmesi üzerine halk kendi arasında para toplayarak şehri korumak için asker tutmuştur. Anadolu topraklarında kendine özgü ve mükemmel bir medeniyet kurmayı başarmış olan tarihin yüz akı Selçuklular zamanında Malatya sanayi ve ticareti zengin ve ileri bir şehir olmuştur. 1318 yılında Selçukluların tarih sahnesinden çekilmesiyle birlikte Anadolu'da beylikler dönemi başlamıştır. Anadolu Timur'un ve memlukların kontrolü altındadır. Sultan Yırlım Beyazıt han 1399 yılında şehri kuşatmış ve ele geçirmiştir ancak 1401 senesinde Timur tarafından işgal edilen şehir tamamen yıkılmıştır adeta taş üstünde taş kalmamıştır. Şehir artık sahipsiz ve kendi kaderine terkedilmiştir. Bu tarihlerde Malatya nüfusu otuz bin civarındadır ve bu nüfusun yaklaşık on bini Hristiyan nüfustur. Yavuz Sultan Selim tarafından 1515 yılında çaldıran zaferiyle geri alındığında Malatya adeta bir enkaz yığını halindedir. Şehir merkezi yaşadığı yıkımlardan dolayı imarı mümkün olmayan mir yıkıntılarıyla doludur. Artık 1924 yılına kadar bir daha şehir mertebesine yükselemeyecektir.

Osmanlı döneminde pek gelişmeyen şehir gelişimini cumhuriyet sonrasında hızlandıracaktır. XIX. yy başlarında Malatya şehri harap bir haldedir. Halk yılın büyük bir zamanını bağlarda geçirmektedir. Şehirde salgın hastalıklar ve eşkıya saldırıları sık görülür hadiselerdir.

Katip Çelebinin Cihannümasında ise Malatya(1730 yıllar) bayındır bir kasabadır. Genellikle ceviz ve çeşitli meyve ağaçlarıyla dolu etrafı dağlarla çevrili, suları bol ve İstanbul yolu üzerinde bulunan önemli bir konaklama merkezidir. Yolgeçen hanıdır. Bu tarihlerde Osmanlı sultan Mahmut yönetimindedir. Ve ülke batıya açılmaya ve reformlar yapmaya başlamıştır. Ancak Malatya şehir olarak bu yeniliklere tamamen kapalıdır. Malatya Müslümanları bu yenileşmeyi Hristiyanlaşma olarak görmektedir ve tepkilidirler. Bu dönemde Anadolu'daki isyanları bastırmak üzere Hafız Ali Paşa görevlendirilmiştir. 1838 yılında Osmanlı ordusu komutanı Hafız Ali Paşa ordu karargahını Harput mezradan Malatya'ya taşıyınca askeri barındırmak için halkın evlerine el koyar ve halk yazları göçtüğü Asbuzu'daki bağlardan şehre dönemez. Böylece halk artık Asbuzu'daki yazlık evlerinde kalmaya ve buraya yerleşmeye başlarlar. Kışı Malatyada geçirip ayrılan ordunun arkasından şehirdeki evler harabe halini almıştır. Bu sebepten halk artık eski kent merkezine dönmez ve Asbuzu'ya yerleşir. 1839'da Hafız Ali Paşa'nın ordusu Kavalalı Mehmet Ali paşaya yenilir ve Hafız Ali Paşa idam edilmekten son anda kurtularak sürgüne gönderilir. Bu arada Malatyada artık yeni yerine taşınmış ve eski Malatya kasaba unvanını artık Asbuzu'ya kaptırmıştır. Tarih boyu yıkıntılara saldırılara maruz kalmış şehir 1850'lerden sonra yeni yeni kurulmaya başlamıştır. Tarih 1895'i gösterdiğinde artık Malatya'da bir banka vardır. Bu yeni şehir yemyeşil ve çöl ortasındaki mavi bir bulutu andıran daire şeklinde genişleyen, eski şehre Malatya'ya iki saat uzaklıkta kurulmuş bir şehirdir. Her evin meyve ağaçları dolu bir bahçesi mutlaka vardı.

Kurtuluş savaşı yıllarında işgale uğramayan nadir illerimizden biridir. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte 1924 anayasasının 84. mad. ile Malatya artık şehir olmuştur. Cumhuriyetin

ilk yıllarında benimsenen devlet eliyle kalkınma sürecinde Malatya demir yoluna bağlanmış 1939 Malatya bez fabrikası ve tekel fabrikası kurulmuştur. Özellikle 1950'lerden sonra ülkede etkisini göstermeye başlayan modern kent anlayışı İlimizi de etkilemiş ve şehir hızlı bir kentleşme sürecine girmiştir.

2.1.4 SOSYAL YAPISI

Malatya'nın sosyal yapısı bütün özellikleri ile Türkiye sosyal yapısının küçük bir örneğini göstermektedir. Malatya'nın Doğu, Güneydoğu, Güney ve orta Anadolu bölgelerinin hemen hemen kesişme noktasında bulunması nedeniyle sosyal yapısı çeşitlilik ve zenginlik gösterir. Tarih boyunca bir çok siyasi ve dini düşüncenin bayraktarlığını yapmış olan kette halen bir çok farklı kültür yaşamaktadır.

Çalışmamızın birinci bölümünde de izah etmeye çalıştığım gibi bir toplumsal yapının kent sıfatını kazanabilmesi için iki temel özelliğe sahip olması gereklidir. Birincisi mekanın taşıdığı tarihi misyondan kaynaklanan sosyolojik anlamda bir kent yapısına sahip olması yada sanayileşmiş olması sebebiyle bir sanayi kenti olması esas alınmalıdır. Yada iki kent yapısını da bünyesinde barındıran bir yapı olabilir.

Bu çerçevede Malatya ilini değerlendirecek olursak; İlin tarihi özellikleri dikkate alındığında Mezopotamya'da kurulmuş en eski kentlerden biri olduğunu görmekteyiz. Hatta Anadolu'da kurulmuş bilinen en eski kent merkezlerinden biri Aslantepe höyüğüdür. Buda ilin klasik anlamda bir kent gösteren en önemli delildir.

Öte yandan çağımız kent anlayışına göre ili değerlendirecek olursak burada kentin demografik yapısı, insan ilişkilerinin karmaşıklığı, Kültürel yapısı, Mimarisi gibi değerlerini inceleyerek bir yargıya varmak daha sağlıklı olacaktır.

2.1.4.1 İLİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Doğu'nun en kalabalık iki ilinden birisidir. İlimizin nüfusu yaklaşık olarak 853, yoğunluğu 72 kişi / Km²'dir. Ortalama nüfus artış hızı yüzde 19 dur. Bir evde yaşayan kişi sayısı ortalama 5 kişidir. İlin okur yazar oranı %85 tir. İl nüfusunun gelişimi 1927 yılında yapılan sayımdan başlayarak değerlendirildiğinde düzenli bir artış görülmediği zaman zaman da azalmalar olduğu görülmektedir. 1935 yılında % 036.71 olan nüfus artış oranı, sonraki yıllarda % 04.81'e düşmüştür. 1950'de nüfus artış oranı % 024.11'e çıkmıştır. Nüfusu 1954 yılında Adıyaman'ın il olarak ayrılması, Kemaliye ilçesinin Erzincan'a bağlanması ile % 068.79 oranında azalmıştır. Sonraki yıllarda artış devam etmiş ve 1985-1990 yılları arasında yıllık artış oranı % 010.60 olmuştur. Nüfus dalgalanmaları ile ilde yaşayanların sayısı sayımdan sayıma değişerek 1927'de 305.708 iken 1935'de 410.162, 1950'de 483.568, 1990'da 702.055 ve 1997 yılında ise 817.000 kişiye ulaşmıştır.

Şehir nüfusunun en hızlı arttığı dönem 1955-1960 yılları arasında olmuştur. Tarımın makineleşmesi ile köylerde iş gücü fazlalığı doğmuş ve şehire göç hızlanmıştır.

Ayrıca 1986 yılında Karakaya Baraj gölünün hizmete girmesi ile köyleri baraj altında kalan çok sayıda kişi de yine Malatya'ya göçmüştür.

Öte yandan 1994 yılından sonra terör ve ekonomik sıkıntılar nedeniyle de özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesinin değişik illerinden çok sayıda insan Malatya'ya göçmüştür.

1980'li yıllarda kente göçenler ise çoğunlukla kamu yönetimi ve savunma hizmetlerinde çalışan memur ve askerlerdir. Başta şehir merkezi olmak üzere öteki iskan alanlarına kısa süreli yerleşmelerin en önemli nedeni 2. Ordu merkezinin Konya'dan Malatya'ya kaydırılmasıdır.

Şehir merkezine gelen üçüncü grup ise kayısı, elma, meyve, şeker pancarı gibi sanayi bitkilerinin hasadında çalışmak üzere kısa sürelerde gelen mevsimlik işçilerdir. 200 yılı nüfus sayımı verilerine göre şehirdeki nüfus artış hızı %19 dur. İl nüfusunun % 47.5'i Malatya ovasına yayılan merkez ilçede yaşamaktadır.

1990 yıllardan sonra doğudaki terör eylemlerinin tırmanması nedeniyle özellikle güney illerimizden kentimize ciddi bir göç olmuştur.

İlin nüfus özelliklerini değerlendirecek olursak görülmektedir ki ülkemizde özellikle 1950lerden başlayan plansız kentleşme ilimizi de etkilemiş ve henüz tam olarak bir sanayi kenti olamamasına rağmen aşırı derecede göç almaktadır. Çalışmamızın birinci bölümünde bahsettiğimiz ekonomik yapıların bozulmasıyla tarımsal alanlardan kent merkezlerine başlayan nüfus akışı ilimizde de belirgin bir şekilde yaşanmaktadır.

Kent merkezi gerek kendi köylerinden gerekse daha doğudaki ve güney doğudaki illerimizden ciddi şekilde göç almaktadır. Kent merkezine gelen nüfus kent kültürünü geliştirmekten ziyade kentin hali hazırdaki ekonomik ve kültürel zenginliklerini tüketmektedirler.

Bu kontrolsüz nüfus akışı kentte gecekondulaşmanın hızlanmasına, kentin kültürel değerlerinin yozlaşmasına neden olmaktadır.

Okullaşma çağı olan altı ve daha yukarı yaşlardakilerin % 90'ından fazlası okullaşmıştır. Ekonomisinin önemli bir kısmını hala tarım ile karşılayan Malatya'da diğer birçok ilde olduğu gibi 12 ve daha yukarı yaşlarda çalışan nüfusun % 64'ü tarım kesiminde görev yapmaktadır. Çalışma çağındaki nüfus toplam nüfusun %73'ünü oluşturmaktadır. İlimizde çalışma çağındaki nüfusun yoğun olmasına rağmen işgücüne katılım oranı düşüktür. Bunun sebeplerinden biri kadınların işgücüne katılım oranının çok düşük olmasıdır. Kadınların işgücüne (çalışanlar ve iş arayan işsizler) katılım oranı %11'dir.

2.1.4.2 Sosyal Hayat

Cumhuriyet sonrası dönemde hız kazanan sanayileşmeyle birlikte bir çok ilimizde olduğu gibi Malatya'da da şehirleşme büyük bir ivme kazanmış buna bağlı olarak ortaya çıkan

'modern kent' kültürüne geçiş, sosyal ilişkilerde, değer, inanç ve tutumlarda bazı değişimlere neden olmuştur. Ancak bu değişimler geleneksel kültürün tamamen kayıp olmayıp, yeni değerlerle birlikte, ama daha az etkili olarak sürmesini engellemiştir. Aile içi akrabalık ilişkileri şehirde de güçlü ve yoğun olarak sürmektedir. Hızlı şehirleşmeye karşılık aile yapısındaki değişim aynı oranda hızlı olmamaktadır. Her ne kadar çekirdek aileye geçiş söz konusu ise de aile üyeleri desteklenen ve köyle bağlantısı süren bir aile yapısı hala egemendir. Yaşlıların kültür değerlerini aktarmaları ve eğitimde görevlerini sürdürmeleri Malatya'da on ve daha çok üyeli geniş ailelerin yaygın olmasına neden olmaktadır. Cemaat özelliği gösteren köy sosyal yapısının Şehirleşme ile kayıp olmayıp, akrabalık, hısımlık ve hemşerilik gibi geleneksel ilişkilerin sürdürülmesini sağlamaktadır.

Türk Psikiyatri Dergisinin 2001 yılında aralarında Malatya'nın da bulunduğu 15 ilde yaptığı 15-19 yaş grubu geçleri kapsayan araştırma sonuçlarına göre ilimizde sigara ve alkol kullanma alışkanlığı diğer iller göre oldukça düşük oranlardadır. Bu 15 il arasında gençlerde sigara ve alkol alışkanlığında ilimiz sondan ikinci il olmuştur. Diğer zararlı alışkanlıklarda (uçucu madde, eroin esrar gibi) ise kayda değer veriler elde edilmemiştir. İl nüfus ortalamasının 25 yaş civarında olduğu düşünülürse, araştırmaya konu olan yaş grubunun ilimizde ciddi bir nüfusu oluşturduğu kanaatini uyandırmaktadır. Bu bağlamda araştırma ilimizde geç nüfusun sağlıklı bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Tabi bu veriler beraberinde sahip olduğumuz bu genç nüfusun iyi bir eğitim almış, aklı hür vicdanı hür sosyal korkuları olmayan geleceğe umutla bakan bireyler olarak topluma kazandırılması sorumluluğunu da beraberinde getirmektedir.

Malatya - Emniyet Müdürlüğü verilerine göre ilimizde 2006 yılının ilk 5 ayında 150 intihar girişimi ve 6 intihar olayı meydana gelmiştir. Bu durum oldukça ürkütücü ve düşündürücüdür. Kent yaşamının getirdiği günlük yaşamın zorluğu, gelecek kaygısı insanları hayattan soyutlayıp bunalıma sürükleye bilmektedir.

Kent insanının havaya suya ihtiyacı olduğu kadar kültürel ve sanatsal faaliyetlere de ihtiyacı olduğu yadsınamayacak bir gerçektir. Bu çerçevede ilimizin de kültürel ve sosyal faaliyetler açısından bir cazibe merkezi haline getirilmesi gereklidir. İlimizde Kısmen de olsa bazı sivil toplum kuruluşlarının, üniversitenin çalışmaları sonucunda bazı sosyal etkinlikler düzenlenmektedir. Ancak özellikle kentin genç nüfusu temel alındığında bu tür faaliyetlerin istenilen konumda olduğunu söylemek mümkün değildir.

İldeki kültür sanat faaliyetlerinin kısmi etkinliklerden ziyade sivil toplum örgütleri resmi kurum ve kuruluşlarının örgütlü çalışmaları şeklinde organize edilmesi ve kent insanın bu faaliyetlere katılımları bir kent geleneği haline getirilmelidir.

2.1.5 EKONOMİK YAPI

Çalışan nüfusun sektörel dağılımına bakıldığında tarım ve tarım ürünleri, sanayi, ticaret, mali kurumlur ve diğerleri olarak sıralaya biliriz. Tarım sektöründe çalışanların sayısı

alışan nüfusun %60 ından fazlasını oluşturmaktadır. Bunun en büyük nedeni ilde yaygın olarak yapılan kayısı reticiliğidir. Kurulduğu günden bu güne meyve bahçeleriyle ünlü olan kentimizde kayısının ayrı bir yeri vardır. Malatyada üretilen kayısılar yaş meyveden ziyade kuru kayısı olarak pazarlanmaktadır. Özellikle 1960 lardan sonra dünya piyasasına açılan Malatya Kayısı Dünya çapında ilgi gören bir marka haline gelmiştir. 150 milyon doları açan ihracat potansiyeli olan kayısı Malatya'da 60 bin kadar ailenin geçim kaynağını oluşturmaktadır. Dünya kuru kayısı üretiminin %90 nını Malatya karşılamaktadır. İlin kaderi önemli ölçüde kayısıya endeksli. Ancak Kayısının tek ürün olarak Malatya için yeterli olduğunu söyleyemeyiz. jeopolitik konumu ve tarihi misyonu dşnldğinde İlimizin, Ortadoğu ve Orta Asya'nın baş ucunda bir sanayi ve ticaret merkezi haline gelmesi işten bile değildir. Sanayisi genelde kk ve orta ölçekli işletmelerden oluşmakta ve ağırlıklı olarak kentin kendi iç talebini karşılamaya yöneliktir. Öte yandan sahip olduğu tarihi mirasla önemli bir turizm potansiyeline sahiptir. Ancak bu potansiyeli henüz kullanamamıştır. Kentin sahip olduğu tarihi eserler çatı katna kaldırılmış eski eşyalar gibi kendi kaderine terk edilmiştir. Oysa bu tarihi eserler gerekli düzenlemeler yapılp yaşayan kültüre dahil edilmesi halinde hem kentin sosyal yaşamını zenginleştirecek hem de kent turizminin gelişmesine daha büyük katkı sağlayacaktır.

Kayısı: Kayısının anavatanı Türkistan, Orta Asya ve Batı Çin'i içerisine alan geniş bir bölgedir. Kayısı, M.. IV. yüzyıl'da Büyük İskender'in seferleri sırasında Anadolu'ya getirilmiş böylece Anadolu, kayısının ikinci vatanı olmuştur. Tüccarlar tarafından İtalya'ya, Yunanistan'a götürülen kayısı ile İşpanya ve İngiltere 13. yüzyılda, Fransa ve Amerika ise 17. yüzyılda tanışabildi. Dünya yaş kayısı retiminde Türkiye birinci sırada yer alıyor. Türkiye'yi İşpanya, İtalya, İran, Fransa, Yunanistan ve ABD izliyor. Böbrek ve karaciğer için çok faydalı olan kayısının diğer faydaları arasında beyni düzenli alıştırması, stresi azaltması, kansızlığı önlemesi ve afrodisyak etkisini de sayabiliriz.

2.1.6 KÜLTÜREL YAPI

2.1.6.1 Mutfak Kültürü

Lezzetli bir mutfağa sahip olan Malatya mutfağında etin ve bulgurun önemli bir yeri vardır.çoğunlukla bulgur ve diğer malzemelerin karışımıyla yapılan 70 tür 'köfte' bulunmaktadır. Bulgur, fasulye yaprağı, kiraz, ayva, üzüm ve dut yaprağı ile yapılan sarmalarda da kullanılır.

Ayrıca kebablardan, tatlılara kadar birçok yerde kullanılan kayısı ve ürünlerinin, damak lezzetinde önemli bir yeri vardır. Yerel mutfağın gözde yemeklerinden kağıt kebabı ve ili köftenin ise tadına doyum olmaz. Tanımlamanın yetersiz kalacağına inandığımız birbirinden lezzetli ve çeşitli kayısı tatlılarını ise Malatya'yı ziyaretinizde mutlaka tatmalısınız.

orbalar : Mercimek orbası, kavurmalı erişte - bulgur orbası, tarhana, kara çorba, , gendime orbası, kulak orbası, dğme orbası, pirinç orbası, ayalı çorba, pirpirim orbası,

kelle - paça çorbası, ekşili çorba, keşli çorba, gurut çorbası, aşure çorbası, malhıta çorbası başlıcalarıdır. Yerel ağızda çorbaya, şorva denir.

Köfteler : Analı kızlı, içli köfte, sumaklı ekşili çorba, sıkma köfte, ayva köftesi, polat köftesi, gıkırdaklı köfte, elmalı köfte, kurşungeçmez köftesi, gidirikli köfte, ciğer köftesi, haşhaşlı top köfte, kabaklı çimdik köfte, yumru köfte, yumurtalı sıkma köfte, yoğurtlu balkabağı köftesi, etli çiğ köfte, çiğleme, mercimekli çiğ köfte, keloğlan köftesi, yavandan patlıcanlı köfte, bulama köfte, hırçıklı köfte, pat köftesi, nahna köftesi...

Sarma ve Dolmalar : Dut yaprağı, kabak, pazı, ayva yaprağı, zeytinyağlı marul sarmaları, fasulye yaprağı sarması, pancar yaprağı sarması, soğan dolması, kabak çiçeği dolması, Kiraz yaprağı dolması, isot dolması, balcan (patlıcan) dolması, sığır dili dolması...

Et ve Sebze Yemekleri : Et tiridi, kabuk aşısı, buğulama, sac kavurması, kaburga kebabı kağıt kebabı, pıtır pıtır pilavı ve çeşitli sebze yemekleri...

2.1.6.2 Geleneksel Sanatlar

Yöreye yönelik el sanatları, günümüzden 25-30 yıl öncesine kadar canlılığını sürdürürken teknolojik gelişmeler ve değişen ihtiyaçlar sonucu unutulmaya, hatta kaybolmaya yüz tutmuştur. Daha çok hediyelik eşya olarak rabet görmektedirler. Sofra bezi, perde, yazma gibi ahşap kalıplarla ve baskı tekniği ile süslenmiş dokumalar; halılar, canlı ve renkli olan kilimler, cicim; dövme, çekme germe gibi yöntemlerle yapılan bakır mutfak eşyaları; ahşaptan yapılan ve "güm güm " denen yayıklar çıkırıklar, kaşıklar Malatya'dan alınabilecek özgün hediyelik eşyalardır.

Bervanik baskıcılığı: Sanayileşmenin tüketim toplumlarını doğurmasıyla yeryüzünde kaybolan sanatlardan biridir, Bervanik baskıcılığı. Son temsilcisi Hıdır Oral Usta'nın hayata veda etmesiyle, artık bervanik baskıcılığında tarihe karıştı. Malatya geleneksel kadın giyiminin unsurlarından önlük olarak kullanılan parçaya bervanik derler. Halk arasında peştamal, önlük, peşkir olarak anılır. Düz dokuma bez üzerine tahtadan yapılmış kalıplarla işlenen çivit boyalı desenlerle yapılır. Baskı için kullanılan "Amerikan Bezi"nin silindirsiz ve dokumasının sık olması gerekir.

Manusa Dokumacılığı: Orta Asya kökenleri bilinen dokumacılık sanatının Malatya'da uygulanan şeklinin adı Manusa dokumacılığıdır. Özellikle sanayileşme öncesinde ilin ekonomik kültür yapısından önemli bir geçim kaynağı olmuştur. Selçukluların son döneminde (Ms 1400) kente 19.000 adet dokuma tezgahı olduğunu tarih kitapları yazmaktadır. Manusa kelimesinin latince "el" anlamındaki Manus sözcüğünden geldiği sanılmaktadır. Türkiye'nin sanayileşme çabalarının başlangıcı olan 1950'lere kadar Manusa dokumacılığı özellikle Arapgir'in önemli gelir kaynağıydı. Manusa dokumaları her yerde kullanılır. Yastık, yorgan yüzü, çarşaf, sofrta takımı, desenli gömlek, pijama, yazma, şalvar, baş örtüleri, kuşak ve mahalli giyimde kullanılan çiçekli kumaşların hemen hepsi manusa

dokumalarından yapılır. Kullanım yerine göre de en çok lacivert ve kırmızının yanı sıra, turuncu, yeşil, mavi, kahverengi ve siyah renklerle dokunur.

Manusa dokumalarında Kemha, Arap dudağı, Kırmızı Çiçekli, Lacivert çiçekli, Simsimi, Ufak Kareli, Yılan eğrisi, Sandıklı, Kuş gözü, Badem çiçek, Badem dal çiçek, Muş çiçek, Altı Parmak, Beş parmak gibi isimler verilen desenler ve yöresel isimler kullanılır.

2.1.7 SİVİL MİMARİ

Malatya sivil mimarisi, şehrin kuruluşu ile birlikte başlamıştır. XIX.yüzyılın ikinci yarısından sonra kent merkezinde ve çevresinde sivil mimari örneklerini yansıtan çeşitli yapılar yapılmıştır. Ancak, yakın tarihlerde başlayan yeni yapılanma Malatya evlerini olumsuz yönde etkilemiştir. Bunun kaçınılmaz sonucu olarak Malatya sivil mimari örneklerinden birçoğu bilinçsizce yıkılmıştır. Günümüzde Malatya evlerinden bazıları koruma altına alınmıştır. Malatya evleri çoğunlukla sokağa cephesi olan iki katlı evlerdir. Bunların hemen hepsinde doğrudan doğruya sokağa açılan kapıları bulunmaktadır. Yörenin ikliminden ötürü evler, kalın duvarlı ve birbirlerine uyumlu küçük pencereleri olan müstakil yapılardır. Bazı örneklerde üç katlı evlere de rastlanmaktadır. Bu evlerin arkasındaki bahçelerde başta kayısı olmak üzere, çeşitli meyve ağaçları bulunmaktadır Malatya evlerinde ana yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Çevreden sağlanan ve işlemesi çok kolay olan koyu renkte bazalt taşları bu evlerde kullanılmıştır. Duvarlar arasında ahşap hatıllara yer verilmiştir. Ayrıca evlerin iç doğramaları, döşemeleri, tavanları, pencereleri, kapıları, yüklükleri, merdivenleri ve sekileri ahşaptan yapılmıştır. Madeni olarak da kapı kilitlerinin yanı sıra dövme demir çiviler de dekoratif şekiller halinde kullanılmıştır. Evlerin avlularındaki zemin kat taşlık olup, genelde yassı plaka halinde taşlar yan yana dizilmiştir. Ana giriş kapıları çoğunlukla çift kanatlıdır. Bu evlerin bahçe kapıları arabaların geçeceği büyüklüktedir. Her kapıda birer tokmak olup, bu kapılarda diğer bölgelerde olduğu gibi ahşap oymalara pek rastlanmaz. Yalnızca kapıların üst kısmında, birinci kat çıkmalarının veya şahnişlerin girişlerinde dekoratif bezeme ile karşılaşılır. Ana giriş kapısının üzerinde rüzgârlık veya aydınlık olarak nitelenen ve çoğunlukla elips şeklinde pencereler bulunmakta olup, bunlar demir kafeslerle korunur. Zemin kat pencereleri bu bölümlerde ambar, kiler ve tandırlar olduğundan daha küçük olarak yapılmıştır. Bu kattaki odalardan birisine “Hızna Odası” ismi verilir. Burası daha çok evin kileri konumundadır. Malatya sivil mimari örneklerinden evlerin cephelerindeki pencereler üzerindeki kemerli alınlıklar dış cepheyi tamamlamaktadır. Bu pencereler duvar kalınlıklarına göre bazen düz, bazen de mazgal pencere niteliğindedir. Üst katlardaki şahnişli pencerelerin pervazlarının üzeri kemerlidir. Malatya evlerinde cepheye çok fazla önem verilmiştir. Genellikle birinci katlar dışa taşkındır. Bazen burada bütün cephe boyunca dışa taşkın olan Başodaya yer verilmiştir. Sokak köşesinde bulunan evlerde ise her iki cepheden de çıkmalar yapılmıştır. Bir veya ikinci katların bittiği yerde ise çatıya geçişlerde daha çok kavisli taşmalar görülmektedir. Bu taşmalarda özel olarak kavislendirilmiş bağlantı girişlerinin aralarına çitalar yerleştirilmiş ve

üzerleri de çamurla sıvanmıştır. Cepheler çoğunlukla kireç badanalıdır. Çatının uçlarında aşağıya doğru sarkan ahşap oymalar bir dantelâ gibidir. Malatya'nın konak tipi evlerinde çatı üzerinden taşan, üç tarafı açık veya açık eyvanlara yer verilmiştir. Bunlar yazın oturulan ve sıcak yaz gecelerinde yatılan evin havadar bölümleridir. Üst katlarda başodalar daha çok misafirlerin ağırlandığı yerler olup, bu odalara "Makat" denilen sedirler yerleştirilmiştir. Misafirler çoğunlukla üzerleri halı kilim ve minderlerle örtülü olan bu sedirlerde oturtulur, ev sahipleri ise döşemedeki halı ve kilim üzerinde otururdu. Evlerin üst katındaki yatak odalarında çift kanatlı ahşap kapaklı dolaplar bulunmaktadır. Ayrıca bu kapaklı dolabın yanında veya içerisinde de gusülhanelere yer verilmiştir. Malatya evlerinin üst katlarında başoda ve yatak odasının dışında bir de "Kış Damı" denilen mekân bulunmaktadır. Bu bölüm yaz aylarında ev halkının günlük yaşamını geçirdiği yerdir. Aslında kış damı dikdörtgen planlı, geniş bir oda şeklinde olup, bu odanın girişinin karşısına da "Limseki" denilen bir bölüm eklenmiştir. Bu bölüm oda seviyesinden daha yüksekte olup, buradaki sekinin üzeri de halı ve minderlerle kaplanmıştır. XIX.yüzyılda yapılmış Malatya evlerinin kış damı denilen bölümünde duvara yaşmaklı ve piramit külahlı bir de ocak yerleştirilmiştir. Bu ocağın yanında çeşitli eşyaların konulduğu kapaklı dolaplar bulunmaktadır.

XIX.yüzyılın sonlarında yapılmış olan ve Halk Eğitim Merkezi olarak kullanılan yapı Osmanlının son dönem mimari eserlerindedir. Bütünü ile kesme taştan yapılmış olan yapının ortasında uzun bir salon ve etrafında da çeşitli odalar sıralanmıştır. İçerisi kâgir olan bu yapıda Malatya'yı ziyaret eden Atatürk kalmıştır. Ayrıca Cumhuriyet döneminde, 1933 yılına tarihlenen Gazi İlköğretim binası da biri bodrum olmak üzere üç katlı Neo-Klasik üslupta yapılmış bir yapıdır.

Buraya kadar anlatılanlar güzel ama bundan sonrası düzensizlik, günümüz mimari anlayışında ise bu köklü mimari geleneğinin hiç birine itibar edilmemiş tamamen betonarme ve gelişi güzel yapılmış çok katlı binalardan oluşmaktadır. Ama 8 bin yıllık bir kentin sahip olduğu mimari anlayışından bir andan vaz geçmiş olması gerçekten acı vericidir.

2.1.8 TARİHİ ESERLER

8000 yıllık bir mezopotamya kenti olan ilimiz tarihi eserler açısından zengin sayılabilecek bir durumdadır. Son yıllarda bir çok ilimizde yapıldığı gibi bizimde bu tarihi eserleri günlük sosyal hayatta kullanıma açmamız gerekmektedir. Bunu başara bilirsek eğer kentte yaşayanlar malatyalı olmanın haklı gururunu bir kez daha yaşayacak ve kent kültürü daha özgün bir yapı kazanacaktır. Özellikle Pazar ekonomisinin hayatın bir çok alanında sıradanlaşmaya yol açtığı ve yaratılmaya çalışılan tek düze kültür anlayışı ilimiz gibi halen bir Anadolu kenti havası olan kent için anlar karşısında bir tehdit oluşturuyorken, Kültürel değerleri yozlaştırmadan yaşamak ve yaşata bilmek büyük bir önem arz etmektedir.

2.1.8.1 MÜZE

Teşhiri yapılan ve yeni düzenleme ile yeniden ziyaretçilerin görüşlerine sunulacak olan toplam 15.000 eser mevcuttur. Yapılan bilimsel kazılar sonucu gün ışığına çıkarılan, neolitik, kalkolitik, Tunç çağı, Hitit, Urartu, Roma, Bizans, Selçuklu, çeşitli beylikler ve Osmanlı dönemi medeniyetine ait eserler, Müzemizin zenginlikleridir.

2.1.8.2 NEMRUT DAĞI HARABELERİ

Doğu ve Batı Medeniyetlerinin, 2150 m. yükseklikte muhteşem bir piramitteki kesişme noktası, Dünyanın sekizinci harikası Nemrut, Yüksekliği on metreyi bulan büyüleyici heykelleri, metrelerce uzunluktaki kitabeleriyle, UNESCO Dünya Kültür Mirasında yer almaktadır.

2.1.8.3 KALELER

Eski Malatya Kalesi: Eski Malatya'da olup geniş bir alanı kaplar. Yapımına Roma İmparatoru I. Titus zamanında başlanmıştır. Daha sonra Bizans İmparatoru Justinianus (522-565) zamanında son halini almıştır.

Eski Arapgir Kalesi: Sert kayalar üzerine inşa edilmiş kalenin temel kısımları blok taştan diğer kısımları ise kesme taştan yapılmıştır. Anadolu Selçuklular Dönemi eseridir.

Doğanşehir Kalesi: Doğanşehir ilçesinde yeralan kale beşgen bir yapıya sahiptir. Romalılar Devri'nde yapılmıştır.

2.1.8.4 CAMİLER VE TÜRBELER

Önemli camileri : Ulu Cami, Arapgir Ulu Cami, Yeni Camii, Yusuf Ziya Camii, Çarşı Camii, Melik Sunullah Camii(Battalgazi), Somuncu Baba Camii(Darande), Molla Eyüp Mescidi(Arapgir)' dir

Önemli kümbetler: Emir Ömer Türbesi, Sıddı Zeynep Kümbeti(Battalgazi) ve Kanlı Kümbeti(Battalgazi)' dir .

2.1.8.5 HANLAR

Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı: Eski Malatya'da dikdörtgen alan üzerine inşa edilmiştir. 1632 tarihinde IV. Murat'ın silahtarı Bosnalı Mustafa Paşa yaptırmıştır. 1965-1970 yıllarında restore edilmiştir. Kervansaray Malatya da, restorasyondan sonra Uluslar Arası sanatsal ve kültürel toplantılara ev sahipliği yapmaya başlamıştır.

Taşhan : Hekimhan ilçesinde Malatya Sivas karayolu üzerinde, Eski Darande'dedir. Selçuklu Sultan Hanlarının geleneklerini devam ettiren bir yapıdır.

Bedesten: Eski Darande ilçesinde yer alan dikdörtgen bir yapıdır.

2.1.8.6 İLÇELERDEKİ TARİHİ ESERLER

Akçadağ : Çeşitlibüyükölükte mağaraları olduğu vadide,Geç Hitit Dönemine ait olduğu düşünölen kaya kabartmaları bulunmuştur.

Arapgir : Tarihi eser açısından oldukça zengindir; Ulu Cami, Cafer Paşa Cami, Mirлива Ahmet Paşa Cami, Mola Eyüp Cami, Gümrükçü Osman Paşa Cami Hamamı ve Çobanoğlu Konağı sayılabilecek tarihi eserlerden bazılarıdır.

Arguvan : Karahöyük Köyü, İsa Köyü ve Tarlacık Köyüne bağlı Horumhan Mezrasındaki Morhamam Höyükler'in yanı sıra Kızık Köyünde de Kutsal Balıklı Park bulunmaktadır.

Battalgazi : İlçede birçok cami,türbe bulunmaktadır. Karakaya Baraj Gölünün ilçenin çok yakınında olması turizm açısından önemli getiriler sağlamıştır. Barajda su sporları ve balık avı yapılabildiği gibi gemiyle baraj gezisine katılmak da mümkündür.

Darende : Tarihi ve turistik bakımdan oldukça zengin bir yapıya sahip olan ilçede cami ve külliye gibi eserlerle Günpınar Şelalesi görülmeye değer yerlerdir. Mehmet Paşa Halk Kütüphanesi, Somuncubaba Kütüphanesi, Es Seyyid Osman Hulusi Efendi Özel Kütüphanesi ve Balaban Şeyh Abdurrahman Erzincani Kütüphanesinde nadide el yazması eserler vardır.

Doğanşehir : Tarihi ve mesire yerleri açısından zengindir. Merkezde tarihi sur kalıntıları mevcuttur. Sürgü Höyük yüzey kalıntılarının tarihi M.Ö. 2-4 bine kadar inmektedir.

Pütürge : Malatya'ya 74 km uzaklıktadır. Uzuntaş Köyünde bulunan ve M.S. 450'de yapıldığı belirtilen Peri-Eş (Dilbersen) Kalesi, doğu yakası ilçe hudutları içinde yer alan Nemrut Dağı, Gerar Kalesi ve Battalgazi Ziyareti gibi görülmeye değer tarihi yerler vardır.

Yazıhan : Malatya'ya 40 km uzaklıktadır. Tarihi eser olarak Fethiye Köyündeki Hasan Basri Cami, Fethiye Höyük, Ansur (Buzluk) Mağaraları,Hacı Höyük, İriağaç Köyü Ünür Mezrası Kalesi sayılabilir.

Kentin gerçekten kayda değer bir tarih mirası olduğu açıktır ancak bu potansiyelin işlenerek gerek kente yaşayan halkın bu mirasla tanışmasını sağlamak ve kentin sosyal yaşantısının bir parçası haline getirmek, gerekse de kente turist girişi sağlamak amaçlı olarak canlandırılması gerekmektedir.

2.1.8.7 MESİRE YERLERİ

Malatya'yı çevreleyen bölge ziyaret edilebilecek bir çok yer sunar. Sultansuyu'nda , sadece safkan Arap atları yetiştirilmez, ayrıca bu büyüleyici yer yakınında Sultansuyu Barajı'nın oluşturduğu göl kenarında insanların piknik yapmasına fırsat tanır. Karakaya Barajı'nın oluşturduğu göl şehirden 15 km. uzaktadır ve yaz ayları yerel halkın gözde piknik mekanıdır. Bu gölde balık avına izin verilmektedir. Darende'nin 10 kilometre batısındaki Günpınar Şelalesi insanların doğal güzelliğin zevkini çıkarıp, piknik yapacağı ve dinleneceği bir yerdir.

Şehre yakın diğer dinlenme alanları Gündüzbey Pınarbaşı, Orduzu Pınarbaşı, Yeşilyurt ve Konak kasabasındaki Horata Suyu'dur. Bunlar arasında Yeşilyurt ve Gündüzbey kirazıyla ünlüdür. Kiraz hasat mevsiminde (Haziran ayı), Yeşilyurt'ta Kiraz Festivali düzenlenir.

Arguvan ilçesinin Kızık köyü tabiat güzelliği ile huzur vermekte, köyün koruma havuzunda bulunan balıklar ise ziyaretçileri hayrete düşürmektedir. Burada bulunan bir su kaynağı ve kaynaktaki balıklar kutsal kabul edilir. Bu nedenle balıkların yenmesine izin verilmez. Yerel halk bu balıkları 'bulaşıkçı' olarak nitelendirmektedir. Çünkü balıklar köylülerin suya bıraktığı kirli kapları temizlemektedirler.

2.1.9 SPORTİF ETKİNLİKLER

Doğa Yürüyüşü: Nemrut Dağı, Sultan Suyu Vadisi, Levent Vadisi ve Pötürge ilçesi yaylaları doğa yürüyüşü sevenler için ideal yerlerdir.

Cirit: Ata sporu cirit, Malatya festivallerinin vazgeçilmez faaliyetlerindendir. Malatya'da özel olarak yetişen atlar eşliğinde yapılan bu spor, yerli ve yabancı turistlerde büyük ilgi uyandırmaktadır. Kentte aynı zamanda Türkiye'nin en önemli at yetiştirmek haralarından birinin olmasında göz önüne alırsak cirit sporunun ülke ve dünya çapında ev sahipliği yapması işten bile değildir.

Olta Balıkçılığı: Balık avlamayı zevk haline getiren balık severler için Karakaya Baraj Gölü, Sultansuyu Baraj Gölü ve Sürgü Baraj Göllerinde olta balıkçılığı oldukça yaygındır. Çevrede bulunan dinlenme mekanları da ziyaretçilere uygun ortamlar sunmaktadır.

Yamaç Paraşütü: İnönü Üniversitesi Havacılık kolu Yamaç Paraşütü eğitim ve atlama kursu düzenlenmektedir.

2.1.10 MALATYA'DA FİKRİ HAYAT

Mezopotamya insanlık tarihinin başladığı ilk yerleşim yeri olarak bilinmektedir. Bu coğrafya tarihinin her döneminde yeni düşüncelerin ve düşünce savaşlarının yaşadığı topraklar olmuştur her düşünce her inanç yaşamıştır ve yaşamaktadır bu topraklarda. İnsanlık teknolojide bilimde nereye ulaşırsa ulaşsın düşündürücü bir durumdur ki insanlık yaklaşık 9 bin yıldır ve hala bu topraklarda düşünceleri çatıştırmakta ve bir biriyle haklı haksız mücadele etmektedir. Malatya tarihi boyunca iş bu karmaşık Mezopotamya'yı özellikle Batıya ve Ortasya ya bağlaştıran dünyaya kapılarını açan bir mekan olmuştur. Durum böyle olunca da yer yüzünde yaşan belki de bütün düşüncelerin saldırısına uğramış ve buda kente düşünce çeşitliliğini kazandırmıştır.

Çaldıran savaşından sonra daha çok Osmanlının iç topraklarında kalması ve günümüzde de cumhuriyetin iç kesimlerinde kalmış bir kent havasında olması belki kentin bu özelliğinin pek fark edilmemesine neden olmuş olsa da halen şehirde tarihinin bir parçası olan bir birinin alternatifi, birbirinin zıddı olan bir çok düşünce ve inanç bir arada yaşamaktadır.

Özellikle 1980 öncesi dönemlerde bu düşünce zenginliği bir birine düşman edilmeye çalışılmış ve kent büyük karışıklıklara sahne olmuştur. Peki bu farklı düşünceler nerden gelmektedir. Biraz bunu incelemenin yararlı olacağı kanaatindeyim. Bu incelemeyi yaparken çokta gerilere gitmeden özellikle günümüzde etkisin sürdüren akımları ön plana çıkarmaya çalışacağız bu çerçevede dört temel farklı düşünce akımından söz etmek mümkündür birincisi özellikle Emeviler’le birlikte kente yerleşmeye başlayan ortadoks İslam düşüncesidir.

İkincisi olarak ele alınacak olursa özellikle Türklerin kente taşıdığı Horasandan ve Türkmen illerinden kente akan tasavvufi İslam düşüncesidir.

Farklı bir düşünceler aynı dinden farklı itikatlar bile kentte etkisini sürdürmüş farklı felsefeler bir arada yaşamaktadır.

2.1.10.1 NERDEN GELİR BU “GARDAŞLIK”

Orta Asya Türk toplumlarının vazgeçilmezi olan “akı” lık ülküsü, ahilikle birleştirip bu oluşumu da kendilerine has yiğitlik, cömertlik ve kahramanlık vasıflarıyla süslemiştir. İslamdan önce de Türk dini inancı kardeşliğe önem veren misafiri uğursayan bir inançtır. İslami devrede ise yaygın bir Şekilde hizmet yapan "ahilik 'teşkilatını benimsenip bu teşkilatı daha da kuvvetlendirdiler. Türkistan'dan Anadolu'ya uzanan sahada ticaret ve sanatkarlar arasında sağlam bir bağlılık ve kardeşliğin devamlılığını sağlamaya çalıştılar

Bu kardeşlik geleneği Anadolu Selçukluları devrinde Anadolu’da gelişerek daha sonraları esnaf ve sanatkarlardan oluşan bir teşkilat haline gelmiştir. Ve bir okul gibi Anadolu’nun Türkleşip İslamlaşmasında Türk kültürü ve medeniyetinin yayılmasında gelenek ve törelerinin yerleşmesinde çok önemli hizmetler görmüştür.

İşte bu topraklarda ‘Gadaşlık’ bir anne babadan olmanın ötesinde birlik beraberlik dostluk ve cömertlik yiğitliğin bir ifade eden toplumsal bir kardeşliktir. Sıradanlığın ötesinde bin yıllık bir geçmiş olan bir yaşam felsefesinin adıdır ‘gardaş’

2.2 SANAYİ VE TİCARET ATÖLYESİ – TİCARET, TARIM VE HAYVANCILIK RAPORU

Sanayi Ticaret Atölyemiz eliyle iki rapor başlığında arştırmamız yürütölmüştür. Bunlar;

Ticaret, Tarım ve Hayvancılık

Sanayi, Ticaret ve Yatırım, olarak başlıklandırılmıştır.

Mustafa Emin GÜL tarafından hazırlanan “Ticaret, Tarım ve Hayvancılık” alan arştırması raporunda Malatya’da Ticaret, Tarım ve Hayvancılığın yeri ve ölkede ortalamaları karşısındaki durumu incelenmiştir. Aşağıda bu rapor alıntılanmaktadır.

2.2.1 GİRİŞ

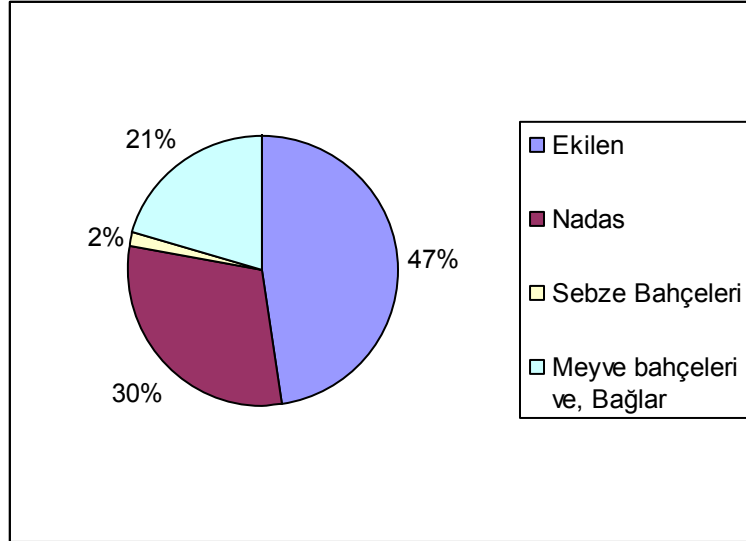
MİADAP Grubu, Sanayi ve Ticaret atelyesi olarak bu bölümde ticarete konu olan tarım ve ticaret başlıkları altında Malatya’daki ticartı tanımaya çalışacağız, bu arada mevcut durumu daha iyi kavrayabilmek için mali göstergelerden gayri safi yurt içi hâsıla ve istihdam verileri de incelenecek. Tarım başlığı altında tarımsal ürünlerdeki mevcut durum için tarım alanlarını, bu tarım alanlarına ekilen ürünleri, bu ürünlerin verimliliğini, sebze ve meyve üretimini de inceleyerek, tarımın Malatya’daki yerini öğrenmeye çalışacağız,ve daha sonra hayvancılığın ticaretteki yerini de öğrendikten sonra Malatya’nın ithalat ve ihracat verilerini inceleyeceğiz.bundaki amac ildeki ticari canlılığı kaynağını saptamak ve halkın ne üretip ne tükettiğini, bunlardan hangi ürünlerin ithal hangilerinin yerli olduğunu öğrenip,daha sonra inceleyeceğimiz mali göstergeleri olan etkilerini saptamaktır. Böylelikle ilin ticari durumunu daha iyi öğrenerek mevcut sorunları görmüş olacağız. Problematik araştırma seviyesinin de temelini teşkil edecek olan bu çalışma, mevcut durumu daha iyiye götürebilmek için problem odaklı bir alan arştırması çalışması olacaktır.

2.2.2 TARIM

2.2.2.1 TARIMSAL ÜRÜNLER

2.2.2.1.1 Tarım Alanları

1. ŞEKİL 1: MALATYA'DA TARIM ALANLARININ DAĞILIMI

KAYNAK: Türkiye İstatistik Yıllığı 2004, TÜİK(DİE)

Malatya toplam arazisinin % 35'i tarım alanı olarak kullanılmakta. Tarım alanlarının büyük bir kısmı yani % 77'si tarla tarımında kullanılmakta geri kalan kısmında ise meyve sebze bahçeleri oluşturmakta. Tarla olarak kullanılan alanların yaklaşık % 40 gibi büyük bir kısmı ise nadasa bırakılıyor. Toplam tarım alanlarının ise ancak % 50'si ekonomik olarak sulanabilmekte.

Tarla olarak kullanılan alanların % 40 gibi büyük bir kısmı nadasa bırakılması tarla tarımında suzuz tarımın ne kadar fazla olduğunu ortaya koyuyor.

Sebze bahçelerinin sadece % 2 olması, sebze üretiminin üzerinde durulması gereken bir sorun teşkil ettiğini gösteriyor.

2.2.2.1.2 Tarla Ürünlerinin Ekilen Alanı

2. TABLO 1: SEÇİLMİŞ TARLA ÜRÜNLERİNİN EKİLEN ALAN MİKTARLARI (HA)

	Malatya	Türkiye	Malatya/türkiye%
Buğday	123.694	9.100.000	1.36
Arpa	31.026	3.400.000	0.9
Mısır	119	560.000	0.02
Nohut	5.553	630.000	0.9
Fasulye	4.143	162.000	2.55
Yeşil Mercimek	18	62.000	0.02

Kırmızı Mercimek	424	380.000	0.12
Şeker Pancarı	3.563	315.303	1.13
Tütün	674	191.000	0.35
Kuru Soğan	318	82.000	0.39
Kuru Sarımsak	40	11.500	0.35
Patates	237	195.000	0.12

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2003

Seçilmiş tarla ürünlerinin ekilen alanlarına bakıldığında; buğday açık ara farkla ilk sırada bunu arpa, nohut, fasulye ve şekerpancarı takip ediyor. Bu verilere göre Malatya’da ekilen ve hasat edilen alanlara bakıldığında en yüksek orana tahıllar sahiptir. Aynı şekilde ikinci sırayı Türkiye genelinde endüstriyel bitkiler, Malatya’da ise baklagiller almaktadır.

Fasulye, buğday ve şeker pancarı % 1’den fazla ekim alanı oranıyla Türkiyede önemli yer işgal ediyor.

2.2.2.1.3 Tarla Ürünlerinin Üretimi

3. TABLO 2: SEÇİLMİŞ TARLA ÜRÜNLERİNİN ÜRETİM MİKTARI (TON)

	Malatya	Türkiye	Malatya/Tür-kiye %
Buğday	178.443	19.000.000	0.94
Arpa	66.913	8.100.000	0.82
Mısır	275	2.800.000	-
Nohut	5.358	600.000	0.9
Fasulye	6.413	250.000	2.56
Yeşil Mercimek	15	55.000	-
Kırmızı Mercimek	421	485.000	-
Şeker Pancarı	154.458	12.622.934	1.22
Tütün	741	152.856	0.5
Kuru Soğan	4.676	1.750.000	0.27
Kuru Sarımsak	266	98.000	0.27
Patates	4.140	5.300.000	-

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2003

Üretim miktarlarını değerlendirmeye aldığımızda birinci sırayı tahıl ürünleri alıyor, bunu endüstriyel bitkiler takip ediyor, endüstriyel bitkilerden en önemlisi şekerpancarı olarak karşımıza çıkıyor. Ekilme alanlarında üçüncü sırada yer alan şekerpancarı baklagillerden daha verimli olduğu için üretim miktarında ikinci sırayı alıyor.

Ekilen ürünlerin ekim alanları ile üretim miktarlarını karşılaştırdığımızda en verimli ürün olarak karşımıza şeker pancarı çıkmaktadır, şeker pancarında sulama yapılması verimi artıran en önemli etken iken suzuz tarımı yapılabilen tahıllardan ise arpa en verimli tarım ürünü olarak karşımıza çıkıyor.

Bu verilerden yola çıkarak sulu tarımın artırılması ve sulanamayan alanlarda ise arpa gibi sulama yapılmadan üretilen ürünlere yer verilmesi daha iyi olacaktır.sulu tarımın yapıldığı alanlarda ise önceliği endüstriyel ürünlere verilmesiyle daha fazla gelir elde edilebilir.

2.2.2.1.4 Sebze Üretimi

4. TABLO 3: SEÇİLMİŞ SEBZELERİN ÜRETİM MİKTARI (TON)

	Malatya	Türkiye	Malatya/Türkiye %
Baş Lahana	476	629.000	-
Ispanak	1.708	220.000	0.78
Fasulye	622	545.000	-
Hıyar	5.947	220.000	2.7
Taze Soğan	2.214	1.780.000	0.13
Domates	51.172	9.820.000	0.5
Dolmalık Biber	7.214	1.370.000	0.5
Sivri Biber	1.021	420.000	0.24
Kavun	20.152	1.735.000	1.16
Karpuz	56.674	4.215.000	1.34
Patlıcan	1.253	935.000	0.14

KAYNAK: TÜİK(DİE),2003

Sebze üretiminde ilk sırayı karpuz alıyor bunu domates, kavun, dolmalık biber, ve salatalık takip ediyor.

Yaprağı yenilen sebzelerden lahana ve ıspanak, baklagil sebzelerden fasulye, meyvesi yenilen sebzelerden domates ve karpuz ile soğans, yumru ve kök sebzelerden de taze soğan, ildeki sebze üretiminde önemli yeri olan sebzelerdir.

Türkiye içindeki payına bakıldığında salatalık, kavun ve karpuz ön plana çıkıyor, üretim miktarı karpuzla yakın olan domates ise Türkiye’de sadece % 0.5’lik paya sahip.

Verilenlerden yola çıkarak sebze üretiminde Malatya iddali değil. Seracılık ilde henüz benimsenmiş değil. Sebze üretiminin artırılmasıyla Malatya’ya hem kendi ihtiyacını hem de civar illerin sebze ihtiyacını karşılayacak şartlara sahip olmasına rağmen sebze üretimine gereken değer verilmemektedir.

2.2.2.1.5 Meyve Üretimi

5. TABLO 4: SEÇİLMİŞ MEYVELERİN ÜRETİM MİKTARI (TON)

	Malatya	Türkiye	Malatya/Türkiye %
Armut	3.639	370.000	1
Elma	15.764	2.600.000	0.6
Erik	765	3.600.000	-
Kayısı	220.475	330.000	66.8
Kiraz	1.618	210.000	0.08
Şeftali	1.058	460.000	-
Vişne	633	265.000	-
Ceviz	2.156	470.000	0.46
Üzüm	16.355	145.000	11.2

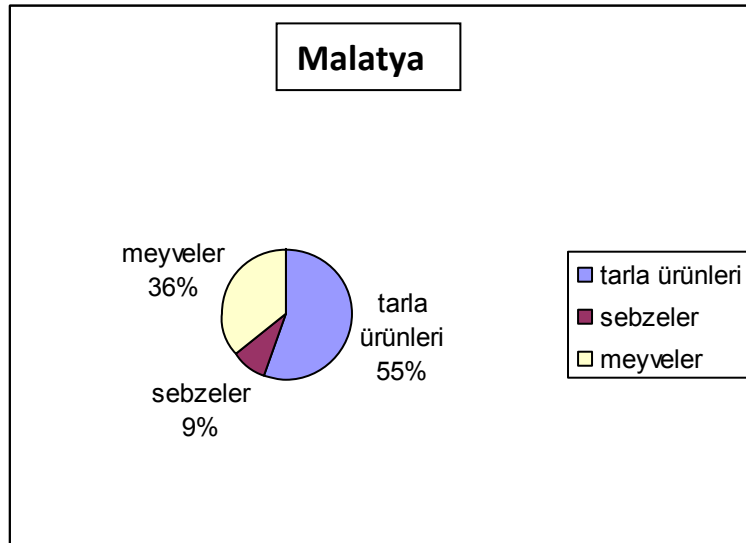
KAYNAK: TÜİK(DİE), 2003

Malatya’da en önemli meyve olan kayısı, toplam meyve üretiminin % 83’ünü teşkil etmektedir. Türkiye’deki payı ise % 67 gibi önemli bir paya sahiptir. İklim şartlarından çok fazla etkilenen kayısı yıllara göre üretim miktarı değişmektedir.

Kaysıdan sonra üretim miktarını göre elma, üzüm, armut ve ceviz önem arz etmektedir ancak Türkiye içerisindeki oranına baktığımızda üzüm % 11 gibi büyük bir paya sahip yani Malatya’da üretilen kaysı ve üzüm Türkiye üretiminde önemli bir paya sahip olmaları bu ürünlere ayrı bir değer katmaktadır.

2.2.2.1.6 Bitkisel üretim oranları

6. ŞEKİL 2: BİTKİSEL ÜRETİM ORANLARI

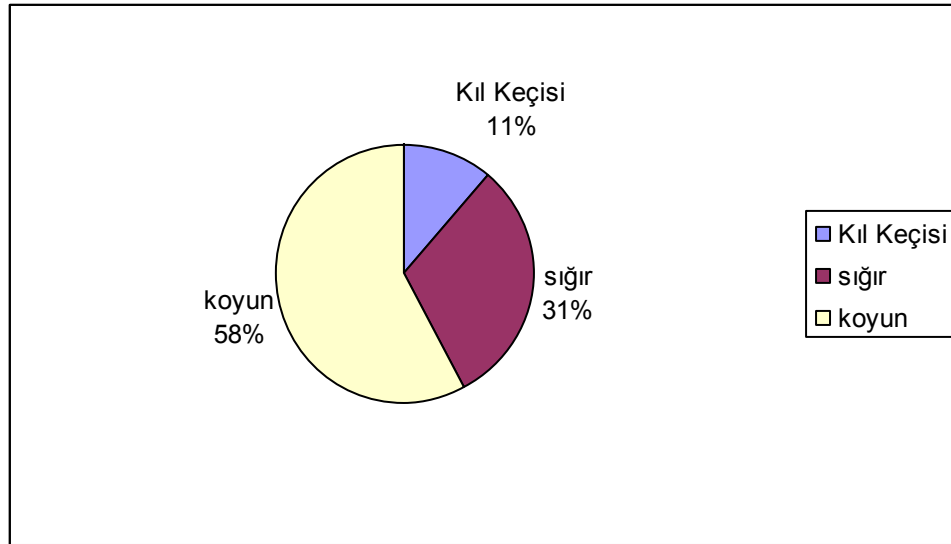
Bitkisel üretim ve üretim değerleri incelendiğinde: türkiye’de tarla ürünleri üretimi toplam üretimin %66’sını, sebzeler % 20’sini, ve meyveler ise % 14’ünü meydana

getirmekte.malatyada bu durum meyveler lehinde bir farklılık arz ediyor.oranlara bakacak olursak malatyada tarla ürünleri üretimi toplam üretimin %55'ini, sebzeler % 9'unu, ve meyveler ise % 36'sını meydana getirmektedir.

2.2.2.1.7 Hayvansal Ürünler

2.2.2.1.7.1 Hayvan Sayıları Canlı

7. ŞEKİL 3: SEÇİLMİŞ CANLI HAYVAN SAYILARI

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2003

Malatya'da tarımın önemli kolllarından biri de hayvancılıktır. Topraklarının yaklaşık yüzde 44'ü çayır ve meralarla kaplı olması hayvan yetiştiriciliği için gerekli olan ortamın olduğunu göstermektedir. Ancak, özellikle köyden kente göç ve girdilerdeki dengesizlikler hayvancılığı karlılıktan uzaklaştırmış ve bu sebeple de hayvancılık gereken gelişmeyi gösterememiştir.

Malatya tarım il müdürlüğünün verilerine göre Malatya'da küçük baş hayvan varlığı içerisinde 'koyun' varlığı ağırlıklı bir paya sahiptir.toplam sığır varlığının yaklaşık %22'si kültür ırk sığırlardan, yaklaşık %53 melez, ve kalan ise yerli ırktan oluşmaktadır.

Son yıllarda kümes hayvanları varlığında dikkate değer bir artış görülen ilde özellikle etçi tavuk varlığı önemli miktarda artmıştır.

Malatya'da, tarım il müdürlüğünün verilerine göre, 9,928 adet kara kovan buna karşılık 57,930 adet fenni kovan bulunmaktadır. Bu değerlerle tTürkiye ortalamasına yakın olsa da bulunduğu şartlar itibariyle Malatya'da bu değerlerin daha fazla olması beklenmektedir.

2.2.2.1.7.2 Hayvansal Ürünler Üretimi

8. TABLO 5: SEÇİLMİŞ HAYVANSAL ÜRÜNLER (TON)

	Malatya	Türkiye	Malatya/Türkiye %
Kırmızı Et	4.242	366.962	1.15
Süt	155.977	10.611.011	1.46
Yapağı	401	46.457	0.8
Kıl	21	2.741	0.76
Tiftik	-	333	-
Beyaz Et	2.600	898.582	0.3
Bal	791	69.540	1.13
Balmumu	44	3.130	1.4

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2003

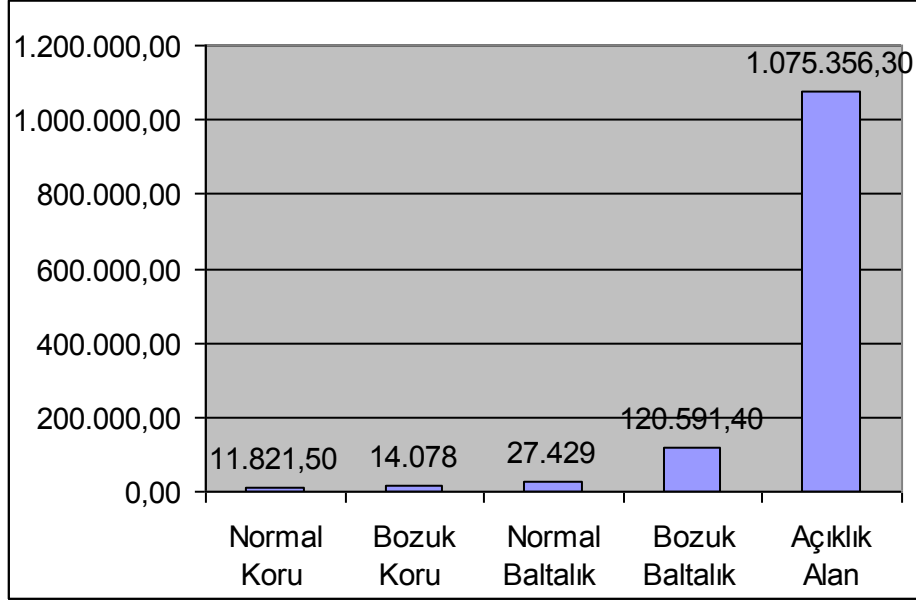
Üretilen hayvansal ürünler içinde süt ilk sırayı almaktadır. Türkiye’de olduğu gibi Malatya’da da hayvancılık sektöründe ortalama karkas ağırlığı düşük olması et üretimini olumsuz etkilemektedir. başka bir deyişle birim hayvan başına elde edilen verim düşüktür. hayvancılığın ileri olduğu ülkelerde ortalama sığır karkas ağırlığı 250 kg dolaylarında iken, Malatya’da 185 kg, sığır başına süt verimi ise ortalama 5.000-6.000 kg/laktasyon iken, Malatya’da 1800-2000 kg/laktasyondur.

Canlı hayvan ve hayvansal ürünlerden elde edilen toplam hasıla tarımsal ürünler hasılasından düşük olmasına rağmen Malatya’nın Türkiye canlı hayvan ve hayvansal ürünler hasılası içindeki payı %1,5 kadardır.

2.2.2.1.8 Orman Ürünleri

2.2.2.1.8.1 Orman Varlığı

9. ŞEKİL 4: BÖLGE VE İLLERDEKİ ORMAN VARLIĞI (HA)

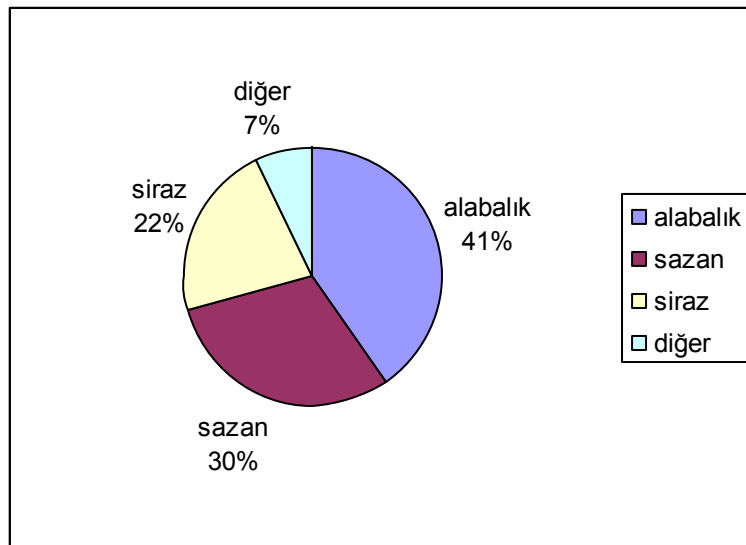
KAYNAK: Çevre ve Orman Bakanlığı, 2003

Malatya'daki orman varlığına baktığımızda ormanlık alan sadece % 13 , bu yüzden malatya orman potansiyeli sınırlı olan bir ilimizdir. İlin önemli orman alanları Pütürge, Doğanşehir, Hekimhan ve Arguvan ilçeleri sınırlarında bulunmaktadır.

2.2.2.1.8.2 Orman Ürünleri

Malatya'da orman ürünleri ekonomik bir değer taşımadığından orman ürünleriyle ilgili herhangi bir veri yayınlanmamış değil.

10. ŞEKİL 5: MALATYA SU ÜRÜNLERİ ÜRETİM YÜZDELERİ

Kaynak: Tarım il müdürlüğü

Malatya ili tatlı su ürünleri üretiminde fazla çeşitliliğe sahip olmayıp , tatlı su ürünleri üretiminin büyük kısmı kültür alabalık çiftliklerinden ve Karakaya baraj gölüne üreyen sazan balıklarından oluşmaktadır. Toplam tatlı su ürünleri üretiminde alabalık % 41 ve sazan balığı % 30 paya sahiptir. İlde alabalık üretimi özellikle Doğanşehir ilçesinde kültür balıkçılığı kapsamında üretilmektedir. İlde üretilen sazan ise büyük ölçüde Karakaya baraj gölünden elde edilmektedir. Ancak Malatya şehir atık sularının uzun süredir hiçbir arıtma yapılmadan karakaya baraj gölüne akıtılması, gölde yetişen balıkların ekonomik değerini büyük ölçüde düşürmüştür.

2.2.3 TİCARET

Ticaret, iktisadi faaliyetler içerisinde oldukça önemli bir yere sahiptir. İktisadi faaliyetler zinciri içerisinde en geniş manada, iktisadi kıymetlerin el değiştirmesini ifade eden ticaret, Pazar odaklı bir bakış açısı ile malın üretildiği andan başlayıp, alıcıya, nihayi tüketiciye ulaşıncaya kadar geçen bölümü kapsamaktadır. Bu süreç ürünün, tüketim bölgelerine taşınmasını, uygun koşullarda depolanmasını, tüketicinin arzu ettiği anda ve yerde tüketime hazır tutulması gibi safhaları kapsamaktadır. Bu yönüyle ticaret, ekonominin en canlı ve hareketli alanını oluşturmasının ötesinde, ürünleri tüketicinin arzuladığı yerde ve şekilde hazır bulundurması nedeni ile ürünlere ekonomik değer kazandırmaktadır. ildeki ticari hayatın düzeyi hem ilde üretilen ürünlerin bölge, ülke ve dünya pazarına sunulmasını hem de dünya, ülke ve bölgede üretilen ürünlerin getirilerek ilde tüketiciye sunulmasını içermektedir. Birncisinin ilin kalkınmasına sağladığı katkı kadar ikincisinin ildeki tüketicilerin tüketim kalitesi ve tatminini azamileştirmesine katkı sağladığı açıktır.

Günümüzde ticaret hayatındaki canlılık ülkeler ve iller için başlı başına bir cazibe nedeni sayılmaktadır. Üretim alanında artan standartlar, ticaret alanında da (tüketim alanlarında da) taleo edilir olmuştur. Bu nedenle günümüzde ne satıldığı kadar nasıl ve nerde satıldığı da önemlidir. Bu nedenle ticaret hayatı içerisinde modern alışveriş merkezlerinin payı artmaya devam etmektedir. Bu bağlamda Malatya'da makro düzeyde görülen değişim kendini hissettirmekte, ilde sayıları her geçen gün artmakta olan modern alışveriş merkezleri, ilin toptancı-perakendeci ticari yapısını da değişime zorlamaktadır. ilde modern alışveriş merkezlerinin açılması yerel sermaye ve ticaret kesimine yönelik bir tehdit olarak algılanmamalı aksine ekonomik canlılık ve tüketim gücünün bir göstergesi olarak görülmelidir. Bu trendin sürdürülmesi Malatya ilini bölgesel bazda ticaret üssü yapabilecektir.

2.2.3.1 İHRACAT

2.2.3.1.1 İhracatçı İşletme Sayısı ve İhracat Değerleri

11. TABLO 6: İHRACATÇI İŞLETME SAYILARI VE İHRACAT DEĞERLERİ

YIL	İHRACATÇI İŞLETME SAYISI	İHRACAT DEĞERİ(1.000\$)
2001	82	65.303
2002	60	85.445
2003	75	109.593
2004	99	156.029
2005	113	138.888

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2004

İlin dış ticaret potansiyeli dış ticaet istatistiklerine (özellikle ihracatı) tam olarak yansımamaktadır. Malatya ilinin en önemli ihraç ürünü olan kayısı, Türkiye'nin ihraç ettiği kuru kayısının tamamına yakını oluşturmasına karşılık ihraç edilen kuru kayısının büyük kısmının gümrükleme işlemlerinin başta İzmir olmak üzere sınır kapılarında yapıyor olması nedeni ile ilin ihracat rakamlarına yansımamaktadır.

Malatya'da bulunan 2001-2005 yılları arasında ihracatçı işletme sayısında 2002 yılında düşme olduğu, 2003-2005 yıllarında tekrar artış olduğu görülmektedir. İhracat değerine baktığımızda ise 2002'deki işletme sayısının azalmasına karşılık ihracat değerinde artış devam etmiş ancak 2005 yılında işletme sayısı arttığı halde ihracat değerinde azalma görülmektedir. Kişibaşı ihracat verilerine baktığımızda 1995'ten 2003'e kadar sürekli bir düşüş gözlenmekte. TÜİK(DİE)'nin verilerine göre 1995'te kişibaşı ihracat 14 dolar, 2000 yılında 13 dolar ve 2003 yılına gelindiğinde bu değer daha da düşerek 6 dolara kadar gerilemiştir.

2.2.3.1.2 Bölgenin İllere ve Sektörlere Göre İhracatı

12. TABLO 7: BÖLGE VE İLLERDEKİ İHRACAT MİKTARLARININ SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI

İHRACAT (ABD DOLARI)	Malatya	Türkiye top	Malatya %
Tarım	1.973.790	2.953.527.154	0,07
Balıkçılık	0	97.510.389	0,00
Madencilik ve Taş Ocaklığı	79.786	639.014.865	0,01

İHRACAT (ABD DOLARI)	Malatya	Türkiye top	Malatya %
İmalat Sanayi	3.270.470	58.688.015.991	0,01
Diğer	17.807	395.585.627	0,00
TOPLAM	5.341.853	62.773.654.026	0,01

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2004

Malatya'daki başlıca ihracatın tarım ve imalat sanayi ürünlerinde olduğu, Türkiye geneli ile kıyasladığımızda tarım sektörünün % 0.07, imalatın ise % 0.01 gibi bir orana sahip olduğu görülmektedir.

Toplam ihracatın büyük bir çoğunluğunu tekstil ürünleri meydana getirmektedir.

2.2.3.2 İTHALAT

2.2.3.2.1 Bölgenin İllere Göre İthalat İşletme Sayısı ve İthalat Değerleri

13. TABLO 8: İTHALATÇI İŞLETME SAYILARI VE İTHALAT DEĞERLERİ

İTHALATÇI FİRMA SAYISI VE İTHALAT DEĞERİ	YIL	Malatya	TÜRKİYE TOPLAMI
İTHALATÇI İŞLETME SAYISI (ADET)	2001	41	37.062
	2002	63	39.037
	2003	78	43.327
	2004	80	48.056
İTHALAT DEĞERİ (1.000 \$)	2001	15.833	41.081.602
	2002	27.426	51.391.386
	2003	53.644	69.183.326
	2004	39.992	97.370.108

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2004

Bölgenin ithalat verilerine bakıldığında da Malatya'da ithalatçı işletme sayısında 2001-2004 yılları arasında her yıl bir artış söz konusudur. 2004 yılı verileri baz alındığında; Malatya ili 80 ithalatçı işletme ile 39.992.000 \$' lık ithalat değerine sahiptir. İthalat değerlerine baktığımızda 2001'den 2003 yılına kadar artış olduğu fakat 2004 yılına gelindiğinde ithalat değerinde yılına gelindiğinde bu değer daha da düşerek 17 \$ kadar gerilemiştir.düşüş

gözlenmektedir. TÜİK(DİE)'den alınan kişi başı ithalat değerlerine baktığımızda 1990 yılında 43 \$ iken bu değer 1995 yılında 70 \$ olarak karşımıza çıkıyor, bu tarihten sonra kişi başı ithalat değerinde sürekli bir düşüş göze çarpmakta, değerlere baktığımızda 2000 yılında 46 \$, 2001 yılında 19 ve 2003

2.2.3.3 SERMAYE YAPISI-MEVDUAT VE KREDİLER

Ticaret bankaları, tasarruf sahiplerinin ellerindeki fonları mevduat olarak, belirli bir bedel karşılığında (mevduat faizi) toplayıp bu fonları fon talep edenlere yine belirli bir bedel karşılığında (kredi faizi) kullanırlar. Bu işlevleri ile ticaret bankaları bir yandan fon sahiplerine kazanç imkanı sağlarken, diğer yandan atıl fonları ekonomiye katarak ekonomik kalkınmanın yaratacağı finansman açığını giderme işlevi görür.

Ekonomilerin tasarruf yaratma potansiyeli, ekonominin gelir yaratma potansiyeli ile yakından ilgilidir. Artan gelir düzeyi tasarruf eğilimini artırır, artan tasarruf fon birikimini hızlandırır. Diğer yandan ekonomik gelişme, yeni yatırım gerektirdiğinden fon talebinin artması sonucunu doğurur. 2005 yılı itibariyle Malatya ili banka mevduatı toplamının, ülke toplam banka mevduatı içerisindeki payı %0.31 olup, bu pay ile Malatya, illerin mevduat miktarlarına göre yapılan sıralamanın 28.sirasında yer almaktadır.

Malatya'nın mevduat toplamının ülke mevduat toplamı içerisindeki payı 1996 yılında % 0,33 düzeyinde iken, 2000 yılında %0,27 düzeyine gerilemiştir. 2005 yılında ise bu değer %0,31 düzeyine yükselmiştir.

2.2.3.3.1 Mevduat ve Mevduatı Oluşturan Kesimler

Malatya'da mevduatı oluşturan kesime baktığımızda % 44,6 döviz tevdiatı, % 26,6 tasarruf mevduatı, % 18 ticari kuruluşlar ve bankalar mevduatı oluşturmaktadır. Bu sonuca bakılarak Malatya ilindeki mevduatın çok daha azını ilde krediye dönüştürdüğü söylenebilir. 2003 yılı itibariyle ilin kredi mevduat oranı yani ilde kullanılan kredilerin ilde yaratılan mevduat tutarına oranı % 26,6 düzeyinde gerçekleşmiştir. Başka bir deyişle ilin her 100 TL'lik mevduatın sadece 26,6 TL'si ilde kredi olarak kullanılmıştır.

2.2.3.3.2 Krediler ve Kredilerin Sektörel Dağılımı

Banka kredilerinin sektörel dağılımı incelendiğinde Malatya'da ihtisas dışı krediler yüksek orandadır. 2003 verilerine baktığımızda istisas kredileri % 29, istisas dışı krediler ise % 71 gibi bir orana sahiptir. İhtisas kredileri içerisinde yeralan tarımsal kredilerin toplam krediler içerisindeki oranı % 20 düzeyindedir. Tarımsal kredilerin payı, gerek ülke ve gerekse bölge ortaamasının üzerindedir. Diğer yandan ihtisas dışı krediler grubunda (ticari krediler vb.) kullanılan kredilerin payı % 73 olan bölge ortalamasının ve %90 olan ülke ortalamasının gerisindedir.

2.2.4 MALİ GÖSTERGELER

2.2.4.1 GSYİH

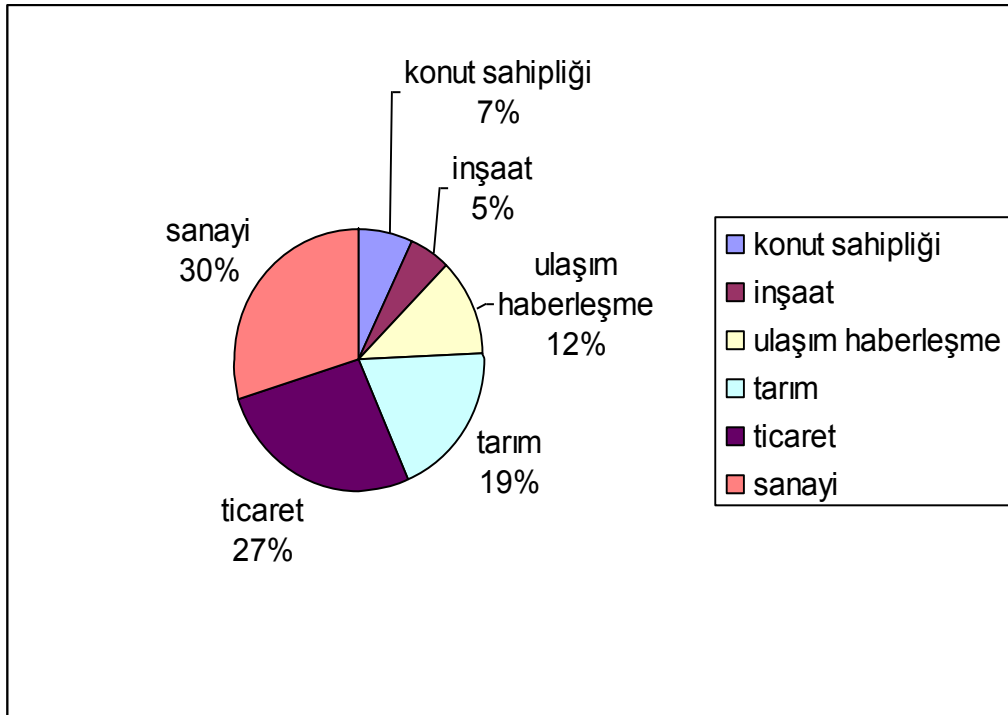
İlde 1990 yılı itibariyle kişi başına yurtiçi hasıla 1744 \$ düzeyinde iken 2000 ve 2001 yıllarında ülkemizin yaşadığı ekonomik kriz nedeni ile kişi başına yurtiçi hasıla 2001 yılında 1417 \$ gerilemiştir. Son yıllarda ekonomide yaşanan iyileşme nedeniyle kişi başı yurtiçi hasıla 2006 yılı itibariyle 3500 \$ seviyelerini görmüştür. Malatya ili kişi başına yurtiçi hasıla tutarının ülke ortalamasında tekabül ettiği orana bakılacak olursa, 1990 yılında % 65,69'una tekabül eden il kişi başına yurtiçi hasıla tutarı, 1995 yılında % 68,9'a yükselmiş, 2001 yılında yaşanan ekonomik buhran dolayısıyla % 66 düzeyine gerilemiş, son beş yılda ise büyüme oranı ülke büyüme oranına paralel gittiğinden bu değer değişmemiş ve % 66 civarında kalmıştır. Kişi başına yurt içi hasıla tutarında Türkiye ortalamasının yakalanması ilin önünde duran önemli bir hedeftir.

İlde yaratılan gayri safi yurt içi hasılası incelendiğinde mevcut kalkınma çabasının gayri safi yurt içi hasıla miktarını ılımlı olarak artırdığı görülmektedir. Ancak tüm kalkınma çabalarına karşılık ilin ülke gayri safi yurt içi hasılasından aldığı pay % 0.8 düzeyinde kalmıştır. Başka bir deyişle son on yıllık dönemde Malatya ülke gayri safi yurt içi hasılasındaki artışa paralel büyüme göstermiş ve nispi konumu değişmemiştir.

Merkez ilçe, il gsyih'sının % 69'unu oluştururken, diğer ilçelerin payları % 10'un da altındadır. bu durum ilçeler bazında olumsuzluklara sebebiyet vermektedir.

2.2.4.2 GSYİH'NİN SEKTÖRLERE DAĞILIMI

14. ŞEKİL 6: MALATYA GSYİH'SININ SEKTÖRLERE DAĞILIMI

KAYNAK: TÜİK(DİE)

İl ekonomisi tarıma dayalı ekonomik yapıdan sanayiye dayalı ekonomik yapıya geçme, yani sanayileşme sürecinde önemli mesafe katetmiştir. 2001 yılı itibariyle ilde yaratılan gayri safi yurt içi hasıladan % 27 ile sanayi sektörü ilk sırada gelmekte, bunu % 24 ile ticaret ve % 17 ile tarım sektörü izlemektedir.

2.2.4.3 MALATYA GENEL BÜTÇE GÖSTERGELERİ

15. TABLO 9: BÖLGE VE İLLERİN GENEL BÜTÇE GÖSTERGELERİ

GENEL BÜTÇE GÖSTERGELERİ	YIL	BİRİM	Malatya	TÜRKİYE	Malatya Sıralamadaki yeri
Fert Başına Genel Bütçe Gelirleri	2000	YTL	71	464	53
Fert Başına Gelir ve Kurumlar Vergisi Miktarı	2000	YTL	42	165	46
Fert Başına Kamu Yatırımları Miktarı	1995-2000	YTL	212	248	31
Fert Başına Teşvik Belgeleri Yatırım Tutarı	1995-2000	YTL	2.404	2.668	24
Fert Başına İhracat Miktarı	1995-2000	USD (\$)	58	2.249	52
Fert Başına İthalat Miktarı	1995-2000	USD (\$)	264	3.967	33

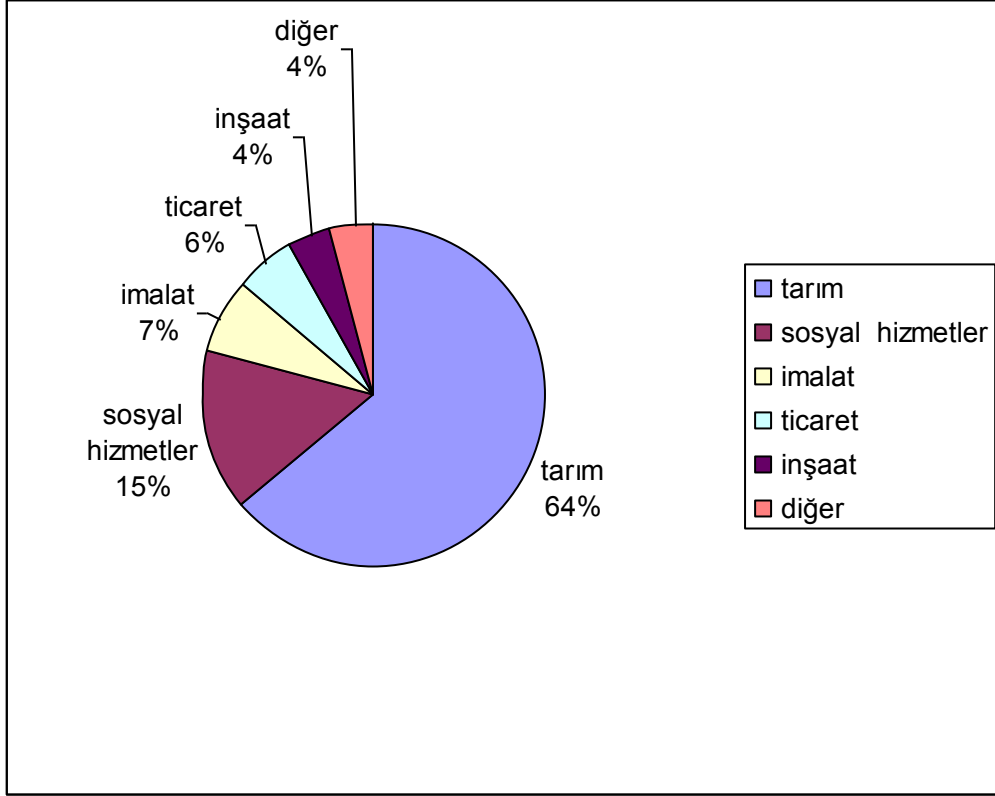
KAYNAK: DPT, 2000

Bölge ve İllerin Genel Bütçe Göstergelerine bakıldığında;

Bu bölümdeki verilerde de Bölgenin; Genel Bütçe Gelirleri, Vergiler, İhracat, İthalat ve Teşviklerde Türkiye ortalamasının çok gerisinde olduğu görülmektedir.

2.2.5 İSTİHDAM

16. ŞEKİL 7. MALATYA'DA İKTİSADİ FAALİYETLER KOLLARINA GÖRE NÜFUS

KAYNAK: TÜİK(DİE)

İl ekonomisi içerisinde tarım sektörünün istihdam yaratma bakımından hala önemli bir yerinin olması nedeni ile; ilde sanayi sektörü itibariyle yaratılan istihdam düzeyine bakıldığında, sanayi kesiminde istihdam oranlarının ülke ortalamasının gerisinde olduğu görülmektedir. 2002 itibariyle Malatya ilinde sanayide istihdam edilen nüfusun toplam istihdam içindeki payı % 7 iken, Türkiye ortalamasında % 12 düzeyindedir. Yine Türkiye’de ticarete istihdam olunanların oranı % 8 iken, bu oran Malatya’da % 6 düzeyindedir.

2.2.6 SONUÇ

Ülkemizde olduğu gibi şehrimizde de ticari alanda ciddi yapısal değişiklikler yaşanmaktadır. Dışa açık rekabetçi ekonomik yapının bir gereği olarak tüm sektörlerde görülen yapısal değişimden ticaret sektörü de kendi payına düşeni almaktadır. Ticaret alanında yaşanmakta olan yapısal değişikliğin doğru algılanmasının önemli olduğu alanların başında tarım sektörü gelmektedir. Her geçen gün rekabetin arttığı günümüzde, mevcut rekabet şartlarının üzerine ülkemizin AB uyum sürecinde uygulamaya koyacağı yeniden yapılanmanın da eklenmesi ile tarımsal üretim alanında ciddi yapısal değişikliklerin acilen başlatılması gerekmektedir. Başlatılması gerekli yapısal değişikliğin önemli bir kısmını tarım ürünlerinin pazarlanma aşamasını yani ticarete konu kısmını ilgilendirmektedir. İlimizde pazarlanan tarımsal üretim değerini üretilen tarımsal üretim değerindeki payı ülke ortalamasının altında bulunmaktadır. Bu oran bitkisel üretimde % 70 düzeyinde iken

hayvansal üretimde % 52 düzeyindedir. Günümüzde yükselen standartlar ve değişen tüketim alışkanlıklarının gereği olarak tarımsal ürünlerin pazarlanabilmesi için standardizasyon, kalibrasyon, ambalaj ve uygun depolama gibi alanlarda yaşanan sorunların çözümü gerekmektedir. Bu alt fonksiyonları çoğu küçük ölçekli tarım işletmelerinin münferit olarak yerine getirmelerinin mümkün olmadığı düşünülürse, burada çiftçi örgütlerinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda benzer tarımsal üretim yapan üreticilerin satış kooperatifleri, birlikler gibi yapılar altında örgütlenerek, ürünlerde standardizasyon sağlanması, kalibrasyon, ambalajlama, depolama faaliyetlerini yapmak ve kendi markalarını oluşturmaları için güç birliği içerisine girmeleri zorunluluktur. Aksi durumda yerel tarımsal ürünlerin il, bölge, yurt ve dünya pazarlarına girmesi mümkün olmayacaktır. Malatya'nın ve ülkenin önemi bir ihraç ürünü olan kayısı sektöründe de ilin, tüm kurum ve kuruluşlarıyla kurulacak Malatya Kayısı İhtisas Borsası ile bir uluslar arası kayısı üssü haline getirilmesi hayati öneme sahiptir.

Tarımsal üretim alanında ciddi yapısal değişikliklere ihtiyaç var

Birlik ve kooperatifler bilinçlendirilmeli ve güçlendirilmeli

Markalaşmaya gidilmeli

Kayısı Birlik ıslah edilerek, halkın güvenini tekrardan kazanmaya çalışmalı

Kayısı Borsası kurulmalı ve Malatya uluslar arası kayısı üssü haline getirilmeli

Tarımsal ürünlerin pazarlanabilmesi için standardizasyon, kalibrasyon, ambalaj ve uygun depolama gibi alanlarda yaşanan sorunların çözümü gerekmektedir.

OSB'ne ortaklab veya arge merkezi açılarak o sanayi bölgesindekilerin istifadesine sunulmalıdır, böylelikle maliyet düştüğünden sanayi potansiyeli artacaktır

Malatya marka haline getirilmeli, bunu için Gaziantep sanayi odasının hazırladığı 'marka şehir antep' adlı proje örnek alınabilir.

Büyük alışveriş merkezi ve eğlence merkezi ile çevre illerin halkı için cazibe merkezi haline getirilebilir, bu bağlamda Malatya Elazığ arası hızlı tren hattı oluşturulması ildeki ticari canlılığı artıracaktır.

Şehirdışında yaşayan Malatyalı iş adamları Malatya'ya yatırım yapmaları konusunda teşvik edilerek bunlara her türlü destek sağlanmalıdır, böylelikle hem istihdam artırılarak ildeki ve civar ildeki işsizliğe bir çözüm üretilebilir, hem de halkın refah seviyesi dolaylı olarak yükselmiş olur.

2.2.7 KAYNAKLAR

Kitaplar

📖 ERGİNÖZ, Adnan Selçuk. Malatya Sanayi Potansiyeli ve Yatırım Alanları Araştırması, Ankara: 2002

📖 Malatya Valiliği, Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Yönleri ile MALATYA, Aralık 2004

📖 Ortak Girişim, Doğu Anadolu Projesi Ana Planı, 2000

📖 KOSGEB, TRB1 Malatya Alt Bölgesi, Bölgesel Kalkınma Araştırma Raporu, Ankara; Ocak 2006

📖 KAYISI 2004, Malatya Tarım İl Müdürlüğü, 2004

İnternet Site ve Yayınları

💻 Türkiye Bankalar Birliği İnternet Sitesi, www.tbb.org.tr

💻 Malatya Valiliği İnternet Sitesi, www.malatya.gov.tr

💻 Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İnternet Sitesi,

💻 Türkiye İstatistik Kurumu İnternet Sitesi, (temel ekonomik göstergeler) www.tuik.org.tr

💻 Türkiye İstatistik Kurumu İnternet Sitesi, (Bölgesel İstatistik) www.tuik.org.tr

💻 Çevre ve Orman Bakanlığı

💻 Malatya Sanayi ve Ticaret Odası İnternet Sitesi

💻 Gaziantep Sanayi ve Ticaret Odası İnternet Sitesi, Marka Şehir Antep

💻 Tarım İl Müdürlüğü

2.2.8 EKLER

17. TABLO 1: BÖLGE VE İLLERDEKİ TARIM ALANLARININ DAĞILIMI (HA)

GÖSTERGELER	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Ekilen	172.184	110.032	28.509	35.799	346.524	17.562.656	1,97
Nadas	109.449	51.600	6.356	12.172	179.577	4.990.882	3,60
Sebze Bahçeleri	6.049	4.367	1.853	429	12.698	817.852	1,55
Meyve, Zeytin Ağaçlarının Kapladığı Alan, Bağ Alanı ve Çay Yetiştirmeye Ayrılan Alan	74.593	19.038	1.668	1.446	96.745	2.655.850	3,64
Toplam Alan	362.275	185.037	38.386	49.846	635.544	26.027.240	2,44

KAYNAK: Türkiye İstatistik Yıllığı 2004, TÜİK(DİE)

18. TABLO 2: SEÇİLMİŞ TARLA ÜRÜNLERİNİN EKİLEN ALAN MİKTARLARI (HA)

GÖSTERGELER	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Buğday	123.694	58.136	16.164	24.765	222.759	9.100.000	2,45
Arpa	31.026	29.989	1.934	6.874	69.823	3.400.000	2,05
Mısır	119	5.152	128	3	5.402	560.000	0,96
Pirinç	3	47	57	-	107	65.000	0,16
Nohut	5.553	4.012	321	725	10.611	630.000	1,68
Fasulye	4.143	1.584	1.382	617	7.726	162.000	4,77
Yeşil Mercimek	18	76	-	-	94	62.000	0,15
Kırmızı Mercimek	424	731	-	491	1.646	380.000	0,43
Şeker Pancarı	3.563	4.445	306	52	8.366	315.303	2,65
Tütün	674	-	-	-	674	191.000	0,35
Kütlü Pamuk	-	-	-	-	-	629.610	0
Saf Pamuk	-	-	-	-	-	0	0
Ayçiçeği	-	-	-	-	-	545.000	0
Çiğit	-	-	-	-	-	0	0
Yer Fıstığı	-	-	-	-	-	28.000	0
Kuru Soğan	318	856	110	33	1.317	82.000	1,61
Kuru Sarımsak	40	78	-	1	120	11.500	1,04
Patates	237	169	285	25	716	195.000	0,37

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2003

19. TABLO 3: SEÇİLMİŞ TARLA ÜRÜNLERİNİN ÜRETİM MİKTARI (TON)

GÖSTERGELER	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Buğday	178.443	97.385	28.373	27.306	331.507	19.000.000	1,74
Arpa	66.913	74.688	2.551	9.241	153.393	8.100.000	1,89
Mısır	275	40.786	534	8	41.603	2.800.000	1,49
Pirinç	4	78	142	-	224	223.200	0,10
Nohut	5.358	3.469	352	655	9.834	600.000	1,64
Fasulye	6.413	2.342	1.874	931	11.560	250.000	4,62
Yeşil Mercimek	15	64	-	-	79	55.000	0,14
Kırmızı Mercimek	421	617	-	515	1.553	485.000	0,32
Şeker Pancarı	154.458	205.574	8.763	1.342	370.137	12.622.934	2,93
Tütün	741	-	-	-	741	152.856	0,48
Kütlü Pamuk	-	-	-	-	-	2.295.417	0
Saf Pamuk	-	-	-	-	-	900.217	0
Ayçiçeği	-	-	-	-	-	800.000	0
Çiğit	-	-	-	-	-	1.307.920	0
Yer Fıstığı	-	-	-	-	-	85.000	0
Kuru Soğan	4.676	10.385	802	191	16.054	1.750.000	0,92
Kuru Sarımsak	266	420	3	1	690	98.000	0,70
Patates	4.140	2.223	3.848	331	10.542	5.300.000	0,20

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2003

20. TABLO 4: SEÇİLMİŞ SEBZELERİN ÜRETİM MİKTARI (TON)

GÖSTERGELER	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Yaprağı Yenen Sebzeler							
Baş Lahana	1.253	400	66	-	1.719	629.000	0,27
Göbekli Marul	375	147	70	-	592	190.000	0,31
Kıvırcık Marul	-	36	310	-	346	150.000	0,23
Ispanak	1.708	216	-	-	1.924	220.000	0,87
Pırasa	-	61	-	-	61	305.000	0,02
Baklagil Sebzeler							
Fasulye	622	4.629	1.640	228	7.119	545.000	1,31
Taze Bakla	2	227	-	-	229	44.000	0,52
Barbunya Fasulye	7	104	-	-	111	52.000	0,21
Taze Bezelye	-	-	2	-	2	54.000	0,00

GÖSTERGELER	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Meyvesi Yenen Sebzeler							
Hıyar	5.947	3.302	1.455	746	11.450	1.780.000	0,64
Patlıcan	2.214	2.528	1.166	373	6.281	935.000	0,67
Domates	51.172	20.586	4.941	1.820	78.519	9.820.000	0,80
Dolmalık Biber	7.214	3.856	1.540	171	12.781	420.000	3,04
Sivri Biber	1.021	2.435	2.177	197	5.830	1.370.000	0,43
Kavun	20.152	16.056	810	1.031	38.049	1.735.000	2,19
Karpuz	56.674	26.125	18.100	1.989	102.888	4.215.000	2,44
Sakız Kabak	1.308	1.399	-	-	2.707	295.000	0,92
Soğansı, Yumuşak ve Kök Sebzeler							
Taze Sarımsak	35	226	-	-	261	27.000	0,97
Taze Soğan	476	7.847	962	85	9.370	220.000	4,26
Havuç	60	227	-	-	287	405.000	0,07
Bayır Turp	-	225	-	-	225	20.000	1,13
Kırmızı Turp	66	158	-	-	224	153.000	0,15
Şalgam	-	-	-	-	0	1.500	0,00
Diğer Sebzeler							
Karnabahar	-	-	-	-	0	108.000	0,00

KAYNAK: TÜİK(DİE),2003

21. TABLO 5: SEÇİLMİŞ MEYVELERİN ÜRETİM MİKTARI (TON)

GÖSTERGELER	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Yumuşak Çekirdekli							
Armut	3.639	6.487	1.071	1.287	12.484	370.000	3,37
Elma	15.764	15.325	3.643	1.241	35.973	2.600.000	1,38
Taş Çekirdekli							
Erik	765	3.671	474	260	5.170	210.000	2,46
Kayısı	220.475	23.863	409	325	245.072	460.000	53,28
Kiraz	1.618	5.540	269	277	7.704	265.000	2,91
Şeftali	1.058	2.919	89	25	4.091	470.000	0,87
Vişne	633	3.245	234	137	4.249	145.000	2,93
Zeytin	-	-	-	-	-	850.000	0
Çay	-	-	-	-	-	869.000	0
Turunçgiller							
Limon	-	-	-	-	-	550.000	0
Portakal	-	-	-	-	-	1.250.000	0
Mandalina	-	-	-	-	-	550.000	0
Sert Kabuklular							
Antep Fıstığı	84	107	-	210	198	90.000	0,22
Ceviz	2.156	2.014	1.649	891	7.047	130.000	5,42
Fındık	-	4	-	-	4	480.000	0
Üzümsü Meyveler							
Çilek	360	2.336	-	1.510	2.696	150.000	1,80
İncir	-	461	-	35	461	280.000	0,16
Üzüm	16.355	19.353	1.988	42.588	38.956	3.600.000	1,08

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2003

22. TABLO 6: SEÇİLMİŞ CANLI HAYVAN SAYILARI

	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Koyun	200.385	304.400	475.460	238.840	1.219.085	25.431.539	4,79
Kıl Keçisi	39.662	69.410	171.680	67.230	347.982	6.516.088	5,34
Tiftik Keçisi	-	-	-	-	-	255.587	0
Sığır	107.344	118.157	62.643	34.443	322.587	9.788.102	3,30

	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Manda	-	701	531	-	1.232	113.356	1,09

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2003

23. TABLO 7: SEÇİLMİŞ HAYVANSAL ÜRÜNLER (TON)

GÖSTERGELER	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Kırmızı Et	4.242	1.383	1.380	154	7.159	366.962	1,95
Süt	155.977	121.358	83.910	40.576	401.821	10.611.011	3,79
Yapağı	401	591	768	478	2.238	46.457	4,82
Kıl	21	40	82	36	179	2.741	6,53
Tiftik	-	-	-	-	-	333	0
Beyaz Et	2.600	6.271	-	-	8.871	898.582	0,99
Bal	791	1.143	775	843	3.552	69.540	5,11
Balmumu	44	67	16	24	151	3.130	4,82
İpek Kozası	-	-	-	-	-	169	0

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2003

24. TABLO 8: BÖLGE VE İLLERDEKİ ORMAN VARLIĞI (HA)

GÖSTERGELER	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Normal Koru	11.821,5	16.919	4.506	4.293	37.539,50	8.940.214	0,42
Bozuk Koru	14.078	944	658,5	2.243	17.923,50	6.499.380	0,28
Normal Baltalık	27.429	11.794,5	31.667,5	116.049	186.940	1.681.006	11,12
Bozuk Baltalık	120.591,4	124.894	191.506,5	85.082	522.073,90	4.068.146	12,83
Açıklık Alan	1.075.356,3	778.129	575.966	550.308	2.979.759,30	56.657.254	5,26
Ormanlık Oranı (%)	13,9	16,6	28,4	27,4	21,575	27,22	79,26

KAYNAK: Çevre ve Orman Bakanlığı,2003

25. TABLO 9: BÖLGE VE İLLERDEKİ ORMAN ÜRÜNLERİ VE MİKTARLARI (M³)

ORMAN ÜRÜNLERİ		MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Dikili KÖY GELİŞ. H.		0	0	0	0	0	9.977.260	0,00
ENDÜSTRİ ODUNU	Tomruk	0	5	0	0	5	3.065.439	0,00
	Tel Direği	0	0	0	0	0	44.178	0,00
	Maden Direği	0	88	0	0	88	447.155	0,02
	Sanayi Odunu	0	0	0	0	0	741.393	0,00

ORMAN ÜRÜNLERİ	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Kağıtlık Odun	0	0	0	0	0	1.610.003	0,00
Yap. Odun Toplamı	0	93	0	0	93	5.908.168	0,00
Lif Yonga Odunu	0	0	0	0	0	2.329.897	0,00
Sırık	0	0	0	0	0	15.212	0,00
End. Odunu Toplamı	0	93	0	0	93	8.253.277	0,00
Yakacak Odun (STER)	0	194.285	0	0	194.285	8.119.555	2,39

KAYNAK: OGM, 2005

26. TABLO 10: SU ÜRÜNLERİ MİKTARI (TON)

GÖSTERGELER	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Yetiştiricilik Üretimi							
İç su Ürünleri	385	373	0	0	758	40.217	1,88
Deniz Ürünleri	0	0	0	0	0	39.726	0,00
Tatlı Su Ürünleri	540	1.236	64	413	2.253	44.698	5,04

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2003-2004 Türkiye İstatistik Yıllığı ve Su Ürünleri İstatistikleri

27. TABLO 11: İHRACATÇI İŞLETME SAYILARI VE İHRACAT DEĞERLERİ

İHRACATÇI FİRMA SAYISI VE İHRACAT DEĞERİ	YIL	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
İHRACATÇI İŞLETME SAYISI (ADET)	2001	82	20	2	0	104	28.907	0,36
	2002	60	21	4	0	85	31.717	0,27
	2003	75	29	4	0	108	35.584	0,30
	2004	99	33	5	0	137	39.419	0,35
	2005	113						
İHRACAT DEĞERİ (1.000 \$)	2001	65.303	8.011	47	0	73.361	31.307.227	0,23
	2002	85.445	87.258	28	0	172.731	36.047.695	0,48
	2003	109.593	542.921	326	0	652.840	47.240.131	1,38

İHRACATÇI FİRMA SAYISI VE İHRACAT DEĞERİ	YIL	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
	2004	156.029	644.778	432	0	801.238	63.087.424	1,27
	2005	138.888						

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2004

28. TABLO 12: BÖLGE VE İLLERDEKİ İHRACAT MİKTARLARININ SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI

İHRACAT (ABD DOLARI)	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Tarım ve Ormancılık	1.973.790	0	0	0	1.973.790	2.953.527.154	0,07
Balıkçılık	0	0	0	0	0	97.510.389	0,00
Madencilik ve Taş Ocaklığı	79.786	0	0	0	79.786	639.014.865	0,01
İmalat Sanayi	3.270.470	0	0	0	3.270.470	58.688.015.991	0,01
Diğer	17.807	0	0	0	17.807	395.585.627	0,00
TOPLAM	5.341.853	0	0	0	5.341.853	62.773.654.026	0,01

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2004

29. TABLO 13: İTHALATÇI İŞLETME SAYILARI VE İTHALAT DEĞERLERİ

İTHALATÇI FİRMA SAYISI VE İTHALAT DEĞERİ	YIL	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
İTHALATÇI İŞLETME SAYISI (ADET)	2001	41	29	4	1	75	37.062	0,20
	2002	63	34	3	1	101	39.037	0,26
	2003	78	28	2		108	43.327	0,25
	2004	80	42	1	2	125	48.056	0,26
İTHALAT DEĞERİ (1.000 \$)	2001	15.833	188.171	411	33	204.447	41.081.602	0,50
	2002	27.426	222.225	94	24	249.769	51.391.386	0,49
	2003	53.644	352.857	218	0	406.719	69.183.326	0,59
	2004	39.992	576.108	8	471	616.578	97.370.108	0,63

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2004

30. TABLO 14: BÖLGE VE İLLERDEKİ İTHALAT MİKTARLARININ SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI

İTHALAT (ABD DOLARI)	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
Tarım ve Ormancılık	434.887	0	0	0	434.887	2.709.884.582	0,02
Balıkçılık	0	0	0	0	0	7.806.929	0,00
Madencilik ve Taş Ocaklığı	0	0	0	0	0	10.982.944.078	0,00

İTHALAT (ABD DOLARI)	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
İmalat Sanayi	2.866.622	0	0	0	2.866.622	79.672.642.043	0,00
Diğer	390.503	0	0	0	390.503	3.787.990.672	0,01
TOPLAM	3.692.012	0	0	0	3.692.012	97.161.268.304	0,00

KAYNAK: TÜİK(DİE), 2004

31. TABLO 15: BÖLGE VE İLLERE GÖRE MEVDUATI OLUŞTURAN KESİMLER (TL)

MEVDUAT		MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
2004	TL	365.035	291.974	59.538	89.912	806.459	112.190.493	0,72
	YABANCI PARA	241.042	293.585	39.548	41.564	615.739	85.203.368	0,72
	TOPLAM	606.077	585.558	99.086	131.476	1.422.198	197.393.862	0,72
TASARRUF MEVDUATI		276.332	194.187	26.041	68.872	565.432	62.522.629	0,90
RES. KUR. MEV.		24.472	17.811	22.420	11.236	75.939	6.397.044	1,19
TİC. KUR. MEVDUATI		47.421	54.291	8.873	5.104	115.689	22.905.479	0,51
BANKALARARASI MEV.		359	96	0	0	455	6.328.445	0,01
DÖVİZ TEVDİAT		241.042	293.585	39.548	41.564	615.739	85.203.368	0,72
DİĞER KURULUŞLAR		16.432	25.588	2.204	4.700	48.924	13.880.038	0,35
MADENLER, DEPO HES.		19	0	0	0	19	156.859	0,01
TOPLAM		606.077	585.558	99.086	131.476	1.422.198	197.393.862	0,72

KAYNAK: Bankalar Birliği, 2005

32. TABLO 16: BÖLGE VE İLLERDE KULLANDIRILAN BANKA KREDİLERİNİN SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI, 2004

		MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
İHTİSAS KREDİLERİ	TARIM	37.670	4.832	919	2.896	46.317	3.847.082	1,20
	GAYRİMENKUL	4.063	0	0	0	4.063	130.943	3,10
	MESLEKİ	5.520	3.572	306	2.244	11.642	1.215.588	0,96
	DENİZCİLİK	0	0	0	0	0	13.394	0,00
	TURİZM	0	1.350	0	0	1.350	108.707	1,24
	DİĞER	12.152	12.339	2.888	1.316	28.695	4.202.981	0,68
İHTİSAS DIŞI		207.015	143.059	21.044	25.975	397.093	92.963.094	0,43
TOPLAM		266.420	165.152	25.157	32.431	489.160	102.481.789	0,48

KAYNAK: Bankalar Birliği, 2005

33. TABLO 17: BÖLGE VE İLLERİN GSYİH VE MALİ GÖSTERGELERİ

MALİ GÖSTERGELER	BİRİM	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				TÜRKİYE	SIRALAMA (81 il içinde)			
		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli
Gayri Safi Yurt İçi Hasıla İçindeki Payı	%	0,80	0,65	0,14	0,10	100,00	28	39	74	79
Fert Başına Gayri Safi Yurt İçi Hasıla 1987 F	YTL	1.163	1.417	673	1.270	1.837	51	37	76	45
Banka Şube Sayısı	Adet	46	33	12	16	7.786	40	47	76	71
Fert Başına Banka Mevduatı	YTL	217	269	88	425	939	53	45	71	24
Toplam Banka Mevduatı İçindeki Payı	%	0,29	0,24	0,04	0,06	100,00	31	36	74	68
Toplam Banka Kredileri İçindeki Payı	%	0,32	0,15	0,03	0,04	100,00	26	47	77	74
Kırsal Nüfus Başına Tarımsal Kredi Miktarı	YTL	82	37	11	126	138	36	63	76	15
Fert Başına Sınai, Ticari ve Turizm Kredileri	YTL	76	63	28	82	392	45	55	76	40

KAYNAK: DPT, 2000

34. TABLO 18: GAYRİ SAFİ YURTIÇİ HASILA, 2004

GSYİH	BİRİM	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE	TÜRKİYE
		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli		
KİŞİ BAŞI GSYİH	\$	1.417	1.704	795	1.584	1429	2.146
Cari Fiyatlarla Gayri Safi Yurtiçi Hasıla							
DEĞER (Milyon)	TL	1.482.137.335	1.185.015.869	244.048.180	175.249.211	3.086.450.595	178.412.438.499
PAYLAR	%	0,8	0,7	0,1	0,1	1,7	100
GELİŞME HIZI	%	49,3	46,8	42,9	47,4	47,7	43,2

KAYNAK: TÜİK(DİE), Türkiye İstatistik Yıllığı, 2004

35. TABLO 19: BÖLGE İLLERİ GSYİH' SININ BÜYÜME HIZLARI (1987-2000 DÖNEMİ; YILLIK ORTALAMA; YÜZDE)

	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				TÜRKİYE TOPLAMI
	Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli	
TARIM	1,1	1,6	0,3	-3,8	1,4
SANAYİ	2,6	-1,6	17,6	5,7	4,4
HİZMETLER	3,3	2,5	2,1	0,5	3,9
TOPLAM	2,7	0,9	2,9	-1,5	3,6

KAYNAK: DPT

36. TABLO 20: BÖLGE VE İLLERİN GENEL BÜTÇE GÖSTERGELERİ

GENEL BÜTÇE GÖSTERGELERİ	YIL	BİRİM	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				TÜRKİYE	SIRALAMA (81 il içinde)			
			Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli
Fert Başına Genel Bütçe Gelirleri	2000	YTL	71	91	27	87	464	53	39	79	42
Fert Başına Gelir ve Kurumlar Vergisi Miktarı	2000	YTL	42	55	16	54	165	46	36	77	40
Fert Başına Kamu Yatırımları Miktarı	1995-2000	YTL	212	163	1.708	1.727	248	31	48	3	2
Fert Başına Teşvik Belgeleri Yatırım Tutarı	1995-2000	YTL	2.404	674	196	115	2.668	24	53	76	78
Fert Başına İhracat Miktarı	1995-2000	USD (\$)	58	3			2.249	52	59	67	75
Fert Başına İthalat Miktarı	1995-2000	USD (\$)	264	16			3.967	33	57	66	75

KAYNAK: DPT, 2000

37. TABLO 21. İŞKOLLARINA GÖRE İŞLETME VE İSTİHDAM SAYILARI

FAALİYET KONUSU (NACE Koduna Göre)	BİRİM	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
(15-16) Gıda, İçki, İçecek, Tütün Sanayi								
İşletme Sayısı	ADET	77	35	1	5	118	4.871	2,42
İstihdam	KİŞİ	2.177	631	7	43	2.858	105.309	2,71
(17-18-19) Tekstil, Örme, Konf. Deri Sanayi								
İşletme Sayısı	ADET	44	10	0	0	54	9.456	0,57
İstihdam	KİŞİ	1.176	213	0	0	1.389	257.091	0,54
(20-36) Ahşap İşleme, Mobilya Sanayi								
İşletme Sayısı	ADET	36	20	0	0	56	7.214	0,78
İstihdam	KİŞİ	311	484	0	0	795	89.078	0,89
(21-22) Kağıt, K. Ürünleri, Basım								

FAALİYET KONUSU (NACE Koduna Göre)	BİRİM	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE TOPLAMI	TÜRKİYE	BÖLGE %
		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
İşletme Sayısı	ADET	5	7	0	0	12	1.173	1,02
İstihdam	KİŞİ	86	67	0	0	153	20.543	0,74
(24-25) Kimya, Petrol, Lastik, Plastik San.								
İşletme Sayısı	ADET	23	16	0	1	40	4.148	0,96
İstihdam	KİŞİ	230	520	0	0	750	73.049	1,03
(26) Metal Dışı San. Ürünleri San.								
İşletme Sayısı	ADET	19	28	0	0	47	2.120	2,22
İstihdam	KİŞİ	203	745	0	0	948	49.924	1,90
(27) Metal Sanayi								
İşletme Sayısı	ADET	7	5	0	0	12	2.120	0,57
İstihdam	KİŞİ	70	99	0	0	169	49.924	0,34
(28-29-30-31-32-33-34-35) Metal Eşya, Ölçme, Makine San.								
İşletme Sayısı	ADET	61	30	0	0	91	10.162	0,90
İstihdam	KİŞİ	600	372	0	0	972	184.385	0,53
(37-72) Diğer İmalat Sanayi								
İşletme Sayısı	ADET	0	2	0	0	2	1.402	0,14
İstihdam	KİŞİ	0	7	0	0	7	16.124	0,04
İş Kolunu Belirtmeyen								
İşletme Sayısı	ADET	15	26	1	3	45	3.487	1,29
İstihdam	KİŞİ	148	473	0	17	638	47.411	1,35
GENEL TOPLAM								
İşletme Sayısı	ADET	287	179	2	9	477	46482	1,02
İstihdam	KİŞİ	5.003	3.611	7	64	8.685	890.394	0,98

KAYNAK: KOSGEB, 2005

38. TABLO 22. TOBB SANAYİ VERİ TABANINDAKİ KAYITLI İŞLETMELERİN İŞLETME / İSTİHDAM ORANI

	BİRİM	MALATYA ALT BÖLGESİ İLLERİ				BÖLGE	TÜRKİYE TOPLAMI	BÖLGE %
		Malatya	Elazığ	Bingöl	Tunceli			
İşletme Sayısı	ADET	261	113	26	12	412	41.045	1,00
Yabancı Ser. İşletme Sayısı	ADET	1	0	0	0	1	751	0,13
İstihdam	KİŞİ	9.375	4.494	231	120	14.220	1.775.013	0,80
Personel/İşletme Oranı	A/işl.	36	40	9	10	24	43	-

39. TABLO 23. MALATYA İLİ DEĞERLENDİRME

İL	Faaliyet Konusu	Diğer Yerler	KSS	OSB	Serbest Bölge	Teknopark	Genel Toplam
MALATYA	Ağaç ve ağaç mantarı ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden, örülerek yapılan eşyaların imalatı	1	2	1			4
	Ana metal sanayii	3	2	2			7
	Basım ve yayım; plak, kaset ve benzeri kayıtlı medyanın çoğaltılması	1					1
	Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı	1		2			3
	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	7	13	3			23
	Derinin tabaklanması ve işlenmesi; bavul, el çantası, saraçlık, koşum takımı ve ayakkabı imalatı			1			1
	Gıda ürünleri ve içecek imalatı	37	8	29	3		77
	Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması	1		1			2
	Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı			4			4
	Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı	1	9	4			14
	Makine ve teçhizatı hariç; fabrikasyon metal ürünleri imalatı	1	20	8			29
	Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı	5	6	8			19
	Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar	7	20	4	1		32
	Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı		3	2			5
	Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı	1	2	6			9
	Tekstil ürünleri imalatı	10	5	26			41
	Tıbbi aletler; hassas ve optik aletler ile saat imalatı		1				1
Toplam MALATYA		76	91	101	3		272

2.3 SANAYİ VE TİCARET ATÖLYESİ – SANAYİ TİCARET VE YATIRIM

Mehmet TUNÇ ve Mehmet VOROL tarafından hazırlanan bu raporda Malatya'nın Sanayi Yatırımları altyapısının ortaya konmasına çalışılmıştır.

2.3.1 GİRİŞ

Yaptığımız bu araştırmada, Malatya sanayisine, ağırlıklı olarak mevcut ve potansiyel yatırım alanları üzerinden genel bir bakış yaptık. Bu bakıştaki ilk amacımız şu anki durum hakkında ulaşabildiğimiz tüm verileri toplamak ve bunları bir durum analizi sürecinde kullanabileceğimiz şekilde düzenli ve güncel hale getirmek oldu. Daha sonra elde ettiğimiz son verilerle ana başlıklar oluşturarak bir “durum ne” raporu hazırlamaya başladık. Bu raporda başlangıçta Türkiye'nin sanayi tarihine kısaca değindik böylece ülkemizdeki sanayi süreci hakkında özet bir bilgiye sahip olduk. Bunu Malatya'nın sanayi tarihiyle devam ettirerek ilimizin bu aşamada ülke sanayisini nasıl ve ne düzeyde takip ettiğini görmüş olduk. Daha sonra yatırımın odak noktaları olan organize sanayi bölgeleri ve bunları destekler nitelikteki küçük sanayi sitelerinin kurulmalarındaki amaçları gösteren bir hedef ve tanıtım yazısıyla bu bölgeler hakkında bilgi sahibi olmuş olduk. Böylece niçin bu bölgelerin yatırım için dikkate alınması gereken yapılar olduğunu daha iyi anlamış olacağız. Tüm bu ön bilgilendirmelerin ışığında Malatya'da organize sanayi bölgeleri ile devam ettik. Mevcut durumda bu bölgelerin yapısını inceledik. Bu yatırım alanlarının alt yapısını, burada kurulu bulunan işletmeleri, bu işletmelerin hangi sektörlerde hizmet verdiğini belirlemeye çalıştık. Ve bu verileri önce bölge illerimiz olan Adıyaman ve Elazığ ile daha sonra kısa vadede ulaşmamız gereken bir yapıda bulunan ve hedef olarak belirleyebileceğimiz Kayseri ile karşılaştırarak bir durum bilgisine ulaşmak için kullandık. Devamında küçük sanayi sitelerinin durumunu inceledik. Bunu yaparken organize sanayi bölgelerini destekler nitelikteki bu alanların Malatya'daki ve Kayseri'deki şartlarına bakarak bir kıyaslama imkanına sahip olmuş olduk. Sanayinin yapı taşlarından biri olan imalat sanayinin Malatya'daki durum verilerini sıraladık. Ve sahip olduğu doğal kaynaklar bakımından Malatya'da madencilik sektörünü mercek altına aldık ve Malatya'nın dikkate değer maden yataklarına sahip olduğunu tespit ettik. İlimizde enerji tüketim miktarlarını ve bu enerjinin kullanıldığı alanlara göz atarak halkımızın faaliyet alanlarını gözlemlemiş olduk. Bu verileri tespitteki asıl amacımız Malatya'nın yatırım durumu olduğundan bu durumu olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilecek faktörlerden biri olan ulaşım ağlarını mercek altına aldık. Karayolu, demiryolu ve hava yolu durumunu inceleyerek ilimizin bir ulaşım ağı portresini çıkarttık. Ve tüm bu durumlarla birlikte yeni yatırım, mevcut yatırımlarda iyileştirme ve geliştirme yapılması halinde sağlanan devlet teşvik ve destekleri hakkında bir bilgilendirme bölümüne yer verdik. Böylece yatırımlar için çok önemli yere sahip olan bu destekler hakkında bir bilgi sahibi olmayı amaçladık. Tüm gözlemlerin ardından Malatya'da yapılabilecek uygun yatırım konuları üzerine bir küçük öneri bölümü oluşturduk. Böylece

tüm bu verileri kullanarak ileriye yönelik çalışma alanımız hakkında önemli envanterler elde etmiş olduk.

2.3.2 TÜRKİYEDE MEVCUT DURUM

Türkiye’de 1963’ten beri uygulanan beş yıllık kalkınma planı dönemlerinde “sanayiye dayalı büyüme” temel amaçlardan biri olmuştur. Ancak, 1980 yılı öncesine sonrasında benimsenen sanayileşme stratejileri ve uygulanan ekonomi politikaları büyük farklılıklar arz etmiştir. 1980 yılına kadar ithal ikamesi politikası uygulanmış; 1980 yılından sonra ise, ihracata dönük sanayileşmenin uygulamaya konulmasıyla, piyasa ekonomisinin ilke ve esaslarının geliştirilmesi yönünde önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

Bu reformlar özel sektörün dinamizminin artırılmasına önemli katkılar sağlamış ve Türk ekonomisinin iç ve dış etkilere karşı uyum yeteneğini artırmıştır. Böylece, son yıllardaki endüstriyel büyümenin kaynağını özel sektörün yatırımları ve dinamizmi oluşturmuştur. Sonuçta, ekonomik krizlerin olduğu yıllar dışında, 2000 yılına kadar sanayi büyük bir gelişme göstermiştir. Sanayi katma değerinde, ihracat hacminde ve ihracat içerisinde imalat sanayinin payında önemli artışlar olmuştur. Sanayi katma değerinde ortalama yıllık büyüme oranı 1980-90 döneminde % 6,6, 1990-2000 döneminde ise % 4,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran 2001 yılında % -7,5, 2002 yılında ise % 9,4 olarak gerçekleşmiştir. Sanayinin GSMH içindeki payı 1980’de % 18,3 iken, 2000 yılında % 23’e, 2002 yılında ise yüzde 25,6’ya ulaşmıştır. İmalat sanayi üretimi, 1980-1990 döneminde yıllık ortalama % 7,1, 1990-2000 döneminde ise % 4,2 artış göstermiştir. Bu oran 2001 yılında % -9,5, 2002 yılında ise % 10,9 olarak gerçekleşmiştir.

Sanayideki büyümenin en önemli yansıması dış ticarete gözlenmiştir. Toplam ihracat 1980’den sonra hızlı artış göstermiş; 1980 yılında 2,9 milyar ABD Dolarından, 2000 yılında 27,8 milyar ABD Doları, 2002 yılında ise 35,8 milyar ABD Doları seviyesine ulaşmıştır. Sanayi mallarının ihracat içerisindeki önemi artmış ve imalat sanayii mallarının toplam ihracat içerisindeki payı 2000 yılında 25,3 milyar ABD Doları ile % 91’e, 2002 yılında ise 33,3 milyar ABD Doları ile % 93’e ulaşmıştır.

Ekonomideki büyümenin bir sonucu olarak, ithal edilen yatırım ve ara mallarının hacmi de artmıştır. Toplam ithalat 1980 yılında 7,5 milyar ABD Doları iken, hızlı bir artışla 2000 yılında 54,5 milyar ABD Dolarına ulaşmış, 2002 yılında ise 51,3 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. İmalat sanayii ithalatı ise 2000 yılında 45 milyar ABD Dolarına ulaşarak, toplam ithalatın % 82,6’sını oluşturmuştur. Budeğerler 2002 yılında sırasıyla 41,9 milyar ABD Doları ve % 81,7 olmuştur.

Sanayileşme süreci etkisini istihdam yapısı üzerinde de göstermiştir. Toplam istihdam, 2000 yılında 21,7 milyona ulaşmış ve istihdam içerisinde sanayinin payı 1980 yılında % 11,6’dan, 1990 yılında % 15,6’ya ve 2000 yılında da % 17,8’e yükselmiştir. 2002 yılında ise ortalama 20,3 milyon olarak gerçekleşen istihdamın %19,5’i sanayi sektöründe gerçekleşmiştir.

2.3.3 MALATYA' NIN SANAYİ TARİHİ

Cumhuriyet dönemine geçilirken Malatya ilinin sanayisi ve ekonomik manzarası ülke sanayisinin ve ekonomisinin arz ettiği durumdan farksızdı. İlin sanayi varlığı el sanatlarına dayalı çalışan esnaf ve sanatkardan ibaretti. 1927 sanayi sayımına göre, ilimizde toplam 1039 isyeri vardır. Bu isyerlerinde toplam 2447 kişi çalışmaktaydı. O tarihlerde Adıyaman ve Kemaliye'nin ilimize bağlı olması rakamın yüksek olmasında etkili olmuştur. _malat sanayinin alt gruplara dağılımı bakıldığında, ilk sırayı toplam isyerinin % 41.4 ve çalışanların %44.7'sini barındıran tarıma dayalı sanayi almaktadır. Ayrıca bu dalda on kişiden fazla çalışanın olduğu sadece bir isyeri vardır. İldeki toplam isyerlerinin %25.6'sını ve çalışanların %27.3'ünü kapsayan dokuma sanayi ikinci sırayı almaktadır. _limiz imalat sanayinde 100'den fazla çalışanın olduğu tek isyeri de dokuma sanayindeydi. Üçüncü sırayı isyerlerinin %17.4 'ünü oluşturan maden işletmesi ve makine sanayi almaktaydı.

O günlerin gerek kalkınmayı tek başına omuzlayacak sermaye ve müteşebbis gücünün olmaması gerekse o dönemde dünyada egemen ekonomik görüş doğrultusunda "Kamu öncülüğünde kalkınma " modeli seçilmiştir. Devlet sanayinin adeta "ilk hareket ettiricisi" olarak yurdun pek çok yerinde kamu yatırımlarına girismiştir. Bu çerçevede 1937 yılında Malatya'da Tekel Sigara Fabrikası kurulmuştur. Bunu 1939 yılında Sümerbank Malatya Pamuklu Dokuma Fabrikası takip etmiştir. 1954 yılında ise Malatya Seker Fabrikası kurulmuştur. Hepside kamusal sermayeli bu yatırımların her biri Malatya ilinin modern manada sanayileşmesinde önemli kilometre taşları olmuştur. Bu yatırımların il ekonomisine sağladıkları katkı yarattıkları katma değerle sınırlı olmayıp, "örnek olma" işlevleri ile de müteşebbis grubunun oluşmasında yardımcı olmuşlardır. Bu nedenle 1927 sanayi sayımında, imalat sanayinde 2447 kişi çalışırken, 1964 sanayi sayımında 5424 kişi çalışmaktadır. Artış oranı % 121'dir. ilimiz 1968 yılında "Kalkınmada Öncelikliler" kapsamına alınmasının sonucu olarak 1970'ler kamu kesiminin genişletme yatırımları ve özel sektörün çeşitli dallarındaki yatırımlarıyla kısmi bir canlanma dönemi olmuştur. Bu dönemde gerçekleştirilen özel sektör yatırımları, il içi sermaye birikimi ve yurt dışında çalışan işçilerce finanse edilerek gerçekleştirilmiştir. 1970'lerde ilimizde en çok isyeri açılan sektör sanayi sektörü olmuştur. Bu gelişmede dokuma, tasma-topraka dayalı sanayi önde gelmektedir. 1980'li yılların başında Ülkemizde "kapalı ekonomi" uygulamaları rafa kaldırılmış ve o günlerin artık tartışması kabul edilen rekabete dayalı " açık ekonomi" dönemine geçilmiştir. Bu dönemin en belirli özelliği Türk sanayinin dünya rekabetine açarak güçlendirmek olmuştur. Bir yandan Pazar ekonomisine geçerken bir yandan da özel sektör yatırımları çeşitli teşvik araçları ile desteklenmiştir. Bu dönemde Malatya sanayisi kamunun sağladığı yatırım teşviklerinden yararlanmış ve kalkınmasına hız katmıştır.

2.3.4 SANAYİNİN ALT YAPISI

2.3.4.1 ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

19. yüzyılın sonlarında sanayinin belirli bir plan dahilinde yerleştirilmesi ve geliştirilmesinin önemine bağlı olarak dünyada ilk örneğinin İngiltere’de görüldüğü organize sanayi bölgesi uygulaması, 20. Yüzyılın başlarında başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere diğer gelişmiş ülkelerce uygulanmaya başlanmıştır.

İlk uygulamaların amacı sanayicilerin altyapılı arsa ihtiyaçlarının karşılanması yoluyla bu bölgeleri inşa eden özel firmaların kar elde etmeleri olmuştur. Bir başka deyişle ilk uygulamalar özel sektör tarafından kar elde etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. İkinci Dünya Savaşıyla birlikte başlayan dönemde OSB’ler bir devlet yatırımı olarak uygulanmaya başlamış ve az gelişmiş ülkelerde küçük ve orta ölçekli işletmelerin geliştirilmesi amacına hizmet eder bir biçimde düzenlenmiştir.

1960 yılında başlayan planlı kalkınma döneminde ise sanayinin “lokomotif” sektör olduğu açıklıkla belirtilmiş, ekonomik dengenin kurulması, ekonomik ve toplumsal kalkınmanın birlikte gerçekleştirilmesi, belli bir hızda büyüme ve sanayileşmeye önem verilmesi gibi uzun vadeli hedefler belirlenmiştir.

Belirlenen hedefler doğrultusunda; ülkede sanayinin geliştirilmesi amacıyla uygulamaya konulan pek çok teşvik tedbirlerinden biri olan OSB uygulamalarına, ilk olarak 1962 yılında Bursa’da bir OSB kurulmasıyla başlanmıştır

“Sanayiın uygun görülen alanlarda yapılanmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, imalat sanayi türlerinin belirli bir plan dahilinde yerleştirilmeleri ve geliştirilmeleri amacıyla, sınırları tasdikli arazi parçalarının gerekli altyapı hizmetleriyle ve ihtiyaca göre tayin edilecek sosyal tesisler ve teknoparklar ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşturulan ve OSB Kanunu hükümlerine göre işletilen mal ve hizmet üretim bölgeleri” olarak tanımlanan Organize Sanayi Bölgeleri, kuruluş ve işleyiş sürecinde düzenin sağlanması ve yasal bir statüye kavuşturulmaları için [4562 sayılı OSB kanunu](#), 15.04.2000 tarih ve 24021 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sanayinin disipline edilmesi,

Şehrin planlı gelişmesine katkıda bulunulması,

Birbirini tamamlayıcı ve birbirinin yan ürününü teşvik eden sanayicilerin bir arada ve bir program dahilinde üretim yapmalarıyla, üretimde verimliliğin ve kar artışının sağlanması,

Sanayinin az gelişmiş bölgelerde yaygınlaştırılması,

Tarım alanlarının sanayide kullanılmasının disipline edilmesi,

Sağlıklı, ucuz, güvenilir bir altyapı ve ortak sosyal tesisler kurulması,
Müşterek arıtma tesisleri ile çevre kirliliğinin önlenmesi,
Bölgelerin devlet gözetiminde, kendi organlarınca yönetiminin sağlanması,
OSB'lerin Kuruluşunda temel hedef olarak belirlenmiştir.

40. TABLO-1 OSBLERİN COĞRAFİ BÖLGELERE GÖRE DAGILIMI

BÖLGE ADI	2005 SONU İTİBARIYLA BİTENLER			2006 YILI YATIRIM PROGRAMINDA OLANLAR			
	ADET	ALAN (Ha)	%	ADET (**)	ALAN (Ha)	%	Adet (***)
			Hektar (*)			Hektar (*)	
MARMARA (11 İL)	15	4.262	21,76	12	2.753	12,81	11,21
EGE (8 İL)	14	3.512	17,93	18	3.084	14,35	16,82
AKDENİZ (8 İL)	11	2.603	13,29	6	1.053	4,9	5,61
İÇ ANADOLU (13 İL)	16	4.018	20,51	17	4.621	21,5	15,89
KARADENİZ (18 İL)	16	1.748	8,92	27	3.507	16,32	25,23
DOĞU ANADOLU (14 İL)	7	1.248	6,37	16	2.408	11,21	14,95
G.DOĞU ANADOLU (9 İL)	8	2.196	11,21	11	4.063	18,91	10,28
TÜRKİYE TOPLAMI (81 İL)	87	19.587	100	107	21.489	100	100

(*)Toplam bölge alanının Türkiye toplam alanına oranıdır.

(**)Etüd ve Kamulaştırma karakteristiği ile yer alan projeler adet olarak toplamlara dahil edilmiştir.

(***)Toplam adedin Türkiye toplam adedine oranıdır.

KAYNAK: <http://www.sanayi.gov.tr/webedit/gozlem.aspx?sayfano=2988>

2.3.4.2 TÜRKİYENİN OSBLER VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İÇİN HEDEF VE POLİTİKALARI

Yerel girişimciliğin canlandırılmasına ve Organize Sanayi Bölgelerinin geliştirilmesine önem verilecektir. Sanayileşmenin kentsel gelişim üzerindeki olumlu etkilerinden faydalanmak amacıyla, orta ölçekli şehirlerde gerekli alt yapıya sahip Organize Sanayi Bölgeleri kurulacaktır.

Teknoloji transferinin, doğrudan yabancı yatırımların, istihdamın artırılması ve yatırım işlemlerinde bürokrasinin azaltılması amacıyla Endüstri Bölgeleri sistemi geliştirilecektir.

Organize Sanayi Bölgelerinde atık geri dönüşüm tesislerinin kurulması desteklenecektir.

Ayrıca, yeni sanayi merkezlerinin oluşumunda önemli işlevi olan Organize

Sanayi Bölgelerine ve Küçük Sanayi Sitelerine ilaveten Özel Sanayi Bölgeleri de kurulacaktır.

İşletmelerin Organize Sanayi Bölgelerinde, Endüstri Bölgelerinde ve Sanayi Sitelerinde kümeleşmesinin teşvik edilmesi için yeni politika ve stratejiler geliştirilecektir.

2.3.4.3 MALATYA İLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

İlimizde hali hazırda faal iki adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Yasanan 2000 ve 2001 yılı ekonomik krizinin etkilerinin hafiflemesine bağlı olarak ülke düzeyinde yatırım koşullarının iyileşmesi ve buna ilave olarak özelde Malatya ilinin 29.01.2004 tarih ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Tesviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında yer alması nedeni ile ilde yatırım taleplerinde artış gözlenmektedir. İlin ekonomik potansiyeli düşünüldüğünde organize sanayi bölgelerinin sayıları artacağı beklenmektedir.

41. TABLO-2 MALATYA İLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

2004 SONU İTİBARIYLA BİTENLER			2005 YILI YATIRIM PROGRAMINDA OLANLAR			
ADET	ALAN (Ha)	%	ADET (**)	ALAN (Ha)	%	%
		Hektar (*)			Hektar (*)	Adet (***)
1	300	1.65	2	350	1.51	1.72

(*) Toplam bölge alanının Türkiye toplam alanına oranıdır.

(**) Etüd ve Kamulaştırma karakteristiği ile yer alan projeler adet olarak toplamlara dahil edilmiştir.

(***) Toplam adedin Türkiye toplam adedine oranıdır.

KAYNAK: <http://www.sanayi.gov.tr/webedit/gozlem.aspx?sayfano=1869>

2.3.4.3.1 BİRİNCİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Malatya I. Organize Sanayi Bölgesi, Malatya-Ankara karayolu üzerinde şehir merkezine 12Km mesafede 300 Ha arazi üzerine 1976 yılında kurulmuştur. Ancak çeşitli nedenler ile 1984 yılına kadar ilerleme kaydedilmemiştir. 1984 yılından itibaren çalışmalar tekrar hız kazanmış ve 1988 yılında hizmete girmiştir. 1. Organize Sanayi Bölgesinin toplam sanayi alanı 2.295.960. m² olup, sosyal alan, yeşil alan ve yolların toplam alanı ise 704.040 m² dir. Bölgenin yol, su, kanalizasyon, arıtma tesisi, elektrik şebekesi, haberleşme ve diğer sosyal tesisleri tamamlanmış durumdadır. Bölgenin toplam sanayi parsel sayısı 164 adettir.

42. TABLO-3. 1. OSB YATIRIM DURUMU

	FİRMA	PARSEL	alan	alan
	SAYISI	SAYISI	m2	%
ÜRETİME GEÇEN	106	127	2.015.583	84,96
İNŞAAT HALİNDEKİ	16	23	191.099	8,05
PROJE SAFHASINDAKİ	3	7	85.000	3,58
TAHSİSİ YAPILMAYAN	0	7	80.778	3,40
TOPLAM	125	164	2.372.460	100,00

KAYNAK:1.OSB MÜDÜRLÜĞÜ

43. TABLO-3. 2. FİRMALARIN SEKTÖREL DAĞILIMI

FİRMALARIN SEKTÖREL DAĞILIMI	
GIDA SANAYİ	34 FİRMA, 31 FAAL
TEKSTİL SANAYİ	44 FİRMA, 36 FAAL
DİĞER	47 FİRMA, 39 FAAL
TOPLAM	125 FİRMA, 106 FAAL

KAYNAK: 1.OSB MÜDÜRLÜĞÜ

Faal tesislerde **5691** kişi istihdam edilmekte, faal fabrikaların tam kapasite çalışması ve inşaat ve proje halindeki firmaların üretime geçmesi halinde **7500** kişi istihdam edilecektir.

44. TABLO-4 DİĞER SANAYİLER

SANAYİ	ÜRETİM	İNŞAAT	PROJE
CİNSİ	HALİNDE	HALİNDE	HALİNDE
ORMAN SANAYİ	1	1	1
Kağıt Sanayi	2	0	0
Deri ve Deri Mam	0	1	0
Basım Sanayi	0	0	1
Plastik Sanayi	4	4	0
Kimya Sanayi	2	0	2
Pişmiş Kil ve Çim. Ger. San	2	2	4
Demir ve Çelik San	1	6	3
Mad. Eşya Elektriksiz Mak	1	0	1
Tarım aletleri ve Mak. San	2	1	0
Akü Montaj	1	0	0

KAYNAK:DOĞU ANADOLU SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

2.3.4.3.2 İKİNCİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Malatya II. Organize Sanayi Bölgesi 07.03.1997 tarihinde Malatya – Ankara karayolu üzerinde Malatya şehir merkezine 12 Km mesafede 5.000.000. m2 arsa üzerine kurulmuştur.

Toplam sanayi alanı 3.000.000. m² olan II. Organize Sanayi Bölgesinde toplam 160 parsel bulunmaktadır.

5084 sayılı yasa ile Malatya ilimiz tesvik kapsamındaki 36 il içerisinde yer almasına bağlı olarak Malatya'ya yönelen yatırım talebi nedeni ile II Organize sanayi bölgesinde bulunan parsellerin tamamı yatırımcılara tahsis edilmistir.

Halihazırda II. Organize Sanayi Bölgesinde bu güne kadar 18 işletme yatırımını tamamlayarak üretime geçmiş bulunmakta olup, diğer yatırımlar inşaat/proje aşamasındadır. Tahsisi yapılan parsellerin üzerinde projelendirilen yatırımların sektörel

dağılımı itibariyle %40 ile tekstil sektörü ilk sırada gelmekte olup, ikinci sırada %20'lik pay ile Gıda sektörü yatırımları gelmektedir.

I. OSB'de olduğu gibi II.OSB 'de de tekstil sektörü ilk sırada gelmektedir. Ancak tekstil sektöründe küresel manada artan rekabet kar marjlarını düşürmekte ve sektörel kırılganlığı artırmaktadır. İlin kalkınmasında sürekliliğin sağlanması, markalaşma veya yatırımların katma değeri yüksek ve teknoloji yoğun alanlara kaydırılması gerekmektedir.

2.3.4.4 MALATYA OSB'LERİNİN BÖLGE OSB'LERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

45. TABLO-5 MALATYA-ELAZIG-ADIYAMAN OSB DURUMU

İL ADI	OSB ADI
	YATIRIM PROGRAMINDA OLAN PROJELER KIRMIZI TONDADIR
	TAMAMLANMIŞ PROJELER MAVİ TONDADIR
	YATIRIM PROGRAMINDA YER ALMAYAN PROJELER RENKLENDİRİLMEMİŞTİR
MALATYA	MALATYA DARENDE
	MALATYA-I
	MALATYA-II
	MALATYA-III
ELAZIG	ELAZIG-I
	ELAZIG-II
	ELAZIG-III
	ELAZIG-IV
	ELAZIG HAYVAN VE HAYVAN ÜRÜNLERİ
ADIYAMAN	ADIYAMAN-BESNİ
	ADIYAMAN-GÖLBASI
	ADIYAMAN-MERKEZ-I
	ADIYAMAN-MERKEZ-I(TEVSİİ)

KAYNAK: <http://www.sanayi.gov.tr/webedit/gozlem.aspx?sayfano=2446>

Malatya ili, Elazığ ve Adıyaman illerine göre nüfus, coğrafi konum , iş gücü ve yatırım potansiyeli uygunluğu gibi etkenlerde daha ön plana çıkacak özelliklere sahip olmasına rağmen tablo-5te de görüldüğü üzere ancak bu iller kadar organize sanayi bölgesine kavuşabilmiştir.

2.3.4.4.1 ADIYAMAN OSBLERİ

Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi 86 adet sanayi parselinden oluşmaktadır. Bu parsellerin bugüne kadar % 85'i tahsis edilmiş olup, bunların 6 adeti işletmeye açılmıştır. Bu tesislerin ;

3 adeti Konfeksiyon sektöründe

1 adeti Elektrik-Elektronik

1 adeti yem fabrikası

1 adeti ise ağaç işleme sektöründe faaliyet göstermektedir.

Bu tesislerimizde yaklaşık 500 kişi istihdam edilmektedir. Yapılan bu konfeksiyon sektöründeki imalatların bir kısmı EGS aracılığıyla bir kısmı ise, kendi imkanları ile yurt dışına ihraç edilmektedir.

İnşaat safhasında olan tesis sayısı ise 8 adettir. Bu tesislerin ;

3 adeti Mobilya sektöründe

2 adeti yem fabrikası

2 adeti tekstil sektöründe

1 adeti ise plastik sektöründe faaliyet gösterecektir.

Geri kalan tesislerimizin ise henüz inşaatına başlanmamış olup, proje safhasındadır. Bu firmaların ;

26 adeti tekstil-konfeksiyon-iplik sektöründe

13 adeti gıda sektöründe

3 adeti plastik-ambalaj sektöründe

1 adeti makina sektöründe

1 adet in ise elektronik sektöründe yatırım yapmaları beklenmektedir.

Adıyaman Organize Sanayi Bölgesinde kurulması düşünülen tesislerin hepsi faaliyete geçtiği takdirde Bölgemizde toplam olarak yaklaşık 9-10 bin kişinin istihdam edileceği öngörülmektedir.

2.3.4.4.2 ELAZIĞ OSBLERİ

I.kısım OSB 110 ha olup altyapı inşaatı 1990 tamamlanarak 60 sanayi parselinden oluşmaktadır. Bölgedeki arsaların tamamı sanayicilere tahsis edilmiştir.

II.Kısım OSB 56 ha olup altyapı inşaatı 2000 tamamlanarak 39 sanayi parselinden oluşmaktadır. Bölgedeki arsaların bir adedinin dışında tamamı sanayicilere tahsis edilmiştir.

III.Kısım OSB 93 ha olup 9 sanayi parseli olarak planlanmaktadır. Yer seçim işlemi henüz tamamlanmamıştır. Arazinin bir bölümü organize sanayi bölgesi tarafından satın alınmış olup kalan kısmı Arsa Ofisi ve Milli Emlak genel Müdürlüklerinden satın alınacaktır.

Hayvan Ürünleri Organize Sanayi Bölgesi ihtisas Organize Sanayi Bölgesi olup 18.5 ha arazi üzerinde 7 sanayi parseli ve 1 ticari alan parselinden oluşmaktadır.Tahsis edilen sanayi parsel sayısı 3 olup 5 parsel henüz tahsis edilmemiştir.

Besi Organize Sanayi Bölgesi yer seçim işlemleri tamamlanmış olup ÇED gerekli değildir raporu alınmış olup yaklaşık 350 ha olan üzerinde 6 sanayi parseli ve yeterince besi ahırlarından ve padoklardan oluşacaktır. İmar planı henüz yapılmamıştır.

2.3.4.4.3 KAYSERİ OSBLERİ

KAYSERİ HACILAR ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

KAYSERİ İNCESU ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

KAYSERİ MERKEZ I.ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

KAYSERİ MERKEZ II.(MİMAR SİNAN)ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

2.3.4.4.4 MALATYA OSBLERİ

MALATYA DARENDE ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

MALATYA MERKEZ I.ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

MALATYA MERKEZ II.ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Yukarıdaki durum incelendiğinde ilk bakışta Kayseri ile Malatya arasında uçurumlar olmadığı söylenebilir çünkü sonuçta Kayseri’de fazladan bir faal organize sanayi bölgesi göze çarpmaktadır. Bu nedenle bir de bu sanayi bölgelerindeki aktif firma istatistiklerine göz atalım.

46. TABLO-6 KAYSERİ OSBLERİNDEKİ FİRMALAR

Ambalaj(10)	Deri Sanayi ve Ürünleri(0)
Elektrik - Elektronik(12)	Enerji(27)
Ev Eşyaları ve Bahçe(44)	Giyim(5)
Kimya Sanayi(27)	Makine(33)
Matbaa ve Yayıncılık(4)	Metal & Maden(54)
Mobilya(125)	Orman Ürünleri(10)
Otomotiv(12)	Tanıtım - Reklamcılık(5)
Tarım ve Hayvancılık(2)	Taşımacılık(2)
Tekstil(78)	Telekomünikasyon(1)
Ticaret(1)	Yiyecek - İçecek(18)
İnşaat(50)	TOPLAM :510

KAYNAK:www.kosb.org

47. TABLO-7 MALATYA OSBLERİNDEKİ FİRMALAR

GIDA SANAYİ	37
TEKSTİL SANAYİ	43
DİĞER	49
Toplam Firma Sayısı 129*	

KAYNAK:www.malorsa.org.tr

*BU SAYI 2.OSB İLE BİRLİKTE TOPLAM 147 YE ULAŞMIŞTIR.

Bu iki tabloda görüldüğü üzere kayseri dört organize sanayi bölgesinde 510 firma ve ortalama dağılım göstermiş 21 sektörle hizmet verirken, Malatya ağırlıklı olarak iki organize

sanayi bölgesinde 147 firma ve, gıda ve tekstil sektörlerinde yoğunlaşmış bir yapıyla kayserinin çok gerisinde kalmıştır. Buradan anlaşılacağı üzere Malatya'nın hali hazırdaki organize sanayi bölgeleri olması gereken düzeyde işlevini yerine getirememektedir. Bu düzeyde bir işlev yakalayabilmek için bu bölgelerin maksimum verimlilikte kullanılması gerekmektedir. Bunun için de inşaat halindeki projelerin hızla bitirilmesi ve projelerin de bir an önce yatırıma açılmaları lazımdır. Bunun yanında yeni organize sanayi bölgelerinde de sektörel çeşitliliğin teşviki ile Malatya'daki sektör gamı yetersizliğine bir çözüm getirilebilir.

2.3.4.5 KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ

Sanayinin gelişmesine temel oluşturan ve büyük sanayi işletmelerine yan sanayi olarak hizmet veren küçük sanayi işletmelerinin en önemli sorununu yerleşim yeri ve işyerleri oluşturmaktadır. Küçük Sanayi Siteleri uygulamalarından önce, küçük işletme sahibi esnaf ve sanatkarlarımız oldukça dağınık bir yapıda, her türlü sağlık koşullarından ve çağdas ticaretanlayışından uzak, plansız ve denetimsiz bir şekilde yapılaşmış, mahalle ve sokak köselerinde sıkışık kalmış dükkan ve atölyelerde zor şartlarda üretim yapmaktaydı. Bu koşullarda gösterilen faaliyetler, insan sağlığı, çevre kirliliği ve plansız kentleşme gibi olumsuzlukların doğmasına neden olmuştur. Belli bir yerleşim yeri bulunmayan ve elverişsiz çalışma koşullarında faaliyet gösteren küçük işletme sahibi esnaf ve sanatkarların işyeri sorununa çözüm getirebilmek için küçük sanayi siteleri oluşturulmuştur.

Benzer iş kollarında çalışan işletmelerin aynı site içinde toplanmasıyla, bölgesel ihtiyaçlar daha kolay ve ekonomik olarak karşılanabilmekte, işyerlerine yeni teknolojinin sokulması kolaylaşmakta ve böylece kalkınma hamlemize en ufak işletmeden başlayarak destek sağlanmaktadır.

Küçük sanayi sitelerinin kuruluşu ile;

Sanayinin disipline edilmesi,

Şehrin planlı gelişmesine katkıda bulunulması,

Birbirini tamamlayıcı ve birbirinin yan ürününü teşvik eden sanatkarların bir arada ve bir program dahilinde üretim yapmalarıyla, üretimde verimliliğin ve kar artışının sağlanması,

Sanayinin az gelişmiş bölgelerde yaygınlaştırılması,

Tarım alanlarının sanayide kullanılmasının disipline edilmesi,

Sağlıklı, ucuz, güvenilir bir altyapı ve ortak sosyal tesisler kurulması, temel hedef olarak belirlenmiştir.

2.3.4.6 MALATYA KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ

İlde Sanayi Sitelerinin kurulmasına 1956 yılında Eski Sanayi Sitesinin kurulmasıyla başlamış ve 1961 yılında faaliyete geçmiştir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığının kredi desteği ile 1963

yılında Malatya Küçük Sanayi Sitesi ve 1977 yılında ise Öz Malatyalılar Küçük Sanayi Sitesinin yapımına başlanmış ve Malatya Küçük Sanayi Sitesi 1975 yılında, Öz Malatyalılar Küçük Sanayi Sitesi ise 1991 yılında faaliyete geçmiştir. Zaman içerisinde şehir merkezine olan yakınlığı nedeni ile Malatya Küçük Sanayi Sitesindeki isyerlerinin dolması ve yeni isyeri ihtiyacının bas göstermesiyle beraber Malatya Küçük Sanayi Sitesinin etrafında özel müteşebbisler tarafından yeni sanayi siteleri inşa edilmiştir. Bu sanayi sitelerinden; Sirolular Küçük Sanayi Sitesi ve Ugur Sanayi Sitesi 1981 yılında, 100. Yıl Küçük Sanayi Sitesi 1982 yılında ve Güncallar Küçük Sanayi Sitesi ise 1984 yılında faaliyete geçmiştir. Yine Sanayi ve Ticaret Bakanlığının kredi finansman desteği ile kurulan Arapgir Küçük Sanayi Sitesi 1996 yılında faaliyete geçmiştir. Ayrıca şu an Doğanşehir ve Akçadağ Mermer ihtisas sanayinin inşaatı devam etmektedir.

Aşağıdaki tabloda bu sanayi sitelerinin alanları ve faaliyetteki iş yerleri sayıları verilmiştir.

48. TABLO-8 MALATYA KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ

ADI	BULUNDUĞU YER	Kuruluş Yılı	Alanı (m2)	Faaliyete Geçtiği Yıl	İşyeri Sayısı
100.YIL KÜÇÜK SAN. SİT.	MERKEZ ÇAVUŞOĞLU	1981		1982	125
ARAPGİR KÜÇÜK SAN. SİT.	ARAPKİR İLÇE MERKEZİ	1977	12.000	1996	27
ESKİ SANAYİ SİTESİ	MERKEZ	1956		1961	100
GÜNCALLAR KÜÇÜK SAN. SİT.	MERKEZ KİLTEPE	1983		1984	35
MALATYA KÜÇÜK SAN. SİT.	MERKEZ ÇAVUŞOĞLU	1963	93.727	1975	540
ÖZMALATYALILAR K. SAN. SİT.	MALATYA YEŞİLYURT	1977	420.000	1991	870
SİROLULAR KÜÇÜK SAN. SİT.	MERKEZ ÇAVUŞOĞLU	1980	10.292	1981	80
UĞUR SANAYİ SİTESİ	MERKEZ KİLTEPE	1980		1981	240

Kaynak: San. Tic. Bakanlığı ve Malatya İPKM.

Tablo-8de de görüldüğü üzere Malatya'da toplam 8 küçük sanayi sitesi ve bu sitelerde toplam 2017 işyeri bulunmaktadır. Bunlardan ikisi ilçelerde diğerleri merkezde kuruludur.

49. TABLO-9 KAYSERİ'DE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ VE ÇALIŞAN İŞÇİ SAYISI

K.SANAYİ SİTESİ ADI	İLÇESİ	FAALİYETE GEÇİŞ TARİHİ	İŞYERİ SAYISI	ÇALIŞAN İŞÇİ	KAPALI+BOŞ İŞYERİ
Eski San. Sit.	Kocasinan	1957	2185	8.795	% 100 Dolu
Yeni San. Sit.	Kocasinan	1972	3000	16.840	% 100 Dolu
Orta San. Böl.	Melikgazi	1979	55	112	% 100 Dolu
Doğu Sanayi Ağaç İş.	Kocasinan	1985	280	453	% 100 Dolu
İmalatçı-Pazarlama San.	Melikgazi	1985	220	403	% 100 Dolu
Ağaç İşleri San. Sit.	Melikgazi	1995	854	9.352	% 100 Dolu

Argıncık Küçük San. Sit.	Kocasinan	1992	220	321	% 100 Dolu
Pınarbaşı Küçük Sn. Sit.	Pınarbaşı	1999	116	54	% 52 Dolu
Kayseri Demirciler KSS	Melikgazi	2003	329	410	168 Dolu İşyeri
TOPLAM			7259	36.741	

KAYNAK: KAYSERİ VALİLİĞİ

Küçük sanayi sitelerinin Kayseri’deki durumuna bakacak olursak toplam 9 küçük sanayi sitesi fakat bu sitelerde toplam 7259 işyeri bulunmaktadır. Ve bu işyerlerinde toplam 36.741 kişi istihdam edilmektedir. Bu rakamlar bize gösteriyor ki Malatya küçük sanayi siteleriyle de Kayserinin oldukça gerisinde kalmış durumdadır.

Kayseri ile Malatya’nın organize sanayi ve küçük sanayi siteleri karşılaştırmalarına bakarak şunu söyleyebiliriz;

Malatya yeterli düzeyde yatırım yapılabilecek sanayi bölgesi alt yapısına alan ve sayı olarak sahip. Fakat bu bölgeler sınırlı sayıda firma ve işyerine ev sahipliği yapıyor.

Bu bölgelerde faal bulunan firma ve işyerleri yeterli verimlilik düzeyinde değiller ya da bu düzeyde faaliyet gösterebilmek için uygun yatırımlarla desteklenmemişler.

Düşük sayıda firma ve işyerleri ve buna bağlı olarakta düşük istihdam faal olmayan, inşaat halinde veya proje halinde olup hayata geçirilemeyen firma ve işyerlerinin toplam etkisini gözler önüne seriyor.

Tüm bu saydığımız durumlardan yola çıkarak Malatya’nın mevcut bölgeleri bir an önce tam kapasite kullanım düzeyine getirip, kalkınmada öncelikli belirlenmiş bir il olarak yeni organize sanayi ve kss bölgeleri ve yatırımcıları kendine çekecek özellikleri ile yatırımın cazibe merkezi haline gelmelidir.

2.3.5 İMALAT SANAYİ

Malatya, sanayilesme açısından ülkemizin en geri kalmış bölgesi olan Doğu Anadolu bölgesinde bulunmakta olup, ortaya koyduğu sanayilesme çabası ile bulunduğu bölgenin sanayilesme bakımından önde gelen vilayeti durumuna gelmiştir. Yıllık imalat sanayi verilerine göre 1964 yılında 10 adet imalat sanayi işyeri sayısı ile ülke genelinde %0,33 paya sahip olan Malatya, 1999 yılına kadar imalat sanayi işyeri sayısı bakımından ülke ortalamasını aşarak imalat sanayi işyeri sayısı toplamından aldığı payını artırmış, ancak 2001 yılında %0,39 düzeyine gerilemiştir. 1964 ve 2001 yıllarını kapsayan dönemde ise Malatya, ülke toplam imalat sanayi işyerleri içerisindeki payını sadece 0,06 puan yükseltmiştir.

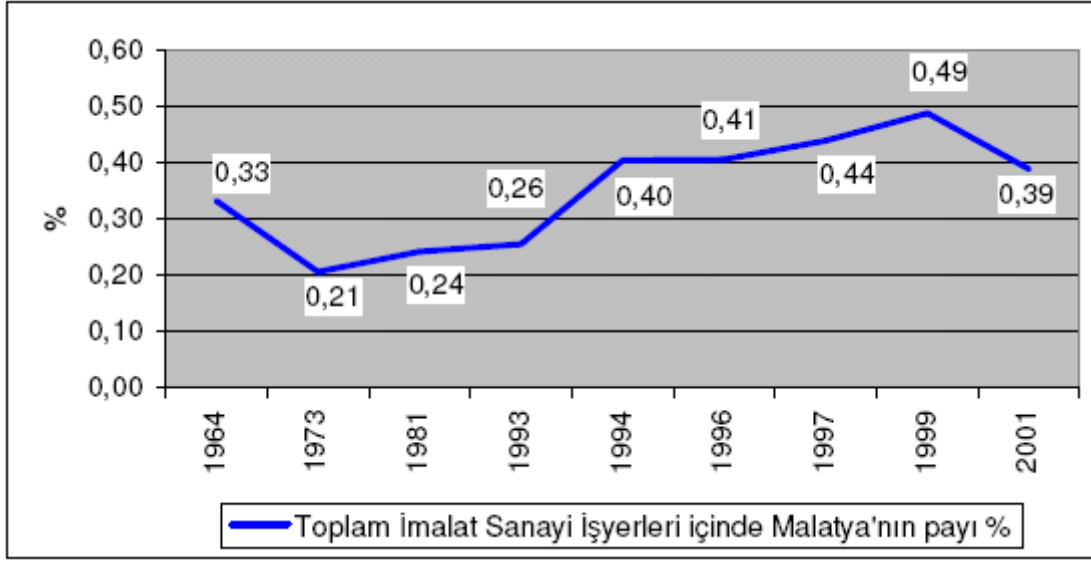
50. YILLAR İTİBARIYLA MALATYA VE TÜRKİYE İMALAT İŞYERLERİ SAYISI

	İŞYERİ SAYISI		Malatya'nın Türkiye içindeki payı %
	MALATYA	TÜRKİYE	
1964	10	3004	0,33
1973	12	5793	0,21
1981	23	9486	0,24
1993	27	10541	0,26
1994	41	10.127	0,40
1996	43	10.583	0,41
1997	50	11375	0,44
1999	55	11261	0,49
2001	44	11311	0,39

Kaynak: TÜİK(DİE)

İlde yaratılan Gayri safi yurt içi hasıla içerisinde imalat sanayinin aldığı pay %25,8 düzeyindedir. İmalat sanayi sektöründe işyerlerinin hukuki durumuna(kamu veya özel sermayeli oluşlarına) bakıldığında sayısal olarak özel kesim imalat sanayi işyerleri, kamu kesimine ait işyerlerinin sayısından fazladır. Ancak işyeri sayılarının kamu veya özel kesime ait oluşları bakımından ülke genel tablosuna uyan Malatya'da, imalat sanayinde istihdam edilen çalışan sayıları bakımından , kamu kesimine ait imalat sanayi işyerlerinde çalışanların sayısı, özel kesime ait işyerlerinde çalışanların sayısını asmaktadır. Ülke genelinde 1993 yılında imalat sanayi sektöründe yaratılan istihdamın %78,31 özel kesimce sağlanmakta iken bu oran 2001 yılında %90 yükselmıştır. Malatya 'da ise 1993 yılında %25 olan özel kesim payı, 2001 yılında %68 düzeyine çıkmıştır. Bu rakamlar Malatya'nın özel kesim eliyle kalkınma yolunda olduğunu göstermekle beraber, imalat sanayinde özel kesim istihdam oranının ülke ortalamasının altında kalması, ilin özel kesim yatırımlarını kendine çekebilmesi için kat edilmesi gereken uzun yola işaret etmektedir.

51. TABLO-10 YILLAR İTİBARI İLE İMALAT SANAYİNDE İŞYERİ TOPLAMINDAN MALATYA’NIN ALDIGI PAY

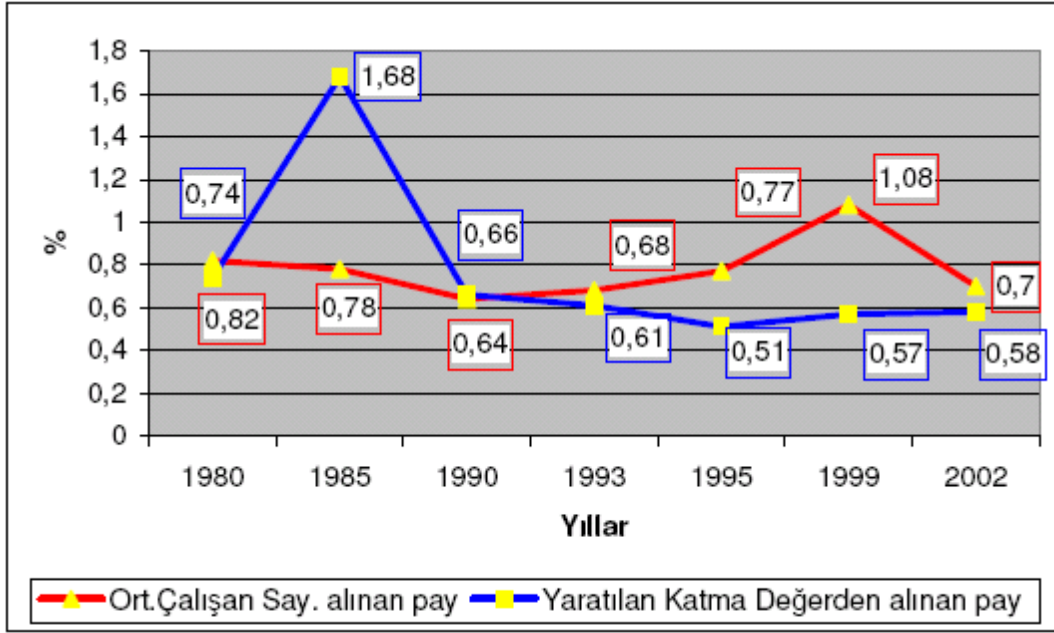
Kaynak: TÜİK(DİE)

52. TABLO-11 İMALAT SANAYİNDE ORTALAMA ÇALISAN VE YARATILAN KATMA DEĞER

	Yıllık Ort. Çalışan Sayısı			Yaratılan Katma Değer(Milyar TL)		
	Malatya	Türkiye	Payı %	Malatya	Türkiye	Payı %
1993	6.643	978.983	0,68	2.768	451.902	0,61
1994	7.226	936.921	0,77	7.561.849	921.275.280	0,82
1997	8.412	1.140.869	0,74	23.507.150	6.265.415.448	0,38
1999	11.987	1.113.836	1,08	91.063.986	16.104.927.736	0,57
2001	7.625	1.096.817	0,70	236.660.220	41.014.210.216	0,58

Kaynak: TÜİK(DİE)

53. TABLO-12 YILLAR İTİBARI İLE İMALAT SANAYİNDE ÇALISANLAR VE SEKTÖRDE YARATILAN KATMA DEGERDEN MALATYA'NIN ALDIGI PAY

Kaynak: TÜİK(DİE)

Tablo dan Malatya is gücünün verimliliğine ilişkin ipuçları da elde edilebilir. 1980-1985 yılları arasında istihdamdan alınan payda ciddi bir artış yaşanmaz iken yaratılan katma degerden alınan paydaki artış isgücü verimliliğindeki artışa da isaret etmektedir. Fakat 1985'ten sonra yaşanan süreçte istihdamdan alınan payda ciddi azalma göze çarpıyor. Bu durum bize işgücü verimliliğindeki düşüşü isaret ediyor.

2.3.6 MADENCİLİK

Madencilik istihdam yaratma kapasitesi yüksek bir sektör durumunda olmakla beraber, sektörde uzun yıllar kamu sektörünün öncülüğüne ragmen, sektörel nispi büyümeyi sağlayacak, büyük ölçüde özel kesim yatırımlarını çekememistir. Madencilik sektörünün ülkemiz GSMH içerisindeki payı düşük olup, 1996 yılında %1,5 iken 2002 yılında %1,2 düzeyinde gerçekleşmiştir.

İl ekonomisi içerisinde madencilik sektörüne ilişkin durum da benzerlik arz etmektedir. Madencilik sektörünün ilde yaratılan gayri safi yurt içi hasıla içerisindeki (2001 yılı) payı %0,3 (Binde üç) düzeyindedir.

Malatya ili basta demir ve Pirofillit yatakları olmak üzere dogal kaynaklar bakımından önemli bir yere sahiptir. Ancak söz konusu dogal kaynakların tam olarak ekonomik bir degere dönüştürüldüğünü söylemek zordur. Örnek olarak Malatya, ülkemizde bilinen tek Pirofillit yataklarına sahip olmasına karşılık mevcut Pirofillit yataklarının gerektiği gibi değerlendirilemediği görülmektedir. Benzer bir durum demir madenleri için de geçerlidir. Madencilik sektörünün ülkemizde yaşadığı genel sorunlara ilaveten bölgeye münhasır

sorunlar madencilik gelişimini yavaşlatmaktadır. Bunlardan bazıları ilimize ve bölgemize has topografik yapı nedeni ile ulaşım ve taşıma sorunları ve yüksek taşıma maliyeti, yetersiz teknoloji, yetersiz sermaye, maden rezervleri üzerinde bilimsel ve teknik incelemelerin tam olarak yapılmaması ve hatta maden rezervlerinin büyüklüklerinin tam belirlenmemesi gibi problemler madencilik sektörünün gelişimini olumsuz etkilemektedir. Sektörün gelişimini olumsuz etkileyen sorunların çözümü ve teşvik tedbirleri ile madencilik il ekonomisinde daha büyük katkı sağlayabilecektir.

54. TABLO-13 MADENCİLİK VE TASOCAGI SEKTÖRÜNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER, 2000 YILI

		İşyerinin			Çalışanlar Ortalaması			Sabit Sermayeye yıl içinde yapılan gayri safi ilaveler			Katma Değer(Milyon TL)		
		Sayı	a %	b %	Sayı	a %	b %	Sayı	a %	b %	Tutar	a %	b %
Türkiye	Toplam	1.800	100	100	75.059		100	135.413.689		100	1.580.061.777		100
	Devlet Sek.	534	30	30	54.584	72,72	73	113.111.121	83,53	84	1.095.088.521	69,31	69
	Özel Sektör	1.266	70	70	20.475	27,28	27	22.302.568	16,47	16	484.973.256	30,69	31
Orta-doğu Anadolu	Toplam	50	2,78	100	1.614	2,15	100	659.975	0,49	100	19.082.255	1,21	100
	Devlet Sek.	29	1,61	58	1.443	1,92	89	635.693	0,47	96	15.084.090	0,95	79
	Özel Sektör	21	1,17	42	171	0,23	11	24.282	0,02	4	3.998.165	0,25	21
Güney-doğu Anadolu.	Toplam	83	4,61	100	1.690	2,25	100	9.478.086	7,00	100	331.296.959	20,97	100
	Devlet Sek.	58	3,22	70	842	1,12	50	8.225.377	6,07	87	212.227.109	13,43	64
	Özel Sektör	25	1,39	30	848	1,13	50	1.252.709	0,93	13	119.069.850	7,54	36
Elazığ	Toplam	13	0,72	100	1.092	1,45	100	633.643	0,47	100	11.437.894	0,72	100
	Devlet Sek.	7	0,39	54	1.025	1,37	94	630.003	0,47	99	9.834.306	0,62	86
	Özel Sektör	6	0,33	46	67	0,09	6	3.640	0,00	1	1.603.588	0,10	14
Erzincan	Toplam	19	1,06	100	96	0,13	100	-3.200	0,00	100	7.871.891	0,50	100
	Devlet Sek.	10	0,56	53	53	0,07	55	-		0	776.482	0,05	10
	Özel Sektör	9	0,5	47	43	0,06	45	-3.200	0,00	100	7.095.409	0,45	90
Erzurum	Toplam	17	0,94	100	1.096	1,46	100	15.928	0,01	100	2.432.602	0,15	100
	Devlet Sek.	10	0,56	59	1.069	1,42	98	15.928	0,01	100	622.446	0,04	26
	Özel Sektör	7	0,39	41	27	0,04	2	-		0	1.810.156	0,11	74
Malatya	Toplam	18	1	100	452	0,60	100	26.332	0,02	100	5.111.243	0,32	100
	Devlet Sek.	9	0,5	50	377	0,50	83	5.690	0,00	22	3.868.260	0,24	76
	Özel Sektör	9	0,5	50	75	0,10	17	20.642	0,02	78	1.242.983	0,08	24

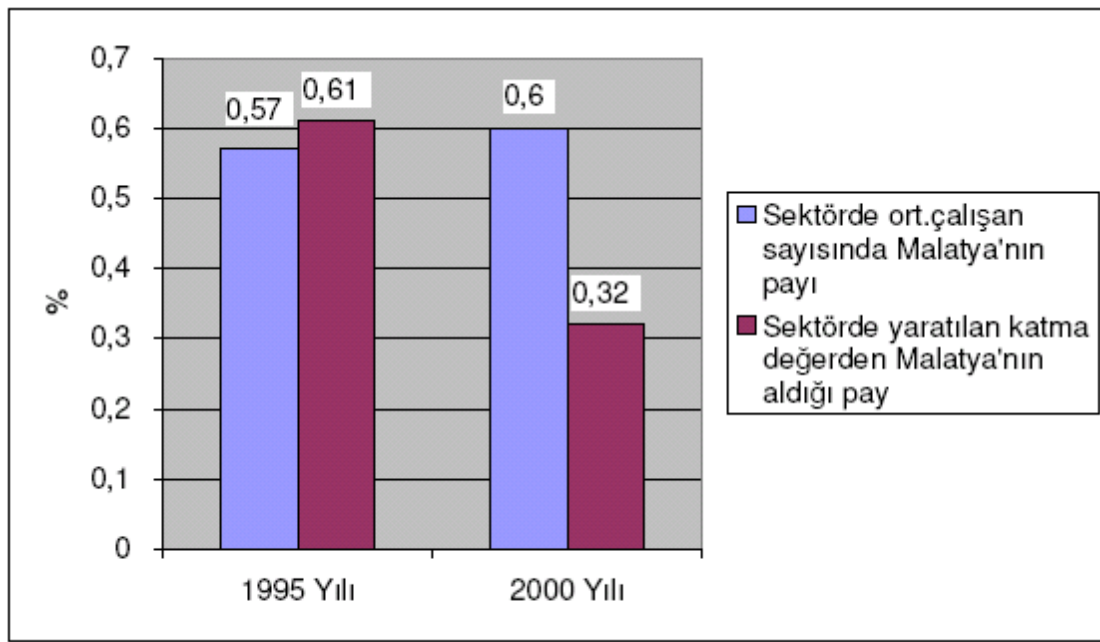
Kaynak: TÜİK(DİE)

Açıklama: a %: Türkiye toplamı içindeki payı ; b %: Özel kesim kamu kesimi paylarını göstermektedir. Ülkemizde olduğu gibi Malatya ilinde de sektörde kamu ağırlığı dikkat çekmektedir. Ülkemizde madencilik sektöründe çalışan ortalama çalışan sayısının %73 kamu kesiminde

çalışmakta , Sabit Sermayeye yıl içinde yapılan gayri safi ilavelerde ise kamunun payı %84 civarındadır. Sektörde yaratılan katma degerin ise %69 kamu kesimince gerçekleştirilmektedir. Sektörde faaliyet gösteren isyeri sayısı bakımından ise özel kesim %70 paya sahiptir. Sektörde faaliyet gösteren özel kesim isyeri sayısının fazlalığı madencilik ve tas ocagı sektöründe faaliyet gösteren özel kesim firmalarının, kamu kesimi işletmelerine göre daha küçük ölçekli olmalarından kaynaklanmaktadır.

Malatya ili madencilik sektörü, 2000 yılı itibari ile ülke madencilik sektörünün; toplam isyeri sayısının %1'ini; sektörde çalışanların % 0,6'sını; Sabit Sermayeye yıl içinde yapılan gayri safi ilaveler toplamının % 0,2'sini ve yaratılan toplam katma degerin %0,32'sini almaktadır.

55. TABLO-14 YILLAR İTİBARI İLE MALATYA MADENCİLİK SEKTÖRÜNÜN ALDIGI PAYLAR

Kaynak: TÜİK(DİE)

Malatya'nın demir, pirofilit ve krom rezervlerinin ülke madenciligi içinde yerinin bilinmesi,söz konusu rezervlerin İl ve bölge için arz ettiği önemi daha iyi ortaya koyacaktır.

2.3.6.1 DEMİR

Malatya-Hekimhan ilçesi, ülkemizin önemli demir cevheri yataklarının bulunduğu "Sivas-Malatya-Erzincan" bölgesinde yer almaktadır. İlçe ekonomisinde de önemli bir yer tutan madenciligin boyutlarının tam olarak anlaşılmaması, belirtilen cevher bölgesindeki demir cevheri ve cevher işleme faaliyetlerinin ülke genelinde taşıdığı önemin iyi anlaşılmasına bağlıdır.

Ülkemizde tespit edilen demir cevheri yatakları ihtiva ettiği cevherin demir çelik fabrikalarının kullanımları esas alınarak 3 grupta toplandığında, şöyle bir tasnif olmaktadır;

a) İşletilebilir demir cevheri rezervi: Bunlar cevher tenörleri yüksek (%51-62 Fe arasında degismektedir) cevher yataklarıdır. Bu 23 adet yatağın bulunduğu zamanki rezervleri 137 milyon ton civarındadır. Malatya-Hekimhan Sirzi ile Deveci yatakları bunlardandır.

b) Sorunlu demir cevheri rezervi: Bu tür yatakların arama çalışmaları yapılmış ve görünür muhtemel rezerv potansiyeli belirlenmiş, ancak entegre tesislerin istemedikleri bazı safsızlıkları içermesi nedeniyle yataklar belirli dönemlerde kısmen işletilmiştir. Bugün için bu yatakların önemli bir bölümü çalışmamaktadır. Cevher tenörleri %19-54 Fe arasında degismektedir. Malatya-Hekimhan Hasaңcelebi ve Karakuz yatakları bu grupta yer almaktadır.

c) Potansiyel demir cevheri rezervi : Ülkemizde yeteri kadar arama faaliyetleri yapılmamış 27 adet sahada toplam yaklaşık 320 milyon ton potansiyel rezerv belirlenmiştir. Bu yatakların tenörleri %14-52 Fe arasında degismektedir. Bu yatakların hemen hemen tamamı entegre tesislerin kabul edemeyeceği sınırlar içerisinde safsızlıklar içermektedir. Kesin olarak cevher rezervi belirlenip teknolojik sorunları çözülmeden işletilmeleri mümkün değildir.

M.T.A Malatya Bölge Müdürlüğü kayıtlarında Malatya ilinde Hekimhan, Dogansehir, Kuluncak ve Arapgir ilçelerinin muhtelif mevkieinde potansiyel demir cevheri yataklarının bulunduğu rapor edilmiştir.

Türkiye demir yatakları bölgesel olarak 4 ana gruba ayrılmaktadır. Bu bölgeler şunlardır;

1- Sivas- Malatya- Erzincan Bölgesi

Bu bölge, halen işletilmekte olan demir yataklarının büyük bir bölümünü içermesi, rezervlerin büyüklüğü ve gelecekte değerlendirilebilecek düşük tenörlü rezervleri de içermesi nedeniyle Türkiye'nin en büyük demir cevheri bölgesi olup, bu bölgeden yüksek tenörlü, doğrudan beslemeye uygun cevher üretimi yapılmaktadır. Bu bölge uzun yıllardan beri sürdürdüğü Türkiye'nin demir madenciligi merkezi olma özelliğini gelecekte de sürdürecektir.

2- Kayseri- Adana Bölgesi

3-Ankara- Kesikköprü Bölgesi

4-Batı Anadolu Bölgesi

56. TABLO-15 MALATYA İŞLENEBİLİR DEMİR CEVHERİ YATAKLARI

Yatağın Adı	İli/İlçesi	Rezerv (1000 Ton)				Tenör (%Fe)	Bulunuş Rezervi
		Görünür	Muhtemel	Toplam	İşletilebilir		
Sirzi	Hekimhan	275	-	275	275	49	275
Deveci	Hekimhan	48000	-	48000	48000	38	88000

Kaynak: DPT Sekizinci beş yıllık kalkınma Programı , Metal Madenler Alt Kom. Demir Çalışma Grubu Raporu, Ankara, 2001 Sh.37

57. TABLO-16 MALATYA SORUNLU DEMİR CEVHERİ YATAKLARI

Yatağı Adı	İlçesi	Rezerv (1000 Ton)				Sorun(*)	Bulunuş Rezervi 1000 Ton
		Görünür	Muhtemel+ Mümkün	Toplam	Tenör (%Fe)		
Hasançelebi	Hekimhan	160000	525000	685000	19	(1)ve(2)	685000
Karakuz	Hekimhan	1500	16000	17500	41,08	(1)	15000

Kaynak: DPT Sekizinci beş yıllık kalkınma Programı , Metal Madenler Alt Kom. Demir Çalışma Grubu Raporu, Ankara, 2001 Sh.37

- Açıklama: (1) Safsızlık sorunu ; (2) Düşük Tenör sorunu

2.3.6.2 PİROFİLLİT

Önemli bir endüstriyel hammadde olan Pirofillit, dünyada geniş bir kullanım alanına sahip olup, yüksek ısıya dayanıklı kaplar, seramik ürünler, çimento, lastik, boya, kozmetik, sabun, cam elyafı vb. pek çok ürünün üretiminde kullanılmaktadır. Malatya-Pütürge ilçesinin 4 Km güneyinde bulunan Pirofillit yatakları Ülkemizde bilenen tek rezervlerdir. Ön etütlere göre görünür rezerv 6-7 milyon ton civarındadır. Belirtilen alan için seramik-refrakter kalitesinde; 2.344.562 ton ve çimento-yer karosu kalitesinde 3 644 430 ton görünür Pirofillit rezervi ortaya çıkarılmıştır. Ülkemizde pirofillitin son 8-9 yılda sürekli tüketicisi refrakter sanayi olmuştur. Refrakter sanayinde Pirofillit, özellikle Demir Çelik Sanayi potalarında kullanılan tuglaların üretiminde kullanılır. Ancak demir çelik sektöründeki teknolojik gelişmeler pota fırınları ile üretimi gündeme getirince demir çelik potalarında bazik refrakterlerin kullanımı önem kazanmış ve pirofillitin bu şartlarda kullanımı ortadan kalkmaya başlamıştır. Pirofillit ülkemizde seramik sanayinde çok az da olsa kullanılmaktadır. Bu tüketim pek artmamakla beraber pirofillitin ucuz olması nedeni ile sürecektir. Boya sanayinde pirofillitin sürekli olmayan, ancak belli bir tüketimi vardır. Türkiye'de pirofillitin tonaj olarak en çok tüketildiği alan beyaz çimento üretimidir. Aslında bu konuda Türkiye hem kendi üretimini karşılayacak hem de ihracat yapabilecek durumdadır.

Ancak bu konu tam olarak değerlendirilmiş değildir. Ülkemizde gelişimi sınırlı olan Pirofillit pazarı çok artabilir. Ancak tüketim sekline uygun belirli kıstaslarda sürekli sabit kalitede üretim yapmak gerekir. Ayrıca bu üretimler Türk sanayine iyi tanıtılmalıdır. Bunun için de kırma, öğütme ve arıtmagibi prosesler hayata geçirilmeli, yeni teknolojik gelişmeler kullanılmalıdır.

Pirofillitin dünya üretiminin % 75'i Japonya ve Güney Kore'de yapılmakta ve yine uzak doğuda tüketilmektedir. Türkiye Avrupa'nın tek üreticisi olarak Avrupa'ya ihracatta çok avantajlıdır. Zaten dünya ortalamalarının altında olan iç piyasa fiyatları ve nakliye avantajı ile Avrupa'ya ihracat mümkündür. Ayrıca iç piyasada kullanılan bir çok ithal ürünün yerine ikamesi mümkündür. Bu durumda Pirofillitin ihracatı ve yurt içi kullanımının artırılmasının il ekonomisi özellikle de Pütürge ilçesinin gelişiminde önemli katkılar sağlayabilecektir. Ancak kesinlikle üretim ıslah edilmeli ve kalite sınıflandırılması ve kalite de süreklilik için uygun prosesler kurulmalıdır.

2.3.6.3 KROM

Krom cevheri baslıca metalürji, kimya ve döküm sanayinde kullanılır.Metalürji sanayinde krom cevherinin en önemli kullanım alanı paslanmaz çelik yapımında kullanılan ferro krom üretimidir. Ferro krom ise paslanmaz çelik metal ve silah sanayinin çok önemli bir maddesidir. Krom; çelige sertlik ile kırılma ve darbelere karşı direnç verir, asınma ve oksitlenmeye karşı koruma sağlar. Çogu krom kimyasalları, kimyasal kalitedeki krom cevherinden dogrudan elde edilen sodyum bikromattan üretilir. Krom kimyasalları paslanmayı önleyici özellikleri nedeniyle uçak ve gemi sanayinde yaygın olarak ve kimya endüstrisinde asit ve boya hammaddesi yapımında kullanılmaktadır.

Krom kimyasalları; metal kaplama, deri tabaklama, boya maddeleri (pigment), seramikler, parlaticı gereçler, katalizör, boyalar, konserve kutulama ve diger birçok alanda tüketilir.

Malatya ilinde tespit edilen krom yatakları aşağıda belirtilmis olup, söz konusu yataklar halihazırda özel sektör tarafından kesintili olarak isletilmektedir.

58. TABLO-17 MALATYA'DA KROM YATAKLARI

Mevkii/Ocak Adı	İlçesi	Rezerv(Ton)	Rezerv Sınıfı	Tenör
Kuluncak Köyü	Darende	20.000	(1+2)	40%
Gülyılmaz-Çakır CO	Darende	162.000	(1+2)	%38-42

Kaynak: DPT Sekizinci beş yıllık kalkınma Programı , Metal Madenler Alt Kom. Krom Çalışma Grubu Raporu, Ankara, 2001

59. TABLO-18 MALATYA İLİNİN DİĞER BAZI DOĞAL KAYNAK REZERVLERİ

Madenin Cinsi	Yeri	Kalite	Rezerv	Üretim Durumu
Bakır	Pütürge-Poluşağı	%4-%12	5.000.Ton Muhtemel Rezerv	Eksik zamanlı kısmi üretim yapılmaktadır.
Asbest	Yeşilyurt-Gündüzbey	Lif yüzdesi düşük,lif uzunluğu değişken	230.000 Ton Muhtemel Rezerv	Eksik zamanlı kısmi üretim yapılmaktadır.
Kömür	Arguvan-Parçikan	%22,78 Su %35,44 Kül 2175 Kcal/Kg AİD	30.000.000 Ton Muhtemel Rezerv	Kısmi üretim Yapılmaktadır.

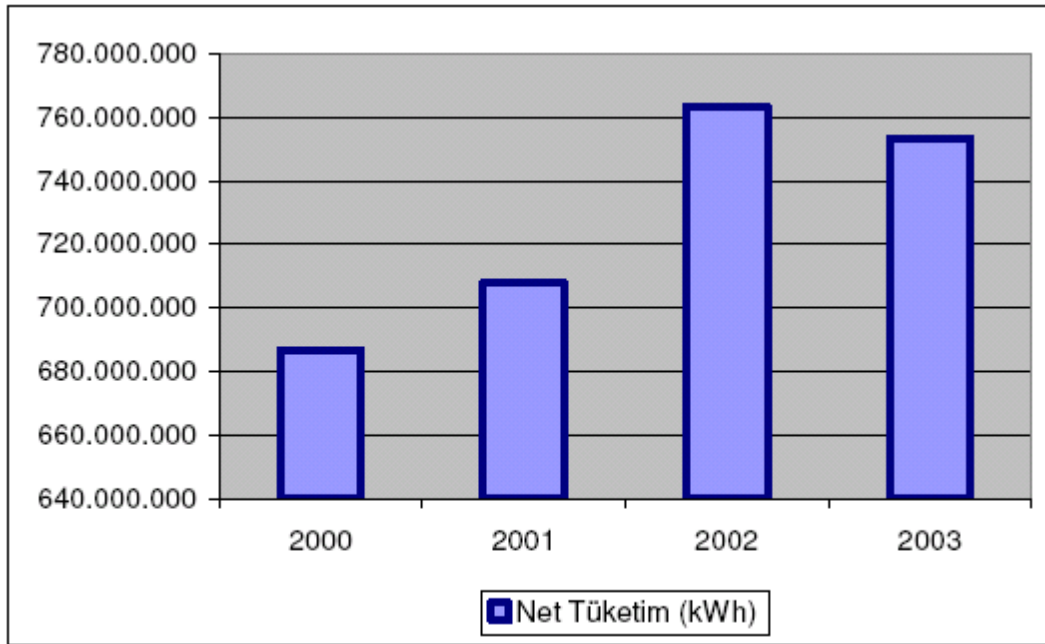
Kaynak:MTA Bölge Müd.

2.3.7 ENERJİ

Enerji günümüz dünyasına damgasını vuran teknolojik ürünlerin olmazsa olmaz girdisidir.Bu nedenle dünyada kisi başına tüketilen enerji miktarı ülkelerin gelişmişlik düzeylerini gösteren en temel göstergelerden biri olarak kabul edilmektedir. Bu temel gösterge ülke içerisinde bölgeler ve iller arasındaki gelişmişlik farklarını ortaya koyması bakımından da önemlidir.

Elektrik enerjisi tüketimi, bir ülkenin, bölgenin veya ilin teknolojiyi kullanma yaygınlığı ve ekonomik büyümenin bir göstergesi durumundadır. Bu yönüyle elektrik enerjisi tüketimi, bir ülkenin veya ilin gelişimi hakkında önemli bilgiler içermektedir. Bu açıdan baktığımızda (Tablo-19) Malatya ilinin elektrik tüketimi, beklendiği gibi, genel bir artış trendi izlemektedir. 2000 yılındaki net elektrik tüketimi 686.672.853 Kwh iken 2001 yılında net elektrik tüketimi bir önceki yıla göre % 3,1 artarak 707.974.493 Kwh olmuş, 2002 yılında ise bir önceki yıla göre %7,8 artarak 763.498.579 Kwh düzeyine ulaşmıştır. 2003 yılında ise bir önceki yıla göre net elektrik tüketimi %1,3 azalmış ve 753.381.751 Kwh olarak gerçekleşmiştir. 2000 ve 2003 yıllarını kapsayan dönemde ilin toplam net elektrik tüketimi % 9,71 düzeyinde artmıştır. Aynı dönemde sebekes kaybı ise %23,45 düzeyinde azalmıştır. Kullanıldığı yere göre en fazla tüketim artışı “Küçük Sanayiler ” grubunda olup, artış %546 düzeyinde olmuştur. Aynı dönemde resmi dairelerin kullandığı elektrikte %60 gerileme görülmektedir.(Tablo-20)

60. TABLO-19 YILLAR İTİBARI İLE MALATYA’NIN ELEKTRİK TÜKETİMİ

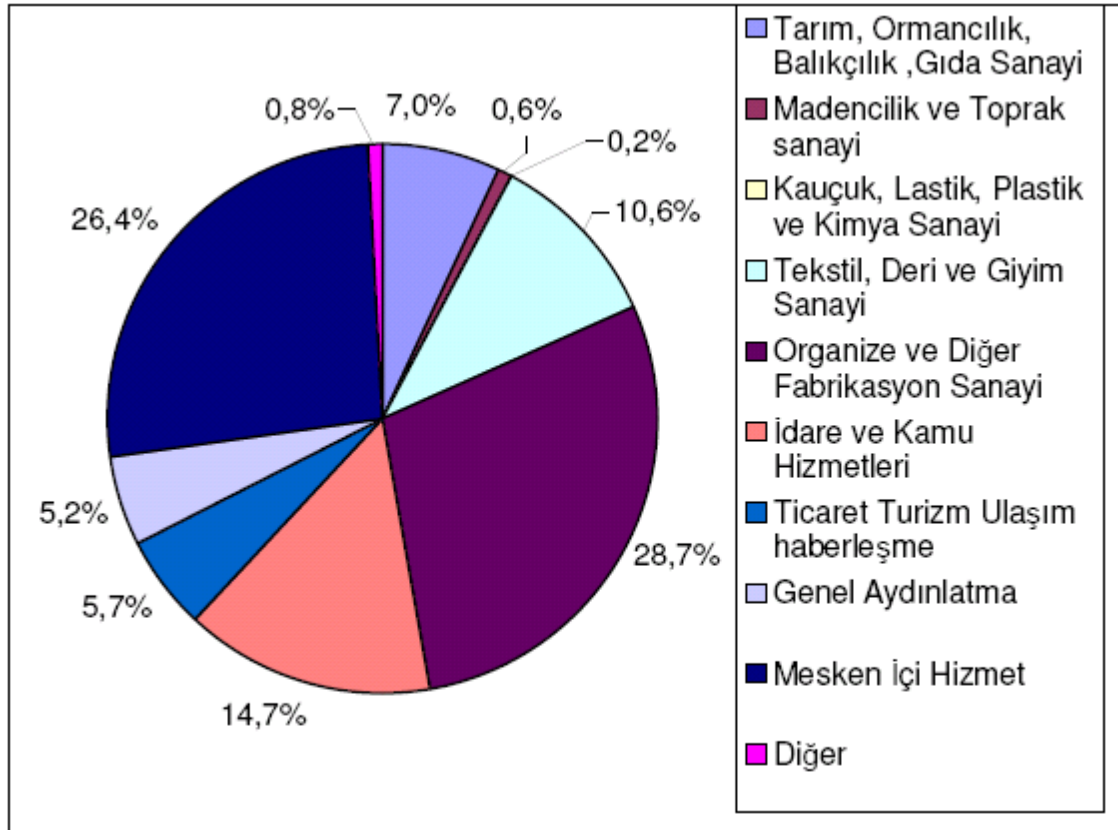
Kaynak:TEDAŞ Malatya Müessese MÜD.

61. TABLO-20 MALATYA İLİNDE KULLANILDIĞI YERE GÖRE ELEKTRİK ENERJİSİ TÜKETİMİ

	2000	2001	2002	2003	2000-2003 Yılları itibari ile Değişim %
Meskenler (kWh)	182.032.198	185.151.632	188.998.735	198.537.772	9,07
Resmi Daireler (kWh)	60.828.173	65.592.433	67.940.439	23.806.528	-60,86
KİT'ler (kWh)	33.657.869	34.218.599	28.739.261	72.751.829	116,15
Ticarethaneler (kWh)	50.247.987	49.088.039	48.152.414	53.369.366	6,21
Küçük Sanayiler (kWh)	17.224.420	17.900.150	18.386.514	111.329.522	546,35
Büyük Sanayiler (kWh)	271.733.149	281.469.986	330.431.820	216.305.338	-20,40
Genel Aydınlatma (sokak, cadde, Park, Meydan) (kWh)	37.980.600	38.335.000	41.612.972	40.250.000	5,98
Şantiyeler (kWh)	2.986.539	3.168.338	3.106.843	3.283.865	9,96
Hayır Kurumları (kWh)	244.499	257.077	267.278	540.617	121,11
Tarımsal Sulamalar (kWh)	28.864.148	31.718.309	34.363.039	31.837.958	10,30
Çeşitli Tüketimler (kWh)	873.271	1.074.930	1.499.264	1.368.956	56,76
Net Tüketim (kWh)	686.672.853	707.974.493	763.498.579	753.381.751	9,71
Şebeke Kaybı (kWh)	157.501.741	150.299.026	130.609.540	120.574.210	-23,45
Brüt Tüketim (kWh)	844.174.594	858.273.519	894.108.119	873.955.961	3,53

Kaynak:TEDAŞ Malatya Müessese MÜD.

62. TABLO-21 ELEKTRİK TÜKETİMİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI, 2003

Kaynak:TEDAŞ Malatya Müessese MÜD.

Malatya ilinde tüketilen elektrik enerjisinin, kullanıldığı sektörlerle dağılımına bakıldığında 2003 yılı itibari ile , toplam tüketilen elektrik enerjisinin %28,7'sini Organize ve Diğer fabrikasyon sanayi kullanmıştır. Bunu %26,4 i pay ile Mesken içi hizmet kullanımı izlemiştir.

63. TABLO-22 MALATYA'DA BULUNAN HİDROELEKTRİK SANTRALLERİ VE ÜRETİM MİKTARI

Hidroelektrik Santrallerinin Adı	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	İşletmeye Alma Tarihi	Kurulu Güç MW	Ortalama Enerji GWh/Yıl	2003 yılı Üretim Kwh
Malatya-Derme HES(Sümerbank)			1951	4,5	10	24.000.000
Malatya-Kernek HES			1964	0,8	3	486.000
Malatya-Tohma HES(YİD)				11	63	52.375.000
Malatya-Gökpınar Hacılar HES	1996	2003	Temmuz 2003	13,5	89	45.495.000
Toplam						122.356.000

Kaynak : TEİAŞ Malatya İşl. Bak. MÜD.

Malatya'da bulunan dört adet hidroelektrik santralinde elektrik üretimi sürmektedir. Söz konusu santrallerden 2003 yılı itibari ile üretilen toplam enerji miktarı 122.356.000. Kwh olup, bu miktar 2003 yılı tüketiminin yaklaşık %16'sına tekabül etmektedir.

Bilindiği gibi ülkemizde alternatif bir enerji kaynağı olarak doğal gaz her alanda kullanılmaya başlanmıştır. Doğal gaz hem ekonomik hem de çevre dostu bir enerji olması nedeniyle tercih edilen bir yakıttır. Konutlarda kullanımının yaygınlaşmasına paralel olarak sanayide de kullanımı her geçen gün artmaktadır. Doğal gazın temiz bir enerji olması ve maliyet avantajına sahip olması nedeniyle Malatya'da kullanılmaya başlanmasının il sanayisinin gelişim hızını artıracak, konutlarda kullanımı ise sağladığı tasarrufa ilave olarak temiz bir çevrenin yaratılmasına da imkan sağlayacaktır. Doğal gaz gibi temiz bir yakıtın kullanılmaya başlanması gerek sanayileşme noktasında gerekse beseri manada ilin büyümesinin çevre üzerinde yarattığı ve son yıllarda da iyice hissedilen çevre kirliliğinin önüne geçilmesine büyük katkı sağlayacaktır.

64. TABLO-23 MALATYA DOĞAL GAZ KULLANIMINA İLİŞKİN SENARYOLAR VE 2020 PROJEKSİYONU

İli	SEKTÖRLER	İYİMSER SENARYO		NORMAL SENARYO		KÖTÜMSER SENARYO		2020 YILI TAHMİNİ
		D.G.Talebi (Milyon m ³)	Gaz Kullanımına Başlama Yılı	D.G.Talebi (Milyon m ³)	Gaz Kullanımına Başlama Yılı	D.G.Talebi (Milyon m ³)	Gaz Kullanımına Başlama Yılı	2020 Yılı D.G.Talebi (Milyon m ³)
MALATYA	KONUT	63	2005	44,1	2006	55,2	2007	237
	SANAYİ	91	2005	72,8	2006	64,2	2007	157
	TOPLAM	154		116,9		119,4		394

Kaynak :BOTAŞ Web sitesi

Bu tabloya göre Malatya doğalgazda normal senaryo işlemiştir.

2.3.7.1 ENERJİDE HEDEFLER VE POLİTİKALAR(TÜRKİYE)

Ekonomik büyüme ve nüfus artışı paralelinde birincil enerji ve elektrik enerjisi tüketiminde önemli artışlar kaydedilmiştir. Plan döneminde birincil enerji tüketimi yıllık ortalama yüzde 2,8 oranında bir artışla 2005 yılı sonu itibarıyla 92,5 milyon ton petrol eşdeğerine (mtep), elektrik enerjisi tüketimi ise yıllık ortalama yüzde 4,6 oranında bir artışla 160,8 milyar kWh'e ulaşmıştır. Ekonominin istikrar kazandığı ve 2001 krizinin etkilerinin hafiflediği 2003 sonrası dönemde ise bu artışlar daha belirgindir. Bu dönemde birincil enerji tüketimi yıllık ortalama yüzde 5,7, elektrik tüketimi ise yüzde 6,7 oranında büyümüştür.

Ekonomik kalkınmanın ve sosyal gelişmenin ihtiyaç duyduğu enerjinin sürekli, güvenli ve asgari maliyetle temini temel amaçtır. Enerji talebi karşılanırken çevresel zararların en alt düzeyde tutulması,enerjinin üretimden nihai tüketime kadar her safhada en verimli ve tasarruflu şekilde kullanılması esastır.

Arz güvenliğinin artırılması amacıyla birincil enerji kaynakları bazında dengeli bir kaynak çeşitlendirmesine ve orijin ülke farklılaştırmasına gidilecektir. Üretim sistemi içinde yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının payının azami ölçüde yükseltilmesi hedeflenecektir.

Kamunun sektörden çekilmesiyle orantılı olarak özel sektörün, doğacak açığı zamanında ikame etmesi ve yeni üretim yatırımlarına arz-talep projeksiyonları paralelinde bir an önce başlaması için gerekirse mevzuat düzenlemeleri ile uygun ortam sağlanacaktır. Böylece, mevcut tesislerin özelleştirilip yeni yatırım yükünün kamu üzerinde kalmamasına özen gösterilecektir. Kamu, düzenleyici ve denetleyici rolü çerçevesinde arz güvenliğini yakından takip edecek ve tedbir alacak şekilde donatılacaktır.

Petrolde olağanüstü durum arz stoklarının yeterliliğinin korunması için stok ajansı kurulacaktır. Petrol ve doğal gaz depolama tesislerinin yeterli ölçüde yapımı sağlanacaktır. Şehir içi doğal gaz dağıtımının yaygınlaştırılması sürdürülecektir.

Kamu yatırım programında yer alan, özellikle hidroelektrik santral projelerinin en düşük maliyetlerle ve hızlı şekilde tamamlanarak ekonomiye kazandırılması esastır. Bu nedenle, yatırım maliyetlerinin gerçeği yansıtmasına, sektörler arası çapraz finansmana gidilmemesine ve projelerdeki gecikmelerden kaynaklanabilecek maliyet artışlarının önüne geçilmesine özen gösterilecektir.

Elektrik arzında sağlıklı bir çeşitlendirme yaratmak için elektrik üretim kaynakları arasına nükleer enerji dahil edilecektir. Nükleer santral yapımına başlanmadan önce serbest piyasayla maksimum uyum gözetilerek, atıkların saklanması, tasfiyesi ve kamuoyunun bilgilendirilmesi hususlarına yönelik detaylı plan ve programlar yapılacaktır.

Ekonominin rekabet gücünün artırılması ve toplumun refah seviyesinin yükseltilmesi amacıyla elektrik sektörünün serbestleştirilmesi çerçevesinde, en düşük maliyetle enerji üretecek bir sistem oluşturulacaktır.

2.3.8 ULAŞIM

Teknolojik gelişme her sektörde önemli değişikliklerin kaynağı durumundadır. Ancak, teknolojik gelişmenin ulaştırma alanında yarattığı değişimin diğer pek çok alanda görülen değişimden çok daha hızlı olduğu söylenebilir. Teknolojik gelişmeye paralel olarak hızlı bir gelişim ve gelişim içerisinde olan ulaşım sektörü ekonomik kalkınmanın da alt yapısı durumundadır. Ulaştırma sektörü ekonomik kalkınmanın alt yapısı olmasının ötesinde, üst yapıyı yani ekonomik ilişkileri şekillendirmektedir. Bu sektörde yaşanan gelişme, dün için imkansız olan veya ekonomik olmayan faaliyeti bu gün mümkün ve ekonomik kılmakta ve sağladığı maliyet tasarrufu ile yeni “iş”ler ve meslekler yaratmaktadır.

Ekonomik ve pratik olarak ulaşılabilir olmak yada olmamak, ülkeler veya ülkeler içerisinde bölgeler arasında gelişme farkı yaratmaktadır. Bu nedenle ulaşımında elde edilen gelişme her ülkeyi birbirine, ülke içinde ise bölgeler birbirine daha da yaklaştırarak bahsedilen gelişmişlik farkını ortadan kaldırmaya dönük etki yapmaktadır. Bu bağlamda, sektörün bünyesinde taşıdığı ekonomik gelişmeyi tetikleme potansiyelinden yararlanabilmek, çağdas ulaşım altyapısını kurmak ve bu teknolojiyi kullanabilmek becerisi ile sınırlı bulunmaktadır.

Ülkemizde son yıllarda ulaşım alanında kat edilen mesafe önemli olmakla beraber yeterli değildir. Bu bağlamda ciddi bir kalkınma çabası içerisinde olan Malatya ‘nın ulaştırma alanında sahip olduğu düzey önem arz etmektedir. Geçmisten bugüne kadar Anadolu’nun batısı ile doğusu arasında kavsak noktasında olmanın avantajlarını gelişme yolunda kullanmış olan Malatya, bu gelişimini, bu günden sonra ulaşım alanındaki altyapısının çağdas düzeye taşıyarak sürdürebilecektir.

2.3.8.1 DEMİRYOLU

2.3.8.1.1 TÜRKİYE DE DEMİRYOLU VE DEVLETİN HEDEFLERİ

Türkiye’deki mevcut demiryolu ağı toplam 10.984 km olup bu ağın 8.697 km’si ana hattır. Mevcut demiryolu ağının 2.305 km’si elektrikli ve 2.665 km’si sinyallidir.

Demiryolu yoğunluğu açısından Türkiye, AB üyesi ülkelerle karşılaştırıldığında en az yoğunluğa sahip ülkedir. Ana şehirler arasındaki koridorlarda taşımacılık nispeten eskimiş bir altyapı üzerinde sürdürülmektedir. Demiryolu altyapısının en önemli problemi büyük nüfuslu şehirler arasındaki demiryolu hatlarının yüksek hız ve kaliteli servise uygun olmamasıdır. Km başına toplam trafik birimi itibarıyla Türkiye AB ortalaması olan 3,2’nin oldukça altındadır.

Demiryollarında tekel konumunda işletmecilik yapan TCDD’nin yeniden yapılandırılması çalışmalarının yanı sıra yüksek hızlı tren işletmeciliğine geçmek amacıyla Ankara-İstanbul Hızlı Tren Projesinin yapım çalışmaları devam etmekte olup, Ankara-Konya Hızlı Tren projesinin altyapı ihalesi yapılmıştır.

Yük taşımalarının demiryolu ağırlıklı yapılması ulaştırma sektöründe stratejik bir amaçtır. Bu doğrultuda demiryolunda özel sektör tren işletmeciliği geliştirilecektir. Yük taşımacılığı özel sektörün işletmecilik avantajlarından yararlanılmak üzere serbestleştirilecek ve TCDD yeniden yapılandırılarak kamu üzerindeki mali yükü sürdürülebilir bir seviyeye çekilecektir.

Özel sektörle ortaklıklara gidilerek başta sanayi bölgeleri olmak üzere demiryolu bağlantı hattı yatırımları yapılacak ve araç yatırımları özel sektöre bırakılacaktır

65. TABLO-24 YÜK TAŞIMALARINDA GELİŞMELER (MİLYON TON-KM)

	2006	2013	2007-2013 Yüzde Artış
Yurtiçi			
Karayolu (1)	169.500	248.000	5,6
Demiryolu	11.505	25.400	12,0
Denizyolu	5.400	8.400	6,5
Havayolu (3)	468	659	5,0
Boruhattı			
Hampetrol	2.655	2.685	0,2
D. Gaz (milyon m küp) (2)	29.253	49.844	7,9
Yurtdışı			
Demiryolu	1.730	8.248	25,0
Denizyolu	749.000	1.740.000	12,8
Havayolu (3)	2.613	4.777	9,0
Boruhattı			
Ham Petrol (Transit)	7.583	71.174	37,7

2.3.8.1.2 MALATYA DEMİRYOLU

İl Kuzeyden Malatya-Sivas hattı, güneyden ise Malatya –Adana hattı ile Batı Anadolu’da; Malatya –Elazığ-Mus hattı ile doguya; Malatya – Elazığ-Diyarbakır hattı ile Güney dogu Anadolu’ya ve Malatya-Çetinkaya (Sivas)-Erzincan hattı ile kuzey dogu Anadolu’ya bağlanmaktadır.

66. TABLO-25 MALATYA DEMİRYOLU HATLARI

Demiryolu Hattı	Hattın İşletmeye Açılış yılı	Hattın Uzunluğu (m)
Gölbasi - Doğanşehir	1930	56.014
Doğanşehir – Malatya	1931	56.745
Malatya-Fırat(Elazığ)	1932	32.531
Malatya-Yazihan	1936	33.230
Yazihan-Hekimhan	1936	36.960
Hekimhan-Çetinkaya(Sivas)	1937	69.586
Malatya-Malatya Şehir Merkezi	1944	2.964
Battalgazi-Bekirhüseyin Varyantı	1986	24.500

Kaynak:TCDDY İnternet Kayıtları

67. TABLO-26 HAT KESİMLERİ

HAT KESİMLERİ VE KODLAR Line Sections and Their Codes	Hat Uzunluğu Length of Line (Km)	Banliyö Suburban	Anahat Yolcu Mainline Passenger	Yük Freight	İş Treni Service Train	Toplam Total
5.BÖLGE-5. Region						
61-Malatya-Hekimhan	72,2	0	30.917	300.448	3.872	335.237
62-Hekimhan-Çetinkaya	70,2	0	31.213	284.921	2.354	318.488
63-Malatya-Yolçatı	94,6	0	65.422	174.013	1.355	240.790
64-Yolçatı-Maden	76,0	0	25.722	46.004	2.592	74.318
65-Maden-Batman	173,2	0	50.528	68.307	4.313	123.148
66-Batman-Kurtalan	69,5	0	15.841	12.051	347	28.239
67-Yolçatı-Elazığ	24,3	0	8.296	30.858	746	39.900
68-Elazığ-Tatvan	353,0	0	52.247	319.301	24.020	395.567
69-Malatya-Narlı	181,6	0	77.624	819.843	1.143	898.610
70-Van-Hudut	117,4	0	15.433	72.035	60	87.527
TOPLAM-Total	1.232,0	0	373.241	2.127.781	40.800	2.541.823

TCDDY verilerine göre Malatya'daki toplam demiryolu hattı uzunluğu 258 Km'si elektrikli hat, 39 Km'si elektriksiz hat olmak üzere 297 Km'dir. 2003 yılı itibari ile taşınan yolcu sayısı 122.818 düzeyindedir.(TABLO-26)

68. TABLO-27 MALATYA DEMİRYOLU HAT UZUNLUĞU, YOLCU SAYILARI VE TREN KİLOMETRELERİ, 2003

Hat Uzunluğu	Elektrikli Hat Uzunluğu	Ana Hat (km)	204
		2. - 3. Hat (km)	54
	Elektriksiz Hat Uzunluğu	Ana Hat (km)	32
		2. - 3. Hat (km)	7
Tren Kilometreleri	Karma - Tren Kilometresi (km)		0
	Yük Tren Kilometresi (km)		501.199
	Yolcu Tren Kilometreleri	Banliyö (km)	0
		Anahat (km)	0
		Ekspres (km)	162.025
		Motorlu Tren (km)	23.125
		Normal Yolcu (km)	16.542
Yolcu Sayısı	Banliyö		0
	Ana Hat		122.818

Kaynak:TCDDY

Diğer taşıma alternatifleri karşısında pek çok üstünlüğe sahip demiryolu yük ve yolcu taşımacılığının ülkemizdeki mevcut düzeyi, olması gereken herde olmadığı ortadadır. Demiryolu taşımacılığını etkin ve verimli kılabilmek ve Cumhuriyetimizin ilk yıllarında olduğu gibi atıl kaynakların ekonomiye kazandırılmasında üstlenilen görev benzeri bir misyon ortaya koyabilmek için, yeniden yapılandırma çalışmaları ile bölgesel kalkınmaya büyük katkı sağlayacağı ortadadır.

Hızlı ve ekonomik yük ve yolcu taşıyabilen demiryolu taşımacılığının bölgesel ekonomik ve sosyal hayata getireceği canlılık çok büyük olacaktır.

Malatya da demiryolunu taşımacılığının daha ve ekonomik olduğunu görmek için şu örneği inceleyelim:

Malatyadan ile İskenderun limanına yükünüzü ton başına 14.70 YTL ye taşıyabilirsiniz.Ancak bu taşıma işlemini kamyon ile yaparsanız taşıma ücreti ton başına yaklaşık 30 YTL olmaktadır.

2.3.8.2 KARAYOLU

2.3.8.2.1 TÜRKİYE DE KARAYOLU VE DEVLETİN HEDEFLERİ

2005 yılı başı itibarıyla köy yolları hariç 62 bin km uzunluğundaki devlet ve il yolunun yaklaşık 4.000 km'si stabilize ve toprak haldedir. VIII. Plan döneminde 170 km otoyol ve bağlantı yolunun yapımı tamamlanmış, İstanbul Büyükşehir Belediyesine devredilen 117 km'lik yol ile birlikte toplam otoyol ağı 1.944 km'ye ulaşmıştır. Devlet ve il yollarında 2003 yılı sonrasında hız kazanan bölünmüş yol yapımları ile toplam bölünmüş yol uzunluğu 5.576 km. artışla 2005 yılında 9.441 km olmuştur. Ağır taşıt trafiğine uygun bitümlü sıcak karışım kaplamalı (BSK) devlet ve il yolu uzunluğu 7.080 km'dir. Yeni bölünmüş yolların

büyük çoğunluğu sathi kaplamalı olarak inşaa edilmiş olup BSK'ya çevirme çalışmalarına başlanmıştır.

Müktesebat uyumu ve gerekli diğer yapısal düzenlemelerin tamamlanmasıyla birlikte, kurumsallaşmış, insana ve çevreye saygılı, sürdürülebilir bir rekabet ortamında faaliyet gösteren karayolu taşımacılığı sektörüne ulaşılması amaçlanmaktadır

Trafik kazalarının yoğun olarak görüldüğü kara noktalar giderilecek, trafik denetim hizmetlerinin etkinleştirilmesine ve hedef programlar çerçevesinde yaygınlaştırılmasına, trafik eğitiminin ilköğretimden başlatılarak halkın bilinçlendirilmesine önem ve öncelik verilecektir. Trafik güvenliği konusunda hazırlanacak programlara kamuoyunun ve sivil toplum örgütlerinin desteğinin artırılması, özel kesimin trafik güvenliği ile ilgili projelere katılımının sağlanması özendirilecektir.

2.3.8.2.2 MALATYA DA KARAYOLU

Malatya ili, karayolu ulaşımı bakımından Anadolu'nun batısı ile doğusu arasında kavsak sayılabilecek bir konumda olup, ulaşımı kolay bir ildir.İlin seçilen bazı illere olan uzaklığı Tablo 28 de belirtilmiştir.

69. TABLO-28 MALATYA'NIN BAZI İLLERE KARAYOLU MESAFESİ

İlin Adı	Uzaklık(KM)
Malatya-Elazığ	101
Malatya-Adıyaman	185
Malatya-Gaziantep	247
Malatya-Sivas	247
Malatya-Diyarbakır	252
Malatya-Şanlıurfa	268
Malatya-Kayseri	354
Malatya-Adana	410
Malatya-Erzurum	421
Malatya-Van	579
Malatya-Ankara	670
Malatya-İzmir	1210

Kaynak:İPKM

İl sınırları içerisinde bulunan devlet yolunun toplam uzunluğu, 2003 yılı itibari ile 506 Km düzeyinde,İl yolunun uzunluğu ise 594 Km düzeyindedir. Toplam köy yolu uzunluğu ise 6.205 Km'dir. Malatya ilinde otoyol bulunmamaktadır.

70. TABLO-29 MALATYA İLİNDE KAPLAMA CİNSİNE GÖRE DEVLET, İL, VE KÖY YOLLARI

		Genel Toplam	Asfalt	Stabilize	Toprak	Tesviye	Geçit Vermez	Yapılacak Yol
2001	Toplam (Km)	7130	2232	2350	51	2497	0	0
	Devlet Yolu(Km)	506	490	16	0	0	0	0
	İl Yolu(Km)	546	484	11	51	0	0	0
	Köy Yolu(Km)	6078	1258	2323	0	2497		0
2002	Toplam (Km)	7178	2232	2350	51	2497	48	0
	Devlet Yolu(Km)	506	490	16	0	0	0	0
	İl Yolu(Km)	594	484	11	51	0	48	0
	Köy Yolu(Km)	6078	1258	2323	0	2497	0	0
2003	Toplam (Km)	7305	2232	2350	51	2497	48	127
	Devlet Yolu(Km)	506	490	16	0	0	0	0
	İl Yolu(Km)	594	484	11	51	0	48	0
	Köy Yolu(Km)	6205	1258	2323	0	2497	0	127

Kaynak:TÜİK(DİE)

İllerin yüzölçümlerine göre sahip oldukları devlet ve il yolu uzunluğu oranı , illerin karayolu ulaşım kapasitesi bakımından anlamlı bir veridir. Malatya ili 2000 yılı değeri (89 Metre/Km²) bakımından ülke sıralamasında, 2. çeyrek dilimde ve 24. sırada yer almaktadır. Bu ölçüt bakımından Yalova 154metre ile birinci ve Van ili 46 metre ile son sırada yer almaktadır.

Malatya il genelinde köy yolları toplamında asfalt yol oranı , 2003 yılı itibari ile %39,1 düzeyinde bulunmakta olup, bu gösterge bakımından iller sıralamasında Malatya ili 3. çeyrek 212 dilimde ve 51. sırada yer almaktadır. Malatya ilinin köylerde asfalt yol oranı bakımından %47,5 olan Türkiye ortalamasının da gerisindedir. (Tablo-30)

71. TABLO-30 KÖYLERDE ASFALT YOL ORANI

	1985	1990	2000	2003
Malatya(%)	1	7,9	29	39,1
Türkiye(%)	8,1	13,3	41,2	47,5

Kaynak: TÜİK(DİE)

72. TABLO-31 MALATYA İLİNDE DEVLET YOLLARI DEĞERLERİNİN DAĞILIMI (TRAFİK YÜKÜ), BİN(1000)

	Taşıt/Km	Ton/Km	Yolcu/Km	Toplam
2001	426.013	1.659.991	1.773.755	3.859.759
2002	420.473	1.641.207	1.734.950	3.796.630
2003	421.861	1.645.467	1.760.175	3.827.503

Kaynak: TÜİK(DİE)

Malatya ili devlet yollarında 2001 ve 2003 yılları arasında taşıt kilometresi , yük kilometresi ve yolcu kilometresi kısaca trafik yükü bakımından bakıldığında ; 2002 yılında bir önceki yıla göre düşüş görülmüş olup, 2003 yılında ise bir önceki yıla göre artış tespit edilmiştir. Trafik yoğunluğu değerleri ekonomik canlılık ve sosyal mobilité bakımından anlamlı bir

degiskendir. Bu degerlerde 2003 yılında artış görölmesine ragmen 2001 yılı verilerinin altında gerçeklesmistir.(Tablo-31)

2.3.8.3 HAVAYOLU

2.3.8.3.1 TÜRKİYE DE HAVAYOLU VE DEVLETİN HEDEFLERİ

Ülkemizde 2006 yılı başı itibarıyla, trafiğe açık 37 havaalanı bulunmaktadır.

2000 yılında toplam 34,9 milyon yolcu taşınırken, bu sayı 2005 yılında 55,5 milyon yolcuya yükselmiştir. Biletler üzerinden alınan kamu payının düşürölmesi ve özel havayolu şirketlerinin iç hatlarda uçuşa başlaması yolcu talebini artırmıştır.

Hava trafiği emniyetini ve kapasitesini artırıcı yatırımların gerçekleştirilmesinin yanı sıra, alınacak ilave tedbirlerle içinde bulunduğumuz bölgede lider ve dünyada sayılı bir havacılık sektörüne sahip olmak temel amaçtır.

Trafiğin yoğunlaştığı meydanlarda kapasiteler artırılacak, meydanlara erişim kolaylıklarını da kapsayan anlayışla hizmet standartları yükseltilecek ve hava trafik kontrolü hizmetleri modernize edilecektir.

Meydanların çevreye duyarlı, kaliteli hizmet veren ve büyümeye açık yapıda olması sağlanacaktır.Hava meydanları çevresindeki çarpık yapılaşma önlenecektir.

Uzun dönemli talebi karşılamaya yönelik olarak, İstanbul bölgesi başta olmak üzere yeni havalimanı yatırımları planlanacaktır

Sektördeki hızlı büyüme nedeniyle ortaya çıkan ihtiyacı karşılamak üzere, uluslararası standartlarda eğitim veren kuruluşlarca yeterli sayı ve nitelikte personel yetiştirilecek ve bu personelin uzmanlık alanlarında istihdam edilmeleri sağlanacaktır.

Bölgesel hava taşımacılığının geliştirilebilmesi için yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşlarının da desteği sağlanacak, maliyet azaltıcı tedbirler alınacak ve havayolu şirketleri küçük (STOL) havaalanı yapısına ve yolcu profiline uygun filo oluşturmaları için yönlendirilecektir.

2.3.8.3.2 MALATYA DA HAVAYOLU

Malatya, sivil havacılık ulaşımına 1941 yılında açılan Erhaç Hava Meydanı ile kavusmustur.Askerî-Sivil nitelikli ve intifa hakkı Hava Kuvvetleri Komutanlığı ile DHMİ Genel Müdürlüğünde bulunan Malatya Havaalanı, şehir merkezine 34 km uzaklıkta bulunmaktadır. Sadece iç hat hava traficine açık(tarifeli ve tarifesiz dış hat traficine kapalı) Hava Alanı niteliğinde olan Malatya Havaalanında, 1669 m²'lik iç Hatlar Terminal Binası ve 3350x45 metre boyutlarında asfalt kaplamalı bir adet pist bulunmaktadır.

73. TABLO-32 MALATYA HAVA MEYDANI İÇ VE DIŞ HAT TASIMALARI

	Hava Trafikçi			Yolcu sayısı					Taşınan Yük(Ton)				
				Toplam	İç hat		Dış Hat		Toplam	İç Hat		Dış Hat	
	Toplam	Türk	Yabancı		Gelen	Giden	Gelen	Giden		Gelen	Giden	Gelen	Giden
1996	796	792	4	61.872	30.960	30.912	0	0	861	412	449	0	0
1997	1009	1003	6	74.216	36.816	37.400	0	0	994	467	527	0	0
1998	1285	1285	0	82.670	41.832	40.838	0	0	1.151	558	593	0	0
1999	1404	1404	0	96.021	49.927	46.094	0	0	1.364	693	671	0	0
2000	1539	1539	0	106.280	54.015	52.265	0	0	1.472	736	736	0	0
2001	1279	1275	4	84.193	43.024	41.169	0	0	1.426	736	690	0	0
2002	1199	1197	2	87.512	44.004	43.508	0	0	1.463	685	778	0	0
2003	1096	1092	4	89.645	45.808	43.837	0	0	1.535	755	780	0	0

Kaynak: TÜİK(DİE)

74. TABLO-33 YOLCU TRAFİĞİ

YOLCU TRAFİĞİ(GELEN-GİDEN)						
	2005 OCAK AYI			2006 OCAK AYI		
	İÇ HAT	DIŞ HAT	TOPLAM	İÇ HAT	DIŞ HAT	TOPLAM
MALATYA	21.890		21.890	22.000		22.000

75. TABLO-34 YÜK TRAFİĞİ

YÜK TRAFİĞİ(TON)						
	2005 OCAK AYI			2006 OCAK AYI		
	İÇ HAT	DIŞ HAT	TOPLAM	İÇ HAT	DIŞ HAT	TOPLAM
MALATYA	330		330	332		332

76. TABLO-35 UÇAK TRAFİĞİ

TÜM UÇAK TRAFİĞİ						
	2005 OCAK AYI			2006 OCAK AYI		
	İÇ HAT	DIŞ HAT	TOPLAM	İÇ HAT	DIŞ HAT	TOPLAM
MALATYA	274		274	300		300

KAYNAK:DHMİ

Her geçen gün büyüyen Malatya nın daha büyük ve gelişmiş bir sivil havaalanına ihtiyaı vardır.Böyle bir projeden bahsedilmesine rağmen DHMİ nin yatırım projelerinde böyle bir proje gözükmemektedir

2.3.9 YATIRIM DESTEKLERİ

Herhangi bir yörede yatırım fikirlerinin gelişmesi ve yatırıma yönelmeyle başlayan yatırım sürecinde, yatırımların yurdumuzun her tarafına dengeli bir biçimde dağılması, bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının azaltılması gibi temel amaçlarla, gerek yatırımların gerçekleştirilmesi öncesinde, gerekse yatırım dönemi içerisinde, devletçe sağlanan değişik yatırım destekleri ile yatırımların kolaylıkla gerçekleştirilmesine ve gelişmemiş yörelerimizin de gelişmesine yardımcı olunmaya çalışılmaktadır.

Kamuoyunda genel olarak sadece "teşvikler" olarak bilinen devlet destekleri ile diğer destekler kapsamında, yatırımcılara sağlanan devlet destekleri aşağıdaki gibi sıralanabilir.

Devlet Destekleri;

Genel Teşvik Belgeli Yatırımlarda Devlet Yardımları

Genel Teşvikler

Krediler

KOBİ Teşvik Belgeli Yatırımlarda Devlet Yardımları

Genel Teşvikler

Krediler

Bölgesel Gelişmeye Yönelik Teşvikler

KSS ve OSB'lere Yönelik Teşvikler

Hizmet Destekleri;

Yatırımcıyı Yönlendirme Hizmetleri

Teknoloji Geliştirme ve Destekleme Hizmetleri

Proje Hizmetleri

Girişimciliği Geliştirme Hizmetleri

Bölgesel Kalkınma Hizmetleri

Eğitim Hizmetleri

Tanıtım Hizmetleri

Kredi Garanti Hizmetleri

İhracatı Geliştirme Hizmetleri ve Pazar Araştırmaları;

İhracatı Geliştirme Hizmetleri

Pazar Araştırmaları

Yatırımların ülkemiz geneline dengeli bir şekilde dağılması, sosyoekonomik yönden gelişmemiş yörelerin kalkınmaları sağlanarak bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarının ortadan kaldırılması, ülkemize kazandırılması önemli olan teknolojilerin ülkemize kazandırılması, teknoloji üretiminin ülkemizde de gerçekleştirilmesini sağlanması ve sonuçta ülke genelinde hızlı ve dengeli bir sanayileşme ve kalkınma hamlesinin gerçekleştirilmesi amacıyla, yatırımlara doğrudan veya dolaylı değişik devlet destekleri sağlanmaktadır.

Devlet desteklerinden genel amaçlı destekler ile KOBİ destekleri, herhangi bir bölge veya sektör ayırımı gözetilmeksizin bütün yatırımlara uygulanırken, bölgesel kalkınmayı sağlamaya yönelik devlet destekleri ise sadece teşviklerin uygulandığı bölgelerde yer alan veya alacak yatırımlara uygulanmaktadır.

Devlet destekleri, bütçeden kredi temini hariç, genel olarak tamamen dolaylı desteklerden oluşmaktadır. Bu kapsamda sağlanan dolaylı destekler, yatırımın özelliğine ve yapıldığı yöreye bağlı olarak belirli bir süre gelir veya kurumlar vergisinden muafiyet sağlayan yatırım indirimi ile gümrük muafiyeti, KDV istisnası ve vergi, resim ve harç istisnalarından oluşmaktadır.

Devlet desteklerinden bütçe kaynaklı krediler ise, belirli oranlarda olmak üzere nakit temini gibi doğrudan desteklerden oluşmaktadır. Bununla birlikte bütçe kaynaklı krediler ilgili çizelgede de açıklandığı gibi sadece belidi öze iliklerdeki yatırımlara tahsis edilmektedir.

Küçük ve orta ölçekli işletmelere verilen KOBİ teşvikleri de genel teşvikler gibi doğrudan ve dolaylı desteklerden oluşmaktadır. Dolaylı teşviklerden oluşan genel destekler kapsamında, genel yatırım desteklerinde olduğu gibi yatırım indirimi, gümrük muafiyeti, KDV istisnası ve vergi, resim ve harç istisnaları yer almaktadır. Doğaldan KOBİ destekleri kapsamında ise işletmelere, işletme büyüklüklerine göre değişen miktarlarda kredi desteği sağlanmaktadır.

Ülkemizde halihazırda uygulanmakta olan genel teşvik tedbirleri ile KOBİ'lere yönelik olarak uygulanmakta olan KOBİ teşvik tedbirlerinin yanında, bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik özel destekler ile yapılacak yatırımların küçük sanayi siteleri (KSS) ile organize sanayi bölgelerinde (OSB) gerçekleştirilmesinin sağlanması

amacına yönelik olarak da değişik bazı teşvik tedbirleri uygulanmaktadır. Ayrıca serbest Bölgelerde yer alacak yatırımlara da değişik destekler sağlanmaktadır.

2.3.9.1 GENEL DESTEKLER

Yatırımlara sağlanan genel devlet destekleri. 09.07.2002 tarih ve 24810 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2002/4367 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar"a ve bu karara istinaden çıkartılan 2002/1 sayılı tebliğe göre yürütülmektedir.

Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında Karar'a göre bir yatırımın yatırım teşvik belgesine (YTB) bağlanabilmesi için gerekli asgarî sabit yatırım tutarları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Kalkınmada Öncelikli Yörelere Yapılacak Yatırımlar: 200 Milyar

Normal ve Gelişmiş Yörelere Yapılacak Yatırımlar: 400 Milyar

Finansal kiralama şirketleri aracılığıyla yapılacak yatırımlarda gerekli asgarî sabit yatırım tutarları, yukarıda belirtilen değerlerin % 25'idir.

2.3.9.1.1 Teşvik Unsurları

2002/1 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Tebliğe göre yatırımlara uygulanmakta olan teşvik unsurları aşağıda belirtilmiştir.

- Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu istisnası
- Yatırım İndirimi
- Katma Değer Vergisi istisnası,
- Vergi, Resim ve Harç istisnası
- Kredi Tahsisi

2.3.9.2 KOSGEB DESTEKLERİ

2.3.9.2.1 Danışmanlık Desteği :

KOSGEB'in İşletme başına sağlayacağı Danışmanlık desteğinin üst limiti 10.000 (on bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır. KOSGEB danışmanlık destekleme oranları, yörelere göre aşağıda verilen tabloda belirtilmiştir.

Yörelere Göre Destek Oranları

Yörelere	Destek Oranı (%)
----------	------------------

Gelişmiş Yöre	70
---------------	----

Normal Yöre	80
-------------	----

Kalkınmada Öncelikli Yöre 90

Gruplandırılmış danışmanlık desteğinden faydalanacak yeni girişimciler için destekleme oranı % 100'dür.

Her İşletme aynı danışmanlık konusundan sadece bir kere yararlanabilir

2.3.9.2.2 CE İşaretlemesine İlişkin Test ve Genel Test/Analiz Destekleri:

CE İşaretlemesi: Avrupa Birliği ile teknik mevzuat uyum çalışmaları çerçevesinde ilgili Bakanlıklar tarafından çıkarılan ve Resmi Gazetede yayımlanan , ürünlere CE İşareti iliştilmesine ilişkin Yönetmelikler kapsamındaki ürünlerin güvenlik, sağlık, çevre ve tüketicinin korunması ile ilgili temel gerekleri yerine getirmesi için yapılan uygunluk değerlendirme ve işaretleme faaliyetlerini ifade eder.

CE işaretleme testleri için İşletme başına sağlanacak toplam destek tutarı 10.000 (on bin) Euro karşılığı Türk Lirası, genel test/analiz için İşletme başına sağlanacak toplam destek tutarı yıllık 5.000 (beş bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

2.3.9.2.3 Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Desteği:

Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Desteği aşağıda belirtilen destek unsurlarını içermektedir.

2.3.9.2.3.1 Geri Ödemeli Destekler

Geri ödemeli destekler, teminat karşılığında verilir. faiz, komisyon vs. uygulanmaz.

2.3.9.2.3.1.1 Malzeme, Teçhizat ve Prototip Üretimi İle İlgili Giderler ve Deneme Amaçlı Hammadde Temini Desteği

Projesi ilgili Kurullarda görüşülerek desteklenmesine karar verilen İşletmelere; Ar- Ge faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri için gereken malzeme, teçhizat, prototip ile ilgili dışardan sağlanan hizmet giderleri ve deneme amaçlı hammaddenin yurtiçinden veya yurtdışından temininde toplam bedelinin %85'i, KOSGEB tarafından geri ödemeli destek olarak sağlanır. KOSGEB desteğinin üst limiti 70.000 (yetmiş bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır. (KOSGEB tarafından verilecek destek, yalnızca satın alınacak makine-teçhizatın işyeri teslimi bedelini kapsar. Alınacak olan makine-teçhizat ile ilgili katma değer vergisi, noter masrafları, banka masrafları, bina, haberleşme, personel, işletme giderlerine katılım, bina bakım onarımı vb. giderler destek kapsamı dışındadır.)

2.3.9.2.3.1.2 Kalite Geliştirme - Teknolojik Donanım Desteği

Projesi KOSGEB Birimi tarafından desteklenerek başarıyla tamamlanan İşletmelere; ürün kalitesinde ve üretim teknolojisinde iyileştirmeler yapmak, mevcut teknolojik düzeyinde ilerleme sağlamak , stratejik ve kritik sektörlerde ana sanayi-yan sanayi ilişkisini geliştirmek amaçlarından en az birini kapsayacak mahiyette hazırlayacağı ve daha önceki projesinin devamı niteliğindeki yeni bir projesinin desteklenmeye uygun görülmesi halinde toplam

bedelin % 85'i KOSGEB tarafından geri ödemeli destek olarak sağlanır. KOSGEB desteğinin üst limiti 30.000 (otuz bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

2.3.9.2.3.2 Geri Ödemesiz Destekler

2.3.9.2.3.2.1 Danışmanlık Desteği

Ar-Ge projelerinin yürütülmesinde İşletmeler yurtiçindeki üniversitelerden danışmanlık hizmeti alabilir. Üniversitelerin belirlediği ücretler ile usul ve esaslar dikkate alınarak bu hizmetlere % 85 oranında destek verilir.

Kurul kararıyla yurtdışındaki üniversitelerden de danışmanlık hizmeti alınabilir. Bu hizmete ilişkin desteğin üst limiti, proje süresince 10.000 (on bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

2.3.9.2.3.2.2 Ar-Ge Sonuçlarını Yayınlama Desteği

Projesi desteklenen İşletmenin; Ar-Ge çalışmasının sonuçlarının tanıtımı ve duyurulması amacıyla İşletme tarafından kitap , broşür , CD vb. doküman olarak yayınlanması durumunda yaptığı giderlere % 85 oranında destek verilir, destek üst limiti 2.000 (iki bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

2.3.9.2.3.2.3 Ar-Ge Projesi Destek Başvurusu Dokümanı Hazırlama Desteği

Bu destek, projesi KOSGEB tarafından desteklenen İşletmelerin Ar-Ge fikirlerini KOSGEB dışındaki öncelikli olarak uluslararası kuruluşların desteğini sağlamak üzere ulusal / uluslararası kuruluşlara projenin başvuru dokümanını hazırlatılması için verilebilir. Bu desteğin kullandırılmasında gerektiğinde üniversiteden yazılı görüş alınabilir.

Üniversiteden alınacak hizmetin bedelinin % 85'i KOSGEB tarafından ödenir, destek üst limiti 2.000 (iki bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

2.3.9.2.3.2.4 Teknopark Kira Desteği

Ar-Ge projesi desteklenerek başarıyla mezun olmuş İşletmelerin teknoparklarda yer kiralaması durumunda, prototip üretimlerini gerçekleştirmeleri ve yurtiçi veya yurtdışı pazarlarda var olabilmelerinin sağlanmasını temin amacıyla teknopark kira desteği verilir.

Bu destek, aylık kiranın % 85'i oranında verilebilir ancak , toplam destek üst limiti 5.000 (beş bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

2.3.9.2.3.2.5 İşlik Tahsisi

İşletmelere, Ar-Ge projelerini gerçekleştirebilmeleri için 36 (otuzaltı) aya kadar işlik tahsis edilebilir. Bu süre kurul kararıyla en fazla 12 (oniki) ay uzatılabilir.

Kurullar tarafından İşliklerle ilgili belirlenen genel gider maliyetleri için sağlanacak destek miktarı, her yılın Ocak ayında metrekare birim fiyatı olarak KOSGEB tarafından belirlenir. Belirlenen tutar İşletmelerden genel giderlere katılım payı olarak tahsil edilir.

İşlik tahsisi yapılan İşletmeler Merkezlerdeki mevcut alt yapıdan (masa, sandalye, faks, telefon, fotokopi makinesi , benzeri mefruşat ve cihazlardan) yararlandırılır.

2.3.9.2.3.2.6 Yayın Temini Desteği

İşletmelerin Ar-Ge çalışmalarında ihtiyaç duyacakları kitap, ansiklopedi , periyodik vb. yayınların temininde proje süresince % 85 oranında destek verilebilir, destek üst limiti 1.000 (bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

2.3.9.2.3.2.7 Yurtdışı Kongre, Konferans, Panel , Sempozyum, Teknoloji Fuarlarına Katılım Desteği

İşletmelerin, Yurtdışı Kongre, Konferans, Panel, Sempozyum, Teknoloji Fuarlarına katılımı desteklenir. Destekleme oranı % 85 olup, üst limiti proje süresince 3.000 (üç bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

Bu destek çerçevesinde;

- a) Her İşletmeden bir yetkili temsilcinin programın düzenlendiği yere ekonomik tarife üzerinden havayolu/karayolu/demiryolu/denizyolu ile gidiş-dönüş ulaşımı
- b) Her İşletmeden bir yetkili temsilcinin programın düzenlendiği ülkedeki programı kapsayan en fazla 5 (beş) gecelik konaklama ücretinin; bir gecelik konaklama ücretinin en fazla 100 (yüz) Euro karşılığı kısmı
- c) Kongre katılım ücreti desteklenir.

2.3.9.2.4 Bilgi Ağları ve E-İş Desteği:

Bilgi Ağları ve E-İş desteğine ilişkin destek türleri ve üst limitleri aşağıda belirtilmiştir.

İşletmelerin, Meslek Kuruluşlarının, E-Pazaryerine yönelik internet servis sağlayıcılarının, KOSGEB ile işbirliği içinde gerçekleştirecekleri projeler çerçevesinde Bilgi Ağları ve E-İş projeleri için, donanım, iletişim, servis sunum, gerekli yazılım, yazılım geliştirme, danışmanlık, sayısal ortam ürünleri vb. konularla ilgili giderlerine geri ödemesiz destekleri kapsar.

Bilgi Ağları ve E-İş desteğine ilişkin destekler 4 ana başlık altında verilmektedir.

Temel alt yapı aşaması; destek üst limit oranı 3000 Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

Bilgi Yayımı Aşaması; Bu destek kendi imkanları veya KOSGEB'in desteği ile temel altyapı aşamasını tamamlamış olan Meslek Kuruluşları'nın veya doğrudan İşletme'lerin, Yürütücü Kuruluş Havuzu'nda yer alan Yürütücü Kuruluş'ların KOSGEB ile işbirliği içinde gerçekleştirecekleri Proje'lere yöneliktir. İşletmelerin kendi bilgilerini internet ortamından düzenleyebilmeleri vb. konularda, servis sağlayıcılığı ve e-pazaryerine hazırlık hizmetleri, yazılım, donanım, İşletmelerin kendilerini ve ürünlerini tanıtıcı sayısal ortam ürünlerinin (CD, Web sayfası, ürünlerin resimleri vb.) giderlerini de kapsamak üzere, İşletme'lerin kendi firma bilgilerini ve ürünlerini internet ortamında tanıtımalarını/düzenleyebilmelerini

sağlayıcı sayısal ortam ürünleri (CD, internet sayfaları/kataloglar vb.) yazılım, donanım, vb. hizmetleri kapsamak üzere, destek üst limiti İşletme başına azami 1,500 (Binbeşyüz) Euro karşılığı Türk Lirası'dır.

İşletmelerin E - Ticarete Yönelme Aşaması; Bu destek kendi imkanları veya KOSGEB'in desteği ile bilgi yayımı aşamasını tamamlamış olan Meslek Kuruluşları'nın veya doğrudan İşletme'lerin, Yürütücü Kuruluş Havuzu'nda yer alan Yürütücü Kuruluş'ların KOSGEB ile işbirliği içinde gerçekleştirecekleri Proje'lere yöneliktir. İşletmelere, E-ticarete geçiş imkanı sağlamaya yönelik olarak sunulan, E-Ticaret Servisleri Sağlayıcıları ile birlikte geliştirilecek; İşletmelerin ürün ve hizmetlerinin pazar araştırmalarını, ihracata yönelik ve/veya yurtiçi tanıtımını, satışını, Projede/lerde yer alması halinde ilgili ödeme işlemlerinin yürütülmesini ve ödeme altyapısının sağlanmasını (Sanal POS, Kredi Kartı otorizasyonu vb.), E-ticaret hizmetleri kapsamında nakliye, lojistik, stok, dağıtım ve ilgili bilgi giriş formlarının ve rapor tablolarının hazırlanması vb. hizmetlerin internet, bilgisayar ağları ve/veya sayısal ortam ürünleri vasıtası ile sağlayan yazılımların geliştirilmesini/kiralanmasını ve donanım tahsisini (Sunucu, güvenlik ürünleri vb.) güvenlik önlemleri yazılımlarını kapsamak üzere, destek tutarı İşletme başına azami 3.000 (üç bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

İhracata Yönelik E - Ticaret Desteği : Bu destek kendi imkanları veya KOSGEB'in desteği ile bilgi yayımı aşamasını tamamlamış olan Meslek Kuruluşlarının veya doğrudan işletmelerin, Yürütücü Kuruluş Havuzunda yer alan Yürütücü Kuruluşların KOSGEB ile işbirliği içinde gerçekleştirecekleri projelere yöneliktir. İhracata yönelik Uluslararası E-Pazaryerlerine 12 ay süresince üyelik, İşletmelerin firma bilgilerinin ve ürünlerinin uluslararası tanıtımını sağlayıcı sayısal ortam ürünleri (CD, Uluslararası E-pazaryeri içerisinde yer alan internet sayfaları/kataloglar vb.) geliştirilmesi/hazırlanması, ihracata yönelik uluslararası geçerliliği olan dillerde ihracat danışmanlığı, vb. hizmetleri kapsamak üzere, destek üst limiti İşletme başına azami 6,000 (altı bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

2.3.9.2.5 Yerel Ekonomik Araştırma Desteği:

Bu destek kapsamında yapılacak olan araştırmalar için en fazla 15.000 (onbeş bin) Euro karşılığı Türk Lirası geri ödemesiz destek sağlanır. Desteğe ilişkin oranlar aşağıda belirtilmiştir.

2.3.9.2.6 Ortak Kullanım Amaçlı Makine Teçhizat Desteği

KOSGEB tarafından verilecek destek, yalnızca satın alınacak makine-teçhizatın işyeri teslimi bedelleri ile bunların montajı ve kullanımına ilişkin eğitim giderlerini kapsar.

2.3.9.2.7 Eğitim Desteği

Başvurusu uygun bulunan İşletmeye, farklı eğitim programları için bir yılda toplam 4.000 (dört bin) Euro tutarı karşılığı Türk Lirasını geçmeyecek şekilde destek sağlanır.

2.3.9.2.8 Yurtdışı Pazar Araştırma Desteği

Sözleşmeli Paket Destek Programından yararlanan İşletmeler, Sektörel Kuruluşlar veya Meslek Kuruluşları tarafından yaptırılacak olan; Yurtdışı Pazar Araştırmalarına verilecek geri ödemesiz destekleri kapsar.

Destek Üst Limiti ve Oranları

a) Sözleşmeli Paket Destek Programından yararlanan İşletmeler için, desteklenmesi uygun bulunan Yurtdışı Pazar Araştırma giderlerinin % 60'ı oranında ve en fazla 5.000 (beşbin) Euro karşılığı Türk Lirası ile sınırlı olmak üzere geri ödemesiz destek sağlanır. İşletme tarafından bu destek kapsamında hazırlanan raporun güncelleştirilmesi talep edildiği takdirde araştırma raporunun güncelleştirilmesi giderlerine Yurtdışı Pazar Araştırma Desteğinin alındığı yılı takip eden yıl içerisinde üst sınır 2.500 (ikibinbeşyüz) Euro karşılığı Türk Lirası olmak üzere % 60 oranında geri ödemesiz destek sağlanır.

b) Sektörel Kuruluş veya Meslek Kuruluşları için; desteklenmesi uygun bulunan Yurtdışı Pazar Araştırma giderlerinin % 50'si oranında ve en fazla 25.000 (yirmibeşbin) Euro karşılığı Türk Lirası ile sınırlı olmak üzere geri ödemesiz destek sağlanır. Sektörel Kuruluş veya Meslek Kuruluşu tarafından bu destek kapsamında hazırlanan raporun güncelleştirilmesi talep edildiği takdirde araştırma raporunun güncelleştirilmesi giderlerine en çok iki yıl süre ile üst sınır 5.000 (beş bin) Euro karşılığı Türk Lirası olmak üzere % 50 oranında geri ödemesiz destek sağlanır.

2.3.9.2.9 İhracat Amaçlı Yurtdışı İş Gezisi (İYİG) Programı Katılım Desteği

İşletmelerin ihracat, teknik/teknolojik ve ortak yatırım, mali ve benzeri işbirliği imkanları için araştırma, potansiyel ithalatçı işletme temsilcileri ile doğrudan ikili iş görüşmeleri yapma, tüketici tercih ve ürün fiyat düzeyi hakkında yerinde tespit, ekonomik yapı ve sanayi durumu ile ilgili bilgi edinme ve böylece uluslararası işbirliği ortamına açılabilmesi amacıyla KOSGEB tarafından yıllık olarak hedef pazar ve ürün/ürün grupları bazında belirlenecek ülkelere, KOSGEB tarafından organize edilen İYİG Programlarına katılmaları hususunda destek sağlanmasıdır.

2.3.9.2.10 Milli Katılım Düzeyindeki Yurtdışı Fuarlara Katılım Desteği

İşletmelerin; uluslararası pazarlara giriş ve yurtdışı pazar paylarını artırma, rakiplerini tanıma, yeni ürünler ve teknolojiler hakkında bilgi edinme ve ürünleri için marka imajı oluşturmalarını teminen, Ülkemiz milli katılımının gerçekleştirileceği ülkelerde düzenlenen yurtdışı fuarlara katılımlarına destek sağlanmasıdır.

2.3.9.2.11 Yurtdışı Daimi Sergi (Show-Room) Katılım Desteği

İşletmelerin belirlenen hedef ülkelerde firma ve ürünlerini tanıtmak ve bu pazarlarda sürekliliklerini koruma, marka imajı oluşturma ve uluslararası pazarlarda yer almaları amacıyla yurtdışında düzenlenen daimi sergilere altı ayda bir değerlendirilmek üzere en fazla bir yıl süreyle ürün sergileme amaçlı katılımlarına destek sağlanmasıdır

2.3.9.2.12 Yurtiçi Uluslararası Sanayi İhtisas Fuarlarına Katılım Desteği

İşletmelere, Yurtiçi Uluslararası Sanayi İhtisas Fuarlarına ve İzmir Enternasyonal Fuarına katılımları için sağlanan geri ödemesiz destekleri kapsar.

İşletmelere, aşağıda yer alan oranlarda KOSGEB tarafından geri ödemesiz destek sağlanır.

Ürün Sergileme Desteği; Her İşletmeye en az 6 (altı) m2 ve en fazla 24 (yirmidört) m2 için metre kare başına katılım ücretinin en fazla 100 (yüz) ABD Dolar karşılığı Türk Lirası kısmına, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından tespit edilen illerin kalkınmışlık düzeyi kapsamında gelişmiş ve normal yörelerden katılacak İşletmelerin, metre kare başına fuar katılım ücretinin % 50' si oranında, kalkınmada öncelikli yörelerden katılacak İşletmelerin, metrekare başına fuar katılım ücretinin ise % 60' ı oranında destek sağlanır.

2.3.9.2.13 Yurtiçi Sanayi Fuarlarına Katılım Desteği

Yurtiçi Sanayi Fuarı'na katılan her İşletmeye en az 6 (altı) m2 ve en fazla 24 (yirmidört) m2 stant alanı için metrekare başına katılım ücretine Sanayi İhtisas Fuarları için % 60, Genel Sanayi Fuarları için %50 oranında geri ödemesiz destek sağlanır.

İşletmeler, destek talebi için; Başvuru formu, Pazar Araştırma ve İhracatı Geliştirme Destek Bilgileri formu ve eki ürün ve/veya İşletme tanıtım materyalleri ve İmza sirküleri ile birlikte KOSGEB Birimine başvurur

2.3.9.2.14 İhracata Yönlendirme Desteği

İşletmelerin uluslararası pazarlarda rekabet edebilmeleri ve dünya pazarlarından pay alabilmelerini teminen pazar araştırma ve ihracatı geliştirme konusunda faaliyet gösteren şirketlerden hizmet alarak gerçekleştirecekleri çalışmalara destek sağlanmasıdır.

2.3.9.2.15 Marka Oluşturma ve Tanıtım Desteği

İşletmelerin marka imajı oluşturmalarının özendirilmesi , ürünlerinin kendi markalarıyla ulusal ve uluslararası pazarlarda tanınmaları ve tutunmalarının sağlanması, ürünlerindeki katma değerın yükseltilmesi vb. amaçlarla yurtiçi ve yurtdışında tanıtım amaçlı için gerçekleştirecekleri çalışmalarına geri ödemesiz destek verilmesidir

2.3.9.2.16 İş Geliştirme Merkezi Desteği

Yerel ekonomik ve sosyal gelişmeye katkıda bulunmak üzere, yeni ve başarılı küçük İşletmelerin tesisini sağlamak için kurulmuş İş Geliştirme Merkezlerinin (İŞGEM) etkinlik ve verimliliğinin artırılmasına yönelik desteklerdir

2.3.9.2.17 Yeni Girişimci Desteği

Ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğın desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı İşletmelerin kurulmasını sağlamak amacıyla yeni girişimcilerin desteklenmesidir.

KOSGEB tarafından üniversitelerde gerçekleştirilen Genç Girişimci Geliştirme Programından başarıyla mezun olarak kendi işini kuran girişimciler, KOSGEB tarafından çeşitli projeler çerçevesinde desteklenen İş Geliştirme Merkezlerinde (İŞGEM) yer alan Girişimciler ve KOSGEB tarafından sağlanan iş kurma danışmanlığı desteğini alan Girişimciler tarafından kurulan İşletmeler ve imalat sanayii ile doğrudan ilişkili sektörlerde faaliyet gösteren pazarlama ve hizmet sektöründeki İşletmeler için, kuruluş tarihinden itibaren bir yıllık süre içerisinde yapacakları başlangıç harcamalarını karşılamaya yönelik destekleri kapsar.

2.3.9.2.18 Bilgisayar Yazılımı Desteği

İşletmelerin ulusal ve uluslararası platformlarda rekabet güçlerini artırmak ve kalite düzeylerini yükseltmek amacıyla Bilgisayar Yazılımı Desteği verilmesidir

2.3.10 MALATYA NIN FAYDALANABİLECEĞİ TEŞVİKLER

Malatya, uygulanmakta olan genel teşvikler ile kobi teşviklerin tümünden faydalanabilmektedir. Genel olarak;

KALKINMADA ÖNCELİKLİ İLLER arasında olduğu için:

1-Genel teşvikler kapsamında

- yatırımın teşvik belgesine bağlanabilmesi için daha düşük sabit yatırım tutarı
- diğer yörelerden farklı olarak %100 yatırım indirimi, %100 gelir vergisi ve toplu konut fonu istisnası
- düşük yatırım teşvik başvuru ücreti ödeme

2-Kobi teşvikleri kapsamında

- diğer yörelerden farklı olarak %100 yatırım indirimi
- diğer yörelerden daha düşük öz kaynak oranı
- diğer yörelerden daha yüksek yatırım kredisi
- diğer yörelere göre daha düşük faizli yatırım ve işletme kredisi

İmkanlarından faydalanabilecektir

77. TABLO-36 MALATYA'DA YATIRIM YAPILMASI DURUMUNDA GELİŞİM BİLEŞENLERİNİN BULUNABİLİRLİKLERİ

Bileşenler	YETERLİ	KISMEN YETERLİ	YETERSİZ
Coğrafi Yapi	a		
Karayolu	a		
Demiryolu	a		

Bileşenler	YETERLİ	KISMEN YETERLİ	YETERSİZ
Havayolu	a		
İletişim	a		
Enerji	a		
Osib	a		
Kss			c
Sermaye		b	
Hammadde		b	
Teknoloji		b	
İşgücü	a		
Üst Kademe Yöneticileri	a		
Üniversite Sanayi İşbirliği			
			c

78. TABLO-37 MALATYA'DA YATIRIM YAPILMASI DURUMUNDA SEKTÖREL YETERLİKLER

BİLEŞENLER	YETERLİ	KISMEN YETERLİ	YETERSİZ
Mal Dağıtım Ağı		b	
Ara Girdi Sağlama		b	
Servis Ve Bakım Hizmetleri	a		
Alıcı Yeterliliği		b	
Sektörel İşletmelerde Sayı		b	
Sektörel İşbirliği			c
Üretim Ölçeği			c

2.3.11 DEVLETİN YATIRIM VE SEKTÖREL POLİTİKALARI

2.3.11.1 YATIRIMLARIN TEŞVİK EDİLMESİ

İmalat sanayiinde, bilgi ve iletişim teknolojileri başta olmak üzere Ar-Ge, yeni ürün ve teknoloji geliştirme, çevre koruma, küçük ve orta boy işletmelerin gelişmesi,istihdam yaratma ve bölgelerarası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik yatırımları desteklenecektir. Bu bağlamda, endüstri bölgelerine ve teknoparklara yapılacak yatırımlar teşvik edilecektir.

Yatırımların desteklenmesinde daha etkin destek araçlarının kullanımına, bürokrasinin azaltılmasına, şeffaflık, genellik ve tarafsızlığın sağlanmasına önem verilecektir.Doğrudan yabancı yatırımların, sanayinin üretim kapasitesine, teknolojik kapasitesine ve rekabet gücüne katkı sağlaması hususuna önem verilecektir. Bu çerçevede, katma değeri ve rekabet edebilirliği yüksek projeler teşvik edilecektir.

2.3.11.2 TEKNOLOJİK KAPASİTENİN VE AR-GE'NİN GELİŞTİRİLMESİ

Özel sektörün yapacağı Ar-Ge yatırımlarını destekleyen ve kamunun sınai araştırma için ayırdığı kaynakların daha etkin kullanımını sağlayan uygun şartlar oluşturulacaktır.

Sanayinin teknoloji kapasitesinin geliştirilmesi amacıyla, üniversite sanayi işbirliğinin geliştirilmesi, teknoloji destek ve geliştirme merkezleri, yeni teknoparklar ve teknoloji enstitülerinin kurulması teşvik edilecektir. Ayrıca mevcut Ar-Ge destekleri artırılacaktır.

Üniversiteler ile kamu ve özel sektörün bilimsel ve teknolojik alt yapısının ütüleştirilmesi ve geliştirilmesi, KOBİ'lerin yeni ve ileri teknolojilere uyum ağılamaları, yeni ürün ve üretim süreçlerinin geliştirilmesi amacıyla Teknoloji eliştirme Bölgeleri kurulacaktır.

Biyoteknoloji ve gen mühendisliğı, yazılım başta olmak üzere bilgi ve iletişim eknolojileri, yeni malzemeler, havacılık ve uzay teknolojileri, nükleer teknoloji, deniz bilimleri, denizaltı zenginliklerinden yararlanma teknolojileri ve temiz enerji eknolojileri gibi ileri teknoloji alanlarındaki Ar-Ge faaliyetleri desteklenecektir.

Üniversitelerle kamu ve özel sektörün işbirliğıyle yürütülecek ortak Ar-Ge faaliyetleri özendirilecektir.

Türkiye'deki sınai mülkiyet hakları sistemi geliştirilecek, bu amaçla eğitim ve estek programları düzenlenecektir. Kamu alım politikası ülkenin bilimsel, teknolojik ve sanayi potansiyelinin geliştirilmesi doğrultusunda yönlendirilecektir.

İşletmelerin yenilik yapabilme nitelikleri, eğitim ve uluslararası işbirliğı yoluyla eliştirilecektir.

Ar-Ge faaliyetlerine GSYİH'dan ayrılan pay yüzde 1,5 seviyesine ve iktisaden aal on bin kişiye düşen tam zaman eşdeğer araştırmacı sayısı yüzde 20'ye çıkarılacaktır.

2.3.11.3 SEKTÖREL POLİTİKALAR

Sektörel politikaların öncelikle herhangi bir piyasa ve iş ortamına zarar vermemeleri önemlidir. Amaç, dünya sanayiindeki gelişmelerin ışığında rekabet edebilir sektörel bir yapının oluşturulmasıdır.

Tarımsal girdi kullanan sanayilerde, özel sektör öncülüğünde tarım-sanayi işbirliğı ve bütünleşmesinin geliştirilmesi, yüksek katma değerli mamul üretiminin artırılması ve rekabetçi bir yapının oluşturulması amaçlanmaktadır.

Gıda güvenilirliğinin sağlanması amacıyla kamunun denetim altyapısı ve hizmetlerinin iyileştirilmesi sağlanacaktır. Yine aynı amaca dönük olarak, AB mevzuatı ve DTÖ'nün öngördüğü hükümlerle uyumlu, hammadde temin aşamasından pazarlama aşamasına kadar kalite ve hijyen sistemlerinin sanayi tarafından yaygın biçimde uygulanması esas olacaktır.

Tekstil sektöründe; 2005 yılında dünya dokuma ve giyim ticaretinin serbestleşmesiyle daha da artacak olan rekabet ortamında, rekabet edebilirliğin korunması, varolan atıl kapasitenin kullanılması ve pazar çeşitlendirmesi yoluyla dünya pazarlarından daha çok pay alınması amacıyla, tasarıma, koleksiyon tipi üretime, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine ağırlık verilecektir. Kısa dönemde marka oluşturmanın güçlüğü göz önüne alınarak, ilk etapta kaliteli Türk Malı imajı yaratılması önem arz etmektedir. AB normlarına uygun benzin ve motorin üretimi için gerekli olan yatırımlar gerçekleştirilecektir.

Demir ve çelik sanayiinde, uzun ve yassı ürünler arasındaki arz-talep dengesini sağlamaya yönelik yeniden yapılandırma yatırımlarına önem verilecektir.

Yüksek katma değer sağlayacak öncelikli alanlarda yeni ürün geliştirmeye yönelik destekler artırılarak elektronik sanayiinin ve yazılım sektörünün küresel pazardan daha fazla pay alması sağlanacaktır.

Halen kamu tesislerinin faaliyette bulunduğu demiryolu taşıtları sanayiine özel kesimin katılımını sağlayacak çalışmalar yapılacak, teknolojik gelişmeleri izleyen, uyarlayan ve tasarım yapabilen, kent içi raylı sistem araçları dahil iç talebi karşılayabilen ve ihracata dönük olan bir yapı oluşturulacaktır.

Savunma sanayiinde; ihtiyaçları güvenli ve istikrarlı bir biçimde karşılamak üzere rekabete açık, ihracat potansiyeline sahip, teknoloji üretebilen ve ülke sanayine entegre bir yapıda yurtiçi üretimin geliştirilmesine çalışılacaktır. Ulusal savunma sanayiinin gelişimi için ülkenin teknoloji kapasitesi sonuna kadar kullanılacaktır.

2.3.12 YAPILABİLİRLİK ANALİZİ

2.3.12.1 TARIM SEKTÖRÜNDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR

Kanola Üretimine Yönelik Yatırımlar

Soya Üretimine Yönelik Yatırımlar

Seracılık(Sebze Ve Süs Bitkisi) Yatırımları

Bağ Bahçe Yatırımları

Meyve Ve Sebze Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar

Ceviz,Badem Ve Antepfıstığı Yetiştiriciliğine Yönelik Yatırımlar

Ayçiçeği Ve Mısır Üretimine Yönelik Yatırımlar

Sertifikalı Tohum Üretim Tesisi.

2.3.12.2 HAYVANCILIK SEKTÖRÜNDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR

Su Ürünleri Üretimi

Arıcılık Ve Bal Üretimine Yönelik Yatırımlar

Saanen Ve Damascus Irkı Süt Keçisi Yetiştiriciliği

Et Besiciliği

Süt Besiciliği

Yumurta Tavukçuluğu

Et Tavukçuluğu

Hindi Yetiştiriciliği

Devekuşu Yetiştiriciliği

2.3.12.3 GIDA SANAYİNDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR

Makarna Üretim Tesisi

Süt Ve Süt Mamulleri Üretim Tesisi

Kayısı İşletme Ve Entegre Tesisi

2.3.12.4 MAKİNE İMALAT SANAYİNDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR

Tekstil Ve Deri İşleme Makinaları İmalatı Tesisi

Tekstil Makinaları Yedek Parça Üretim Tesisi

Kriko Esaslı Sabit Kaldırıcı Cihazlar Üretim Tesisi

2.3.12.5 ENERJİ SEKTÖRÜNDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR

Rüzgar Enerjisi Santrali İle Enerji Üretimi

Güneş Kolektörü Üretim Tesisi

2.3.12.6 DİĞER SEKTÖRLERDE YAPILABİLECEK YATIRIMLAR

Endüstriyel Atık Ayırma Ve Geri Dönüşüm Tesisi

Beton Kiremit İmalatı Tesisi

Sulama Ekipmanları Üretim Tesisi

CTP Boru İmalatı Tesisi

Damla Sulama Sistemleri Üretim Tesisi

79. ÖNERİLEN YATIRIMLARIN EKONOMİK KRİTERLERE GÖRE YAPILABİLİRLİK ŞABLONU

ÖNERİLEN YATIRIMLAR	KRİTERLERE UYGUNLUK						YAPILABİLİRLİK		
	11	22	33	44	55	66	X1	2	3
TARIM SEKTÖRÜ									
Kanola Üretimi	+	+	+	+	+	+	x		
Soya Üretimi	+	+	+	+	+	+	x		
Seracılık(Sebze Ve Süs Bitkisi)	+	+	+	+	+	+	x		
Bağ Bahçe Yatırımları	+	+	+	+	+	+	x		
Meyve Ve Sebze Yetiştiriciliği	+	+	+	+	+	+	x		
Ceviz,Badem Ve Antepfıstığı Yetiştiriciliği	+	+	+	+	+	+	x		
Ayçiçeği Ve Mısır Üretimi	+	+	+	+	+	+	x		

ÖNERİLEN YATIRIMLAR	KRİTERLERE UYGUNLUK						YAPILABİLİRLİK		
	11	22	33	44	55	66	X1	2	3
Sertifikalı Tohum Üretimi	-	-	-	+	+	+			x
HAYVANCILIK SEKTÖRÜ									
Su Ürünleri Üretimi	-	+	+	+	+	+		x	
Arıcılık Ve Bal Üretimi	+	+	+	+	+	+	x		
Saanen Ve Damascus Irkı Süt Keçisi Yetiştiriciliği	-	-	+	+	+	+			x
Et Besiciliği	-	+	+	+	+	+		x	
Süt Besiciliği	-	+	+	+	+	+		x	
Yumurta Tavukçuluğu	+	+	+	+	+	+	x		
Et Tavukçuluğu	+	+	+	+	+	+	x		
Hindi Yetiştiriciliği	+	-	+	+	+	+		x	
Devekuşu Yetiştiriciliği	-	+	-	+	-	+			x
GIDA SEKTÖRÜ									
Makarna Üretimi	-	+	+	+	+	+			x
Süt Ve Süt Mamulleri Üretimi	-	-	+	+	+	+			x
Entegre Kayısı İşletme	-	+	+	+	+	+			x
MAKİNA İMALAT SANAYİ									
Tekstil Ve Deri İşleme Makinaları İmalatı	-	+	+	+	+	+			x
Tekstil Makinaları Yedek Parça Üretimi	-	+	+	+	+	+			x
Kriko Esaslı Sabit Kaldırıcı Cihazlar Üretimi	-	+	+	-	+	+			x
ENERJİ SEKTÖRÜ									
Rüzgar Enerjisi Santrali İle Enerji Üretimi	-	+	+	+	+	+			x
Güneş Kolektörü Üretimi	+	+	+	+	+	+	x		
DİĞER SEKTÖRLER									
Endüstriyel Atık Ayırma Ve Geri Dönüşüm Tesisi	-	+	-	+	+	-			x
Beton Kiremit İmalatı	+	+	+	+	+	+	x		
Sulama Ekipmanları Üretim Tesisi	-	+	+	+	+	+		x	
Ctp Boru İmalatı Tesisi	-	+	-	+	+	+			x
Damla Sulama Sistemleri Üretim Tesisi	-	+	+	+	+	+		x	

Yapılabilirlik Kriterleri

1. Finansman teminindeki güçlükler
2. Hammade teminindeki güçlükler
3. Yönetim güçlüğü
4. Pazarlama ve Organizasyon güçlüğü
5. İç Pazar imkanları
6. Dış Pazar imkanları

Yukarıdaki kriterlere göre:

(-):Yatırımın ilgili konularda problemlerle karşılaşacağını

(+):Yatırımın ilgili konularda problemlerle karşılaşmayacağını gösterir.

Yapılabilirlik Durumları

A:Mevcut şartlarda gerçekleştirilebilir yatırım

B:Kısa vadede gerçekleştirilebilir yatırım

C:Orta vadede gerçekleştirilebilir yatırım

Yukarıdaki yapılabilirlik durumlarına göre;

(x):yatırımın hangi durumda gerçekleştirilebileceğini gösterir

A sütunu ile x işaretli yatırımlar; doğal kaynak,beşeri kaynak ve finansman potansiyeline bağlı olarak mevcut şartlarda gerçekleştirilebilecek yatırımlardır.

B sütunu ile x işaretli yatırımlar; doğal kaynak,beşeri kaynak ve finansman potansiyeline bağlı olarak kısa vadede gerçekleştirilebilecek yatırımlardır.

C sütunu ile x işaretli yatırımlar; doğal kaynak,beşeri kaynak ve finansman potansiyeline bağlı olarak orta vadede gerçekleştirilebilecek yatırımlardır.

Yatırımlar.yapılabilirlikleri açısından ele alındıklarında;

--18 yatırım finansman temininde

--4 yatırım hammadde temininde

--5 yatırım yönetim gücünde

--1 yatırımın pazarlama ve organizasyon yapısında

--1 yatırımın iç pazar

--1 yatırımın dış Pazar noktasında problemlerle karşılaşabileceği görülmektedir.

Yatırımlar,yapılabilirlik durumlarına göre ele alındığında;

--12 yatırımın mevcut şartlarda

--6 yatırımın kısa vadede sağlanacak işlemlerden sonra

--13 yatırımın ise orta vadede sağlanacak işlemlerden sonra gerçekleştirilebileceği değerlendirilmiştir.

2.3.13 SONUÇ

Bu çalışmada gördük ki güzel Malatya'mız jeopolitik konumuyla, doğal kaynaklarıyla, nüfus potansiyeli ile ve sahip olduğu diğer öz değer ve imkanlarıyla uygun yatırımların kara dönüştürülebileneceği kapasiteye sahip bir kent. Bugüne kadar çeşitli dönemlerde önemli sıçramalar yapabilmiş Malatya'mız bu sıçramaların istikrarlı bir büyümeye dönüştürülmesine ihtiyaç duyuyor. Malatyalıyı diyen herkesin az veya çok farkında

olduğu çeşitli sorunların el birliğiyle aşılmasını ve en yakın zamanda kalkındırılarak Malatya'nın hak ettiği düzeye ulaşmasını temenni ediyoruz. Bunun için biz elimizden gelen her imkanı zorlayarak çalışmaya devam edeceğiz. Ve tüm hemşerilerimize diyoruz ki :

DOĞUNUN BİTİşİ BATININ BAşLANGICI OLAN MALATYA'MIZA HEP BİRLİKTE SAHİP ÇIKALIM.

2.3.14 KAYNAKLAR

Kitaplar

- Alkan; C.(1997). Eğitim Teknolojisinin ikibinli Yıllarda Yapılandırılması. Ankara, Anı Yayıncılık.
- Göçmenler; G.(2001). "Uzaktan Eğitim Teknolojileri ve Çağdaş Yönelimler" Bildirisi.
- İşman; A.(2001). "Bilgisayar ve Eğitim". Sakarya üniversitesi Eğitim Fakültesi
- Özkul; E.; Girginer; N.(2001). "Uzaktan Eğitimde Teknoloji ve Etkinlik". I. Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Sempozyum Bildirisi.
- Rıza; E. T.(2000). Eğitim Teknolojileri Uygulamaları ve Materyal Geliştirme. İzmir, Anadolu Matbaası.
- Sakin; A.(2001). "Okul Öncesi Eğitimde Bilgisayar Destekli Eğitim" Bildirisi.
- Tsang E. K.(1997). "Organizational Learning and Learning Organization"; A.
- Dictionary Between Descriptive and Prescriptive Research. Human Relations, Vol. 50, no1.
- Yürütücü; A.(2002). "Bilişim Toplumunda İlköğretim Sürecindeki Eğitim Teknolojileri". II.Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyum ve Fuar Bildirisi. Sakarya.

İnternet Site ve Yayınları

<http://www.egitim.com/egitimciler/0753/0753.3/0753.3.3.egitimdeinternet.vb1.p01.asp>

http://www.egitim.com/genel/0007/d_0007.bilgisayardestekliogretimogretmenler.p01.as

Malatya Milli Eğitim Sitesi www.malatya.meb.gov.tr

www.bilgeadam.com.tr

Hakan Ulagan Bilgeadam Yazılım geliştirme /Eğitim Müdürü

Mustafa Efe Ünal Bilge adam sistem&network /Eğitim Müdürü

Başak Demir Bilge Adam dijital tasarım /Eğitim Müdürü

2.3.15 EKLER

2.3.15.1 KARŞILAŞTIRMA:

2.3.15.1.1 MALATYA'DA SANAYİDE ÖNE ÇIKAN SEKTÖRLER

Sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi¹ sıralamasında kırk birinci sırada yer alan İl'in 2001 yılı itibarıyla GSYİH'sının sektörel dağılımı² incelendiğinde, yüzde 56'lık pay ile birinci sıradaki hizmetler sektörünü, sanayi (yüzde 27) ve tarım (yüzde 17) sektörlerinin izlediği görülmektedir. 1987-2001 döneminde yıllık ortalama büyüme hızları itibarıyla yüzde 2,8 ile hizmetler, İl'in en hızlı büyüyen sektörü olmuştur.

Bu çalışma sonucuna göre, Malatya ilinde, *“gıda ürünleri ve içecek imalatı”, “tekstil ürünleri imalatı”, “giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması”* ile *“bitkisel üretim”* sektörleri öne çıkmaktadır.

Gıda ürünleri ve içecek imalatı; TÜİK 2002 Genel Sanayi İşyerleri Sayımı (GSİS) il içi yüzde ve yoğunlaşma, özel sektör işgücü verimliliği, İl Sanayi ve Ticaret Odalarının tercihleri³ ile ihracat il içi yüzde ve yoğunlaşma göstergelerinin her birinde öne çıkmıştır. Türkiye ortalamasına göre verimliliğin düşük olduğu sektör, GSİS il içi yüzde göstergesine göre hem il içinde öne çıkmakta, hem de il içindeki sektörel pay Ülke payından büyük olmaktadır. Çeşitliliğin görüldüğü gıda sektöründe; unlu mamulleri ve öğütülmüş tahıl ürünlerini içeren imalatlar dışında, *“başka yerde sınıflandırılmamış sebze ve meyvelerin işlenmesi ve saklanması”* ile *“şeker imalatı”* alt sektörleri öne çıkmaktadır.

Tekstil ürünleri imalatı, gıda ürünleri ve içecek imalatına benzer şekilde GSİS il içi yüzde göstergesine göre hem il içinde öne çıkmakta, hem de il içindeki sektörel pay Ülke payından büyük olmaktadır. Ayrıca 2000-2004 dönemindeki toplam ihracatın yaklaşık olarak yüzde 30'u bu sektörde gerçekleşmiştir. Tekstil imalatında yoğunlaşma *“pamuklu dokuma”* ile *“doğal ve sentetik pamuk elyafın hazırlanması ve eğilmesi”* alt sektörlerinde olmaktadır.

GSİS il içi yüzde, İl Sanayi Ticaret Odalarının tercihleri ile tamamlanan teşvik yatırımları göstergelerinde öne çıkan giyim eşyası imalatında ağırlıklı olarak istihdam, *“diğer dış giyim eşyaları imalatı”* alt sektöründe gerçekleşmektedir.

Bitkisel üretimin öne çıkan sektörler arasında olmasının başlıca nedeni, 2000-2004 döneminde İl'de yapılan toplam ihracatın yüzde 70'inden fazlasının bu sektörde gerçekleşmesidir.

2000-2004 döneminde yabancı sermaye yatırımının yapılmadığı İl'de, İl Sanayi ve Ticaret Odalarının rekabet gücünün yüksek olduğu yatırım alanları olarak öngördükleri sektörler; giyim eşyası, gıda ürünleri ve içecek ile makine ve teçhizat imalatıdır.

Malatya ilinin verimlilik grafiği incelendiğinde; sadece dört sektörde verimlilik verisinin bulunduğu, bunların da Türkiye ortalamasının altında değerler aldığı görülmektedir. Diğer sektörlerin verimlilik verilerinin bulunmamasının nedeni, TÜİK tarafından yapılan imalat sanayii anketlerinin küçük ölçekli özel sektör işletmelerini kapsamamasıdır.

İl, genel itibarıyla değerlendirildiğinde imalat sanayi üretimi büyük ölçüde gıda, tekstil ve giyim sektörleri ile sınırlı kalmaktadır.

¹ DPT, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (2003).

² TÜİK, Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH 1987-2001 Dönemi).

³ DPT, “Ülke ve Dünya Ölçeğinde Rekabet Gücünün En Yüksek Algılandığı Yatırım Alanları Anketi” (yayınlanmamış).

MALATYA İLİNDE ÖNE ÇIKAN SEKTÖRLER

➤ Gıda ürünleri ve içecek imalatı

- Ekmek, taze fırın ürünleri ve taze kek imalatı
- Öğütülmüş tahıl ürünleri imalatı
- Başka yerde sınıflandırılmamış sebze ve meyvelerin işlenmesi ve saklanması
- Şeker imalatı
- Peksimet, bisküvi imalatı, dayanıklı pastane ürünleri ve dayanıklı kek imalatı

➤ Tekstil ürünleri imalatı

- Pamuklu dokuma
- Doğal ve sentetik pamuk elyafının hazırlanması ve eğrilmesi
- Giyim eşyası dışındaki hazır tekstil ürünleri imalatı

➤ Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması

- Diğer dış giyim eşyaları imalatı
- İç giyim eşyası imalatı

➤ Bitkisel üretim

GSİS, Özel Sektör İmalat Sanayii İşgücü Verimliliği Yoğunlaşma Katsayısı, İl Ticaret / Sanayi Odaları Öncelikleri / Tercihleri ve İhracat Bazında Öne Çıkan Sektörler

Gıda ürünleri ve içecek imalatı	✕	✕	▲	◆	☆	⊙			
Tekstil ürünleri imalatı	✕	✕	☆	⊙					
Giyim eşyası imalatı; kütükün işlenmesi ve boyanması	✕	◆							
Bitkisel Üretim	☆	⊙							
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	◆								
Madencilik ve Taşocaklığı	▲								
Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı	▲								
Ağaç ve ağaç mantarı ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden, örülerek yapılan eşyaların imalatı	✕								

2000-2004 Döneminde Gerçekleşen Teşvikler ve Yabancı Sermaye Yatırımları Bazında Öne Çıkan Sektörler

Tekstil ürünleri imalatı	☼								
Giyim eşyası imalatı; kütükün işlenmesi ve boyanması	☼								

SEMBOLLER

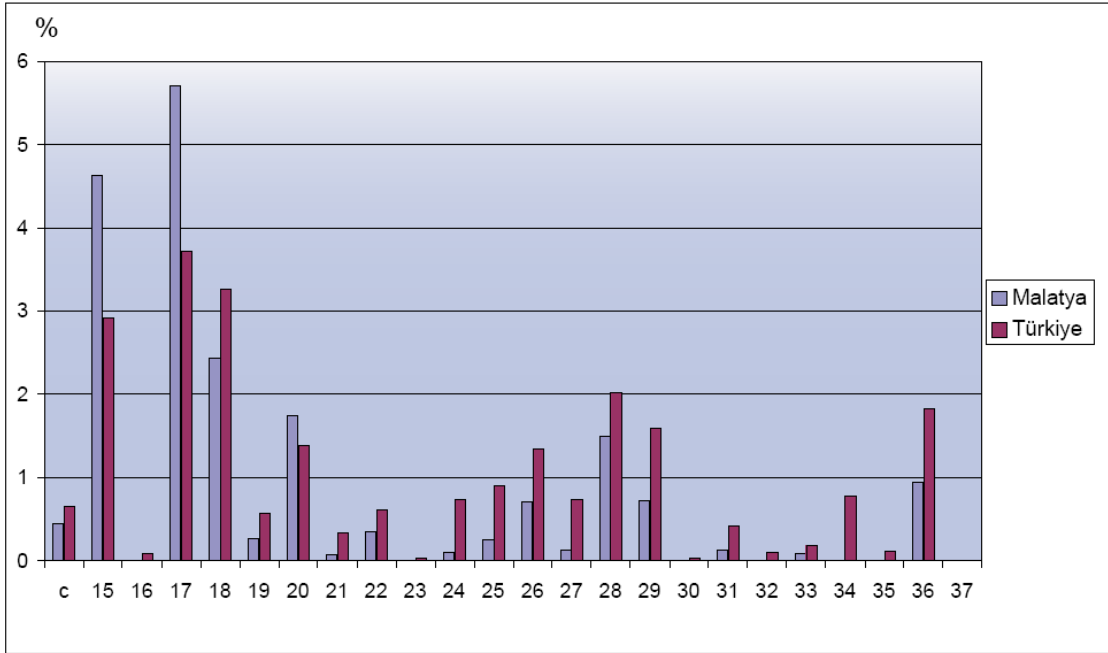
- ✕ GSİS il içi yüzde göstergesi itibarıyla öne çıkan ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ✕ GSİS yoğunlaşma göstergesi itibarıyla öne çıkan ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ▲ Özel sektördeki işgücü verimlilik yoğunlaşması göstergesi bakımından, en verimli ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ◆ Ticaret ve sanayi odaları tarafından tercih edilen ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ☆ 2000-2004 Toplam sektörel ihracatın il toplam ihracatına oranı itibarıyla ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ⊙ Sektörel ihracat yoğunlaşma katsayısı itibarıyla ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ☼ 2000-2004 Döneminde gerçekleşen yabancı sermaye yatırımları itibarıyla öne çıkan sektörler
- ☼ 2000-2004 Döneminde gerçekleşen teşvikler itibarıyla öne çıkan sektörler

GSİS: TÜİK 2002 Genel Sanayii ve İşyerleri Sayımı

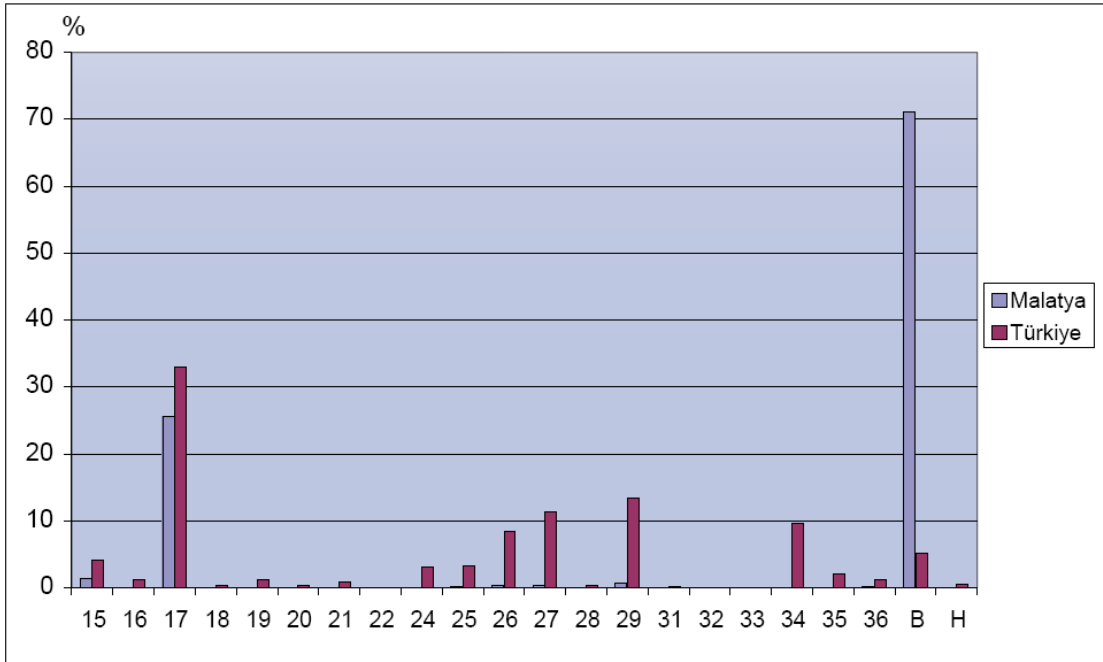
MALATYA İLİNDE GÖSTERGELER BAZINDA ÖNE ÇIKAN SEKTÖRLER

- **GSİS**
 - **İl içi %**
 - 📎 Tekstil ürünleri imalatı
 - 📎 Gıda ürünleri ve içecek imalatı
 - 📎 Giyim eşyası imalatı; kütükün işlenmesi ve boyanması
 - **Yoğunlaşma Katsayısı**
 - 📎 Gıda ürünleri ve içecek imalatı
 - 📎 Tekstil ürünleri imalatı
 - 📎 Ağaç ve ağaç mantarı ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden, örülerek yapılan eşyaların imalatı
- **Özel Sektör İşgücü Verimlilik Yoğunlaşma Katsayısı**
 - 📎 Madencilik ve Taşocaklığı
 - 📎 Gıda ürünleri ve içecek imalatı
 - 📎 Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı
- **Öncelikler / Tercihler**
 - 📎 Giyim eşyası imalatı; kütükün işlenmesi ve boyanması
 - 📎 Gıda ürünleri ve içecek imalatı
 - 📎 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı
- **İhracat**
 - **İl içi %**
 - 📎 Bitkisel Üretim
 - 📎 Tekstil ürünleri imalatı
 - 📎 Gıda ürünleri ve içecek imalatı
 - **Yoğunlaşma Katsayısı**
 - 📎 Bitkisel Üretim
 - 📎 Tekstil ürünleri imalatı
 - 📎 Gıda ürünleri ve içecek imalatı
- **Yabancı Sermaye Yatırımları**
 - 📎
 - 📎
 - 📎
- **Gerçekleşen Teşvikler**
 - 📎 Tekstil ürünleri imalatı
 - 📎 Giyim eşyası imalatı; kütükün işlenmesi ve boyanması

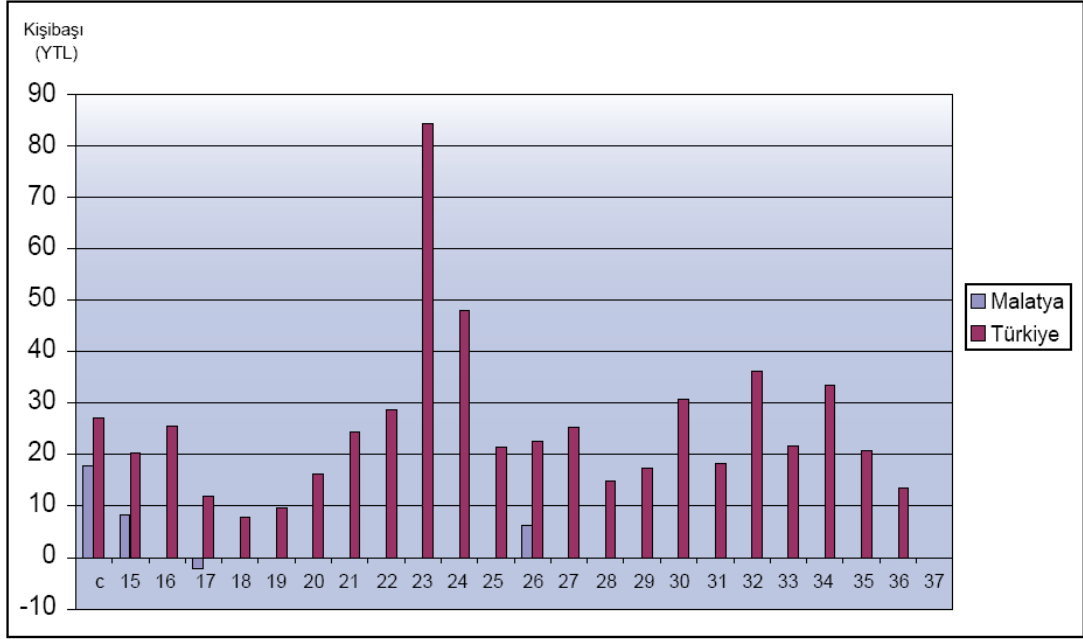
2002 Yılı GSİS Sonuçlarına Göre Ağırlıklandırılmış İşyeri İstihdamının Sektörel Oranları
 (0,5 işyeri sayısı + 0,5 İstihdam Olarak Ağırlıklandırılmıştır)

2000-2004 Döneminde Toplam Sektörel İhracat Oranları

2000 Yılı İmalat Sanayii Anketi Sonuçlarına Göre Özel Sektör İşgücü Verimliliği

SEKTÖR KODLARI

- 15: Gıda ürünleri ve içecek imalatı
- 16: Tütün ürünleri imalatı
- 17: Tekstil ürünleri imalatı
- 18: Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması
- 19: Derinin tabaklanması ve işlenmesi; bavul, el çantası, saraçlık, koşum takımı ve ayakkabı imalatı
- 20: Ağaç ve ağaç mantarı ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden, örülerek yapılan eşyaların
- 21: Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı
- 22: Basım ve yayım; plak, kaset ve benzeri kayıtlı medyanın çoğaltılması
- 23: Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı
- 24: Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı
- 25: Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı
- 26: Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı
- 27: Ana metal sanayii
- 28: Makine ve teçhizatı hariç; fabrikasyon metal ürünleri imalatı
- 29: Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı
- 30: Büro makineleri ve bilgisayar imalatı
- 31: Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı
- 32: Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı
- 33: Tıbbi aletler; hassas ve optik aletler ile saat imalatı
- 34: Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı
- 35: Diğer ulaşım araçlarının imalatı
- 36: Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar
- 37: Geri dönüşüm
- B: Bitkisel üretim
- H: Hayvancılık
- C: Madencilik ve taşocaklığı

2.3.15.1.2 KAYSERİDE SANAYİDE ÖNE ÇIKAN SEKTÖRLER

Sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi¹ sıralamasında on dokuzuncu sırada yer alan Kayseri ili, Türkiye'nin gelişmiş illerinden biridir. 2001 yılı itibarıyla İl'in GSYİH' sının sektörel dağılımı² incelendiğinde, yüzde 69,9'luk pay ile birinci sıradaki hizmetler sektörünü, sanayi (yüzde 20) ve tarım (yüzde 10,1) sektörlerinin izlediği görülmektedir. Bununla birlikte 1987-2001 döneminde yüzde 3,9 ile sanayi, İl'in en hızlı büyüyen sektörü olmuştur.

Bu çalışma sonucuna göre, Kayseri ilinde, *“Mobilya imalatı”, “tekstil ürünleri imalatı”* ile *“başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı”* sektörleri öne çıkmaktadır.

Mobilya imalatı sektörü; TÜİK 2002 Genel Sanayi İşyerleri Sayımı (GSİS) ve ihracat göstergeleri, özel sektör işgücü verimliliği ile İl Sanayi ve Ticaret Odalarının tercihlerinde³ öne çıkmıştır. GSİS, ihracat ve işgücü verimliliği grafikleri incelendiğinde, sektörün hem il içinde öne çıktığı, hem de il içindeki sektörel payının, Ülkedeki sektörel payından daha büyük olduğu görülmektedir.

Tekstil ürünleri imalatı sektörü; GSİS ve ihracat il içi yüzde, özel sektör işgücü verimliliği, İl Sanayi ve Ticaret odalarının tercihleri, yabancı sermaye ve teşvik yatırımlarında öne çıkmıştır. Her üç grafik incelendiğinde; sektörün hem il içinde, hem de Ülkedeki sektörel payları açısından iyi durumda olduğu görülmektedir. *“Doğal ve sentetik pamuk elyafının hazırlanması ve eğrilmesi”, “giyim eşyası dışında hazır tekstil ürünleri imalatı”, “halı kilim imalatı”* ve *“pamuklu dokuma”* önemli alt sektörlerdendir.

Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı sektörü, GSİS yoğunlaşma ve ihracat göstergeleri, İl Sanayi ve Ticaret odalarının tercihlerinde öne çıkmaktadır. Bununla birlikte *“elektrikli ev aletleri”, “elektriksiz ev aletleri”* sektörde önemli yer tutmaktadır.

İl Sanayi ve Ticaret Odalarının tercihlerinde ilk sıralarda yer alan mobilya, tekstil ve makine teçhizat imalatı sektörleri, bu çalışma sonunda da İl'de öne çıkan ilk üç sektör arasında yer almıştır.

İl'de öne çıkan sektörler arasında yer almayan gıda sektörü yabancı sermaye ve teşvik yatırımları açısından öne çıkmaktadır.

Kayseri sanayisini diğer pek çok illerden ve Türkiye'nin sektörel yapısından ayıran en önemli özellik, sadece tarım ve ham maddeye dayalı, düşük teknoloji ile imalatlar olmayıp, yüksek ve orta teknoloji ile gelişmiş insan kaynaklarına da dayalı olarak, yüksek katma değerli ürünler üretmesidir. Yine imalat sanayiinin bir diğer önemli özelliği de; faaliyetlerin belli başlı alanlarda uzmanlaşarak gelişmiş olmasıdır.

¹ DPT, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (2003).

² TÜİK, Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH 1987-2001 Dönemi).

³ DPT, “Ülke ve Dünya Ölçeğinde Rekabet Gücünün En Yüksek Algılandığı Yatırım Alanları Anketi” (yayınlanmamış).

KAYSERİ İLİNDE ÖNE ÇIKAN SEKTÖRLER

➤ Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar

- Diğer mobilyaların imalatı
- Sandalye, tabure vb. imalatı
- Diğer mutfak mobilyalarının imalatı

➤ Tekstil ürünleri imalatı

- Doğal ve sentetik pamuk elyafının hazırlanması ve eğilmesi
- Giyim eşyası dışındaki hazır tekstil ürünleri imalatı
- Halı ve kilim imalatı
- Pamuklu dokuma

➤ Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı

- Elektrikli ev aletleri imalatı
- Elektriksiz ev aletleri imalatı
- Başka yerde sınıflandırılmamış diğer özel amaçlı makinelerin imalatı
- Kaldırma ve taşıma teçhizatı imalatı

GSİS, Özel Sektör İmalat Sanayii İşgücü Verimliliği Yoğunlaşma Katsayısı, İl Ticaret / Sanayi Odaları Öncelikleri / Tercihleri ve İhracat Bazında Öne Çıkan Sektörler

Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar	✕	✕	▲	◆	⬢	⊙			
Tekstil ürünleri imalatı	✕	▲	◆	⬢					
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	✕	◆	⬢	⊙					
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların	✕	⊙							
Ana metal sanayii	▲								
Makine ve teçhizatı hariç; fabrikasyon metal ürünleri imalatı	✕								

2000-2004 Döneminde Gerçekleşen Teşvikler ve Yabancı Sermaye Yatırımları Bazında Öne Çıkan Sektörler

Gıda ürünleri ve içecek imalatı	✕	✕							
Tekstil ürünleri imalatı	✕	✕							
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	✕								

SEMBOLLER

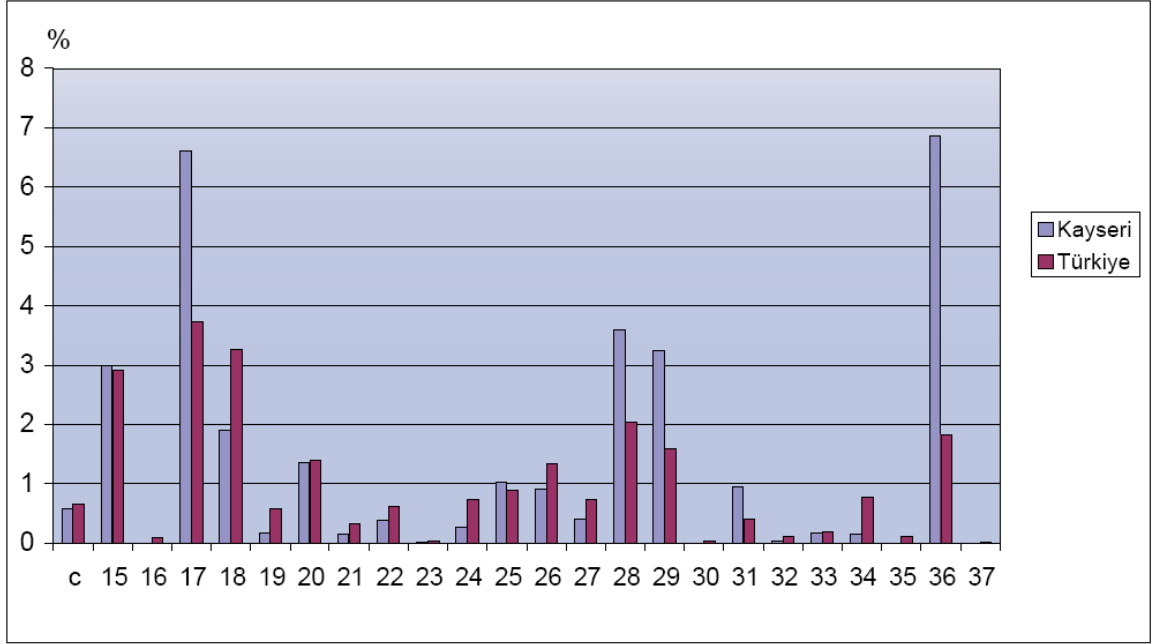
- ✕ GSİS il içi yüzde göstergesi itibarıyla öne çıkan ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ✕ GSİS yoğunlaşma göstergesi itibarıyla öne çıkan ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ▲ Özel sektördeki işgücü verimlilik yoğunlaşması göstergesi bakımından, en verimli ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ◆ Ticaret ve sanayi odaları tarafından tercih edilen ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ⬢ 2000-2004 Toplam sektörel ihracatın il toplam ihracatına oranı itibarıyla ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ⊙ Sektörel ihracat yoğunlaşma katsayısı itibarıyla ilk üç sektör arasında yer almaktadır.
- ✕ 2000-2004 Döneminde gerçekleşen yabancı sermaye yatırımları itibarıyla öne çıkan sektörler
- ✕ 2000-2004 Döneminde gerçekleşen teşvikler itibarıyla öne çıkan sektörler

GSİS: TÜİK 2002 Genel Sanayii ve İşyerleri Sayımı

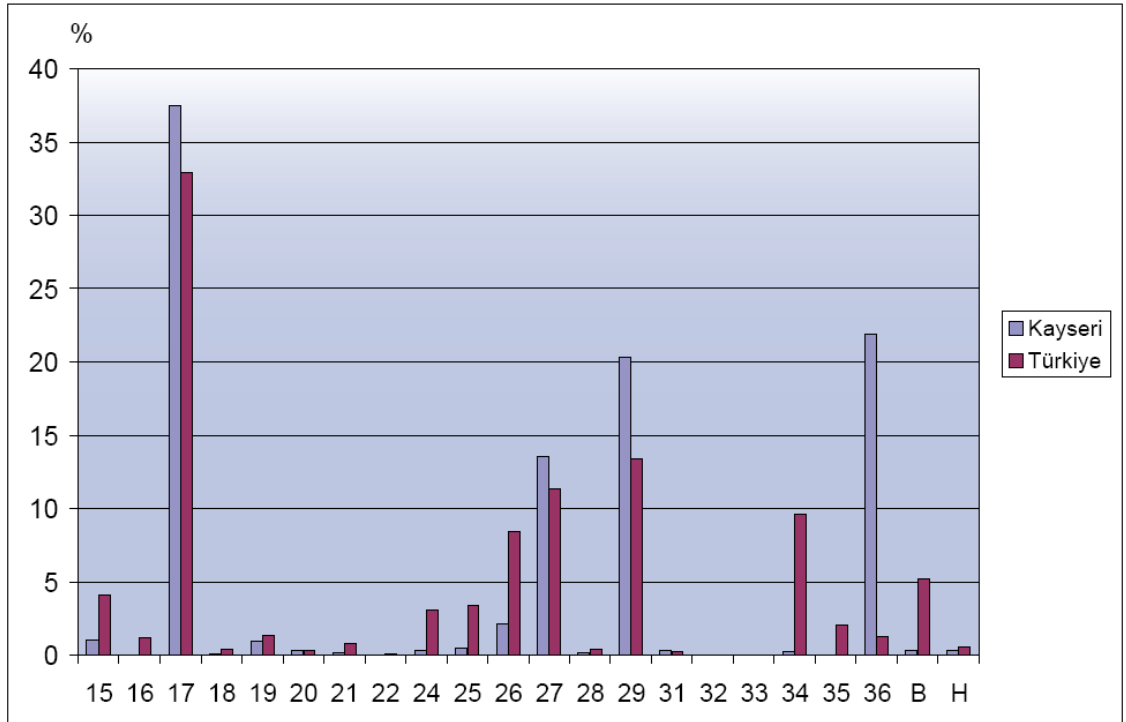
KAYSERİ İLİNDE GÖSTERGELER BAZINDA ÖNE ÇIKAN SEKTÖRLER

- **GSİS**
 - **İl içi %**
 - ☞ Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar
 - ☞ Tekstil ürünleri imalatı
 - ☞ Makine ve teçhizatı hariç; fabrikasyon metal ürünleri imalatı
 - **Yoğunlaşma Katsayısı**
 - ☞ Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar
 - ☞ Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı
 - ☞ Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı
- **Özel Sektör İşgücü Verimlilik Yoğunlaşma Katsayısı**
 - ☞ Ana metal sanayii
 - ☞ Tekstil ürünleri imalatı
 - ☞ Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar
- **Öncelikler / Tercihler**
 - ☞ Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar
 - ☞ Tekstil ürünleri imalatı
 - ☞ Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı
- **İhracat**
 - **İl içi %**
 - ☞ Tekstil ürünleri imalatı
 - ☞ Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar
 - ☞ Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı
 - **Yoğunlaşma Katsayısı**
 - ☞ Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar
 - ☞ Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı
 - ☞ Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı
- **Yabancı Sermaye Yatırımları**
 - ☞ Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı
 - ☞ Gıda ürünleri ve içecek imalatı
 - ☞ Tekstil ürünleri imalatı
- **Gerçekleşen Teşvikler**
 - ☞ Tekstil ürünleri imalatı
 - ☞ Gıda ürünleri ve içecek imalatı

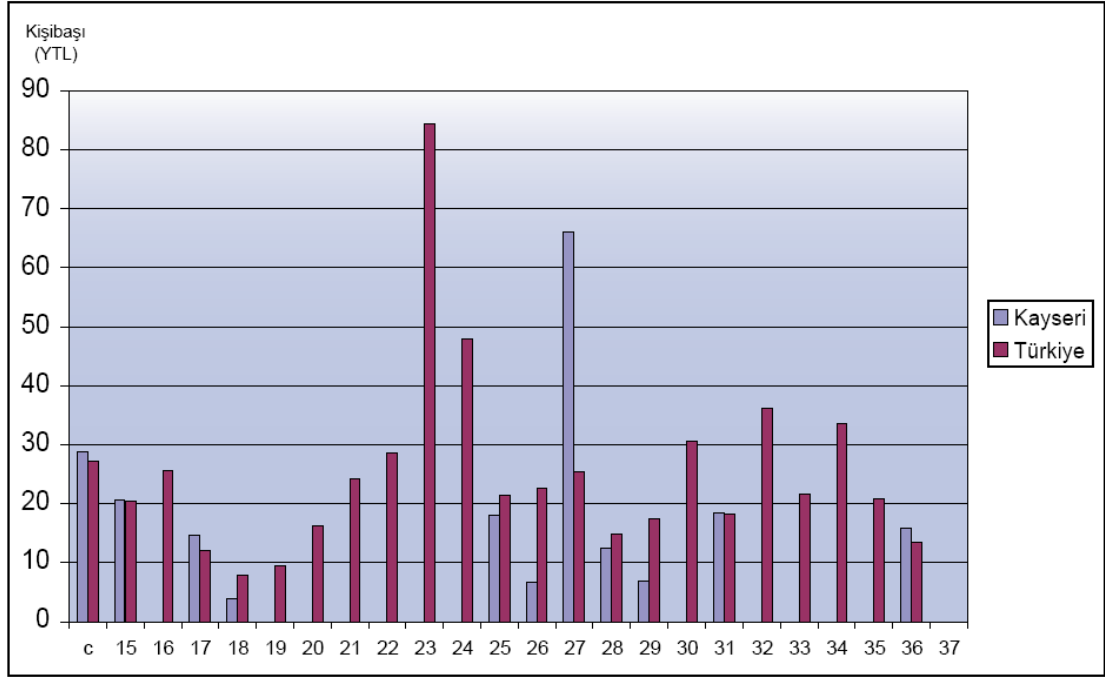
2002 Yılı GSİS Sonuçlarına Göre Ağırlıklandırılmış İşyeri İstihdamının Sektörel Oranları
(0,5 İşyeri sayısı + 0,5 İstihdam Olarak Ağırlıklandırılmıştır)

2000-2004 Döneminde Toplam Sektörel İhracat Oranları

2000 Yılı İmalat Sanayii Anketi Sonuçlarına Göre Özel Sektör İşgücü Verimliliği

SEKTÖR KODLARI

- 15: Gıda ürünleri ve içecek imalatı
- 16: Tütün ürünleri imalatı
- 17: Tekstil ürünleri imalatı
- 18: Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması
- 19: Derinin tabaklanması ve işlenmesi; bavul, el çantası, saraçlık, koşum takımı ve ayakkabı imalatı
- 20: Ağaç ve ağaç mantarı ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden, örülerek yapılan
- 21: Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı
- 22: Basım ve yayım; plak, kaset ve benzeri kayıtlı medyanın çoğaltılması
- 23: Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı
- 24: Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı
- 25: Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı
- 26: Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı
- 27: Ana metal sanayii
- 28: Makine ve teçhizatı hariç; fabrikasyon metal ürünleri imalatı
- 29: Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı
- 30: Büro makineleri ve bilgisayar imalatı
- 31: Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı
- 32: Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı
- 33: Tıbbi aletler; hassas ve optik aletler ile saat imalatı
- 34: Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı
- 35: Diğer ulaşım araçlarının imalatı
- 36: Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar
- 37: Geri dönüşüm
- B: Bitkisel üretim
- H: Hayvancılık
- C: Madencilik ve taşocaklığı

2.3.15.2 POTANSİYEL DOĞAL KAYNAK REZERVİ TABLOSU

MALATYA'NIN POTANSİYEL DOĞAL KAYNAK REZERVLERİ

MADENİN CİNSİ	İLÇE-BUCAK	KÖY VE MEVKİL	TENÖR VE KALİTE	REZERVLER	DİĞER BİLGİLER
Alüminyum (Boksit)	Doğanşehir Merkez	Melefdere Köyü Ancakali madeni, Körtigöre madeni	38.73 Al ₂ O ₃ %6.6 SiO ₂ %21.64 Fe ₂ O ₃	140.000 ton Muhtemel	Kaynaklar Teknik ve ekonomik nedenlerle günümüzde kullanılamamakla birlikte ileriki yıllarda değerlendirilebilecek kaynaklardır.
Bakır	Pötürge	Sevik Yaylası Poluşağı			
Bakır	Pötürge	Poluşağı			
Demir	Kuluncak	Avlar-Damlı- Madentepe	%15 Fe ₃ O ₄	9 Milyon Ton Muhtemel	
Demir	Kuluncak	Düşöksöğüt Kızılokboynu	%15 Fe ₃ O ₄	26 Milyon Ton Muhtemel	
Demir	Doğanşehir	Eskiköy	%22-55 Fe	225.000 Ton Muhtemel	
Demir	Doğanşehir	Fenktepe		5.000.Ton Muhtemel	
Demir	Doğanşehir	Polatlı-Çavuşlu- Bıçakçı	%35-55Fe	225.000. Ton Muhtemel	
Demir	Hekimhan	Mağara-kırmızı- fenk tepe	%11-15 Fe	233.000.000. Ton Gör+Muhtemel	
Demir	Hekimhan	Kulucak karatepe	%10-15 Fe	42.000.000. Ton Gör+Muhtemel	
Demir	Hasançelebi		%52 Fe Eşderi	380.000.000. Muhtemel	
Demir	Hasançelebi	Sivritepe-mağara tepe	%15 Fe	173000 Ton Muhtemel	
Demir	Hasançelebi	Şırzı köyü	%49 Fe %3,44 SiO ₂ %5Mn %0,09TiO ₂	278.000 Ton Muhtemel	
Demir	Pötürge	Yamacısağır	%25 Fe %9,5 SiO ₂	10.500.000. Ton Muhtemel	
Demir	Hekimhan	Karakuzdoğusu	%14,5 Fe ₃ O ₄	370.000.000.Ton Muhtemel	
Demir	Doğanşehir-Sürgü	Ketizman	%30,8 Fe	1.400.000. Ton Muhtemel	
Demir	Doğanşehir-sürgü	Çakçak Tepe	%42 Fe	4.200.000.Ton	
Demir	Doğanşehir-sürgü	Çakçak-Karataş Dere		2.500.000. Ton Muhtemel	
Demir	Doğanşehir-Sürgü	Çakçak-Kurtdeliği sırtı	%43 Fe	1.900.000.Ton Muhtemel	
Demir	Doğanşehir-Sürgü	Murata-Kelhalil Elmalı Erikli	%25-%50 Fe	18.000. Ton Muhtemel	
Demir	Doğanşehir Sürgü	Sürgü civarı	İyi Cins cevher %45,78 Fe %10,71 SiO ₂	3.000.000. Ton Muhtemel	
Demir	Arapgir	Aktaş Köyü	%14-%47 Fe		

Kaynak:MTA Orta Anadolu 4. Böl. Müd. Malatya Maden Envanteri 2002

MADENİN CİNSİ	İLÇE-BUÇAK	KÖY VE MEVKİİ	TENÖR VE KALİTE	REZERVLER	DİĞER BİLGİLER
Krom	Kuluncak	Bıcır Köyü	%40 Cr2O3	200.000. Ton Muhtemel	Kaynaklar Teknik ve ekonomik nedenlerle günümüzde kullanılamamakla birlikte ileriki yıllarda değerlendirilebilecek kaynaklardır.
Krom	Kuluncak	Bıcır Köyü-Gül Ocak	%40 Cr2O3		
Krom	Hekimhan	Merkez-Yayladam-Çayköy-Çakırçukuru-Güvenç Köyü-Karaahmet Köyü			
Krom	Merkez	Tavşantepe civarı			
Krom	Hekimhan Merkez	Kesikköprü istasyon civarı	%40 Cr2O3		
Alçıtaşı	Hekimhan	Ağharman	%33 CaO %40-50 SO3 %1,15 SiO2		
Aspest	Yeşilyurt	Gündüzbey Köyü	Lif yüzdesi düşük, lif uzunluğu değişken	429.000.Ton Muhtemel	
Bentonit	Akçadağ	Darıca			
Bentonit	Arapgir				
Bentonit	Arguvan	Karahöyük-Mineyik-kiltepe			
Bentonit	Merkez-Tenci				
Ditsen	Pütürge	Lar			
Dolomit	Hekimhan	Zorbehan	%21MgO	122.000.000. Ton Muhtemel	
Fluorit	Kuluncak	Baören Köyü-Aşılıkpınarı civarı	%14-52 CaFe2 %12-20 SiO2		
Fosfat	Doğanşehir	Bıçakçı	%3,75 P2O5		
Garanat	Pütürge	Ersele			
Sillimanit	Pütürge	Lar			
Vermikülit	Kuluncak		%35 Vermikülit	6.000.000. Ton Muhtemel	
Kömür (Linyit)	Merkez	Battalgazi-Hatunsuyu	%27 Su %52 kül 550 KCal/Kg AİD	1.000.000. Ton Muhtemel	
Kömür (Linyit)	Yazıhan	Karacaköy			
Kömür (Linyit)	Hekimhan	Kurşunlu	%33 su %39 Kül 1065KCal/Kg		
Kömür (Linyit)	Hekimhan Kurşunlu	Ören Mezrası	%30,58 Su %52,55 Kül 1593 KCal/Kg		

Kaynak:MTA Orta Anadolu 4. Böl. MÜD. Malatya Maden Envanteri 2002

MADENİN CINSİ	İLÇE-BUÇAK	KÖY VE MEVKİİ	TENÖR VE KALİTE	REZERVLER	DİĞER BİLGİLER
Toryum ⁽⁵³⁾	Kuluncak	Başören	U30g=%1-16Ti2O2=%5-10,2	Zuhur	Kaynaklar Teknik ve ekonomik nedenlerle günümüzde kullanılamamakla birlikte ileriki yıllarda değerlendirilebilecek kaynaklardır
Tuğla Kremit	Merkez		70-80 Milyon Ton Jeolojik		
İçmece Suyu	Darende Balaban	Balaban İçmecesı	Sıcaklık 13 °C Ph:5	Debi:0,1 Litre/sn	
İçmece Suyu	Doğpaşehir	Harapşehir içmecesı	Sıcaklık 12,5 °C Ph:5	Debi 0,07 Lt/Sn	
Kaplıca suyu	Merkez	İspendere	Sıcaklık 29 °C Ph:6,2 Radyoaktivite=8 Eman Toplam Mineralizasyon:294 0,1 Mgr/Lt	Debi 3 Lt/Sn	İyileştirme çalışmaları yapıldığı takdirde çok daha verimli kullanılabilecek kaynaklardır.
Kaplıca suyu	Hekimhan	Kuluncak Kaplıcası			
Maden Suyu	Merkez-Ortaköy	Rötükan Maden suyu	Sıcaklık:14° C Ph:6,2 Radyoaktivite:9,1 Eman Toplam Mineralizasyon:368 4,9 Mgr/Lt		

Kaynak:MTA Orta Anadolu 4. Böl. MÜd. Malatya Maden Envanteri 2002

53 Malatya, mevcut teknoloji ile henüz ekonomik olmayan ancak teknoloji geliştirmek amacıyla üzerinde ciddi çalışmaların yapıldığı ve bilim çevreleri tarafından geleceğin enerji kaynağı olarak nitelenen Toryum cevher yatakları bakımında da önemli bir yere sahiptir

2.4 SAĞLIK ATÖLYESİ-SAĞLIK ALAN RAPORU

Serkan BÖLÜKBAŞI, İbrahim Sinan BUĞUR, Hakan MEMUR, Fatih ELBİR, Furkan KIRIK, tarafından hazırlanan sağlık alan raporunda Malatya'nın ve çevre illerinin sağlık istatistikleri ve sağlık altyapısının ortaya konmasına çalışılmış, sağlık turizmi için bölgenin durumuna değinilmiş ve birtakım önerilerde bulunulmuştur.

2.4.1 GİRİŞ

Ülkelerin gelişmişlik düzeyini belirleyen en önemli faktörlerin gayri safi milli hasıla GSMH gibi ekonomik belirleyicilerin yanı sıra, hiç şüphesiz eğitim ve sağlık gibi o ülkenin sosyal gelişmişliğini gösteren bileşenlerden oluştuğu inkar edilemez bir gerçektir. Ülkemiz de bu gerçeğe bağlı olarak 1990 lara kadar parça parça ve düzensiz bir sağlık politikası izlemiştir. Ama 90 ların başlarından itibaren AB ye uyum sürecinin sağlık politikalarımızı etkilemesi ile kısa vadeli politikalar yerine daha uzun vadeli politikalar belirlenmiş ve uygulanmıştır. Ülkemizin uygulamaya başladığı "9. kalkınma planı" da sağlıktaki son duruma değinilmiş ve sağlık hizmetlerinin kalitesinde ve sunumunda iyileşmeler olduğu ama halen istenen seviyeye ulaşamadığı belirtilmiştir. Bu sonuç göstermiştir ki ülkemiz gerek devlet gerekse de sivil toplum kuruluşları aracılığı ile sağlık politikalarındaki eksikleri gidermek ve kaliteyi arttırmak için projeler üretmeli ve uyulmalıdır.

Sağlık sistemimizin insanlarımıza sadece bedenen ve ruhen tam bir iyilik hali sağlamaya çalışmasının yanında, toplumumuza yeni iş alanları ve istihdam sağlayacağı, kendini alanında ispatlamış kaliteli sağlık kuruluşlarının diğer insanları o bölgeye çekerek turizm gelirlerine katkı sağlayacağını, yapılan ve yapılacak olan ar-ge çalışmaları ile bilime ve teknolojiye yenilikler getireceğini de göz ardı etmemek gerekir. Bu katkılar sağlığın, ülke ekonomisine ve bilime doğrudan ve dolaylı etkilerini göstermektedir.

2.4.2 HEDEF

Bu çalışmada miadap sağlık atelyesi olarak, en son verileri tarayarak elde ettiğimiz bilgiler ışığında ülkemizin global ölçekte ve Malatyamızında içinde bulunduğu bölgeyi ülkesel planda temel sağlık bileşenlerini baz alarak değerlendirdik. Ülkemizin mevcut durumunun çeşitli eksiklikler ve yanlış uygulamalar yüzünden pek de iyi olmadığını gördük. Bu sebeple, bu eksikliklerin nasıl giderileceği, ne gibi yeniliklerle Malatyamızın bölgede ve ülke genelinde örnek bir il olmasının sağlanılabileceği konusunda tesbitler yaparak çözüm önerileri sunmayı amaçladık.

Araştırmamızda genelden özele doğru bir yol izleyerek; sağlık konusunda ülkemizin dünyadaki yerini, daha sonra da malatyanın ülkemizdeki yerini sırası ile araştırarak analiz ettik. Son bölümlerinde de çözüm önerilerimize yer vererek araştırmamızı noktaladık.

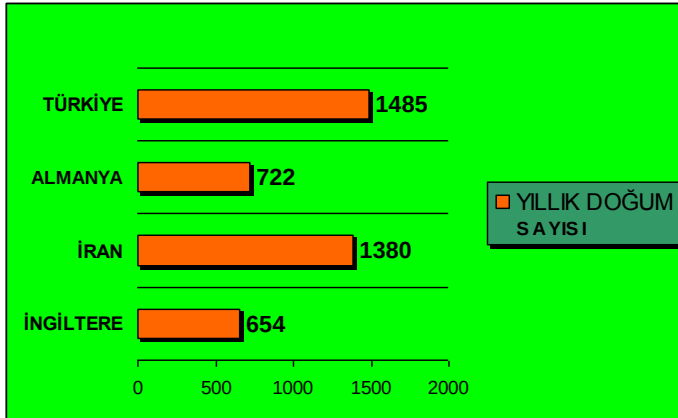
** bebek ölüm hızı, toplam doğurganlık oranı, ortalama yaşam süresi,yatak başına düşen kişi sayısı, hekim başına düşen hasta sayısı, sağlık personeli sayısı vb.*

2.4.3 TÜRKİYE'DE SAĞLIĞA GENEL BAKIŞ

Sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyine göre ülkemizin gelişmişlik düzeyi tatmin edici bir düzeyde değildir. Toplam sağlık harcamaları içerisinde temel sağlık hizmetlerine ayrılan pay %2 dir. Nüfus yapısında küçük de olsa yaşanan değişim sağlık hizmeti sunumunda da bir değişimi gerektirmektedir. Nüfusun büyük bölümünün kırsal alanda yaşadığı dönemlerde sağlık hizmetlerinin sosyalizasyonu yönünde çalışmalara yani kırsal hizmetlere ağırlık verilmişti. Ancak ülkemiz nüfusu giderek artan oranda kentleşmektedir.

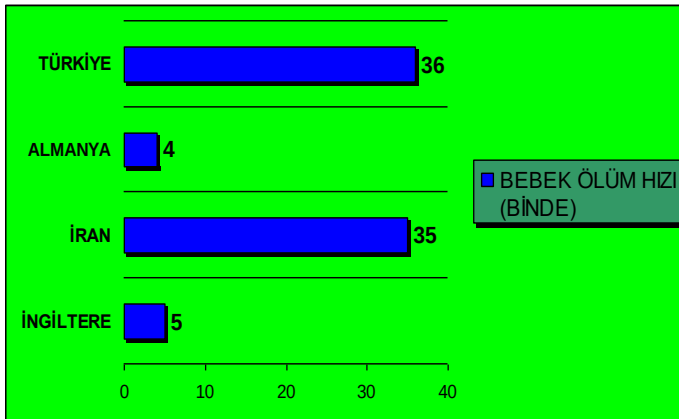
Avrupa birliği ülkeleri ile karşılaştırıldığında Türkiye'nin demografik profili daha gençtir. 2025 yılında 15 yaş altındaki nüfusun % 22.9, 65 yaş ve üzere nüfusun %9 olması beklenmektedir. Bu rakam 1990 da 15 yaş altı nüfus % 35 oranı, 65 yaş ve üzeri % 4.2 idi. Bu rakamlar göstermektedir ki sağlık hizmetlerinde yapılan iyileşmeler sonucu Türkiye'nin nüfusu giderek yaşlanmakta ve 21.yüzyılda yapılacak sağlık hizmetlerinin bu doğrultuda değişmesi gerekmektedir. Sağlık Bakanlığı verilerine göre çocukların sağlık düzeyleri dünyanın diğer ülkeleri ile karşılaştırıldığında Türkiye 129 ülke arasında 61. sırada yer almaktadır. *

Türkiye'deki başlıca sorunları ve sağlık hizmetleri açısından bazı ülkelerle ile karşılaştırılması,

Grafikte görüldüğü gibi, avrupa birliğine üye ülkelerdeki yıllık doğum sayısı 1000 in altında iken, türkiye ve iranda yıllık doğum sayısı 1500 e yaklaşmaktadır. Bu sayılardan yola çıkarak türkiyede ve iranda genç nüfus sayısı fazla olmakla beraber aile planlaması konusunda sağlık hizmetleri yetersiz kalmaktadır.

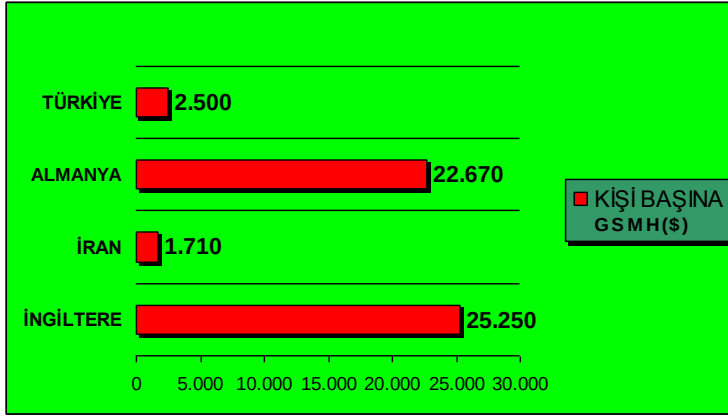
Kaynak: Dünya Çocuklarının Durumu 2004-Unicef

Kaynak: Dünya Çocuklarının Durumu 2004-Unicef

Grafikte de görüldüğü gibi,

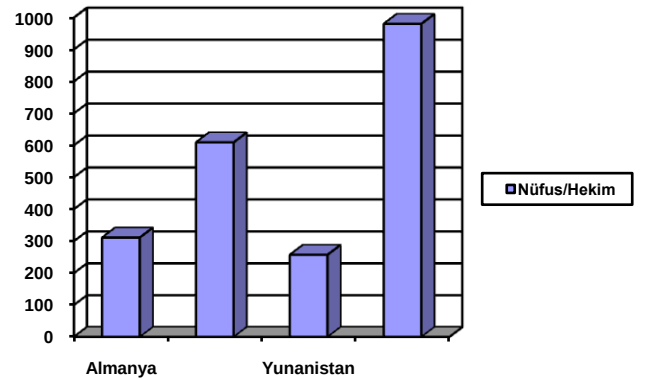
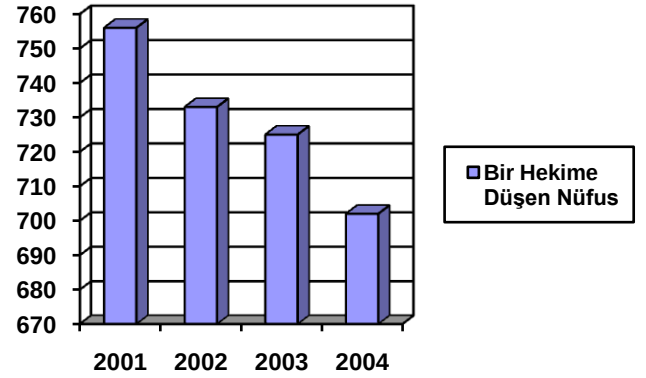
1 yaş altı bebek ölüm hızı; İngiltere de 5, Almanya da 4 dür. Demografik yapısı Türkiye ye çok benzeyen komşumuz İranda ise 36, ülkemizde ise bu sayı binde 36 dır. Bu rakamlar gösteriyorki Türkiye'nin sağlık konusunda daha çok

Sağlığa ayrılan harcamalar genelde ülkelerin gelirleri ile doğru orantılı olarak artmaktadır. Örneğin türkiyenin GSMH dan sağlığa harcadığı pay % 6.6 iken, Almanya %10.8 pay ayırmaktadır.

Kaynak: OECD Health Data 2004

Hekim başına düşen nüfus sayısı 2001 yılında 757 iken 2004 yılında olmak 703 e düşmekle birlikte halen AB ortalaması olan 288 in oldukça gerisinde kalmıştır. AB ülkelerinde 8.8 olan 100.000 kişiye düşen tıp fakültesi mezunu sayısı ülkemizde bu dönemde 7.5den 6.1 e düşmüştür. Bu durum gelişmiş ülkeler ile aramızdaki farkın daha da açılmasına neden olmaktadır. Sağlık hizmetleri sunumunun bölgesel ve kent-kır düzeyindeki dengesizliği devam etmektedir. Sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi en düşük 10 ilde yatak başına düşen nüfus sayısı en yüksek 10 ildekinin 2.5 katı iken, doktor başına düşen nüfusta söz konusu il grupları arasındaki fark 4 kata kadar çıkmaktadır. Birinci basamaktaki alt yapı personel ve kalite yetersizlikleri ile sevk zincirinin etkin çalıştırılamaması, hastaların hizmet maliyetleri yüksek olan ikinci ve üçüncü basamağa yönelmesine sebep olmakta ve oluşan yığılmalar hastahanelerin hizmet kalitesini düşürmektedir. 2000-2004 döneminde sağlık ocağı imkanlarının geliştirilmesi ve mobil sağlık hizmeti uygulaması ile bu alanda önemli iyileşmeler sağlanmasına rağmen yataklı tedavi kurumlarında verilen poliklinik hizmetlerinin % 95 ayakta tedavi hizmetlerinden oluşmaktadır.

Kaynak: DPT 9. Kalkınma planı

Anayasal bir yükümlülük olarak devlet tüm vatandaşlarımızın sağlığından sorumlu olduğunu kabul etmektedir. Ancak, halen ülke nüfusunun bir bölümü hiçbir sağlık güvencesinden yararlanmadığı gibi genel olarak sağlık hizmetlerinden toplum memnun değildir. Bu genel memnuniyetsizliğin sebeplerinden biri devletin sağlık hizmetlerini bölgelere eşit ulaştıramamasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'nin batısından doğusuna doğru gidildikçe sağlık hizmetlerinde azalma gözle görülür bir seviyeye gelmektedir. Doğuya doğru hastane, sağlık personeli, ekipman, ilaç vb. gibi sağlık hizmeti için olmazsa olmazların sayıları azalmaktadır.

Grafikte de görüldüğü gibi Türkiye'nin batısından doğusuna doğru hekim başına düşen nüfus oranı artmaktadır. Bu dengesizliğin başlıca sebebi doğudaki hekim sayısının az olmasıdır.

Marmara bölgesinde ise bir hekime düşen nüfus sayısının yüksek olmasının sebebi, marmara bölgesindeki aşırı nüfus yoğunluğudur.

Kaynak: Sağlık Bakanlığı-2005

80. DOĞUDAN BATIYA DOĞRU ÖZEL LABORATUARLARIN İLLERE GÖRE DAĞILIMI

İLLER	Mikrobiyoloji	Biyokimya	Radyoloji	Fizik Tedavi	Nükleer Tıp	Patoloji	Radyoterapi	Toplam
İstanbul	208	252	344	149	29	35	8	1025
İzmir	109	81	164	41	14	29	4	442
Ankara	141	105	240	78	16	36	1	617
Konya	20	12	20	9	1	7	0	69
Malatya	9	3	12	4	1	2	0	31
K.Maraş	2	3	2	0	0	1	0	8
Iğdır	0	2	2	0	0	0	0	4
Şırnak	0	0	0	0	0	0	0	0

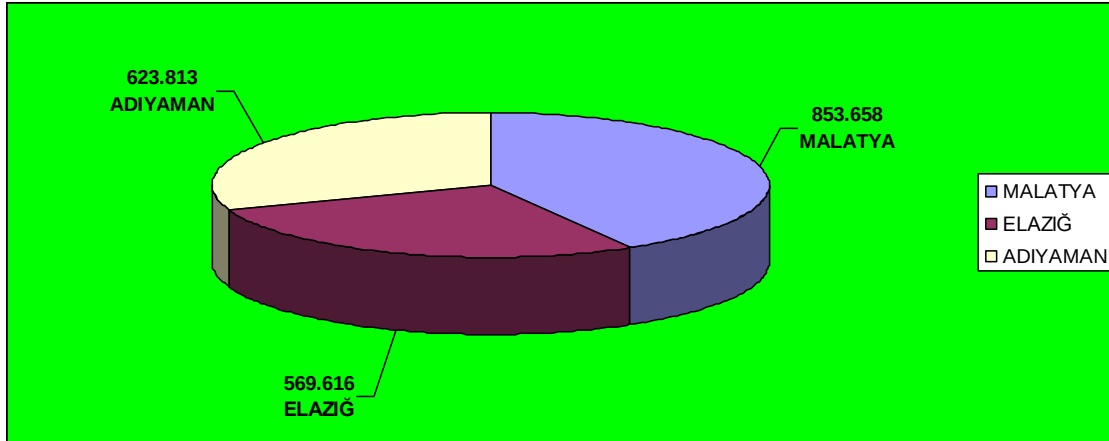
Kaynak: TÜİK(DİE)-2005

2.4.4 EMA BÖLGESİNDE SAĞLIĞA GENEL BAKIŞ

Türkiyedeki sağlık hizmetlerinin orantısız dağılımından nasibi alan bölgelerden biride Malatya, Adıyaman, Elazığ illerinin içinde bulunduğu Doğu Anadolu Bölgesidir. Kısaca EMA dediğimiz bu üç ilde sağlık hizmetleri daha batısına göre geride olmakla beraber doğunun batısı olmaları nedeni ile sağlık alanında gelişimleri diğer illere oranla daha hızlı olmaktadır. Kültürel ve yer altı zenginlikleri, tarihi dokuları, ekonomik gelişim hızları ve sürekli göç alan yapıları ile bu illerdeki sağlık hizmetleride gün geçtikçe kalitesini

yükseltmektedir. Bölgede bulunan iki araştırma hastahaneside bu gelişimi destekler yönde hizmet vermekte ve sağlık turizmini doğudan batıya doğru çekmektedir. Bölgenin kavşağı konumunda olan Malatyada bulunan Turgut Özal Tıp Merkezi bu bölge için önemli bir avantaj olmaktadır. Ayrıca Elazığ-Malatya-Adıyaman illeri arasında ki karayolu mesafesinin kısa oluşu hastahaneler arasındaki etkileşimi arttırmaktadır.

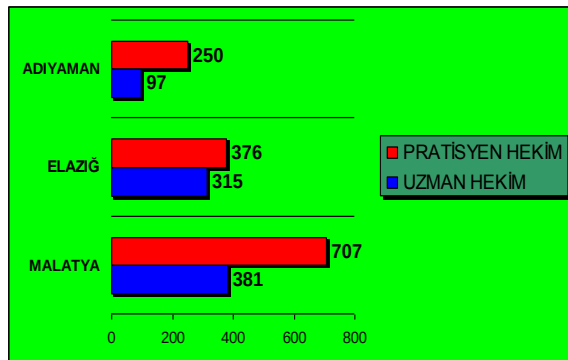
2.4.4.1 NÜFUS DAĞILIMI

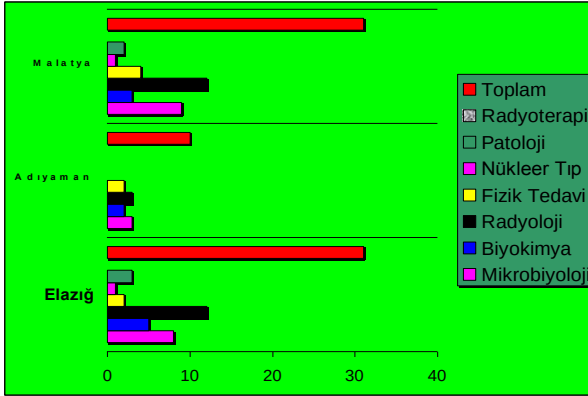
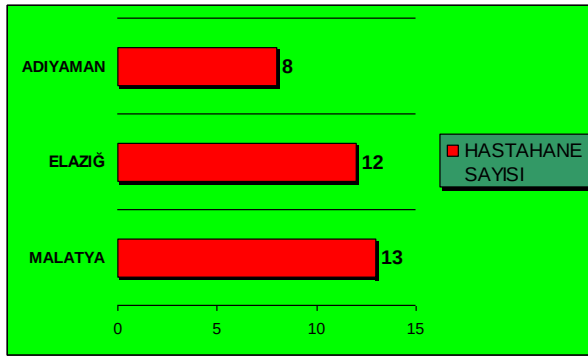
Kaynak: TÜİK(DİE)-2000 Nüfus

EMA bölgesi, doğu Anadolu bölgesinin önde gelen sağlık ve turizm merkezi olan illerden oluşan bir bölgedir. İllerin gelişme hızları ve nüfus yoğunlukları göz önüne alındığında gelecekte bölgenin lokomotifi olabilecek kapasiteye sahip olduğu görülmektedir. Sağlık göstergelerini incelediğimizde de yine bölgenin büyük kısmına hizmet verebilecek çapta ekipman ve sağlık personeli bünyesinde taşımaktadır. Fırat ve İnönü üniversitesi bölgede yer alan üniversitelerdir. Sağlık değerlerindeki yükselişin başlıca sebeplerinin başında bu üniversitelere bağlı araştırma hastanelerinden kaynaklanmaktadır..

2.4.4.2 BÖLGE İSTATİSTİKLERİ

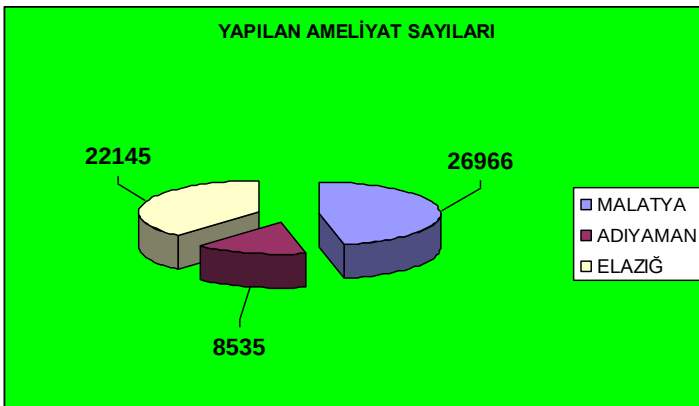

EMA bölgesindeki uzman ve pratisyen hekim sayılarının 2004 verilerine baktığımızda Malatya'nın önde olduğunu görmekteyiz. Bunun temel sebebi Turgut Özal Tıp Merkezinin Malatya'da yer almasıdır.

EMA BÖLGESİ 2003	NÜFUS	HASTAHANE	YATAK	POLİKLİNİK
MALATYA	893.562	12	1455	2.000.247
ELAZIG	591.112	11	2367	1.966.253
ADİYAMAN	654.281	7	780	933.396
TOPLAM	2.138.955	30	4602	4.899.896

KAYNAK:2005 TÜİK(DİE)

EMA bölgesindeki tüm hastanelerde yapılan büyük,orta ve küçük çaplı ameliyatları incelediğimizde Elazığ ve Malatya'daki verilerin birbirine yakın değerler gösterdiğini görmekteyiz. Adıyaman ise hastane, ekipman ve sağlık personeli sayılarının azlığı nedeni ile grafikte görüldüğü gibi önemli oranda ameliyatlarda dışa bağımlı kalmaktadır.

Kaynak: SABİM 2004

Turgut Özal Tıp Merkezi Malatya'nın 10 km doğusunda 309nolu karayolu üzerinden 7000 dönüm alana kurulmuş İnönü Üniversitesi içerisinde yer almaktadır.

Malatya, 7. Cumhurbaşkanımız merhum Turgut Özal'ın çabaları ile Amerika'daki Houston Tıp Merkezi'nin bir benzeri olarak kurulan, Turgut Özal Tıp Merkezi sayesinde sağlık

turizminde atağa geçmeye hazır olan bir kenttir. Yeni yapılan düzenleme ile 110 u yoğun bakım yatağı olmak üzere 870 hasta yatağı, kanser tedavi merkezi, fizik tedavi ve rehabilitasyon merkezi, deney hayvanları araştırma merkez birimleri ile uluslararası standartlar örnek alınarak, dünyaca ünlü bilim adamlarının katkılarıyla sağlık hizmetlerinde kaliteyi yükseltmeyi, sağlık alanındaki bilgi ve teknolojiyi yükseltmeyi, sağlık alanındaki bilgi ve teknolojiyi ülkemize transfer etmeyi hedefleyen Turgut Özal Tıp Merkezi alanında ülkemizin ve Avrupa'nın en iyi merkezlerinden biri olmayı hedeflemektedir.

Turgut Özal Tıp Merkezi'nin öne çıkan özellikleri;

Toplam kapalı alan 124.000 metrekaredir.

Tötem, 24.000 metrekarelik alana oturtulmuştur.

Hasta odaları, en rahat ortam içerisinde hizmet verecek şekilde projelendirilmiştir. Ayrıca 12 ay mevsim şartlarına göre hasta için en iyi iklim ortamını sağlayan,merkezi havalandırma,iklimlendirme ve klimatizasyon sistemi mevcuttur

Odalarda çağırma sistemi, merkezi oksijen ve vakum sistemleri, her hastanın ayrı telefonu, her odanın müstakil tuvalet ve banyosu vardır.

110 yoğun bakım yatağı ve 26 adet son teknoloji içeren ameliyathane planlanmıştır.

Mevcut poliklinik sayısı 200.000 'dir

Ameliyat sayısında ilk 10 merkez içerisinde yer alıyor

Canlıdan karaciğer yapabilen 6 merkezden biridir

Turgut Özal Tıp Merkezi, bölgedeki önemi ve konumu göz önüne alındığında hem Malatya'ya hem de Malatya civarına hizmet verecek kapasitede büyük ve donanımlı bir merkezdir. Kurulma amacı Malatya' ya sağlık turizminin kapılarını açmak olan TÖTEM' in, 2005 yılı il içi ve il dışı hasta kabul sayılarını incelediğimizde amacına tam olarak hizmet edemediği görmekteyiz. Teknolojik yenilikleri bünyesinde taşıyan bu merkezin bu yenilikleri kullanabilecek akademik kadroya sahip olmadığı, hastane bünyesindeki bilim dallarındaki akademik kadrolar incelendiğinde bariz olarak ortaya çıkmaktadır.

81. TURGUT ÖZAL TIP MERKEZİ HASTA SAYILARI

BÖLÜMLER	İL İÇİNDEN	İL DIŞINDAN	TOPLAM
DAHİLİYE	721	163	884
HEMATOLOJİ-ONKOLOJİ	873	450	1323
GASTROENTEROLOJİ	1098	192	1290
GENEL CERRAHİ	1298	563	1861

BÖLÜMLER	İL İÇİNDEN	İL DIŞINDAN	TOPLAM
KADIN DOĞUM	2850	185	3035
PEDİATRİ	2469	850	3319
KBB	1149	155	1304
GÖZ HASTALIKLARI	920	156	1076
ORTOPEDİ	1019	298	1317
NÖROŞURİJİ	821	314	1135
ÜROLOJİ	1217	318	1535
NÖROLOJİ	951	93	1044
DERMATOLOJİ	258	45	303
GÖĞÜS HASTALIKLARI	956	128	1084
İNTANIYE	325	43	368
FİZİK TEDAVİ	204	29	233
KD CERRAHİSİ	635	88	723
GÖĞÜS CERRAHİSİ	244	36	280
KARDİYOLOJİ	2803	430	3233
PSİKİYATRİ	311	53	364
PEDİATRİK CERRAHİ	650	148	798
PLASTİK CERRAHİ	863	193	1056
ANESTEZİ	197	89	286
TOPLAM	22832	5019	27851

Kaynak: İnönü Üniversitesi Rektörlüğü-2005

Kaynak: İnönü Üniversitesi Rektörlüğü-2005

2.4.5 TÜRKİYE'DEKİ SAĞLIK PROBLEMLERİ VE KAYNAKLARI

Ülkemizdeki sağlık durumunun diğer ülkeler ile kıyaslandığında gelişmiş ülkelerin çok gerisinde olduğun görüyoruz. Bu geri kalmışlığın sebebini araştırdığımızda temelde karşımıza şu sorunlar çıkıyor;

Finans sorunları

Organizasyon sorunları

Siyasi ve bürokratik sorunlar

Yetişmiş eleman eksikliği

şimdi sırası ile bu sorunları inceleyelim.

2.4.5.1 FİNANS SORUNLARI

GSMH dan sağlığa yeterince pay ayrılmamaktadır. Bina yapımı, araç gereç yetersizlikleri ve yetişmiş elemanların istihdamının sağlanabilmesinin önündeki en büyük engel finanssal sorunlardır. Ar-ge çalışmalarının yapılamamasının ve bilimsel araştırmalarının sürekli finansman sorunu ile karşılaşması önlenerek bilimin ve teknolojinin gelişmesine çok büyük katkılar sağlayacağı aşıkardır.

2.4.5.2 ORGANİZASYON SORUNLARI

Sağlık sistemimiz çok kurumlu olduğundan bu büyük yapının yönetiminde ve denetlenmesinde sorunlar çıkmaktadır. Yetişmiş eleman kaynaklarının daha verimli kullanılmasını sağlayacak yeni düzenlemelerin yapılması, görev tanım ve sorumluluklarındaki eksikliklerin giderilmesi ve en önemlisi yapılanların sürekli denetlenmesi ile bu sorun önemli ölçüde çözülecektir.

2.4.5.3 SİYASİ VE BÜROKRATİK SORUNLAR

Sağlık hizmetlerinin mutlaka uzun vadeli planlar çerçevesinde ve bu işin ehli insanların yönetiminde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Maalesef ülkemiz siyasetinin bir parçası olarak sağlık bakanlığı ve sağlık müdürlüklerindeki idare kadroların çok sık değiştiriliyor olması yapılan planların uygulanamamasına sebep olmaktadır.

Sağlık politikalarının belirlenme süreci bugünkü yapısı ile incelendiğinde, sağlık politikalarının herhangi bir sistematığe bağlı olmadan bugünkü ekonomik ve siyasi tercihler çerçevesinde belirlendiği görülmektedir. Bu tutum ise maalesef sağlık sistemimizin tutarlılığına, bütünlüğüne ve en önemlisi sürdürülebilirliğine büyük zarar vermektedir.

2.4.6 SAĞLIK TURİZMİ

Dünyada sağlık turizmini oluşturan sebepler şu şekilde sıralayabiliriz;

Dünyada yaşanan küreselleşme süreci

Ülke sağlık sisteminde yaşanan problemler

Uzun bekleme listeleri

Yükselen maliyetler

Hizmetlerde kalite problemi

Tüketicilerin bilinçlenmesi

Hem tedavi hem tatil unsurlarının bir arada olması

günümüzde sağlık turizminden en büyük, 150.000 medikal turist çekmeyi başarmış ve her yıl bu alanda %30 luk büyüme kaydeden Hindistan'dır. Hindistan sağlık turizminden 2012 yılında 1.2 milyar pound gelir hedeflemektedir. Hindistan sağlık turizmindeki atılımının temel nedeni,

Turizm potansiyelini önceden görmeleri

Düşük maliyetle çalışmaları

İyi tanıtım yapmaları

Son yıllarda ekonomik alandaki olumlu gelişmeler

olarak sıralanabilir.

Doğu Avrupa ülkeleri de kapitalist dünyaya hızla uymaya çalışmış özellikle düşük işçilik maliyeti ve Avrupa Birliği avantajını kullanarak sağlık turizmi pastasından önemli pay almaktadır. Özellikle Macaristan sadece dış tedavisinden yılda 2 milyon \$ girdi elde etmektedir. Belçika özellikle estetik cerrahi ve obezite tedavilerinde çok ciddi bir sektör payı almaktadır.

Sağlık turizmini etkili ve verimli kullanmak için gerekli unsurları,

turizm olanakları(iklim,doğa,tarih...)

sağlık hizmeti olanakları (hastaneler,personel yeterliliği,teknolojik imkanlar,uzmanlıkları,uygun fiyatlar,kaplıca ve içmeler...)

tüketici ile sağlık sektörü işini buluşturacak profesyonel organizatörler

olarak ifade edebiliriz.

Türkiye'ye sağlık turizmi için yoğunlukla Almanya ve Hollanda gibi Türk nüfusunun yoğun olduğu Avrupa ülkelerinden müşteri gelmektedir.

2.4.6.1 SAĞLIK TURİZMİNDE TÜRKİYE'NİN GÜÇLÜ YÖNLERİ

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Aday Ülke Olması

3 Ekim 2005 tarihinde müzakere tarihi alınması sektörde ufakta olsa olumlu bir kıpırdanmaya sebep olmuştur.

Avrupa Ülkelerine Göre Düşük Maliyetlerin Olması

Yaşadığı ekonomik sorunlar nedeni ile sağlık politikalarını değiştiren AB ülkeleri diş ve göz bakımını sigorta kapsamından çıkartmıştır. Avrupa’da yaşayanlar bu yüzden tedavilerini sağlık hizmeti ücretlerini düşük olduğu ülkelere giderek yaptırmaya başlamıştır. Bu ülkeler içersinde tercih edilen ülkelerden biride Türkiye’dir.

	TEDAVİ PLANI	ÜCRET
AVRUPADA	BİR KRON (PORSELEN-SERAMİK) DIŞ MALİYETİ	600-750 €
TÜRKİYEDE	BİR KRON (PORSELEN-SERAMİK) DIŞ MALİYETİ	100-200 €
AVRUPADA	ÜÇLÜ (PORSELEN-SERAMİK) DIŞ MALİYETİ	2.100 €
TÜRKİYEDE	ÜÇLÜ (PORSELEN-SERAMİK) DIŞ MALİYETİ	300-600 €
AVRUPADA	DOKUZLU (PORSELEN-SERAMİK)KÖPRÜ MALİYETİ	6.300 €
TÜRKİYEDE	DOKUZLU (PORSELEN-SERAMİK)KÖPRÜ MALİYETİ	800-1.800 €
AVRUPADA	TEK DIŞ İMPLANT MALİYETİ	3.000-20.000 €
TÜRKİYEDE	TEK DIŞ İMPLANT MALİYETİ	800-1700 €

Tabloda görüldüğü gibi hastalar protez ve implantlarını sağlık turizmi kapsamında Türkiye’de yaptıracak olurlarsa hem kendi ülkelerindeki fiyatların dörtte birini öderler hem de seyahat etmiş olurlar.

Hizmette Kalite

Türkiye de hastane alt yapı ve donanımları yüksek kalitededir. Hekimlerin ve sağlık sorumlularının eğitim ve deneyim seviyeleri Avrupa standartlarındadır. Bulunduğu coğrafi konum itibari ile eşsiz doğal ve tarihi zenginliklere sahip uygun iklim koşulları ile kaliteli işletmeciliğin yanında Türk konukseverliği ile bir bütünlük oluşturmaktadır.

2.4.6.2 SAĞLIK TURİZMİNDE TÜRKİYE’NİN ZAYIF YÖNLERİ

Türkiye’nin imajının yurt dışında iyi olmaması

AB ye giriş için müzakere tarihi almasına rağmen sağlık sektörü, Avrupa mevzuatı kapsamında çıkan serbest dolaşımdan henüz faydalanamamaktadır.

Sağlık sektörünün dışa açılmasında yaşanan organizasyon problemleri.

Müşteri ile sektörü buluşturacak profesyonel aracı organizatörlerin olmaması.

Hastanelerde sağlık hizmeti ile ilgili bilgi verecek elemanların yabancı dil eksikliği.

Potansiyel müşterilerin sağlık hizmeti hakkındaki bilgi eksikliği

Sağlık sistemlerinin farklılığı

Bürokrasi

Kültür farklılığı

Seyahat ve zaman maliyeti

2.4.6.3 EMA BÖLGESİ SAĞLIK TURİZMİNDEKİ GÜÇLÜ YÖNLERİ

Sağlık turizminde istihdam edilecek potansiyel işgücünün ve genç nüfusun varlığı

Ulaşım alternatiflerinin çokluğu(demiryolu,havayolu,karayolu)

Orta Anadolu ile doğu Anadolu kuzey doğu Anadolu bölgesi ile Akdeniz bölgesi arasında kavşak noktada yer alması.

Sağlık turizminde etkili olabilecek ortadoğunun en büyük sağlık tesisine sahip olması(TÖTEM)

Sağlık turizmine yönelik maliyetlerin düşük olması

Geleneksel Türk konukseverliğinin, restorasyon ve rehabilitasyonlarla yer gün yüzüne çıkartılabilecek tarihi mirasları ile iç içe olması

Var olan tesislerin yeniden düzenlenmesi, yeni tesislerin kurulması ve tanıtım organizasyonlarının yapılması ile kaplıca ve içmelerin potansiyel değer olması

Baraj gölleri yöresi olması ve göl turizmine elverişli olması

Teşvik bölgesinde yer alması ve yatırımlara uygun ortamın bulunması

2.4.6.4 EMA BÖLGESİNİN SAĞLIK TURİZMİNDEKİ ZAYIF YÖNLERİ

Var olan kaplıca içmelerin verimli kullanılamaması

Tesis sayılarının yetersizliği

Tanıtımının iyi yapılamaması

TÖTEM' in yeterli kapasite ile çalışamaması

EMA' nın göl turizminden yeterli kadar yararlanamaması

Turizm organizasyonu yapabilecek organizatörlerin yetersizliği

EMA' daki tarihi değerlerin korunamaması veya restore edilememesi

Yeterli uzman personelin olmaması

Kullanılan medikal cihazların eski ve bakımsız olması

Bölgeye hizmet verecek bir sivil havaalanının olmaması

2.4.7 EMA BÖLGESİNDE; FİZİK TEDAVİ & REHABİLİTASYON, İÇME VE KAPLICALAR

Malatya 2000 yılı sayımı itibari ile 16.053 özürlü bulunmaktadır. Özürlülerin % 60 ını erkekler oluşturmaktadır. Fiziksel özürlülük % 37 ile başı çekerken, %14 ile zihinsel engelliler ikinci sıradadır. Fiziksel özürlülüğün başlıca nedenlerinden biri Malatya bölgesinde erişkin kesimin ağır kayısı işlerinde çalışmalarından kaynaklanan bel ve boyun fıtığıdır. Ayrıca genetik devamlılık da oranın yükselmesine sebep olmaktadır. Sağlık elemanlarının ve ekipmanlarının kırsal-şehir dağılımındaki orantısızlığından kaynaklanan doğum hataları, halkın yanlış sağlık uygulamaları, eksik veya yanlış bilgilendirilmeler fiziksel ve zihinsel özürlülük sayısının artmasındaki başlıca etkenlerdir.

Malatya da şu an hizmet veren kamuya ait 7 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır. Ayrıca Türkiye’de 9 adet bulunan otistik merkezinin biri de Malatya’da bulunmaktadır. Kurum sayıları ile özürlü nüfus orantılandığında kurum sayısının yetersizliği ortaya çıkmaktadır. Malatya’da bulunan ve orta doğunun en büyük sağlık merkezi olan TÖTEM in fizik tedavi ve rehabilitasyon ünitesinde bulunan en son ekipmanlara rağmen il dışında ve il içinden aldığı hasta sayıları, kapasitesinin çok altında bir hizmet verdiğini göstermektedir. Gelişen teknoloji ile, insanların bilgisayar bağımlılığının artması ve masa başı işlerin sayısının artması; fizik tedavi ve rehabilitasyonun önemi günden güne artmaktadır. Ayrıca yoğun çalışma temposu içinde çalışan insanlar artık daha kısa zamanda daha fazla dinlenebilecekleri bir tatil veya alternatif tıp tekniği aramaktadır.(akapuntur, yoga, spa masajı, farklı masaj teknikleri vb.) .

2.4.7.1 MALATYA'DAKİ İÇMELER;

2.4.7.1.1 İspendere İçmesi

Malatya-Elazığ yolu üzerinde Malatya'nın 28 km. doğusunda İspendere köyündedir. içme, ağaçlar arasında açık bir alanda olup, üç kaynaktan çıkan su hem içme, hem de banyo yapma amaçlı kullanılmaktadır. Suyu; sindirim sistemi, idrar yolları ve karaciğer hastalıklarına iyi gelmektedir, il Özel idaresince yaptırılan bir motel ve gazinosu mevcuttur.

2.4.7.1.2 Balaban İçmesi

Darende ilçesi, Balaban bucağına 1 km. uzaklıktadır. Mide, böbrek rahatsızlıkları ve cilt hastalıklarına iyi gelmektedir.

2.4.7.1.3 Harap Şehir İçmesi

Doğanşehir ilçesindeki bu içmenin suyu, idrar yolları hastalıkları ve böbrek rahatsızlıklarına iyi gelmektedir.

2.4.7.2 Malatya Civarındaki İllerde Bulunan Kaplıcalar

2.4.7.2.1 Ilıca Kaplıcaları

Erzurum il sınırları içerisinde ılıca belediyesinde bulunan kaplıca alanı Erzurum kent merkezine 15 km batısında yer almaktadır. Erzurum-İstanbul kara ve demir yolları üzerinde

bulunması ulaşım açısından oldukça avantajlıdır. Termal su taşıdığı mineraller açısından değerlendirilmesinde sodyum bikarbonatlı sular grubundandır. Kaplıcanın romatizmal hastalıklar, mide ağrıları, böbrek hastalıklarında, kadın hastalıklarında ve cilt hastalıklarında olumlu etkiler yarattığı görülmektedir.

2.4.7.2.2 Balıklı Kaplıca

Sivas ili kangal ilçe sınırları içinde, kavak deresi mevkiinde bulunan kaplıca alanı vadi içinde konumlanmıştır. Karayolu üzerinde bulunan kaplıca alanı Malatya-Sivas kara yolundan ayrılan asfalt bir yol ile ulaşılabilir. Kaplıcaya 5 km yakınından Sivas-Malatya demiryolu geçmektedir. Balıklı termal kaplıcası ülkemizde termal turizm bir öneme sahiptir. Tedavi özelliği ile dünyada benzeri bulunmayan kangal balıklı kaplıcası sedef hastalığı olmak üzere diğer cilt hastalıkları için son derece olumlu etkiye sahiptir. Tedaviden olumlu sonuç almak için üç hafta günde 3 kere havuza girilmesi ve 2 saat havuzda kalınması tavsiye edilmektedir.

2.4.7.2.3 Çermik Kaplıcası

Kaplıca alanı Diyarbakır ili çermik ilçesi sınırları içerisinde bulunmaktadır.

Diyarbakır, Elazığ, Şanlıurfa karayolları kesişim noktasında yer almaktadır.

Kaplıca suyunun iltihaplı romatizma, nevrit, polinevrit,ocuk felci, kadın hastalıklarında ve üst solunum yolları enfeksiyonu tedavisinde olumlu etkisi görülmektedir.

2.4.7.2.4 Bin-kap Kaplıcası

Bingöl merkezi bucak mevkiinde bulunan kaplıca, banyo uygulamaları şeklinde romatizmal ve nörolojik hastalıkların kronik döneminde, ortopedik sekellerin tamamlayıcı tedavisi unsuru olarak kullanılabilir niteliktedir.

Yukarıda da görüldüğü gibi Malatya ve civarındaki iller kaplıca-içme-termal turizmine açık bir alan olup Türkiye’de bu sektörde önemli bir yer tutmaktadır. Fakat yeterli tanıtım ve reklam organizasyonlarının yapılmamasından ötürü insanlar kendi imkanları ile veya diğer insanlardan edindikleri bilgilerle bu kaplıcalar gitmekte ve eksik bilgilerden ötürü tam tedavi olamamaktadırlar. Buda kaplıcaların faydalı olma özelliğinin farkındalığını azaltmakta ve insanların ilgisini çekememekle sonuçlanmaktadır. Doğal kaynaklar içerisinde en değerli kaynaklarımız olan içme-kaplıca ve termallerin dünyadaki popülaritesi gün geçtikçe artmakta sadece bu içme veya kaplıcalara gidebilmek için insanlar dünyanın bir ucundan bir ucuna gitmektedir. Malatya ve çevresinde bulunan bu kaplıca ve içmelerinde dünyada bir benzerinin daha bulunmadığını göz önüne alırsak bölgedeki sağlık turizmi potansiyelinin farkında oluruz. Hal böyleyken bu kaplıcalar, yurt dışından ve özellikle yurt içinden fazla insanı çekememektedir. Bu noktada en büyük eksiklik yeteri kadar tanıtımın yapılamaması ve hizmetteki kalitenin düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Bu sebepten ötürü yapılacak bir tanıtım organizasyonu ile gerek Malatya daki gerek Malatya civarındaki kaplıca-içme ve termaller Türkiye ye ve dünyaya tanıtılmalıdır.

2.4.8 SAĞLIKTA SEÇME KONULAR

2.4.8.1 SAĞLIKTA ETKİN VERİ TOPLAMA VE İSTATİSTİK OLUSTURMA

Düzenli veriler toplayarak hasta takibi yapmak sağlık hizmeti veren personel için ısı yükünü hafifleterek etkinliği artırır.hizmet kolaylığı sağlamasının yanında ülkemizin sağlık profilini çıkararak geleceğe dönük sağlık planlamalarında yol gösterici olacaktır.Sağlık hizmeti vermek isteyen devlet ve özel kuruluşlarına rehber niteliği taşıması açısından veri toplama büyük önem taşır..Bu uygulamaya geçebilmek için ICD10 ve EHK gibi kayıt sistemi kullanılarak kayıt sisteminin modernizasyonu sağlanmalıdır.

2.4.8.1.1 ICD10

ICD10 diagnostik,istatistiksel uluslar arası hastalık sınıflandırma programıdır.Dünya çapında tutarlı bir kodlama sağlar.Detaylı ve karşılaştırmalı istatistiksel veri sağlar.ICD10 uluslar arası kodlama sisteminin temel olarak şu iki amacı vardır.

Epidemiolojik Amaç:

Hastalıkların cinsiyet,ikametgah yeri,meslek grupları ve yaşa göre sınıflandırılmasını sağlar.

Sağlık Hizmetleri Yönetimi :

Hastaların hastanelerde kalış süreleri,hastaya verilen hizmetler ve alınan sonuçlara göre kodlamasını sağlar.

ICD10 (İnternational Classificatre of Diseare 10) ,yani uluslar arası hastalık sınıflandırması 10 olarak Türkçe'ye çevrilmiştir.

ICD10 3 cilt halinde düzenlenmiştir.

Birinci Cilt,hastalıkların kod sırasına göre listelendiği tabulasyon listesidir.

İkinci Cilt,diğer iki cildin kullanımı ve kodlama konusunda bilgi verir.

Üçüncü Cilt,alfabetik listedir.

Örnek bir kodlama:

A54.3 =Gözün gonokok enfeksiyonu

A =Enfeksiyon

A54 =Gonokok enfeksiyon

A54.3 =Gözün gonokok enfeksiyonu

Ülkemiz halen 1965 yılındaki 8 uluslararası ICD konferansında hazırlanmış olan ICD-8 sistemini kullanmaktadır.Yeni hazırlanmış olan ICD-10 sınıflandırması ICD-8'e göre temel

hastalık sınıflandırmasında daha fazla bölüm olması ve alfa nümerik kod yapısı gibi kodlama sistemleri kullanılmış olması yönünden daha avantajlıdır.

Yapılan çalışmalar sonucunda ICD-10'un 3 cildi de Türkçe'ye çevrilmiş,düzenlenme ve kontrol işlemleri tamamlanmıştır(Sağlık Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Hacettepe ünv.).

2004 yılından itibaren ise Hacettepe Üniversitesi'nde pilot uygulanmaya başlanmıştır.Malatya'da bu sistemin uygulanması sağlanarak uluslar arası standartlarda ve düzenli bir biçimde veri toplanabilir.Böylece epidemiolojik çalışmalar hız kazanır.

2.4.8.1.2 ELEKTRONİK HASTA KAYIT SİSTEMİ

Elektronik hasta kaydı,bir kişinin yaşamı boyunca sağlık durumu ve aldığı sağlık bakımı ile ilgili her türlü verinin elektronik olarak korunmasıdır.Bunda temel amaç hasta bakımını desteklemektir.

EHK sistemleri,sağlık bakımı verilen birimin özelliklerine göre belirlenir.Yatan hasta tıbbi kayıtları,fatura kayıtları,hastalığa özel kayıtlar tutularak hastanın hastane veya doktor değiştirmesi durumunda ortaya çıkabilecek veri kayıpları önlenmiş olur.

Sağlık sektörü teknolojik gelişimlerle iç içedir.Son yıllarda bilişim ve iletişim sektöründeki hızlı değişim sağlık hizmetinde kaliteyi arttırmaktadır.Cerrahi operasyonlarda kullanılan robot sistemleri ,hasta durum takibini uzaktan yapan bilgisayar sistemleri gibi.

2.4.8.2 HİZMET KALİTESİNİN ARTTIRILMASI

Sunulan hizmet kalitesi, hizmete talebi arttırdığı gibi hizmetin devamlılığı için de vazgeçilmez bir unsurdur.AB'ne aday ülkemizde de hizmet sektöründe kalite sisteminin kurulması ve kalite bilincinin tüm sektörlere yayılması kaçınılmazdır.Kaliteyi belirleyen kriterler de uluslar arası standartlardır.Hizmet standardını belirleyen temel faktörler şunlardır;

Hizmetin güvenilirliği,hizmetin hızlı olması,temizlik,hizmeti sunan personelin tecrübesi ve yeterliliğidir.Bu faktörlerin standartlaştırılıp geliştirilmesi için denetlenmesi zorunludur.Her sağlık kuruluşunda kalite yönetim birimleri kurularak bu standartlara ulaşılmaya çalışılmalıdır.Aşağıda hizmet kalitesinin arttırılması için gerekli unsurlara değinilmiştir.

2.4.8.3 AKREDİTASYON

Türk Akreditasyon Sisteminin incelenmesinden önce, dünyada geçerli olan ulusal akreditasyon sistemlerinin genel yapısına bakmakta fayda vardır. Ulusal Akreditasyon Sistemlerinin üç temel unsur üzerinde yapılandığını görürüz. Bu unsurlar; akreditasyon kriterlerinin oluşturulması, denetim yeteneği ve ölçümlerin izlenebilirliğinin temin edilmesidir.

Ülkemizde bunun gerçekleştirilmesi için Türk Akreditasyon Kurumu yapılandırılmıştır.Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK), 4 Kasım 1999 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak

yürürlüğe giren 4457 sayılı Kanunla kurulmuştur. Ulusal akreditasyon sistemine baktığımızda, önemli hizmet alanlarından birinin laboratuvar sektörü olduğunu görmekteyiz. Bu sektörde; deney, analiz ve kalibrasyon laboratuvarları yer almaktadır. Bu laboratuvarlarda yapılan çalışmaların doğruluğunu

sağlayıcı bir ölçme altyapısı, ölçüm güvenilirliği, laboratuvarca icra edilen ölçümlerin izlenebilirliği ve ölçüm çalışmalarının homojenliğinin sağlanması gerekmektedir. Ülkemizde faaliyet gösteren, Kalite Yönetim Sistemi belgelendirme çalışmaları yapan kuruluşların TÜRKAK tarafından akredite edilmeleri; uygunluk değerlendirmesi hizmetlerinin müşterileri ve bu hizmetlerden etkilenen bütün piyasa operatörleri açısından önem taşımaktadır. Bu durum kalite yönetim sistemi belgelerinin piyasalardaki saygınlığını artıracaktır. (Kaynak:Türkak)

2.4.8.4 AKREDITASYONUN HASTALARA, ÇALIŞANLARA VE DİĞER KURUMLARA KAZANDIRDIKLARI

“Hasta güvenliği” anlayışına daha çok sahip çıkılarak ortaya çıkabilecek tıbbi hatalar önlenmektedir.

Sağlık profesyonelleri ile hastalar ve hasta yakınları arasında daha doğru iletişim kurulmaktadır. Bu sayede hastalar ve hasta yakınlarının tüm süreçlere katılımları artmaktadır.

Hasta ve hasta yakınlarına yapılacak işlemler hakkında daha çok bilgi verilmekte ve uygulanacak tedaviyle ilgili onay alınarak, hastanın tedaviye uyumu yükseltilmektedir. Böylece tedavinin başarısı artmaktadır.

Tüm hastane ve polikliniklerde ortak kavramlarla ve aynı düzeyde yaklaşım sağlanmaktadır.

Her zaman uygun fiziksel ortamlarda, en iyi teknolojik olanaklarla sağlık hizmeti sunulmaktadır.

Sağlık hizmeti alan hasta ve hasta yakınlarının eğitim gereksinimleri belirlenmekte ve bunlar karşılanmaktadır.

Hasta mahremiyeti” en üst düzeyde korunmaktadır.

“Hasta ve Hasta Yakınlarının Hakları” doğrultusunda sağlık hizmeti sunulmaktadır.

“Hasta ve Hasta Yakınlarının Memnuniyet Düzeyi” sürekli arttırılmaktadır.

Hizmet sunumunda multidisipliner bir anlayışla, her gerektiğinde, hastalıkla ilgili tüm branşlardan görüşler alınarak varılan ortak kararlarla tedaviye yön verilmekte, ekip çalışması güçlendirilmektedir.

Tüm tıbbi kayıtlara önem verilerek hastanın tedavisinin sürekliliği ve doğruluğu sağlanmaktadır.

Kaynak:Acıbademhastanesi Kalite Yönetimi

2.4.8.5 PERSONEL VE ARAÇ-GEREÇ YETERLİLİĞİ

Bu konuda öncelikli yapılması gereken sağlık personelinin sürekli ve düzenli yapılan meslek içi eğitim kursları ile yenilikleri takip etmelerini sağlamaktır.Böylece yeniliklerin gerisinde kalmayan hastayla empati kurabilen bir sağlık ekibi kurmaktır.Hastayla empati kurabilen sağlık personeli,hastayı daha iyi anlayacağından vereceği hizmet de daha kaliteli olacaktır.

Sağlıkta ilk yardım tedavinin devamı açısından çok önemlidir.Zamanla yarışan sağlık ekiplerinin vakalara vaktinde müdahale edebilmeleri için yeterli ambulansa ve personele sahip olmaları gerekir.Malatya’da yaptığımız araştırma sonucunda 112 ilk yardım biriminde sadece 28 ambulansın olduğu görülmüştür.Bir milyona yaklaşan nüfus göz önüne alındığında bu sayının Malatya için ne kadar yetersiz olduğu anlaşılır.Bu sebeple yeni araçların alınması gerekmektedir.Ayrıca hastanelerde kullanılan medikal cihazların yenilenmesi ve periyodik bakımlarla teknik bakımdan desteklenmesi gerekmektedir.Böylece teşhis ve tedavilerde hata yapma riski azaltılmış olur.

2.4.9 SONUÇ

Ülkemizin ve Malatya’nın sağıktaki genel durumunu incelediğimiz bu çalışma sonucunda ülkemizin yapılan bütün güzel çalışmalara rağmen halen istenen seviyeye gelemediğini gördük.Bu sorunun yegane çözümünün ise daha çok, etkili projelerin üretilmesi ve bunların uygulanması olduğunu düşünüyoruz.Proje üretme işini ise hem devlet kurumları hem de sivil toplum kuruluşlarının ortaklaşa yürütmesi gerekmektedir.çünkü böylece iki kurum hem daha güzel projeler üretir hem de birbirlerinin denetlenmesini sağlayarak hazırlanan projelerin uygulanmasını sağlamış olurlar.

Avrupa Birliğine uyum süreci çerçevesinde yakaladığımız ivme sağlık ve eğitim sektörlerine de yansıtılarak ekonomik gelişmemize paralel olarak artmalıdır.Sağlık sistemimizdeki organizasyon sorunları çözülerek sağlık harcamalarımız ekonomimizin gelişmesini engelleyen pozisyonundan kurtarılmalıdır.Sağlık hizmetlerinin etkin bir şekilde topluma sunulması için özel ve kamu kuruluşları eşgüdümlü çalışmalıdır.Sağlık sektöründe branşlara yığılmalar önlenmeli ülkenin ihtiyacı olan uzman kadrolar yetiştirilmelidir.Bölgeler arasında sağlık hizmeti kalitesinde farklılıklar azaltılmalı bireysel sağlık güvenceleri tüm topluma eşit dağıtılmalıdır.Bundan dolayı dağınık ve etkisiz bir görünüm arzeden sağlık kuruluşları tek çatı altında toplanmalı etkinlikleri arttırılmalıdır.Sosyal güvenlik sisteminin de buna uygun yeniden yapılandırılması kaçınılmazdır. Bölgemizde ekonomik gelişmişlik düzeyi ülkenin gelişmiş bölgeleriyle kıyaslandığında çok da iyi durumda değildir.Kişi başına sağlık harcamaları batı bölgelerine göre daha düşüktür.

Malatya’da TÖTEM’in etkinleştirilerek bir araştırma merkezine dönüştürülmelidir.TÖTEM, üniversite kampüsü ve kurulacak yeni hizmet birimleri ile bir bütünlük oluşturmaktadır. Yıldızlı oteller ,rehabilitasyon merkezleri,diyabet kampları,alternatif tıp uygulama birimleri ile tedavi hizmeti veren bir kompleks hüviyetine kavuşmalıdır.Özellikle AB ülkelerinden iyi bir tanıtım ve organizasyonla getirilebilecek turistlerle bölgeye ekonomik girdi sağlayacaktır.Zengin Arap ülkelerinden tedavi ve yayla turizmi için organizasyonlar yapılmalıdır.Dışardan gelecek hastalar tedavi olmalarının yanı sıra bölgenin tarihi ve turistik bölgelerini de ziyaret edebilecekleri turlar ayarlanmalı, bunun için profesyonel turizm ve seyahat acenteleri ile koordineli çalışılmalıdır.

Teşvik kapsamında yer almasından dolayı bölgemize sağlık yatırımları konusunda yatırımcılara yardımcı olunmalıdır.Yabancı sermayenin de bölgemizde yatırım yapmasını sağlayacak alternatifler hazırlanmalı,sağlık alanında tecrübeli kuruluşlarla ortak çalışmalar yapılmalıdır.Mesela Belçika’da estetik cerrahide kendisini kanıtlamış olan bir sağlık kuruluşuyla ortaklık kurularak ,tedavilerin bir kısmının TÖTEM’de oluşturulacak olan komplekste yapılması sağlanabilir.

2.4.10 KAYNAKLAR

Dünya Çocuklarının Durumu UNICEF 2004
Dokuzuncu Kalkınma Planı DPT Ankara 2007-2013
Faaliyet Raporu İnönü Üniversitesi Rektörlüğü Malatya 2005
Ekonomik ve Sosyal Göstergeler DPT Ankara 1997
ICD-10(Uluslar arası Sağlık Sınıflaması 10) Sağlık Bakanlığı Dr. Nihat YURT 2004
Türkiye ve Avrupa Birliğindeki Sağlık Politikaları ve Göstergelerin Karşılaştırılması DPT Ankara 1997
Devlet İstatistik Enstitüsü Ankara 2005
Türk Akreditasyon Kurumu
Malatya Sağlık Müdürlüğü 2006
Türkiye Sağlık Dönüşüm Projesi Sağlık Bakanlığı PYDB 2003
Türkiye 2. Bilişim Şurası e-Sağlık Çalışma Grubu 2004
Doğu Anadolu Bölgesinde Sağlık Sektörü ve Bir Model Önerisi Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve idari Bilimler Dergisi Cilt 4,Sayı 1,2003
Türkiye sağlığı Açısından Ne Kadar Avrupalı?Dr. Hasan Hüseyin YILDIRIM Ankara 2006
İstanbul Üniversitesi Sualtı Hekimliği
Türkiye Diabet Vakfı
Acıbadem Hastanesi Kalite Bölümü

2.5 SAĞLIK ATÖLYESİ-İKİNCİ ÇALIŞMA DÖNEMİ EKLENTİSİ

Serkan BÖLÜKBAŞI ve İbrahim Sinan BUĞUR tarafından hazırlanan ikinci dönem raporunda yer alan altyapı yatırımı önerilerine yer verilmiştir.

2.5.1 YERLİ HASTALARA YÖNELİK MALATYA'DA YAPILMASI GEREKEN ALT YAPI ÇALIŞMALARI

2.5.1.1 ULAŞIM VE HABERLEŞME ALT YAPISI

Bir bölgede turizmin gelişebilmesi için o bölgenin rahat ulaşılabilir olması gerekir. Bu sebeple gelecek olan turistlerin konforlu bir yolculuk yapmaları sağlanmalıdır. Konforlu bir yolculuk sunmak ise turizm firmalarından devlet karayollarına kadar birçok kurum ve kuruluşun ortak çalışmaları sonunda gerçekleştirilebilir. Öncelikle Malatya'nın yolları yenilenmelidir. Havaalanından başlayıp şehrin merkezi yerlerinden geçerek TÖTEM' e ulaşan hafif raylı sistem oluşturulmalıdır.Hızlı tren yolculuğunun Malatya'ya da ulaşması için merkezi hükümet nezdinde girişimlerde bulunulmalı böylece hastaların diğer illerden ilimize gelişi için alternatif güvenli seyahat imkanları sunulmalıdır.Trenlerle gelecek hastaların hassasiyeti gereği özel vagonlar tasarlanmalı,yolculuk esnasında hastanın gözetim ve denetimini sağlayacak personel istihdam edilmelidir,bu özel vagonlar acil ambulans görevi görecektir nitelikte donatılmalıdır.Ayrıca sivil havaalanı yapılarak şehre bu havaalanından rahat ulaşım imkanı sağlanmalıdır.Seyahat sektöründe çalışacak personelin eğitilmesi, gelen turistlerin memnuniyetini arttıracaktır.

2.5.1.2 ARAZİ

Turizmin gelişmesine paralel olarak bölgenin arazi fiyatlarının da artacağı unutulmamalıdır.Bu sebeple yapılacak imar planlarıyla şehre güzel bir silüet kazandırılmalı veya en azından çarpık yerleşmeye müsaade edilmemelidir.

2.5.1.3 SU

Turizmin gelişmesine su havzalarının da katkısı olacaktır.Göl turları,göl çevresine kurulacak tesislerle gelen turistlere alternatif eğlenceler sunulmalıdır.Ayrıca şehre temiz içme suyu da sağlanmalıdır.

2.5.1.4 KATI ATIK BERTARAFI

Sanayi bölgelerinin,yeni kurulacak turizm tesislerinin atıklarının ve tıbbi atıkların yerel halka zarar vermeden imha edilmesi de önemli bir altyapı çalışmasıdır.Özellikle insan sağlığı açısından çok büyük tehlike arz eden tıbbi atıkların imhası için yerel yönetimle ortak çalışma yapılması gerekmektedir.İmha çalışmalarının belirlenen uluslararası standartlara uygun bir şekilde yapılacağı tesisler kurulmalıdır.

2.5.1.5 BEYAZ BAYRAK UYGULAMASI

Tatil yörelerimizde kullanılan ve o yörenin gereken standartlarda olduğunu gösteren mavi bayrak uygulamasına alternatif olacak şekilde beyaz bayrak uygulamasına geçilerek bölgenin yüksek standartlarda sağlık ve turizm hizmeti verdiği tüm ülkeye ve dünyaya duyurulmalıdır.

2.5.1.6 HASTA VE HASTA YAKINI EĞİTİM HİZMETİ

Tedavi amaçlı gelen hastalara ve yakınlarına, tedavinin istenilen sonuca ulaşabilmesi için eğitimler verilmeli.İlaç kullanımı, hastanın yaşam tarzında yapması gereken değişiklikler(beslenme,spor

v.b),hastanın hastanedeki hakları konularında bilgilenmeleri,hasta memnuniyeti açısından son derece önemlidir.

2.5.2 YABANCI HASTALAR İÇİN YAPILMASI GEREKEN ALT YAPI ÇALIŞMALARI

2.5.2.1 ULAŞIM VE KONAKLAMA:

Tur operatörlerinin,seyahat acentelerinin,otobüs ve uçak firmalarının ve otellerin bağlı olduğu bir üst kurul kurularak bütün bu kuruluşların daha etkin ve organize bir şekilde çalışması sağlanmalıdır.Bu kurul çıkabilecek aksaklıkları gidermeli, ulaşım ve konaklama hizmetlerinin nasıl daha iyi hale getirilebileceğini araştırarak gelen turistlere her zaman en iyi hizmetin sunulmasını sağlamalıdır.Ayrıca bölgeye kalabalık katılımlı kongrelerin yapılabileceği ve gelen her kesimden hastanın rahatlıkla konaklayabileceği yeni oteller ve pansiyonlar inşa edilmelidir.

2.5.2.2 EĞLENCE HİZMETLERİ

Malatya'nın sağlık turisti çekebilmesi için mutlaka eğlence sektörünü yeniden planlaması gerekmektedir.Aksi takdirde sağlığı için ülkemizi tercih eden turistler büyük şehirlerimizi seçeceklerdir.Bunun olmaması için Malatya dağcılık,rafting,paraşütle atlama .yamaç paraşütü gibi doğa sporlarını kullanmalıdır.Bölgedeki tarihi yerlere turlar düzenlenmeli,dünyaca ünlü sanatçıların katıldığı festivaller ve konserler düzenlenmelidir.Gezilerin planlanacağı yerler arasında hiç şüphesiz başta Nemrut Dağı, Hasankeyf, Mardin, Battalgazi ve çevredeki kaplıcalar olmalıdır.Profesyonel rehberler aracılığıyla yapılan bu geziler daha dikkat çekici ve eğlenceli olacaktır.

2.5.2.3 REKLAM

Malatya ülkemizin diğer illerinden ve Avrupa'dan hasta çekecek bir merkez haline dönüşürken hiç şüphesiz çok büyük bir reklam desteği almalıdır. Bu reklamlar sayesinde yurt dışındaki ve yurtiçindeki insanlar Malatya'nın ne denli güzel ve sağlıkları için ne denli faydalı bir yer olduğunu öğrenecekler.

2.5.2.4 EĞİTİMLİ PERSONEL

Bölgenin sağlık turizminde marka olmasını istiyorsak hem sağlıkta hem de turizmde eğitimli eleman eksikimizi gidermemiz gerekmektedir. Yardımcı personel eksikliğini gidermek için Malatya'daki sağlık meslek ve turizm meslek liselerinden faydalanılmalıdır.

Sağlık turizminde dünyada söz sahibi ülkeler(Hindistan, Tayland,Çin v.b.) incelendiğinde hastalara sundukları paket programlarda şu hizmetleri sundukları görülmüştür.

-Düşük maliyetle yüksek kalitede hizmet (First world treatment at third world prices) yani birinci dünya standartlarında üçüncü dünya fiyatına hizmet sunumu.

-Son teknoloji cihazlar

-Kendi alanında yetkin doktorlar

-Ulaşım kolaylığı

-Beş yıldızlı otellerde konaklama imkanı

Kısaca tatil yaparken tedavi olma imkanı.

Sağlık turizmindeki lider ülkelerin hasta profilleri incelendiğinde hastaların daha çok Avrupa ve Amerika gibi ülkelere geldikleri ve özellikle sağlık güvencelerinin karşılamadığı yüksek maliyetli dış, göz ve cerrahi branşlarını tercih ettikleri görülmüştür. Bizim bu aşamada yapmamız gereken TÖTEM ve çevresinde oluşturulacak sağlık branşlarının belirlenmesidir. Malatya'yı sadece tek branşta mı yoksa birçok branşta mı markalaştırmamız gerektiğidir. Bu kararı verdikten sonra Malatya'nın sahip olduğu doğal güzelliklerin yanı sıra kültürel zenginliğinin sağlık hizmeti ile beraber sunulmasına çalışılmalıdır. Malatya'nın termallerinin ve kaplıcalarının fiziki şartlarının sağlık turizmine uygun rehabilite edilmesi gerekmektedir. Buraya gelecek turistlerin konaklayabileceği kaliteli hizmet sunan oteller ve diğer sosyal tesisler kurulmalıdır. Ziyaret edilecek tarihi mekanlar ve eserler bakım onarımdan geçmeli, turizme uygun şekilde sergilenmelidir. Tarihi eserlerin dışında halk edebiyatı, halk müziği, halk oyunları, geleneksel halk giysileri, yerel yemekler, el sanatları, halı dokumacılığı, ahşap ve bakır işçiliği kültüre yönelik turizmi geliştirmek için kullanılmalıdır. Malatya ilindeki doğal güzellikler doğa turizminin gelişmesi için önemli bir yer teşkil eder. Malatya'nın kalkolitik dönemden kalma arkeolojik bulguların yer aldığı zengin bir kültürel mozaik vardır (Aslentepe, Karahöyük, Fırıncılar höyükleri).

2.5.3 AB VE TÜRKİYE'NİN SAĞLIK SİGORTA SİSTEMLERİ

2.5.3.1 OECD VE AB ÜLKELERİNDE ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI

a)-Temel-Birincil Özel Sağlık Sigortası(Primary Private Health Insurance):

-ABD, Hollanda, Almanya, Belçika, İspanya, Avusturya'da uygulanan sistemdir.

-Kamu sağlık sigortası olmadığından veya olmasına rağmen isteğe bağlı özel teminat seçimidir.

*Ana Teminat(Principal):Sosyal güvenlik programında kapsama alınmayan teminatlara erişim sağlar,

*İkame Edici(Substitute):Sosyal sigortadan veya işveren planlarından alınabilme seçeneği olan hizmetleri ikame eden özel sigorta.

b)-Çifte Teminat-İkinci Kez Teminat(Duplicate Cover):Türkiye'deki SSK(Emekli Sandığı/Bağ-Kur) + Özel Sağlık Sigortası gibi sistemler.

-Kamu sağlık sigortaları kapsamındaki sağlık hizmetlerine ikinci bir seçenek olarak sunulan özel sigortalardır.

-Kamu katkısı için ayrıca muafiyet uygulanmaz.

c)-Tamamlayıcı Teminat-Ek Teminat(Complementary Cover):

-Fransa, ABD, İrlanda, Danimarka, Almanya, İsveç, Lüksemburg'da uygulanan sistemdir.

-Kamu tarafından karşılanan sağlık harcamalarının üstündeki masrafların tamamı ya da bir kısmını üstlenen özel sigorta sistemidir.

d)-Destekleyici Teminat-Ek Teminat(Supplementary Cover):

-Kanada, Avustralya'da uygulanan bir sistemdir,

-Kamu tarafından kapsanmayan özel sigortalar üstlenmektedir.

2.5.3.2 AB ÜLKELERİ ÖZEL SAĞLIK SİGORTACILIĞI YÖNELİMLERİ

a) Zorunlu sağlık sigortasının yerini alan gönüllü sağlık sigortacılığı

-Almanya, Hollanda, İspanya’da gelir ve iş statüsü kriterlerine göre belirlenmektedir.

b) Tamamlayıcı gönüllü sağlık sigortacılığı

-İtalya, Portekiz, İspanya, Avusturya, Belçika, Fransa, İrlanda’da ayaktan tedavi hizmetlerini kapsamaktadır.

-Belçika ve Danimarka’da ayrıca ilaçları da kapsamakta.

-Lüksemburg’da ayrıca hastane fiyat farkını ödemek üzere, zorunlu sağlık sigortasının tamamen kapsamadığı yada istisna tuttuğu hizmetler için uygulanmaktadır.

c)-Destekleyici gönüllü sağlık sigortacılığı

Tüketici seçimini arttırmak ve farklı sağlık hizmetlerine ulaşımı(daha iyi koşullarda konaklanan, uzun bekleme listelerinin olduğu alanlarda daha hızlı tedavi v.b) yüksek gelir ve iş statüsüne sahip kimselere, Yunanistan, İtalya, Portekiz, İspanya ve İngiltere gibi ülkelerde bazen “çifte kapsam” olarak da tanımlanan hizmetlere yöneliktir.

2.5.3.3 TÜRKİYE’DE GENEL SAĞLIK SİGORTASI SİSTEMİ

Türkiye, sağlık hizmetlerinin finansmanı ve etkin sağlık hizmeti sunumu için AB normlarına uygun 19 Nisan 2006 tarihinde 5489 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nu hazırlamıştır.

2.5.3.3.1 GENEL SAĞLIK SİGORTA SİSTEMİNİN GETİRDİKLERİ

1-Tek bir kamusal sağlık ve emeklilik sigortası sistemi olacak,

2-Türkiye’de yerleşik herkesin kapsam altında olduğu zorunlu sosyal sağlık sigortası olacak,

3-Finansmanı sağlanacak sağlık hizmetleri ve süresi başlığıyla temel teminat paketi olacak,

4-Ödeme gücü olanlar için sağlanacak sağlık hizmetlerinden yararlanmak için %7,5 işveren+%5 işçiden toplam %12,5 prim ödeme koşulu,

5-Ödeme gücü olmayanlar için devlet sübvansiyonu olacak.

2.5.3.3.2 SİGORTA KAPSAMINDA OLMAYAN HİZMETLER:

Estetik operasyonlar, yardımcı üreme teknikleri, alternatif tıp uygulamaları başta olmak üzere,

1-Vücut bütünlüğünü sağlamak amacıyla yapılan ve iş kazası ile melek hastalığına, kazaya hastalıklara veya konjenital nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan uzuv kayıpları veya uzuv fazlalıkları dışında estetik amaçlı yapılan her türlü sağlık hizmeti ile estetik amaçlı ortodonti tedavileri,

2-Sağlık Bakanlığı’nca izin veya ruhsatı verilmeyen sağlık hizmetleri ile Sağlık Bakanlığı’nca tıbben sağlık hizmeti olduğu kabul edilmeyen sağlık hizmetleri.

Sonuç olarak, tercihini yapmış yasal altyapısını tanımlamış bir ülkenin sektör çalışanları olarak GSS'nin uygulama döneminde, Kamu/Özel sektör ayrımı yapmadan kamu yararını sağlayacak,sürdürülebilir ve öngörülmeven maliyetlerle karşılaşma riskini en aza indirmeye odaklanarak vatandaşlarımızın daha iyi bir sağlık düzeyine ulaşmasında katkı sağlamalıyız.

2.5.3.3.3 GSS ve AİLE HEKİMLİĞİNİN DÜŞÜNÜLEN MUHTEMEL OLUMSUZ SONUÇLARI:

- 1-Vergiler dışında sağlanan finansmanın adil ve verimli olamayacağı,
- 2-Sağlık hizmetlerinin devletin asli görevleri arasından çıkarılıp parası olanın yararlanacağı bir lüks haline geleceğı,
- 3-Aile hekimliği uygulamalarının ülkemizdeki sağlık ocakları yapısına göre daha başarısız kalacağı,
- 4-Koruyucu sağlık hizmetlerinin savsaklanacağı
- 5-Aile hekimi muayenahanelerinde de tedavi hizmetlerine öncelik verileceğı ve toplum sağlığının aşınmaya uğrayacağı,
- 6-Rekabete açık uygulamalar ile sağlığın piyasalaştırılacağı ve sağlığın temel hal olma özelliğinin kaybolacağı,
- 7-Hekim ve diğer sağlık çalışanlarının özlük haklarında ve mesleki özerkliklerinde kayıplar olacağı düşünülmektedir.

Neticede, temelde GSS tutarlı bir araç olarak kurgulanmıştır. Ancak bu yasaı destekleyecek tüzük ve yönetmelikler de politik tutum daha görünür hale gelecektir. Politik tercihin yoksulun lehine kullanılması halinde ülkemizin sağlığına katkısı olacak bir yasa yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

AB ülkelerinde sağlık sigorta sistemleri özel ve kamu olarak değişik güvenceleri kapsamaktadır.İnsanlar kamunun karşıladığı güvencelerden faydalanırken, kamunun karşılamadığı tedaviler için özel sağlık sigortalarına yönelmektedirler.Bu özel sağlık sigortaları da risk durumuna göre kamunun karşılamadığı tedavilerin tamamını yada belli bir oranını karşılama güvencesi vermektedirler.Bazen tedaviler özel ve kamu sağlık sigortalarınca tamamı karşılanmasına rağmen insanlar uzun bekleme listeleri, tedavi olacakları kurumun yeterliliğı gibi nedenlerle başka alternatiflere yönelmektedirler.Dünyada sağlık turizminin doğmasının temelinde de bu sebepler yatmaktadır.Ülkemizde bazı özel sağlık kuruluşları özellikle Avrupa'daki bu fırsatı değerlendirerek ülkemize hasta çekmeyi başarmışlardır.Avrupa'daki çeşitli özel sağlık sigortası firmalarıyla anlaşmalar yapılmıştır.İnsanlar, değişik yerler görmek ,sağlık bulmak hem de fazla beklemeden tedavilerini yapacakları yerlere yönelmeye başlamışlardır.Türkiye'nin coğrafi konumu, sağlık altyapısı bu sektörde daha fazla pay almayı gerektirmektedir.

2.5.4 SAĞLIK HİZMETİNDE KALİTE

Sağlık hizmetinde kalite sağlamanın geçmişı Hamurabi Kanunları'na kadar uzanmaktadır.Hamurabi Kanunları'nın bazı maddelerinin özellikle hekim hasta ilişkileri içerisinde yapılan tıbbi müdahalenin başarılı veya başarısız olma durumları ile ilgili uygulanacak birtakım yasal düzenlemeler içerdiği görölmektedir.

Hamurabi Kanunları'nın 215-220 maddeleri arasında yer alan bir maddesinde, " eğer bir cerrah bronz bıçağı ile özgür bir adamda kesik yapar, adamın yaşamını kurtarır, yada apsesini açıp iyileştirirse, bronz bıçağı ile girişimde bulunup özgür adamın gözünü iyileştirirse, ona 10 gümüş şekel(16,37 gr.lık gümüş para) verilecektir denilmekte, bir başka maddesinde ise "eğer bir cerrah bronz bıçağı ile özgür bir adama derin bir kesik yapıp ölümüne sebep olursa yada gözünü kör ederse, cerrahın sağ eli kesilecektir" denilmektedir.

Harvard Üniversitesi araştırmacıları tarafından 1991 yılında yapılan bir araştırmada, ABD'de her yıl yaklaşık seksen bin kişinin tıbbi özensizlik/dikkatsizlik sonucu öldüğü tespit edilmiştir. Öte yandan sağlık işletmelerinde kötü bakımın parasal maliyeti de çok yüksektir.

Amerika'da sivil inisiyatifler ve bazı gönüllü kuruluşlar örgütlenerek birtakım hizmette kalite standardı oluşturmuşlar ve bu kalite standartlarını uluslar arası alanda da uygulama ve geliştirmişlerdir. Amerika, Japonya, Almanya, Fransa gibi gelişmiş ülkelerde hizmet sektörünün gelişmiş olması hizmette kalite anlayışını daha da önemli kılmaktadır. Sağlık hizmetlerinin talebinde uluslar arası kalite standartları belirleyici olmaktadır. Amerika Tayvan'da faaliyete geçirdiği hastanelerini bu yüksek kalite standartlarını taşıyacak şekilde organize etmişlerdir. Sağlık sektöründe uluslar arası kalite standartlarını belirleyen akreditasyonlar periyodik denetimlerle kontrol edilmekte, akredite edilmiş olan kurumun hizmet kalitesinde devamlı bir iyileştirmeye yöneltilmektedir. Akreditasyon kelime anlamı ile sağlık kurumunun önceden belirlenmiş ve yayınlanmış standartlara olan uygunluğunun genellikle bir sivil toplum kuruluşu tarafından değerlendirildiği ve onaylandığı resmi bir süreçtir. Belli başlı akreditasyon kuruluşlarını şöyle sıralayabiliriz:

-JSI (Joint Commission International) : Hasta odaklı yaklaşımı güçlendirmek için kurulan standartları belirleyen komisyondur.

-EFQM (European Foundation For Quality Management) : Organizasyonel yaklaşımı güçlendirmek için kurulmuştur.

-ISO

-KALDER

Adı geçen kurumlar hastanelerin belirli bir standardı yakalayarak müşteri memnuniyetinin sürekliliğini sağlamayı kontrol eder.

2.5.5 SAĞLIK TURİZMİNE YÖNELİK YATIRIMLAR VE TEŞVİK MEKANİZMALARI

Bölgemiz kalkınmakta olan bölgeler arasında yer aldığı ve diğer gelişmekte olan bölgelere model teşkil etmesi açısından gerekli yerlerden destek almakta problem yaşamamaktadır. Son dönemlerde sağlık alanında yatırım yapan özel sağlık kuruluşları da ilimize gelmeye başlamışlardır. Özel Alman Hastanesi 30 milyon dolarlık bir yatırım için harekete geçmiştir. DPT'nin gelişmekte olan iller için hazırladığı projeler arasında Malatya için sağlık projesi'ni uygun görmesi sürpriz olmamıştır. Sağlık alanında 9. kalkınma planı doğrultusunda büyük yatırımlar olacağı düşünülürse, devlet desteği'nin alınması , devlet teşviklerinden azami faydalanılması gerekir. Dönem dönem çıkan AB hibe programları takip edilmeli ve bu teşviklerden de yararlanılmalıdır. Devletin yatırımları teşvik için

uyguladığı % 40 yatırım indirimi büyük bir fırsattır.Yapılacak yatırımların uygun teknoloji ile donatılması için gümrük muafiyetlerinden de azami faydalanılabilir.Devlet son dönemlerde sağlık hizmetlerinde KDV'yi % 18 den % 8'e düşürmüştür.Bunun yanı sıra yatırımlardan kaynaklanan KDV muafiyetlerinden de faydalanılabiliriz.

2.5.6 EMA BÖLGESİNDE SAĞLIK TURİZMİNE YÖNELİK AÇILMASI GEREKEN BRANŞLAR

A-DİŞ TEDAVİ MERKEZİ

B-GÖZ TEDAVİ MERKEZİ

C-ESTETİK CERRAHİ MERKEZİ

D-LABORATUAR MERKEZİ

F-HİPERBARİK OKSİJEN MERKEZLERİ

G-DİAYABET KAMP MERKEZİ

H-FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON MERKEZİ

2.5.6.1 DİŞ TEDAVİ MERKEZİ:

Yaşadığı ekonomik sorunlar nedeniyle sağlık politikalarını değiştiren Avrupa ülkeleri, diş ve göz bakımını sigorta kapsamından çıkarıyor.Avrupa'da yaşayanlar, bu yüzden tedavilerini sağlık hizmeti ücretlerinin düşük olduğu ülkelere giderek yaptırmaya başladı.Bu ülkeler arasında ilk tercih edilen yer de Türkiye oldu.

Buna rağmen hastalar, protezlerini veya dental implantlarını kendi ülkelerinde yaptırırlarsa, protez ve implant ücretlerini devlet ve özel sigortaları karşılamaz.Yapılan bu implant ve protezlerin ücretlerini hasta kendisi ödemek zorundadır.Çok yüksek ücretlerle yapılan bu tedaviler sağlık turizmi kapsamında Türkiye'de yapılması halinde neredeyse dörtte bir fiyata mal olacak hem de seyahat etmiş olacaklardır.

Örnek:

Dışarıda bir kron (Porselen-Seramik) diş maliyeti	=	600-750 €
Türkiye'de bir kron (Porselen-Seramik) diş maliyeti	=	100-200 €
Dışarıda üçlü (Porselen-Seramik) köprü maliyeti	=	700*3 =2.100 €
Türkiye'de üçlü (Porselen-Seramik) köprü maliyeti	=	300-600 €
Dışarıda dokuzlu (Porselen-Seramik) köprü maliyeti	=	700*9 = 6.300 €
Türkiye'de dokuzlu (Porselen-Seramik) köprü maliyeti	=	800-1.800 €
Dışarıda tek diş implant maliyeti (üstyapı dahil)	=	3.000-20.000 €
Türkiye'de tek diş implant maliyeti (üstyapı dahil)	=	800-1.700 €

Örnek Tedavi Planı:

Türkiye’de (Porselen-Seramik) köprü maliyeti	=	1.000- 1.800 €
Türkiye’de otel maliyeti	=	80- 150 €
Türkiye’ye geliş gidiş uçak ücreti	=	<u>250-</u> <u>500 €</u>
TOPLAM	=	1.320- 2.450 €

Sonuç: Dışarıda dokuzlu (Porselen-Seramik) köprü maliyeti yaklaşık 700*9 =6.300 €

Türkiye’de Uçak,Otel,Diş Tedavisi Toplam Maliyeti Max. -2.450 €
Avantaj =3.850 €

Nasıl Olacak:

Yurtdışında herhangi bir yerde perioromik röntgen (panoramik x-r) çektilirerek bunu e-mail veya kargo ile Türkiye’ye ulaştırılacak.

Panoramik röntgen incelenerek yapılacak tedaviler tespit edilerek tedavinin maliyeti bildirilecek.Karşıdan onay alındıktan sonra tedavi başlangıcı için karşılıklı olarak randevu günü tespit edilecek.

Gerekli değerlendirmeler sonucunda dolgu,dişeti tedavisi,diş çekimleri ve röntgen gibi normal tedavilerini,bulunulan ülkede yaptırarak Türkiye’de uygulanacak diş tedavi süresini kısaltmak mümkün olacaktır.

İster üçlü köprü veya kron ister tam bir ağız, yani 28’li porselen kron ve ya köprü yapılın, tedavi süresi en fazla bir hafta sürmektedir.Hafta sonu istenilirse kendi ülkelerine dönüş yapılabilecektir.

Bu bir haftalık süre içerisinde;

İlk gün tedaviye başlanıyor

İkinci gün serbest

Üçüncü gün 2 saat sabah, 2 saat öğleden sonra tedaviye devam ediliyor

Dördüncü gün yine serbest

Beşinci gün son provalar yapılır ve tedavi o gün biter.

2.5.6.1.1 ESTETİK DİŞ HEKİMLİĞİNDE BAZI UYGULAMALAR:

ADEZİV SİSTEMLER (BONDİNG): Dişin rengini veya şeklini değiştirmek, büyütme ya da bir kusurunu tedavi etmek amacıyla dişe yapılan ilavelerdir.Bu amaçla kullanılan malzemeler (mikrofil ajanlar), doğal dişin dış yüzeyine tutturularak şekil ve renk bozuklukları kolayca giderilebilir.

Bonding, günümüzde en çok ve en son uygulanan koruyucu diş hekimliği işlemlerindendir.Çoğu durumda,en az miktarda diş kaybı ile bu işlem gerçekleştirilir.

DİŞ BEYAZLATMA(BLEACHİNG): Beyazlatma,dişlerin yapısında(mine ve dentin tabakasında oluşan renklenmeleri giderme işlemdir.Bilinen iki değişik beyazlatma yöntemi vardır.Bunlardan ilki hastanın kendi başına uygulayabileceği yöntemdir,aşamaları şöyledir.

- Hekimin ağızdan ölçü alıp,dişlerinizin üzerine takabileceğiniz ince lastik kalıpları hazırlatması
- Hastanın kendisi için hazırlanmış özel kalıbın içerisine ilaç yerleştirerek bu kalıbı beyazlatılacak dişlerin üstüne günde en az 6-8 saat takmasıdır(Tercihen uykuda)
- Tedavinin ortalama 1-4 hafta içinde sonlandırılması.
- Ağartıcı ilaç bu işlem hakkında deneyimi olan bir hekim tarafından diş üzerine yerleştirilir.
- İlgili dişin üzerine beyaz renkli ışık kaynağı belli bir süre tutulur.
- İşlem bittiğinde sonuç hemen görülür.

KURONLAR:Hasarlı bir diş yeniden eski haline getirmek için dişe uygulanan bir kaplamadır.Amacı diş güzelleştirmek,sağlamlaştırmak ve korumaktır.Kuron aşağıdaki durumlarda yapılabilir.

- Zayıf dişlerin kırılmasını önlemek,
- Bir diş implantına üst yapı olarak,
- Kırık,şekli bozuk veya renklenmiş dişleri kaplamak.

KÖPRÜLER:Bir veya birden fazla dişin kaybı durumunda oluşan bozuklukları doldurmak için,komşu dişlerden destek alınması esasına dayanan bir tedavi şeklidir.İki türü vardır.

1-Sabit Köprü:Bağlantıları sadece bir uzman tarafından koparılabilir.

2-Hareketli Köprü:Ağız temizliği esnasında kişi tarafından çıkarılabilir.Ancak günümüzde pek uygulanmamaktadır.

İMLANT:Günümüzde diş implantları tartışmasız olarak dişlere en iyi alternatiftir.Geleneksel köprü veya proteze göre daha iyi konuşma ve çiğneme fonksiyonu sağlarken yüzünüzde doğal bir görünümü de beraberinde getirir.Bugün implantın 21.yüzyıl üzerinde en çok çalışılacak olan diş tedavi şekli olduğu anlaşılmaktadır.Doğru teşhis,yeterli bilgi,tecrübe ve ekipmanla uygulandığında diş implantı, hasta ve hekim açısından olağanüstü başarılı sonuçlar verebilen bir tedavi şeklidir.

İmplant, eksik olan dişlerin fonksiyon ve estetiğini tekrar sağlamak amacıyla çene kemiğine yerleştirilen ve uygun malzemeden yapılan yapay diş kökleridir.

LAMİNATLAR(DENTAL VENEER):Görünüştünüzü olumsuz yönde etkileyen birçok diş bozukluklarında mükemmel bir kozmetik çözümdür.Temel olarak estetik sorunları olan ön dişlerde porselenden hazırlanan tabakanın dişlerin ön yüzlerine yapıştırılmasıyla,bu sonuçların giderilmesini amaçlayan bir tedavidir.Laminant kaplama,temel olarak renk değişikliklerinin giderilmesi,ve belli bir dereceye kadar şekil düzeltilmesi amacıyla yapılabilirler.Başlıca uygulama alanları:

-Renklemelerde,bleaching (diş beyazlatma) gibi metotlarla sonuç alınmayan ileri derecedeki antibiyotik,flor v.b. lekelerinde kalıtsal yapı ve renk bozukluklarında,

-Ayrık dişleri birleştirmede (Diastema Kapama),

-Kırık ve ya aşınmış dişlerin restorasyonunda,

-Rengi ve yapısı bozulmuş eski dolguların düzeltilmesinde,

-Çapraşık ve eğri dişlerin düzeltilmesinde (ortodontik tedavi alternatifi)

2.5.6.2 GÖZ TEDAVİ MERKEZİ:

Göz tedavisi, Türkiye'nin sağlık turizminde önemli paya sahip olduğu branşlardan biridir.Almanya ve İngiltere'de hastalar kendi ülkelerinde tedavi ücretlerini peşin ödemelerine rağmen 3 ile 10 ay arasında sıra beklemektedirler.Hem doktorların yetkinliği hem de kullanılan teknoloji seviyesinin yüksekliğine bir de fiyatların uygunluğu ve bekleme süresinin olmaması eklenince Avrupa'daki çok sayıda hasta tedavi için Türkiye'yi seçiyor.Hastalar,Türkiye'de tedavi olmak için internet üzerinden sağlık turizmi alanında faaliyet gösteren kuruluşlar veya hastanelerin yurtdışındaki irtibat bürolarından başvurabiliyorlar.Türkiye'ye gelen hasta sayısı ile ilgili veri olmadığından tahminen söylemek gerekirse yılda 20 bin kişinin göz tedavisi için giriş yaptığı tahmin edilmektedir.Dünya Göz Hastanesi'nin her ay 500 hastayı göz tedavi için yurda getirdiği belirtilmektedir.Türkiye'ye göz tedavisi için gelen yabancı hastaların büyük çoğunluğu ameliyat türünü "Excimer Lazer" ile göz kusurlarının düzeltilmesi oluşturuyor. Bunu katarakt hastaları takip ediyor.Batıgöz Grubu Başhekim Prof.Dr.Erol Yıldırım "yazın özellikle excimer lazer hastaları kışın ise daha çok katarakt hastaları Türkiye'yi tercih ediyorlar" diyor.Yurtdışında göz tedavi maliyeti Türkiye'nin çok üzerindedir.Örneğin Excimer Lazer tedavisinde yurtdışındaki maliyet 3.000 \$'a kadar çıkabiliyorken ,Türkiye'de tedavi olmak isteyen yabancı şehir turu, ve gezi programı da dahil olduğu tur paketleri sunuluyor.Bu paketlerin maliyeti ise 1.000-1.500 € arasında değişiyor.Sadece Almanya'dan göz tedavisi için Türkiye'ye gelebilecek hasta potansiyelinin 25 bin kişi olduğu varsayıldığında bu ülke ekonomisine ciddi bir katkı sağlayacaktır.

Fiyat Karşılaştırmaları(€) :

<u>Tedavi Türü:</u>	<u>Türkiye</u>	<u>Almanya</u>
Excimer Lazer LASik	550	4.000-5.000
Katarakt (Fako)	1.250	3.800-4.500
Göz Tansiyonu (Glokom)	1.250	3.800-4.500
Kornea Hastalıkları ve Nakli	2.500	4.000-5.000

Kaynak:Avrupa Türkiye Turizm İş Konseyi

Almanya'daki göz hekimleri ve çok büyük olan optik pazarın lobiistleri,excimer lazer & lasik tedavi sisteminin henüz uzun vadeli deneyime sahip olmadığını, insanlar üzerinde 30 yıl sonrasındaki etkilerinin bilinemediğini söyleyerek kamuoyunda belli bir çekimserlik yaratmaktadırlar.Buna rağmen Almanya'daki bazı Alman ve Türk göz doktorları kendi hastalarından gruplar oluşturarak ve bizzat başlarında kendileri de refakat ederek Türkiye'deki hastanelerde bunlara ameliyat

yaptırmaktadırlar.Almanya’da 2-4 bin €’luk masrafı ödeyecek durumda olamayanlar 1.000-1.300 €’luk paket fiyatlarla Türkiye’ye gelerek tedavi olmaktadır.Müşteriyi Türkiye’ye gönderen doktorlar da bu fiyatlardan %30 a varan komisyonlar almaktadırlar.Dolayısıyla bu hizmet yoğunlukta hekimler tarafından hastalara lanse edilmektedir.Burada da Almanya’da 25 milyon hasta potansiyeli olduğundan bahsediliyor.

Kaynak:www.baraner.com/haber,37.html

2.5.6.3 ESTETİK CERRAHİ:

a)Burun-Göğüs Operasyonları:

Yabancı hastaların tercih ettiği öbür tedavi ise estetikdir.Estetik operasyonlar deyince akla hep batı ülkeleri gelirdi.Ama artık durum tersine işliyor.Son yıllarda Türkiye’de çok sayıda başarılı operasyonlar gerçekleştiren Türk hekimler,Avrupa’nın başarılı plastik cerrahları arasında gösteriliyor ve her yıl binlerce yabancı estetik operasyonlar için Türkiye’ye geliyor.Ve estetik turizm için Türkiye’ye gelenlerin sayısı her geçen yıl artıyor.

Yabancı hastalar genellikle göğüs,burun operasyonları ve liposuction (yağ aldırma) için Türkiye’ye geliyorlar.En çok burun operasyonları için Türkiye’ye gelen yabancılar, estetik operasyon olma maliyeti açısından da tüm diğer tedavilerde olduğu gibi Avrupa’daki fiyatların çok altındadır.Örneğin Türkiye’de yağ aldırma maliyeti1.500-4.500 ytl’den başlarken bu fiyat İngiltere’de 4.500-12.000 ytl arasında değişiyor.Sadece Almanya’da 1 yıl içinde 5 bin göğüs küçültme/büyültme ve 10 bin civarında da burun operasyonu yapılıyor.Bu da estetik operasyonların sağlık turizmi açısından önemli bir potansiyele sahip olduğunu gösteriyor.

Fiyat Karşılaştırmaları(€) :

<u>Tedavi Türü:</u>	<u>Türkiye</u>	<u>Almanya</u>
Göğüs Operasyonları	1.500-5.000	7.000-8.000
Burun Operasyonları	500-1.500	1.500-3.000

Not: Almanya’da rekabet halindeki bazı hekimler 36 aya varan taksitli ödeme kolaylıkları sunmaktadır. Operasyonları yapacak olan hekimlerin el ve iş bilgisi tedavi aşamasında önemli bir kriterdir.

b)Saç Ekimi:

Estetik operasyonların arasında saç ekimi de önemli bir yer tutmaktadır ve Türkiye son dönemlerde bu alanda da çok tercih edilmektedir.Tamamen saç kaplı bir başta ortalama 100-150 bin saç teli bulunmaktadır.Bir saçın ortalama ömrü de 2-7 yıl arasındadır.Bu süre içerisinde saç kökünde yeni bir saç çıkmaya başlar ve eski saç dökülür.Saç dökülmesi genetik,hormonsal değişiklikler ve yaşlılık nedeniyle oluşan hem kadınlarda hem de erkeklerde fiziksel ve buna bağlı psikolojik sorunlara sebep olan bir durumdur.Saç dökülmesi ayrıca çeşitli dermatolojik hastalıklar,yanıklar ve travmatolojik sebeplerle de gerçekleşebilir.Dökülen bir saç telinin yerine yenisi 6-10 haftada çıkıyor.Her bir saç kökünden insan ömrü boyunca 20 kez yeni saç çıkabiliyor.

Eğer saçlarda bunların aksine durum varsa saç dökülmesi sorunuyla karşı karşıyayız demektir.Saç ekimi konusunda Türkiye’de çok başarılı uygulamalar gerçekleştiriliyor.Genellikle Avrupalıların saç ekimi için geldiği Türkiye’de saç ekimi maliyeti 1.000-3.000 € arasındadır.Avrupa’daki fiyatlar ise Türkiye’nin 3 katına kadar çıkabiliyor.Örneğin Almanya’da saç ekim maliyeti 6-7 bin euro arasındadır.Son 10 yılda Almanya’da reklam kampanyaları ile ağırlıklı olarak pazarlanan saç dikim hizmeti, 3 milyon kişilik bir pazara hitap ettiği tahmin edilmektedir.Türkiye ise her yıl artarak yılda 1.000 kişinin geldiği tespit edilmiştir.Avrupa’da ve Türkiye’de bazı gayri ciddi kuruluşlar düşük fiyat karşılığı kötü hizmet vererek kamuoyunu ürkütmüştür.Bu alanda kamuoyunda güvenilir kuruluş açığı olduğu aşıkardır.Çok küçük yatırımlarla hizmet verilebildiği için olsa gerek ehil olmayan kişi ve kuruluşları bu sektörde görmek mümkündür.Özellikle tedavi sonrası bakımını Avrupa kökenli hekimlerin üstlendiği bir sistem,Almanya’da yılda 10 bin kişilik bir potansiyele ulaşılabilir.

Fiyat Karşılaştırmaları(€) :

<u>Tedavi Türü:</u>	<u>Türkiye</u>	<u>Almanya</u>
Saç Ekimi	1.000-3.000	6.000-7.000

2.5.6.4 LABORATUVAR MERKEZİ:

A)KÖK HÜCRE LABORATUVARI:Tedavi amaçlı canlı hücre işlemlerinin yapıldığı ve dünya standartlarında organize edildiği laboratuvar oluşturulmalıdır.

B)KLİNİK LABORATUVARI:Klinik araştırmalar için zorunlu tutulan ve uluslar arası akredite laboratuvar hüviyetinde TÖTEM’in hizmet ilkeleri doğrultusunda öncü uygulamalarla sağlık sektörüne hizmet edebilecek klinik laboratuvarlar oluşturulmalıdır.

C)GENETİK TANI VE HÜCRE TEDAVİLERİ MERKEZİ:Genetik ve moleküler yöntemlerle yapılabilecek her türlü testi gerçekleştirme kapasitesinde TÖTEM vizyonuna uygun bir biçimde referans merkezi olmalıdır.En son bilimsel araştırmaları yakından takip edecek olan bu merkez Kordon Kanı Bankası,Kalp Hastalıkları,Karaciğer Hastalıkları,Diyabet,Kan Hastalıkları ve Kanseri tedavi birimleri ile koordineli çalışarak Genetik ve Hücre tedavileri konusunda gelişmeleri paylaşmak,işbirliği olanaklarını geliştirmek, modern modern uygulama ve araştırma olanaklarını bilgi birikimini ve uluslararası işbirliklerini sağlamalı ve koordine etmelidir.

D)KORDON KANI BANKASI:Kök hücrelerle ilgili araştırmaların tıpta uygulama alanlarının artması ile birlikte doğan kök hücre kaynaklarının keşfedilmesi ihtiyacı,tüm dünyada kordon kanı saklama uygulamasının yaygınlaşmasını sağladı.Merkezimizde kurulacak olan Kordon Kanı Bankası dünyada bilinen en uygun teknolojilerle donatılmış olarak hizmet verecek şekilde tasarlanmalıdır.

Yeni doğan bebeklerin kordon kanından alınan kök hücrelerin özel koşullarda saklanmasıyla ,çocuklarda yaş ilerledikçe ortaya çıkabilecek,çoğu ağır seyirli hastalığın tedavisi için önemli bir seçenek sağlamaktadır.Kök hücreler gelecekte,kanser,felç,Parkinson,Alzheimer,omurilik zedelenmeleri,kalp ve birçok genetik kaynaklı hastalığın tedavisinde kullanılabilir.

E)PATOLOJİ LABORATUVARI:Üst düzeyde hizmeti karşılayabilen yeterli eğitime,bilgiye,deneyim ve özverili çalışma disiplinine sahip uzmanlardan oluşan (solunum sistemi,kan hastalıkları,deri

hastalıkları gibi özel ilgi alanlı uzmanlar,akademisyenler),en son teknolojinin kullanıldığı bir laboratuvar olmalıdır.Patoloji laboratuvarı insan vücuduna ait tüm doku örnekleri ve sıvıları,insana bağlı hastalıkları en düşük düzeye indiren otomasyon sistemleri,yüksek standartta fiziki altyapısı ve iyi eğitilmiş personeli ile bir bütün olmalıdır.Ayrıca merkezde, ameliyat sırasında cerrahın uygulayacağı tedaviye karar vermesine büyük katkı sağlayan ameliyat için hızlı patolojik inceleme ("frojen"dondurulmuş kesit) telepatoloji yöntemi de kullanılabilirdir.

F)TELEPATOLOJİ SİSTEMİ:Diğer sağlık kuruluşlarından gelen patolojik hizmet taleplerinin, hastanelerin laboratuvarlarında gerçekleştirilen uygulamaların merkezimizdeki patoloji laboratuvarındaki uzman grubu tarafından konsültasyonuna olanak sağlanmalıdır.Böylelikle hem hekim hem de hasta açısından güvenilirlik artarken,hizmet içi eğitim de sağlanmış olur.

2.5.6.5 HİPERBARİK OKSİJEN TEDAVİ MERKEZİ:

Hiperbarik oksijen tedavisi (HBOT),bir basınç odasında tümüyle basınç altına alınan hastaya aralıklı olarak %100 oksijen solutmak suretiyle uygulanan medikal bir tedavi yöntemidir.HBOT 6000'den fazla çalışma ile desteklenmiş modern ve bilimsel bir tedavi yöntemidir.

Basınç odası çelikten yapılmış,içerisinde hava verilerek basınçlanabilen,içeride bulunan kişilere %100 oksijen solunumu olanağı sağlayan kabinlerdir.HBOT uygulamalarında hastaların büyük çoğunluğu normalde içinde bulunduğumuz atmosferik basıncın 2-2,5 katı basınç altında oksijen solurlar.Basınç odalarının yanlarında lumboz olarak adlandırılan dışarıdan içerinin,içeriden dışarının gözlenmesine yarayan pencereler mevcuttur.Basınç odasında hastaların rahat bir biçimde oturmalarını sağlayan koltuklar bulunmaktadır.Sedye üstündeki hastalar yatar vaziyette de tedaviye alınabilirler.HBOT uzman doktor ve tıbbi personel gözetiminde yapılır ve her yaştaki hastaya uygulanabilir.

HBOT bir seansı, olguya göre değişmekle beraber, genellikle 1,5-2 saat sürer.Hastaların büyük bir bölümü günde bir seans tedavi görürler.Ancak bazı acil durumlarda günlük seans sayısı dörde kadar çıkabilmektedir.Toplam seans sayısı hastalığa göre değişmektedir.

Bu tedavi yönteminde en sık görülen yan etki basınç değişikliğinin kulak ve sinüslerde yaptığı etkidir.Bu durum tehlikeli olmayıp,basınç eşitleme yöntemlerinin öğrenilmesiyle önlenabilir.Diğer yan etkiler nadir görülmekte olup,oksijen toksitesi,klosrofobi (kapalı yerde kalma korkusu) ve geçici miyopi olarak sıralanabilir.

HBOT;

- Dekompresyon hastalığı (Vurgun)
- Hava ve Gaz embolisi
- Karbon monoksit,siyanit zehirlenmesi,akut duman inhalasyonu
- Gazlı kangren
- Yumuşak dokunun nekrotizan enfeksiyonları (Derialtı,kas,fas,fasya)
- Crush yaralanmaları,kompartıman sendromu ve diğer akut travmatik iskemiler

- Yara iyileşmesinin geciktiği durumlar (diyabetik ve non diyabetik)
- Kronik refrakter osteomyelit
- Aşırı kan kaybı
- Radyasyon nekrozları
- Tutması şüpheli deri flepleri ve grefleri
- Termal yanıklar
- Beyin absesi
- Anoksik ensefalopati
- Ani işitme kaybı
- Retinal erter oklüzyonu
- Kafa kemikleri, sternum ve vertebralakların akut osteomyelitleri

Yüksek basınçta solunarak dokulara taşınan oksijen doku hipoksisinin yol açtığı akut veya kronik bir çok patolojide tedavi edici özellik taşır.Tedavi sırasında çözünen oksijenin doku oksijenisasyonunu arttırması sayesinde çok yönlü etkiler sağlar.Antiödem etki yapar,Antihipoksik etki yapar,Antitoksik etki yapar,Antibakteriyel etki yapar,Yara iyileşmesi üzerine etki yapar,İyileşmeyi hızlandırır,tedavi maliyetini düşürür,iskemiği giderir.

Özellikle bölgemize doğal gazın gelmiş olması, karbon monoksit zehirlenmelerinde hayati önem taşıyan HBOT merkezinin kurulması elzemdir.Sayıları her geçen gün artan diyabetli hastaların yaralarının tedavisinde de büyük faydalar sağlayacaktır.Bölgesinin ilk ve tek merkezi olması nedeniyle büyük bir misyon üstlenecektir.

Kaynak:www.sualti.org/hiperbarikoksijen.htm, 14.09.2007

2.5.6.6 DİYABET KAMP MERKEZİ

Bugün dünyada yaklaşık 130 milyon diyabet hastası olduğu tahmin edilmekte ve bu rakamın 2025 yılında 300 milyon olacağı varsayılmaktadır.Ülkemizde de gün geçtikçe diyabetli sayısı artmaktadır.Diyabet sorunu olan insanların yaşam tarzlarını diyabet hastalığına göre ayarlamaları,başlangıçta çok zor olmaktadır.Diyabet hastalarına yönelik ,günlük yaşamlarını daha kolay idame etmeleri ve yaşam kalitesini iyileştirmeleri için çeşitli programlar uygulanmalıdır.Bu uygulamalar, diyabet kampları ile insanların sıkılmadan vakit geçirmeleri sağlanarak eğlenceli hale getirilmektedir.Diyabet kamp programlarında, beslenmeden spora,insülin kullanım tekniklerinden vücut bakımına kadar pek çok konuda eğitim verilmekte,ayrıca eğlence aktivitelerine de yer verilmektedir.

Üstelik yaşam süresinin artması, yanlış beslenme alışkanlıkları ve hareketsiz yaşam diyabet riskini arttırıyor. Tek çözüm ise hastalığa karşı bilinçli olmaktır. Bunun için de diyabet bilgilendirme toplantıları yapılmalı ve diyabet kamp programları ile diyabetlilere yardımcı olunmalıdır. Gün boyunca bu kamplarda uzman doktor, beslenme ve diyet uzmanı ve diyabet hemşirelerinden oluşan bir medikal ekiple birlikte gözetim ve denetim altında diyabetli yaşam kolaylaştırılmalıdır. İnsanların diyabet hastası olduklarını öğrendikten sonra depresyona girmemelerine de yardımcı olunacaktır.

2.6 EĞİTİM ATÖLYESİ-EĞİTİM ALAN RAPORU

Yasin ASLAN tarafından hazırlanan raporda Malatya için eğitim altyapısı istatistikleri ve mevcut yatırımların durumları incelenmiştir.

2.6.1 GİRİŞ

Nasıl bir eğitim planlaması söz konusu olursa olsun; önce bazı kavram tanımlamaları yapılmalı, sonra etkin dünya akımları merkezli genel bir alan taraması yapılmalıdır. Çünkü eğitim planlaması ne kadar kesin hatlarla çizilse de, hesaba katılmayan durumlar olabileceğinden; hem yanlış bir uygulamaya geçilmemesi konusunda önlem alınmış olur hem de her geçen gün gelişen iletişim, yeni fikirlerin hızla yayılmasını sağladığından kafa karışıklığını ortadan kaldırır. Bu nedenle, bu çalışmada genelden özele doğru bir yol izlenmiştir.

Hazırlanan bu çalışmada merkezde Malatya ele alınarak, bütün dünya üzerinde etkili olan yeni kavramlarla beraber geçmiş döneme ait istatistikî bilgiler yer almaktadır.

2.6.2 EĞİTİMİN TANIMI

İnsanoğlu, sordu ve hep sorularına cevap aramakla geçirdi zamanını. Belki de bu soruların en önemlisi, belki de hepsini içinde barındıran soru; “nasıl olmak” yani “nasıl davranmak” sorusuydu.

Haram meyveyi koparan insan, bugün –dün de olduğu gibi- birbirini öldürüyor, yaşadığı dünyaya, kendisine ya da diğer yaşayanlara zarar veriyor ya da bunların tam tersini yapıyor. İşte nasıl davranmak sorusu burada başlıyor.

Nasıl olmak sorusunun cevabı binlerce yıldır hep farklı bir şekil aldı insanların kafasında. Benzerlikleri fazla olan insanlar çeşitli düşünce akımları etrafında toplandı ve kendilerinden sonrakilerin nasıl olmaları gerektiği konusunda bir takım faaliyetler başlattı. Bu faaliyetin adını eğitim koymak hiç de yanlış olmasa gerek.

Her milletin, belki her insanın bir eğitim modelinden bahsedebilmek mümkünse dahi, eğitim; **insan davranışlarını istenilen niteliğe getirmekten** başka bir şey değildir.

2.6.3 BİLGİ TOPLUMU

Tarihsel süreç içerisinde; tanımladığımız ilk toplum, kullandıkları araç gereçlerin malzemesi göz önünde bulundurularak ‘taş devri toplumu’ diye ifade ettiğimiz toplumdur. Bu toplumu, -sahiplenme psikolojisinin baskınlığından mı yoksa mülkiyet kavramının baskınlığından mı bilinmez- köle toplumu izlemiş ve feodal topluma geçmiştir. Feodal toplumun sonrasında sanayi devrimi ile kapitalist bir akım yaşanmış ve sanayi toplumu oluşmuştur.

Fakat 21.yy için bu kavramların hiçbirinden bahsedemiyoruz. Çünkü bilgi toplumunda yaşıyor ve gerektirdiklerine adaptasyon sağlamaya çalışıyoruz.

Kapitalist çağın etkileri ile insanlar hemen her şeyi 'sermaye' genellemesine tabii tutmaktadır. Yani bilgi toplumu, beşeri yatırımlara öncelik vermekte ve 'insani sermaye' diyebileceğimiz bir sermaye peşine düşmektedir.

2.6.3.1 BİLGİ TOPLUMUNUN DİNAMİKLERİ

2.6.3.1.1 Küreselleşme

DPT'nin tanımına göre; küreselleşme aslında çok boyutlu bir gelişme olarak, toplumları derinden ve çok yönlü etkileyen bir süreçler topluluğu niteliğindedir. Ekonomik, siyasal, kültürel, toplumsal, teknolojik vb. alanlarda yaşanan değişim ve dönüşümler, küreselleşme süreçleri olarak tanımlanmaktadır.

Bu süreç içerisinde önemli değişiklikler, kısa sürede gerçekleşmiştir. Bunu kısaca; toplumun içinde bulunduğu araç her geçen gün bir ivme artışıyla ilerlemektedir diye tasvir edebiliriz. (Kynk-1)

2.6.3.2 İLETİŞİM VE ENFORMASYON TEKNOLOJİLERİ

Bilgi ile teknoloji arasında, giderek artan bir hızla birbirlerini her seferinde bir üst düzeyde üreterek çoğaltan bir ilişki mevcuttur. Sonuç olarak bilim üretebilmek için, mutlaka teknoloji üretmek gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Elektronik alanındaki bilimsel buluşlar ve bunların hızla sanayiye uygulanması dünya ölçeğinde bir iletişim ve bilişim patlamasına yola açmıştır. Artık dünyanın hiçbir yeri, başka bir yerine uzak ve yabancı değildir. Son derece gelişmiş ve önemli ölçekte merkezileşmiş iletişim araçlarının kullanımı sonucu, dünya giderek küresel bir köye dönüşmektedir. Toplumların bilgiyi elde etme, bilgiye sahip olma ve kullanma düzeyi, uluslararası piyasa paylarının hangi düzeyde olduğunu ölçmede kullanılan bir kriter konumuna ulaşmıştır. (Kynk-1)

2.6.3.3 MİKRO-ELEKTRONİK VE BİYO-TEKNOLOJİK GELİŞMELER

Mikro elektronik ve iletişim birbirini tamamlayarak birlikte gelişmektedir. Mikro elektronik teknolojisindeki gelişme, yeni ürün ve teknolojiler yaratırken, iletişim donanımındaki gelişmeler; sanayi üretiminin altyapısını oluşturarak getirdiği hızlı değişimle, ekonomide girdi temini ve verimliliği hızla artırmaktadır. Bilgisayar ve iletişim teknolojisindeki hızlı gelişme, üretim için her türlü bilgi akışını hızlandırıp kolaylaştırdığı gibi, zaman ve mekân (ulaşım) kullanımında sağladığı avantajlarla, üretimde etkinlik ve verimliliği arttırmışlardır.

Bütün bu dinamiklere paralel olarak bilgi toplumunun temel parametrelerini yapılan AR-GE harcamalarını bütçedeki payı ve bilgi sektörünün istihdamdaki payı oluşturmaktadır. Bu nedenle gelişmiş ülkelere baktığımızda bu payların oldukça yüksek olduğunu görebiliriz.

Bunun yanında Avrupa Birliğinde bilgi toplumu belirlemesinde bilgi sektörünün ekonomideki payı tespit edilmekte, bunun için de eğitim harcamalarına ve kişi başına bilgi

teknoloji ve haberleşme harcamalarının Gayri Safi Milli Hâsıladaki paylarına bakılmaktadır. (Kynk-1)

2.6.4 BEŞERİ SERMAYE KAVRAMI VE KALKINMAYLA İLİŞKİSİ

Beşeri sermaye kavramı, sanayi toplumundaki fiziki sermayeye alternatif olarak bilgi toplumunda ön plana çıkmış ve ülkeler için kalkınma stratejisi olarak önem kazanmıştır. Bilgi toplumunun personel alt yapısı olarak ifade edilen beşeri sermaye özünde uzmanlaşmış insanı tanımlayan bir kavramdır. Söz konusu bu sermaye biçiminde insana yatırım, gelişmek ve kalkınmak için öncelikli hedeftir.

Ekonomik faaliyetlerin en temel unsuru olan üretimin gerçekleştirilmesi, üretim faktörü olarak adlandırılan bir dizi ekonomik değerin belirli koşul ve oranlarda bir araya getirilmesine bağlıdır. Söz konusu üretim faktörleri, niteliği ve niceliği zaman içinde değişen şartlara bağlı olarak farklılaşabilmektedir. Bu bağlamda 1980'lere kadar iktisat literatüründeki güçlü konumunu sürdürebilen *neoklasik iktisat teorisi* ağırlıklı olarak büyümenin nicelik yönüne ağırlık vermiştir. (Kynk-2) Dolayısıyla, 18. ve 19 yy' da üzerinde yeterince durulmayan *beşeri sermaye* faktörü 20. yy' ın sonlarında, gelişmiş ülkelerde birçok ekonomik çalışmaya konu olmuş ve değişik boyutlarıyla ekonomik gelişmeyle olan ilişkisi analiz edilmiştir. Adi geçen çalışmalarda, beşeri sermaye olarak kabul edilen insani kalitenin, ülke gelişmesindeki payının oldukça yüksek olduğu gerçeğiyle karşılaşmıştır. (Kynk-3)

1990'lı yıllarda beşeri sermaye ve ekonomik büyüme alanında en kapsamlı çalışmayı Robert J. Barro yapmıştır. İlgili çalışmada Barro ilave bir yıllık eğitim düzeyinin iktisadi büyümeyi % 0.44 oranında arttırdığını tespit etmiştir. (Kynk-4)

2.6.5 TÜRKİYE'DE BİLİŞİM TOPLUMU İÇİN VAROLAN DURUM

Türkiye'de bilişim toplumuna geçiş için, gerçekçi ve uzun vadeli planlamalar yapılmalıdır. Planlamaların uzun vadeli olmasını gerektiren, eğitimin siyaset ve parti üssü bir gerçek olmasıdır. Türkiye'nin geleceği ise bu gerçeğe bağlıdır. Yani ekonomik, sosyal, kültürel vs. gelişimlerin hepsinin temelinde eğitim alanına yapılan yatırımların geri bildirimleri yatmaktadır.

Aydınların bir kesimi küreselleşme ve bilişim toplumunu kavrayıp ona göre davranmak yerine her duydukları moda kavrama sımsıkı sarılırken, diğer kesimi de küreselleşmeyi sadece yeni emperyalizm olarak görüp ona tepki üretmekten öteye gitmemektedir. Bu nedenle ülkeyi bilişim toplumuna taşıyacak reform ve yeniden yapılanma çalışmalarında ciddi adımlar atılmamaktadır. Türkiye de insanlar adeta uyurgezer durumdadır. Ani bir şokla hepimizin uyanması, ayılması ve yeni Kurtuluş Savaşı motivasyonu ile bilişim çağına ve bilişim toplumuna geçiş seferberliği başlatılmalıdır. (Kynk-5)

2.6.6 TÜRKİYE'DE EĞİTİMDE GÖZLENEN SORUNLAR

2.6.6.1 GENEL DURUM

Türkiye’de geleneksel eğitim anlayışı ve sürekliliğini yeni düzenlemeler ve çalışmalara rağmen var olan durumu teşkil etmesi bizim eğitim alanında çok da yenilikçi olmadığımızı göstermektedir. Hala fabrikalardaki seri üretime benzer bir anlayışla öğrenci yetiştirmeye çalışmamız, diploma alma ya da verme çabası içerisinde olmamız, okullardaki bürokratikleşme çabaları ve hatta ders saatlerini ve teneffüsleri dakik bir şekilde gerçekleştirmemiz bile bu gerçeği açık bir şekilde göstermektedir.

Hasan Şimşek, eğitim adına yaptıklarımızı değerlendirirken şunları söylüyor: Batıdan, kuzeyden, güneyden ve doğudan gelen düşman tehdidinden korkmayın, asıl tehdit bu yetiştirdiğimiz “çoktan seçen kuşaktır” doksan dakikada doksan adet çoktan seçmeli soruyu yanıtlamaya programlanmış bu kuşak hiçbir şeyi sorgulamıyor, düşünemiyor, konuşmıyor ve tartışmıyor. Kendi ellerimizle bu ülkenin geleceğine tuzak kurduğumuz çok açıktır.

2.6.6.2 EĞİTİM SİSTEMİMİZ İÇİN İFADE EDİLEBİLECEK SORUNLAR

Ezbercilik

Geleneksel eğitim anlayışı ve güvensizlik

Birleştirilmiş sınıflar sorunu

Yabancı dilde öğretim sorunu

Demokratik ve laik eğitim sorunu

Nitelikli öğretmen sorunu

Mesleki eğitim sorunu

Eğitim sistemi okul içine dönük kalmıştır. Çevre ve iş hayatı ile okul ilişkisi son derece sınırlı olup, işlevsel öğretim gerçekleştirilememiştir.

Eğitimde gözlem ve uygulama yönteminden yeterli ölçüde yararlanılmamaktadır.

Her kademedeki ders araç ve gereçleri yetersizdir.

Öğrencileri genel eğitimden, mesleki eğitime kaydırmada başarı sağlanamamıştır.

Öğrencilerin ruhsal ve bedensel gelişimine önem verilmemiştir (Beden Eğitimi derslerinde Matematik dersinin işlenmesi gibi).

Türk kültür ve temel değerleri eğitim programları aracılığıyla aktarılmamaktadır.

Öğretim ezbere dayanmakta, analitik, senteze götürücü ve yaratıcı düşünce geliştirilmemektedir.

Okulsuz çocuklarımıza ulaşmak, tek derslikli okulları genişletmek, ikili ve üçlü öğretime son vermek, kalabalık sınıfları 35-40 kişilik sınıflara dönüştürmek, geçici ve harap binalarda öğretim yapan okulları binalara kavuşturmak için binlerce yeni okul ya da on binlerce yeni derslik inşa etme gereksinmesi vardır.

Eğitim kurumlarını öğrencilerin ilgi, yetenek ve kapasitesine uygun bir meslek kazanacağı, yaparak-yaşayarak eğitim yapabilecek bir ortama kavuşturma gereksinmesi vardır.

Ortaöğretim kurumlarını süratle uygulamalı eğitimin yapabileceği atölye, laboratuvar, bahçe, araç-gereç ve çeşitli alanlarda yetişmiş usta-öğretmenlere kavuşturma gereksinmesi vardır.

Mesleki-teknik gibi pahalı bir eğitime yatırılan paraların verimli olabilmesi için; mezunların, eğitimleri doğrultusunda istihdamları ile, ülkenin iş piyasası işlemlerine yönelik eğitim programlarıyla öğrenimlerini sürdürmeleri gereksinmesi vardır.

Genel eğitimle mesleki eğitimi kaynaştırma ve bütün ortaöğretim kurumlarını merkez teşkilatında ve taşrada tek yönetim altında toplama gereksinmesi vardır.

İyi bir rehberlik ve yönlendirme sistemiyle öğrenciyi keşfederek, onun, yeteneklerine uygun alanlara yönlendirilmesini sağlama ve başarısızlıkları önleme gereksinimi vardır.

Eğitim ve okul yöneticiliğini belirli eğitim ve deneyim niteliklerini gerektiren bir meslek durumuna getirme gereksinmesi vardır.

Öğrenciler, uygulanan kılık kıyafet düzenlemesinden dolayı adeta küçük asker gibi olmuşlardır. Dünya çağ atlamaktadır bugün serbest bırakılsa okul giysileri, yetkililer kılık-kıyafeti yetersiz utanılır bulunanlar için Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Fonundan donanım alabilir.

2.6.7 TÜRKİYE'DE MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM

Ülkemizin artık gelişmiş ülkeler arasında yer aldığını net bir şekilde görmek istiyorsak, mesleki ve teknik eğitimi geliştirmeliyiz. Bilgi ve teknolojiyi en üst düzeyde kullanarak hak ettiğimiz ekonomik seviyeyi yakalamak istiyorsak öncelikle mesleki ve teknik anlamda donanımlı ara elamanları yetiştirmeliyiz.

Devlet Planlama Teşkilatının üzerinde çalışarak hükümetlere sunduğu beş yıllık kalkınma planlarının hemen tamamında ülkemizdeki **mesleki ve teknik orta öğretim düzeyinin % 65'ler seviyelerine (genel liseler % 35) çıkartılması** öngörülmesine rağmen bu rakamın bu gün tam tersine bir hal alması sorunun büyüklüğü kadar tehlikesini de gözler önüne sermektedir.

DPT nin 8. Beş yıllık kalkınma planında % 65 mesleki eğitim hedefi öngörülmesine rağmen, bu gün bu oran % 23 düzeyine gerilemiştir.

Ülkemizin en olumsuz gerçeklerinin başında belki de mesleki teknik liseler uygulanan katsayı eşitsizliği mesleki ve teknik eğitimin, dolayısıyla ülkemizin gelişmesinde her geçen gün geriye götürmektedir. Bu katsayı problemi daha özel anlamda ise aşağıdaki sonuçları doğurmaktadır:

Fen ve matematik donanımı olan öğrencilerin mesleki okullara ilgisizliği ve donanımsız öğrencilerin okullara yerleşmesi ile mesleki okulların niteliğinin azalması.

Kendi alanlarında çalışma fırsatı bulamayan mezunların farklı alanlara kaymasıyla tercih yapacak öğrencilere kötü örnek olması.

Reel sektörün niteliksiz ara eleman gücüne ilgi göstermemesi sonucu nitelikli ara eleman eksikliğinden dolayı reel sektörün iç ve dış pazarlarda rekabet gücünün zayıflaması.

DPT'nin % 65 mesleki eğitim hedefinden uzaklaşılması.

AB hedefleri bulunan ülkemizin mesleki ve teknik eğitim alanındaki bu eksikliğin tarama sürecine olumsuz etki yapması.

Öğrenci potansiyelinin meslek liselerinden kaçmasıyla genel liselere öğrenci yığılması ve liselerde öğretim kalitesinin düşmesi.

Ülke kaynaklarının israf edilmesi ve verimliliğin düşmesi.

Niteliksiz ara eleman gücünün üretim maliyetine olumsuz etkisi ile oluşan istihdam sorununun artması.

AB ülkelerinde mesleki ve teknik eğitim yapıları incelendiğinde, eğitim programlarının iş piyasası ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde dizayn edildiği ve en önemlisi fen ve matematik temelli olduğu görülmektedir. Mesleki ve teknik eğitim öğrencilerinin, fen ve matematik düzeylerinin yüksek olması eğitim, ölçme, değerlendirme ve belgelendirmenin objektif şeffaf kriterler ile standart şekilde sağlanması sistemin başarısını da beraberinde getirmektedir. Müfredatın iş piyasasının beklentilerini karşılamaya yönelik dizayn edilmiş olması, istihdam sorununu çözmekte, mezunların büyük bir kısmı okul bitiminde alanlarında hemen iş bulabilmekte ya da haklarını yüksek öğretimde teknik alanlarda (fen, mühendislik eğitimi vb.) devam ettirebilmektedirler. Mezunların nitelikli olmaları ve nitelikli üretimin ancak nitelikli teknik elemanlar ile mümkün olabileceğini öngören AB ülkeleri, sisteme çift yönlü talep ortamını sağlayarak, mesleki ve teknik eğitimin % 65-70'ler seviyesine yükselmesi, doğal arz talep dengesini ortaya çıkarmıştır. Birlik ülkeleri, işgücünün ortak mesleki standartlara sahip olmalarıyla, elde edecekleri Euro Pass sertifikalarının, tüm üye ülkelerde geçerli olmasının, rekabeti de geliştireceğini hedeflemektedirler. AB'nin mesleki ve teknik eğitimdeki en önemli sorunu yaşlanan nüfus yapısıdır. İstatistikî veriler 2020'li yıllarda AB nüfusunun maksimum düzeyde yaşlanacağını

ortaya koymaktadır. Bu durumun sosyal güvenlik dengeleri konusunda büyük mali açıklar meydana getirebilecek olmasının yanında mevcut genç nüfusun arzu edilen bilgi toplumu hedeflerinin gerçekleştirileceği alanlarda değerlendirilecek olması AB'nin gelecekte mal ve hizmet üretiminde nitelikli ara eleman sıkıntısı çekeceğini göstermektedir. AB gelecekte ihtiyaç duyacağı nitelikli işgücünü üye veya aday doğu bloğu ülkeleri ile (muhtemelen) Türkiye'den karşılama yoluna gidecektir.

Bir ülkenin gelişmesi, sanayisinin gelişmesi, sanayinin gelişmesi, mesleki ve teknik eğitimin gelişmesi, mesleki ve teknik eğitimin gelişmesi ise meslek liselilere üniversiteye girişte uygulanan katsayı engelinin kaldırılmasıyla mümkün olabilecektir. Dolayısıyla, Avrupa Birliği stratejilerinin gerçekleştirilmesi için, üye ve aday ülkeler mesleki ve teknik eğitim sistemlerinde öngörülen, ortak standartların yükseltilmesi hedefine yönelik olarak, ülkemizde de uygulanmaya çalışılan mesleki eğitimi geliştirilmesi projesinin başarılı olması, yürürlükteki katsayı ayrımcılığı nedeniyle mümkün görülmemektedir.

2.6.8 PLANLAMA

Planlama; her alanda elimizdeki kaynakların en verimli şekilde kullanılmasına yönelik bir araç olarak tanımlanabilir. Eğer amacımız herhangi bir şeyin gelişmesini sağlamaksa bir planlama sürecine girmeli ve plan çerçevesinde sistematik hareket etmeliyiz. Aksi taktirde amacımıza ulaşamayacağımız gibi, daha geri adım atmış da olabiliriz. Bu nedenle planlama geleceği görmek için kaynak ve görev dağılımlarını içeren bir araç niteliği taşır.

2.6.8.1 EĞİTİM PLANLAMASI

Eğitim planlaması, beşeri yeteneklerin geliştirilmesi ile yerel, bölgesel ya da ülke genelinde ekonomik, kültürel ve toplumsal kalkınmanın gerçekleşmesine katkıda bulunabilecek nitelikte; eğitim imkânı oluşturan ve kamuoyu katılımını sağlayan, hem kamu alanına hem de özel alana hitabeden, eğitim bilim ve tekniği ölçütleri ile oluşturulan sürekli, ekonomik, yönetsel ve koordineli bir şekilde gerçekleşen bir süreçtir.

2.6.8.2 EĞİTİM PLANLAMASI İLKELERİ

Eğitim planlaması gelişmişlik düzeyine ulaşmada çok önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle üzerinde çalışılırken bir takım ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır. Bu ilkeleri kısaca şöyle ifade edebiliriz:

Sosyo-ekonomik anlamda her düzey göz önünde bulundurularak verimlilik esasına dayalı olarak herkese ulaştırılmalıdır.

Geribildirimlerin oluşması için geçecek süre iyi hesaplanmalıdır.

Her alanda uygulanan planlarla bir bütünlük oluşturmalıdır.

Esnek olmalıdır.

Kurumlarla ve kurumlar arası koordinasyon sağlanmalıdır.

Geçmişe dayalı birikimlerden yararlanılmalıdır.

Planlama ile bir yapı sadece bu işle ilgilenmelidir.

Çözümlerin kısa, orta ve uzun vadeli olarak belirlenmesinde objektif olunmalıdır.

2.6.8.3 PLANLAMA MODELLERİ

2.6.8.3.1 İNSANGÜCÜ MODELİ

Bu modelde toplumsal kalkınma için gerekli insangücü ihtiyacının oluşturulması hedef olarak belirlenir ve bu hedef üzerinden hareketle dengeli bir gidişat için haritalar oluşturulur. Süre olarak uzun vadeli bir plandır.

2.6.8.3.2 SOSYAL TALEP MODELİ

Bu modelde hedef eğitim imkanlarını insanlara eşit bir şekilde ulaştırmaktır. basit ve genişletilmiş sosyal talep modellerinden bahsetmek mümkündür.

2.6.8.3.3 MALİYET-FAYDA ANALİZİ MODELİ

Bu modelde eğitim bir yatırım olarak görülür. Eğitimden elde edilecek yararlar ile maliyet karşılaştırılmalı, analiz edilmelidir. Bu analiz ile elde edilen veriler planlamanın kaynağını oluşturur. Bu kaynak hem görev dağılımını belirlemede hem de ileriye görmede yardımcı olur.

Not: MİADAP Eğitim Planlaması için bu modellerin hiçbiri tam olarak, bire bir geçerli değildir. Fakat bu üç modelin farklı oranlarla birleşerek oluşturduğu yeni bir modelden bahsedilebilir. İnsangücü modeli bölgesel (EMA BÖLGESİ) olarak ele alınarak mevcut istihdam alanlarına yönelik, ekonomik bir harita oluşturmakla beraber, harita üzerindeki detaylar ve taktikler maliyet-fayda analizi modeli ile oluşturulmuştur. Sosyal talep modeli ise, plana dolayısıyla gelişime engel olabilecek her türlü spekülasyona karşı planın her yerinde bulunan, plana bir kalkan oluşturacak nitelikte barındırılmaktadır.

2.6.8.4 EĞİTİMDE PLANLAMA SORUNLARI

Ülkemizde eğitim planlaması konusunda çok az uzman yetişmesi ve yetişenlerin bir çoğunun beyin göçü ile yurt dışına gitmeleri

Ülkemizdeki yerleşim düzensizliği ve metropollere olan hızlı göç

Üniversiteler tarafından hazırlanan bilimsel raporların MEB tarafından yeterli düzeyde kullanılmaması

Planı uygulayacak olanların planın hazırlanması sırasında yeterince katılmaması

Koordinasyon eksikliği

Programların geçmişe dönük hazırlanması

2.6.9 MALATYA'DA MEVCUT EĞİTİM DURUMU

İlimizdeki eğitim ve öğretim kurumlarını iki ana başlıkta incelememiz gerekir. Bunlardan birincisi Örgün eğitim kurumu ikincisi ise Yaygın eğitim kurumudur.

2.6.9.1 İLK VE ORTA DERECELİ ÖRGÜN EĞİTİM KURUMLARI

Örgün Eğitim Kurumları kendi arasında Okul öncesi, İlköğretim ve Ortaöğretim okulları ile Özel Eğitim, Özel Öğretim ve Özel yurt ve pansiyonlar şeklinde incelenecek olup ilk ele alıp inceleyeceğimiz kurum Okul Öncesi olacaktır.

2.6.9.1.1 Okul Öncesi

2005–2006 Öğretim yılında, İlimizde; Bağımsız 16 ana okulu olup bunlardan 11'i Resmi Bağımsız Anaokulu ve 5'ü Özel Bağımsız

Anaokuludur. Genel, mesleki ve teknik liseler bünyesinde 8 adet ana sınıfı bulunmaktadır. İlköğretim okulu bünyesinde 165, 6 Özel İlköğretim Bünyesinde Anasınıfı olup ayrıca diğer kamu kurum ve kuruluşlarında 3 adet olmak üzere toplam 198 Okul Öncesi Eğitim kurumu bulunmaktadır. (BKNZ: TABLO–1)

2.6.9.1.2 İlköğretim Okulları

Örgün Eğitim Kurumlarının ikincisini İlköğretim Okulları teşkil etmektedir. İlimiz düzeyinde toplam 625 İlköğretim okulunda, 115614 Öğrenci eğitim görmektedir. Bu okullarımızdan 98 okulumuzda ikili eğitim öğretim yapılırken, 527 okulumuzda normal eğitim yapılmaktadır. Birleştirilmiş sınıflı Eğitim öğretim uygulaması bir derslikte birden fazla şubenin eğitim ve öğretime tabi tutulduğu bir öğretim şekli olup öğrenci potansiyeli yeterli olmayan yerleşim birimlerimizde uygulanmaktadır. Bazı yerleşim birimlerimizde ise öğrenci olmasına karşın o yörede yeterli okul, derslik veya öğretmen bulunamayışı nedeniyle de **taşınmalı eğitim** ve öğretime geçilmiştir. İlimizde, 2005–2006 Eğitim Öğretim yılında belirlenen 90 merkez okula 2450'si birinci kademe ve 5734'ü ikinci kademe olmak üzere toplam 8184 öğrenci taşınmaktadır. Bu öğrencilerin 4112'si erkek 4072'si kızdır. İlköğretimde okullaşma oranı % 83'dür.

2.6.9.1.3 İlköğretim Okulları Okul, Öğrenci, Öğretmen, Derslik ve Lojman Sayıları

2005–2006 Öğretim yılında faal olan resmi İlköğretim okullarımızdan 527 okulumuzda normal eğitim yapılmakta iken 98 okulda ikili öğretim yapılmaktadır. Normal öğretim yapan okulların 61'i şehirde, 466'sı kasaba ve köylerde bulunmaktadır. İkili öğretim yapan okulların ise 60'ı şehirde 38'i kasaba ve köylerdedir. Bu okullarımızdaki toplam 115614 öğrenciden % 43'ü olan 49533 öğrenci normal öğretim ; %57'si olan 66081 öğrenci ise ikili öğretimde eğitim görmektedir. Bu okullarımızda 2846 sınıf, 2342 branş, 103 okul öncesi eğitimi öğretmeni olmak üzere toplam 5291 öğretmen görev yapmaktadır. (BKNZ: TABLO–2)

2.6.9.1.4 Orta Öğretim

Örgün eğitim kurumlarından üçüncüsünü Ortaöğretim kurumları teşkil etmektedir. İlimizde 55'ü Genel 33'ü Mesleki ve teknik lise olmak üzere 88 adet orta öğretim kurumu bulunmakta olup bu okulların 65'ı şehirde 23 tanesi de köyde yer almaktadır. Ortaöğretim kurumlarındaki toplam öğrenci sayısı 37922 olup Genel, mesleki ve teknik liselerdeki öğretmen sayısı 2373 dır. Okullaşma oranı % 62'dir. (BKNZ: TABLO-3)

2.6.9.1.5 GENEL LİSELER

İlimizde beş'i özel olmak üzere toplam 55 Genel lise bulunmakta olup bu okullarda toplam 29525 öğrenci öğrenim yapmaktadır.

Genel liselerde bir dersliğe düşen öğrenci sayısı 39 olup, Şehirde 46, köy de ise 17'dir. Genel liselerde okullaşma oranı % 49 dur. (BKNZ: TABLO-3)

2.6.9.1.6 MESLEKİ VE TEKNİK LİSELER

İlimizde toplam 33 mesleki ve teknik lise olup bu okullardaki öğrenci sayısı 8397'dir.

Mesleki ve teknik liselerde bir dersliğe düşen öğrenci sayısı şehirde ve köyde 19'dur. Mesleki ve teknik liselerde okullaşma oranı % 14' dir.

Genel ve mesleki liselerimizde 2001-2002 öğretim döneminde 29829 öğrenci var iken bu sayı 2005-2006 öğretim yılında ortalama % 21 artışla 37922 sayısına ulaşmıştır. (BKNZ: TABLO-3)

2.6.9.1.7 Özel Eğitim

İlimizde bir adet İşitme Engelliler İlköğretim Okulu olup 107 öğrencisi ve 21 öğretmeni vardır. Ayrıca 6 adet Eğitim uygulama okulu ve mesleki eğitim merkezi olup 281 öğrencisi 70 öğretmeni bulunmaktadır.

2.6.9.1.8 ÖZEL ÖĞRETİM

Milli Eğitim Bakanlığından kurum açma ve öğretime başlama izni alarak faaliyet gösteren; Üniversiteye, Anadolu ve fen lisesine hazırlık, takviye ve bütünleme kurslarının açıldığı 42 dersane, 22 özel daktilo, bilgisayar, yabancı dil, muhasebe vb. kursları; 18 özel Motorlu Taşıt sürücüleri kursu ile 6 özel ilköğretim, 5 özel lise ve 5 özel Anaokulu ile 1 Özel Eğitim Okulu bulunmaktadır.

İlimizdeki tüm özel öğretim kurumlarının kurum açma, öğretime başlama ile ilgili iş ve işlemler, yönetici, öğretmen, uzman-usta öğretici ve diğer personelin atama, ayrılma, adaylık gibi özlük işlemlerinin yanı sıra bu kurumları ile yapılan tüm yazışmalar bu şube tarafından yürütülmektedir.

İlimizde 36 il merkezinde ve 6 ilçelerde toplam 42 Özel Dersane, 14 il merkezinde ve 4 ilçelerde toplam 18 Özel Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursu, 21 il merkezinde ve 1 ilçelerde toplam 22 Özel Bilgisayar,yabancı dil kursu ve öğrenci etüt merkezi, 3 il merkezinde ve 3

ilçelerde toplam 6 Özel İlköğretim okulu, 1 il merkezinde ve 4 ilçelerde toplam 5 Özel lise, 5 il merkezinde olmak üzere toplam 5 Özel Okul Öncesi Eğitimi, 1 il merkezinde Özel Eğitim Okulu olmak üzere toplam 99 özel öğretim kurumu bulunmakta olup, İlimiz, özel öğretim kurumları sayısı bakımından doğu illeri içerisinde ilk sıralarda yer almaktadır.

İlimizde :

- * 5 Özel lisede 75 öğretmen görev yapmakta ve 806 öğrenci öğrenim görmektedir.
- * 6 Özel İlköğretim Okullarında 117 öğretmen görev yapmakta ve 1396 öğrenci öğrenim görmektedir.
- * 5 Özel Okul Öncesi Eğitimi Okullarında 209 öğrenci öğrenim görmektedir
- * 1 Özel Eğitim Okulunda 29 öğrenci öğrenim görmektedir

İlimizde özel okullara duyulan yoğun ilgiye rağmen özel okul sayısı ihtiyaca cevap vermeye yeterli değildir.

İlimizde :

- * 42 özel Dershanede 656 Öğretmen görev yapmakta ve 15718 öğrenci öğrenim görmektedir.
- * 18 Özel M.T.S.Kurslarında 269 Öğretmen görev yapmakta ve 8431 öğrenci öğrenim görmektedir.

22 Özel Öğrenci Etüt ve Kurslarında 122 Öğretmen görev yapmakta ve 5013 öğrenci öğrenim görmektedir.

2.6.9.1.9 ÖZEL YURT VE PANSİYONLAR

Yüksek Öğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu Üniversite ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait Yurtlar ve Resmi okullar bünyesinde bulunan Yurt ve Pansiyonlar dışında Dernek ve Vakıflara ait 2318 yatak kapasiteli 24 adet özel Öğrenci Yurt ve Pansiyonu vardır. Bu Yurt ve Pansiyonlarda barınan öğrenci sayısı ise 1390' dır.

2.6.9.1.10 Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Pansiyon Ve Yatılı Okullar

Merkez ve ilçelerde Müdürlüğümüze bağlı olan 29 ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında 6165 yatak kapasitesi mevcut olup, bu kurumlarımızda barınan öğrenci sayısı 4644' dır. (BKNZ: TABLO-5)

2.6.9.2 YAYGIN EĞİTİM HİZMETLERİ

2.6.9.2.1 Halk Eğitim Merkezleri

İlimizin 13 ilçesinde de Halk Eğitim Merkezleri mevcut olup merkez ilçe ile birlikte 14 Halk Eğitim Merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerimizde 2004-2005 Eğitim Öğretim Yılında 86

dalda toplam 1050 kurs açılmış olup bu kurslara 9899 kadın, 8346 erkek olmak üzere toplam 18245 kursiyer katılmış olup, bu kurslarda 8253 erkek, 9598 kadın belge almaya hak kazanmışlardır. (BKNZ: TABLO-6)

2.6.9.2.2 Eğitim Merkezi-Çiraklık Eğitim Merkezi

İlimiz merkez ilçede bir adet Mesleki Eğitim Merkezi bulunmaktadır. Merkezimizde 2004-2005 yılında 54 kursa 897 çirak, 59 kursa 610 Kalfa eğitime devam etmiş bunlardan 300 kişiye Kalfalık belgesi 120 kişiye Ustalık belgesi, 357 kişiye Usta Öğreticilik belgesi ve 3 kişiye İş Yeri Açma belgesi verilmiştir.

2.6.10 GZFT (SWOT) ANALİZİ

2.6.10.1 GÜÇLÜ YÖNLER

1-İlimizin, Sosyo-ekonomik durumunun komşu illere göre daha iyi olması

2-İl genelinde, yeterli yönetici ve öğretmen potansiyeli

3-Lisansüstü eğitim yapmış çok sayıda öğretmen, yönetici ve ilköğretim müfettişinin olması (200'den fazla öğretmen yönetici, 12 İlköğretim müfettişinin yüksek lisans, 7 Doktora yapan öğretmenin bulunması.)

4- Milli Eğitim Müdürlüğünün değişime ve yenileşmeye yönelik çalışması.

5-Bilgi birikimine sahip çok sayıda yönetici, öğretmen ve müfettişlerimizin bulunması

6-Okul türleri açısından zengin olması (Bilim sanat merkezi, özel eğitim okulları, mesleki okullar, özel öğretim kurumları vb.)

7-Bakanlığımızın eğitimde AR-GE çalışmalarında kullandığı okulların (MLO) ilimizde bulunması

8-Öğrenci potansiyeli

9-Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı kurumların ve birimlerin proje üretmeye yönelik çalışmaları.

10- Bakanlığın Avrupa Birliği Eğitim Programları Projelerinde ülke genelinde en çok proje üreten ve kabul gören iller arasında olması.

11-Milli Eğitim Müdürlüğünün ve bağlı kurumların bilişim teknolojisine sahip olması.

12-Ulusal eğitime destek kampanyasının artması ve başarı ile devam etmesi.

13-Mesleki ve teknik okulların, atölye ve laboratuvarlarının yeterli donatıma sahip olması

14-Genel lise ve mesleki teknik liseleri bir bütün olarak yeni bir yapıya kavuşturmayı amaçlayan MEGEP projesinin uygulandığı 30 ilden birisi olması

2.6.10.2 ZAYIF YÖNLER

- 1-Fiziki şartların güncel ihtiyaçlara uygun olarak geliştirilememesi (Normal eğitime geçilememesi ve sınıf mevcutlarının 30 standardına kavuşturulamaması)
- 2-İl Milli Eğitim Müdürlüğünün binasının ihtiyaca cevap vermemesi
- 3-Üst yönetimde, kurumu oluşturan birim amirlerinin sık değişimi
- 4- Sık olarak mevzuatta gerçekleşen değişimler
- 5-Performansa dayalı bir değerlendirme eksikliği ve yeterli bir yaptırımın olmaması
- 6-Kurum personelinin yeterince kendini güncelleştirecek çalışma yapmaması, il ve ilçeler düzeyinde meslek içi eğitimin yetersizliği
- 7-Eğitim konusuna, öğretim kadar önem verilmemesi, özellikle bütün beklentilerin öğretim üzerine odaklanması, sosyal faaliyetlere gerekli kadar yer verilmemesi
- 8-Mazeret grubundan atanan personelin, (merkez dışında görev yapanların) mazeretleri nedeni ile mahallinde ikamet etmemeleri
- 9-Kurum ve bağlı okul/kurumlar arasındaki iletişim (yazılı ve sözlü) yetersizliği ve hantallığı
- 10- İletişim kanallarının çift yönlü açık olmayışı
- 11- Bazı Kurum yöneticilerinin vekil olması ve öğretmenlik eğitimi almayan kişilerin ücretli-vekil öğretmen olarak çalıştırılması
- 12-Milli Eğitim Müdürlükleri bütçesinin, İl Özel İdaresinin inisiyatifine bırakılması
- 13- Hizmet içi eğitimlerin amacına uygun yapılmaması, uygulamaların denetlenmemesi
- 14- Okullarda öğrenci sayılarının dengesizliği,
- 15- Değişen öğretim programlarının eğitimcilere yeterince anlatılamaması, çalışanlarca anlaşılmaması.
- 16-TKY ile ilgili istenen çalışmaların yeterli seviyeye getirilememesi
- 17- Kurumların girişlerinde danışma birimlerinin kurulmamış olması veya işler hale getirilememesi
- 18- Denetim ve teftiş hizmetlerinin rehberlik ağırlıklı olmaması
- 19- Eğitim çalışanlarının önemli bir kısmının akademik çalışmalar yapmaması, kendilerini yenilememesi
- 20- Eğitim konusunda medyanın etkin kullanılamaması

- 21-Performans değerlendirmesinin yapılmaması
- 22- Özel Öğretim kurumlarında kaçak, izinsiz öğretmen çalıştırılması
- 23- Etüt ve Kurs merkezlerinin yasal amaçları doğrultusunda çalıştırılmaması
- 24- Mesleki Teknik eğitimde kullanılan araç ve gereçlerin günümüz teknolojisine uygun olarak yenileyememek
- 25- İlimizin ÖSS ve OKS de istenen başarı düzeyine olmaması
- 26-İlimizde, Fen ve Anadolu Liselerinin yeterli sayıda olmaması
- 27- Okullardaki, rehberlik hizmetlerinin “Gelişimsel Rehberlik” anlayışına uygun her öğrenciye yönelik bir hizmet değil, sorunlu öğrencilere yönelik yapılması
- 28- Zorunlu olmaması dolayısı ile okul öncesi eğitime yeterince önem verilmemesi
- 29- Okul Öncesi binalarının yetersizliği, çocukların ihtiyacına uygun yapılmaması
- 30- Okullarca gerçekleştirilen sosyal faaliyetlere kurum tarafından yeterince destek verilmemesi
- 31- Kurum personelinin performans değerlendirmesinde bilimsel ölçütlere yer verilmemesi
- 32- Kurumca, uzun süre aynı yerde görev yapan okul müdürlerinin ve diğer okul yöneticilerinin görev yerlerinin değiştirilmemesi.
- 33-Okul/kurum yönetimlerinde, normlar değil değerlerin baz alınması
- 34-İlköğretim sonundaki yöneltme çalışmalarının bağlayıcılığının bulunmaması
- 35-Mezunların üst öğretim kurumlarda ve iş hayatında izlenememesi

2.6.10.3 FIRSATLAR

- 1- İl genelinde, velilerin eğitime olumlu yaklaşımı ve duyarlılığı
- 2-İlimizde, bünyesinde Eğitim Fakültesinin de bulunduğu üniversitenin fiziksel yapısı ve eğitim düzeyi ile iyi durumda olması, mesleki eğitime yönelik yüksek okul ve bölümlerin bulunması
- 3-İkinci Ordu Komutanlığının bulunması (eğitime destek vermesi)
- 5-İl dışındaki hayırsever ve imkân sahibi işadamı hemşerilerin bulunması
- 6-Sanayi açısından çevre illere göre gelişmiş olması

7-Geçmiş yıllarda yetişmiş, bürokrat, devlet adamı vb. her alanda yetişmiş insan potansiyeline sahip olması

8-Doğu ve batı arasında ulaşım noktasında bulunması (Havayolu-Karayolu-Demiryolu-Feribot)

9-İlimiz Mülki Amirlerinin eğitime önem vermeleri

10-Eğitim ile ilgili çeşitli kampanyaların olması, AB ve Dünya Bankası desteklediği eğitim projeleri

11-Malatya'da iklim koşullarının güzelliği ve ulaşım kolaylığı.

12-Eğitimle ilgilenen sivil toplum örgütlerinin çokluğu ve duyarlılığı

13-Yerel basının ve televizyonların eğitime desteği ve duyarlılığı

14-Genel bütçeden Milli Eğitime ayrılan payın her yıl artıyor olması

15-Çeşitli Bakanlıklarda Malatyalı üst düzey yöneticilerin fazla olması.

16-Okul yapımına uygun, ilimizde yeterince hazine arazilerinin bulunması

17-Müfredat Programlarının günün ihtiyaçlarına uygun hale getirme çalışmaları

18-İlimizde birden fazla organize sanayi bölgesinin bulunması, uygulama amaçlı mesleki eğitime destek vermeleri

19-İlimizin doğalgaza kavuşacak olması (bu alanda istihdam ihtiyacına dayalı yeni eğitim programları nedeni ile meslek liselerinin önemi artacak ve okul/kurumların ısınma sorunlarına çözüm getirmesi)

2.6.10.4 TEHDİTLER

1-İlimize dışarıdan yoğun göç alması ve il içi nüfus sirkülasyonunun yaşanması

2-Sık mevzuat değişikliği ve bunun yeterince anlaşılabilmesinden kaynaklanan aksaklıklar ve yaşanan karmaşa

3-Öğretmenlerin özlük haklarındaki yetersizlikler

4-Velilerin sınav kaygıları nedeni ile eğitim değeri olmayan salt sınav merkezli yersiz beklentileri

5-Okullarımızda sosyal-kültürel faaliyetlere yeterince yer verilememesi nedeni ile öğrencilerin okul dışında kontrolsüz oluşumlara yönelmesi

6- Yetersiz istihdam ve müdürlük ve bağlı okul/kurumlardaki destek personel yetersizliği

- 7- Medyanın eğitim/öğretim ve öğrenciler üzerindeki olumsuz etkileri
- 8- İlimizin jeolojik konumu ve binaların depreme dayanıklılıklarının belirlenmemiş olması
- 9- Dış çevreden Milli Eğitime bağlı kurumlara yönelen şiddete dayalı oluşumlar ve zararlı alışkanlıklar
- 10- Belediyeler tarafından imar planında yeterli okul alanlarının ayrılmaması
- 11-İşadamlarının ucuz olması dolayısı ile vasıfsız işgücüne yönelmeleri nedeni ile mesleki eğitime yönelmeyi olumsuz etkilemesi
- 12-Yöneticiler ve toplum nezdinde, eğitim sorunlarının çözümü konusunda, eğitimcilerin görüşlerine ikinci planda yer verilmesi
- 13-Velilerin, sahip olduğu ön yargılar nedeni ile çocuklarının gerçek yetenek ve potansiyellerini dikkate almadan yönlendirmeleri, meslek liselerinin boş kalması, genel liselere yığılmaların olması
- 14-ÖSS sınav sisteminde sadece akademik başarının ölçülmesi, meslek lisesi mezunlarına farklı katsayı uygulanması (Kynk-6)

2.6.11 PROBLEMATİK SEVİYE İÇİN ÖRNEK KONULAR

Malatya’da Mevcut İşgücüne Dayalı Mesleki Eğitim Kompleksi

Malatya’nın Eğitim Orta Merkezi Haline Getirilmesi

2.6.12 SONUÇ

Eğitimin en genel ifadesi ile başlanarak, dünya üzerinde en etkin akım ve gelişmeler ile Türkiye’deki eğitimin genel durumu en özet hali ile ele aldığımız bu çalışmanın asıl hedefi; Malatya ve bölgesine yönelik eğitim potansiyeli hakkında bilgi edinmek ve EMA bölgesine yönelik eğitim planlamasının diğer aşamaları için gerekli verileri, fikirleri ve daha önceden yapılmış çalışmaları edinmektir.

Araştırma süresi boyunca elde edilenlere bakılırsa Malatya eğitim potansiyeli çevre illere göre iyi bir durumda. Fakat yüzyıllarca savaş ve sınır bölgesi olmasına rağmen çevresine göre çok daha iyi bir bölge olan EMA Bölgesi, bu gün Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde neden daha iyi bir yerde değil? Neden ulaşmak istediğimiz rakamlara, seviyelere sahip değil? ...

Bu sorulara bakıp çok da konuşmaya, düşünmeye gerek yok. Oturduğumuz yerden konuşmanın da kimseye faydası yok. Yapmamız gereken; kalkınmanın, gelişimin ancak eğitimle mümkün olacağı bilinciyle, planlı ve programlı bir şekilde hareketle, yapabileceğimizin en iyisini yapmak.

Başka çıkar yolumuz var mı...

2.6.13 KAYNAKLAR

(Kynk-1) : ÖZYAKIŞIR,DENİZ , “BİLGİ TOPLUMU” (İktisat-Yüksek Lisans Öğrencisi Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Ana Bilim Dalı)
(Kynk-2) : KİPRİTÇİOĞLU, A., İktisadi Büyümenin yeni Belirleyicileri ve Yeni Büyüme Modellerinde Beşeri Sermayenin Yeri, A. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi Cilt: 53; No: 1-4. 1998.
(Kynk-3) : KARAGÜL, Mehmet, "Beşeri Sermayenin Ekonomik Büyümeyle İlişkisi ve Etkin Kullanımı" Akdeniz Üniv.I.I.B.F. Dergisi (5) 2003
(Kynk-4) : BARRO, R. J., Human Capital and Growth in Cross-Country Regression, Harvard University, 1998.
(Kynk-5) : ERKAN, Hüsnü, Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme, Türkiye İş bankası Kültür Yayınları, 4.Baskı, Eylül 1998
(Kynk-6) : (Malatya ile ilgili veriler Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü resmi sitesinden alınmıştır.) “ http:// Malatya.meb.gov.tr ”

2.6.14 EK TABLOLAR

82. 2005-2006 MALATYA İL GENELİ OKUL ÖNCESİ; OKUL, DERSLİK,ŞUBE ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ DURUMU

İLÇESİ	Okul sayısı	Derslik sayısı	Şube sayısı	Öğretmen sayısı	Usta Öğretici	Öğrenci sayısı		
						Erkek	Kız	Toplam
GENEL TOPLAM	198	290	299	170	172	2762	2502	5264
MERKEZ	77	164	174	133	78	1812	1583	3395
AKÇADAĞ	18	18	18	3	15	121	130	251
ARAPGİR	5	6	6	4	3	46	45	91
ARGUVAN	2	2	2	1	1	17	9	26
BATTALGAZİ	6	6	6	0	0	57	39	96
DARENDE	15	15	15	3	13	132	114	246
DOĞANŞEHİR	21	22	22	7	16	153	173	326
DOĞANYOL	5	5	5	0	5	36	29	65

İLÇESİ	Okul sayısı	Derslik sayısı	Şube sayısı	Öğretmen sayısı	Usta Öğretici	Öğrenci sayısı		
						Erkek	Kız	Toplam
HEKİMHAN	6	6	7	6	5	46	57	103
KALE	4	4	4	1	3	28	21	49
KULUNCAK	3	3	3	1	1	23	27	50
PÜTÜRGE	6	7	7	4	4	34	43	77
YAZIHAN	11	11	11	1	10	82	67	149

83.2005–2006 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI İLÇELERE GÖRE İLKÖĞRETİM OKULLARI, ÖĞRENCİ, DERSLİK VE DERSLİK BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYILARI

İLÇE ADI	OKUL SAYISI			ÖĞRENCİ SAYISI			DERSLİK SAYISI			ÖĞRETMEN SAYISI			DERSLİK BAŞINADÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI			ÖĞRETMEN BAŞINADÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI			Olması Gereken Derslik Sayısı	Derslik İhtiyacı
	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM		
MERKEZ	87	76	163	10207	63628	73835	341	1279	1620	497	2736	3233	30	50	46	21	23	23	2461	841
AKÇADAĞ	57	6	63	3510	1171	4681	223	50	273	189	59	248	16	23	17	19	20	19	156	
ARAPGİR	14	3	17	252	1074	1326	27	50	77	6	53	59	9	21	17	42	20	22	44	
ARGUVAN	9	1	10	580	387	967	43	16	59	33	19	52	13	24	16	18	20	19	32	
BATTALGAZİ	19	10	29	2099	3279	5378	92	88	180	115	151	266	23	37	30	18	22	20	179	
DARENDE	49	5	54	3793	1759	5552	214	85	299	149	98	247	18	21	19	25	18	22	185	
DOĞANŞEHİR	35	5	40	4443	1685	6128	187	76	263	166	88	254	24	22	23	27	19	24	204	
DOĞANYOL	10	2	12	421	275	696	27	12	39	17	10	27	16	23	18	25	28	26	23	
HEKİMHAN	35	4	39	1278	1679	2957	103	46	149	65	70	135	12	37	20	20	24	22	99	
KALE	17	1	18	557	319	876	45	11	56	35	15	50	12	29	16	16	21	18	29	
KULUNCAK	19	1	20	975	432	1407	62	16	78	34	19	53	16	27	18	29	23	27	47	
PÜTÜRGE	98	3	101	3418	932	4350	171	37	208	89	42	131	20	25	21	38	22	33	145	

İLÇE ADI	OKUL SAYISI			ÖĞRENCİ SAYISI			DERSLİK SAYISI			ÖĞRETMEN SAYISI			DERSLİK BAŞINADÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI			ÖĞRETMEN BAŞINADÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI			Olmazı Gereken Derslik Sayısı	Derslik İhtiyacı
	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM	KÖY	ŞEHİR	TOPLAM		
YAZIHAN	28	1	29	1772	499	2271	99	18	117	94	23	117	18	28	19	19	22	19	76	
YEŞİLYURT	27	3	30	4142	1048	5190	203	37	240	260	56	316	20	28	22	16	19	16	173	
İL TOPLAMI	504	121	625	37447	78167	1E+05	1837	1821	3658	1749	3439	5188	20	43	32	21	23	22	3854	841

84. YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARI İLE PANSİYONLU İLKÖĞRETİM OKULLARININ ÖĞRENCİ SAYILARI

(1 Ekim 2005 Tarihi İtibariyle)

SIRA NO	OKULUN BULUNDUGU			OKULUN ADI	TELEFON NO	PANSİYON KAPASİTESİ			DERSLİK SAYISI	YATILI ÖĞRENCİ SAYISI			GÜNDÜZLÜ ÖĞRENCİ SAYISI			TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI		
	İL		İLÇE			T	E	K		E	K	T	E	K	T	E	K	T
1	180757	YİBO	AKÇADAĞ	AKÇADAĞ Y.İ.B.O	4171024	400	280	120	12	147	77	224	13	33	46	160	110	270
2	865426	YİBO	ARAPGİR	75.YIL İMKB Y.İ.B.O	8113854	400	240	160	25	192	163	355	33	49	82	225	212	437
3	266449	YİBO	ARGUVAN	TATKINIK Y.İ.B.O	7781066	200	100	100	9	77	76	153	16	7	23	93	83	176
4	180184	YİBO	BATTALGAZİ	BATTALGAZİ Y.İ.B.O	8413909	570	380	190	15	339	167	506	62	46	108	401	213	614
5	847480	YİBO	HEKİMHAN	75.YIL İMKB Y.İ.B.O	7133639	400	240	160	17	198	149	347	1	0	1	199	149	348
6	181738	YİBO	PÜTÜRGE	PÜTÜRGE Y.İ.B.O	5612898	510	330	180	15	273	220	493	1	3	4	274	223	497
7	865774	PİO	PÜTÜRGE	TEPEHAN P.İ.O	5644508	200	132	68	10	107	69	176	153	177	330	260	246	506
GENEL TOPLAM						2680	1702	978	103	1333	921	2254	279	315	594	1612	1236	2848

85. PANSİYONLU ORTA ÖĞRETİM KURUMLARI ÖĞRENCİ SAYILARI

(1 Ekim 2005 Tarihi İtibariyle)

SIRA NO	OKULUN BULUNDUGU			OKULUN ADI	TELEFON NO	PANSİYON KAPASİTESİ			DERSLİK SAYISI	YATILI ÖĞRENCİ SAYISI			GÜNDÜZLÜ ÖĞRENCİ SAYISI			TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI		
	İL		İLÇE			T	E	K		E	K	T	E	K	T	E	K	T
1	180828	ETÖĞ	AKÇADAĞ	AKÇADAĞ CPL	4171333	192	192		11	175		175	23	5	28	215	5	220
2	346373	ÖYGM	AKÇADAĞ	AND.ÖĞRET MEN LİSESİ	4171033	315	315		25	240		240	0	61	61	267	61	328
3	180924	ETÖĞ	ARAPGİR	ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ	8113022	200	200		5	110		110	0	0	0	134	0	134
4	354473	ETÖĞ	ARGUVAN	ARGUVAN CPL	7712013	87	87		16	87		87	65	90	155	152	90	242
5	269478	DÖGM	BATTALGAZİ	İMAM-HATİP LİSESİ	8412847	249	249		21	229		229	0	0	0	236	0	236
6	905062	ETÖĞ	DARENDE	METEM	6151525	210	160	50	17	153	47	200	81	32	113	241	82	323
7	181488	DÖGM	DOĞANŞEHİR	İMAM-HATİP LİSESİ	5171019	100	100		16	19		19	0	6	6	27	6	33
8	905074	KTÖĞ	DOĞANŞEHİR	METEM	5171303	144	144		15	116		116	25	34	59	169	34	203
9	181606	OÖGM	HEKİMHAN	HEKİMHAN LİSESİ	7131013	144	144		13	116		116	84	201	285	228	201	429
10	181667	DÖGM	HEKİMHAN	İMAM-HATİP LİSESİ	7131118	120	120		12	94		94	0	28	28	77	28	105
11	234370	OÖGM	KULUNCAK	KULUNCAK LİSESİ	6812240	94	94		10	94		94	54	90	144	148	90	238
12	868288	OÖGM	MERKEZ	AND.GÜZEL SANATLAR LİS.	2382227	70	34	36	8	34	26	60	41	35		75	71	146
13	180434	DÖGM	MERKEZ	İMAM-HATİP LİSESİ	3212723	150	150		38	150		150	178	516	694	328	516	844
14	180471		MERKEZ	İŞİTME ENG.İ.Ö.O	3614769	120	80	40	11	67	40	107	0	0	0	67	40	107
15	180351	OÖGM	MERKEZ	MALATYA ANADOLU LİSESİ	3111397	209	116	93	24	116	93	209	282	236	518	398	329	727
16	180363	OÖGM	MERKEZ	MALATYA FEN LİSESİ	2380151	186	136	50	16	92	20	112	100	77	177	236	127	363
17	180280	OÖGM	MERKEZ	MALATYA LİSESİ	3263752	100	100		27	80		80	1090	853	1943	1190	853	2043
18	962310	OÖGM	MERKEZ	MALATYA SPOR LİSESİ	3112323	88	64	24	4	77	11	88	16	0	16	80	12	92

(1 Ekim 2005 Tarihi İtibariyle)

SIRA NO	OKULUN BULUNDUGU			OKULUN ADI	TELEFON NO	PANSİYON KAPASİTESİ			DERSLİK SAYISI	YATILI ÖĞRENCİ SAYISI			GÜNDÜZLÜ ÖĞRENCİ SAYISI			TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI		
	İL		İLÇE			T	E	K		E	K	T	E	K	T	E	K	T
19	180196	OÖGM	MERKEZ	SÜMER LİSESİ	2128018	97	97		21	97		97	955	663	1618	1052	663	1715
20	181775	ETÖG	PÜTÜRGE	ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ	5612223	200	200		8	104		104	0	0	0	106	0	106
21	181895	DÖGM	YEŞİLYURT	İMAM-HATİP LİSESİ	4813280	60	60		24	47		47	3	6	9	63	6	69
22	907107	ETÖG	YEŞİLYURT	METEM	4812120	240	240		9	219		219	38	0	38	278	0	278
GENEL TOPLAM						3375	3082	293	351	2516	237	2383	2994	29275	5845	5767	3214	8634

86. HALK EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRLÜKLERİNCE AÇILAN KURSLAR VE KURSIYER SAYISI

Kurs Türü	Kurs Sayısı	Başlayan			Bitiren		
		E	K	T	E	K	T
Sosyal ve Kültürel Kurslar	350	4284	3797	8081	4284	3797	8081
Mesleki Kurslar	490	3627	4104	7731	3627	4104	7731
I. Kademe Okuma-Yazma Kursu	192	285	1814	2099	210	1614	1824
II. Kademe Kursları (İlkokul Denkliği)	19	150	94	244	132	83	215
Okuma Yazma Kursları	211	435	1908	2343	342	1697	2039
Toplam	840	7911	7901	15812	7911	7901	15812

2.7 EĞİTİM ATÖYESİ BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİM ALAN RAPORU

Ferhat HAN tarafından hazırlanan raporda eğitim kurumlarında bilgisayar destekli eğitim çalışmalarının bulunduğu seviye ve bilişim eğitimine değinilmekte, eğitime yapılacak yatırımlara ışık tutulmaya çalışılmaktadır.

2.7.1 ARAŞTIRMA HEDEFİ

Malatya ve çevresinin eğitim sisteminin gelişen teknoloji ile birlikte yeniden yapılandırılmasında bilgisayarların rolünün, bilişim eğitimi ve bilgisayar destekli eğitimin incelenmesi.

2.7.2 GİRİŞ

Eğitim ve teknoloji, bireylerin yaşamlarını ulusların arasındaki siyasal-ekonomik-kültürel ilişkileri ve toplumların sosyal refah düzeylerini belirlemede en önemli faktörler arasındadır. Özellikle teknolojide yaşanan değişim ve gelişmeler eğitim, bağlı olarak da toplumu etkilemektedir. Bu nedenle teknoloji ve eğitim birbirleriyle ilintili kavramlardır.

Teknolojide yaşanan herhangi bir gelişme eğitimi şu yönlerden etkilemektedir:

Teknolojik ortamda yaşayacak bireylere gerekli genel yetenekleri kazandırma,

Teknolojik ortamın gerektirdiği niteliklere sahip insan gücünü yetiştirme,

Teknolojik olanaklardan yararlanma.

Eğitim ve öğretimde teknoloji kullanma nedenlerini ise şu şekilde sıralayabiliriz.

Eğitim ve öğretime erişimi artırmak,

Öğrenimin kalitesini yükseltmek,

Eğitim maliyetlerini azaltmak,

Eğitimde maliyet etkinliği sağlamak,

Teknolojik değişim zorunluluğuna karşılık vermek,

Öğrencilere çalışma ve özel hayatlarında ihtiyaç duyacakları becerileri teknoloji ile sağlamak.

Eğitim kalitesinin bu hizmeti yerine getirilmesi sırasında kullanılan girdilerce belirlendiği söylenebilir. Bu girdiler öğretim elemanları, yöneticiler, hizmetliler, eğitim araç ve gereçleri, öğretim programları ve öğrencilerdir. Eğitim kalitesinin en iyi göstergesi, eğitim sürecinden geçirilen öğrencilerin nitelik ve nicelikleridir.

2.7.3 EĞİTİMDEKİ TEKNOLOJİ

Eğitim teknolojisinin çağdaş gelişim boyutlarını oluşturan temel olgular: bilimsel, sosyal, ekonomik, kültürel ve teknolojik boyutları içermektedir. Teknolojik boyut kapsamlı, işlevsel, kültürel boyutu olan bir disiplindir. Bu disiplin eğitimde teknolojik ürünlerden yararlanmayı sağlamaktadır. Bu yeni teknolojik boyutların tümünün incelenmesi gerekir. **Örneğin;**

Televizyonla öğretim,

Bilgisayarla öğretim,

Programlı öğretim,

Modüler öğretim,

Ünite kredi sistemi ve diğerleri

Bu yazılanlardan bilgisayarla öğretim bilişim toplumu sürecinde eğitim teknolojilerinin temel yapısını oluşturmaktadır.

Çağdaş eğitim anlayışının, “eğitim” , “yönetim ve denetim” olmak üzere iki temel boyutu vardır. Yöneticiler gerekli eğitim araç ve gereçlerini temin ederek, öğretmen-öğrenci-veli arasındaki işbirliği düzeyinin artırılmasına ortam hazırlayarak, eğitim sürecini denetim altında tutarak sunulan eğitim hizmetinin kalitesini yükseltme imkanına sahiptirler.

Eğitim kalitesinin artırılmasında etkili olan bir diğer unsur da araç ve gereçlerdir. Eğitim hizmetinin sunumunda kullanılan araçların çağın teknolojisine uygun olmaları ve tüm öğrencilerin bu araçlardan eşit şekilde yararlandırılması gerekir. İletişim sağlama, motive etme, davranış geliştirme ve öğrenci seviyesine uygunluk özelliklerine sahip olmalarına bağlıdır.

Eğitimin önemi; demografik yapılanmalar göz önüne alındığında, ihtiyaçlar ortaya konulduğunda, vizyon belirlendiğinde, eşitlik ilkesi öne çıkarıldığında daha da fazla artmaktadır. Okulların gösterdikleri çabalara rağmen, günümüz eğitim sistemlerinin çağın değişim ve gelişmelerine uymada, ihtiyaçları karşılamada yetersiz kaldıkları çok açıktır. Eğitim modelleri öğrenme kültürü geliştirmekten çok okul ve öğretmen hakimiyeti üzerine yoğunlaşmıştır. Oysa ki okul kavramının dar bir biçimde belirlenmiş çerçevesi öğrenmenin daha geniş bir anlamda desteklenmesi fikrine izin vermemektedir. Bu durum eğitim sistemlerine yeni uygulamaların katılmasını zorunlu kılmaktadır. Bilgisayarlı eğitim de geleneksel eğitimden sonra en yaygın olan eğitim uygulaması olarak sisteme yerleşecektir.

İlköğretim süreci; bireylerin zihinsel, duyuşsal ve bedensel yönlerden gelişmelerine hizmet eden en önemli örgün eğitim basamağı olarak nitelenebilir.

İlköğretim programındaki derslerin öğrencilere sunulmasında, teknoloji ürünlerinden yararlanılması büyük önem taşımaktadır. Çünkü, öğrenilenlerin %83'ü görme, %11'i işitme, %3.5'i koklama, %1.5'i dokunma, %1.0'i de tatma yaşantılarıyla öğrenilmektedir. Ayrıca, bir öğretme etkinliği ne kadar çok duyu organına yönelik olarak gerçekleştirilirse öğrenme daha kalıcı ve izli olmakta, unutmada da o kadar geç olmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Texas Üniversitesinde Philips tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre insanlar; okuduklarının %10'unu, görüp işittiklerinin %50'sini, işittiklerinin %20'sini, söylediklerinin %70'ini, gördüklerinin %30'unu, yapıp söylediklerinin %90'ını hatırlamaktadırlar. Zaman faktörü sabit tutularak elde edilen bu oranlar, sınıf içinde çok ortamlı öğretme durumunun düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir.

Sosyal temele göre; okullar öğrencileri toplum içinde geliştirmekte olduğuna göre bilgisayarın toplum için önemi göz önünde bulundurulduğunda okullarda öğrencilere bilgisayar bilgisinin verilmesi önemlidir. Bilgisayar bulunduran okullarda öğretmenler, veliler ve öğrenciler değişikliğe daha açık olmaktadır. Bilgisayarlar öğrencileri ezberlemekten kurtarmakta, yüklerini hafifletmekte ve azaltmaktadır. Bunun yerine çocuklar daha fazla bilgiyi ele almakta ve problem çözmeye daha istekli görünmektedirler. Öğrencileri birbirleri ile rekabet etmek yerine, yardımlaşmaya yöneltmektedir. Bilgisayar, öğretmen merkezli öğretmenden önce öğrenci merkezli eğitime geçişi sağlamaktadır.

21. asır bilgi çağı olacaktır. Gelişen iletişim teknolojileri sayesinde küresel iletişim ağı kurulmuştur. Teknolojik gelişmeden eğitim sisteminin yapısı, öğrenme – öğretme ortamları, uygulanan faaliyetler de etkilenmektedir. Sunulan eğitim hizmetlerinde teknolojiyi kullanmak her ülkenin ana hedefi olmuştur. Bunun sonucu olarak radyo, TV, bilgisayar, uydu v.b. iletişim araçları öğrenme-öğretme ortamlarında kullanılmaktadır ve gelişmelere uygun olarak kullanılmaya devam edilecektir. Çağdaş teknolojiyi kullanan okullar daha kaliteli hizmet vermekte ve başarılı olmaktadır.

2.7.4 TEKNOLOJİ VE ÇOCUK GELİŞİMİ

Bilgisayar destekli eğitimde(BDE) programların hangi amaçlara yönelik kullanılacağına saptanması ve amaca uygun eğitim programlarının seçilmesi gerekmektedir. Eğitim programları çocuğun gelişimine uygun, geleneksel eğitim programlarına kaynaştırılacak şekilde olmalıdır. Uygun düzenlenmiş BDE programları ile çocuklar bireysel öğrenme yapabilecekler, kendi hız ve bilgi düzeylerine göre ilerleme kaydedebileceklerdir.

Walker(1983) BDE konusunda olumlu olabilecek yedi kriter olduğunu ileri sürmektedir. Bunlar arasında bilgisayar destekli eğitimin daha fazla aktif öğrenmeye olanak sağlaması; daha az zihnen sıkıcı iş yapılması; duygusal ve algısal modellerin çeşitlenmesine fırsat sağlanması; öğrenmenin daha fazla bireyselleştirilmesi sayılmaktadır.

Tartışılan konulardan biri çocukların bilgisayarla ne zaman tanışmaları gerektiğidir. Okul öncesi dönem çocukların çok meraklı oldukları ve her şeyi öğrenme hevesinde oldukları bir

dönem olduğu için uygun olabilir. Bu konudaki tek sorun çocukların henüz okuma yazma bilmedikleri için bilgisayar kullanımında zorluk çekebilecekleri ve belki de yeni bir yazılıma ihtiyaç duyulacağıdır. Bu arada bilgisayar amaç değil eğitimde araç olmalıdır. Aksi takdirde çocuğun gelişimine zarar verebileceği de düşünülmelidir. Bir eğitiminin ya da eğitim ortamının yerini tutamayacağı da unutulmamalıdır. Bu arada çocukların bilgisayar başında ne kadar süre geçirmesi gerektiği, bağımlılık yapıp yapmayacağı, bilgisayar ekranı zararlı olabilir mi tartışmaları da göz önünde bulundurulmalıdır.

Dünyanın birçok ülkesinde bilgisayar laboratuvar okullarının oluşturulması bu umut verici gelişmelerin miladı olarak kabul edilebilir. Bu durum eğitim sistemine yeni bir boyut ve yeni bir heyecan getirmiştir. Buraya kadar her şey yolunda gidiyor gibi gözükmeyle birlikte yeni bir uzmanlık alanına ihtiyacın doğması ve bunun hemen karşılanamaması bu gelişmeleri sekteye uğratacak en önemli engeldir. Eğitimi verecek ve uygulayacak kişilerin bulunmayışı ve yetiştirilmesi sıkıntısı da çözümlenmesi gerekmektedir.

Bilgisayar, çocuklarda özgüveni sağlar; çocuklar okullarda bu araçları kullanmaya daha çok ilgi gösterirler. Bilgisayar, öğrenme için güvenli bir ortam yaratır; çünkü bağımsız olan öğrenmenin ilk adımını atmadaki hata yapma korkusu, bir çok öğrenciyi tereddüde sevk eder. Bilgisayar, problem çözmek için öğrenciye, diğer kişilerin yardımına ihtiyaç hissetmeksizin güvenli bir eğitim ortamı yaratır, hızlı ve aydınlatıcı yankı verir. Bilgisayar, değerlendirme sonuçlarını vermede bütün araç, gereç ve yöntemlerden daha hızlıdır, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılar; kalabalık sınıflarda bilgisayar, bir bakıma öğretmenin eksikliğini tamamlamaktadır. Bilgisayar öğrencilerin değişik yeteneklerine göre uygun bir öğrenme ortamı yaratmakta, onların değişik ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir. Bilgisayar, öğrenmeden zevk alamayan, devamsız, davranışlarında çözümlenemeyen öğrencilere de yardım elini uzatır, motivasyonu düşük veya ilgisi az, heyecanlı ve utangaç öğrencilerin motivasyonunu da yükseltmektedir. Bilgisayarda yazılan yazılarda kolayca değişiklikler yapılabilir. Bilgisayar kullanımı, başarılı bir yazı üretiminde ve gramerin temellerini öğrenmede öğrencilerin motivasyonunu yükseltir ve yeni becerileri kazandırır. Çok zengin bilgi kaynaklarına direkt olarak ulaştırır. Bilgisayar, öğrencilerin küçük gruplar halinde de, etkili bir şekilde çalışmalarına imkan verir.

2.7.5 EĞİTİM KURUMLARINDA BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRENİM

Eğitim öğretim kurumları olarak okullar ve bu okulların temeli olan ilköğretim okulları bu bağlamda üzerlerine düşen görevi yerine getirmekle sorumludurlar. Bunun için bu kurumlar ilkönce kendi içlerinde anlayış, yapı, öğrenci yetiştirme, eğitim ve öğretim, teknoloji vb. konularda muasır medeniyetler seviyesini yakalamak ve hatta aşmak zorunda olup çocuklarımızı geleceğe hazırlayabilmelidirler.

Günlük yaşantımızın önemli bir parçası ve bir çok insan kurum ve kuruluş için olmazsa olmaz hale gelen eğitimde de önemli ölçüde faydalanılmaya başlanan bilgisayar teknolojisi,

okullar için eğitimde önemli bir araç ve hatta amaç haline gelmiş olup önemi her geçen gün daha da artmaktadır. İlköğretim okullarında bilgisayar laboratuvarları oluşturulmuş ve bilgisayar dersleri konularak öğrencilere bilgisayar kullanmayı öğretmek, bilgisayarlardan derslerde eğitim aracı olarak faydalanmak amaçlanmıştır.

Bilgisayarlar eğitimin klasik sistemini ve yapısını değiştirip büyük bir devrim yapmışlardır. Günümüzde bilgisayarlar eğitimin her alanında kullanılmaktadır.

Bu alanlar kısaca aşağıdaki gibidir:

Eğitim araştırmaları,

Eğitim-öğretim ortamlarını planlama ve tasarım faaliyetleri,

Okul yönetiminin işlerinde, Okul bütçelerinin organizasyonu,

Öğrenci işleri,

Okul bütçelerinin organizasyonu,

Eğitim-öğretim faaliyetleri,

Bilgisayar laboratuvarları.

2.7.6 ÖĞRETMENLER AÇISINDAN BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİM

Bilgisayar Temelli Öğretimde öğretmenler, bilgisayarı aşağıda belirtilen on bir ana uygulamada kullanabilirler.

1. Bilgisayarlı test; öğrenciler, konular ile ilgili sınavlar alabilir ve anında sonuçlarını öğrenebilirler.
2. Bilgisayarlı öğretim materyali; öğretmenler, bilgisayar temelli öğretim materyalleri hazırlayıp öğretme ortamlarında kullanabilirler.
3. Kaydetme; öğrenciler, öğrenme faaliyetlerine yaptıkları her faaliyeti kaydedebilirler.
4. Bilgisayarlı öğretim; öğrenciler bütün öğrenmelerini bilgisayarın karşısına geçip yaparlar.
5. Bilgisayarlı öğrenme-öğretme faaliyetleri; öğretmenler, bütün öğrenme-öğretme faaliyetlerini bilgisayarlar ile gerçekleştirir. Kendileri, bu ortamlarda etkili rol almaz sadece rehber konumunda bulunurlar.
6. Bilgisayarlı öğretim tasarımı; öğretmenler, öğrenme-öğretme ortamlarını bilgisayar ile tasarlarlar.
7. Yazı yazma; öğrenciler, bütün yazı faaliyetlerini bilgisayarla yaparlar.
8. Grafik çizimi; öğrenciler, bütün grafik faaliyetlerini bilgisayarlar ile yapıp onlara yüklerler.

9. Masa üstü işlemleri; öğretmenler bütün masa üstü işlemlerini bilgisayar ile yaparlar.
10. Masa üstü sunum. Öğretmenler, bütün sunumlarını bilgisayarlar ile yaparlar. Öğrenciler bilgisayara girip ders sunumlarını kendileri takip ederler.
11. Multimedya yöntemi; öğretmenler, multimedya yöntemini, diğer bir ifade ile ses, video ve resimlerin aynı anda kullanılması ile etkili öğrenme-öğretme faaliyetlerini gerçekleştirirler.

2.7.7 BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİMİN OLUMSUZ YÖNLERİ

Eğitim yazılımının kullanılabilmesi için mutlaka gerekli donanımın bulunması gerekir. Sınıfların ya da okulların Bilgisayar Temelli Öğretim için gerekli donanıma erişimi bazen zor ya da pahalı bir süreç olabilir. Yazılımların sürekli yenilenmesi ek bir maliyettir.

Eğer bilgisayarların kullanımı uygun planlanmamış ise öğrenciler arası sosyal ilişkiler gelişmeyebilir. Öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci ilişkisinin zayıf olması sosyal gelişmeyi olumsuz yönde etkileyebilir. Özellikle ilköğretimde faydalanılabilecek bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasının sakıncaları, faydalarının önüne geçmektedir. İlköğretimde öğrenciler, öğretmenleriyle karşılıklı iletişim içerisinde olmalı, öğrenci değerlendirme sadece sınava dayalı olmamalı, öğrenci ile öğretmen arasında bireysel ilişkiler daha ön planda olmalıdır.

Bunun için ilköğretimde bilgisayar, bir eğitim aracı değil, eğitimde bir araç olarak kullanılmalıdır. Bu durum diğer (orta ve yüksek öğrenim) için de geçerlidir fakat bu düzeylerde belirli alanlarda ve özel durumlarda çok daha fazla yararlanılabilecek çok önemli bir yöntemdir.

Özel donanım ve beceri gerektirmesi; her şeyden önce bir eğitim yazılımını kullanılabilmesi için mutlaka gerekli donanımın bulunması gerekir.

2.7.8 BİLGİSAYAR YÖNETİMLİ ÖĞRENİM

Bilgisayarın değerlendirme, kayıtları saklama, kişisel dosyaların tutulması, çizelgelerin hazırlanması gibi öğretimle doğrudan ilgili olmayan ancak öğretimi ilgilendiren faaliyetlerde kullanılmasıdır. Bu işlerin yapılması için kullanılan paket programlara uygulama yazılımları denilmektedir.

Aşağıda, uygulama yazılım türleri ve okullardaki kullanım alanları belirtilmiştir.

2.7.8.1 UYGULAMA YAZILIMLARI

2.7.8.1.1 Kelime İşlemciler

Kelime işlemciler, bir metnin bilgisayarda düzenlenmesi amacıyla kullanılabilecek bir dizi fonksiyondan oluşan hazır programlardır. (WordStar, Word Perfect, Word..vb.) Kelime

işlemciler ölçme ve değerlendirme, rehberlik faaliyetleri, bilgisayar okur-yazarlığının öğretimi ve okulun idari işlerinde gerekli metin düzenleme işlemlerinde kullanılabilir.

2.7.8.1.2 Veri Tabanı Paketleri

Veri tabanı paketleri, birbirinden bağımsız bir çok uygulamada ortaklaşa kullanılması amacıyla, verilerin toplanmasını, güncelleştirilmesini sağlayan yazılımlardır. (DBase III, Oracle, Access..vb.)

Veri tabanı paketleri, bilgisayar okur-yazarlığının öğretilmesi okul yönetimi, rehberlik faaliyetleri, ölçme değerlendirme gibi konularda etkili olarak kullanılabilir.

2.7.8.1.3 Elektronik Tablolar

Elektronik tablolar verilerin karışıklığa yol açmayacak şekilde anahtar gösterge sayılarıyla belirtildiği veri tablolarıdır. Elektronik tablolar, bilgisayar okuryazarlığının öğretiminde, bilgisayarla düzenlenmiş öğretimde, ölçme ve değerlendirmede ve okul yönetiminde daha çok sayısal işleme dayalı işlerde kullanılabilir.

2.7.8.1.4 Çoklu Ortam (Multimedia) Ansiklopedileri

Etkileşimli çoklu ortamlardaki gelişmeler artık eğitimde de kullanılmaya başlamıştır.

Çoklu ortamlar, bilgisayarı kullanarak yazı, ses, grafik, resim, animasyon (canlandırma), müzik

ve video ortamlarının birleştirilip bir paket haline getirilmesidir.

Özellikle çok miktarda bilgiyi saklayabilen bu

ortamlar veri tarama amacı için de kullanılmaktadır.

Ayrıca öğrenmeyi kolaylaştırdığı, bireysel çalışma ortamı sağladığı, etkileşimin gerçek görüntülerle ve ses ile desteklenmesi nedeni ile öğrenmenin kalıcılığının artması nedeniyle dil öğretiminde yaygın bir şekilde kullanılmasına yol açmaktadır.

12 cm çapındaki compact disk(CD)'e 30 ciltlik bir ansiklopedi sığdırılmaktadır. Bu tür ansiklopedilerde bir bilgiye erişmek için bir kaç hareketle 5-10 saniyede erişmek mümkün olmaktadır. Bir CD içinde bulunan ansiklopedi hem yerden hem de zamandan kazanç sağlamaktadır.

Ansiklopedi içindeki bulunan tüm konular, başlıklar halinde gözükmekte; bununla birlikte, video görüntüsü, fotoğrafı, animasyonu, sesi, haritası olan konular alfabetik sırada listelenebilmekte; bunlardan istenilen konu başlığı seçildikten sonra o konu kısa bir süre sonra ekrana gelmektedir. İstenildiği zaman tüm konuların yazıcıdan çıktısını alabilirsiniz.

2.7.8.2 SINIFLARDA BİLGİSAYAR KULLANIMI

Olumlu yönleri

- 1- Her bir öğrenci için maksimum kullanım
- 2- Aynı programı aynı anda kullanma öğrenmenin iyi kontrolü

Olumsuzlukları

- 1- Sınıfa benzemeyen mekan
- 2- Yoğun makine atmosferi
- 3- Normal sınıf programını laboratuvar için bozmak
- 4- Farklı işlemler,kurallar ve ayarlarla uğraşmak
- 5- Fiziksel bozukluk yaratmak.

Bilgisayarlarda ders programlarının etkili olması için şunlar yapılmalı

- 1- Soruların açık olarak sunulması
- 2- Öğrenciye cevaplama için izin vermek
- 3- Öğrencinin cevabını değerlendirmek
- 4- Sonuçları öğrenciye bildirmek

Bilgisayarlı öğrenimden şu sonuçlar elde edilmiştir

- 1- Tüm seviyelerde öğrenci başarısında gelişme
- 2- En fazla ilkokullarda, daha sonra Ortaokul ve liselerde . etkili
- 3- Öğrencilerin bilgisayar teknolojisine, öğretim ve ders konularına ilgileri artmıştır
- 4- Öğretme zamanından büyük kazanç sağlamıştır.

Doğru programlar kullanıldığında bilgisayar en iyi öğretmen yardımcısıdır.

Bilgisayarların avantajları

- 1- Öğrenci sınıf ortamına bağlı zaman kısıtlamasından kurtulur
- 2- Sorulara hızlı yanıt verme olanağı sağlar.
- 3- Öğrenci hata yaptığında utanmaz.
- 4- Deneyler renkli,animasyonlu,müzikli gösterimle gerçeklik kazanır.
- 5- Her öğrenci için ayrı kayıt tutma olanağı sağlar.

- 6- Öğrencinin ilerleyişi monitörden izlenebilir.
- 7- Güvenilir ve tutarlı eğitim sağlar.
- 8- Gelişimi ve yeterliliği artırır.
- 9- Düzenli ve mantıklı bir yoldan iletişim kurmaya zorlar.
- 10- Öğrencilere ileride de bilgisayarla iletişim kurma becerisi kazandırır.
- 11- Eğitimciler yazım sistemi sayesinde kendi özel öğretme programlarını geliştirebilirler.

2.7.8.3 DERS SUNU ARACI OLARAK BİLGİSAYAR

Dersin içeriğini sunu programlarıyla öğrenciye aktarmak için bilgisayarlar önemli bir işlev üstlenir.

Bunun için ;

Data-show

Tepegöz

Bilgisayar

Bilgisayarda hazırlanmış materyal veya programlar.

Hafif karartılmış veya loş bir ortam gereklidir.

Öğretmen konunun ana hatlarını açıklamada tepegöz saydamı yerine, bilgisayarda hazırlanmış grafik ve sunuları kullanır, bir tuşa basarak ilerler ve temel kavramları açıklayabilir.

2.7.9 BİLİŞİM EĞİTİMİ

2.7.9.1 YAZILIM EĞİTİMİ

Türkiye’de bilişimin bir kalkınma modeli olarak ele alınması ancak 90’lı yılların başında oldu ancak on beş yılda kaydettiğimiz ilerleme ise ülkemizin gerçek potansiyelini yansıtmamaktadır. Son 20 yıllık süreç içerisinde çeşitli zaman dilimlerinde yapılan araştırmalar, bilişimi Türkiye’de bir yerlere taşıyan sektörün yazılım olduğunu göstermiştir. Yani bilişimin lokomotifi yazılım sektörüdür.

Yazılım sektöründe bu liderliği, global perspektifte de göze çarpmaktadır. Son beş yılda dünyanın en çok kazanan firmaları listesinin üst sıralarına yazılım firmaları yerleşmiştir. Bu firmalar dev sanayi kuruluşlarını alt sıralara itmiş ve sahiplerini dolar milyarderi yapmıştır. Bacasız sanayi olarak adlandırılan yazılım sektörü, kendisine gereken özen gösterildiğinde, içinde bulunan bireyleri, firmaları, kentleri hatta ülkeleri kolayca geliştiren ve güzel yarınlara taşıyan bir sektördür.

Sektörün dünya ekonomisindeki payı 2.5 trilyon dolar. Sadece Hindistan'ın bu sayılara ulaşabilmek için her yıl 200 bin bilişim uzmanı yetiştiriyor. Yani başarının sihirli anahtarı eğitim. Peki bizde eğitim ne boyutlarda?

Türkiye'de TÜBİTAK tarafından hazırlanan TUENA raporu, bilişim teknolojilerini bir kalkınma modeli olarak ele alan ilk çalışma olmuştur.. Bu çalışma sayesinde, bugün 46 üniversitede bulunan ve her yıl yaklaşık 2.000 mezun veren bilgisayar mühendisliği bölümleri açılmıştır. Sektördeki yetişmiş yazılımcı açığını kapatamayacak bu sayı, öğrencilerin bilişim sektöründe, yazılım dışında farklı dallarda da uzmanlaştığı gerçeği göz önüne alındığında iyice düşmektedir. Bu gerçeklerin ışığı altında Türkiye 'de iş dünyasına yönelik kaliteli yazılımcı ihtiyacını CPLS 'ler, yani Microsoft' un yetkili eğitim merkezleri karşılamaktadır. Dünya çapında geçerli sertifikaları edinmenin yolu bu kurumlardan geçmektedir.

Bireysel gelişim ve kariyer hedefleriniz söz konusu olduğunda sertifikalı uzman olmak sizi diğerlerinden farklı kılacaktır. Ülkemizde her geçen gün yazılım sektörüne yapılan yatırımlar artıyor. İş başvurularınızda öne geçmenizi, sektörde yer edinmenizi sağlayabilecek olan bu sertifikalar uluslararası alanda da kabul görmeyi, dünyaya açılabilmenizi de sağlar. Örneğin dünyanın en büyük kariyer sitelerinden www.monster.com ya da www.dice.com da eleman arayan yazılım şirketinin ön şartlarından bir tanesinde sertifikasyondur. Yazılım sektöründe en çok tercih edilen ve son teknolojiye ait sertifikalar MCPD Web Developer, MCPD Windows Developer, MCPD Enterprise Applications Developer' dır.

Microsoft yeni yazılım ve veri tabanı ürünlerini piyasaya sürer sürmez, bu ürünlerle ilgili yeni sertifikasyon programlarını da hayata geçirdi. Bu yeni sistemin birkaç amacı var. İlk amaç elbette her zaman olduğu gibi profesyonellerin yeni ürünlerle ilgili uzmanlığını ispatlaması. Microsoft'un bu yeni sertifika hiyerarşisinde bir diğer amacı sertifikaya giden patikayı kısaltmak . Yani daha az sınavla kişilerin sertifika sahibi olabilmesi. Son ve en önemli amaç ise, uzmanlıklara göre farklı sertifikasyon sistemi. Örneğin, Web programlama uzmanı ya da Windows programlama uzmanı olan kişilerin, uzmanlıklarını ispatlayacakları özel bir sertifikaları var artık.

Sonuç olarak yazılım uzmanlığı geleceğin mesleğidir. Nedeni ise Hem Türkiye hem de dünyada uzman açığı gün geçtikçe büyümektedir. Eğer sektör değiştirmeyi düşünüyorsanız, meslek olarak ya da var olan mesleğinizle ilgili hayatınızı kolaylaştıracak programları kendiniz yazmak istiyorsanız, Yazılım öğrenmeniz, Türkiye ve tüm dünyada geçerli olan son teknolojiye ait sertifikaları edinmeniz gerekecek. (Hakan Ulagan Bilgeadam Yazılım Geliştirme/Eğitim Müdürü)

2.7.9.2 SİSTEM&NETWORK EĞİTİMİ

Bilişim sektörünün büyümesi ve yaygınlaşması ile firmaların giderek karmaşıklaşan iş ihtiyaçları, sektörün kendi içinde çalışan ve iş üreten birden fazla uzmanlığa sahip profesyonellere ihtiyaç duyulmasına neden olmuştur. Bundan 15 yıl önce herhangi bir firmanın Bilgi İşlem departmanında çalışan kişi sayısı bir elin parmaklarını geçmez iken günümüzde bu sayı 20 – 30 lu rakamlara ulaşmış, hatta departman kendi içinde farklı fonksiyonlara bölünmüştür.

Bugün BT sektörü; Sistem ve Network olarak iki farklı uzmanlık alanında giderek yoğunlaşan ve karmaşıklaşan iş süreçlerini meydana getirmiştir. Bu süreçlerin her biri en az diğerleri kadar derin ve gelecek vaat eden bir yapı ile gelişmelerini sürdürüyorlar.

Network alanının lider firması olan Cisco Systems'in sertifika programlarından CCNA ve CCNP eğitimlerinin alınması ve bunların sertifikalandırılması büyük önem arz etmektedir.

Günümüzde şirketlerin genişleyen yapısına ayak uyduran BT departmanları, artık iki farklı uzmanlık alanında uzman ihtiyacını karşılamak zorundadır. Bu nedenle network alanında uzmanlaşmak, bilişim sektöründe kariyer yapmak isteyenler için önemlidir. IDC'nin yaptığı araştırmalar ışığında 2008 yılında Avrupa kıtasında 615.000, ülkemizde ise 49.100 network uzmanı açığı öngörülmektedir.(Mustafa Efe Ünal Bilge adam sistem&network Eğitim Müdürü)

2.7.9.3 AUTOCAD & 3D EĞİTİMİ

İçinde yaşadığımız çağın yansıması olarak, bilgiye verilen önemin artması, üretim sürecinin hızlanması ve tasarımların karmaşıklaşması ile teknolojinin etkin kullanımı bir gereklilik hatta bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu gereksinimler kendisini diğer tüm alanlarda olduğu gibi mühendislik alanlarında da hissettirmektedir.

Mühendislikte, bir fikrin, düşüncenin veya tasarımın yaratılması kadar, o fikrin projelendirilmesi ve uygulanabilir olması da önemlidir. Günümüz teknolojisi, bilgisayar yazılımları ve donanımları sayesinde, yaratım ve projelendirme sürecini aynı noktada birleştirmiştir. Artık tasarım yapılırken bu tasarımların 2 boyutlu ve 3 boyutlu görünüşleri üzerinde çalışılmakta, daha tasarım aşamasında o tasarımın çalışıp çalışmayacağı ve uygulanabilirliği test edilmektedir.

Autocad & 3D Görselleştirme eğitimi, mimarlardan iç mimarlara, inşaat mühendislerinden, makine mühendislerine kadar tüm mühendislik branşlarına, endüstri ürünleri tasarımcılarından takı tasarımcılarına 2 ve 3 boyutlu teknik çizim, görselleştirme ve animasyona ihtiyaç duyan herkese yönelik bir programdır.

Bu programın sonunda 2 ve 3 boyutlu tasarımların hızlı bir şekilde bilgisayar ortamına adaptasyonu, oluşturulmuş 2 boyutlu modellerin 3 boyuta yükselmesi yada 3 boyutlu hazırlanan modellere yüzey kapamasının atanması, ışık ve kamera eklenerek, proje daha

uygulanmadan tasarlanan mekanın içinde dolaşılması, makine elemanlarının montaj elemanlarının ya da nasıl çalıştığının canlandırılması ya da yeni bir ürünün nasıl kullanılacağına foto-gerçekçi olarak gösterilmesi hedeflenmiştir.

Tasarımlarını hızlı, etkin ve kesin değerlerle sayısallaştırmak, gerek takım arkadaşları gerek müşterilerle paylaşarak iş akışını hızlandırmak, görsel olarak etkileyici sunumlar hazırlayıp tasarımlarının gerçekte nasıl olması gerektiğini önceden belirlemek, kısacası kariyerlerine artı değerler katmak isteyen herkesi Autocad & 3D Görselleştirme eğitimine davet ediyoruz. (Başak Demir Bilge Adam dijital tasarım /Eğitim Müdürü)

2.7.10 MALATYA İLİ STRATEJİK PLANI

Son yıllarda hızla gelişen ve ivme kazanan telekomünikasyon alanındaki teknolojik ilerlemelerle bütün dünyayı etkisi altına alan çok hızlı değişmelere tanık olunmaktadır.

Siyasal, kültürel, ekonomik ve sosyal alanlarda yaşanan bu değişme ve gelişmelerin arka-planında bilim ve teknolojiye gelişmeler ile insanların değişen ihtiyaç ve beklentilerinin yer aldığı kabul edilmektedir.

Gerek bilim ve teknolojiye gelişmeler, gerekse insanların değişen ihtiyaç ve beklentileri, toplum yaşamında mal ve hizmet üretmek gibi önemli bir fonksiyonu yerine getiren kurumları, bir yandan ifa ettikleri fonksiyonların “etkinlik” ve “kalite” kriterlerini yeniden gözden geçirmeye, diğer yandan da değişmelere hemen cevap verebilecek biçimde esnek, aynı zamanda sağlıklı yapılanmalara zorlamaktadır. Nitekim son on yıl içinde Batı’ da ister özel, isterse kamu hizmetlerinde olsun pek çok kurum, geleneksel yönetim modellerini revize etmiş ve maliyet, etkinlik, kalite üzerinde önemli etkiler yapacak bir yönetim anlayışını benimsemiştir. Bu yönetim anlayışı Toplam Kalite Yönetimi (TKY) olarak isimlendirilmektedir.

Kaliteyi (ihtiyaca uygun olma, memnuniyet sağlama, spesifikasyonlara uygunluk...) temel olarak tüm süreçlerin, ürünlerin, hizmetlerin kurumdaki bütün iş görenlerin katılımıyla sürekli iyileştirilmesini ve geliştirilmesini hedefleyen toplam kalite yönetimi anlayışının, her alanda olduğu gibi, eğitim hizmeti üreten kurumlarda da benimsenmesi ve uygulanması hayati önem taşımaktadır. Çünkü eğitim örgütlerinin çıktıları doğrudan ya da dolaylı olarak bütün toplum tarafından kullanılmakta ve toplumda yaşanan her türlü problemde eğitim örgütleri sorumlu tutulmaktadır.

Toplam Kalite Yönetimi uygulaması ile ayrıca kurumlarda görev yapan her kademedeki personelin, yaptığı göreve gereksenen bilgi, beceri ve tutumların -dünyadaki değişme ve gelişmelere paralel olarak- sürekli geliştirilmesi, personelin görev tanımına uygun olarak çalıştırılması, birim içi ve birimler arası koordinasyonun sağlanması, “örgütsel sorunların çözümünde yönetime katılma stratejisine yer verilerek çalışanlar arasında takım olma

ruhunun oluşturulması” hedeflenmektedir. Böylelikle personelin iş doyumuna ulaşacağı ve kaliteli hizmet üretiminde daha verimli olacağı bilinmektedir.

Bunların yanında, toplam kalite yönetimi, süreç odaklı bir yaklaşım olduğundan ürünün ya da hizmetin üretim sonundaki kontrolünü değil, hizmet üretim sürecinde her personelin yada her birimin, oluşan hataları anında düzeltmesini (kaliteden herkes sorumludur), sonuçta da müşteri beklentilerine uygun kaliteli hizmet üretiminin gerçekleşmesini sağlayacaktır. Böylece, ihtiyaçların sınırsız- kaynakların kısıtlı olduğu bir zamanda, toplam kalite yönetiminin sağlayacağı yararlarla, kayıpların azaltılması (zaman,ürün,hizmet) kaynakların etkili ve verimli kullanılması ve buna bağlı olarak hizmet kalitesindeki artışlar, maliyet düşüşlerini beraberinde getirecek, bu da kurumsal sağlığın devamını sağlayacaktır.

Ayrıca TKY felsefesinin “sürekli gelişme” ilkesine bağlı olarak, kurum yöneticilerinin gerek yönetim alanındaki gelişme ve değişimleri takip edebilmeleri gerekse kaliteli hizmet üretiminin sürekli karşılanmasına yönelik imkanların yaratılması mümkün olacaktır.

2.7.10.1 MALATYA İLİ PAYDAŞ ÇÖZÜMLEMESİ

Paydaş; Bir organizasyonun (kurumun) işleyişinden yani ürettiği mal ve hizmetlerden yararlananlardır.

Kurum içerisinde yer alan herkes iç paydaş, kurum dışındaki mal ve hizmetten yararlanan, tedarikçiler dahil herkeştir. Bir kurumun sağlıklı işleyebilmesi için tüm paydaşlarla doğru zeminde, planlı ve pozitif bir etkileşim ve iletişim içerisinde bulunması gerekmektedir. Paydaşlarında, o kurumun hassasiyetlerini, potansiyelini ve geleceğe dönük genel hedeflerini biliyor olması gerekir. Bunun için karşılıklı sorumluluk ve işbirliği içerisinde bulunulması gerekir. Kurumun hedefine daha kolay ulaşmasında paydaş katılımı ve katkısı şarttır.

2.7.10.1.1 İÇ PAYDAŞLAR

İl Milli Eğitim Müdürlüğündeki Tüm yönetici ve Personel

İl genelindeki tüm Kurumlar (İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri, Halk Eğitim Müdürlükleri, Öğretmen evleri)

İl genelindeki tüm okul öncesi eğitim kurumları

İl genelindeki tüm ilköğretim okulları

İl genelindeki tüm orta öğretim okulları

Veliler

Öğrenciler

2.7.10.1.2 DIŞ PAYDAŞLAR

Milli Eğitim Bakanlığı

Malatya Valiliği

İl Özel İdaresi

Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

İl Sağlık Müdürlüğü ve il düzeyindeki hastaneler, sağlık ocakları

İl Emniyet Müdürlüğü ve il düzeyindeki tüm karakollar

Bayındırlık İl Müdürlüğü

Yerel Yönetimler (İl genelindeki tüm belediye ve muhtarlıklar)

İnönü Üniversitesi

Tarım İl Müdürlüğü

Sanayi ve Ticaret Odası, TŞOF vb. kuruluşlar, fabrika ve üretim tesisleri

İlde bulunan tüm vakıf, oda, sendika, birlikler vb. sivil toplum örgütleri

Kantinciler, kırtasiyeciler, gıda, giyim vb. ticarethaneler

2.Ordu Komutanlığı

Veliler

Tüm Malatya Halkı

2.7.11 MALATYA İLİ SWOT ANALİZİ GÜÇLÜ YÖNLER / ZAYIF YÖNLER / FIRSATLAR / TEHTİDLER

2.7.11.1 GÜÇLÜ YÖNLER

İlimizin, Sosyo-ekonomik durumunun komşu illere göre daha iyi olması

İl genelinde, yeterli yönetici ve öğretmen potansiyeli

Lisansüstü eğitim yapmış çok sayıda öğretmen , yönetici ve ilköğretim müfettişinin olması (200'den fazla öğretmen yönetici,12 İlköğretim müfettişinin yüksek lisans, 7 Doktora yapan öğretmenin bulunması.)

Milli Eğitim Müdürlüğünün değişime ve yenileşmeye yönelik çalışması.

Bilgi birikimine sahip çok sayıda yönetici, öğretmen ve müfettişlerimizin bulunması

Okul türleri açısından zengin olması(Bilim sanat merkezi, özel eğitim okulları, mesleki okullar, özel öğretim kurumları vb.)

Bakanlığımızın eğitimde AR-GE çalışmalarında kullandığı okulların (MLO) ilimizde bulunması

Öğrenci potansiyeli

MEM'e bağlı kurumların ve birimlerin proje üretmeye yönelik çalışmaları.

Bakanlığın Avrupa Birliği Eğitim Programları Projelerinde ülke genelinde en çok proje üreten ve kabul gören iller arasında olması.

Milli Eğitim Müdürlüğünün ve bağlı kurumların bilişim teknolojisine sahip olması.

Ulusal eğitime destek kampanyasının artması ve başarı ile devam etmesi.

Mesleki ve teknik okulların, atölye ve laboratuvarlarının yeterli donatıma sahip olması

Genel lise ve mesleki teknik liseleri bir bütün olarak yeni bir yapıya kavuşturmayı amaçlayan MEGEP projesinin uygulandığı 30 ilden birisi olması

2.7.11.2 ZAYIF YÖNLER

Fiziki şartların güncel ihtiyaçlara uygun olarak geliştirilememesi (Normal eğitime geçilememesi ve sınıf mevcutlarının 30 standardına kavuşturulamaması)

İl Milli Eğitim Müdürlüğünün binasının ihtiyaca cevap vermemesi

Üst yönetimde, kurumu oluşturan birim amirlerinin sık değişimi

Sık olarak mevzuatta gerçekleşen değişimler

Performansa dayalı bir değerlendirme eksikliği ve yeterli bir yaptırımın olmaması

Kurum personelinin yeterince kendini güncelleştirecek çalışma yapmaması, il ve ilçeler düzeyinde meslek içi eğitimin yetersizliği

Eğitim konusuna, öğretim kadar önem verilmemesi, özellikle bütün beklentilerin öğretim üzerine odaklanması, sosyal faaliyetlere gerekli kadar yer verilmemesi

Mazeret grubundan atanan personelin, (merkez dışında görev yapanların) mazeretleri nedeni ile mahallinde ikamet etmemeleri

Kurum ve bağlı okul/kurumlar arasındaki iletişim (yazılı ve sözlü) yetersizliği ve hantallığı

İletişim kanallarının çift yönlü açık olmayışı

Bazı Kurum yöneticilerinin vekil olması ve öğretmenlik eğitimi almayan kişilerin ücretli-vekil öğretmen olarak çalıştırılması

Milli Eğitim Müdürlükleri bütçesinin, İl Özel İdaresinin inisiyatifine bırakılması

Hizmet içi eğitimlerin amacına uygun yapılmaması, uygulamaların denetlenmemesi

Okullarda öğrenci sayılarının dengesizliği,

Değişen öğretim programlarının eğitimcilere yeterince anlatılamaması, çalışanlarca anlaşılmaması.

TKY ile ilgili istenen çalışmaların yeterli seviyeye getirilememesi

Kurumların girişlerinde danışma birimlerinin kurulmamış olması veya işler hale getirilememesi

Denetim ve teftiş hizmetlerinin rehberlik ağırlıklı olmaması

Eğitim çalışanlarının önemli bir kısmının akademik çalışmalar yapmaması, kendilerini yenilememesi

Eğitim konusunda medyanın etkin kullanılamaması

Performans değerlendirmesinin yapılmaması

Özel Öğretim kurumlarında kaçak, izinsiz öğretmen çalıştırılması

Etüt ve Kurs merkezlerinin yasal amaçları doğrultusunda çalıştırılmaması

Mesleki Teknik eğitimde kullanılan araç ve gereçlerin günümüz teknolojisine uygun olarak yenileyememek

İlimizin ÖSS ve OKS de istenen başarı düzeyine olmaması

İlimizde, Fen ve Anadolu Liselerinin yeterli sayıda olmaması

Okullardaki, rehberlik hizmetlerinin “Gelişimsel Rehberlik” anlayışına uygun her öğrenciye yönelik bir hizmet değil, sorunlu öğrencilere yönelik yapılması

Zorunlu olmaması dolayısı ile okul öncesi eğitime yeterince önem verilmemesi

Okul Öncesi binalarının yetersizliği, çocukların ihtiyacına uygun yapılmaması

Okullarca gerçekleştirilen sosyal faaliyetlere kurum tarafından yeterince destek verilmemesi

Kurum personelinin performans değerlendirmesinde bilimsel ölçütlere yer verilmemesi

Kurumca, uzun süre aynı yerde görev yapan okul müdürlerinin ve diğer okul yöneticilerinin görev yerlerinin değiştirilmemesi.

Okul/kurum yönetimlerinde, normlar değil değerlerin baz alınması

İlköğretim sonundaki yöneltme çalışmalarının bağlayıcılığının bulunmaması

Mezunların üst öğretim kurumlarda ve iş hayatında izlenememesi

2.7.11.3 FIRSATLAR

İl genelinde, velilerin eğitime olumlu yaklaşımı ve duyarlılığı

İlimizde, bünyesinde Eğitim Fakültesinin de bulunduğu üniversitenin fiziksel yapısı ve eğitim düzeyi ile iyi durumda olması, mesleki eğitime yönelik yüksek okul ve bölümlerin bulunması

İkinci Ordu Komutanlığının bulunması (eğitime destek vermesi)

İl dışındaki hayırsever ve imkan sahibi işadamı hemşerilerin bulunması(MİAD)

Sanayi açısından çevre illere göre gelişmiş olması

Geçmiş yıllarda yetişmiş, bürokrat, devlet adamı vb. her alanda yetişmiş insan potansiyeline sahip olması

Doğu ve batı arasında ulaşım noktasında bulunması (Havayolu-Karayolu-Demiryolu-Feribot)

İlimiz Mülki Amirlerinin eğitime önem vermeleri

Eğitim ile ilgili çeşitli kampanyaların olması, AB ve Dünya Bankası desteklediği eğitim projeleri

Malatya'da iklim koşullarının güzelliği ve ulaşım kolaylığı.

Eğitimle ilgilenen sivil toplum örgütlerinin çokluğu ve duyarlılığı

Yerel basının ve televizyonların eğitime desteği ve duyarlılığı

Genel bütçeden Milli Eğitime ayrılan payın her yıl artıyor olması

Çeşitli Bakanlıklarda Malatyalı üst düzey yöneticilerin fazla olması.

Okul yapımına uygun, ilimizde yeterince hazine arazilerinin bulunması

Müfredat Programlarının günün ihtiyaçlarına uygun hale getirme çalışmaları

İlimizde birden fazla organize sanayi bölgesinin bulunması, uygulama amaçlı mesleki eğitime destek vermeleri

İlimizin doğalgaza kavuşacak olması (bu alanda istihdam ihtiyacına dayalı yeni eğitim programları nedeni ile meslek liselerinin önemi artacak ve okul/kurumların ısınma sorunlarına çözüm getirmesi)

2.7.11.4 TEHDİTLER

İlimize dışarıdan yoğun göç alması ve il içi nüfus sirkülasyonunun yaşanması

Sık mevzuat değişikliği ve bunun yeterince anlaşılamamasından kaynaklanan aksaklıklar ve yaşanan karmaşa

Öğretmenlerin özlük haklarındaki yetersizlikler

Velilerin sınav kaygıları nedeni ile eğitim değeri olmayan salt sınav merkezli yersiz beklentileri

Okullarımızda sosyal-kültürel faaliyetlere yeterince yer verilememesi nedeni ile öğrencilerin okul dışında kontrolsüz oluşumlara yönelmesi

Yetersiz istihdam ve müdürlük ve bağlı okul/kurumlardaki destek personel yetersizliği

Medyanın eğitim/öğretim ve öğrenciler üzerindeki olumsuz etkileri

İlimizin jeolojik konumu ve binaların depreme dayanıklılıklarının belirlenmemiş olması

Dış çevreden Milli Eğitime bağlı kurumlara yönelen şiddete dayalı oluşumlar ve zararlı alışkanlıklar

Belediyeler tarafından imar planında yeterli okul alanlarının ayrılmaması

İşadamlarının ucuz olması dolayısı ile vasıfsız işgücüne yönelmeleri nedeni ile mesleki eğitime yönelmeyi olumsuz etkilemesi

Yöneticiler ve toplum nezdinde, eğitim sorunlarının çözümü konusunda, eğitimcilerin görüşlerine ikinci planda yer verilmesi

Velilerin, sahip olduğu ön yargılar nedeni ile çocuklarının gerçek yetenek ve potansiyellerini dikkate almadan yönlendirmeleri, meslek liselerinin boş kalması, genel liselere yığılmaların olması

ÖSS sınav sisteminde sadece akademik başarının ölçülmesi, meslek lisesi mezunlarına farklı katsayı uygulanması

2.7.12 PROGRAM GELİŞTİRME BÖLÜMÜ STRATEJİK AMAÇ VE HEDEFLER

Uygulamaya konulan yeni öğretim programlarının yönetici, öğretmen, öğrenci, veli ve kamuoyu tarafından tanınması ve benimsenmesi sağlanacaktır.

STRATEJİK HEDEF

Değişen ve geliştirilen Yeni Müfredat Programlarının içeriği hususunda ilgili öğretmen, yönetici ve öğrenciler başta olmak üzere tüm paydaşlarımız bilgilendirilecek, bilinçlendirilecektir.

Faaliyet: İl genelinde tarafların katılacağı program tanıtım ve uygulama seminerleri düzenlenmesi ile eski anlayışa dönük yanlış beklentileri kırılacak.

Faaliyet: Programların kamuoyunca tanınması için panel, sempozyum düzenlenmesi.

Faaliyet: Yerel medya ve yazılı basın aracılığı ile yeni müfredatlar kamuoyuna tanıtılacaktır.

Faaliyet: Uygulamada ortaya çıkan iyi örneklerin elektronik ortamda paylaşılması.

Faaliyet : Programların gerektirdiği alt yapı ve dokümantasyon hizmetlerinin sunulması.

Faaliyet :Geri bildirimlerin taraflarla paylaşılacak ortamların oluşturulması.

Faaliyet : Velilerin sınıflara alınarak uygulamaları görmelerinin sağlanması.

Performans Göstergeleri:

Program tanıtım seminerine katılan sayısı

Program tanıtım semineri sayısı

Sınıfta ders izleyen veli sayısı ve memnuniyet oranı

2.7.13 BILGISAYAR HIZMETLERİ BÖLÜMÜ STRATEJİK AMAÇ

Yönetici ve öğretmenlerin, görevlerini etkin ve verimli yerine getirebilmeleri için, teknolojik kaynaklara erişimi ve azami düzeyde yararlanmaları sağlanacaktır.

STRATEJİK HEDEF

Tüm yönetici, öğretmen ve diğer personelin teknolojiyi tam olarak kullanmasını sağlamak.

Faaliyet: Modüllerin tam olarak kullanımının sağlanması için ihtiyaçlar doğrultusunda hizmetiçi eğitim faaliyetleri düzenlemek.

Faaliyet: Sistem odasındaki cihazların sürekli bakımının yapılması.

Faaliyet: Tüm resmi yazışma ve başvuru işlemlerinin internet kanalıyla alınması.

Faaliyet: Her türlü yazışmalarda il düzeyinde elektronik sisteme geçilmesi.

Faaliyet: Tüm okulların internet sisteminde işlem yapmalarına katkıda bulunmak.

Performans Göstergeleri :

1. Eğitim-öğretim ve yönetim iş ve işlemlerinde teknoloji kullanım oranı

2.7.14 AB PROJELERİ BİRİMİ STRATEJİK AMAÇ

Okul/ kurumlarda sürekli eğitimler düzenlenerek okul ve kurumların proje geliştirmelerinde rehberlik edilecek, AB Proje ödeneklerinin daha fazla işe koşulması sağlanacaktır.

STRATEJİK HEDEF AB projeleri Socrates Programı kapsamında proje sayısını ve yararlanıcı öğretmen- yönetici sayısını her yıl % 20 artırmak, Leonardo Da Vinci Programlarında proje sayılarını düzenli olarak artırarak plan dönemi sonunda AB ülkeleri ortalamasına kavuşturmak.

Faaliyet : İlimizde bulunan tüm okullara bilgilendirme toplantıları yapmak.

Faaliyet : Web Sitesini kullanarak eğitim kurumlarımıza proje rehberliği yapmak.

Faaliyet : Bizzat koordinatör kurum olarak proje hazırlamak.

Faaliyet : İlimizdeki yöneticilere çalışma ziyaretleri konusunda rehberlik yapmak.

Faaliyet : Yabancı dil bilen öğretmenler ile yabancı dil öğretmenlerini AB ülkelerindeki HİE kurslarına yönlendirmek.

Performans Göstergeleri :

Kazanılan Socrates proje sayısı

Kazanılan Leonardo Proje sayısı

Arion çalışma ziyaretine katılan yönetici sayısı

AB HİE giden öğretmen sayısı

2.7.15 KAYNAKLAR

Kitaplar

- Alkan; C.(1997). Eğitim Teknolojisinin ikibinli Yıllarda Yapılandırılması. Ankara, Anı Yayıncılık.
- Göçmenler; G.(2001). "Uzaktan Eğitim Teknolojileri ve Çağdaş Yönelimler" Bildirisi.
- İşman; A.(2001). "Bilgisayar ve Eğitim". Sakarya üniversitesi Eğitim Fakültesi
- Özkul; E.; Girginer; N.(2001). "Uzaktan Eğitimde Teknoloji ve Etkinlik". I. Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Sempozyum Bildirisi.
- Rıza; E. T.(2000). Eğitim Teknolojileri Uygulamaları ve Materyal Geliştirme. İzmir, Anadolu Matbaası.
- Sakin; A.(2001). "Okul Öncesi Eğitimde Bilgisayar Destekli Eğitim" Bildirisi.
- Tsang E. K.(1997). "Organizational Learning and Learning Organization"; A.
- Dictionary Between Descriptive and Prescriptive Research. Human Relations, Vol. 50, no1.
- Yürütücü; A.(2002). "Bilişim Toplumunda İlköğretim Sürecindeki Eğitim Teknolojileri". II.Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyum ve Fuar Bildirisi. Sakarya.

İnternet Site ve Yayınları

<http://www.egitim.com/egitimciler/0753/0753.3/0753.3.3.egitimdeintenet.vb1.p01.asp>

http://www.egitim.com/genel/0007/d_0007.bilgisayardestekliogretimogretmenler.p01.as

Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Sitesi www.malatya.meb.gov.tr

www.bilgeadam.com.tr

Hakan Ulagan Bilgeadam Yazılım Geliştirme /Eğitim Müdürü

Mustafa Efe Ünal Bilge Adam Sistem&Network /Eğitim Müdürü

Başak Demir Bilge Adam Dijital Tasarım /Eğitim Müdürü

2.8 BİLİŞİM ATÖYESİ-BİLİŞİM ALAN RAPORU

Ahmet Alper TECİMER tarafından hazırlanan raporda bilişim hizmetleri ve bilişim yatırımı türlerine değinilmekte, Malatya için potansiyel yatırımlar değerlendirilmektedir.

2.8.1 KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AR-GE	: Araştırma ve Geliştirme
Bkz./bkz.	: Bakınız
BT	: Bilişim ve Teknoloji
DAP	: Doğu Anadolu Projesi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
Fr	: Fransızca
İng	: İngilizce
KOBİ	: Küçük ve orta boy işletme
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MİAD	: Malatyalı İş Adamları Derneği
MİADAP	: Malatyalı İş Adamları Derneği Araştırma ve Planlama
SMS	: Short Message Service / Kısa Mesaj Servisi
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
TGB	: Teknoloji Geliştirme Bölgeleri
TÖTM	: Turgut Özal Tıp Merkezi'nin
TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜSİAD	: Türk Sanayicileri Ve İşadamları Derneği
vb.	: Ve benzerleri

2.8.2 ARAŞTIRMA HEDEFİ

Araştırmanın hedefi Malatya'da bilişimin ne durumda olduğunu; Türkiye ve Dünya ile karşılaştırarak ortaya koymak, eksiklikler ve avantajları görüp yapılabilecekleri gözler önüne sermektir.

2.8.3 GİRİŞ

Bilişimle ilgili bir değerlendirme yapabilmek için öncelikle bilişim kavramının ne olduğu açık bir şekilde bilinmelidir. Bilişim sözcüğünü ilk olarak türeten Aydın Köksal, bir sözlükte bu sözcüğü şu şekilde tanımlamıştır:

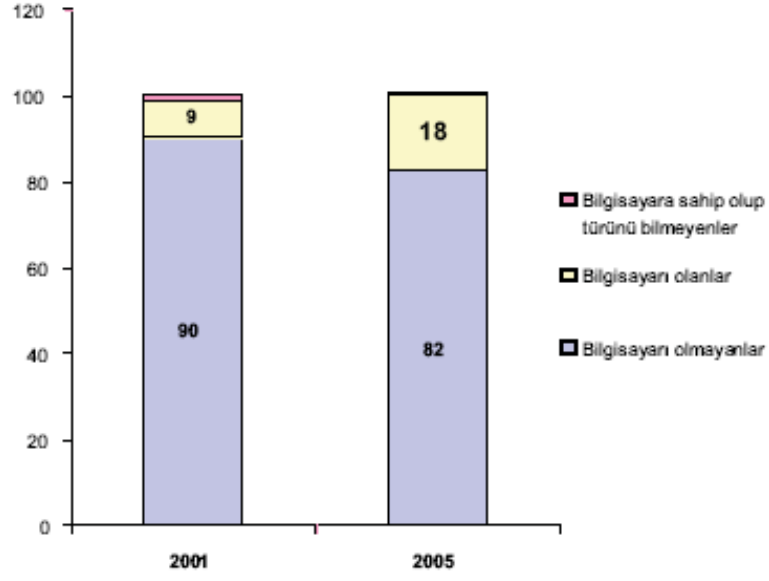
Bilişim¹ □ es. t. *enformatik* □ □ Fr. *informatique* □ □ İng. *informatics* □: İnsanoğlunun teknik, ekonomik ve toplumsal alanlardaki iletişiminde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin, özellikle elektronik makineler aracılığıyla, düzenli ve ussal biçimde işlenmesi bilimi. Bilgi olgusunu, bilgi saklama, erişim dizgeleri, bilginin işlenmesi, aktarılması ve kullanılması yöntemlerini, toplum ve insanlık yararı gözeterek inceleyen uygulamalı bilim dalı. Disiplinler arası özellik taşıyan bir öğretim ve hizmet kesimi olan bilişim *bilgisayar* da içeride olmak üzere, bilişim ve bilgi erişim dizgelerinde kullanılan türlü araçların tasarlanması, geliştirilmesi ve üretilmesiyle ilgili konuları da kapsar.

Kişisel bilgisayarların üretilmeye başlanması ve çok hızlı bir şekilde yayılarak, cebimizde bile taşıyabileceğimiz hale gelmesiyle birlikte, bilişim kavramı da hayatımızda önemli bir yer edinmiştir. Neredeyse baktığımız her köşede bir teknolojik aygıt görmemiz son derece normal bir hal alırken, birçok işin bilişimden yararlanılarak yapılması zorunlu bir hal almıştır ve bir çok iş bilişim sayesinde kolaylaşmıştır. Birkaç sene önce, randevuları tutmak için bir ajandaya; adresleri ve telefon numaralarını kaydetmek için bir telefon defterine; sabahları uyanmak için bir çalar saate; müzik dinlemek için bir kaset çalara; fotoğraf ve video kaydetmek için kameraya; televizyon vb. aygıtları kontrol etmek için bir kumandaya; zamanın takibi için saate; metin belgeleri hazırlamak için daktiloya ihtiyaç duyulurken şimdi sadece bir cep telefonu ile tüm bu işleri ve daha fazlasını yapmak mümkün hale geldi. Artık dünyanın her tarafındaki insanlar internet üzerinden bilgisayarları aracılığıyla anında haberleşebiliyor. Eskiden bir ekibin yıllarını alacak muazzam işlemler, günümüzde bilgisayarlar sayesinde saniyeler içerisinde yapılabiliyor. Tüm dünyada çok kuvvetli bir bilişim kasırgası esmekte ve bu kasırga gittikçe de ivme kazanmaktadır.

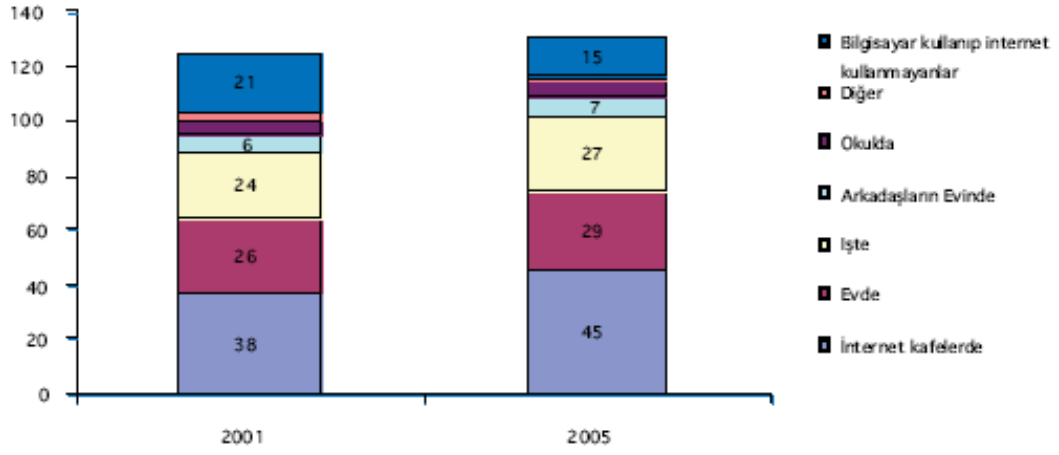
Bilişimin bu derece kolaylık sağlaması, çok hızlı bir şekilde gelişmesi ve hayatımıza yerleşmesiyle dünyadaki güç dengeleri de daha çok bilgi tabanlı olmaya başladı. Peki dünyadaki bir çok ülkede, bilişim alanında hızlı bir şekilde bu gelişmeler yaşanırken Türkiye ne durumda? Öncelikle bilgisayar ve internet kullanımına bakalım. 2001 yılında Türkiye’de bilgisayar kullanıcıları oranı %9 iken, 2005 yılında %18’e çıkmıştır. İnternet kullanıcıları her ne kadar yıldan yıla bir artış gösterse de AB üyelerinin çok gerisindedir (Bkz. Tablo 1, 2). Son bir kaç yılda ADSL ve Kablosuz Erişim gibi teknolojilerin gelmesiyle AB üyeleri ile aramızdaki fark bir miktar azalmıştır. Dünya Ekonomi Forumu’nun değerlendirmesine göre Türkiye, ülkelerin bilgi toplumuna hazır olma durumu (e-Readiness) sıralamasında 2002-2003 de 50. sıradayken 2003-2004’te 56. Sıraya gerilemiştir. Bu gerilemenin sebebi, diğer ülkeler ilerleme gösterirken Türkiye’nin yerinde sayması, bilişim ve teknoloji alanında yeterli gelişimi gösterememesidir. (Bkz. Tablo 3)

¹ http://dergi.tbd.org.tr/yazarlar/11022002/aydin_koksal.htm - 16 Şubat 2007

87. TABLO 1- TÜRKİYE’DE BİLGİSAYAR SAHİPLİĞİ VE İNTERNET KULLANIM ORANI²

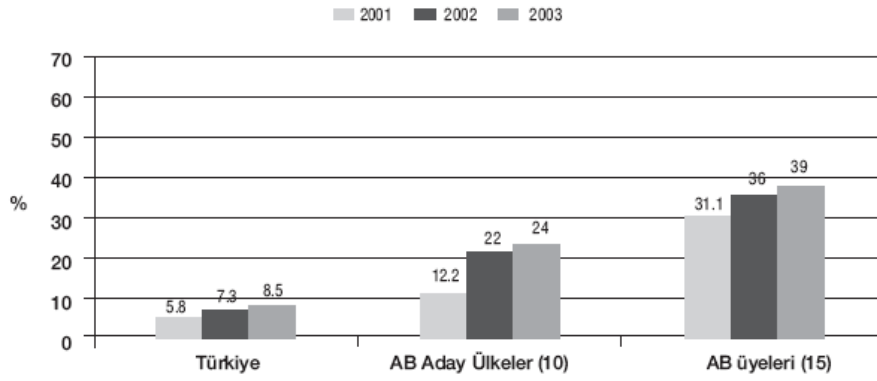
Şekil 3.1.3. Türkiye’de bilgisayar sahipliği oranı (%)

Şekil 3.1.4: Türkiye’de internet kullanımı (%)³³

² Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye’de Bilişim ve Telekomünikasyon Teknolojileri Sektörü Üzerine Görüş ve

TABLO 2- İNTERNET YAYGINLIĞI

Şekil 3.1.6. İnternet Yaygınlığı, Türkiye ve AB ülkeleri (Kaynak: DPT, Telekomünikasyon Kurumu. ITU)

88. TABLO 3- ÜLKELERİN BİLGİ TOPLUMUNA HAZIR OLMA DURUMU (E-READİNESS)

2002 – 2003			2003 - 2004		
SIRA	ÜLKE	PUAN	SIRA	ÜLKE	PUAN
1	Finlandiya	5,92	1	ABD	5,50
2	ABD	5,79	2	Singapur	5,40
3	Singapur	5,74	3	Finlandiya	5,23
4	İsveç	5,58	4	İsveç	5,20
5	İzlanda	5,51	5	Danimarka	5,19
6	Kanada	5,44	6	Kanada	5,07
7	İngiltere	5,35	7	İsviçre	5,06
8	Danimarka	5,33	8	Norveç	5,03
9	Tayvan	5,31	9	Avustralya	4,88
10	Almanya	5,29	10	İzlanda	4,88
...	...	...	...	...	...
50	TÜRKİYE	3,57	56	TÜRKİYE	3,32
Toplam 82 ülke			Toplam 102 ülke		

Kaynak: Dünya Ekonomi Forumu

Malatya'nın bilişimdeki seviyesi ise her ne kadar, Doğu Anadolu Bölgesi için ortalamanın üzerinde görünüyor olsa da Türkiye'nin geneli ile kıyaslandığında son derece zayıftır.

Bilişim, hayatı bu kadar kolaylaştırıp verimliliği arttırırken, Türkiye'nin ve Malatya'nın bu konuya ilgisiz kalması, geri dönüşü çok zor bir hata olur. Durumu daha iyi kavrayabilmek için; bilişim sektörünün faaliyet alanını, kamu kuruluşları ve özel kuruluşlarda bilişimi, Malatyalıların bilişime bakışını incelemek gerekmektedir.

2.8.4 BİLİŞİM SEKTÖRÜ VE HİZMETLERİ

Bilişim Sektörü, bilişim alanında ürün ve hizmet sağlayan firmaların bulunduğu sektördür. Bilişim sektöründeki firmalar; donanım ve yazılım üretimi, teknik destek, iletişim servisleri, geliştirme ve entegrasyon işleri, bunların pazarlanması ve danışmanlık işlerini yürütürler. Bu işlere kısaca değinelim.

2.8.4.1 DONANIM FİRMALARI

Bilgisayar başta olmak üzere; bilgisayarla birlikte kullanılabilen, elektronik cihazlar, mekanik aletler üreten, veya başka alanlarda kullanılan araçların, bilgisayarla uyumlandırılması gibi işlerde çalışan; kısacası gözle görülüp, elle tutulan bilişim araçlarını üreten firmalardır. Bu firmaların kurulup, çalışması için çok büyük sermaye ve teknik bilgi birikimi gereklidir. Ülkemizde henüz tam manasıyla bilgisayar üreten firmalar bulunmamaktadır. Sadece, parçaları üreten yada montaj yapan firmalar vardır.

2.8.4.2 YAZILIM FİRMALARI

Donanımla, kullanıcı arasında etkileşimi sağlayacak; programların hazırlanması, geliştirilmesi ile ilgilenen firmalardır. Türkiye'de bu alanda profesyonel anlamda çalışan firmalar bulunmaktadır ve bu firmalar ağırlıklı olarak büyük şehirlerde toplanmışlardır. Çok fazla sermaye gerektirmediği için bu işle bireysel olarak ilgilenen kişiler ve amatör firma sayısı da oldukça fazladır. Az sermaye istediği halde; özgün fikirlerle çok fazla getirisi olabilecek, geleceği parlak bir alandır.

2.8.4.3 WEB TASARIMI/DESTEK FİRMALARI

Web sitelerinin tasarımı, barındırılması ve bakımı ile ilgilenen firmalardır. Bu iş ile ilgilenen kişi sayısı çok fazla olmakla beraber, bu konuda uzman firma sayısı nispeten daha azdır. Günümüzde web site kurulumu; okuma yazması olan ve az-çok bilgisayar kullanabilen herkesin yapabileceği bir hal almıştır ve çok sayıda web sitesi bulunmaktadır. Web sitelerinin çokluğundan ziyade içerik ve işlevselliklerinin önemli olduğu kabul edilirse internetin çöplük haline gelmemesi için kaliteli web sitelerine ihtiyaç vardır. Fakat uzman firma azlığı nedeniyle kaliteli web sitesi maliyetleri yüksektir ve bir çok kurum/kuruluş kaliteli web sitesi yaptırmayı tercih etmemektedir.

2.8.4.4 TEKNİK SERVİS

Bilgisayar donanımı ve yazılımıyla ilgili sorunların giderildiği; tamir, sistem kurulumu vb. işlerin yapıldığı yerlerdir.

2.8.4.5 SMS VE İLETİŞİM SERVİSLERİ

Telekomünikasyon servisleri sağlarlar.Cep telefonu operatörleri bu gruba girer; ayrıca kurumlara toplu SMS gönderimi gibi hizmetler sunan firmalar, firmaların çağrı merkezleri de bu gruba girmektedir.

2.8.4.6 BT DANIŞMANLIĞI

Bilişim teknolojileri konusunda danışmanlık hizmeti verirler. Şirketleri yada şahısları bilişim üzerine bilgilendirir. Gerekirse bilişim alanında teknolojiyi yakalamaları için şirketlere planlar hazırlarlar.

2.8.4.7 SATIŞ

Yukarıda değinilen bilişim ürün ve hizmetlerinin pazarlanması ile ilgilenirler.

Bilişim sektöründeki bu alanlar zamanla değişebilir, bir kısmı önem kazanırken bir kısmı önemini kaybedebilir, yeni alanlar, firma şekilleri ortaya çıkabilir.

Sektördeki alanları gördükten sonra Türkiye’de bilişime değinecek olursak; bilişim sektörünün gelişimi için uygun piyasa koşullarının oluşturulması çok önemlidir. Bu uygun piyasa koşulları:

- Bu alanda girişimciliğin özendirilmesi
- Genç girişimcilerin şirket kurma, kaynak bulma, yer bulma, ürün ve servis ihracatı, vergilendirme gibi konularda önlerine çıkan ağır vergi yükünün kaldırılması
- Risk sermayesine erişim, kısıtlı teknopark imkanı gibi bürokratik engellerin ortadan kaldırılması olarak sıralanabilir.

Bu konularda yapılacak çalışmalarla, sektör daha da iyiye gidebilir. Tablo 4’de Türkiye’nin Bilişim Pazarı ile ilgili bazı verileri görebilirsiniz.

89. TABLO 4- TÜRKİYE BİLİŞİM PAZARI

: Türkiye Bilişim Pazarı (Bin US Doları)

	2001	2002	2003*	2004*
BT Donanımı	1.054.352	1.400.058	1.540.000	1.930.000
Yazılım	292.533	335.861	393.000	460.000
Hizmet	822.675	775.303	847.000	960.000
Tüketim Mal.	74.353	121.942	90.000	105.000
BT	2.243.913	2.633.164	2.870.000	3.455.000
BT Sektör Büyümesi		%17	%9	%20
Telekom Donanımı	1.453.063	1.148.006	1.263.000	1.360.000
Taşıyıcı Hizmetler	5.394.267	6.368.872	7.329.000	8.346.000
İletişim Teknolojileri	6.847.330	7.516.878	8.592.000	9.706.000
İlt. Sek. Büyümesi		%10	%14	%13
Toplam	9.091.243	10.150.042	11.462.000	13.161.000
Toplam Büyüme		%12	%13	%15

Kaynak: Interpro Pazar Araştırma Grubu) * 2003 ve 2004 tahmini rakamlarıdır

2.8.5 MALATYA’DA BT SEKTÖRÜ NE DURUMDA

Malatya’da bilgisayar donanımı üreten bir firma bulunmadığı gibi; 1. Organize Sanayi Bölgesi’nde elektrik malzeme üretimi yapan sadece bir işletme bulunuyor. Tüm Türkiye’de olduğu gibi Malatya’da da bu konuda eksiklik var. Yazılım üretimi ve web tasarımı yapan şirketler bulunsada çok az sayıda. Bilgisayar hizmetleri verip, Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı firmalardan yazılım üretimi yapan şirketlerin sayısı 15’ten daha az. Bilgisayar mühendisleri ile bu işi yürüten şirketler yok denecek kadar az sayıda. Bu sayı azlığından ötürü, Malatya yazılım üretilip, başka şehirlere, yurtdışına satmak bir yana dursun, kendi ihtiyacını karşılayamamakta; hastaneler, okullar, özel işletmelerin büyük bir kısmı yazılımlarını başka şehirlerde üretim yapan firmalardan satın almaktadır. SMS servisleri ve Uzman BT danışmanlığı hizmeti veren hiçbir firma mevcut değil. Yine TSO kayıtlarına göre, bilgisayar malzemeleri satışı yapan firma sayısı 100 civarında. Bu bilgiler de gösteriyor ki; 850 binden fazla nüfusa sahip olan Malatya bilişim sektöründe yatırıma kesinlikle ihtiyaç duyuyor.

2.8.6 KAMU KURUMLARINDA BİLİŞİM

Bilişim teknolojilerinden yararlanmanın çok önemli olduğu alanlardan birisi de kamu kurum ve kuruluşları. Doğrudan toplum için, toplumla çalışan bu kurumlardaki gelişmeler doğal olarak en kısa yoldan bireylere ulaşacak bu sayede bilişimin faydalarını gören ve bundan yararlanan bireylerde de bilişime karşı olumlu düşünceler oluşacaktır.

2.8.6.1 E-DEVLET

E-Devlet, bilişim teknolojilerini kullanarak, vatandaş-devlet arasındaki ilişkiyi hızlı, kolay ve verimli bir hale getirip aynı zamanda da devlet işlerinde şeffaflık sağlamayı hedefleyen sistemdir. Türkiye Bilişim Derneğinin E-Türkiye Raporundaki e-birey ve e-vatandaş tanımları:

2.8.6.1.1 E-BİREY

Günlük yaşamında, iletişimini istediği yer ve zamanda, elektronik ortamda kolaylıkla gerçekleştirebilen, iletişimden öte oy verme dahil sunulan tüm hizmetleri sanal ortamda yapmayı tercih ederek yaşam kalitesini artırmaya çalış an kişiyi **e-Birey** olarak tanımlayabiliriz.

e-Vatandaş kavramının e-Birey kümesi içinde olduğu, e-Birey olan herkesin e-vatandaş olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

e-birey için

- İş veya eğitim için araştırma yapmak
- İletişim kanallarını kullanmak (e-posta, video konferans, anında mesaj)
- Bankacılık hizmetlerini kullanmak
- Fatura ödemelerini yapmak
- STK ve özel kurumlarla ilgili sunulan online hizmetleri kullanmak
- Devlet dairelerinin hangi hizmetleri verdiğini öğrenmek
- Potansiyel iş olanakları ile ilgili bilgi almak
- Herhangi bir konu üzerine yorum/şikayette bulunmak
- Oyun, eğlence kanallarını kullanmak
- Sayısal TV platformlarını kullanmak

e-vatandaş için

- Devlet işleri için gerekli formları indirmek ve göndermek
- Kanun ve taslaklarla ilgili bilgi araştırmak
- Seçimlerle ilgili bilgi almak
- Taşınma, ikamet/adres değişikliği için gerekli işlemleri yapmak
- Elektrik-su-doğalgaz kullanımı ile ilgili işlemleri yapmak
- Devletin sunduğu hizmetlerle ilgili bilgi almak ve başvurmak
- Vergi ve cezalar hakkında bilgilenmek ve ödemelerini gerçekleştirmek
- Gerekli belgelerin (sürücü belgesi, pasaport vb.) alınması ile ilgili bilgi almak/başvurmak

2.8.6.2 KENT VERİ BANKASI VE BİLGİ SİSTEMLERİ

Kent ile ilgili verilerin BT destekli bir şekilde yönetilip, ortak bir sistemde toplanmasıyla, toplum yararına bilgiler üretilip, tüm bu bilgilerin vatandaşın hizmetine sunulmasını sağlamak amacıyla

oluşturulan sisteme kent veri bankası denilmektedir. Kent veri bankası ve bilgi sistemleri; o kent sakinleri, kent sakinlerine ait bilgiler, ulaşım, konutlar, tapu, kanalizasyon, elektrik, yol, su hizmetleri gibi bilgileri içermelidir. Bu sayede daha verimli ve şeffaf hizmet sunulabilir. İnternette belediye işlemleri v.s. yapılabilir, fatura ödemeleri gerçekleştirilebilir.

Mesela İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kent rehberi ve şu an deneme aşamasında olan şehir rehberi uygulamaları bu konuda güzel bir örnek teşkil etmektedir. Kent Rehberinde, aranan bir adres girildiğinde haritadaki yerini gösterme, uydu görüntüsü, şehirdeki iki konum arasında ulaşım rehberliği, en yakın durak, devlet daireleri gösterimi gibi özellikler bulunmaktadır.

Malatya'da belediye tarafından gerçekleştirilmesi gereken bu sistemlerin hiç biri mevcut değildir. Belediyenin <http://www.malatya.bel.tr/> adresli web sitesinde (Şubat 2007) sadece faaliyetlerin tanıtımı yapılmaktadır. Borç Sorgulama menüsünün yapım aşamasında olduğu belirtilmektedir.

2.8.6.3 KÜTÜPHANELER, MÜZELER

e-Devlet uygulamasıyla birlikte e-kütüphane uygulaması da başlatılmış, <http://www.ekutuphane.org/> adresinde Türkiye'deki tüm kütüphaneleri birleştirmek ve çevrim içi tarama kolaylığı gibi imkanlar sağlanmaktadır. Malatya İl Halk Kütüphanesi arama listesinde bulunmasına rağmen kütüphanedeki kitaplar veritabanında mevcut değildir; kütüphanede de bilişim sistemlerinden yararlanılmamaktadır.

18000 eserin muhafaza edildiği, bir çok ünik eserin de bulunduğu Malatya Müzesi'nin ise bir web sitesi bile bulunmamaktadır. Oysa ki web sitesi üzerinden tanıtımı yapılarak müzeye olan ilgi artırılabilir. Müzedeki tüm eserler bilgisayar ortamında kaydedilerek, müze girişine de kiosk bilgisayar yerleştirilip, aranan esere göre yönlendirme yapılarak, müze daha kolay gezilir ve ilgi çekici bir hale getirilebileceği gibi, aynı zamanda da eserler güvenlik altına alınmış olur.

2.8.6.4 HASTANELER

Hastanelerde de internet üzerinden tanıtım ve randevu verme, tahlil , rapor sonuçları, yatan hastaların son durumları, hastane içi birimler arası iletişim, hasta dosyalarının internet üzerinden paylaşılması gibi kolaylaştırıcı bilişim faaliyetleri söylenebilir.

Malatya Devlet Hastanesinin bir web sitesi mevcut; fakat bu sitede tanıtım dışında sadece tahlil sonuçlarını görebilmek mümkün, geriye kalan işlemler henüz gerçekleştirilemiyor.

Turgut Özal Tıp Merkezi'nin web sitesi şu anda yapım aşamasında ama hazırlanan sitede bu özellikler mevcut olacak gibi görünüyor. Zaten TÖTM bilişim konusunda Malatya'daki diğer kuruluşlara göre daha iyi bir konumda. Otopark sisteminden, otomasyon sistemine kadar, bir çok alanda bilişim teknolojilerinden yararlanılıyor.

Her ne kadar bu iki hastanede durum böyle olsa da bu yenilikler sadece buralarla sınırlı, ayrıca bu hastanelerin yazılımları başka şehirlerden satınalın yoluyla gerçekleştiriliyor. Hastanelerin kendi yazılımlarını kendileri yapacak bir birimleri mevcut değil. Üniversitede Bilgisayar Mühendisliği bölümünün eksikliği burada da hissediliyor.

2.8.6.5 OKULLAR

Okullarda da bilişim ve teknoloji kullanımı, gerek eğitimin içerisinde, gerek veli-öğretmen-öğrenci arası ilişkinin geliştirilmesi ve kolaylaştırılması açısından son derece önemlidir.

İlimizde Müfredat Laboratuvar Okulları'nda diğer okullara göre BT daha iyi kullanılıyor ama hem MLO'lardaki seviye bile istenilen düzeyde değil.

BT'nin kullanılamama nedenlerinin başında ise öğretmenlerin bu konuda yetersiz ve isteksiz olması ve BT kullanımının pahalı olup okulların bütçelerinin kısıtlı olması geliyor.

Ayrıca Malatya'da eğitime yönelik yazılım üretilmemesi de bir dezavantaj.

Birkaç okul dışında web sitesini etkin olarak kullanan okul bulunmadığı gibi, Fen Lisesi dışında da web sitesi üzerinden notları açıklayan, velilerin ve öğrencilerin erişmesini sağlayan okul bulunmamakta.

2.8.6.6 KAMUDA BİLİŞİME DAYALI AR-GE

Kamu kurumlarında bilişime dayalı AR-GE son derece faydalı olmaktadır. Devlet olarak bu güne kadar sanayi politikamızda , bilişim ve elektroniğe neredeyse hiç yer vermemişiz. Bu konularda yapılan planlamaların bir çoğu da uygulanamamış. Hazırlanan Kalkınma raporlarında üniversitelerden bir çok alanda, bir çok uzman varken bu alanlarda ya çok az var ya hiç yok.

Kurumlarımız ,sınırlı da olsa kaynaklarımız, stratejilerimiz olmasına rağmen öncelikler doğru belirlenemediği için; ayrıca toplumda AR-GE kültürü zayıf olduğu ve de AR-GE yöneticilerimiz az olduğu için özellikle bilişim ve elektronikte pek iyi konumda değiliz.

Bu konuda en iyi çalışan kurumların başında TÜBİTAK ve üniversiteler geliyor ama kaynak yetersizliği yüzünden bu kurumlar da çok kısıtlı bir çerçevede çalışabiliyor.

Bu konuda ne kadar az ilgi gösterildiğini Prof. Dr. Erol TAYMAZ'ın sözleri çok güzel açıklıyor herhalde:

“Bilişim sektöründe sürekli Hindistan örnek gösteriliyor. Hindistan'da sadece bir kamu araştırma merkezinde 2500 Bilgisayar Mühendisi çalışırken. Türkiye'de, AR-GE alanında çalışan, üniversiteler, TÜBİTAK v.s.de toplam çalışan bilgisayar mühendisi sayısı yüzlerle ifade ediliyor. Eğer Hindistan'ı örnek veriyorsak onlar kadar bu işi ciddiye almalıyız.”

2.8.7 ÖZEL İŞLETMELERDE BİLİŞİM

2.8.7.1 BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÜRETİM VE GELİŞTİRME, PERSONEL BİLGİSİ, DEPARTMANLAR ARASI İLETİŞİM

İşletmelerde kullanılan Bilgisayar sayıları ne kadar fazla olursa olsun verim elde edebilmek için bunların doğru bir şekilde kullanılması gerekmektedir. 2001 deki veriler ve 2005 deki veriler kıyaslandığında ³, 2001 yılında çoğunlukla, arşivleme ve kayıt tutma gibi faaliyetlerde kullanılan bilgisayarın 2005 e doğru yavaş da olsa, araştırma, planlama, otomasyon gibi işlemlerde de kullanıldığı görülmüştür. Bu olumlu bir gelişmedir ama yeterli değildir. Sürekli gelişen bu cihazlar, yapabileceklerinin çok azı için kullanılmaktadır. Oysa ki bilgisayar destekli üretim, geliştirme, kalite kontrol,bakım v.s. yapılması verimi son derece arttıracaktır. Denetlendiğinin bilincinde olan işçiler daha fazla özveri ile çalışacak, hataların, nereden kaynaklandığı, nasıl çözülebileceği, bilgisayar destekli denetimlerle çok daha kolay bulunabilecektir. Bir sistemden elde edilebilecek maksimum verim, bilgisayarlar yardımı ile çok daha rahat bir şekilde hesaplanabilecektir.

Bilgisayarlar bu konuda ne kadar avantaj sağlasa da, işletme yöneticilerinin bir çoğu henüz bu avantajları fark edememiştir. Bu yüzden de mümkün olandan daha az kar etmektedirler. Bunun önüne

³ Malatya Ticaret ve Sanayi Odası – KOSGEB Verileri

geçebilmek için, Malatya'daki işletmelerde şu an çok fazla olmayan üniversite mezunu teknik yeterliliğe sahip, kalifiye eleman sayıları arttırılmalı ve bilişim destekli sistemlere geçilmelidir.

Personel bilgilerinin bilgisayar ile tutulması ve şirketlerin kendi içerisinde departmanlar arası iletişiminin bilgisayarla sağlanması da son derece önemlidir. Bu sayede bir departmandaki üretim, personel, durum vb. bilgiler anında diğer departmanda görülebilir ve ona göre departman olarak tepkiler verilebilir.

Yine bilişim konusunda şirketler eğitime önem göstermeli, elemanlarının sürekli olarak, teknolojik yenilikler konusunda bilgilenmesine önem göstermelidir.

İşletme sahipleri, bilişim teknolojilerinden faydalanmanın kendilerine sağlayacağı faydalardan habersiz durumdadır. İşletmelerin %86'sı bilgi sisteminde yeni teknolojinin gerekli olmadığını düşünüyor ki⁴ bunda işletmelerin sadece %50'sinde üniversite mezunu yönetici bulunuyor⁵ olmasının da etkisi var. Çalışanların ise %51'i ilköğretim mezunu olduğu için, bilişim teknolojilerine uyum sağlamalarında da bir miktar sorun yaşanması mümkün.

2005 yılı Ocak ayında Türkiye genelinde Bilgisayar erişimine sahip şirket oranı %87,76, bunların içinde internete bağlananlar %80,43⁶ iken Malatya'da internet kullanan işletmelerin oranı %54,55³ tir.

2.8.7.2 E-TİCARET

OECD tarafından 1997'de yapılan tanım "e-ticaret" konusunda en yaygın kabul görmüş olan tanım olup yasal zemini oluşturması açısından oldukça önemlidir. Bu çerçevede "e-ticaret" aşağıdaki eylemleri kapsayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır:

- Ticaret öncesi firmaların Elektronik ortamda bilgilenmesi ve araştırma yürütmesi,
- Firmaların elektronik ortamda buluşması,
- Ödeme sürecinin yerine getirilmesi,
- Taahhüdün yerine getirilmesi,
- Mal veya hizmetin müşteriye teslimi,
- Satış sonrası bakım, destek vb. hizmetlerin temin edilmesi.

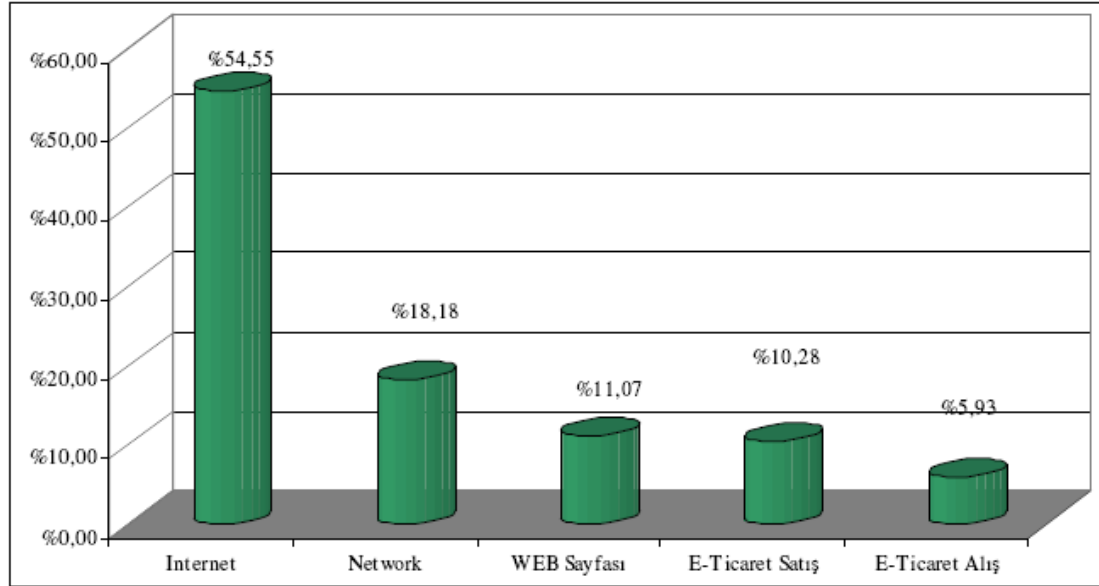
Malatya'daki işletmelerde e-ticaret yok denecek kadar az miktarda yapılmaktadır. Bu da daha çok alım ağırlıklı olmaktadır. İnternet üzerinden satış ve ihracat yapan firmaların sayısı çok azdır. Tablo-5'de görüldüğü üzere e-ticaret ile alış yapan firmalar %5,93 satış yapanlar ise %10,28'lik bir dilimi oluşturmaktadır. Son yıllarda global ekonominin şekillenmesinde bilişimin rolü çok fazla artmıştır ama Türkiye'de ve özellikle de Malatya'da bu rol pek fazla dikkate alınmamaktadır. Oysa ki, internet üzerinden tanıtım, alış satış işlemleri, hem muhatap olunabilecek müşteri ve satıcı sayısını arttırmakta, hem masraflar büyük bir oranda azaltmakta, hem de hızı arttırmaktadır. Ödeme işlemleri bankaların sağladıkları internet hizmetleri ile daha hızlı yapılabilir. E-ticaret yeterince gelişmezse küresel rekabet çok zorlaşacaktır.

⁴ KOSGEB Malatya Saha Araştırma Raporu (2005)

⁵ KOSGEB Malatya Saha Araştırma Raporu (2005)

⁶ DPT GİRİŞİMLERDE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI ARAŞTIRMASI, 2005s

90. TABLO 5- MALATYA'DAKİ İŞLETMELERİN BİLİŞİM ALT YAPISI (KOSGEB SAHA ARAŞTIRMA ÇALIŞMASI MALATYA İLİ DEĞERLENDİRME RAPORU- 2005)

2.8.7.3 BT SEKTÖRÜNDE VE DİĞER SEKTÖRLERDE BT KULLANIMI KONUSUNDA TEŞVİKLER

2.8.7.3.1 KOSGEB

Küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin teknolojik yeniliklere uyumlarını sağlamak, rekabet güçlerini yükseltmek, ekonomiye katkılarını ve etkinliklerini artırmak amacıyla 1990 yılında kurulan KOSGEB, Teknoloji Geliştirme Merkezleri, İş Geliştirme Merkezleri ve Laboratuvar Müdürlükleri'nin çatısı altında destek veriyor.

Kimler faydalanabilir?

İşletmeler, girişimciler, yeni girişimciler, meslek kuruluşları, işletici kuruluşlar, sektörel kuruluşlar.

Kriterleri neler?

Finansmandan eğitime, danışmanlıktan proje geliştirmeye kadar çeşitli destek ve teşvikler veren kuruluş, her sanayi ve sektör için ayrı kriterler, ayrı destek oranları uyguluyor.

Nasıl başvurulur?

KOSGEB'in destek ve teşviklerinden faydalanmak isteyen şirketler, detaylı bilgiyi www.kosgeb.gov.tr adresinden alabilir.

2.8.7.3.2 TEKNOLOJİ İZLEME VE DEĞERLENDİRME BAŞKANLIĞI (TİDEB)

Türk sanayisine araştırma-teknoloji geliştirme yeteneği kazandırarak evrensel teknolojiye katkı sağlayan bir sanayi oluşturmak amacıyla proje faaliyetlerinin desteklenmesinde TÜBİTAK'ın yükleneceği görevleri yürütmek üzere 3 Haziran 1995'de kuruldu. TÜBİTAK kaynakları kullanılarak,

Ar-Ge projelerine yüzde 60'a varan oranlarda hibe şeklinde destek sağlıyor. Şu ana kadar bin 153 kuruluşla 2 bin 591 projeye destek verdi.

Kimler yararlanabilir?

Sektör ve büyüklüğe bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan, bir veya birden çok gerçek veya tüzel kişiye ait olan Türkiye'de yerleşik tüm işletmeler, proje başvurusunda bulunabilir. Ancak kanuni merkezi ve iş merkezi yurtdışında bulunan işletmelerin Türkiye'deki temsilcilik ve şubeleriyle vakıflar bu program kapsamında desteklenmiyor. 'Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı' uygulamasına başvuran kuruluşların vergi ve sosyal güvenlik yükümlülüklerini zamanında yerine getirmiş olmaları gerekiyor.

Başvuru süreleri neler?

Herhangi bir iş gününde proje başvurusu yapılabilir. Proje başvuruları, tebliğ, yönetmelik ve bu kurumun verdiği kılavuzda belirtilen esaslara uygun olarak hazırlanarak TÜBİTAK-Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Başkanlığı'na yapılıyor. Fiilen başlatılmış bir proje için de başvuru yapılabilir. Destek kararı verilen projelerde, başvurunun yapıldığı tarihten en fazla üç ay öncesinden itibaren yapılan ve TÜBİTAK tarafından onaylanan harcamalar kabul ediliyor.

Nasıl başvuru yapılır?

Proje başvurusu Ar-Ge Yardımı Proje Öneri Bilgileri (AGY100) formunda yer alan bilgiler hazırlanarak yapılıyor. Bu dokümana, www.tideb.tubitak.gov.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

2.8.7.3.3 AVRUPA BİRLİĞİ İŞ GELİŞTİRME MERKEZLERİ (ABİGEM)

Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezleri, AB-MEDA programı kapsamında finanse edilen Avrupa Birliği Komisyonu ve TOBB ortak projesi. Avrupa Birliği Komisyonu ve TOBB adına; Ege Bölgesi Sanayi Odası, Gaziantep Ticaret Odası ve Kocaeli Sanayi Odası desteğiyle İzmir, Gaziantep ve Kocaeli'nde kurulan merkezlerin hedefi, bölgelerindeki KOBİ'lerin rekabet seviyelerini artırmalarına ve potansiyellerini geliştirmelerine yardımcı olacak profesyonel yönetim danışmanlığı ve eğitim hizmetlerini sunarak, bölgenin ekonomik kalkınmasına destek olmak. ABİGEM aracılığıyla bölge KOBİ'lerine; ihracatı geliştirme, iş geliştirme, pazarlama yönetimi, finans yönetimi, insan kaynakları yönetimi ve girişimcilik konularında danışmanlık ve eğitim hizmetleri veriliyor. ABİGEM'e www.abigem.org adresinden ulaşabilirsiniz.

2.8.7.3.4 EUREKA

EUREKA, Avrupa ülkelerindeki endüstri ve araştırma kuruluşlarının dünya pazarlarındaki rekabet gücünü artıracak ileri teknolojilerin, ürünlerin ve hizmetlerin araştırılması ve geliştirilmesini, ülkelerarası ortak projeler oluşturulmasını ve yürütülmesini teşvik etmek için 1985'te Türkiye'nin de içinde bulunduğu 19 Avrupa ülkesi ve Avrupa Birliği'nin kurduğu uluslararası bir kurum. Bugün 35 ülke ve Avrupa Birliği EUREKA üyesi.

NASIL KATILABİLİRSİNİZ?

- www.eureka.be adresindeki web sitesinde yayımlanan proje önerilerini inceleyip, EUREKA destekleri için başvuru yapabilirsiniz.

- Proje önerisinde bulunabilirsiniz.

Projelerde hangi kriterler aranıyor?

- Katılımcılar en az iki EUREKA ülkesi ülkeden olmalı
- Proje, sivil amaçlı uygulamalara yönelik olmalı
- Pazar potansiyeli olan sonuçlara yönelmeli
- Araştırma ortaklıkları kurulmasını gerekli kılmalı
- Teknik, mali ve yönetsel kaynak ve becerileri olan katılımcılarla yürütülmeli
- Yeterli düzeyde yeni buluş içeren ileri teknolojileri ilgilendirmeli.

Eureka üyesi ülkeler:

Almanya, Avusturya, Belçika, Büyük Britanya, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Kıbrıs Rum Yönetimi, Hollanda, Hırvatistan, İspanya, İrlanda, İsveç, İsrail, İtalya, İsviçre, İzlanda, Letonya, Lüksemburg, Litvanya, Macaristan, Norveç, Portekiz, Polonya, Rusya Federasyonu, Romanya, San Marino Cumhuriyeti, Sırbistan ve Karadağ, Slovenya, Slovakia, Türkiye, Yunanistan, Avrupa Birliği.

TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI (TTGV)

Bugüne kadar toplam 384 teknoloji geliştirme projesine yaklaşık 140 milyon ABD Doları tutarında destek sağlayan TTGV, proje bütçesinin en fazla yüzde 50'sine 1 milyon ABD Dolar'ına kadar destek veriyor.

Hangi projelere destek veriyor?

TTGV, özellikle sanayi kuruluşlarınca gerçekleştirilen, araştırma ve geliştirmeye dayalı, teknolojik yenilik içeren, sanayide uygulanabilir ve ekonomik değeri olan projeleri destekliyor.

Kimler faydalanabilir?

Sanayi sicil belgesine sahip sanayi kuruluşlarıyla yazılım faaliyeti gösteren bilgisayar ve yazılım şirketleri.

Nasıl başvuru yapılır?

Proje önerileri, www.ttgvt.org.tr adresinde yer alan Başvuru Rehberi'ndeki formlar ve açıklamalar doğrultusunda hazırlanıp, TTGV'ye sunuluyor. Proje başına 50 ABD Doları yatırılıyor.

Destek süresi ve miktarı ne kadar?

Destek süresi en fazla 24 ay ve destek miktarı Hazine Müsteşarlığı/Dünya Bankası kaynağında en fazla 2 milyon ABD Doları, Dış Ticaret Müsteşarlığı kaynağında ise en fazla 1 milyon ABD Doları.

Destekleme koşulları neler?

TTGV tarafından projelerin toplam bütçelerinin en fazla yüzde 50'sine destek veriliyor. Projeyi öneren kuruluşun da en az TTGV'nin verdiği destek kadar katkıda bulunması gerekiyor. Proje süresince

firmanın harcama yapmasından sonra TTGV katkısı olarak belirlenen tutar aylık bazda firmaya ödeniyor. TTGV tarafından ABD Doları olarak verilen finansal destek, projenin sona ermesinin ardından dört yıl içinde ABD Doları olarak geri ödeniyor.

TTGV kaynağından yararlanmak isteyen kuruluşlar 0312-265 02 72 no'lu telefondan Teknoloji Geliştirme Projeleri Grubu'na ulaşabilir.

Her ne kadar bu teşvikler olsa da teşviklere talep istenilen düzeyde değil. KOSGEB verilerine göre Malatya'da 15, Elazığ'da ise 13 şirket KOSGEB'den yazılım desteği almış,

Elazığ'da kobinet'e kayıtlı BT sektöründe çalışan işletme sayısı dokuzken Malatya'da ise bu sayı birdir.

2.8.7.3.5 ÖZEL BİR NOKTA: TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ

Burada özel bir yeri bulunduğu için TGB kavramını açıklamakta fayda var.

Özellikle ileri ülkelerde üniversite-sanayi işbirliğine dayalı yeni üretim modelleri geliştirilmiştir. Bilim ve teknoloji üretimi için gereken kadrolar, üniversite ve araştırma merkezlerinde yaşatılan bilim geleneğiyle yetişecek ve bu gelenek, bu kadrolarla sanayiye taşınacaktır. Bu nedenle, bilim ve teknoloji politikalarının başlıca odak noktalarından birini üniversite eğitimi ve araştırma-geliştirme faaliyetlerinin bütünselliği oluşturmaktadır.

Sanayileşmiş ülkelerde; yeni teknolojileri üretmek için başlatılan dev projeler, değişik uygulamalara açık, çok amaçlı girişimlerdir ve bunların tümünde devletin etkin bir biçimde yer aldığı görülmektedir. İlk girişimlerin başlamasına ön ayak olan devlet, gelişmeleri desteklemekte ve bu projelerin ürünleri için pazar yaratma işlevini de üstlenmektedir.

Tüm dünyada, özellikle son 30 yıl içinde, elde edilen bilimsel bilginin teknolojinin hizmetine en kısa sürede sunulabilmesinin önemi göz önünde tutularak bilim ve teknolojiye bir entegrasyona gidilmiş; başta ABD olmak üzere İngiltere, Fransa, Almanya ve Japonya gibi gelişmiş ülkelerde ve yeni sanayileşen ülkelerde bilim ve teknoloji parkları oluşturulmuştur. Bugün bu parkların sayısı 1000'in üzerindedir. Bunlara genel olarak teknopark denilmektedir. Yaygın olarak "bilim ve teknoloji parkları" olarak da adlandırılan bu parkların faaliyetleri temel olarak benzetmekle birlikte, içerdikleri faaliyetlere göre ülkeden ülkeye değişik isimlerle anılması mümkündür.

Teşvik ve Destekler

4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası, teknoloji geliştirme bölgelerine birtakım teşvikler getirmektedir. Bölgede yer alan şirket, yazılım faaliyetinde bulunuyorsa veya araştırma geliştirme yapıyorsa, o şirketin çalışanları aldıkları maaştan gelir vergisi ödememektedir. Bölgede yer alan girişimci şirket, bu faaliyetlerine ilişkin bir gelir elde ettiğinde, yıl sonunda kurumlar vergisi ödememektedir. Bu temel ve son derece önemli bir muafiyettir. Kurumlar vergisi muafiyetine bakıldığında, aslında Avrupa'da çok sayıda ülkede buna benzer muafiyetler olduğu görülmektedir. Fakat, gelir vergisi muafiyeti dünyada birkaç ülkede kalmış durumdadır. O açıdan bakıldığında girişimci şirketlere yapılan teşvikler son derece yüksektir. Bölgeyi yöneten şirket de benzeri muafiyetlerden yararlanabilmektedir.

2.8.8 BİLİŞİM EĞİTİMİ

Türkiye e-toplum'a doğru yol alırken, bireylerin de bilişim ve teknolojiye ayak uydurması gerekmektedir. Sektörde çalışacak, altyapı oluşumunu gerçekleştirecek uzmanlara ihtiyaç olduğu gibi, bireylerin de e-birey olabilmeleri için bazı yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Nedir bu yeterlilikler?

E-Birey Olabilme Şartları 7

Sanal Dünyanın en önemli ögesi olan e-Birey'i oluş turan bileşenler şunlardır:

- Yeterli düzeyde bilgisayar ve Internet okuryazarı olması
- Erişim teknolojilerini kullanabilmesi
- Hızla gelişen teknolojiden haberdar olması
- Internet üzerindeki kaynak ve olanakları etkin kullanması
- Konumu veya mesleği gereği elektronik ortamda sunulan bir bilgiye erişme yollarını bilmesi ve o bilgiyi kullanabilme yetisine sahip olması
- Günlük ihtiyaçları için sanal ortamı kullanma alışkanlığına sahip olması.

Bilişim eğitimi nerelerde ne şekilde verilmektedir bunları incelemekte fayda var.

2.8.8.1 İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA

E-birey olabilme şartlarını toplumdaki tüm bireylerin sağlaması gerektiği düşünülürse, bireyler bu konuda 8 yıllık zorunlu ilköğretim eğitimi içerisinde bulunmalıdır ama günümüze kadar işlenen program bu konuda yetersiz kalmaktaydı. Program yetersiz kaldığı gibi, bu konuda eğitim verecek öğretmen sayısı çok az olduğu için, yetersiz olan program bile tam olarak işlenemiyordu. Öngörüsü yeterli olmayan, öğretmen ve idarecilerin bu dersi önemsememesi ve dersin de seçmeli bir ders olmasının da sonucu olarak ortaöğretim kurumlarından mezun bir öğrenci daha arama motorlarını ve kelime işlemci programları bile etkin bir şekilde kullanmayı başaramıyor.

İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün 10.08.2006 tarih ve 17827 sayılı teklif yazısı üzerine Talim ve Terbiye Kurulunda görüşülen “İlköğretim Seçmeli Bilgisayar (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı”nı 1, 2 ve 3. sınıflarına ait bölümünün 2006–2007; 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarına ait bölümünün ise 2007–2008 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere kabul edilmiştir. Bu yeni programın içeriğine göre dersi alan ve başarıyla tamamlayan bir öğrenci, e-birey olabilecektir fakat ders tamamıyla uygulamaya öngörülen tarihte girebilecek mi? Bu konu henüz belirsiz.

Malatya genelindeki ilköğretim, ortaöğretim ve okul öncesi eğitim kurumlarımızda toplam 5146 bilgisayar mevcut olup bunlardan 3072 tanesi ilköğretim okullarında, 1562 ortaöğretim kurumlarındadır.⁸ 155 bin civarı öğrenci bulunan Malatya'da bu durumda yaklaşık her 30 öğrenciye bir bilgisayar düşmektedir. Bu rakamlara göre de bilgisayar sayıları yeterli değildir; yine de doğru kullanımla, az sayıda bilgisayarla bile çok fazla iş başarmak mümkündür.

⁷ Türkiye Bilişim Derneği e-türkiye Raporu

⁸ Rakamlar <http://malatya.meb.gov.tr> adresinden alınmıştır 10 Şubat 2007

2.8.8.2 TEKNİK LİSELERDE

Teknik Lise'lerin durumu tüm Türkiye için sorun teşkil etmektedir. Avrupa Birliği'nde bir çok ülkede bizdeki Teknik Lise dengi okullardan mezun olanlar, bilişim ve teknoloji sektöründe yeterlilik kazanıp çalışabilmekteyken; bizde Devlet Planlama Teşkilatı'nın Doğu Anadolu Projesi Ana Planı'nda da belirtildiği gibi müfredatın gelişmelerin gerisinde kalması, ÖSS'de puan dezavantajları yüzünden öğrencilerin teknik liselerden soğutulması gibi sebeplerle teknik liseler kaderine terkedilmiştir. Bir çok teknik lise mezunu ise kendi alanında çalışmayı tercih etmemektedir. Malatya Ş.K. Özalper Anadolu Meslek Lisesi mezunları üzerinde yapılan incelemeye göre BT bölümlerinden mezun olanların sadece %18'i kendi alanlarında çalışmakta. Neredeyse hiçbir öğrenci 4 yıllık bir okula yerleşememekte ve alanında mühendis olamamaktadır.

Malatya'da son 5 yıl içerisinde BT alanında teknik liseden mezun öğrenci sayısı tahmini olarak 3000 olarak kabul edilecek olursa, zaten az çok konuya aşinalığı olan bu öğrencilere modern eğitimler verilerek, kalifiye eleman yetiştirilmesi sağlanabilir. Bu açıdan bakıldığında Malatya; Bilişim Çırakları Projesi⁹ benzeri bir projenin uygulanabileceği bir şehirdir.

2.8.8.3 ÜNİVERSİTELERDE VE YÜKSEK OKULLARDA

Her ne kadar bir çok üniversitede diğer gelişmiş ülkelerin üniversiteleri düzeyinde eğitim olmasa da bilişim ve teknoloji eğitimlerinin en üst düzeyde verildiği yerler üniversitelerdir. Tablo 6'ya bakılırsa yılda yaklaşık 2500 bilgisayar, 2500 elektrik-elektronik mühendisi mezun olmaktadır. Bu öğrencilerin hepsi eğitimleri süresince ve mezun olduktan sonra projeler üretmekte ve Türkiye'nin BT alanında gelişmesini sağlamaktadırlar. Malatya İnönü Üniversitesi'nde ise sadece elektrik-elektronik mühendisliği bölümü bulunmakta, bilgisayar mühendisliği bölümüne ise kentte yoğun bir ihtiyaç duyulmaktadır. Elazığ Fırat Üniversitesinde bilgisayar mühendisliği bölümünün bulunması sayesinde kentte yazılım sektörü Malatya'ya göre daha fazla gelişmiştir. İnönü Üniversitesi'ne bilgisayar mühendisliği bölümü açılırsa, Fırat Üniversitesi'ndeki bölümle ortak çalışmalar yapılabilir, orta bir noktaya üniversitelerin desteğiyle bir yazılım üssü veya teknoloji geliştirme bölgesi kurulabilir.

⁹ Bilişim Çırakları Projesi hakkında detaylı bilgi, daha önce uygulanan illerde alınan sonuçlar için – <http://www.kosgeb.gov.tr> adresine bakılabilir.

91. TABLO 6- BİLİŞİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA ÜNİVERSİTE, YÜKSEKOKUL VE TEKNİK LİSELERDEN MEZUN ÖĞRENCİ SAYILARI

		Bölüm	Kontenjan
Lisans	Bilgisayar	Bilgisayar Bilimleri	570
		Bilgisayar ve Matematik	585
		Bilgisayar Mühendisliği	2,543
		Bilgisayar (ve Öğretim Teknolojileri) Öğretmenliği	2,336
		Toplam	6,034
	Elektronik	Elektrik Elektronik Mühendisliği	2,505
		Elektronik Mühendisliği	540
		Elektronik Öğretmenliği	295
		Elektronik ve Bilgisayar Öğretmenliği	39
		Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği	492
		Elektronik ve Haberleşme Öğretmenliği	87
		Toplam	3,958
	Temel Bilimler	İstatistik ve Bilgisayar Bilimleri	198
		Fizik (ikinci öğretim dahil)	3,915
		Fizik Mühendisliği	245
		Fizik Öğretmenliği	505
		Matematik	5,347
		Matematik Mühendisliği	180
		Matematik Öğretmenliği	735
		Toplam	11,125
Ön Lisans	Bilgisayar ve Elektronik	Bilgisayar Destekli Teknik Çizim	110
		Bilgisayar Teknisyenliği ve Programcılık (ikinci öğretim dahil)	15,217
		Elektronik Haberleşme (ikinci öğretim dahil)	1,885
		Endüstriyel Elektronik (ikinci öğretim dahil)	7,515
		Toplam	24,727
Teknik Liseler	Bilgisayar ve Telekomünikasyon	Bilgisayar	6,608
		Bilgisayar (Donanım)	1,472
		Bilgisayar (Yazılım)	1,746
		Bilgisayarlı Nümerik Kontrol	348
		Bilişim Teknolojileri	904
		Telekomünikasyon	159
		Toplam	11,237

Tablo 2.2.1: Türkiye’de bilişim teknolojileri ile ilgili alanlarda üniversite, yüksek okul ve lise kontenjanları
(Kaynak: ÖSYM ÖSS Kılavuzu ve LGS Kılavuzu, 2005.)

2.8.8.4 BİLİŞİM VE TEKNOLOJİ EĞİTİMİ VEREN KURSLAR

Bilişim ve Teknoloji alanındaki eğitim eksikliğini azaltmak, eleman ihtiyacını bir miktar da olsa karşılamak amacıyla kurslar tarafından çeşitli eğitim ve sertifika programları başlatılmıştır. Bu eğitim programları arasında C, C++, Java vb. programlama dilleri, Windows ve LINUX gibi işletim sistemleri, veri tabanları, ticari ve bilimsel yazılım paketleri, bilgisayar iletişimi ve ağları, güvenlik vb. eğitimler bulunmaktadır. Kavramsal ve teorik konuları kapsayan eğitimler çok daha az sayıdadır ve talep görmemektedir. Bazı firmaların eğitimleri sadece hizmet verdikleri firmaların bilişim ürünlerine yöneliktir. Fakat ne yazık ki bu kurslar içerisinde modern uygulamaları takip edenlerin sayısı %10 bile değildir. Bilişimin anlık gelişmeler, değişimler gösterdiği günümüzde, 4-5 sene önceki teknolojiler bile eski ve yetersiz kalabilmektedir.

Malatya’da 12 adet bilgisayar kursu bulunmaktadır¹⁰. Bu kursların çoğunluğu sadece bilgisayar işletmenliği kursu vermekle birlikte, nadiren talep üzerine programlama kursu da vermektedirler. Ama güncel teknolojiler, yazılım ve donanım ortamları konusunda eğitimler bulunmayıp verilen eğitimler de zamanın gerisinde ve yetersiz kalmaktadır. Malatya’nın bilgisayar mühendisliği

¹⁰ <http://malatya.meb.gov.tr> 15 Şubat 2007

bölümüyle birlikte, güncel uygulamaları takip edip, öğretebilecek, işletmelere yerinde eğitimler verebilecek BT kurslarına ihtiyacı vardır.

2.8.9 MALATYALILARIN BİLİŞİM VE TEKNOLOJİYE BAKIŞI

Bilişim ve Teknoloji hızla dünyaya egemen olurken, Malatyalının bilişim ve teknolojiye bakışı ne durumda? Malatya’da bilişim ve teknolojinin çok fazla gelişmemesi ve bu konudaki eğitim eksikliği yüzünden, Malatyalının BT’ye bakışı da çok olumlu gelişmemiştir. Orta yaşın üzerindeki insanlar genellikle işlerini bilgisayardan yapmayı daha zor bulmaktadır. Gençlerin ise bir çoğu bilgisayar hakkında yanlış bilgi sahibidir ve yanlış kullanmaktadır. Bilgisayar bir eğlence aygıtı, internet ise daha çok eğlenceye yarayan bir sistem olarak görülmektedir. İnternet kafelerin büyük çoğunluğu oyun oynayan, internette sohbet eden gençlerle doludur. Gençlerin bu durumu, medyada internet hakkında çıkan olumsuz haberler (çocuk pornografisi, yasadışı örgüt siteleri v.s.) insanları internet hakkında olumsuz düşünmeye sevk etmektedir. Oysa ki internette de kişi parmaklarının götürdüğü yere gidebilmektedir. İnsanların internetten fayda veya zarar görmeleri kendilerine kalmış bir durumdur. Nadir de olsa bilgisayar-internet hakkında yapılan panellere katılımın çok düşük olması da Malatyalının Bilişim ve Teknoloji’ye ne derece ilgi duyduğunun bir göstergesidir.

Bir diğer konu da güvenlik korkusudur. Bir çok Malatyalının evinde internet olduğu halde, bankacılık işlemlerini internet üzerinden gerçekleştirmemekte, e-ticaret’e karşı mesafeli durmakta, e-devlet uygulamaları yerine masa başında hizmet almayı tercih etmektedirler. Bunun en büyük sebebi de güvenlik korkusudur. Bireyler internet üzerinden yapılan alış verişte parasının çalınabileceği, yaptığı yazışmalarda hata meydana geleceği, yazışmaların değerlendirilmeyeceğini düşünmektedir. Bunun da en büyük sebebi eğitim eksikliğidir. Eğer bilgisayar konusunda eğitimliyseniz, güvenlik uygulamalarına dikkat ediyorsanız, internette bu tür olaylarla karşılaşma riskiniz yolda karşılaşma riskinizden daha az olacaktır.

2.8.10 UYGUN YATIRIM ALANLARI

Malatya’da incelediğimiz tüm bu şartları göz önünde bulundurursak. Malatya’da ne gibi yatırımlar yapılabilir.

- Firmalar için Call Center (Çağrı Merkezi) ,
- Yurt genelindeki hastaneler için ameliyat raporu yazabilecek şirketler,
- Büyük bilgisayar ve elektronik firmalarının bölgesel teknik servisleri,
- Yazılım ve donanım konusunda genel olarak hizmet verecek bir teknik servis,
- İsteğe göre yazılım hazırlayabilecek, profesyonel yazılım şirketleri,
- Profesyonel bilişim eğitimi ve danışmanlığı şirketleri,
- SMS servisleri sağlayacak firmalar,
- Elektronik eğitim programları geliştirecek firmalar açılabilir.
- Kayısı ihracatı üzerine Malatyalıya malolacak bir web sitesi hazırlanabilir
- Elektronik aletler, beyaz eşya, küçük bilgisayar parçaları üretimi yapabilecek fabrikaların açılabilir.

2.8.11 SWOT ANALİZİ

2.8.11.1 GÜÇLÜ YÖNLER

Türkiye geneline göre iyi olmasa da şehirde tahmini bilgisayar sahipliği oranının bölge illere göre yüksek olması.

Malatya Meslek Yüksek Okulunda, Bilgisayar Programcılığı programının bulunması

Her ne kadar birçoğu şu an kendi alanlarında çalışmıyor olsalar da teknik liselerin BT ile ilgili alanında çok sayıda mezun olması

Halkın çoğunluğunun pratikte kolaylık sağlayan yeniliklere açık olması.

Çok sayıda internet kafe bulunması.

ADSL teknolojisinin gelmesiyle birlikte bir çok ev ve işyerinde 24 saat internet erişiminin bulunması.

BT alanında Malatya dışında çalışan Malatyalıların sayılarının fazla olması.

Sayıları az da olsa öngörülü, bilişime gereken önemi veren yöneticilerin bulunması.

2.8.11.2 ZAYIF YÖNLER

Üniversitede Bilgisayar Mühendisliği bölümünün bulunmaması.

Bir “Teknoloji Geliştirme Bölgesi” bulunmaması

İlk ve Orta Öğretim’de verilen bilgisayar eğitiminin yetersiz olması.

Birçok kamu kurum ve kuruluşlarının BT’den yeterince yararlanmaması.

Malatya Organize Sanayide bulunan işletmelerde BT destekli sistemlere geçilmemesi

Hizmet içi BT eğitiminin yetersiz olması.

İnternet kafelerin denetimlerinin zayıf olması ve çoğunlukla oyun salonu gibi kullanılmaları.

Bilişim eğitimi veren kursların sadece işletmenlik ve programlama kursları veriyor olmaları.

E-Ticaret’in getirdiği kolaylıkların yeterince bilinmemesi.

2.8.11.3 FIRSATLAR

BT Sektörüne yönelik ve diğer sektörlerde BT kullanımına yönelik sağlanabilecek devlet teşviklerinin bulunması.

Komşu şehir Elazığ’daki Fırat Üniversitesinde bilgisayar mühendisliği bölümünün bulunması, Elazığ’da yazılım sektörünün Malatya’ya nispeten gelişmiş olması; aynı

zamanda iki şehir arası mesafenin de kısa olması nedeniyle Malatya'ya açılacak bir yazılım üssüne Elazığ'dan da talep olabileceği.

KOSGEB'in bu alanda KOBİ'leri desteklemesi

BT sektöründe yazılım, donanım ve hizmet alanında çalışan firmaların azlığı sebebiyle bu alanda yapılacak atılımlara ihtiyacın fazla olması ve bu nedenle de daha hızlı gelişebilme ortamı bulabilecek olması.

Ulaşımda merkezi bir konumda bulunuyor olması, havaalanının bulunması sebebiyle bilişim alanında yapılacak yatırımların pazarlanması, desteklerinin kolay olacak olması ve çevre illere bu konuda öncülük yapabilme olanağının bulunması.

Yazılım alanında yapılacak yatırımların çok yüksek sermaye istememesi.

2.8.11.4 TEHDİTLER

Sanayi işletmelerinin sahiplerinin BT destekli sistemlere gerek görmeyip, eski sistemlerin kendilerine yettiklerini düşünmeleri

BT'nin gerekliliğinin kavrayamayan bir grubun hala bulunuyor olması ve BT çalışmalarını engelleyici tutumları.

Malatyalıların bir kısmının bilgisayar ve interneti zararlı araçlar olarak görmeleri, önyargıyla yaklaşımları. İnternette güvenlik konusunda bilgisiz olmaları

Hala DAP gibi bölgesel kalkınma planlarında bilişime yeterince önem verilmiyor olması.

Özellikle bilgisayar donanımı alanında yapılacak yatırımların yüklü bir sermaye istemesi bu yüzden de yatırımcıların bu alana yanaşmamaları

2.8.12 SONUÇ

Sonuç olarak Malatya gerek nüfus, gerekse eğitim potansiyeliyle bölgede parlayan bir şehir konumundayken, Bilişim ve teknoloji alanını ihmal etmesi mümkün değildir. Bu yüzden bir an önce, bölgesel planlar oluşturulması gerekmektedir. Öncelikli olarak eğitimdeki eksiklikler giderilmeli, halkın bilinçlendirilmesine yönelik faaliyetlerde bulunulmalıdır. Malatya'da bu alanda yapılacak yatırımlar desteklenmeli, kaliteli eleman ihtiyacı giderilmeli, Yeni işletmelerle de istihdam sağlanmalıdır. İnönü Üniversitesi'ne Bilgisayar Mühendisliği bölümü açılmalı, okullarda bu konudaki eğitim ve faaliyetler arttırılmalıdır. Sektörel anlamda ise işletme sahiplerini BT kullanımı konusunda bilinçlendirmek gereklidir. İşletme sahibi BT kullanımının kendisine getirisini bilmelidir ki uygulama cesaretine sahip olsun. BT çözümleri uygulayabilecek, danışmanlık hizmeti verebilecek şirketlere de ihtiyaç duyulmaktadır. Sanayide BT kullanımıyla üretimde verimlilikte artış sağlamak günümüz için artık bir gereklilik olmuştur ama Malatya'da bu konuda büyük bir eksiklik vardır.

Malatya’da bilişim alanında çalışan firmalar, Malatya dışındaki Teknoloji Geliştirme Merkezleri’nde vergi muafiyeti ve teşviklerle çalışan firmalarla rekabet edememekten şikayetçi olmaktadır. Bu nedenle, Malatya’ya kurulacak bir yazılım üssü Malatya’da yazılım sektörünün gelişmesine büyük katkı sağlayacaktır.

E-ticaret konusunda firmaların bilgilenmesi, ürün ve hizmetlerini internet üzerinden pazarlamasıyla birlikte, pazarlama maliyetlerinde azalma olacaktır. Malatyalı firmalar daha çok müşteri bulabilecek, hatta ihracat yapmaları kolaylaşacaktır. Bu da Malatya ekonomisine katkıda bulunacaktır. Bu nedenle, işletmeler e-ticaret konusunda da bilgilendirilmeli ve desteklenmelidir. Bu sayede Malatya bilişim çağında, bilişim toplumu olma yolunda hızlı bir şekilde ilerleyecektir.

2.8.13 KAYNAKLAR

Malatya KOSGEB Verileri

Malatya Ticaret ve Sanayi Odası Verileri

DPT GİRİŞİMLERDE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI
ARAŞTIRMASI, 2005

DPT Sekizinci 5 Yıllık Kalkınma Planı - Bilişim Teknolojileri ve
Politikaları Ön İhtisas Komisyonu Raporu, 2001

Türkiye Bilişim Derneği e-Türkiye Raporu

Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye’de Bilişim ve Telekomünikasyon
Teknolojileri Sektörü Üzerine Görüş ve Öneriler (TÜSİAD-Haziran
2006)

İnternet Site ve Yayınları

Malatya Ticaret ve Sanayi Odası Web Sitesi -
<http://www.malatyatso.org.tr>

Türkiye Bilişim Derneği Web Sitesi - <http://www.tbd.org.tr>

Türkiye Bilişim Sektörü Derneği Web Sitesi -
<http://www.tubider.org.tr>

TÜBİTAK - <http://www.tubitak.gov.tr>

Bilişim Dünyası Dergisi - <http://www.bilisimdunyasi.net.tr>

Eskişehir Yazılım Üssü Web Sitesi - <http://www.eyu.org.tr>

Milli Eğitim Bakanlığı Web Sitesi <http://www.meb.gov.tr>

Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü Web Sitesi
<http://malatya.meb.gov.tr>

KOSGEB Web Sitesi - <http://www.kosgeb.gov.tr>

KOBİNET Web Sitesi - <http://www.kobinet.org.tr>

Not:Yoğun olarak yukarıdaki kaynaklardan yararlanılmakla beraber, bu konuda bilgi sahibi kişilerle bire bir görüşmeler yapılmıştır. Durum analizi araştırması sırasında bazı karşılaştırmalar ve bu

karşılaştırmalar üzerinden değerlendirmeler yapmak için bazı istatistik bilgileri gerekiyordu. Bu bilgiler için öncelikle devlet kurumlarının web sitelerinin istatistik bölümlerinden yararlanıldı. DPT, KOSGEB, TSO, TÜİK ve bir kısım diğer kuruluşların daha önce yaptıkları araştırmalar ve planlar gözden geçirilip, Malatya ile ilişkileri irdelendi ve değerlendirilmeye alındı. Araştırma sırasında karşılaşılan en büyük zorluk, Bilişim ve Teknoloji alanında daha önce hazırlanan rapor ve projelerin azlığı oldu. Bin sayfadan daha fazla bilgi içeren DPT'nin DAP Raporunda bile bilişim kelimesinin sadece bir defa geçiyor olması bu konudaki zorluğu yeterince açıklıyor.

2.9 BİLİŞİM ATÖLYESİ-ÜLKEMİZDE MEDİKAL SEKTÖRÜNE DAİR ALAN RAPORU

Özellikle tıp elektroniği alanında hızla gelişen medikal sektörü bilişim atölyesinde çalışma yapan Berat DOĞAN tarafından araştırılmıştır. Raporda bu alanda Türkiye’deki durum ortaya konmaya çalışılmış ve ilintili sektörlerle değinilmiştir. Türkiye’deki durum bu alanda Malatya için vizyon oluşturmada önemli olacaktır.

2.9.1 GİRİŞ

Günümüzde koruyucu ve tedavi edici hekimlikte, tıbbi cihaz ve aletlerin gündelik kullanım sıklığı ve önemi giderek artan bir özellik arz etmektedir. Tıbbi cihaz ve alet teknolojisinde son birkaç on yıl içinde yaşanan baş döndürücü ilerlemeler, insan sağlığının ele alınış perspektif ve mantığını köklü biçimde değiştirmiştir. Süregelen gelişmeler, ivmeli olarak insan yaşam kalitesini ve süresini olumlu etkilemektedir. Bu gelişmelerin yaygınlaşması ve özellikle gelişen bilgiye erişim kolaylığı, hem sağlık personelinin hem de hastaların yeni teknolojilere ulaşması yönünde etkili olmuştur.

Dijital tanı ve tedavi sistemlerin geliştirilmesi, minimal invazif tanı ve tedavi yöntemlerinin ağırlık kazanması, sarf malzemelerinde tek kullanımlık uygulamalara geçiş, nüfusun yaşlanmasının getirdiği yeni hastalık ve hasta bakımı profilleri, tıp teknolojisinin yeni ve hızlı değişen bir teknoloji olma anlayışını zorunlu kılmaktadır.

Önümüzdeki on yıllara net olarak damgasını vuracak olan biyoteknoloji, hasta ve hastalıkların ele alınış biçim ve stratejilerini ciddi olarak değiştirecek potansiyel belirleyici unsurdur. Nanoteknoloji, malzeme teknolojisindeki gelişmeler ve bilişim teknolojisinin sıradanlaşması ve yaygınlaşarak gelişmesi benzer belirleyici özellikler taşımaktadır.

Türkiye’de tıp teknolojisi sektörü yeterli üretim ve araştırma düzeyine ulaşmamıştır. Sınırlı sayıda üretim yapılmaktadır. Bürokratik yetersizlikler, standardizasyonun olmayışı, hammadde temininde dışa bağımlılık, ekonomide meydana gelen değişimler üretici kesimin ilerleme ve gelişme potansiyelini azaltmaktadır.

Bu sektöre ilişkin arzulanın gelişmelerin sağlanması ile ileriki yıllarda; ülke sınırları içinde yaşayan herkese, her yerde ve her zaman ulaşan; toplumun katılımı ile güçlendirilmiş, çağdaş teknoloji ile donatılmış, akılcı, yüksek nitelikli, ekonomik, kendi kendine yeterli, diğer ülkeler tarafından da talep edilen ve yeniliklere uyum yeteneği olan bir sağlık hizmetinin sunulmasını arzu etmekteyiz.

Raporda EMA (Elazığ-Malatya-Adıyaman) bölgesindeki duruma yeterli veri bulunmadığından değinilememiş bunun yerine bütün ülkeyi baz alan bir üretim planlaması hazırlanmıştır. Ülkenin mevcut şartları göz önünde bulundurularak rapor, ülkenin herhangi bir bölgesine uygulanabilir halde sunulmuştur. Bu bakımdan ileride EMA bölgesini baz alan bir uygulamaya uyarlanmasında güçlükler yaşanmayacaktır.

2.9.2 TIBBİ CİHAZ, ALET VE SARF MALZEMELERİ

Tıbbi teknoloji sektörü, birçok mühendislik disiplini içermektedir. Bu disiplinler arasında makine, elektrik-elektronik, kimya, metalurji ve bilgisayar mühendislikleri sayılabilir. Tıbbi

teknoloji ürünlerinin ülkemiz sağlık bütçesi içerisindeki payına ilişkin sağlıklı veri bulunmamasına karşın, bu rakamın fazla olmadığı bilinmektedir. Harcamaların önemli bölümü ise tek kullanımlık sarf malzemelerine aittir.

Tıp teknolojisi, bir dizi diğer bilimsel ve teknolojik faaliyet alanlarındaki araştırma ve gelişmelerden doğrudan etkilenmektedir. Diğer disiplinlerdeki yenilikler, en hızlı biçimde uygulama olanağı bulmakta ve gelişmeler anlamlı sosyo-ekonomik sonuçlar doğurmaktadır.

Önümüzdeki 20 yıl içerisinde, toplumumuzun refah düzeyi ve yaşam standartlarındaki yükselmeye koşut olarak, bireylerin daha seçkin ve bireyselleşmiş sağlık hizmeti talepleri, tıp teknolojisinin önemini ve bu konuda bütçelerden ayrılan payı artıracaktır.

Genel olarak tıbbi cihaz, alet ve sarf malzemelerini aşağıda sıralanan ana gruplar halinde toplayabiliriz:

Tıbbi Görüntüleme Sistemleri

Röntgen Cihazları (dijital ve konvansiyonel)

Bilgisayarlı Tomografi Cihazı

Manyetik Rezonans Görüntüleme Cihazı

Kemik Mineral Densitometre Cihazı

Anjiyografi Sistemleri

Ultrasonografi-Doppler Cihazları

Film Banyo Cihazları

Gamma Kamera, PET (siklotron), SPECT

Radyasyon dedektörleri

Lazer kameralar (sulu, kuru)

Ameliyathane ve Solunum Cihazları

Defibrilatör

Ventilatör

Elektrokoter

Ameliyat Masaları ve Lambaları

Kalp Akciğer Pompası, Isıtıcı-Soğutucu, Kan Isıtıcıları

Cerrahi Aspiratör

Oto transfüzyon Cihazları

Biyokimya, Moleküler Biyoloji, Hematoloji, Genetik ve Mikrobiyoloji Cihazları

Otoanalizör

Kan Analiz Cihazları

Santrifüj Cihazları

Kan ve Kan Ürünleri Saklama Cihazları, Aferez Cihazları

Otomatik Sekans Cihazları, PZR(Polimeraz Zincir Reaksiyonu) Cihazları, DNA Çipleri Okuma ve Değerlendirme Üniteleri

Hücre Ayırıcıları (Cell Separator), Akım Sitometri Cihazları

Biyolojik Sinyal İzleme Cihazları

EKG Cihazları

Hasta başı Monitörler

Oksijen Saturasyonu Cihazları

EMG, ERG, EEG cihazları

Defibrilatör/monitörler

Radyoterapi Sistemleri

Lineer Akseleratör

Co-60 teleterapi cihazları

Brakiterapi Sistemleri (intrakaviter)

Simulatörler

Fizik Tedavi Cihazları

Koşu / Yürüme Bantları

Eksersiz Bisikletleri

Ultrason Cihazları

Traksiyon Cihazları

İzokinetik Test Sistemleri

Banyo (Su, Parafin) Cihazları

Tens cihazları

Kısa Dalga tedavi cihazları

Optik Tıbbi Cihazlar

Endoskoplar (Gastroskop, Kolonoskop vb.)

Teleskoplar

Mikroskoplar (elektron, laboratuvar, ameliyat, muayene)

Işık Kaynakları (soğuk ışık kaynakları)

Otoskop ve Oftalmoskoplar

Lazer cihazları

Sterilizatör ve Etüv Cihazları

Buharlı Sterilizatörler (Otoklav)

Gaz (EO, Hidrojen peroksit, formaldehit) Sterilizatörleri

Kuru Hava Sterilizatörleri (Etüv)

Diş, KBB ve Göz Üniteleri

Ses ve İşitme Cihazları (Odyometre, Empedansmetre)

Mekanik Cihazlar ve Cerrahi Aletler

Tıbbi Gaz Sistemleri

Hemodiyaliz cihazları, Su sistemleri (deiyonize, distile, revers ozmoz)

Tek Kullanımlık Sarf Malzemeleri

Protez ve Ortezler

2.9.2.1 TÜRKİYE'DEKİ DURUM

2.9.2.1.1 TEKNOLOJİK YAPILANMA

Ülkemiz tıbbi cihaz, alet ve malzemelerde teknolojik olarak önemli ölçüde dışa bağımlıdır. Sağlık hizmetlerinde kullanılan cihazların % 94'ü yurt dışından ithal edilmektedir.

Ülkemizde üretilen cihazlar şu şekilde sıralanabilir: Taş kırma cihazı, ameliyat masaları, ameliyat lambaları, anestezi cihazları, hasta başı monitörleri, elektrokoter, jinekolojik masalar, cerrahi aspiratörler, oksijen verme cihazları, röntgen cihaz ve aksesuarları; etilen oksit, buhar ve kuru hava sterilizatörleri, kan alma koltukları, tıbbi gaz sistemleri, santrifüj, karıştırıcılar, hasta yatakları, sedyeler, dişçi fotöy ve ünitleri, hastane bilgi sistemleri (donanım ve yazılımlar), cerrahi aletler.

Üretilen sarf ürünleri ise; kalp ve damar cerrahisinde kullanılan malzemeler (tubing set, kardiyopleji setleri ve kanülleri, drenaj), intraket, stent, kateter ve sondalar, kan basıncı transdüseri, i.v. set, kan ve kan ürünleri alma-verme setleri, kan torbaları, enjektörler, ameliyat ve muayene eldivenleri, ameliyat iplikleri, örtüleri ve kat-güt, gazlı bez ve pamuk, ortopedik protezler ve onarım malzemeleri, röntgen banyo solüsyonları, dişçilik onarım malzemeleridir.

2.9.2.1.2 EKONOMİK YAPILANMA

1990'lı yılların başında ithal edilen tıbbi cihazların yıllık maliyeti yaklaşık 80 milyon dolar iken, bu maliyet her geçen yıl daha da yükselmiştir. Günümüzde medikal alanda kullanılan malzemelerin yıllık tutarının 2.5 milyar doları bulunduğu, bunun da ancak %15'inin yerli firmalar tarafından karşılandığı tahmin edilmektedir. Bu rakamlara cihazların yıllık bakım onarım giderleri ve bu cihazlarda kullanılan tıbbi malzeme giderleri dahil değildir.

Tıbbi cihaz, malzeme ve aletlerin sağlık merkezlerindeki dağılımı homojen değildir. Bu nedenle bazı yerlerde israf, bazı yerlerde de eksiklik ve bazı yerlerde usulsüzlük nedeniyle hizmetlerin yeterince verilmeyişi ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Örneğin Türkiye'de yılda yaklaşık 30 000 açık kalp ameliyatı yapılmaktadır. Asıl ihtiyacın 80 000 olduğu tahmin ediliyor. Bu ameliyatlarda kullanılan kateterlerde büyük oranda dışa bağımlı olmamız birçok ekonomik kaybı beraberinde getirmektedir.

2.9.2.1.3 YAPISAL DURUM

Sağlık alanında istatistikler ve tıbbi cihaz envanteri mevcut değildir.

Tıbbi cihaz, alet ve malzemelerin temininde standardizasyon, planlama, koordinasyon ve kalite kontrolü yoktur.

Serbest ithalat rejimi dolayısıyla ikinci ve hatta üçüncü el tıbbi cihazlar kolaylıkla ithal edilip hizmete alınabilmektedir. Ürün ve hizmetin denetimsizliği ciddi sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. İkinci el cihazların çokluğu, yeni cihazların teminindeki plansızlık ve denetimsizlik, yeterli servis ve bakım hizmetlerinin elde edilememesi ya da denetlenmemesi ülkemizin bir cihaz çöplüğü olmasına yol açmıştır.

Tıbbi cihazları kullanacak teknik personel bir dizi kurumda yetiştirilmektedir. Ancak, devletin istihdam ve ücret politikası yeterli verim alınabilecek bir şekilde olmadığı için, bazı

birimlerde personel açığı bulunmaktadır. Dolayısıyla ehil olmayan personelin istihdamı nedeniyle çok pahalı cihazlar kullanım hataları nedeniyle elden çıkabilmektedir.

Hastanelerdeki tıbbi cihazların bakım, onarım ve kalibrasyonunu denetleyecek biyomedikal mühendislik birimleri yeterli değildir ya da hiç yoktur.

Cihazların her an hizmette tutulabilmesi amacıyla ihtiyaç duyulan sürekli ve yüksek güçteki elektrik enerjisi uygun alt yapı bulunmamaktadır.

Sağlık ve Sanayi Bakanlıkları bünyesinde tek kullanımlık tıbbi ürünleri üretecek firmalara gerekli izin belgesini verecek ve denetleyecek özel bir birim oluşturulmamıştır. Bu hizmet Sağlık Bakanlığı bünyesindeki İlaç Eczacılık Genel Müdürlüğü tarafından verilmektedir. İmalat izni alabilme süresi çok uzundur.

İmalat sanayine destek verecek yan sanayi bulunmamaktadır.

2.9.2.2 DÜNYADAKİ DURUM

2.9.2.2.1 TEKNOLOJİK YAPILANMA

Yüksek teknoloji cihazlar dünyada sınırlı sayıda firma tarafından üretilmektedir: Bu firmalar aynı zamanda bilgisayar, elektronik ve diğer alanlarda da yatırımları olduğu için, diğer alanlardaki teknolojilerini tıbbi cihazların geliştirilmesinde de kullanmaktadırlar.

Büyük firmalar pazarı ve fiyatları kendileri belirlemektedirler.

Büyük firmalar sürekli Ar-Ge yapmakta ve yeni geliştirdikleri ürünleri uygun buldukları zaman pazara sürmektedirler.

2.9.2.2.2 EKONOMİK YAPILANMA

Yüksek teknoloji cihazları üreten firmaların tek uğraş alanları tıbbi cihazlar olmadığından Ar-Ge çalışmalarına yeterli kaynak ayırabilmektedirler.

Gelişmiş ülkelerde sağlık ve sigorta yatırımları ve harcamalarına ayrılan bütçe payları yüksektir. Bu durum doğal olarak sağlık merkezlerine en son geliştirilmiş tıbbi cihaz, alet ve sarf malzemelerinin satın alımına ve kullanımına yol açmakta ve araştırmacı-üretici firmaların dolaylı olarak desteklenmesini sağlamaktadır.

2.9.2.2.3 YAPISAL DURUM

Gelişmiş ülkelerde tıbbi cihaz ve malzeme üretimleri çok katı standartlar çerçevesinde yapılmakta ve sürekli denetlenmektedir.

Gelişmiş ülkelerde tıbbi cihaz üreten firmalar sürekli bir araştırma-geliştirme faaliyeti içerisindeyler.

Tekelleşmiş büyük firmalar atılımlar yapan küçük firmaları ilk fırsatta satın alarak ele geçirmekte ve bu yolla rekabeti azaltmaktadırlar. Sonuç, tekelleşmedir.

2.9.2.3 GELECEĞE YÖNELİK GELİŞME VE DEĞİŞİMLERİ BELİRLEYECEK TEMEL EĞİLİMLER VE İTİCİ GÜÇLER

Önümüzdeki yirmi yıl içinde tıp teknolojisini etkileyecek temel eğilimler ve itici güçler şöyle sıralanabilir:

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde beklenen gelişme ve aşamalar,

Tıbbi genetik ve moleküler biyoloji alanındaki olası gelişmeler ve aşamalar,

Nanoteknoloji

Malzeme bilimindeki gelişmeler , kompozit malzemeler

Sıralanan jenerik temel eğilim ve itici güçler; tıbbi cihaz, alet ve malzemeler alanında önümüzdeki yirmi yıl içerisinde şu değişiklikleri sağlayacak ve aynı zamanda bu değişikliklerden etkilenecektir:

Görüntüleme cihaz kompleksleri ve hastaların farklı incelemelerini tek elden yapabilecek dijital sistemler geliştirilecektir.

Dijital görüntülerin karşılaştırılması ve patoloji saptanmasında insan faktörü azalacaktır.

İyonize radyasyon kullanan görüntüleme sistemleri azalacaktır.

Hasta görüntü bilgileri dijital ortamlarda saklanacak, taşınacak ve transfer edilecek; film kullanımı azalacaktır.

Teknoloji kullanımının yaygınlaşması cihaz maliyetlerini düşürecektir.

Tanısal amaçla kullanılan çevreye zararlı maddeler ve kullanımı azalacaktır.

Toplumun sağlık konusundaki bilinçlenmesinin artmasıyla bireyler kendilerine sunulan sağlık hizmetlerinin kalitesini sorgulayacak ve yüksek kaliteli hizmet talep edeceklerdir.

Biyolojik, kimyasal ve nükleer saldırı tehditlerinin sürececek olması nedeniyle bunlara yönelik tanısal, tedavi edici ve koruyucu teknolojiler geliştirilecektir.

Hasta bakımı, takibi, tedavisi ve rehabilitasyonu yaygın olarak hastane dışında ve evde yapılacaktır.

2.9.3 TIBBİ CİHAZ, ALET VE MALZEME ALANINDA TÜRKİYE’NİN GÜÇLÜ VE ZAYIF YANLARI, TEHDİT VE FIRSATLAR

2.9.3.1 GÜÇLÜ YANLAR

Ülkemiz bilişim teknolojisine yatkın ve bunu kullanmaya hevesli genç, kalabalık ve dinamik bir nüfusa sahiptir.

Ülkemizde haberleşme altyapısı yeni ve çağdaş düzeydedir.

Eğitim kalitesi yüksek üniversitelerimiz bulunmaktadır.

Küçük ölçekli de olsa tıbbi cihaz, alet ve malzemeler üreten firmalar mevcuttur.

2.9.3.2 ZAYIF YANLAR

Tıbbi cihaz ve aletler genellikle yurt dışından satın alma yoluyla elde edilmektedir.

Mevcut tıbbi cihaz ve aletlerin bakım, onarım ve kalibrasyonunun yapılmasıyla ilgili biyomedikal mühendislik hizmetleri yetersizdir.

Yerli tıbbi cihaz, alet ve sarf malzemesi üretimi (%15 civarında) yetersizdir.

Mevcut tıbbi cihaz ve aletlerin etkin bir şekilde kullanılamamakta; planlama ve koordinasyon eksikliği nedeniyle gereksiz veya uygun olmayan cihazların edinilmektedir.

Tıbbi cihaz ve sarf malzemelerinin üretimleri, satışı, belgelendirilmeleri ve ithalatları üzerinde yeterli ve uygun denetim yoktur.

Tek kullanımlık malzemelerin üretimi için Sağlık Bakanlığında gerekli belgenin uzun bir sürede alınabilmektedir. TSE belgelendirmesi süreci de uzundur.

Hasta hakları henüz yeterince sorgulayıcı ve denetleyici ölçülere ulaşmamıştır.

Üniversite-sanayi ilişkilerinin zayıflığı dolayısıyla sektöre ilişkin Ar-Ge çalışmaları yetersizdir.

Kullanıcı personelin istihdam ve özlük hakları yeterli değildir.

2.9.3.3 TEHDİTLER

Avrupa Birliği üyesi olma durumunda bağımsız teknolojik gelişmelerin sınırlandırılabilmesi olasılığı vardır.

Kullanıcı personelin istihdam ve özlük hakları yetersizdir.

Kullanıcılar yerli üreticiye ve yerli mallara güvenmemektedir.

Uygun iş ve ücretlendirme olanakları azdır ve belli konularda yetkin, gelişmiş elemanlar yurt dışına gitme imkanlarını araştırmakta veya başka bir alanda çalışmak zorunda kalmaktadırlar.

2.9.3.4 FIRSATLAR

Avrupa Birliğinin 6. Çerçeve programına Türkiye'nin de 2003 yılından itibaren katılmış olması ve bu şekilde araştırma/geliştirme için Avrupa ülkelerindeki şirket ve üniversitelerle ortak çalışma ve parasal kaynak bulma olanağı doğmuştur.

Halen yurt dışında çalışan konularında uzman olan vatandaşlarımızın dolaylı veya doğrudan sektöre katkıları sağlanabilir.

Genç, dinamik ve kalabalık bir nüfus varlığı sürmektedir.

Yeni teknolojilerin tasarlanması açısından tıbbi cihaz ve aletlerle ilgili olarak yetişmiş insan gücü vardır.

Az da olsa tıbbi cihaz, alet ve malzeme üreten firmalar varlıklarını sürdürebilmektedir.

2.9.4 GELECEK VİZYONU VE SOSYO-EKONOMİK HEDEFLER

Yukarıda belirlenen noktalar çerçevesinde gelecek yirmi yıllık süreçte nasıl bir Türkiye görmek istiyoruz:

Önümüzdeki yirmi yıllık süreçte planlaması, çeşitli birimler arası bilgi akışı, istatistiki veri girişi ve bunun bilgiye dönüştürülmüş hali tamamlanmış, bu bilginin yönetimi sağlanmış, tıbbi cihaz gereksinimi en küçük sağlık biriminden en büyük hastaneye kadar uzun vadeli planlanmış; neye, ne zaman, nerede gereksinimi olduğunu bilen bir Türkiye ;

İyi yetişmiş hekimlerin yanı sıra, sağlık teknologlarının (radyoteknologlar, laboratuvar cihaz kullanıcıları, vb.), biyomedikal mühendislerinin, medikal fizikçilerin; akademik düzeyde öğretim ve eğitimlerinin sağlandığı ve bu elemanların hem yenilik olarak değer bulabilecek çalışmalar yaptığı, hem de kullanıcı, teknik destek ve danışmanlık düzeylerinde görev aldığı, sürekli hizmet içi eğitim alarak dünyadaki gelişmeleri yakından takip ettiği hastanelerin bulunduğu bir Türkiye ;

Hasta bilgi sistemleri ve tıbbi cihazlarla ilgili yazılım ağırlıklı bilgi/görüntü işleme ve bilişim sistemlerinin geliştirildiği ve üretildiği bir Türkiye ;

Tıp teknolojisinde araştırma ve geliştirme programlarında üniversite-sanayi arası, üniversiteler arası ve disiplinler arası dayanışma ve işbirliğinin gelenekselleştiği ve etkin bir teknopark sisteminin yaygınlaştığı bir Türkiye ;

En gelişmiş ve en yetkin bir veya bir kaç tıp teknolojisini barındıran, evrensel standartlarda ve sürekli gelişime açık, rasyonel kullanılan “mükemmel referans merkezlerinin” (centers-of-excellence) var olduğu bir Türkiye;

Geliştirilen yeni teknoloji, fikir ve ürünlerin ulusal ve uluslararası patent ve lisans haklarının elde edilmesinin ve korunmasının kolaylaştığı, yaygınlaştığı ve gelenekselleştiği bir Türkiye ;

İleri teknoloji gerektirmeyen, gerek yüksek teknolojili cihazların destekleyici sarf malzemeleri olarak gerekse hastanelerin diğer birimlerinde sıklıkla yüksek miktarlarda kullanılan ve daha çok emek yoğun üretilebilecek tıbbi malzeme ve ürünlerin tamamen yerli

yan sanayi ürünlerinin kullanılarak üretildiği ve bu çeşit ürünlerin ve üreticilerin desteklendiği bir Türkiye;

Gelişmekte olan ve gelişme eğilimi gösteren yeni ve yüksek teknolojili tanı ve tedavi cihazlarının (hızlandırıcılar, kısa yarı ömürlü radyoaktif maddeler), planlama ve eşgüdüm çerçevesinde kullanıldığı, yararlanıldığı eğitim ve araştırma çalışmalarının yapıldığı sınırlı sayıda merkeze sahip bir Türkiye;

Biyoteknoloji konusunda (moleküler biyoloji ve genetik alanları) Ar-Ge ve uygulama merkezlerinin var olduğu, bu alanlara ilişkin yeni cihaz ve malzemelerin tasarlandığı, geliştirildiği ve üretildiği bir Türkiye;

Sağlık sektöründe çalışan tüm personelin (hekimler, yardımcı sağlık personeli, biyomedikal mühendisleri, medikal fizikçiler, radyoteknologlar vb.) istihdam olanakları ve özlük hakları konularının çağdaş düzeyde olduğu bir Türkiye;

Donanım ağırlıklı yüksek teknolojilerde, uzun vadeye yönelik, Ar-Ge yatırımlarının yapıldığı ve desteklendiği, 'know-how' oluşturulduğu bir Türkiye;

Tıbbi cihaz, alet ve malzemelerin sağlanmasında yalnızca bilimsel ve teknik ölçütlerin geçerli olduğu bir Türkiye.

Bu bağlamda Tıbbi Cihaz, Alet ve Sarf Malzemeleri alanındaki vizyonumuz: **Başta temel ameliyathane ve yoğun bakım cihazları ile vücut boşluklarının görüntülenmesinde kullanılacak endoskopik görüntüleme sistemlerinin ve ilgili sarf malzemelerinin tümünün tasarlandığı, ihraç edilebilecek kalitede üretildiği; yüksek teknolojili tıbbi görüntüleme ve tedavi sistemleri üreten sınırlı sayıdaki uluslararası firmalara özellikle yazılım programları hazırlayabilen ve biyoteknoloji konusunda Ar-Ge ve uygulama merkezlerinin var olduğu, bu alanlara ilişkin yeni cihaz ve malzemelerin tasarlandığı, geliştirildiği ve üretildiği, tüm bu konularda bölgesinde güç merkezi haline gelmiş, planlama ve çeşitli birimler arası bilgi akışı, istatistiki veri girişi ve verilerin bilgiye dönüştürülmüş hali tamamlanmış, bu bilginin yönetimi sağlanmış ve gelecek dönemleri planlanmış, tıbbi cihaz gereksinimi en küçük sağlık biriminden en büyük hastaneye kadar uzun vadeli planlanmış; neye, ne zaman, nerede gereksinimi olduğunu bilen bir Türkiye** olarak belirlenmiştir.

2.9.4.1 VIZYONUN GERÇEKLEŞEBİLMESİ İÇİN GEREKLİ SOSYO-EKONOMİK HEDEFLER

Tıbbi malzeme üretiminde rekabet şartlarının oluşturulabilmesi, yerli üreticilerin yabancı üreticilerle rekabet edebilir hale gelmesi, ihracatın arttırılması, yerli üretim artışı sayesinde sağlık hizmeti maliyetlerinin azaltılması,

Ülke çapında kaliteli, zamanında, doğru, hızlı ve standartları belirlenmiş sağlık hizmeti verilebilmesi,

Nüfusun yaşlanması ile birlikte yaşlılığa özgü hastalıkların artması ve evde bakım olgusunun gündeme gelişi ile tele-tıp teknoloji ve uygulamalarının yaygınlaştırılması ve bu alanlarda yoğunlaştırılması,

Tıp teknolojisinin her alanında üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilerek, uygulama ve üretime yönelik Ar-Ge altyapısının oluşturulması ve gerekli teşviklerin ve yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi,

Engellilerin topluma kazandırılması, işgücü kaybının önlenmesi, ekonominin güçlendirilmesi ve toplumda yaşayan bireylerin güven duygusunun artırılması.

Bilgi ve iletişim altyapısının ülke çapında hızlı ve yeterli düzeyde hizmet verebilecek kapasitede olması,

Sağlık sektöründe planlama, bilgi akışı, veri girişi tamamlanması, bu bilginin yönetiminin sağlanması, tıbbi cihaz gereksiniminin uzun vadeli planlanması; neye, ne zaman, nerede gereksinim olduğunun bilinmesi,

Biyoteknoloji konusunda (moleküler biyoloji ve genetik alanları) ar-ge ve uygulama merkezlerinin var olması, bu alanlara ilişkin yeni cihaz ve malzemelerin tasarlanması, geliştirilmesi ve üretilmesi.

2.9.5 SEKTÖRLE BAĞLANTILI TEKNOLOJİK FAALİYET KONULARI VE TEKNOLOJİ ALANLARI

2.9.5.1 TEKNOLOJİK FAALİYET KONULARI (ÖNCELİKLER VE GEREKÇELER)

2.9.5.1.1 Bilgi, İletişim Ve Elektronik Teknolojileri

Gerekçe: Diğer tüm teknolojik faaliyet konularının destekleyici alt yapısını oluşturmaktadır.

2.9.5.1.2 Malzeme Ve Hammadde Teknolojileri:

Gerekçe: Doğal kaynaklarımızın zengin olması nedeniyle diğer teknolojik faaliyet alanları için gerekli nitelikli malzemeler ve hammaddelerin ülkemizde üretilebilecektir.

2.9.5.1.3 Mikroelektronik, Yarı İletken Ve Sensör Teknolojileri

Gerekçe: Diğer teknoloji alanlarındaki cihazların kontrol ve kumandasını sağlamakta, veri toplamakta, değerlendirmekte ve karar vermektedir.

2.9.5.1.4 Biyoteknoloji:

Gerekçe: Önümüzdeki 20 yıl içerisinde çok önem kazanacak bir konu niteliğindedir ve biyoteknolojik cihaz ve ürünler yukarıdaki teknolojilerle tasarlanıp üretilbilecek hale gelecektir.

2.9.5.1.5 Nanoteknoloji:

Gerekçe: Biyoteknolojinin uygulamasında önemli bir yer tutacak ve gelecekte önem kazanacaktır.

2.9.5.2 TEKNOLOJİ ALANLARI (ÖNCELİKLER VE GEREKÇELER)

Tıbbi kullanıma uygun hammadde üretim teknolojisi (plastikler, polimerler),

Plastik enjeksiyon için metal işleme, kalıp ve döküm teknolojisi,

Plastik enjeksiyon, şişirme, baskı ve hortum çekme makineleri teknolojisi,

Yapıştırma (hızlı kuruyan plastik-plastik yapıştırıcılar, solventler, UV ışık ile kuruyan yapıştırıcılar) ve birleştirme (ultrasonik, yüksek frekans) teknolojisi,

Metal ve plastikler için kesme ve delik açma teknolojisi,

Pürüzsüz yüzeyli döküm (minimum travma için) teknolojisi,

Yüzey kaplama (elektroliz) ve işleme teknolojisi,

Plastik ve elastik malzeme kaplama teknolojisi,

İğne yapım teknolojisi,

Gerekçe: Önümüzdeki 20 yıl boyunca da kullanımı devam edecek olan temel ameliyathane ve yoğun bakım sarf malzemeleri, polimer kimyasındaki çoğunlukla plastik malzemeler kullanılarak üretilmektedir. İnfüzyon pompası setleri, enteral beslenme setleri, i.v. setler, iğneler, endovasküler greftler, kateterler, ekstrakorporeal 'tubing' setler, hemodiyaliz setleri, aferezis setleri, ameliyathane ve yoğun bakımda kullanılan çeşitli plastik hortum ve komponentlerden meydana gelen setler ve benzeri sarf malzemelerinin önümüzdeki yıllarda tamamen yerli hammadde ve yan sanayi ürünlerinin kullanılarak üretilcektir. Bu durum hem ekonomik açıdan, hem de ülkemizin bölgesel konumu nedeniyle komşu ülkelerin de gereksinimini karşılayabileceğinden, **yukarıdaki teknoloji alanlarının öncelikli olarak ele alınması gerekmektedir. Bu tür sarf malzemelerinin hemen tümünün ülkemizde tasarlanması ve üretilmesi olanaklıdır. Sarf malzemeleri üretimi, yurt dışına bağımlılığı ortadan kaldıracaktır.**

Akışkan mekaniği pompa ve kontrol elemanları teknolojisi

Dişli sistemleri teknolojisi,

Motor teknolojisi: stepper, DC, senkron,

Hidrolik, pnömatik valf ve elemanlar teknolojisi,

Sensör/detektör teknolojisi: Sıcaklık, basınç, akış, volüm, oksijen, karbondioksit, karbonmonoksit, fotoelektronik sensörler (LED, fotodiyot, lazer diyodu, radyasyon),

Çok katlı baskılı devre tasarım ve üretim teknolojisi,

SMD (yüzey montajlı eleman) montaj teknolojisi,

Yüksek yoğunluklu mikro elektronik ve hibrid devreler tasarım ve montaj teknolojisi,

Ultrasonik pozisyon, boşluk, ortam farklılık detektörleri,

Küçük hacimli, hafif ve yüksek kapasiteli pil teknolojisi,

Diyalizör üretim teknolojisi (polimerler, kılcal boru yapımı),

Kimyasal madde üretim teknolojisi (diyaliz makineleri için diyalizat),

Gerekçe: Bu teknoloji alanlarının önümüzdeki 20 yıl boyunca da kullanımı gelişerek devam edecek olan temel ameliyathane ve yoğun bakım cihazlarından enteral beslenme pompaları, perfüzörler, infüzyon pompaları, kalp-akciğer pompaları, hasta üstü infüzyon pompaları, aspiratörler ve respiratörler gibi tasarımı ve üretimi zor olmayan cihazların ülkemizde tamamen yerli olarak üretilibilmeleri için gereklidir. Ayrıca hemodiyaliz cihazları, hemaferes cihazları, kontrast madde enjektör pompaları (BT, anjiyo için), anestezi cihazları, hasta başı monitörler ve EKG cihazları gibi kullanımı artarak devam edecek olan tıbbi cihazların üretilibilmeleri için de bu teknoloji alanlarında ilerlemeye gerek vardır. Örneğin sensör ve dedektör teknolojisine vücut sıcaklığını algılamada, kan basıncını ölçmede, kandaki hemoglobin miktarını belirlemede, ultrasonik ölçümlerde (ultrasound cihazı gibi) vs. birçok uygulamada ihtiyaç duyulmaktadır. Bilgisayar ortamında simülasyonu yapılmış cihaz tasarımlarını gerçekleyebilmek içinse çok katlı baskı devre tasarım ve üretim teknolojisine ihtiyaç duyulmaktadır. Bundan başka üretilen birçok tıbbi cihazın seyyar olarak taşınabilir olduğunu (örneğin kan basıncı ölçüm cihazı, holter EKG, kalp pilleri vb.) göz önünde bulundurursak küçük hacimli, hafif ve uzun ömürlü pil teknolojisinin gerekliliğini de daha iyi kavramış oluruz.

CCD, mikrokamera ve display teknolojisi,

Fiberoptik kablo ve lazer diyot sürme-alma teknolojisi,

Çelik örgü, tel ve ince boru çekme teknolojisi,

Optik ve mercek teknolojisi (rod lens),

Gerekçe: Bu teknoloji alanlarının önümüzdeki yıllarda özellikle koruyucu hekimliğin ve erken tanının önem kazanacağı fikrinden yola çıkarak pulse oksimetre cihazları ve problemleri, olay kaydedici (event recorder) cihazlar, nokturnal enürezis alarm cihazları, hasta yanı apne monitörleri, holter cihazları, rijit teleskoplar (artroskoplar, rezektoskoplar, sistoskoplar, rinolaringoskoplar, kolonoskoplar, bronkoskoplar), fleksibl endoskoplar (sigmoidoskoplar, bronkofibreroskoplar, gastroskoplar) gibi minimal invazif tanı ve tedavi cihazlarının tasarım ve üretimi için gerekli olacağı ve önem kazanacağı düşünülmektedir. Örneğin

özellikle endoskopi, kapalı kalp ameliyatları vs. gibi vücut içine dışarıdan invazif müdahale yoluyla gerçekleştirilen birçok tedavi yönteminde müdahale edilen bölgeyi görebilmek açısından, ilgili kısma gönderilen cihazların ucuna çoğunlukla kamera yerleştirilmektedir. Bu anlamda CCD, mikrokamera teknolojisinin gerekliliği anlaşılmaktadır. Bundan başka lazer diyot, fiberoptik, optik ve mercek teknolojilerinin gelişmesinin gerekliliği de tıpta yaygınlaşan lazer kullanımıyla, örneğin lazerle göz ameliyatları, lazerle taş kırma, lazerle istenmeyen dokuların yakılması, vs. gibi birçok uygulama düşünüldüğünde daha kolay açıklanabilir.

Moleküler Biyoloji ve genetik

Robotik

Uzaktan programlama donanımı üretimi

Bilgisayar ara yüzü ve uygulama yazılımı üretimi

Biyoelektronik ve mikroişlemci teknolojisi

Gerekçe: İnsan ve diğer canlı genomlarının hızla aydınlatılması ve moleküler biyoloji alanındaki gelişmeler mevcut tanı ve tedavi şekillerini geliştirdiği gibi koruyucu hekimlik alanında yeni uygulamalara olanak sağlamaktadır. DNA, RNA ve protein gibi biyoteknoloji ürünlerinin tanı, tedavi ve koruyucu hekimlik alanlarında kullanımı her geçen gün artmaktadır. Bu moleküllerin seri izolasyonu için gerekli cihazlar, DNA, RNA ve protein gibi ürünlerin tanı ve tedavi amaçlı kullanımları için üretilmesinde kullanılacak cihazlar, DNA, RNA ve protein gibi ürünlerin tedavi amaçlı kullanımları için gereken organ veya dokulara nakli için gerekli tıbbi malzemeler, tıbbi amaçlı biyopolimerlerin üretilebileceği ve işlenebileceği cihazlar, kök hücre, enkapsüle hücre, immünojenik olarak aktive edilmiş hücre gibi biyolojik tedavi amaçlı hücre üretimi, saklanması, farklılaştırılması ve nakli için gerekli cihazlar, DNA, RNA ve Protein gibi moleküllerin analizi için mikroçipler gibi malzeme ve cihazlar için gerekli olacaktır. Kök hücre (stem cell) önemli araştırmalara konu olmakta; kök hücreden başka bazı organların üretilebileceği teorisi üzerinde yoğun bir şekilde çalışılmaktadır. Böylece belli tedavisiz olduğu varsayılan hastalıklar tedavi edilebilecek ve palyasyon amaçlı yaklaşımların maddi ve manevi kayıpları azaltılabilecektir.

Bugün kullanılan tıbbi cihazların birçoğunda mikroişlemcilerin, DSP (Sayısal İşaret İşleyiciler) çiplerinin kullanılıyor olması bu yönde bir üretim planlamasını da gerektirmektedir. Mikroişlemcilerin ülkemizde üretilmesi sadece tıbbi cihaz sektöründe değil elektroniği içine alan diğer birçok sektörde de dışa bağımlılığı önemli ölçüde azaltacaktır. Bu yöndeki bir üretim hem ekonomik açıdan hem de ülkemizin güvenliği açısından oldukça büyük bir önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra üretilen cihazların bir kısmını etkili kullanabilmek açısından bilgisayar ara yüzüne ve uygulama yazılımlarına da ihtiyaç duyulmaktadır. Toplanan verilerin bilgisayar ekranına aktarılıp gerekli parametre

değerlerinin kullanıcı tarafından (örneğin doktorlar) belirlenip alınabilmesi gibi ihtiyaçlar göz önünde bulundurulursa konunun önemi daha kolay anlaşılabilir.

Biyo uyumlu malzeme teknolojisi,

Kompozit ve yeni malzemeler teknolojisi,

Gerekçe: Bu teknoloji alanları implant kalp-pilleri, implant akciğer pilleri (diyafram stimülatörleri), implant defibrilatörler, implant perfüzörler, implant kanşekeri/hormon düzenleyiciler, yapay duyu organları göz/kulak/burun, düşünce kontrollü eklem/el/kol/ayak, öğrenen ve kendini uyarlayan ayak/diz/bilek eklemleri, ses tanımalı kontrol ve kumanda sistemleri, tanısal amaçlı sarf malzemeleri: kimyasal maddeler, reaktifler, monoklonal antikolar, primerler, kısa yarı ömürlü radyoaktif maddeler gibi malzemelerin üretiminde gereklidir. Özellikle tedavi amacıyla doğrudan vücut içine yerleştirilen cihazların (kalp pilleri gibi) uzun süre vücut içinde kalmaları söz konusu olduğu için vücut kimyasına zarar vermeyecek türden maddelerden üretilmiş olmaları gerekmektedir. Buradan yola çıkarak biyo uyumlu diğer bir ifadeyle “vücut kimyasıyla uyumlu” malzeme teknolojisinin gelişimi gerekliliği daha kolay açıklanabilir.

2.9.5.3 ÖNCELİKLİ TEKNOLOJİ ALANLARINDA TÜRKİYE’NİN KONUMU

Belirlenen öncelikli teknoloji alanlarının fazla olması ve üretim alanlarının çoğunda ortak kullanım noktalarının bulunması nedeniyle, teknoloji alanlarında Türkiye’nin konumu bir arada değerlendirilerek sunulmuştur.

2.9.5.3.1 GÜÇLÜ YANLAR

Tıbbi kullanıma uygun hammadde üretim teknolojisi (plastikler, polimerler) konusu dışında ülkemizdeki mevcut teknolojiler plastik ağırlıklı tıbbi sarf malzemelerini üretebilmek için yeterlidir.

Ülkemizde kalıpcılık konusu çok gelişmiştir.

Elektronik montaj alanlarında üretim yapan birçok firmamız vardır.

Hidrolik, pnömatik devre elemanları ve dişli aksamaları yerli firmalarca üretilmektedir.

Kapalı toplum yapısı ve akraba evliliğinin yaygınlığı nedeniyle genetik hastalıklara yönelik araştırma ve teşhis çalışmaları için yeterli hasta popülasyonu bulunmaktadır.

Hem plastik enjeksiyon hem de şişirme makineler yerli firmalarca üretilmekte ve ihraç edilmektedir.

Diyaliz için kimyasal solüsyonlar üretilmektedir.

Bir kısım ortopedi protezleri üretilmektedir.

Birçok tıbbi cihazın çalışma prensipleri ve üretim teknikleri iyi bilinmektedir.

2.9.5.3.2 ZAYIF YANLAR

Sensör teknolojisi alanında ülkemizde hiçbir yatırım bulunmamaktadır.

Biyoteknoloji alanında eğitilmiş personel yetersizdir.

Display, çelik örgü, tel ve ince boru çekme, biyo uyumlu malzeme ve kompozit malzemeler teknolojilerinde araştırma çalışmalarına gerekli önem verilmemektedir.

Hizmet içi eğitimin dünya standartlarının altında olması nedeniyle hekimler biyoteknolojik tetkiklere ve ürünlere yeterli önemi vermemektedirler.

2.9.5.3.3 TEHDITLER

Kalıpçılığa uygun kaliteli çelik ithal edilmemektedir.

Tıbbi kullanıma uygun plastik hammaddelerin tamamı ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

2.9.5.3.4 FIRSATLAR

Motor üreten firmalar bulunmakta olup, bunlar stepper motor üretebilecek kapasiteye sahiptirler.

Petkim yeterli yatırım yapıldığı takdirde tıbbi kullanıma uygun hammaddeleri üretebilecek kapasitededir.

Birkaç üniversitede çeşitli sensörler üretilmektedir.

Biyoteknolojik yatırımların maliyetleri düşüktür.

Biyoteknolojik ürünlerin pazarı gittikçe büyümektedir.

2.9.6 SONUÇ

Tanı ve tedavide yaygın olarak kullanılan tıbbi sarf malzemelerinin yerli üretimi mutlaka öncelik taşınmalıdır. Kolay üretilebilecek bu grup malzemelerin tüketimleri çok yüksek miktarlardadır.

İleri derecede araştırma-geliştirme yatırımı gerektirmesi, yüksek altyapı maliyetleri, sınırlı pazar olanakları ve sektördeki çok uluslu firmaların tekeli yapıları nedeniyle ileri teknoloji gerektiren sistemlerin üretimi şimdilik akılcı görünmemektedir.

21. yüzyılın temel itici gücü olacak biyoteknoloji (**moleküler biyoloji-genetik**) alanında ciddi ilerlemeler sağlanacaktır. Bu alanda düşük yatırım maliyetleri ile önemli sonuçlar elde edilebilir. Moleküler biyolojide çalışan nitelikli insan sayısı artış hızı ülkemize avantaj sağlar düzeydedir.

Bilgi iletişim ve her türlü yazılım kolaylıkla söz sahibi olabileceğimiz alanlar olarak ön plana çıkmaktadır. Bu alanlar tüm tıbbi cihazlar için temel altyapıyı oluşturmaktadır.

Endoskopik tanı ve tedavi cihazları artan sıklıkta kullanılma eğilimi gösterdiğinden, bu alanda Ar-Ge, tasarım ve üretim teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.

Araştırma kaynakları büyük getiri ihtimali ile büyük risk almayı kabul eden küçük firmalara sağlanmalı ve onların başarıya ulaşması için her türlü olanak verilmelidir.

Sektör, sıkıntılarını açma ve kendini revize etme noktasında tavır almalı, bu yöndeki araştırmaları destekleyerek sağlık sektörümüzün çağdaşlaşmasını katkı sağlamalı, yanlışları körükleyici ve/ veya yeni yanlışlar çıkaracak uygulamalara karşı daha örgütlü ve yüksek sesli birliktelik ve dayanışma örnekleri sergilemelidir. Bu bağlamda, sektör kendi içindeki çürük elmaları temizleme konusunda inisiyatif kullanılmalıdır. Personel ve bayilik seçiminde özenli bir sistem oluşturmalı ve sistem sürekli olarak izleyerek iyileştirilmelidir.

2.9.7 KAYNAKLAR

<http://www.istabip.org.tr/genel/onrapor.doc>

www.turhancomez.net/dokuman/AkşamYerli%20Medikal%20Sektor.doc

Ülkemiz medikal sektörü: Sorunlar ve Yorumlar. Uzman Ümit Şahin

2.10 İNSAN KAYNAKLARI ATÖLYESİ-İNSAN KAYNAKLARINI GELİŞTİRME BAŞLIKLİ ALAN RAPORU

Yusuf ÇALIŞKAN tarafından hazırlanan raporda Türkiye ve Malatya’da İşgücü piyasasının durumu ve geliştirilmesi olanakları incelenmiştir.

2.10.1 GİRİŞ

Çalışma grubumuz içerisinde insan kaynakları atölyesinin nihai hedefleri şunlardır:

Malatya başta olmak üzere Elazığ ve Adıyaman’ı da içine alan bölgenin 2023 yılına kadarki istihdam ve insan kaynakları politikasının oluşturulmasını sağlamak.

Sanayi istihdamının yönlendirilmesini mesleki eğitim ve insan kaynakları planlaması gibi konularda şehrin ihtiyaçları doğrultusunda bir eylem planı oluşturmak.

Proje kapsamında ihtiyaç duyulan eğitimli insna gücünün kentte tutulması için de bilinçlendirme çalışmalarının gerçekleştirmek.

Altın kayısı girişimini kişisel kariyer planının bir parçası haline getirmek.

Göç ile gelenlere yönelik kişisel kalite geliştirme uygulamaları geliştirmekx

Katılımcılığın geliştirilmesi açısından göç gelen nüfusun adaptasyonunu sağlamak.

Bu araştırmada öncelikle insan kaynakları hakkında bilgi edinimi, sonrasında Türkiye’de ve Malatya’daki insan kaynakları durumuna ait resmin genel olarak sektörel karşılaştırmalara dayanan verilerle çizilmesine çalışılmıştır. Alan araştırması raporunun sonunda ise neler yapılabilir konusu hakkında bilgiler toplanmıştır.

2.10.2 İNSAN KAYNAKLARI HAKKINDA

1980’li yıllarda ülkeler büyük bir şok yaşadı.Bu da Japonya’nın ürettiği mallarla, ülkemizi olduğu gibi bütün dünyayı işgal etmesiydi. Herkes Japon mucizesinin sırrını keşfetmeye çalışıyordu.Japonların bu sırrı “toplam kalite” denilen bir sistem kurmuş olmalarıydı. Bu sistemde şirketler teknolojik gelişmeler ne kadar ilerlerse ilerlesin, ellerinde kolay kolay vazgeçemeyecekleri büyük bir değeri keşfettiler:İnsan..

Bu konuya gönül verenler ilk önce insanı incelemeye başladılar ve doğru olanın adama göre iş değil işe göre adam seçme olduğunu anladılar. Eğer işe göre insan yoksa onları eğiterek işe uygun hale getirmeye başladılar. Eğitimlerden sonra da, performanslarını ölçmek için sistemler kurmaya yöneldiler.

İnsanların duygularına değer verip insanın motivasyonuna yönelik araçlar geliştirdiler. Çünkü insanın mutlu olduğu yere daha fazla bağlandığı ve daha verimli olduğu görüldü.

Çalışanları şirkete bağlamak ve işyerleriyle özdeşleştirmek için kurum kimliği ve kültürü yaratma çalışmaları başladı.

İş ciddiye alan şirketler bütün bunları yaşayarak gördüler ve insan kaynakları felsefesi yaygınlaştı.¹¹

2.10.2.1 GLOBALLEŞEN DÜNYADA İNSAN KAYNAKLARI ALANINDA ÖNE ÇIKAN YAKLAŞIMLAR

Globalleşen dünyanın en fazla etkilediği alanlardan biri insan kaynakları konusudur. Değişen şirket yapıları içinde insan kaynakları bugüne kadar olduğundan daha stratejik bir rol oynamaya başladı. Yetenek savaşlarının yaşandığı dünyamızda, insan sermayesinin bir şirketin sahip olduğu en önemli değer olduğu görülmekte ve bu konuda insan kaynakları departmanına düşen görev ve sorumluluklar da otomatik olarak artmaktadır. Dünyada insan kaynakları alanında öne çıkan yaklaşımları aşağıdaki gibi dört ana grupta toplayabiliriz:

1)Global çapta yetenekli çalışanları işe alma ve işte tutma

- Ülke farkı gözetmeksizin doğru insanı doğru yerde doğru zamanda bulundurmak
- Yetenekli çalışanları işte tutmak için insana yatırım düşüncesinin yansıtıldığı kurumsal ortam yaratmak
- Çalışanlara yapılan yatırımın getirisinin maksimum düzeyde nasıl tutulacağını belirlemek

2)Global liderlik gelişimi

- İşletmeyi global çapta yönetebilecek kadroyu belirlemek ve yetiştirmek
- Demografik eğilimleri göz önünde bulundurmak
- Dünya kültürüne karşı kurum kültürü üzerinde durmak
- Ülkelerin değil firmaların global olduğunu unutmamak

3)Bilgi yönetimi

- Yeni ekonomideki bilgi çok fazla,fakat bilgiyi yönetecek insan azdır
- Bilgi, birikim ve bunların bağlantıları soyut sermayeler olup kazananları kaybedenlerden ayıracaktır.

4)Stratejik iş ortağı bulma

- İşletmenin büyüme stratejisini anlamak
- Stratejik düşünmek
- İş ortağı gibi davranmak

¹¹ Dr. Yılmaz Argüden

-Yönetmel işlevlerde mükemmelliği devam ettirmek

2.10.2.2 İnsan Kaynaklarının Karşılaşacağı Önemli Zorluklar

-Globalleşme

- "Global düşün yerel davran" anlayışında dengeyi sağlamak

-Karlılık

- Gelir artışını devam ettirmek
- Piyasaya odaklanmak
- Süreçleri iyileştirmek
- Bütünsel bir iş kültürü oluşturmak

-Teknoloji

- Dünya küçük ve hızlıdır
- İş sonuçları için bilgi ve birikim transferini gerçekleştirmek

-Entellektüel sermaye

- Yetenekli kişileri bulmak, işe almak, geliştirmek, ödüllendirmek ve işte tutmak

-Değişimi gerçekleştirmek

- Rekabette avantaj yaratacak olan sürekli değişime adapte olmak ve gerekli düzenlemeleri yapmak
- Yenilik yapmak, stratejik zorunlulukları hızlı bir şekilde ele almak
- Statüko ile birlikte "sağlıklı" bir rahatsızlık yaratmak¹²

2.10.3 TÜRKİYE'DE DURUM

Türkiye'de İK larının durumunu kavramaya çalışırken 9.Kalkınma Planı Taslak Metini içerisinde çok güzel tespitlerin yapıldığını gördüm ve "Türkiye'de Durum" başlığı altındaki verileri bu kaynaktan aldım.

9.Kalkınma Planı ekonomik ve sosyal gelişme eksenleri olarak 5 başlık üzerine yoğunlaşarak oluşturulmuş.İK konusunda araştırma yaptığımdan ötürü *İstihdamın artırılması* başlığı altında önemli görülen konulardan bahsedeceğim.

9.Kalkınma Planı Ekonomik ve sosyal gelişme eksenleri:

1-Rekabet gücünün artırılması

¹² Gardiner Hempel, *Human Capital in the Global Marketplace*, Şubat 2001
James.A Landry, *Charting the Course-Key Trends Impacting Human Capital Leadership*, 12 Ekim 2000

2-İstihdamın artırılması

3-Beşeri gelişme ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi

4-Bölgesel gelişmenin sağlanması

5-Kamu hizmetlerinde kalite ve etkinliğin artırılması

İstihdamın artırılması:

a)İşgücü piyasasının geliştirilmesi

b)Eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması

c)Aktif işgücü politikalarının geliştirilmesi

İstihdam konusundaki detaylı bilgilere geçmeden Türkiye'deki temel ekonomik büyüklüklerden ve verimlilik seviyesinin diğer ülkelere göre ne durumda olduğundan kısaca bahsetmek istiyorum.

92. TABLO1:TEMEL EKONOMİK BÜYÜKLÜKLER

Büyüme ve istihdam(2005)	Türkiye	AB-15
GSYİH(milyar dolar)	363,4	12.757
Kişi Başı Milli Gelir(dolar)	5.042	33.517
Nüfus(milyon kişi)	72,1	380,6
İşgücüne Katılma Oranı(%)	48,3	71,3
İstihdam Düzeyi(milyon kişi)	22,1	165
İşsizlik Oranı(%)	10,3	7,9
Tarım Dışı İşsizlik Oranı(%)	13,6	-

Ülkemizde işgücü verimliliğinin; gerek gelişmiş ülkelerle, gerekse işgücü maliyetleri açısından Türkiye'ye benzeyen Polonya ile karşılaştırıldığında düşük olduğu görülmektedir.Diğer taraftan, işgücü verimliliği Çin, Hindistan ve Romanya ile karşılaştırıldığında Türkiye'de daha yüksektir.¹³

2.10.3.1 İSTİHDAMIN ARTIRILMASI

8.Plan döneminde,2001-2005 arası, ülke genelinde hızlı nüfus artışının neden olduğu olumsuzluklar azalmasına rağmen istihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması ile eğitime ilişkin sorunlar çözülememiş ve eğitim-istihdam arasındaki ilişki yeterince kurulamamıştır.

¹³ Ayrıntılı tablo EK- 2 de.

Nüfus artış hızı 2000 yılında yüzde 1,41 iken, 2005 yılında yüzde 1,26'ya düşmüştür. Aynı dönemde çalışma çağı nüfusu olan 15-64 yaş grubu ile 65 yaş üzeri yaşlı nüfus artmış ve toplam nüfus içerisindeki payları sırasıyla yüzde 64,7'den yüzde 65,7'ye ve yüzde 5,4'den yüzde 5,9'a yükselmiştir.

8. plan döneminde Türkiye'de yaratılan istihdam çalışma çağı nüfusunun ve işgücünün gerisinde kalmıştır. Bu dönemde çalışma çağı nüfusu yıllık ortalama %1,9, işgücü %1,3 ve istihdam %0,4 oranında artmıştır. 2001 krizinin ardından daralan istihdam 2004 ve 2005 yıllarında artış göstermiştir. Plan döneminde, GSYİH yıllık ortalama %4,4 büyümesine rağmen, toplam istihdam artışı %0,4 olmuştur.

İstihdam artışının büyümeden daha düşük düzeyde gerçekleşmesinin en önemli nedeni tarım sektöründe yaşanan istihdam azalışıdır. Plan döneminde, tarım sektörünün istihdam içerisindeki payı %36'dan %29,5'e gerilemiş ve bu sektördeki istihdam 1 milyon 276 bin kişi azalmıştır. Tarım dışı sektörlerdeki istihdamda özellikle 2003 yılı sonrasında ciddi artış meydana gelmiş ve plan döneminde 1 milyon 742 bin kişilik istihdam artışı gerçekleşmiştir. 2005 yılında 1 milyon 162 bin kişilik istihdam sağlanmış olması bu artışın dönem sonunda oldukça hızlandığını göstermektedir. Toplam istihdam artış hızının düşük gerçekleşmesinin diğer nedeni ise krizi takiben işgücünü daha verimli kullanan işletmelerin ek istihdama daha düşük düzeyde ihtiyaç duymalarıdır.

Söz konusu dönemde, AB ortalamasına göre düşük seviyede olan işgücüne katılma ve istihdam oranlarında ilerleme kaydedilememiştir. Bu oranların düşük olması kadınların işgücüne ve istihdama yeterince katılamamasından kaynaklanmaktadır. Kadınlarda işgücüne katılma ve istihdam oranları erkeklerin yaklaşık üçte biri seviyesindedir.

Tarım sektöründe istihdamın azalması sonucunda ve 2001 krizinin etkisiyle işsizlik oranı 2000 yılında %6,5 iken 2005 yılında %10,3 seviyesine yükselmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı ise 2000 yılında %9,4'ten 2002 yılında % 15'e yükselmiş ve 2005 yılında %13,6'a gerilemiştir. Genel işsizlikten yaklaşık iki kat daha fazla olan genç işsizlik ise önemini korumuştur.¹⁴

2.10.3.2 İŞGÜCÜ PİYASASININ GELİŞTİRİLMESİ

Ülkemizde işverenlerin ücret dışı işgücü maliyetlerinin yanı sıra; çalışanların sayısına bağlı olarak istihdam etmek zorunda oldukları kişiler ve açmak zorunda oldukları birimlerden kaynaklanan yükümlülükleri mevcuttur. İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması için işverenlerin istihdama bağlı söz konusu yükümlülüklerinin gözden geçirilmesi ve bu konuda yeni düzenlemeler yapılması ihtiyacı devam etmektedir.

İşgücü piyasasında mevzuattaki esneklik hükümlerinin uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi, aksaklıkların giderilmesi ve sosyal güvenlik ile ilişkinin kurulması gereği sürmektedir.

¹⁴ Ayrıntılı tablo EK-3'te yer almaktadır.

2.10.3.3 EĞİTİMİN İŞGÜCÜ TALEBİNE DUYARLI HALE GETİRİLMESİ

İşgücünün 2000 yılında %73,8'i, 2005 yılında %67,3'ü lise altı eğitimli ve okuma yazma bilmeyenlerden oluşmaktadır. İşgücü içinde yükseköğretim ev fakülte mezunlarının payı 2000 yılında %8,8 iken 2005 yılında %11,5'e yükselmiştir. İşgücünün eğitim düzeyi plan döneminde yükselmekle birlikte AB ortalamasına göre düşük olmaya devam etmiştir. Bu durum nitelik ve beceri düzeyi yüksek insan gücüne ihtiyaç duyulan günümüzde önemli bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir.

Plan döneminde eğitim sistemi, işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmıştır. Genç ve eğitimli kişilerin işsizlik oranlarında da kayda değer bir düşüş sağlanamamıştır. Ekonominin ve işgücü piyasasının taleplerine cevap verecek ve özellikle gençlerin istihdam edilebilirliğini artıracak yeni mekanizmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda ara eleman temininde zorluk yaşanmasına rağmen mesleki eğitim mezunlarının işsizlik oranı yüksektir. Bu oran 2000 yılında %10,9'dan 2005 yılında %13,3'e yükselmiştir. Bu durum bilişsel yetenekleri yüksek öğrencilerin mesleki eğitimi tercih etmemesi mesleki eğitim sisteminin işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olmaması, mevcut mesleki eğitim programlarının ilgili tüm taraflarla işbirliği içinde güncellenmemesi, donanım eksikliği ve nitelikli eğitim personelinin yetersiz olması gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Eğitim programlarının gözden geçirilmesi çerçevesinde, mesleki eğitimin işgücü piyasasındaki gelişmelere cevap verecek esnekliğe kavuşturulması amacıyla modüler sisteme geçilmesine yönelik çalışmalara sosyal tarafların katılımıyla başlanmıştır.

2.10.3.4 AKTİF İŞGÜCÜ POLİTİKALARININ GELİŞTİRİLMESİ

8. plan döneminde istihdamın artırılmasında etkin bir araç olarak aktif işgücü politikalarına verilen önem artmıştır. İşgücünün beceri ve yeterliliğini geliştirerek istihdam edilebilirliğin artırılmasını amaçlayan aktif işgücü politikaları, işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programlarını, mesleğe yöneltme, mesleki danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin sunulmasını, iş arama stratejilerinin geliştirilmesini, işsizler, özürnlüler, kadınlar ve gençler gibi dezavantajlı grupların iş bulmasını, girişimcilik eğitimlerini ve istihdam garantili eğitim programlarını kapsamaktadır.

Ülkemizde aktif işgücü politikalarının temel uygulayıcısı olan İŞKUR düzenlemiş olduğu programların yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda AB ve Türkiye'nin ortak finansmanı ile İŞKUR tarafından *Aktif İşgücü Piyasası Programları Projesi* yürütülmüştür. Bu proje kapsamında 50.059 kişi eğitilmiş olup bu kişilerden toplam 7.463 kişi istihdam edilmiştir. Bununla birlikte aktif işgücü politikaları kapsamında yapılan harcamaların GSYİH'ya oranı AB ortalaması olan %0,7'nin çok altındadır.

2.10.3.5 PLAN DÖNEMİ HEDEF VE TAHMİNLERİ

Gerek işgücü piyasasında gerçekleştirilen reformların gerekse yürütülen aktif işgücü politikalarının etkisiyle büyümenin istihdama yansması ve plan döneminde yıllık ortalama %2,7 oranında istihdam artışı sağlanması beklenmektedir. Plan döneminde sanayi ve hizmetler sektörlerinde yıllık ortalama 835 bin kişi gibi dikkate değer oranda yüksek bir istihdam artışı öngörülmekte ve bu istihdam artışının nüfustaki artış ve tarımdaki çözülmeye rağmen işsizlik oranını dönem sonunda(2013) %7,7'e düşürmesi beklenmektedir.

9. kalkınma planı döneminde yıllık ortalama %7 büyüyecek Türkiye ekonomisinde üretimin sektörel kompozisyonuna bakıldığında sanayi ve hizmetler sektörünün ön plana çıkacağı tahmin edilmektedir. Ekonominin modernizasyonu ve yapısal reformlara paralel olarak, tarım sektörünün üretim ve katma değer içerisindeki payının azalmaya devam etmesi beklenmektedir.

93. TABLO2:İSTİHDAM GÖSTERGELERİ TÜRKİYE(%)

	2006	2013	2007-2013ort.
<u>İşgücüne Katılma Oranı</u>	48,6	50,7	49,8
Kadın	25,4	29,6	27,8
Erkek	72,2	72,2	72,2
<u>İstihdamın Artış Oranı</u>	2,3	3,3	2,7
Tarım	-2,9	-2,9	-2,9
Tarım Dışı	4,4	4,9	4,5
Sanayi	3,6	2,0	2,5
Hizmetler	4,7	5,9	5,2
<u>İstihdamın Sektörel Dağılımı</u>			
Tarım	28,0	18,9	22,7
Tarım Dışı	72,0	81,1	77,3
Sanayi	19,7	19,4	19,8
Hizmetler	52,4	61,7	57,5
<u>İstihdam Oranı</u>	43,6	46,8	45,1
<u>İşsizlik Oranı</u>	10,4	7,7	9,6

İşgücü piyasasında yaşanan yapısal dönüşümün plan döneminde de sürmesi ve tarım sektöründen ayrılan istihdamın diğer sektörlerle kayması beklenmektedir. İstihdamın yapısındaki değişimin temelde hizmetler sektörü lehine olacağı tahmin edilmektedir.

İstihdam odaklı sürdürülebilir büyümenin sağlanması iş ortamının iyileştirilmesi işgücü piyasasının işleyişinin etkinleştirilmesi işgücünün nitelik ve beceri düzeyinin yükseltilmesi ve aktif işgücü politikalarının geliştirilmesi yoluyla tarım dışı sektörlerde yeni iş olanakları yaratılması sonucunda plan döneminde istihdamın yıllık ortalama %2,7 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

Öte yandan, eğitim seviyesinin yükseltilmesi aktif işgücü politikalarıyla istihdam edilebilirliğin artırılması işgücü piyasasına girişin kolaylaştırılması ve teşvik edilmesi yoluyla plan döneminde işgücüne katılma oranının 2,1 puan artacağı öngörülmektedir. Bu artışın temel belirleyicisinin kadınlar olması beklenmektedir.

Bu gelişmelere bağlı olarak plan döneminde istihdam oranının 3,2 puan artacağı işsizlik oranının ise 2,7 puan düşeceği tahmin edilmektedir.

2.10.4 MALATYA'DA DURUM

2.10.4.1 NÜFUS

1927 yılında Türkiye’de 63 il bulunurken Malatya nüfus sıralamasında 10.sırada yer almışken; 2000 yılında 81 il içerisinde 24. sırada kendine yer bulabilmiştir.1927-2000 döneminde Türkiye’nin nüfusu yaklaşık 5 kat artış göstermiş olup, aynı dönemde Malatya ilinin nüfusu sadece 2.8 kat artmıştır. Anlaşılabileceği gibi Malatya’nın nüfus artışı ülke ortalamasının gerisinde kalmıştır. Bu dönemde ilin hem göç vermiş olması ve görece yüksek bir cazibe yaratamamasından kaynaklanmaktadır.¹⁵

TÜİK(DİE) tarafından 1995-2000 dönemi baz alınarak yapılan tespite göre Malatya’nın aldığı göç 49.192 kişi; verdiği göç 66.015 kişi olup ,net verilen göç 16.823 kişi düzeyindedir. Bu dönemde net göç hızı ise binde-21,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.1990-1995 dönemindeki binde -54 olan göç hızı göz önüne alınırsa ilden verilen göç hızında yavaşlama eğilimi görülmektedir. Daha güncel araştırmalara baktığımızda ise Malatya yoğun göç alan 10 il arasında yer almaktadır.¹⁶

Şehir ve Köy Nüfusunun Seyri:1927 yılında Malatya ilinde %15,2 olan şehirde yaşayan nüfusun payı sürekli artış göstererek 2000 yılında %58,5 düzeyine çıkmıştır.

Köy ve şehir nüfusu oranları, şehirleşme ve tarım toplumundan endüstri toplumuna geçiş sürecinde bulunulan yeri gösteren önemli bir veridir. Endüstrileşme sürecinde artan rant ve iş gücü talebi nedeniyle nüfusun büyük bir kısmı şehirlerde toplanmaktadır. Bu süreçte

¹⁵ MALATYA, Malatya Valiliği 2004

¹⁶ (Hacettepe Üniv. Nüfus Etütleri Enstitüsü Türkiye Göç ve Yerinden Olmuş Nüfus Araştırması/6 Aralık 2006)

ekonomi içerisindeki tarımın ve tarıma dayalı nüfus hızla azalırken sanayi ve hizmete dayalı yeni ekonomik yapı güçlenmektedir.

Öte yandan Malatya ilinde 2000 yılı sayımlarına göre 16.053 özürlü bulunmaktadır. Özürlü nüfusun %60'ını erkeklerin oluşturduğu görülmektedir. Fiziksel özürllüler %37'lik pay ile ilk sırada yer almaktadır. Görme özürllüler %16'lık,zihinsel özürllüler ise %14'lük bir paya sahiptir. Özürlü nüfus içinde %6 ile en az paya konuşma özürllüler sahiptir.

Özürlü nüfus ile genel nüfusu karşılaştırdığımızda, özürlü nüfusun daha fazla ileri yaş gruplarına ulaşma eğilimi olduğu tespit edilmektedir.Bu durum belli başlı 2 etkinin ortak sonucu olarak açıklanabilir.Birinci neden; ildeki özürlü nüfusun olumlu yaşam koşullarına işaret eder.İkincisi ise genel nüfusun ileriki yaşlarda özürlü nüfusa katılım oranlarının yüksekliği ki,ileriki yaşlarda sağlığın daha az korunabildiğine işaret eder.¹⁷

2.10.4.2 İŞGÜCÜ

Malatya ilinde çalışma çağındaki nüfus olarak kabul edilen 12 ve daha yukarı yaştaki nüfus,toplam nüfustan daha hızlı artmaktadır.Buna karşılık istihdamdaki nüfusun artış hızı hem toplam nüfustan hem de 12 ve daha yukarı yaştaki nüfustan daha düşüktür.1980-2000 döneminde 12 ve daha yukarı yaştaki nüfusun yıllık artış hızı binde 24,3 iken istihdamdaki nüfusun yıllık artış hızı binde 16,1 olarak gerçekleşmiştir.Bu hızlar cinsiyete göre önemli bir farklılık göstermemektedir.

1980-2000 yılları arasındaki dönemi kapsayacak şekilde yapılan analizde toplam nüfus içerisindeki 12 ve yukarı yaşlarda olanların sayısı hızla artarken, bu kesim içerisindeki işgücü oranı azalmakta doğal olarak iş gücü dışında kalan kesimin oranı artmaktadır.Çalışmak isteyen işgücü kesimi içerisinde ise istihdam edilenlerin oranı azalma eğilimi içerisindedir.Bu tablonun oluşmasında eğitime olan talebin artışı ve uzayan eğitim süresi ile işsizlik faktörleri belirleyici olmaktadır.

Malatya ilinde erkek nüfusun işgücüne katılma oranı kadın nüfusun işgücüne katılma oranından daha yüksektir.İki cinsiyetin işgücüne katılma oranındaki fark son on yılda azalma eğilimi göstermiştir.1980 yılında erkeklerin işgücüne katılma oranı%76,3 iken, 2000 yılında bu oran %65,3'e düşmüştür.Aynı dönemde kadınlarda işgücüne katılma oranı %49'dan %41'e düşmüştür.

Malatya ilinde istihdam edilenlerin sayısında ise 1980-2000 döneminde sürekli artma görülmektedir.Bu dönemde istihdam edilen nüfusun yıllık artış hızı %013,5tir.

2000 genel nüfus sayımında uluslar arası tanımlar esas alınarak işsizlik bilgileri derlenmiş olup, buna göre Malatya ilinde işsizlik oranı %8,9dur.Bu oran, işgücündeki her 100 kişiden 9'unun işsiz olduğunu göstermektedir.

¹⁷ MALATYA,Malatya Valiliği 2004

Malatya ilinde işgücüne dahil olmayan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfus içerisindeki oranı sürekli artmaktadır.1980-2000 döneminde işgücüne dahil olmayan nüfusun yıllık artış hızı %036,1 dir.

2000 yılında işgücüne dahil olmayan nüfusun yaklaşık %62'sini kadın nüfus oluşturmaktadır.Bu nüfus içerisinde ev kadınlarının oranı 1985-2000 döneminde azalmasına rağmen, 2000 yılında %68,8 ile hala en yüksek seviyesini korumaktadır.

İşgücüne dahil olmayan nüfus içerisinde emeklilerin oranında 1980-2000 döneminde her iki cinsiyette de artış görülmektedir.

1980-2000 döneminde istihdamın sektörel yapısında önemli değişimler olmuştur.Bu dönemde tarım sektöründe istihdam edilen nüfus %20 oranında azalırken, hizmet sektöründe istihdam edilen nüfusta %80 oranında artış gerçekleşmiştir.İnşaat ve sanayi sektöründe ise yatay seyir dikkati çekmektedir.

94. TABLO3:İSTİHDAM GÖSTERGELERİ MALATYA-TÜRKİYE KARŞILAŞTIRMASI

İstihdam Göstergeleri	Malatya	Türkiye
<i>Tarım Sektörü Çalışanların Toplam İstihdama Oranı</i>	63,93	48,38
<i>Sanayi Sektörü Çalışanların Toplam İstihdama Oranı</i>	6,24	13,35
<i>Ticaret Sektörü Çalışanların Toplam İstihdama Oranı</i>	6,25	9,67
<i>Ücretli Çalışanların Toplam İstihdama Oranı</i>	29,63	43,52
<i>Ücretli Çalışan Kadınların Toplam İstihdama Oranı</i>	4,41	8,81
<i>İşverenlerin Toplam İstihdama Oranı</i>	1,43	2,61

1980 yılında tarımsal iş yapanların oranı%69,4 iken 2000 yılında bu oran %63,9'a düşmüştür. Buna karşılık istihdam edilenlerin yaptığı işte en fazla artışın olduğu idari personel olarak çalışanların oranı 1980 yılında %2,4 ten 2000 yılında %4,6ya yükselmiştir.

Malatya ilinde 1980-2000 döneminde ücretli veya işveren olarak çalışanların oranında artış görülmektedir.Bu durum her iki cinsiyette de görülmesine karşın ücretli olarak çalışan kadınların oranındaki artış erkeklere göre daha fazladır.Ücretsiz aile işçisi olarak çalışanların oranında her iki cinsiyette de azalma gözlenmiştir.2000 yılında çalışanların %47,1 i ücretsiz aile işçisi, %29,6'sı ücretli,%21,9'u kendi hesabına çalışırken %1.4ü ise işveren olarak çalışmaktadır.

2.10.4.3 NÜFUSUN EKONOMİK NİTELİKLERİ

İlin toplam aktif nüfus(12 ve daha üzeri yaş) toplamı 2000 yılı nüfus sayımına göre 642.928'dir. Aktif nüfusun 324.758'i erkek kalan 318.170'i ise kadındır.İstihdamdaki nüfusun %47,5'i 20-39 yaş grubundadır.İşsizliğin en yoğun olduğu yaş grubu %2,49 ile 20-24 yaş grubudur.

Erkek nüfusun işgücüne katılma oranı köyde %81 iken,il merkezinde %56 ilçe merkezlerinde %50dir.İşgücüne katılma oranı kadın nüfus için yerleşim yerine göre büyük farklılık göstermektedir.Köydeki her 100 kadından 84ü işgücünde iken bu oran il merkezinde

%12,ilçe merkezlerinde ise %8dir.Nüfusun yaş ve cinsiyet yapısı,işgücüne katılma düzeyini etkileyen faktörlerden biridir.

İstihdam edilen nüfusun ekonomik faaliyete göre yapısı yerleşim yerine ve cinsiyete göre değişmektedir.İstihdamdaki erkek nüfusun %38i hizmet sektöründe çalışmaktadır.Bu oran il merkezinde %71 ilçe merkezlerinde %55 ile köylerden daha yüksek orana sahiptir.İl genelinde tarım sektöründe istihdam edilen erkek nüfusun oranı %48 iken köyde bu oran %79'lara kadar yükselmektedir.İstihdamdaki kadın nüfusun %89'u tarım sektöründedir.Köyde istihdam edilen kadın nüfusunun hemen hemen tamamı tarımda çalışırken, şehirde istihdam edilen kadın nüfusunun çoğunluğu hizmet sektöründe çalışmaktadır.

İstihdam edilen %47 si ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır.Bu oran erkek nüfus için %24 iken kadın nüfus için %83tür.Erkek nüfusun yaklaşık %42si,kadın nüfusun %11 i kendi hesabına çalışmaktadır.

İldeki işsizlik oranı %8,9 dur.Bu oran erkek nüfusta %10,8 iken kadın nüfusta %5,9dur.İşsizlik oranı ilçe merkezlerinde il merkezinden daha yüksektir.İl merkezinde %21,4 olan işsizlik oranı ilçe merkezlerinde %28,5 köylerde ise %0,9dur.İl merkezinde işsizlik oranı kadınlarda %33,5, erkeklerdese %18,9 iken köylerde işsizlik oranı kadınlarda %0,6 erkeklerde %1,2dir.İşsiz nüfusun büyük çoğunluğunu genç nüfus oluşturmaktadır.İşsiz nüfusun %64'ü 30 yaşından küçüktür.

2.10.4.4 İŞLETME İSTİHDAM ORANLARI

95. KOSGEB İŞLETME VERİ TABANINA GÖRE İSTİHDAM

	Malatya	Türkiye	%
İşletme sayısı	287	46.481	0,67
İstihdam	5.003	890.394	0,56
Personel/İşletme oranı	17	19	-
İşletme sayısı bakımından sırası	26	-	-
İstihdam bakımından sırası	25	-	-

Kaynak:KOSGEB 2005

İşkollarındaki yığılmalara bakarsak:

	İşletme sayısı	İstihdam
Gıda,içki,içecek,tütün sanayi	77	2.177
Metal eşya, ölçme ,makine san	61	600
Tekstil,Örme,Konf.Deri sanayi	44	1.176

Kaynak:KOSGEB 2005

96. TOBB SANAYİ VERİ TABANINA GÖRE İSTİHDAM

	Malatya	Türkiye	%
İşletme sayısı	261	41.045	0,63
Yabancı Ser.İşletme Sayısı	1	751	0,13
İstihdam	9.375	1.775.013	0,52
Personel/İşletme Oranı	36	43	-
İşletme sayısı bakımından sırası	28	-	-
İstihdam bakımından sırası	32	-	-

Kaynak:TOBB 2004

	İşletme sayısı	İstihdam
Gıda,içki,içecek,tütün sanayi	201	4.508
Metal eşya, ölçme ,makine san	62	834
Tekstil,Örme,Konf.Deri sanayi	79	4.988

Kaynak:TOBB 2005(www.tobb.org.tr)

2.10.4.5 KOSGEB DESTEKLERİ

Malatya alt bölgesinde yapılan KOSGEB desteklerinde Malatya ili kendi alt bölgesi içerisinde en fazla desteği alan şehirdir.2003 ve 2004 yıllarındaki toplam desteğin %83'ü destek tutarının ise %74'ü Malatya'ya yapılmıştır.

2.10.5 NELER YAPILABİLİR?¹⁸

Ar-Ge çalışmaları ilerletilerek araştırmacı insan gücü nitelik ve nicelik yönünden geliştirilmeli ve özel sektörde araştırmacı istihdamı teşvik edilmelidir.Şehir dışındaki Malatyalı araştırmacıların Malatya içerisinde istihdam edilebilmesi için gerekli imkanlar sağlanmalıdır.

Tarım sektöründeki çözülme ile bu sektörden gelen işgücünün tarım dışı sektörlerle kazandırılması konusuna ağırlık verilmelidir.İstihdamın artırılmasında önem taşıyan girişimciliğin geliştirilmesi ve teşviki bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır.

Ücret-verimlilik ilişkisini güçlendiren işgücü piyasalarının esnekliğine katkıda bulunan ve üretken istihdamı destekleyen esas ücret ağırlıklı bir ücret politikası izlenmelidir.

İşletmelerin ve çalışanların işgücü piyasasındaki değişimi pozitif bir şekilde yönetebilme kabiliyetleri artırılmalıdır İşletmelerin bu değişime uyum sağlama kapasiteleri iş örgütlerinin modernleştirilmesi ve işletmelerde uyumun desteklenmesi, çalışanlarda ise yeni koşulların gerektirdiği bilgi ve becerilerin kazandırılması yoluyla sağlanmalıdır.

İşgücü piyasasında zorluklarla karşılaşan kadınlar,gençler,uzun süreli işsizler,özürlüler ve eski hükümlüler için fırsat eşitliği sağlanmalıdır.Kadınların işgücüne ve istihdama

katılımlarının artırılması amacıyla çocuk ve diğer bakım hizmetlerine erişimleri kolaylaştırılmalıdır.Gençlerin işgücü piyasasında deneyim kazanmalarını sağlayıcı programlar geliştirilmelidir.Özellikle istihdam dışı üniversite mezunlarının güncel işgücü piyasasında değerlendirilmesi düşünülmelidir.

Değişen ve gelişen ekonomi ile işgücü piyasasının gerekleri doğrultusunda kişilerin istihdam becerilerini artırmaya yönelik yaşam boyu öğrenim stratejisi geliştirilmelidir.Bu strateji kişilerin beceri ve yeteneklerinin geliştirilebilmesi için örgün ve yaygın eğitim imkanlarının artırılmasını söz konusu eğitim türleri arasındaki yatay ve dikey ilişkinin güçlendirilmesini çıraklık ve halk eğitiminin bunlara yönelik olarak yapılandırılmasını özel sektör ve STK'ların bu alanda faaliyet göstermesini destekleyecek mekanizmaları kapsamalıdır.

İşgücü piyasasına ilişkin bilgi sistemleri geliştirilmesi, eğitim ve işgücü piyasasının daha esnek bir yapıya kavuşturulması ve istihdamın ve işgücü verimliliğinin artırılması için yaşam boyu eğitim stratejisi dikkate alınarak ekonominin talep ettiği alanlarda insan gücü yetiştirilmelidir.

İnsan gücü arz talep eğilimlerinin belirlenebilmesi amacıyla hane halkının eğitim, istihdam ve meslek durumlarını içeren gerekli veriler üretilip derlenerek ve işgücü piyasası ihtiyaç analizleri yapılmalıdır.

Mesleki ve teknik eğitimde modüler ve esnek bir sisteme geçilmeli yükseköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitim,program bütünlüğünü esas alan tek bir yapıya dönüştürülmeli mesleki eğitimde nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde önemli yeri olan uygulamalı eğitime ağırlık verilmelidir.

Mesleki eğitim sistemi öğrencilere ekip halinde çalışabilme karar verebilme ve sorun çözebilme sorumluluk alabilme gibi işgücü piyasasının gerektirdiği temel becerilere sahip öğrenci yetiştirecektir.

Ekonominin ara eleman ihtiyacını karşılamak için mesleki eğitim faaliyetlerinin kümeleşme ortamı oluşturan OSB'lerde ilgili hizmet kurumları ve özel sektörle etkili işbirliği içinde yaygınlaşmasını sağlayan mekanizmalar güçlendirilmelidir.

İşletmeler ve sivil toplum kuruluşlarının nitelikli işgücü yetiştirmeye yönelik faaliyetleri desteklenmelidir.

İşsizlerin işgücü piyasası açısından dezavantajlı kesimlerin ve tarım sektöründen açığa çıkacak işgücünün nitelikleri ve beceri düzeyleri işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda aktif işgücü programları uygulanarak geliştirilmeli ve bu programlara ayrılan kaynaklar artırılmalıdır.

¹⁸ 9.Kalkınma Planı

İstihdam yaratmayı amaçlayan mikro ölçekteki projelere mali destek sağlanmalıdır.

Neler Araştırılmalı

Aşağıdaki konuların Malatya için incelenmesi yerinde olacaktır.

Aile şirketlerinin durumu: Dünyada şirketlerin %80'i aile şirketi ancak aile şirketlerinin %70'i 2. kuşağa geçemiyor. Geçenlerinde %50'si 3. kuşağa aktarılamıyor. Tipik bir aile şirketinin ömrü ise 24 seneye sınırlı.¹⁹ Bu şekildeki aile şirketlerindeki işletmelerin düzeltilmesi gerekmektedir. Bu konuda yatırım ve iş geliştirme danışmanlığının kurulmasını düşünebiliriz. Ama önemli olan bu danışmanlığın kim için hangi amaçla yapılması gerektiğini dikkatli araştırmalar sonucunda belirlenmesidir.

Mesleki eğitimin istihdamla olan ilişkisinin artırılmasına yönelik hangi çalışmalarda bulunulmalı araştırılmalıdır.

Malatya'daki rehberlik servislerinin (eğitim kurumları içerisindeki) öğrencilerin geleceklerini yönlendirmede daha aktif duruma gelebilmesi için araştırmalar.

Göçün Malatya'nın sosyo-ekonomik hayatına etkilerini incelenmesi, sonrasında ise, göçün Malatya işgücü piyasasını pozitif yönde etkilemesini sağlayacak strateji arayışları

Üniversite ile sanayiye nasıl daha sıkı bir işbirliği içerisine sokabiliriz?

2.10.6 MALATYA İÇİN İK SWOT ANALİZİ

2.10.6.1 GÜÇLÜ YÖNLER

İlimizin sosyo- ekonomik durumu komşu illere göre daha iyi durumda olması.

Şehir nüfusunun yeniliğe açık olması

Halk eğitim merkezlerinin ve mesleki eğitim merkezlerinin aktif çalışmaları

İşsizlik oranının Türkiye ortalamasının altında olması

Coğrafi konumu sonucu oluşan sosyal yapının çeşitliliği ve zenginliği

2.10.6.2 ZAYIF YÖNLER

Kurum kültürü oluşturma aşamasındaki eksiklikler

STK'ların etkin olmayışı

Özürlü vatandaşların istihdamlarındaki eksiklikler

Malatyalı bilgi ve becerisi yüksek çalışanların il içinde çalışmayı tercih etmemesi

¹⁹ Dr. Yılmaz Argüden

Hizmet kalitesi ve verimliliğimizdeki düşük seviye

Kadınların işgücüne katılım oranının az olması

İşverenlerin toplam istihdama oranının Türkiye ortalamasının yarısı düzeyinde olması

İlçe merkezlerindeki kadın işsizlik oranının çok yüksek olması

Başka insanların başarısına tahammül etmemenin il genelinde yaygın olması

Şirketlerin performans değerlendirmeye yönelik çalışmalarının azlığı

2.10.6.3 FIRSATLAR

Kamu kuruluşlarının ve uluslar arası kuruluşların yatırımları

Geçmiş yıllarda yetişmiş, bürokrat, devlet adamı vb. her alanda yetişmiş insan potansiyeline sahip olması

İl dışındaki hayırsever ve imkan sahibi işadamı hemşerilerin bulunması

Doğu ve batı arasında ulaşım noktasında bulunması (Havayolu-Karayolu-Demiryolu-Feribot)

Özel eğitimdeki arzın talebi karşılayamaması

Çalışma çağındaki nüfusun fazlalığı

2.10.6.4 TEHDİTLER

Göç ile gelen nüfusun şehre uyumunun sağlanamaması oluşan gettolaşma belirtileri.

İşadamlarının ucuz olması dolayısı ile vasıfsız işgücüne yönelmeleri nedeni ile mesleki eğitime yönelmeyi olumsuz etkilemesi

AR-GE çalışmalarının aile şirketleri tarafından fazla benimsenmemesi

Ekonomik istikrarsızlık

Eğitim ve sanayi arasındaki işbirliği eksikliği

Beklentilerin sınırsız olması

"Hayır" diyen bürokratlar

2.10.7 SONUÇ

Bu rapor 4 aşamada sonlanacak olan bir araştırmanın ilk aşaması sonunda elde ettiğim verilerden oluşmaktadır. Bu araştırmalar teknolojik ilerlemelerin yanında insan faktörünün başarıya giden yolda ne kadar önemli olduğunu göstermiştir.

Türkiye'nin yetiştirdiği en başarılı işadamlarından rahmetli Vehbi Koç da insan üstünde yoğunlaşmış ve "İşin en güç yanı insanı yönetebilmektir." demiştir.Bizim de gelişen ve değişen dünyaya ayak uydurmamızın, insana yapacağımız yatırımla dikkate değer ölçüde hızlanacağını düşünüyorum.

2.10.8 KAYNAKLAR

9.Kalkınma Planı Taslak Metni,DPT Müsteşarlığı
Malatya Alt Bölgesi TRB1, KOSGEB
www.insankaynaklari.com
Dr.Yılmaz Argüden
TÜİK
MALATYA,Malatya Valiliği 2004
TÜİK(DİE)
Gardiner Hempel, Human Capital in the Global Marketplace, Şubat 2001
James.A Landry, Charting the Course-Key Trends Impacting Human Capital Leadership, 12 Ekim 2000
IMD World Competitiveness Yearbook 2005
Hacettepe Üniv Nüfus Etütleri Enstitüsü Türkiye Göç ve Yerinden Olmuş Nüfus Araştırması /6 Aralık 2006
Malatya Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü 2006-2010 stratejik planı/Mart

2.10.9 EKLER

2.10.9.1 EK-1 İNSAN KAYNAKLARI HAKKINDA KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

A

Adanma: Çalışanın işine ve çalıştığı kuruma tutku derecesinde bağlanması; görevini büyük bir istekle yapması.

Analitik düşünme: Bir problemi çözmek için, bilgileri ayrıştırarak ve sorunu oluşturan öğeleri göz önüne alarak sonuca varmak için yürütülen sistematik düşünme tarzı.

B

Bağlılık: İşlerin olumlu veya olumsuz gittiği durumlarda çalışma arzusunu kesintisiz destekleyen duygusal bir süreç.

Bir defalık prim: Çalışanların başarılarını ödüllendirmek amacıyla ve performansa dayalı nakit ödeme.

Bilgi için ödeme: Çalışana göreviyle ilgili yeni bilgi ve beceriler elde etmesine bağlı olarak belirlenen ek bir ücretin ödenmesi.

Bilgilendirmeye yönelik eğitimler: Ürün bilgisi, imalat teknikleri, hizmet prosedürleri, pazar bilgisi, şirket politikaları, muhasebe ilkeleri ve uygulamaları, mali analiz teknikleri, dış ticaret, vergi mevzuatı gibi konularda yapılan sınıf eğitimleri.

Beceri geliştirmeye yönelik eğitimler: İletişim, etkili sunuş, dinleme, karar alma, sorun çözmeye, liderlik, motivasyon, toplantı yönetimi, takım oluşturma, çatışma yönetimi gibi konular katılımcı merkezli ve uygulama ağırlıklı olarak verilen eğitimler.

Ç

Çalışan için hisse senedi sahipliği planı: Çalışana şirketin sahipliğinin bir kısmının verilmesi ve onların da kârlılık ve performans artışından doğrudan etkilenmesinin sağlanması.

Çalışma grubu: Üyeleri, genellikle bilgiyi, en iyi uygulamaları veya bakış açılarını paylaşmak ve her bireyin kendi sorumluluk alanındaki performansını nasıl gerçekteştireceğine karar vermek için birbirleriyle ilişki kuran takımlar.

Çatışma: Organizasyonlarda yaşamın normal bir koşulu ve kaçınılmaz bir gerçektir. İyi ya da kötü olarak nitelendirilemez. İki ya da daha fazla insanın aynı anda aynı yeri ya da kaynağı kullanmaya teşebbüs etmesidir. İki kişinin ya da grubun ihtiyaçları, çıkarları veya isteklerinin birbiriyle çelişmesidir. Anlaşmazlık, savaş, duygusal gerilim veya çarpışma.

D

Danışmanlık: Bir yöneticinin çalışanına iş performansını etkileyen kişisel sorunlarını tanımlaması ve üstüne gitmesi için yardım etme, destekleme süreci.

Değerlendirme merkezi: Genellikle yönetim görevlerine başvuran ya da yükseltilecek olan adayların yerine getirmesi istenen bir dizi simülasyon, egzersiz ve görevden oluşan ve belirli bir zaman dilimine yayılan bir seçme ve değerlendirme süreci.

Değerler: Bir organizasyonda çalışanların bireysel ve kolektif olarak üstün gördükleri, yücelttikleri, önemli ve değerli bulduklarının tümü.

Değer zinciri analizi: Bir organizasyonun kendi içindeki güçlü ve zayıf yönlerini sistematik olarak tanımlamak ve analiz etmek için kullanılabilecek bir çerçeve.

Dengeli sonuç kartı: Yöneticilere uzun dönemli stratejik hedeflerin kısa dönemli eylemlere dönüştürülmesinde aşamalı bir yaklaşım ile yol gösteren ve sonuç olarak stratejik kararlar ile uygulamaları bütünleştiren yeni bir yönetim sistemi.

Dış kaynak kullanımı: Bir organizasyonun kendi kaynaklarıyla yürüttüğü bir etkinliği, stratejik iş ortaklığı yoluyla organizasyon dışından, alanında uzmanlaşmış kişi ya da kurumlara yönlendirerek gerçekteştirilmesi.

Durumsal mülakat: Soruların doğrudan gerçekteştirilen iş aktivitelerine yönelik olarak sorulduğu, işte karşılaşılan özđün sorunlar ve durumlara göre yapılandırılmış bir mülakat tekniği.

Durumsallık: Yönetici ya da liderin çalışanların olgunluk düzeyine, yani bilgi ve beceri ve tutumlarına bağlı olarak tarzını değiştirmesi ve duruma göre; eğitici, koç, mentor ya da kaynak olarak liderlik etmesi.

E

Eğitim: Organizasyonlarda işe alınan insanların işlerini etkili bir şekilde yapabilmeleri için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumların onlara verilmesi.

Eğitim ihtiyaç analizi: Çalışanların hangi bilgi, beceri ve tutum eksikliği içinde olduğunu ve bu açığın nasıl ve ne zaman kapatılabileceğini sistematik olarak inceleme.

Eğitim politikası: Çalışanların organizasyon içinde ya da dışında katılacağı eğitim ve geliştirme etkinliklerinin “kuruma özgü” gerekçelerinin yazılı ya da sözlü açıklaması.

Eğitimin transferi: Eğitimde edinilen bilgi, beceri ve davranışların iş yaşamında kullanılması.

Eğitim yönetimi: Organizasyonun insan kaynaklarının belirlenecek vizyon, misyon, amaçlar, uzun dönem planlar ve stratejiler doğrultusunda eğitilmesi ve geliştirilmesi için uygun eğitim politikasının belirlenmesi, eğitimin planlanması, eğitimin organizasyonu, eğitim bütçesinin belirlenmesi ve eğitimlerin etkinliğinin değerlendirilmesi çalışmalarının tümü.

Eleman seçme: Yetenekleri, becerileri ve ilgileri organizasyonun ihtiyaçlarına en uygun olan adayların sistematik bir şekilde belirlenmesi çalışmaları.

Empati: Başkalarının duygularını sezmek, bakış açılarını anlamak ve endişeleriyle etkin bir biçimde ilgilenmek.

Entelektüel sermaye: Bir organizasyonun çalışanları, müşterileri ve tedarikçileri gibi tüm insan kaynaklarının sahip olduğu, değere dönüştürülebilen ve rekabetçi üstünlük sağlayan bilgi.

Ergonomi: Çalışanın fiziksel özellikleri ile işin fiziksel ortamı arasındaki etkileşimin ve uyumun incelenmesi.

Esnek çalışma programları: Aile, eğitim ya da sağlık gibi nedenlerle alışılmış iş gün ve saatlerine uyum sağlamakta zorluk yaşayanlar için normal sekiz saatlik çalışma gününde bazı değişiklikler getirmek.

Etik anlayış: Aklın ve sağduyunun yönlendirdiği görüşleri izlemek, yerleşik, toplumsal ve ahlak kurallarına saygılı davranmak ve bu amaçla kişisel istek ve çıkarlardan özveride bulunmak.

Eylem planı: Kısa dönem içinde nelerin yapılması gerektiğini, bunları kimlerin, ne zaman, nerede ve nasıl yapacağını, yürütme sorumluluğu ve onay yetkisinin kimlerde olduğunu, kime bilgi verileceğini ve kimlerden destek isteneceğini belirten kararlar dizisi.

F

Farklılıkların yönetimi: Yaş, cinsiyet, din, inanç, kişilik gibi yönleriyle farklı insanları etkili bir şekilde yönetmek için planlanan ve uygulanan organizasyonel sistemlerin; farklılığın yararlarını en üst düzeye çıkarırken, sorunlarını ve sakıncalarını en alt düzeye indirecek şekilde kurulması.

G

Göreve ilişkin roller: Bir takımın amacına ulaşması için takım liderinin ve üyelerinin ne yapmaları gerektiği, takımın işinin ne olduğu, niçin yapıldığıyla ilgili roller.

Grup: Belirli konularda ortak değerleri paylaşan ve toplumsal rolleri, gelişmiş ilişkileri, beklentiler sistemiyle birbirine bağlanan insan topluluğu.

H

Hedeflerle yönetim: Yönetici ile çalışanının karşılıklı görüşerek hedef belirlemesini ve belirli hedeflerin elde edilmesine dayalı olarak çalışanın değerlendirilmesini içeren bir yönetim ve performans değerlendirme yaklaşımı.

i

İnsan kaynakları planlaması: Bir organizasyondaki insan kaynaklarının iç ve dış gelişmelere uygun olarak ve etkili bir biçimde oluşturulması, geliştirilmesi ve kullanılması amacıyla gözden geçirilmesine, yapılandırılmasına ve değerlendirilmesine ilişkin tüm çalışmalar.

İletişim: İnsanlar arasında bilgi, haber, duygu ve düşüncelerin alınıp verilmesini sağlayan ve etkili olduğunda güveni, anlayışı, paylaşımı, ortak yaşamı kolaylaştıran iki yönlü bir süreç.

İş analizi: İş oluşturan unsurların çözümlenmesi yoluyla işin etkin yapılmasında belirleyici olan faktörlerin ortaya konulması.

İş basitleştirme: Kişinin yapması gereken işlerin sayısını azaltarak görev etkinliğini artırmayı amaçlayan, işleri; basit, tekrarlı, standart hale getirirerek eğitim ve beceri geliştirme ihtiyacını ortadan kaldıran bir süreç.

İş değerlendirme: Bir işin değerinin ölçülmesi için kullanılan yönetsel bir prosedür.

İş genişletme: Bir dizi görevi yeni, daha kapsamlı ve daha ilginç bir iş haline getirmek için birleştirmek ve bir çalışana birden fazla işin sorumluluğunu vermek.

İş rotasyonu: Çalışanın yerine getirdiği değişik işlerin sayısını artırmak ve motivasyonu sağlamak amacıyla sistematik olarak çalışanı bir işten başka bir işe (bir görevden diğer bir göreve) geçirmek.

İş stresi: Organizasyonlarda işle bağlantılı olarak yaşanan gerilimler, endişe ve kaygılar.

İş takımları: Belirli bir amacı elde etmek için sorumluluk alan birbirleriyle bağlantılı insanların oluşturduğu biçimsel iş grupları.

İş tanımı: Bir işin içerdiği görevlerin, sorumlulukların ve iş özelliklerinin listesi.

İş tasarımı: Bir işin nasıl yapılacağı ve başarılı olması için hangi görevlerin yerine getirilmesinin gerektiğinin tanımlanması.

İş tatmini: Bir çalışanın yaptığı işin ve elde ettiklerinin ihtiyaçlarıyla ve kişisel değer yargılarıyla örtüştüğünü ya da örtüşmesine olanak sağladığını farketmesi sonucu yaşadığı bir duygu.

İş zenginleştirme: Sorumluluk alma, farkedilme, takdir edilme kişisel gelişim ve büyüme, öğrenme ve başarıma duyguları gibi yüksek düzeyde motivasyon sağlayan faktörleri işin yapısı içinde bir araya getirmeyi amaçlayan iş tasarımı süreci.

K

Kariyer: Bir insanın yaşamı boyunca süren işle ilgili deneyimlerinin tümü.

Kariyer geliştirme: İnsanların iş yaşamları boyunca kariyer amaçlarına ulaşabilmeleri için yürüttükleri uyum sağlama, yetkinlik, yeterlilik ve kişilik geliştirme gibi tüm eylemler ve faaliyetler.

Kariyer planlama: Kişinin bilgi, beceri, ilgi, değer yargıları ve güçlü ve güçsüz yönlerini değerlendirmesi, organizasyon içi ve dışı kariyer olanaklarını tanımlaması, kendisi için kısa, orta, uzun dönemli hedefler saptaması, eylem planlarını hazırlaması ve bunları uygulaması süreci.

Kariyer Yönetimi: İnsan kaynakları planları ile sistemin bütünleştirilmesi, kariyer yollarının belirlenmesi, kariyer bilgisinin artırılması için açık işlerin duyurulması, çalışanların performanslarının değerlendirilmesi, astlara kariyer danışmanlığı yapılması, iş deneyimlerinin artırılması ve eğitim programlarının düzenlenmesi faaliyetlerinin tümü.

Katılımcı yönetim: Çalışanların kendi işlerinin günlük etkinliklerini daha fazla denetleyebilmelerine olanak veren bir yönetim anlayışı.

Kazanç paylaşımı: Bir birimdeki yöneticilerin ve çalışanların takım olarak çalışmasını özendirmek amacıyla önceden belirlenen performans hedeflerine ulaşıldığında elde edilen kazançla orantılı olarak ödüllendirilmesi.

Kıyaslama: Bir organizasyonun kendini değerlendirerek, rakiplerini, iş ortaklarını, diğer sektörlerdeki başarılı örnekleri inceleyerek, iç ve dış pazarlardaki uygulamaları araştırarak ve en iyi uygulamaları örnek alarak zayıf olduğu yönleri geliştirmesi.

Koçluk: Bireyleri ve takımları sonuçlara ulaştırmak için yetkilendiren, geliştiren ve cesaretlendiren uygun ortam ve koşulları yaratan yönetsel bir eylem.

Kurum kültürü: Bir vizyon ve misyon etrafında toplanan insanların sahiplendikleri belirli bir inanç ve değerler sistemi.

Küçülme: İşletme yönetiminin bilinçli ve proaktif olarak aldığı kararlar ve uyguladığı stratejiler ile çalışanların sayısını, maliyetleri, işleri ve süreçleri azaltması süreci.

L

Lider: Organizasyonlarda insanların gayretlerini, belirlenen amaçları gerçekleştirmek üzere birleştiren, harekete geçiren, bütün yeteneklerini ortaya koymalarını sağlayan ve onları etkili biçimde yönlüten kişi.

M

Mentor: Kendisinden daha az deneyimli bir çalışanın gelişmesi için ona yardım eden deneyimli ve kıdemli bir çalışan ya da yönetici.

Mentorluk: kişisel ve profesyonel gelişime yardımcı olmak üzere deneyimlerini, uzmanlıklarını ve düşüncelerini birbirine aktaran iki insan arasındaki bir yardımlaşma ve paylaşma ilişkisi.

Misyon: Bir organizasyonun varlık nedeni.

Motivasyon: Bir eylemi yerine getirmek için bazı içsel ve dışsal faktörlerden alınan güçle coşku, canlanma ve davranışlarda kararlılık göstermek.

Mülakat: İşe alım sürecinde gerçekleştirilen yüz yüze görüşme.

O

Organizasyon: Ortak bir amacın gerçekleştirilmesi için bireysel çabalarını sistematik şekilde birleştiren insanlar topluluğu.

Organizasyonel öğrenme: Organizasyonu oluşturan bireylerin yaptıkları işleri daha iyi anlaması ve daha etkili olması için gerekli yeteneklerin geliştirilmesi; yeni ve yararlı bilginin tanımlanması, elde edilmesi ve uygulanması süreci.

Oryantasyon: Yeni çalışanlara organizasyonu ve kendi iş birimlerini tanıtmak ve işe alıştırmak için gerçekleştirilen aktivitelerdir.

Outplacement: İşten yeni çıkarılan ya da ayrılan insanlara, iş bulmada uzmanlaşmış danışmanların yeni iş bulma yeteneklerini artıracak şekilde danışmanlık yapması.

Ö

Öğrenme: İnsanların görevlerini yerine getirmek için ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve tutumları elde etmesi.

P

Performans: Amaçları elde etmenin etkinlik düzeyi ve verimliliği.

Performans anlaşması: Yönetici ile çalışanın hedefleri, engelleri ve bunların aşılması için gerekenleri görüşüp karara bağlaması. Çalışanın yüksek performans göstermeye söz vermesi.

Performans değerlendirme: Bir organizasyonda çalışanların amaçlara ne kadar etkin ve verimli bir şekilde ulaştıklarının biçimsel olarak ölçülmesi ve değerlendirilmesi süreci.

Performans için ödeme: Çalışanlara bireysel performanslarına göre ödeme yapılması ya da bir çalışanın performansa yaptığı katkıyla orantılı olarak ödüllendirilmesi.

Performans standartları: Bir fonksiyonun ya da görevin, beklentileri karşılaması ya da aşması için hangi düzeyde yerine getirilmesi gerektiğini tanımlayan yazılı ifadeler.

Performans yönetimi sistemi: Organizasyonel amaçlara ve çalışanların ortaya koyması gereken performansa dair ortak bir anlayışın organizasyonda yerleşmesi ve çalışanların bu amaçlara ulaşmak için gösterilen ortak çabaya yapacağı katkıların düzeyini artırıcı şekilde yönetilmesi, değerlendirilmesi, ücretlendirilmesi, ödüllendirilmesi ve geliştirilmesi.

Personel Sirkülasyonu: Bir organizasyonda çalışanların, organizasyonda kaldıkları süre ve işten ayrılma, işe girme hızları.

R

Rehberlik: Bir tarafın ya da her iki tarafın becerilerinin ve performansının geliştirilmesi için uygun ilişki ortamı oluşturma süreci.

S

Seçim: Organizasyonların iş başvurusu yapanları bilgi, beceri, tutum ve yetenekleriyle değerlendirip kabul edilecek ve reddedecekleri belirledikleri işe alım süreci.

Sistem: Ortak bir amacın gerçekleştirilmesi için, karşılıklı etkileri birleşen bağımsız ve aktif bireyler, parçalar veya bağlantılı süreçler topluluğu.

Sistem analizi: Aralarında ilişki bulunan insanların, birimlerin ya da işlerin birbiriyle etkileşimleri belirlenerek bir bütün olarak incelenmesi.

Strateji belirleme: Bir organizasyonun misyon ve amaçlarını tanımlayarak, dış fırsatları ve tehlikeleri değerlendirerek, güçlü ve zayıf yönlerini inceleyerek izleyeceği stratejiye karar vermesi.

Stratejik yönetim: Bir organizasyonun iç ve dış çevresinin, bunların birbiriyle ilişkisinin analiz edilerek organizasyonun uzun dönemli amaçlarına ulaşabilmesi için uygun davranış biçimlerinin belirlenmesi ve uygulanması.

Stratejik insan kaynakları planlaması: İnsan kaynakları planlaması çalışmalarını organizasyonun stratejik yönelimleriyle ilişkilendirme ve uyumlama sürecidir.

Strateji uygulama: Bir organizasyonun stratejisini yaşama geçirmek için kaynaklarını tahsis etme ve yapılarını harekete geçirme süreci.

Stres: Bir kişinin kendi istekleriyle çatışan, onu zorlayan ve aynı zamanda fırsatlar da sunan dinamik bir durumla karşı karşıya kalması; sonucun kendisi için hem belirsiz hem de önemli olması.

Stres mülakatları: İş başvurusunda bulunan bir adayın baskı altında dengesini nasıl koruduğunu, uyum yeteneğini ve stres anında nasıl davrandığını görmek amacıyla bilinçli olarak bir stres ortamı yaratılan görüşme süreci.

Süreçe ilişkin roller: Takım üyelerinin kişisel ve sosyal ihtiyaçlarının takım uyumunun sağlanmasına katkıda bulunacak şekilde karşılanmasıyla ilgili roller.

Süreç tasarımı: Bir ana işi tanımlamak, bu tanıma uygun olarak faaliyetleri düzenlemek ve ilişkileri belirli şekillerde kurmak.

T

Takım: Ortak benimsenmiş bir amaç etrafında, belirlenmiş görev ve sorumlulukları yerine getirmek üzere, takım üyelerinden birinin liderliğinde hareket eden çalışanlar topluluğu.

Temel yetkinlikler: Organizasyonda yaşamının en temel gereklerini yerine getirebilmek için ihtiyaç duyulan iletişim, ilişki kurma, uyum yeteneği ve çalışma isteği gibi beceriler ve tutum.

Toplam kalite yönetimi: İç ve dış müşterilerin ihtiyaçlarını, beklentilerini karşılamak amacıyla ürün ve hizmetlerin kalitesini, verimliliğini sürekli olarak iyileştirmek için yönetimin ve çalışanların yeteneklerini, kapasitesini geliştirmeye odaklı yönetim yaklaşımı.

Tutum geliştirmeye yönelik eğitimler: Olumlu zihinsel tutum, girişken davranış, açıklık, güvenilir olma, kendini adama, motivasyon, sadakat ve sorumluluk duyma, yaratıcılık, takım çalışmasına yatkınlık, ortak sahiplenme gibi kişisel tutuma ilişkin konularda genellikle deneyerek öğrenme yaklaşımıyla deneyimli eğiticiler tarafından verilen eğitimler.

Y

Yapılandırılmış mülakat: Her adaya aynı şekilde yöneltilen, önceden belirlenmiş soruların sorulduğu mülakat tarzı.

Yedekleme planlaması: Organizasyonda üst düzey pozisyonlara getirilmeye ve mevcut üst düzey yöneticilerin yerine geçmeye hazır olan yöneticileri belirlemeye, izlemeye ve geliştirmeye yönelik rapor.

Yeniden yapılanma: İş süreçlerinin daha etkin olması ve son ürün ya da hizmetlerin kalitesinin artırılmasını sağlamak için gözden geçirilmesi ve yeniden tasarlanması.

2.10.9.2 EK – 2 2004 YILI KARŞILAŞTIRMALI İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ GÖSTERGELERİ

97. 2004 YILI KARŞILAŞTIRMALI İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ GÖSTERGELERİ

Verimlilik(bin dolar)

Çalışılan Saat Başına(Dolar)

Ülkeler	Genel	Tarım	Sanayi	Hizmetler	Verimlilik	İşgücü maliyeti
ABD	81,9	70,2	103,6	76,8	43,22	21,97
Japonya	57,8	17,9	67,6	56,5	31,03	21,54
Belçika	71,4	36,8	77,3	70,6	42,06	30,45
Almanya	60,6	33,6	63,8	60,2	36,17	32,84
Polonya	33,6	4,4	37,6	41,3	17,65	2,54
Romanya	18,2	7,8	24,1	22,1	9,15	0,53
Çin	9,4	2,6	20,9	9,8	4,78	0,75
Hindistan	7,3	3,6	11,5	12,7	3,10	0,60
Türkiye	24,0	8,5	30,6	32,2	11,14	3,46

Kaynak:IMD World Competitiveness Yearbook 2005

2.11 İLETİŞİM ATÖLYESİ-KENT GELİŞİM PLANI İLETİŞİM STRATESJİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE DAİR RAPOR

Yasin ASLAN ve Hakan ODABAŞI tarafından hazırlanan raporda Kent Gelişim Planı ve bu plan içinde ele alınabilecek iletişim stratejisi incelenmiştir.

2.11.1 GİRİŞ-KENT GELİŞİM PLANLAMASI AMACI

Kent, köy ve kasabadan daha büyük bir fiziki alana sahip, iş bölümü ve örgütlenmenin yoğun olduğu, geçim kaynaklarının genelde ticaret ve endüstriye dayalı olduğu heterojen yapıdaki yerleşim birimidir.

Kentleşme ile bir takım sosyal değişimler gözükmemektedir. Kentleşme ile görülen sosyal değişim hayat tarzı ve düşünce biçiminde değişmeye yol açan temel bir olgudur. Kentleşme sosyal gelişmeyi etkileyen hatta hızlandıran bir olgu olmasından dolayı büyük bir öneme sahiptir

Planlama misyon ve vizyonu, ilgili politikalar, planlar, amaçlar, ve yöntemlerle desteklenen açık, paydaş odaklı bir strateji aracılığı ile yerine getirmektir. Orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini ve bunlara ulaşmak için izlenecek yol ve yöntemler ile kaynak dağılımını içeren plandır.

“Stratejik Planlama, bir **odaklanma** sürecidir.”

Kent gelişim planlaması; modern, düzenli, gerek yatırım gerekse yaşam alanları olarak ilgi çeken, yaşayan bir şehir olmayı ve o şehir kimliğinin oluşturulmasını sağlar. Özellikle ülkemizde kent gelişimi anlayışı planlama ile gerçekleştirilememiş altyapı, insan potansiyeli, gelişim alanının çevre açısından değerlendirmesi vb. unsurlar göz ardı edilmiştir. Bunlarla birlikte kent için en önemli unsurlardan birisi kent gelişim planlamasının kent yaşayanları ve kamuoyu tarafından benimsenmesidir. Kentin gelişimi ile ilgili vizyonun planlama çerçevesinde kent dışı hedef kitleye de doğru lanse edilmesi gereklidir. Bu amaçla şehrin uzun dönem geleceğine yön verecek kent gelişim planlaması yapılırken bu planlama içinde ayrıntılı iletişim stratejileri belirlenmelidir.

Malatya gelişim planının iletişim stratejilerinin oluşturulacağı bu çalışmada Malatya'nın 2023 yılı hedefiyle oluşturulan gelişim planının kamuoyuna paydaşlara ve bölge insanına benimsetilmesi amaçlanmaktadır. Bu yolla kent gelişim planı çerçevesinde şehir için gerekli olduğu belirlenen çalışmaların sahiplenilmesi ve insanlara etkin bir ulaşım sağlanacaktır.

Kent iletişim stratejilerinin oluşturulacağı çalışma temel olarak iki bölümde incelenecektir. İlk bölümde Kent gelişim planlaması iletişim açısından değerlendirilerek konu ile ilgili kuramlar ortaya konulacaktır. Bütünleşik pazarlama iletişimi anlayışı ile tutundurma

karması elemanları da kullanarak uygulanabilir, etkin bir iletişim stratejisi şablonu çizilecektir.

İkinci bölümde Malatya şehrinin kent gelişim planının iletişim stratejilerini oluşturacak yolun çizilmesi için gerekli durum analizleri yapılacak. Analizlerin ve eldeki diğer verilerin yorumlanması ile etkin iletişim araçları belirlenerek İletişim stratejileri oluşturulacak. Stratejik planlama dahilinde mesajın tasarlanması, reklam kanallarının belirlenmesi, halkla ilişkiler yöntemleri, uluslar arası konferanslar ve medya planlamasının yapılması söz konusu olacak.

2.11.2 KENT GELİŞİM PLANLAMASINDA İLETİŞİMİN ÖNEMİ

2.11.2.1 BÜTÜNLEŞİK PAZARLAMA İLETİŞİMİ

İnsanların, kendilerinde bulunmayıp da komşularında varolan şeylere ihtiyaç duymaları, onları, takasa dayalı olan alışverişe yöneltmiş, dolayısıyla da pazarlama kavramı ortaya çıkmıştır. İlk insanların bile ellerindeki ürünleri en karlı şekilde başka mallarla değiştirmek istediği belli bir pazarlama mantığı içermektedir. Bu nedenle, karlı olan ürünlerin üretimine yönelmekten başlayarak, uygun koşullarda dağıtım, sunum ve pazarlığa kadar giden ticari kanalların gelişmesini pazarlama kavramının gelişmesi içinde ele alabiliriz.

Kısaca bir tanımını yapacak olursak Pazarlama , kişisel ve örgütsel amaçlara ulaşmayı sağlayacak mübadeleleri gerçekleştirmek üzere fikirlerin, malların ve hizmetlerin geliştirilmesi, fiyatlandırılması, tutundurulması ve dağıtılmasına ilişkin planlama ve uygulama sürecidir. Pazarlama düşüncesi ve uygulamaları hızlı ve kalıcı değişimlere uğramakta ve değişmektedir.

Pazarlama, artık, sadece yerine getirilmesi gereken bir işletme fonksiyonu, görevi ve sorumluluğu olmaktan çıkmıştır. Temel ve geleneksel yöntemlerin, uygulamaların ötesine geçen pazarlama anlayışında tüm bölümler, tüm fonksiyonlar pazarlamadır anlayışı egemen olmuştur. Dolayısıyla, pazarlamayı işlemler sürecinin bir parçası olarak görmek ve kabul etmek yerine, pazarlama ile diğer tüm fonksiyonel işlemler arasında iletişim ve etkileşim engellerinin ortadan kaldırılması olarak düşünmek ve kabullenmek gerekir. Kısaca, pazarlamayı sadece pazarlama bölümünün ve uzmanlarının görevi olmaktan çıkartan ve tüm çalışanların paylaştığı kültürel bir anlayış biçimine getiren gelişmeler, pazarlama iletişimini de “bütünleşik” olarak kabullenmeyi, uygulamayı gerektirmektedir. Böylesine büyük bir değişim içerisinde ise, kuruluşlar, ya pazarlamaya uyum sağlayacak, ya da pazarlamanın kendilerini yutmasına, yok etmesine razı olacaklardır.²⁰

Günümüzde pazarlama kararları alınırken iletişim boyutunu düşünmek ve pazarlamayı müşteri odaklı konuma oturtmak kaçınılmaz bir gereklilik halini almıştır. İletişimin pazarlama içindeki öneminin artması Bütünleşik Pazarlama iletişimi kavramını ortaya

²⁰ Pazarlama ;ODABAŞI Yavuz,

çıkarmıştır. Bütünleşik pazarlama iletişimi bir süreci ifade etmektedir. İletişim araçlarının birçok kanaldan aynı doğrultuda uyum ve disiplin içinde yönetilebilmesidir.

İngilizce Integrated Marketing Communications (IMC) olarak tanımlanan kavram ülkemizde “Bütünleşik Pazarlama İletişimi” olarak da kullanılmaktadır.

Amerikan Reklam Ajansları Birliği, bütünleşik pazarlama iletişimini; reklamcılık, halkla ilişkiler, satış geliştirme, doğrudan pazarlama gibi çeşitli iletişim yöntemlerinin stratejik rollerini değerlendiren, geniş kapsamlı bir plana dayanan ve bu yöntemleri açık tutan, tutarlı, en üst düzeyde iletişim etkisi sağlamada, birleştirici bir kavram olarak tanımlamaktadır²¹.

Buradan hareketle, **bütünleşik pazarlama iletişimi** kavramını en genel anlamda şu şekilde tanımlayabiliriz: **Organizasyonların ürün ya da hizmetleri ile ilgili olarak aldıkları bütün kararların iletişim boyutunu da düşünerek, müşteri bazlı ve satın alma davranışlarına etki edecek şekilde alması ve bu farklı kararların bir disiplin içinde orkestra edilerek, stratejik bir yaklaşım ile planlanması ve sinerji yaratılması sürecidir.** ²²

2.11.2.2 BÜTÜNLEŞİK PAZARLAMA İLETİŞİM UNSURLARI

Bütünleşik Pazarlama iletişiminin yararları temel olarak üç başlıkta ele alınabilir. İletişimin temel amaçlarının etkin bir şekilde yerine getirilmesini sağlayan Bütünleşik Pazarlama İletişiminin yararları; sinerji oluşturmak, mesaj tutarlılığı oluşturmak ve kurumsal bütünlük imajını oluşturmak olarak sıralanabilir.

2.11.2.2.1 Sinerji Oluşturmak:

Sinerji Türk Dil Kurumunun kayıtlarına göre “Bir sonuca katkısı olabilecek birkaç etkenin belirli bir etkileşim sonucunda elde ettiği ortak güç.” Olarak ifade ediliyor. Sonuca yönelik birkaç etkenin etkileşimi sinerjinin oluşması için başlıca şart olarak karşımıza çıkıyor.²³ Sinerji ile bireysel çabaların karşılıklı bir şekilde birbirlerini destekleyerek, bu çabaların her bir alana bireysel olarak yapacakları etkiden daha fazla etki yaratmaları kastedilir. Yani Pazarlama iletişim araçlarının her biri bir bütünlük içinde çalışırlarsa bunun etkisi bu araçların ayrı ayrı çalışmalarından daha fazla olacaktır dolayısı ile iletişim hedeflerine ulaşmak kolaylaşacaktır.

2.11.2.2.2 Mesaj Tutarlılığı Oluşturmak:

Dağınık ve tutarsız mesajların yaratacağı etkiyle iletişim çabalarının bütünleşik bir yaklaşımla ele alınması durumunda sinerjinin yaratacağı etki farklı olacaktır. Tüketicinin zihninde karışıklıktan kaçınmak ve etkin iletişim programları geliştirmek için pazarlama iletişimin her unsuruna yönelik ayrı stratejiler geliştirmek yerine topyekün tutarlı bir mesajın geliştirilmesi faydalı olacaktır.

²² Bütünleşik Pazarlama İletişimi İzzet Bozkurt

²³ <http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA>

2.11.2.2.3 Kurumsal Bütünlük:

Kurumun imajını ürün hizmet yararlarını iletmede bütünleşik Pazarlama İletişimi stratejik araç olarak kullanılabilir. Mesajın gönderildiği kişi veya kişiler kendilerini rahat ve güvenilir hissettikleri kurumlara sıcak baktıklarından, kurumca yansıtılan imajın tüketicilerce istekli bir şekilde algılanmasını sağlamada kurumsal bütünlük önemli rol oynar.²⁴

2.11.3 İLETİŞİM KAVRAMI

İletişim, iletilmek istenilen materyalin, ilgili herkes tarafından tamamen anlaşılabilmesi amacıyla bilgi, kanaat ya da düşüncenin, yazı, konuşma ve görsel araçlarla veya bunların bir arada kullanımıyla iletilmesi, alınması ve değiştirilmesi olarak tanımlanabilir.

“İletişim insanların davranışlarına temel teşkil eden, dünyaya ilişkin imajlarını oluşturan anlamların meydana getirildiği ve bu imajların semboller yardımıyla değiş tokuş edildiği **sosyal bir eylem sürecidir**”. Buna göre iletişim insanın kendi amaçlarını gerçekleştirmek için çeşitli durumlara ilişkin anlamlar yarattığı ve hatta, ona kendi bakış açısına göre anlamlar yüklediği bir eylem biçimidir. Dolayısıyla iletişim, sadece mekanik bir bilgi ve fikir aktarma işleminin ötesinde olayın, ona bir anlam ifade atfeden anahtar semboller, sloganlar veya temalar vasıtasıyla yeniden üretimidir. Bu tür bir iletişim anlayışı, yalnızca bilgi vermeyi değil, yönlendirmeyi, ikna etmeyi ve insanların duygu ve düşüncelerine hitap ederek davranışlarını (iletişimcinin arzuladığı yönde) değiştirmeyi amaçlar.²⁵

2.11.3.1 İLETİŞİM SÜRECİ

Bütün iletişim alıcı ile verici arasındaki sinyal değişimine dayanır.

Verici (kaynak): iletişimin merkezindeki kişi ya da organizasyon.

Kodlama: fikirleri sembol, şekil veya resimlere dökme yolu.

Mesaj: vericinin yaydığı semboller grubu.

Medya: mesajın taşındığı araç.

Kodlamayı çözme (décodage): alıcının sembollere anlam kattığı aşama

Alıcı: mesajın gittiği kimse.

Dönüşteki etki: alıcının cevabının verici ile bağlantılı bölümü.

2.11.3.2 ETKİLİ BİR İLETİŞİMİN ŞARTLARI

İletişim Amaçları; vericiler ulaşacakları hedefi ve almak istedikleri cevabı iyi belirlemelidirler.

Mesajın Yürütülmesi; mesaj malın kullanıcısının tecrübe alanına bağlı olarak belirlenmelidir.

²⁴ Art. Görevlisi Yusuf Yılmaz Pazarlama İletişiminde Bütünleştirici Bir Boyut Bütünleşik Pazarlama İletişimi s. 67
²⁵

Medya Planı; mesaj hedefe uygun medya aracılığı ile iletilmelidir.²⁶

2.11.3.3 ETKİLİ İLETİŞİMİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

Etkili iletişimin gerçekleştirilmesinde sekiz adım vardır. Bütünleşik Pazarlama iletişimi stratejileri oluşturulurken bu adımlar izlenilmesi iletişimin etkinliğini artıracaktır.

Hedef alınacak kesim ya da kesimlerin belirlenmesi gerekir.

İletişim hedefleri net bir şekilde ortaya koyulmalıdır.

Mesaj net ve anlaşılır bir dille tasarlanmalıdır.

Kullanılacak iletişim kanalları belirlenmelidir.

Bütünleşik pazarlama iletişimi unsurları göz önünde tutularak bütçe oluşturulmalıdır.

İletişim Karması hakkında karar verilmelidir.

İletişim çalışmalarının sonuçları ölçülebilir olmalıdır.

Belirlenin iletişim stratejilerinin etkili yönetimi²⁷

2.11.3.4 HEDEF GRUPLARIN BELİRLENMESİ

Hedef kitle belirlenmesi bir iletişim planının başarısı için öncelikli yapılması gereken bir çalışmadır. İletişimde belirli bir kesim ele alınmalıdır. Planlamanın gelişigüzel yönlendirilmesi etki gücünü zayıflatacaktır. Hedef kitle belirlenirken harekete geçmesi beklenen potansiyel karar vericiler, onlara tesir edecekler, fertler gruplar, kamunun belirli kesimleri veya genel kamu kurumları,

Hedef olarak seçilecekler iletişim planında ne söyleneceğinde, nasıl söyleneceğinde, ne zaman söyleyeceğinde ve kime söyleyeceğinde kararlarını önemli ölçüde etkiler.

²⁶ Jean-Jacques Lambin, *Le Marketing Stratégique* (Ediscience International, Paris, 1996) s. 493-494

²⁷ Pazarlama Yönetimi Philip kothler

2.11.3.5 İLETİŞİM HEDEFLERİNİN BELİRLENMESİ

Safhalar	AİDA Modeli	Etkilerin Hiyerarşisi Modelleri	Yenilik Benimseme Modeli	Genel İletişim Modeli
Bilindiği Safha	Dikkat	Bilinmiş Olması ↓ Bilgi	Bilinmiş Olması	Teşhir ↓ Kabul Edilme Bilindiği Varsayımı
Etkileme Safhası	İlgi ↓ İstek	Sevilmeye Tercih İnanç ↓	İlgi ↓ Değerlendirme	Tutum ↓ Maksat
Davranış Safhası	Hareket	Satış- Alış	Tecrübe ↓ Benimseme	Davranış

2.11.3.6 MESAJIN TASARLANMASI

Mesaj hedef kitlenin sosyo-kültürel özelliklerine göre ve mesajın iletileceği kanalın yapısına göre mesaj, görüntü, dizayn, ses, renk vb. Özelliklerin etkin bir bileşimi şeklinde hazırlanır. Mesaj tasarlanırken dikkat edilmesi gereken üç unsur vardır.

Mesajın Yapısı:

Mesajın içeriğinin nasıl olması gerektiği belirlenir. (soru sormaya yönelik olmalıdır, iz bırakmalıdır, kolay hatırlanır olmalıdır)

Mesajın Şekli:

Mesajın metin olarak mı görsellerle mi yoksa başka bir şekilde mi verileceği belirlenir. (resim, metin, fotoğraf, ses, vücut dili)

Mesajın Kaynağı:

Mesajın kimin tarafından verildiği hangi aracı kanalların kullanıldığı iletişim sürecinin başarısına etki eder. (güvenilirlik, uzmanlık, sevimlilik, dikkat çeker ve daha fazla hatırlanır)

2.11.3.7 İLETİŞİM KANALLARININ SEÇİLİŞİ

İletişim planlamasında mesajı iletebilmek için kullanışlı iletişim kanalları seçilmelidir. İki farklı iletişim kanalı vardır. Birincisi bireysel iletişim kanalları ikincisi ise kitle iletişim araçlarıdır.

Bireysel iletişim kanalları iki veya daha fazla kimsenin birbiri ile yüz yüze bir tüketici grubuna bir ilgiliye telefonla ya da e posta ile hitap etmelidir.

Kitle iletişim araçları basılı medya, görsel medya, elektronik medya ve teşhir medyasından oluşur. Geniş kitlelere ulaşmak kitle iletişim araçları sıklıkla kullanılan iletişim aracıdır.

2.11.4 BÜTÜNLEŞİK PAZARLAMA İLETİŞİMİNDE TUTUNDURMA KAVRAMI

Tutundurma; bir işletmenin mal veya hizmetinin satışını kolaylaştırmak amacıyla üretici-pazarlamacı işletmenin denetimi altında yürütülen, müşteriye ikna etme amacına yönelik, bilinçli, programlanmış ve eşgüdümlü faaliyetler den oluşan bir iletişim sürecidir.²⁸

Genel tanımlamasında ki ifade ile tutundurma kavramı ikna etmeye yönelik bir iletişim sürecidir. Üretilecek hizmetin hedef kitleye anlatılması ve iknanın amaçlanması sosyal fayda güdülen çalışmalarda klasik üretici-müşteri anlayışında değişiklikler getirmektedir. Genel kanının aksine üretici-müşteri kavramları burada ticari bir amaç gütmemektedir.

Sosyal ürünün toplum tarafından satın alımını kolaylaştırmak, reklam, satış geliştirme, kişisel satış ve halkla ilişkiler gibi faaliyetleri kapsar. Ürünü insanlara tanıtmak ve zihinlerine yerleştirmek için yaratılan sloganlar da tutundurma faaliyetlerine girer.

2.11.4.1 TUTUNDURMA ALT KARMASINI OLUŞTURAN BİLEŞENLER

Tutundurma bileşeni farklı unsurları bünyesinde barındıran bir karmadır. Tutundurma karmasını oluşturan unsurlar; reklam, kişisel satış, satış teşvik (promosyon), halkla ilişkiler olmak üzere dört başlık altında toplanmaktadır.

2.11.4.1.1 Reklam

Bir mamul ya da hizmetin, bir kurumun, bir kişinin ya da fikrin, kimliği belirli sorumlusu tarafından tarifesi önceden belirli bir ücret karşılığında kitle iletişim araçları vasıtasıyla olumlu bir biçimde tanıtılıp benimsetilmesi çabasıdır. Dört temel fonksiyonundan söz edilebilir: Bilgilendirme, İkna Etme, Değer Katma ve Hatırlatma.²⁹

2.11.4.1.2 Kişisel Satış

Hedef kitle olarak belirlenmiş kişilerle doğrudan ilişkiye geçer. Geniş kitlelere yönelik değildir.

²⁸ Öztürk, T., 1978, "Tutundurma", M. Oluç ve diğ., Pazarlama Yönetimi, İkinci Baskı, İ.Ü. İşletme Fakültesi Pazarlama Enstitüsü Yayın No. 10, 169-190, s.173

²⁹ Feridun HÜREL, **Reklam, Halkla İlişkiler ve Ötesi**, MediaCat Yn., Ankara, 2000, s.26

2.11.4.1.3 Satış Teşvik (Promosyon)

Kişisel satışın aksine grupları hedef alır. Reklam, satın alma nedeni oluşturmaya çalışırken promosyonlar satın alma dürtüsü oluşturmaya çalışır. Geniş kitleler yerine nispeten küçük, çok iyi seçilmiş belirli bir hedef kitleye yönelir. Satış teşvik türleri; kupon, nakit indirimleri, hediyeler-ilave ürünler, örnek ürünler, yarışma ve çekilişler, ürün tanıtımları ve teşhir malzemeleri, vb. sayılabilir.

2.11.4.1.4 Halkla ilişkiler:

Bir kişi ya da kuruma karşı kamuoyunun (hedef kitlenin) tavrını değerleyip, organizasyonun kamuoyu nezdinde saygınlık ve itibar kazanabileceği strateji ve politikaların izlenmesidir. Halkla ilişkiler sadece bir tutundurma aracı değil, aynı zamanda son yıllarda organizasyonlar için artan önemi çerçevesinde bir işletme fonksiyonudur. Halkla ilişkiler çalışmalarının pazarlama ile yakın ilişkisi vardır

2.11.4.2 TUTUNDURMA/TANITIM KARMASI ELEMENLARI

Tutundurma Araçlar Uygulama Üstünlükleri Zayıflıkları Karması Şekli

Reklam	Yazılı, görsel ve işitsel reklamlar Broşür ve kataloglar Poster ve afişler Açık hava reklamları Satış noktasındaki sergiler	Kitlesel	Çok sayıda insana aynı zamanda ulaşabilmesi Etkili ve kalıcı mesajlar verebilmesi	Oldukça yüksek maliyetler getirmesi Etkinlik ölçümünün çok zor olması
Kişisel Satış?	Ürün tanıtımları Satış toplantıları Satın almaya teşvik edici toplantılar Örnek ürün dağıtımları Fuar ve sergilerde tanıtımlar	Yüz yüze	Hızlı geri bildirim şansı vermesi Oldukça ikna edici olması Müşterilerin seçilebilmesi Karmaşık bilgilerin aktarılabilmesi	Müşteri başına çok yüksek maliyetler Mesajın satış elemanlarınca faklılaştırılabilmesi Satış elemanlarını denetleme güçlüğü
Satış Teşvik	Yarışma, oyun, piyango ve çekilişler Prim ve hediyeler Örnek ürün dağıtımları Gösterimler Kuponlar Eğlenceler	Kitlesel	Kısa sürede davranış değişikliğine yol açabilmesi Oldukça esnek uygulama fırsatı vermesi	İstismar edilebilmesi Promosyon kırıcı rekabet aracına dönüştürülebilmesi Kolay taklit edilebilmesi

Halkla İlişkiler	Basın bültenleri Yayınlar, raporlar Sponsorluk Özel programlar Lobi faaliyetleri	Kitlesel	Tüketici gözünde güvenilir imajlar oluşturabilmesi Sosyal programlara katkı ölçüsünde tüketicilere güven verebilmesi	Medya araçlarına ulaşma gücü Çok sayıda mesaj arasında fark edilebilme gücü
------------------	--	----------	--	---

Araştırma kütüphanelerinde hizmet tanıtımı çalışmaları ve Almanya örneği sf 2

<http://www.library.itu.edu.tr/ilipg/UMIT%20POSTER.doc>

Yrd. Doç.Dr. Ümit Konya uko@istanbul.edu.tr İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

2.11.5 KAMUOYU OLUŞTURMA

2.11.5.1 İMZA KAMPANYASI

Bir konuyla ilgili kamuoyu desteğine yoğun bir biçimde gereksinim duyulduğu ve kamuoyunu yakından ilgilendiren konularda imza kampanyası yapılır. İmza kampanyaları genelde yetkili bir merciye hitaben dilekçe formatında hazırlanmaktadır.

2.11.5.2 BASIN GEZİLERİ

Bir alana yönelik araştırma sonucunu duyurmak, örneğin; bir alanın Milli Park, Sit Alanı, ilan edildiğini bildirmek, deniz, kıyı, orman, sulakalan gibi ekosistemlere yönelik bir tehdit anlatılmak isteniyorsa basın gezisi düzenlenebilir.

2.11.5.3 BASIN TOPLANTISI

Basın duyurusu aracılığıyla kamuoyu oluşturmanın yetersiz olduğu durumlarda basın toplantısı düzenlenir. Bir araştırma sonuçlandığında, bir rapor hazırlandığında, bir kitap tanıtımında ya da bir projenin somut verileri elde edildiğinde konunun uzmanları ya da konuyla ilgili tüm taraflar bir araya getirilerek basın toplantısı yapılır.

2.11.5.4 BASIN DUYURUSU / BASIN BİLDİRİSİ

Bir konuda basın aracılığıyla kamuoyunu bilgilendirmek, yapılan çalışmaları ve etkinlikleri duyurmak, bu etkinliklere katılım sağlamak, tepki göstermek ya da görüş bildirmek amacıyla hazırlanan yazılardır.

2.11.6 KENT KAVRAMI

2.11.6.1 KENTLERİN VE METROPOLLERİN ARTAN VE DEĞİŞEN ROLÜ

Dünyamızda kentlerin önemi beklendiğinden de büyük bir hızla artıyor. Son üç kuşağın yaşam süresi içinde kentlerin toplam nüfusu 10 kat arttı. 2007 yılında dünya nüfusu içinde kent nüfusu ilk defa kent-dışı nüfusu geçiyor. Beş milyondan daha büyük nüfus barındıran kentlerin sayısı 60'ı aştı. Birçok gelişmiş ülkede kentsel nüfusun toplama oranı yüzde 90'ların üzerine çıktı.

Dünyada küreselleşmenin yaygınlaşması, bilgi toplumuna geçiş ve üretimin esnek biçimler altında örgütlenmesi, kentleri, geçmiştekinden çok daha geniş ve yoğun ilişki ağlarının ortasına yerleştiriyor, çoğulcılaştırıyor ve önemlerini artırıyor.

Kentsel yerleşimlerin ulaştığı büyüklük ve karmaşıklık, kuşkusuz, bin bir sorunu birlikte getiriyor. Ancak, kentliler, yani ortalama olarak kendi ülke ortalamalarının çok üstünde düzeylerde eğitilmiş, üretken milyonlarca kişi, özellikle katılımcı demokrasi temelinde örgütlenebildiklerinde, bu sorunları aşabilecek bir potansiyeli de temsil ediyorlar.

Kentler, özellikle de büyük kentler bulundukları ülkelerin en önemli yarış kozları durumunda... Hollanda'nın geleceğin dünyasındaki rolünü, önemli oranda, Amsterdam kenti, Kore'ninkini Seul, Mısır'inkini Kahire... belirliyor. Çeşitli alanlardaki üretim ve ilişki ağları en yaygın ve en güçlü olan çok az sayıdaki metropol ise, bölgesel merkez olmayı da aşarak, "dünya kenti" konumunu kazanıyorlar.

Metropol kentler ve öteki kentlerin çoğu, 20. ve 21. yüzyılda gerçekleşen köklü dönüşümlerin sonucu olarak, artık, etnik, dinsel, kültürel açıdan çok çeşitlenmiş bir yapıya sahipler. Bu farklılıkları yalnızca bir sorun olarak gören kentlerle, çeşitliliğin getirdiği zenginliği, potansiyelleri değerlendirebilen kentler birbirinden çok farklı gelişme süreçlerine yerleşiyorlar.

Yerel potansiyelleri doğru tanımlayan ve bunlara sıkı sıkıya sarılarak küresel yarışa giren kentler, diğerlerinin içinde sivrilerek, çok daha yüksek bir yaşam kalitesine sahip bir geleceğe yönelebiliyorlar.

Geçmişte önemli sanayi merkezi ya liman konumunda olan ve son dönemlerde çöküntüye giren birçok kent kültürel yenilenme çalışmalarını, kalkınma, yeniden işlev kazanma yönünde güçlü bir ivmeye dönüştürebiliyorlar. Barcelona, Bergen, Bilbao, Brugge, Liverpool, Philadelphia, Seattle'da en başarılı uygulamaları görülen büyük çaplı kültürel yatırımları öngören kentsel kalkınma projeleri, ilgili kentlerin kaderlerini değiştiriyor, onlara tekrar yarış kulvarlarına katılma olanağını veriyor, kısa sürede kentlilerin yaşam düzeylerinde bir sıçrama sağlıyorlar.

Peki, biz neler yapıyoruz? Türkiye'de kentler, toplumsal sorunlara hangi çözümleri üretiyor, çözüm ortağı olabilecek hangi kurumları yaratıyorlar? Bu alandaki hızları sorunların aşılmasına ya da hiç yoksa etkisizleştirilmesine yetiyor mu?

2.11.6.2 TÜRKİYE'DE KENTLER VE KENTSEL SORUNLARIN ALGILANMASI

Türkiye'nin, dünyanın çok hızla ve plansız bir biçimde, birçok dengesizliği içinde barındırarak kentleşmekte olan ülkelerinden biri olduğunu biliyoruz. Temel olarak yalnızca 50-60 yıla sığdırdığımız, gelişmiş ülkelerdekinden çok daha hızla gelişen kentleşme

sürecimizin sorunlarını, bugün, hepimiz, günlük yaşamımızda derin bir biçimde duyuyoruz.

30

Örneğin, bütünüyle farklı bir kültürel ortamdan kentlere göç etmiş on milyonlarca kişinin, bulundukları kentlerde toplum yaşamına uyumda zorlanmasını, farklı etnik, dinsel gruplarla hemşeri çevrelerinin arasında azımsanmayacak gerginliklerin oluşmasını, çeşitli kanallardan bir şiddet kültürünün gelişmesini gözlemliyor, ancak hemen hiçbir önlem almıyoruz. Köylerden kentlere, Doğu'dan Batı'ya büyük göçün yol açtığı birçok gerilimi yaşadığımız halde, akıl dışı bir biçimde, bunları yok saymayı çözüm sayıyoruz. Kentsel sorunlara çözüm sağlayacak işleyiş ya da kurumları var edip, gerçek, köklü çözümlere yönelmiyoruz. Çeşitli toplumsal grupların birbirlerini daha büyük bir anlayışla kabul etmelerinin kolaylaştırılması, ya da çatışma potansiyeli taşıyan durumlarda bunların yumuşatılması ve şiddete başvurmada çözümlemesi alanı bir eğitim ve yaratılabilir alışkanlıklar konusu iken, bu doğrultuda herhangi bir özel çalışmamız yok. Birkaç sivil toplum kuruluşunun çabaları ise yetersiz kalıyor.

Üniversitelerimizde kent tarihi, antropolojisi, sosyolojisi vb alanlarda yapılan kaliteli çalışmalar parmakla sayılacak kadar az. Yalnızca birkaç kentimizde kent arşivi ya da kütüphanesi var.

Kentlerimizde, çoğunlukla, birer yabancı gibi yaşıyor, çocuklarımızı ve gençlerimizi ise çevrelerine daha da yabancı kalacakları bir biçimde yetiştiriyoruz.

Kentlerini tanımayanlar ona sahip çıkmaktan da uzak duruyorlar. Bu sahipsizlikten ise, yalnızca ve yalnızca doğal ve tarihi çevremizi yalnızca pazarlanacak bir mal olarak gören, hiçbir uzun dönemli kaygı taşımayan küçük bir azınlık yararlanıyor, bu satış ve tahripten büyük çıkarlar sağlıyor.

Kentin gelişme perspektiflerinin çok taraflı ve geniş katılımlı bir tartışmayla belirlenmediği koşullarda, hem kentlerin kaderleri meşru kanallar içinde çizilemiyor, hem de en yaratıcı, uzmanlık sahibi, dünya görgüsüne sahip kentliler en edilgin konumlara hapsediliyor.

2.11.7 KENT ODAKLI İLETİŞİM STRATEJİLERİNİN OLUŞTURULMASI

2.11.7.1 STRATEJİK PLAN NELERİ İÇERİR?

Neredeyiz?

Durum Analizi

Kurumun/birimin fotoğrafını çekmektir. (*Tüm birimler ve kurum için SWOT analizleri*)

Performans/kalite göstergelerine dayalı öz değerlendirmedir, iyileştirme alanlarını tanımlamadır.

³⁰ kent müzeleri ve Türkiye'de bu tür müzelere duyulan ihtiyaç orhan silier

Nereye Ulaşmak İstiyoruz?

Hedef belirlemedir, yol haritasıdır.

Vizyon, misyon ve ilkeleri, kuruma ve birimlere dayalı

ölçülebilir amaç ve hedefleri tanımlamadır.

Varmak İstedığımız Yere Nasıl Ulaşabiliriz?

Sürekli iyileştirme için yöntemler, ayrıntılı iş planları, insan kaynakları planlaması ve bütçelendirme ile etkinlik ve projeleri tanımlamadır.

Kalite Yönetimi ilkelerinin uygulama alanıdır.

Kurumsal Değerlendirme ve Akreditasyona hazırlık aracıdır.

Başarılarımızı Nasıl Takip Eder ve Değerlendiririz?

İzleme: Raporlama, karşılaştırma

Değerlendirme ve Performans Ölçümü: Geri besleme, ölçme yöntemlerinin belirlenmesi, performans göstergeleri, performans yönetimi

2.11.8 MALATYA KENT GELİŞİM PLANI SWOT(GZFT) ANALİZİ

2.11.8.1 GÜÇLÜ YÖNLER:

AB'ye giriş yönünde siyasi desteğin alınabilmesi.

Farklılaşma alanında yeni gelişmelere ihtiyaç duyulması.

Bu gelişmelere duyulan istek ve zorunluluklar.

Halkın yeniliklere açık olması ve yenilikleri benimsemesi.

Bölgeler arası geçiş yolları kavşağında olması.

Turistik illere yakın olması.

Halkın yönetime katılım bilincinin gelişmesi.

Hizmet sahasının genişliği ve çeşitliliği.

Kayıya bağlı sanayi yatırımlarının gelişebilirliği, Kayısıda dünya başkenti olması.

Üniversitenin paydaşlar içerisinde yer alması.

Geçmişten gelen kurumsal deneyimin olması.

Merkez ve Kırsal kesim arasındaki iletişimin güçlü olması.

2.11.8.2 ZAYIF YÖNLER

Planlama kavramının karşı algılamada yaşanan zorluk.

Örgütlenme yetersizliği.

Kamoyunun ilgisizliği.

Mevcut sanayinin kurumsallaşmaması.

Öncelikli projelere önem verilmemesi.

Kamu ve özel kesimde kendini yenilememe ve gelişen teknolojilerin takip edilmemesi.

AR – GE çalışmalarının yetersizliği.

Hazırlanan projelere yeterli ödenek ayrılmaması.

İstatiski verilerin yetersizliği.

Kurumlar arası işbirliği yetersizliği.

Markalaşmaya önem verilmemesi.

Kültür sanat ve turizm alanlarındaki faaliyetlerinin yetersizliği.

Sürekli değişen kanun ve yönetmenlikler.

2.11.8.3 FIRSATLAR

AB üyelik müzakerelerinin getirdiği yerel düzeyde planlı büyüme hedefi

Türkiye'nin rekabet gücü,

Kurumlar arası iletişim teknolojilerinin gelişmesi,

Pazar ve pazara yönelik stratejilere karşı yaşanan değişimler.

2.11.8.4 TEHDİTLER

Ön yargılı yaklaşım.

Duyarsızlık

Örgütlenmede yaşanan eksiklikler.

Geçen sürede rekabet ortamının zorlaşması

Siyasi otoritenin statükocu tavrı.

2.11.9 DÜNYADA YEREL MEDYA ÖRNEKLERİ

2.11.9.1 YEREL BASIN NEDİR?

Ekonomik alanda, siyasi alanda ve toplumların sosyo-psikolojileri üzerinde etki yaratabilecek özelliğe sahip olan kitle haberleşme araçları kimi zaman kamuyu doğru yönlendirmiş kimi zaman ise çeşitli siyasi grupların ve sermaye gruplarının denetiminde, kamunun genel kabul görmeyen bir şekilde yanlış bir yöne sürüklemeye çalışmıştır. Bu şekilde kullanılmaya açık olan kitle haberleşme araçları insanların, toplumların ve ülkelerin kaderinde önemli rol oynamıştır.

2.11.9.2 YAYINCILIKTA YERELLEŞMENİN KAYNAKLARI

1960'ların sonu ve 70'lerin başlarından itibaren Avrupa yayıncılık sistemi giderek farklılaşan bir sürecin içine girmiştir. 1980'li yılların ortalarına kadar süren bu değişim süreci temel olarak yayıncılık üzerindeki devlet tekelinin kırılması ve serbest piyasa kurallarının bu sisteme hakim olmaya başlamasıyla sonlanmıştır. Bu süreç içerisinde üç temel değişim kendisini göstermektedir: Elektronik iletişim araçlarını toplum açısından daha fazla erişilebilir hale getirmek, radyo ve televizyon sistemindeki merkeziyetçi yapıyı değiştirerek yerelleştirmek, son olarak da yayıncılık sistemindeki siyasi nitelikteki baskı ve yönlendirmeleri ortadan kaldırmak. Bu değişim sürecini hazırlayan koşullar Avrupa'nın kendi dinamiklerinden kaynaklanan ekonomik, toplumsal, siyasal değişimlere bağlı olduğu kadar ekonomik ve kültürel üretimin uluslararası karşılıklı bağımlılığının giderek artmasından da kaynaklanmaktadır.³¹

2.11.9.3 YEREL YAYIN SİSTEMLERİ

Yerel medyaların genel dayanakları dikkate alarak ikili bir sınıflandırmaya gidilmiştir.

2.11.9.3.1 Coğrafi Yerellik,

Radyo sinyallerinin eriştiği ya da siyasal parametreler sonucu tanımlanmış olan bir coğrafi alana tekabül etmektedir. Tanımlanmış sınırlar içinde program üretimi ve dağıtımı bu coğrafi ya da siyasal alanın gereklerini dikkate almak durumundadır. Amerikan ticari geleneği içinde tanımlanan yerel yayıncılık "coğrafi yerellik" kapsamı içine girmektedir.

2.11.9.3.2 Toplumsal Yerellik

Paylaşılan kültürel zevkler, değerler ve çıkarlar açısından ortaklık gösteren toplu ya da dağınık grupları tanımlamak üzere kullanılmaktadır. Avustralya'da Aborinal Radyo ortak bir kültür ve tarihi paylaşan ancak fiziksel sınırlar olarak bir arada olmayan yerli topluluklarına yayın yapmaktadır.

2.11.10 TÜRKİYE'DE YEREL BASIN OLGUSU VE YEREL BASININ DOĞUŞU

Türkiye'de basının hareketlenmesi başlangıcı, 1 Kasım 1831 tarihinde yayımlanmaya başlayan ilk Türkçe gazete "Takvim-i Vakayı"(ilk genel gazete) ile gerçekleşmiştir.

³¹ Yazar: Nilüfer Timisi

Türkiye’de bugün Edirne’den Ardahan’a 80 il ve yüzlerce ilçede yayımlanan 1700’ü aşkın yerel gazetenin ataları, Osmanlı döneminde eyalet sisteminden vilayet sistemine geçişle yayımlanmaya başlayan “**vilayet**” gazeteleridir.

1894’te bir nizamnameyle vilayetler oluşturulurken kentlerde birer matbaa da kurulmuştur. Genellikle devletin kırtasiye gereksinimlerinin karşılandığı bu matbaalarda, daha sonra resmi nitelikli vilayet gazeteleri çıkarılmaya başlanmıştır. Bunun ilk örneği Tuna vilayetinde 1865’te Türkçe-Bulgarca olarak yayımlanmaya **başlayan “Tuna gazetesi”**dir. Uygulama giderek yayılmış ve 1897’den itibaren İstanbul dışındaki Osmanlı vilayetlerinde 29 gazete yayımlanmaya başlanmıştır. Bunlardan 22’si vilayet gazetesidir. Beyrut’tan Girit’e kadar genellikle bulundukları vilayetlerin adlarını taşıyan bu gazetelerin çoğu Türkçe-Arapça ya da Türkçe-Rumca olarak yayımlanmıştır.

Tirajları 500’ü aşmayan bu gazeteler genellikle haftalık olarak çıkmış, basının İstanbul vilayetinin tekeline çıkmasına katkı sağlamış, ancak yine bir bölümü Anadolu’da yerel basının yaygınlaşması için devlet tarafından bir süre sonra kapatılmıştır.

Türkiye’de yerel basının halkla bütünleştiği ve en etkin olduğu dönem ise şüphesiz Kurtuluş Savaşı yıllarıdır

Milli Mücadele’ye öncülük eden gazeteler arasında İzmir’de **Hukuk-Beşer**, Ankara’da **Yeni Gün**, Eskişehir’de **Yeni Dünya**, Milli Mücadele’yi destekleyenler arasında ise **Yeni Edirne**, Erzurum’da **Albayrak**, Adana’da **Yeni Adana**, Balıkesir’de de **Ses** gazeteleri sayılabilir.

Bu gazetelerden Yeni Adana (1918), Antalya (1922), Bartın (1924), Yeşil Giresun (1925), Kayseri’de **Ülker** (1927), Elazığ’da **Turan** (1930) halen yayınlarını sürdürmektedir.

Yerel basının erozyona uğraması, güç kaybetmesi ve dejenere olmasında önemli etken olan ulusal gazeteler, Anadolu’nun en ücra köşesine ulaşabilecek bir dağıtım ağını kurduktan sonra, yerel gazetelerin kentlerdeki etkinlerine bir darbe de bölge sayfaları ya da ekleri çıkararak vurmuşlardır.

En çok yerel gazetenin yayımlandığı kentler sırasıyla; Samsun (60), İzmir (27), Bursa (25), Zonguldak (23), Konya (22), Balıkesir (19), Adana (19), Ankara (16) ve Antalya (14) şeklindedir. Malatya?(11)

Her şeye karşın Türk basını içerisinde saygın ve etkili bir kimliğe sahip olan Anadolu basınının, gazeteciliğin gerçek okulu olarak eski günlerine dönmesi, tüm bu sorunların ortadan kaldırılmasıyla mümkün olacaktır.

2.11.10.1 YEREL MEDYANIN ULUSAL MEDYA İLE KARŞILAŞTIRILMASI

	Televizyonlar		Radyolar		Toplam Müeyyide	
	Uyarı	Durdurma	Uyarı	Durdurma	Uyarı	Durdurma
ULUSAL	171	172	40	46	211	218
BÖLGESEL	23	8	38	21	61	29
YEREL	219	108	219	103	438	211
Toplam	413	288	297	170	710	458

Tablo I : RTÜK MÜEYYİDELERİ

RTÜK’ce müeyyideler genel olarak terör, şiddet, genel ahlak, kişi hakları gibi konularda uygulanmış olup, müeyyidelerin istatistiği 1994 yılından 20 Eylül 2000 tarihine kadar toplam “uyarı” sayısı: 710, toplam “geçici bir süre yayın durdurma” sayısı: 458’dir.

	Uyarı	Kapatma	Lehte	Aleyhte	Süren
Ulusal TV’ler	172	146	134	46	19
Diğer Tv+Radyolar	28	126	118	17	19
Genel Toplam	200	272	252	63	38

Tablo II: RTÜK müeyyidelerine ilişkin hukuki durum

1994 yılından 17.07.2000 tarihine kadar (Dr. Cengiz Özdiker)

2.11.10.2 MALATYA YEREL MEDYASI

2.11.10.2.1 Basın Temsilcisi Dernek ve Kuruluşlar

Malatya Gazeteciler Cemiyeti

Malatya Gazeteciler Derneği

Malatya da iki tane yerel basın sivil toplum örgütü bulunuyor. Bu örgütlerin özellikle yerel basının sorunları ve temel basın etik kuralları bakımından yeterli birleştirici bir rol oynayamadıkları özellikle yapılanmalarının güçsüz olmasından anlaşılmaktadır. Mali kaynakların yeterli olmaması önemli bir sorun teşkil etmektedir.

2.11.10.2.2 Günlük Gazeteler

GÖRÜŞ

YENİMALATYA

HAMLE

KARAR

HAKİMİYET

SONSÖZ

YENİGÜN

GERÇEK

MALATYA EKSPRES

MALATYA

BAKIŞ

2.11.10.2.3 Haftalık Gazeteler

ARAPGİR POSTASI

HEKİMHAN EKSPRES

YENİ DOĞANŞEHİR

YORUM

FLAŞ HABER

ORTAK AKIL

MALATYA BİRLİK

SON NOKTA

MALATYA REHBER

MALATYA OBJEKTİF

2.11.10.2.4 Radyolar

R. FIRAT

R. MALATYA

R. MEGA

R. ER FM

R. SÜPER 44

GENÇ İMPARATOR

R. FON

R.SELAM

R.NİDA

R.ÖĞÜT FM

R.ÇAĞLAR FM

R.NUR FM

R. PINAR FM

R.İRFAN

2.11.10.2.5 Televizyonlar

UFUK TV

TV MALATYA

GÜNEŞ TV

ER TV

KANAL

MALATYA TV

Malatya yerel medyasının kanal çeşitliliği ve sayı bakımından küçümsenemeyecek bir potansiyele sahiptir. İlde her gün gece yarısına kadar yayın yapan TV kanalları ve günlük çıkarılan gazetelerin şehir kamuoyunda etkili mecralar olmalıdırlar. Ama özellikle popüler kültürün ulusal medya tarafından yoğun bir şekilde empoze edilmesi, ulusal gazetelerdeki bölge sayfaları yerel medya kanallarının özellikle maddi sıkıntılar nedeniyle yetersiz kalmalarına neden olmaktadır.

2.11.11 HEDEF KİTLE

Malatya ve bölgesi ile ilgili uygulamaya esas olacak içerikte, yerel ve bölgesel gelişim ve uygulama planları hazırlamak, bu amaçla projenin sahiplenilmesini sağlayacak bir hedef kitlenin belirlenmesi ve bu hedef kitleye yönelik iletişim çalışmalarının yoğunlaştırılması gerekmektedir. Kent gelişim planlamasının hedef kitlesi projenin hayata geçmesinde katkısı olabilecek özel ya da resmi kurum, kuruluş veya kişilerdir. Bu kitleye yönelik daha önce

bahsedilen paydaşlarla ortak hareket edilmelidir. Özellikle şehre olan yatırımları çekmek için Ankara ve İstanbul'da yetkili kurumlara, sanayi kuruluşlarına yönelmek gerekmektedir.

2.11.12 PROJE PAYDAŞLARININ ROL VE GÖREVLERİN BELİRLENMESİ

MTSO (Malatya Ticaret ve Sanayi Odası)

Malatya Valiliği,

Malatya Belediyesi,

İnönü Üniversitesi,

MOSİAD (Malatya Organize Sanayi İşadamları Derneği)

MÜNÖD (Malatyalı Üniversiteli Öğrenciler Derneği),

Yerel Medya Temsilcileri

Yapılan Araştırma Geliştirme planlamalarını müzakere etme kurumsal birikimi paylaşma toplantıları

2. Gerekli veri ve araştırmaları paylaşma, edinme, geliştirmek

3. Saha araştırmaları için anketler yapılması ortak gezi ve incelemeler yapılması

4. Paydaş toplantıları düzenlenmesi, panel konferans ve basın toplantılarının tertip edilmesi

2.11.13 MİADAP SWOT (GZFT) ANALİZİ

2.11.13.1 STRENGTH (GÜÇLÜ YÖNLER)

MİAD'ın bölgesel bir yapıya sahip olması kökenlerinin sağlam temeller üzerine atılmasını sağlamıştır.

Malatyalı girişimcilerin, işadamlarının özellikle İstanbul da etkin ticari kurumlar oluşturmuş olmaları MİADAP oluşumuna verdikleri destek,

Sivil toplum örgütlerinin artan gücünün etkin kullanılması,

Diğer sivil toplum örgütleri, resmi ve özel kurumlarla olan güçlü bağlantılar sayesinde etkili bir örgüt yapısı

MİAD'ın Malatya'yı temsil eden en güçlü sivil toplum örgütü olması,

Akademik çalışma yapacak altyapı sahibi (Okuyan, not alan, yazma alışkanlığı olan, öğrenme ve araştırma isteği taşıyan) olması,

MİADAP katılımcılarının bölgenin sorunlarını yaşamış ve çözüm için gönüllü olarak çalışmak istemeleri

MİADAP çalışmalarının hızlı ilerleme kaydetmesi

2.11.13.2 WEAKNESS (ZAYIF YÖNLER)

Maddi olanaklarının istenilen seviyede olmaması

Birlik anlayışının yerleştirilerek çalışmanın benimsetilmesindeki zorluk

Araştırma alanlarında evraklara ulaşmadaki zorluklar,

Üniversite-sanayi-arastırma komisyonlarının işbirliğinin yetersizliği

2.11.13.3 OPPORTUNITY (FİRSATLAR)

Avrupa Birliği sürecinde Sivil Toplum Örgütlerinin öneminin giderek artması

Malatyalı işadamlarının ticari hayat da ki atak ve başarılı çalışmalarının yönlendirilme imkânı

Avrupa Birliği kalkınma fonlarından dernek yapısı sayesinde daha kolay yararlanma imkânı

Akademi, sanat çevrelerinden, basından, kamu kurumlarından birçok Malatyalının yapılacak faaliyetlere değişik yönlerden yapacakları katkı

Diğer sivil toplum örgütleri ile ulusal çapta faaliyetlerde bulunabilme

Sivil toplum örgütlerinin sorun ve çözüm önerilerinin basın ve hükümet nezdinde gördüğü ilgi

Bilgiye erişimin kolaylaşması

2.11.13.4 THREAT (TEHDİTLER)

MİADAP çalışmasının paydaşlara benimsetilememesi

Finansal sorunların gelecek dönemlere yönelik düzenlenmemesi

Çalışmanın ileriki aşamalarında bazı kesimleri rahatsız etmesi ve olası engellemeye çabaları

2.11.14 ÖNERİ, DÜŞÜNCE VE BAZI YARARLI BİLGİLER

Bilimsel istatistikî verilere sonuçlara ulaşmak için kullanılan anket yöntemi büyük örneklemeler için en güvenli olan anket tekniği ile Malatya ilçelerin de böyle bir çalışma yapılabilir.

Türkiye’de gayr-ı safi yurt içi hâsılatada katkıda bulunan elli ilçeden on dokuzu İstanbul’da ilk üç sıra Şişli, Bakırköy ve Kadıköy’dür. **Malatya Merkez** kırk altıncı sıradadır.

AB şehrin herhangi bir yığılma meydana gelirse gettolaşmayı önlemek için buralardaki yığılmayı önlemek için şehre dağıtmanın gerektiğini belirtmiştir.

Yarına yönelik Kent projeleri oluşturulmalı.

Tarihi veriler dışında dünyaya sunacağımız belgeler toplanmalı özellikle azınlık meselesi konusunda uluslar arası çalışmalar lobi faaliyetleri yapılmalıdır.

Büyük şehirlere göçün en büyük sebebi ekonomik nedenlerdir. Ekonomik alt yapının küçük yerleşim birimlerine kaydırılması teşvik edilmelidir.

Şehrin geneli ile ilgili (şehrin palanı, ilçeleri, tarihçesi, önemli telefon numaraları -e posta adresleri ve önemli adreslerle dolu bir kitapçık hazırlanmalı ve ücretsiz dağıtılmalıdır.

Bir kenti ele alırken üzerinde durulması gereken en önemli nokta şehrin ne olmasına karar vermektir. Ne kenti: (Sanayi, Turizm, Kültür) o yöne ağırlık verilmelidir.

Araştırma merkezleri artırılmalıdır. Bilimsel ve Akademik yönden ele alınması önemlidir.

Kent kültürü içinde eski birikimlerden faydalanılmalı modern teknoloji ile birlikte hareket sağlanmalıdır.

Kentin hizmet kalitesi yükseldikçe insanların kenti sahiplenme düzeyi de artar.

Sadece Malatya Kent gelişimi yönünde kafa yoracak bilim gurubu oluşturulmalı (iktisatçı, tarihçi, edebiyatçı ve felsefeci)

Sivil toplum kuruluşları kentin gelecek vizyonunu yönlendirmede aktif rol üstlenmelidir,

Kent kültürünü, tarihini işleyen filmler ve belgeseller çekilmelidir,

2.11.15 KENT GELİŞİM PLANI DÂHİLİNDEKİ ÇALIŞMALARA ÖNERİLER (

2.11.15.1 TÜRKİYE'DE KENT MÜZELERİ BOŞLUĞU (KENT KÜLTÜRÜ VE İLETİŞİM AÇISINDAN ÖNEM)

Türkiye'de kent müzelerinin gündeme gelmesi, ancak 1990'larda gerçekleşmiştir.

Ülkemizde çağdaş anlamında kent müzesi tartışmaları ancak 15 yıllık bir tarihe sahip olup Tarih Vakfı'nın İstanbul Müzesi'nin kuruluşu için gerçekleştirdiği çabalarla başlamıştır. Bu vakıf, son 15 yıl boyunca birçok önemli yerli ve yabancı müzecinin katıldığı bilimsel toplantılar düzenlenmiş, bunların bir bölümünü kitaplar halinde yayınlanmış, Türkiye'de sözlü tarih çalışmalarını başlatmış, yirmiden çok kentte yerel tarih gruplarının kurulmasına öncülük etmiş, İstanbul Ansiklopedisi adlı sekiz ciltlik bir kent ansiklopedisini yayınlamış, İstanbul Müzesi'nin kurulması kararlaştırılan Darphane-i Amire'de hazırlık ve deneme niteliğinde büyüklü küçüklü bir dizi sergiyi örgütlemiş, yüzlerce paralel etkinlikle yeni türden bir kent müzesinin nasıl işleyebileceğini denemiştir.

Bu arada 2000'den başlayarak, çeşitli belediyeler, kavramın en geniş anlamında, ilk kent müzelerini kurmaya girişmişlerdir. Ana amacı kent tarihine ilişkin bilgi vermek olan bu ilk müzelerin kuruluşu Konya, Kastamonu, Kayseri, Bursa ve İzmir'de gerçekleşmiştir. Şu anda Antalya, Samsun, Edirne, Mardin, Bartın ve Kızılcahamam'da bu doğrultuda kent müzesi kurma projelerinin var olduğu bilinmektedir.

Doğal olarak tarihçiliğimizin ve müzeciliğimizin az gelişmişliğinin ağır yükünü sırtlarında taşıyarak kurulmuş,

Önemli ve uzun süreli kentsel koleksiyon ve arşiv birikimlerine dayanmayan,

Akademik tarihçiliğin yerel ürünlerinin çok sınırlı, popüler tarihçiliğin birikimlerinin çoğu kere yüzeysel ve güvenilirlik düzeyi kuşkulu oluşunun etkisiyle, tarih anlatılarını kurmakta zorlanan,

Bölgesel ya da kentsel günlük tarih çalışmalarının ve malzemesinin azlığının bıraktığı boşlukta, ulusal tarihin – ya da osmanlı tarihinin- o kentte gerçekleşen bölümlerine, özellikle de politik ve askeri tarihe odaklanan,

Etnografya müzeleri ile farklarını netleştirmemiş,

Kuruluşlarına karar verilmesiyle kapılarını açmaları arasında uluslar arası standartlara göre çok kısa bir hazırlık dönemi içinde ortaya çıkmış,

Genellikle (konya izzet koyunoğlu şehir müzesi ve kütüphanesi -3000 metre kare- dışında) çok sınırlı bir alanda faaliyet gösteren,

Disiplinler arası bir işbirliği ve deneyimli müzecilerin öncülüğünü olmaksızın gerçekleşmiş ve halen bu yönetim yapıları devam eden,

Genellikle belediyelerin herhangi bir birimi gibi, dolayısıyla kültürel kurum yönetiminin zorunlu kıldığı özerklikten yararlanmaksızın yönetilen, siyasal değişimlerden yüksek orada etkilenen,

İzmir ve konya müzeleri dışında, merkezi arşivler ve kütüphanelerden sağlanan kopyalar ve orijinal koleksiyonlar yoluyla henüz güçlü bir kent belleği merkezi oluşturamamış,

Bursa kent müzesi dışında, büyük izleyici, kullanıcı rakamlarına, geçici sergi ve etkinlik sayılarına ve çeşitlenmesine ulaşamayan,

Yine bursa kent müzesi dışında, yurtdışı ilişki ve deneyim alış-verişleri sınırlı,

Küçük bütçelere ve personel kadrosuna sahip, en son sergileme teknolojilerinden nadiren yararlanan,

Yine bursa kent müzesi dışında, tanıtımları için önemli bir kaynak ve enerji harcamayan, etkili tanıtım ürünleri üretmemiş, yerel ve ulusal medyayı çok sınırlı ölçüde kullanan,

Kentlilerin kurum yönetimine doğrudan ve dolaylı katılım olanaklarının düşük olduğu, gönüllüleri kendi çalışmalarına katmak için henüz kanallar ve ağlar kuramamış,

Kente ilişkin önemli belediye ve imar kararlarının tartışılmasından, kentin önünde hangi gelecek seçeneklerinin bulunduğunu araştırıp tartışma sunulmasına kadar uzanan bir dizi alanda çalışmalarını kentin geleceği ile ilişkilendirmemiş,kuruluşlardır. Dolayısıyla bu ilk örneklerin değerini bilmek, ancak bunları birçok anlamda hızla aşmak şarttır.³²

³² Kent müzeleri ve Türkiye’de bu tür müzelere duyulan ihtiyaç Orhan Silier (Osilier@Tarihvakfi.Org.Tr)

3 HAZIRLANAN GELİŞİM PLANLARI

Araştırma projesinin yürüttücüü Ahmet Turan KOÇER tarafından Malatya için tasarlanan iki adet plana ait dökümler aşağıya alıntılanmıştır. “Bölgesel Orta Merkez” adlı çerçeve çalışmada Malatya ilinin “Bölgesel Orta Merkez” halini almasını hedefleyen bir plan hazırlanmıştır. Öncelikle Bölgesel Orta Merkez tanımı ve şartları ortaya konmuş sonrasında ise Malatya için bu hedef çerçevesinde alt hedefler belirlenmiştir.

Yine Ahmet Turan KOÇER tarafından hazırlanan “Altın Kayısı Girişimi” adlı çalışma ise Malatya için bir Organizasyon Şeması Önermektedir.

3.1 MALATYA BÖLGESEL ORTA MERKEZ (BOM)GELİŞİM PLANI

3.1.1 AMAÇ

Bu çalışmadaki amacımız; Malatya'yı bölgesinin sürükleyici gelişme kutbu yapacak, Türkiye'nin gidişat ve imkânlarına paralel hedefler oluşturulmasını sağlayacak, dünyada gelişen trendler ışığında Malatya ve bölgesi için geliştirilmiş bir vizyona dayalı, uygulamaya dönük bir gelişim planı çerçevesi oluşturmaktır.

Bu sayede ulusal ve yerel düzeyde hazırlanacak yatırım programları ve planlamalarında Malatya'nın gözetilmesini sağlamak, ayrıca Malatya'yı ilgilendiren her türlü yasama faaliyeti ve kaynak düzenlemelerinde kamu idaresini yönlendirici, yardımcı bir rol üstlenmiş olmak, Malatya'nın kendi geleceği ile ilgili çözüm önerme ve söz hakkını kullanabileceği bir kanal oluşturmak da amaçlanmaktadır.

“Dünyanın gidişatını da hesaba katarak Malatya için nasıl bir gelişme yönü tayin edilebilir?” sorusunun cevabını aramakla başladığımız çalışmamız, “hangi ekonomik ve sosyal hedeflere ulaşırsak kurguladığımız vizyon gerçekleşebilir? Bu hedeflere ulaşmak için ne tür ekonomik ve sosyal faaliyetler gereklidir?” sorularının cevaplarını oluşturmakla sonuçlanmıştır.

Bu çalışmada ayrıntılı bir plan oluşturmak yerine, MİADAP grubu çalışmalarına paralel olarak olgunlaştırılmış, herkesin anlayıp üzerinde tartışabileceği bir özet plan, çerçeve plan oluşturulmuştur. Ayrıntılı uygulama planı ise sunduğumuz bu çerçeve planı esas alarak akademik bir grup tarafından yapılmalıdır. Şüphesiz bu çalışma, ilgili kurumlar nezdinde bir tartışma başlatmalı ve bu tartışmaların şekillendireceği ayrıntılı akademik plan oluşturulmasıyla sonuçlanmalıdır. Böylece esas gelişim planı; uygulayıcılarının da aktif tartışma ve katılımları ile akademisyenlerce ortaya çıkarılacaktır. Bizim yaptığımız ise zihin açıcı, tartışmalar için veriler ve öneriler içeren bir çerçeve sunmaktır.

İşte bu kabuller ışığında;

Bölge ile ilgili **temel göstergeleri** elde etmeyi ve yorumlamayı

Gelişmiş Malatya için nelere sahip olmak gerektiğini, hangi **hedeflere** ulaşmak gerektiğini bulmayı,

Gelişmiş Malatya için ulaşılması gereken **hedeflerin gerçekleşmesi için bu gün neler yapılması gerektiğini** tespit etmeyi,

Yapılması gerekenleri gerçekleştirmeyi sağlayacak **planlar geliştirmeyi**,

Bu planların gerçekleştirilmesi için **hangi kurum ve kuruluşlara ne tür bir rol düştüğünü belirlemeyi**,

Planlamanın başarıyla gerçekleştirilmesini sağlayacak ve gözetecek **koordinatör yarı-sivil bir kurum tasarlamayı,**

Planlamanın zamanlamasını ve uygulamanın **kontrol aşamalarını belirlemeyi**

çerçeve palan tasarımıımızın teknik amaçları olarak belirledik.

Plan çerçevemiz; yerel ve bölgesel vizyon, bu vizyonu gerçekleştirmeyi sağlayacak gelişim stratejisi, ulaşılması gereken hedefler ve bu hedeflere ulaşmak için yapılması gerekenler, plan uygulamasında yer alması gereken STK'lar ve kamu kurumları için rol görev tasarımları, Malatya ve bölgesi için geleceğin projelerinin yer aldığı bölümleri içermektedir. Sonuçta tüm önerilerin dayanaklarını birlikte gözlemeye yarayacak dünya, Türkiye, bölge ve Malatya'ya dair tespit ve savunular yer almaktadır.

Mesele bizim açımızdan tam olarak şöyle görünmektedir: Aslında basit de olsa bir gelişim planımız olmalıdır. İki kapak arasına sıkıştırarak kutsal kitap muamelesi yapılmamalıdır. Sürekli üzerinde kafa yorulmalı, zenginleştirilmeli, revize edilmelidir. Uygulama için rol görevler tespit edilmeli, bu konuda yerel bir heyecan oluşturulmalı, STK'lar ve kamu elbirliği ile çalışmalıdır. 9 Kalkınma planının ruhunu oluşturan dengeli gelişmeyi sağlayacak, bölgesel dinamo merkezleri oluşturarak kalkınma kutupları yaratma arzusuna uygun biçimde, Malatya; çevresindeki şehirlerle birlikte bölgesinin gelişme kutbu olarak planlanmalıdır. Ancak Malatya için ekonomik sosyal planlamaların paralelinde kent planlaması da yapılmalıdır. Bu olmazsa yapılacak hiçbir şeyde başarılı olmak mümkün değildir. Bu yüzden sektörel bazlı belirlediğimiz hedefler listesine önerilerimizi içeren ayrıntılı bir kentsel dönüşüm hedefleri listesi de ekledik.

Burada ele alınan ya da önerilen tüm konular; daha önce de belirttiğimiz gibi uygulayıcılarının da katılımları ile akademisyen ve uzmanlardan oluşan bir grup tarafından Bölgesel Orta Merkez Gelişim Master Planı'na (BOM Master Planı) dönüştürülerek tamamlanmalıdır.

3.1.2 GİRİŞ

Artık yeni bir dünyada yaşıyoruz. İletişim teknolojileri yeni finans enstrümanları ve bilginin yön verdiği bir ekonomik düzen kuruluyor. Yenidünyanın insanı daha çok teknolojik ürün kullanan, daha kaliteli hizmeti dünyanın herhangi bir yerinden almak isteyen, paraya gittikçe daha az ihtiyaç duyan, hızlı tempolu, bir o kadar da kaotik ama konforlu bir düzenin parçası haline geliyor.

Sınırların kısıtlayamadığı, bilgi, teknoloji ve para akışının müthiş bir hızla geliştiği, baş döndürücü, global bir köyde yaşamaya başlayan insan; gelişmiş ve dünyaya entegre olmuş bir sosyal ve ekonomik düzen kurarak, gelişmiş topluluklar içinde yer almak istiyor. Sivil katılımı sağlamış, insan kaynakları kalitesi yükselmiş, teknoloji üreten, ekonomisi güçlü,

dünyanın gittikçe hızlanan dönüşümüne uyumlu, dengeli ve adil olabilmeyi başararak müreffeh bir toplumsal yapı örgütleyebilmiş topluluklar, geleceğin dünyasında söz sahibi olacaktır.

Küresel gidişata uyum sağlayarak gelişmesini tamamlamaya çabalayan Türkiye; 2023 yılına kadar dünyanın en gelişmiş ilk 10 ülkesi arasına girme hedefini benimsemiş, bunu gelecek planlarının temeli yapmıştır. Gelişmiş bir ekonomik düzen kurmayı, dengeli kalkınmayı, bölgelere kaydırılmış yerinde planlamayı, katılımcılığı, STK'lar ile yetki ve sorumluluk paylaşımını, sektörel ve bölgesel farklılaşma uygulamalarına geçilerek yerel uzmanlaşma ve inovasyon uygulamalarının yaygınlaştırılmasını dünyanın en gelişmiş ilk 10 ülkesinden biri olma hedefini sağlayacak dönüşüm uygulamaları olarak benimsemiştir.

Türkiye'nin AB uyum perspektifinin katalizör işlevi gördüğü yeni kalkınma planları ve ulusal hedefler ile yasal düzenlemeler; tümüyle ülke içinde bölgesel farklılıkları gidererek ve katılımcılığı sağlayarak, ülkemiz için ihtiyaç duyulan refahı ve huzur ortamını sağlamayı amaçlamaktadır. Bir yandan da dünyada yaşanan değişimler; yerelliği destekleyici, coğrafi kısıtları zayıflatıcı, uzmanlaşmış bölgelere ve küçük işletmelere de önemli fırsat kapıları açan yaygın bir dönüşümü desteklemektedir. Buna paralel olarak 21. yüzyılın bilgi toplumunu kendi değerleri ve önceliklerine göre kurmaya çalışan Türkiye'nin benimsediği kalkınma hedefleri, bölgesel kalkınma için sivil yapıların da katılımı ile yerinde ve yerel planlama yapılmasına fırsat tanımakta, cesaret vermektedir. Daha önce sadece merkezi kurumların yetki ve sorumluluk alanına giren kalkınma ve gelişim ya da dönüşüm planları hazırlama görevi, şimdi piyasa güçlerinin de talepleri ve beklentileri doğrultusunda sivil katılımı da içerecek biçimde gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Gelişmeler, yerel potansiyeli harekete geçirici, kamu ile sivil oluşumların işbirliğine dayalı, doğru bir gelecek perspektifi ile kurgulanmış vizyon geliştirmeyi ve bu vizyonu gerçekleştirmeye yönelik hedefler oluşturarak, planlı yerel bir gelişmeyi örgütlemeyi mümkün kılmaktadır.

Tüm bunlar, bölgesinin gelişmiş kutbu olmasına rağmen, bu gelişmişliğinin de katkısıyla sorunları her geçen gün büyüyen ve planlı bir gelişim ihtiyacını daha yakıcı bir şekilde hisseden Malatya için, Türkiye'nin ulusal hedefleri ile uyumlu bir "Malatya vizyonu" geliştirmeyi gerekli kılmaktadır. Malatya'nın ilişki çevresini oluşturan bölgesi ile birlikte planlı bir gelişim süreci oluşturulması, bu amaçla tartışmalar başlatılması, oluşacak katılımcı tartışma sürecinde benimsenmiş uygulanabilir ve gerçekçi bir plan oluşturulması görevi; yerel temsil yeteneği olan kurumların da sorumluluk alanındadır. Hükümet programlarının ve DPT planlama politikalarının benimsendiği gelişme kutupları oluşturarak şehirleri gruplar halinde birlikte geliştirme stratejisine uygun düşecek biçimde, Malatya'yı bölgesinin gelişme kutbu yapacak planlı bir gelişim sürecine sokmak, her birimizin ödevi olmuştur.

Türkiye'nin uluslar arası sistemle barışık duruşu, dünyanın ilk 10 büyük ekonomisi içinde yer alma hedefi (2023 yılına kadar), AB perspektifinin de desteklediği ulusal dönüşüm süreci, bu sürecin sivil katılımı teşvik etmesi, ülkemizde bölgesel gelişmişlik farklarını gidererek gelişme arzusu olması ve bu anlamda bölgesel gelişim ve yerinde planlamanın önemseniyor oluşu, kamu planlarının sivil katılımcılığı da talep eden bir mantıkla yapılıyor olması; tüm bunlar sivil güçlerin de aktif katılımı ile bölgesel plan ve uygulamalar geliştirilmesini cesaretlendirici bir ortam oluşturmaktadır.

Yukarıda söylenenlerden hareketle piyasa güçlerini temsil eden yerel bir sivil kurum olan MİAD; 2023 yılının gelişmiş Malatya'sının ilişki çevresini oluşturan şehirlerle birlikte "Bölgesel Orta Merkez (BOM)" olarak gelişmesini hedefleyen bir vizyon oluşturma çabasına girmiştir. Bu çerçevede MİAD bünyesinde başlatılan MİADAP -MİAD Araştırma Planlama-grubu çalışmaları, MİAD yönetim kurulunun da yakın ilgi ve teşvik edici destekleriyle bir okul hüviyeti kazanmıştır. MİADAP Grubu, ağustos 2007'ye kadar yaklaşık 11 aylık çalışmaları süresince 35 toplantı, bir müzakere toplantısı yapmıştır. 12 başlık altında toplanan çalışmalarda sağlanan verimli araştırma ve tartışma ortamında "Malatya Bölgesel Orta Merkez Gelişim Planı Çerçeve Çalışması" doğmuştur. Bu plan çerçevesi değerlendirilmek ve tartışılmak üzere ilgili kurum ve temsilcilerinin dikkatine sunulmuştur.

Malatya Bölgesel Orta Merkez Gelişim Planı Çerçeve Çalışması içeriğinde şunlar yer almaktadır:

Bu plan çalışmasının amaçları,

Yerel ve bölgesel vizyon,

Bu vizyonun gerçekleştirilmesini sağlayacak gelişim stratejisi,

Vizyonun gerçekleştirilmesini sağlayacak hedefler,

Bu hedeflere ulaşılması için yapılması gerekenler, nerede ve kimler tarafından yapılması gerektiğini gösteren tablolar,

Plan uygulamasında görev alması gereken st'lar ve kamu kurumları için rol görev tasarımları,

Malatya ve bölgesi için geleceğin projeleri

Bu çalışmada Malatya ve bölgesi için geleceğin projeleri sadece isim olarak sıralanmış ayrıntı verilmemiştir. Ayrıntılar üzerinde çalışmalar devam ettiğinden, çalışmanın hacmi ve gereken süre de göz önüne alınarak bu bölüm sonradan yayınlanacaktır.

Bölgesel orta merkez gelişim planının uygulanması için gerekli iş birliğini örgütleyecek “işbirliği mimarisi tasarımı” ihtiyacından doğan “Altın Kayısı Girişimi” organizasyonu da ayrıntılı bir çalışma konusu yapılmıştır ve hazırdır.

Altın Kayısı Girişimi Organizasyonu taslağından başka, elinizde tuttuğunuz BOM Gelişim Plan Çerçevesinin ilgili kurumlar nezdinde tartışılmasından sonra akademisyen ve uzmanlarca nihai bir plana dönüştürülmesi gerekmektedir. Malatya’nın etkileşim çevresinin çekirdeğini teşkil ettiğini değerlendirerek belirlenen “Elazığ, Malatya, Adıyaman Bölgesel Orta Merkez İşbirliği Organizasyonu (EMABOM İşbirliği Organizasyonu)” ve bu iş birliği çevresinin uygulayacağı “EMABOM Ortak Gelişim Planı” da ayrıca üzerinde çalışılmayı beklemektedir.

3.1.3 BÖLGESİNDE ÖNCÜ MALATYA İÇİN VİZYON

Şüphesiz Malatya için planlı bir gelişmeyi ön gören bir vizyon geliştirmek gerektirmektedir. Vizyonumuz bize geleceğin Malatya’sının nasıl olması gerektiğini, bunun için neler yapılması gerektiğini gösterecektir. Bunun için öncelikle dünyadaki gelişmeler, Türkiye’nin ulusal hedefleri ve Malatya’nın sahip oldukları ve geliştirilebilir potansiyelleri bir arada düşünülerek geleceğin Malatya tasarımının oluşturulmasını zorunlu kılmaktadır.

Geleceğin Malatya’sı iki alanda gelişme sağlanarak tasarlanabilir:

Mevcudun geliştirilmesi,

Yeni fırsatların farkına varılıp değerlendirilmesi.

Mevcudu geliştirmemizi sağlaması şartı gelecek tasarımımızın bugünden kopuk olmaması, hem mevcut sorunlarımıza çözümler üretmeyi sağlaması, hem de potansiyelleri harekete geçirecek nitelikte olması gereğini ifade eder. Mevcut insan kaynağı, ticari yetenekleri, üretim kapasitesi ve sermaye gücünün geliştirilmesi yoluyla Malatya’nın bu günden daha ciddi bir zenginlik üretmesi mümkündür.

Sadece var olanlardan yola çıkarsak ıslah edilmiş, iyileştirilmiş bir gelecek kurgusuna ulaşabiliriz. Oysa günümüz dünyasında yaşanan ekonomik ve teknolojik değişimler yeni fırsat kapıları açmaktadır. Bu sebeple bu kurguya, bu gün zayıf görünen ancak gelecek için ciddi fırsatlar sunan alanlarda sağlanabilecek gelişmeleri de hesaba katan bir gelecek tasarımını da eklemeliyiz. Gelişmeleri ön görerek değişimin getirdiği fırsatlardan yararlanmak ve daha kazançlı çıkmak mümkündür.

Özetle Malatya iki şartı aynı anda sağlayacak; hem sahip olduklarını geliştirecek, hem de değişen şartların oluşturduğu yeni fırsatlardan yararlanmasını sağlayacak bir vizyona sahip olmalıdır.

Bu durumda; Malatya da sanayi, ticaret, tarım, eğitim, mimari ve kültür gibi alanlarda dönüşüm ve verimlilik artışı sonucu elde edilecek gelişmelere; sağlık, turizm, elektronik, bilişim gibi alanlarda elde edilmesi muhtemel gelişmelerin eklenmesi ile ortaya çıkacak toplam gelişmeler, bize tam bir gelecek kurgusu verecek, vizyonumuzu müteakilen oluşturmamızı sağlayacaktır.

2023 yılında toplam nüfusu 1.2 Milyona ulaşmış, nüfusun % 75'i şehirleşmiş, tarım dışı istihdam oranı gelişmiş ülkeler seviyesi oranına yani %70'lere çıkmış, hizmetler sektöründeki özellikle sağlık ve turizmin öncülük ettiği sektörlerde kaydedilen gelişmelerle bölgenin, Ortadoğu'nun ve Kafkasların sağlık merkezi haline gelmiş, hizmetler sektörünün sağladığı gelir %65 oranına çıkmış, kişi başına GSYİH'sı Adapazarı, Bursa gibi şehirleri yakalamış, Akçadağ'dan Kömürhan'a uzanan bölgede kurulu iş, ticaret ve hizmet alanları ile şehirleşmesini yeni alt merkezlerde sürdürmüş, çocukları en fazla 30 kişilik sınıflarda okuyan, mesleki eğitim ve rehberlik uygulamalarındaki başarılarla mükemmellik referans bölgesi haline gelmiş, iş gücü kalitesini yükseltmiş, bölgesine ve komşulara doğru geliştirdiği ticareti ile bölgesinin lojistik ve pazarlama merkezi olmayı başarmış, çevresindeki şehirlerle birlikte planlı bir kalkınmayı örgütleyen, bölgenin orta merkezi haline gelmiş bir Malatya düşünün. Bu tasviri tüm alanlardaki muhtemel diğer gelişmeleri katarak daha da zenginleştirmek mümkündür. İşte 15 yıl sonrası için yaptığımız bu özet tasvir, bizim "2023 Malatya vizyonumuz"u oluşturmaktadır.

3.1.3.1 MALATYA VE BÖLGESİNİN ORTA MERKEZ OLARAK PLANLANMASI

Yukarıda bahsedilen her bir alan için oluşan vizyon, toplam itibariyle Malatya'yı Bölgesinin Gelişmiş Merkezi haline getirecek vizyondur. Ancak Malatya yukarıda bahsedilen tüm gelişmeleri sadece kendi sınırları dâhilindeki planlama ile gerçekleştiremez. Malatya; yakın ilişki ve etkileşim çevresini oluşturan, gelişme çizgisinde aynı kaderi paylaştığı komşu şehirleri de gelişme kurgusuna dâhil etmelidir. Alım satım üretim ilişkileri, güçlerle gelen insan gücü kaynakları, yakın ulaşım imkanları sebebiyle gerçekleşen ekonomik ve kültürel etkileşim, sosyal ve kültürel benzeşim ve etkileşimler, Malatya'daki gelişim uygulamalarını etkileme büyüklüğü, birlikte hareket etmenin getireceği ortak avantajların büyüklüğü gibi etkenlerin tümü; Malatya'nın hedeflerine giderken sıkı bağlar ile etkileşim içinde bulunduğu şehirleri de hesaba katması gerektiğini göstermektedir. Bu, Malatya'nın gelişimlerine de katkıda bulunarak kendi gelişimini sağlayacağı şehirlerden oluşan bir bölgesinin olduğu anlamına gelir. Bir işbirliği bölgesi...

Bu sayılanlardan hareketle tekrar sorulacak "15 yıl sonra nasıl bir Malatya tasavvur ediyoruz?" sorusuna; işbirliği bölgesini de katarak: "şu gün için bile coğrafi bölgesinin gelişmiş kutbu olan Malatya'nın, bölge şehirleriyle birlikte bir orta merkez haline gelmesi" cevabını verebiliriz.

Kıyı ya da sınır şehri olmayan, ülkemizin coğrafi ortasında yer alan Malatya'nın gelişmişliğini coğrafi bir ifadeyle ilişkilendirerek tarif etmek üzere, "bölgesel orta merkez"

deyimini kullanmaktayız. Bölgesel orta merkez deyimiyse, anlaşılacağı gibi, Malatya'nın bölgesinin ortasındaki gelişmiş sürükleyici merkez olmasını kastetmekteyiz. Bölgesi ile Doğu Anadolu bölgesini değil, etkileşim içinde olduğu, komşu ve kaderdaş şehirlerin bütününe kastetmekteyiz. Bu durumda yeri gelmişken Malatya'nın gerçek bölgesini de tarif etmek gerekecektir.

Malatya'nın bölgesini idari bölge sınırları üzerinden değil, hali hazırda ilişkilerini (ticari, idari, kültürel) göz önüne alarak ve bir de gelişirken dayanışma içinde olması gereken vazgeçilmez illerin hangileri olduğunu belirleyerek, etki ve önemlerine göre tasnif ederek belirlemek gerekmektedir. Ayrıntısı başka bir konu olmakla birlikte yukarıda sayılan ölçütlerden hareketle, Malatya için kaderdaş şehirlerin Elazığ ve Adıyaman olduğunu ilk elde belirlemek mümkündür. İkincil çevreyi Antep, Adana, Kayseri gibi nispeten gelişmiş şehirler, üçüncü çevreyi ise Sivas, Maraş, Diyarbakır, Erzincan gibi gelişmekte olan şehirlerin oluşturduğunu değerlendirebiliriz. Böylece Malatya'nın sosyo ekonomik ilişki bölgesinin idari coğrafi bölgesiyle örtüşmediğini, bizim gerçekçi yaklaşımlar geliştirebilmemiz için tespit ettiğimiz ilişki çevresi üzerinden belirlediğimiz bölgesini esas alan analiz, karşılaştırma, ortak planlamalar yapılmasının daha doğru olacağını belirtmekte yarar vardır. Tüm bunlar sonucunda Malatya'nın ilişki çevresini, bugün ve gelecekte nasıl olacağını belirlemek için gerçekçi bir zemin elde etmiş olduk. Ayrıca Malatya ve gerçek bölgesi için gerçekçi bir vizyon geliştirmek mümkün hale gelmiş oldu.

3.1.3.2 GELİŞTİRİLEBİLİR POTANSİYELLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GELİŞMENİN YÖNÜ

Malatya için potansiyel 3 temel gelişim sektöründen bahsedilebilir. Tarım, sanayi ve hizmetler.

Yeterli arazisi ve suyu olan Malatya'nın, tarımda verimlilik artışı ve pazarlama yeteneklerinin gelişmesini sağlayarak bu günkü tarımsal kazancını 5 katına kadar artırması mümkündür. Sanayi verimimizi artırarak, eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması daha etkin bir yönetim sistemi oluşturulması ve kayıplar azaltılarak; sanayi üretiminin %30 oranında artırılması da mümkün görülmektedir. Ayrıca yeni yatırımlar ile şehrin sanayi getirisi bir misli daha artabilir.

Ancak Malatya'da sanayinin geliştirilmesinin doğal çevre açısından doğuracağı çok ciddi bedeller olacaktır. Ayrıca daha fazla sanayileşme ve buna bağlı gelişim açısından gerekli sermaye ve yatırımlar açısından da kısıtlar vardır. Geliştirilebilir gibi görünen Malatya'da mevcut sanayi kollarından tekstil ve gıda sektörünün gelişiminde de belli kısıtlar mevcuttur. Bunların yerine acaba hizmetler sektörü üzerinden bir gelişim mümkün olamaz mı?

Gelişmiş toplumlarda en gelişmiş ana sektör hizmetler sektörüdür. Dünyada da gelişim trendi içinde olan hizmetler sektörü içinde yer alan sağlık ve turizm, yapılacak yüzeysel değerlendirmelerle dahi Malatya'nın geleceğini şekillendirecek en önemli iki başlık olarak ön

plana çıkmaktadır. Bölgesinin ve orta doğunun tıp merkezi olarak planlanarak kurulmuş olan Turgut Özal Tıp Merkezi odak alınarak geliştirilecek tamamlayıcı sağlık yatırımları ve turizm yatırımları ile bu sektörlerin gelişmeye zorlayacakları eğitim, müşavirlik ve finans hizmetleri, elektronik ve bilişim sektörleri, gıda ve inşaat sektörü vb. şehrin sosyo-ekonomik yapısını tümünden değiştirecek bir potansiyel sunmaktadır. Bu iki sektörün Malatya'yı ve bölgesini bugünkü durumu ile kıyaslanmayacak ölçüde geliştirmesi mümkün görünmektedir. Bu iki sektör çok yüksek getiriler sağlayacak olmalarının yanı sıra, yaratacakları istihdam olanakları ile şehrin sosyal durumunda da çok ciddi değişimleri beraberinde getirecek alanlardır.

3.1.3.3 GELİŞMELERİ ÖNGÖRME VE ULUSAL POLİTİKALARLA UYUMLULAŞTIRMA, DÜNYA VE TÜRKİYE

Dünyadaki gelişmelerin önümüzdeki 15 yıl içinde alacağı muhtemel şekli iyi özetliyor, olması açısından Türkiye'nin en büyük İK şirketlerinden Data Expert Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Hasan Altunkaya'nın değerlendirmelerini buraya almakta yarar görmekteyiz:

Önümüzdeki 15 Yıla Damgasını Vuracak Sektörler:

"Savunma teknolojilerinde şirketler büyüme atağına geçecek... En büyük patlama telekom sektöründe yaşanacak... Türk bilişim firmaları çevre ülkelerin Hindistan'ı olacak. Sanayiciler dershaneciliğe yeni boyut kazandıracak... Elektronik perakende sektörü yabancı akınına uğrayacak...".... "Bu nedenle bizim pazarı iyi koklayıp, doğru öngörüler yaparak her türlü gelişmeye önceden hazırlıklı olmamız gerekiyor. Nerede nasıl bir gelişme var. Hangi sektörler büyüyecek? Büyümenin tetikleyicisi ne olacak? Sürekli araştırıyoruz. Hem yurtdışında hem de yurtiçinde yöneticilerle konuşup, yazışıyoruz. Ülkelerin planlama yöneticileri ile bağlantı kuruyoruz. Tüm bunların neticesinde de hangi sektörlerle yoğunlaşmamız ve ne tür adımlar atmamız gerektiğine karar veriyoruz..."

*Bu sözler 2000'li yıllarında başında bilişim sektöründeki hızlı büyümenin yaratacağı mühendis açığı sıkıntısını önceden görerek Hindistan'da mühendis avına çıkan, 2001 krizinde birçok beyaz yakalının işsiz kalacağını öngörerek "Anadolu İş Ortaklığı" projesini yaratan ve işsiz kalan 3 bin kişiye Anadolu'da iş bulan, yine ihtiyacı önceden görerek ABD'deki Türk yöneticileri ülkeye geri getiren Data Expert Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Altunkaya'ya ait.

Bizim yapılmasını önerdiğimiz tam da bu. Piyasa içinden birilerinin tespitlerine başvurmamızın sebebi gelecek öngörülerimizin araştırılmış rasyonel verilere dayandırılması için fikir verici bir örnek oluşturmaktır.

Dünya çapında yaşanan değişim ve dönüşümü isimlendirmek için kullandığımız küreselleşme süreci yerel değerleri çok daha fazla öne çıkarmaktadır. Dünya ekonomisi büyüdükçe küçük oyuncuların gücü artmaktadır. Yani küresel ekonominin dinamik unsuru küçük işletmeler olacaktır.

Paranın hizmetlerin ve bilginin hızlı dolaşımı hizmete dayalı ekonomik sistemi desteklemektedir. Bu durumda dünyanın herhangi bir yanında üretilen hizmetin başka bir yerinden satın alınması mümkün olmakta böylece coğrafi uzaklıkların önemi azalmaktadır.

Örneğin ABD’de yapılan bir ameliyatın raporu Hindistan’da yazılmakta ve e posta yoluyla ABD’ye geri gönderilmektedir. Ofis arkası hizmete örnek olan yukarıdaki iş ilişkisinin başka birçok hizmet kaleminde de gelişmesi internet ortamı ile de yaygınlaşması mümkün hale gelmiştir. Daha somut bir tasvir ile Malatya da yapılacak bir tasarımın siparişinin alınması dünyanın başka herhangi bir yerine satılması için internet bağlantısı yetmektedir. Aynı şekilde kullanıcısı milyonlara ulaşan gelirleri devasa büyüklüklere ulaşan WEB siteleri herhangi bir coğrafya da amatör, yarı amatör kişilerce kurulup işletilmektedir.

Dünyadaki tüm bu gelişmeler bize şunu göstermektedir; Dünya ticaretinde yer almak için coğrafi konum ve uzaklıkları önemi gittikçe azalmaktadır. Dünya çapında yaşanan değişim ve gelişmeler yerel, küçük ve yaygın üretime ve ticarete yeni fırsatlar sunmaktadır. İhtisaslaşmış üretim bölgelerinin küresel pazarlara doğrudan ürün ve hizmet satma şansı giderek artmaktadır. Hızlı ve büyük taşımacılık ve lojistik sistemlerindeki gelişmeleri de göz önüne alarak yerel planlama yapılması anlamlı ve gerekli bir hale gelmiştir.

Türkiye’nin değişen dünyaya uyum sağlamak ve dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisi içinde yer almak hedefini göz önüne aldığımızda, AB süreci ile birlikte yer alan düzenlemelerin yerinde kullanılması, bölgesel eşitsizlikleri gidererek dengeli kalkınmayı sağlamak için yapılan düzenlemeler; bizim yerel, bölgesel, gelişim planı hazırlama ve uygulamalarımızı geliştirmek için ulusal düzeyde de önümüzde çok ciddi fırsatların oluştuğunu göstermektedir.

İhtiyaçlarımızı ve dünyadaki gelişmeleri de göz önüne alarak 8. beş yıllık kalkınma planı bölgesel gelişmeye önem vermiş, 9. kalkınma planının ana temasını ise dengeli gelişmeyi sağlayacak bölgesel gelişim olarak belirlenmiştir. Bu anlamda bölgesel kalkınma kutupları oluşturacak belli bir grup şehir; gelişmesini örgütlemesi, gelişim hedeflerini belirlemesi durumunda ulusal gelişim önceliklerine uygun bir çaba içine girmiş olacaktır.

3.1.4 MALATYA VE BÖLGESİ İÇİN GELİŞİM STRATEJİSİ

Malatya ve bölgesi için başarılı bir gelişim uygulamasının başarılı bir stratejiye dayandırılması gerekir. Strateji bizi başarıya götüreceğini umduğumuz ana davranış kalıplarıdır. Bu aşamada geliştirmemiz gereken stratejinin vazgeçilmezlerini belirleyebiliriz. Bu anlamda Malatya ve bölgesinin gelişimi için uygulanacak stratejinin üç temel özelliğe sahip olması gerektiğini belirtmek gerekir. Bunlar; enerjimizi yoğunlaştırarak sonuç almayı kolaylaştıracak bir **Gelişme Eksenini Belirleme**; yerel aktörlerin, hem planlama süreci içinde tartışmaların tarafı olmalarının sağlanması, hem de uygulama sürecinde sorumluluk alacak biçimde katılımcılıklarının sağlanması ile gerçekleştirilecek **Katılımcı Planlama**; yapılması gerekenlerin çokluğu ve büyüklüğünün üstesinden gelmeyi sağlayacak **İş Birliği** yapılmasıdır. Bundan sonra önereceğimiz şeylerin doğru anlaşılabilmesi için stratejimizin ana unsurlarının neler olması gerektiğine bir göz atmakta yarar vardır.

3.1.4.1 GELİŞME EKSENİ BELİRLEME

Yoğunlaşma; gelişme eksenini belirlenmesidir.

Malatya'nın gelişim potansiyel taşıdığı her alanda gelişme göstermesi mümkün değildir. Her alanda gelişmiş bir ülke olmadığı gibi ekonomisini her alanda geliştirecek şehir de olamaz. Malatya için ekonomik gelişimi sürükleyici bir sektörün ana gelişme eksenini belirlenmesi, diğer sektörlerinde bu ana eksen etrafında geliştirilmesi gerekir. Bu sektör, Malatya ekonomisinin bel kemiğini oluşturan tekstil, gıda, tarım, hayvancılık olabileceği gibi potansiyel vadeden turizm, bilişim, sağlık, gibi alanlardan biri de olabilir. Ana gelişme alanı olarak seçeceğimiz sektöre yönlendirme ve planlarımızla birlikte kaynaklarımızı da yoğunlaştırırsak bağlı başka sektörlerinde gelişimini sağlayabiliriz. İşte bu anlamda Malatya için ana gelişme eksenini oluşturacak sektörü ve bu ana sektörle ilişkili sektörleri belirlemek için aşağıdaki ölçütleri göz önüne almamız gerekecektir:

Malatya için gelişme potansiyeli taşıması,

Yeterli istihdam alanı yaratması,

Hem küçük, hem de büyük sermayeli yatırımlara açık olması,

Geleceğin sektörleri arasında olması,

Var olan insan gücü niteliklerine ve altyapısına dayanıyor olması (sıfırdan başlamayı gerektirmemesi),

Yüksek katma değer sağlaması,

Malatya'nın dağlarla çevrili doğal çevresini aşırı bozacak nitelikte bir dönüşüm gerektirmemesi, doğal yapıya uygun bir çevre kullanımı gerektirmemesi.

Doyum sınırının düşük olmaması (Büyükölük kısıtları, çevresel şartların vb kısa zamanda sınırlamaması)

Sürdürülebilir bir gelişme sağlanabilmesi

Türkiye için gelişmeye açık bir sektör olması.

Ulusal destek planları içinde yer alma şansının yüksek olması.

Mevcut imkânlar üzerinden hızlı örgütlenebilir ve hızlı sonuç üretilebilir olması.

Tarım istihdamından uzaklaştırılacak kitleye de iş alanları yaratacak olması,

Dünyadaki gelişme trendinin desteklediği bir gelişme eksenini olması

Yukarıdaki ölçütleri göz önünde bulundurarak, önce bilişim sektörü olarak düşündüğümüz ana gelişme alanını sağlık ve buna bağlı örgütlenecek turizm olarak belirledik. Gelişme

ekseni olarak belirlediğimiz sağlık ve buna bağlı olarak gelişecek turizm; tıp elektroniği, ilaç ve kimya sanayi, tıbbi tekstil üretimi, tıbbi sarf malzemeleri üretimi, eğitim hizmetleri, müşavirlik hizmetleri, finans hizmetleri ve inşaat sektörünü hareketlendirecek bir alan olarak ortaya çıkmaktadır. Üstelik dünyadaki başarılı benzerleri örnek alınarak kurulan Turgut Özal Tıp Merkezi bu anlamda Malatya için potansiyel oluşturan en önemli çekirdek kurum durumundadır.

Tüm bu sayılanlardan başka ülkemizin içinde bulunduğu reform sürecinde sürekli iyileştirmeler yapılan en önemli alan şüphesiz ki sağlıktır. Sağlık sisteminin tek çatı altında toplanması, bu sektör için yetişmiş kaliteli insan gücünün varlığı, bu alanda birçok yatırımcı ve tecrübeli işletmecilerin bulunabilmesi, sektörün Türkiye açısından taşıdığı potansiyellerin fark edilmiş olması, dünyanın diğer bölgelerine göre fiyat avantajları taşıyor olması gibi hususlar göz önüne alınması gereken diğer önemli cesaretlendirici faktörlerdir.

Neden tekstil sanayi veya kayısıya dayalı gıda sektörünü Malatya için ana gelişim alan olarak belirlemedik. Hem tekstil alanında ciddi sanayi yatırımları ve bir marka haline gelmiş kayısı dururken Malatya için neden çok da beklenmedik bir sektörü ana gelişim sektörü olarak seçtik?

3.1.4.1.1 TEKSTİL

Tekstile dayalı sanayinin Malatya’da gelişmiş olduğunu, benzerleri göz önüne alarak söylemek mümkündür. Bununla birlikte tekstil sektörünün ülkemizde doyuma ulaştığını ve artık markalaşma ve yeni pazarlara ulaşma dışında başka gelişme şansının kalmadığını belirtmek gerekmektedir. Tekstil gelişen ülkeler için bir geçiş sanayi üretim koludur. Daha ucuz iş gücü ve üretim fırsatları ile tekstil sektörüne giren gelişmekte olan ülkelerle birlikte tekstil piyasalarında yaşanan değişimleri göz önüne aldığımızda, bu sektörün ülkemiz için geliştirici özelliğini yitirdiği bir gerçektir. Bu alanda yapılabileceklerin markalaşmak, verimlilik artışı sağlamak, bu sektöre yönelik etkili yönetim ve danışmanlık hizmetleri geliştirmek, firmaların pazarlama ve rekabet güçlerini artıracak çalışmalar yapmak yoluyla daha fazla katma değer yaratmak olabileceğini belirtmek gerekir. Yeni kaynakları da harekete geçirerek, tekstil üzerinden bir gelişmeyi örgütlemek bu alana yeni yatırımcıları sevk etmek artık çok zor görünmektedir.

3.1.4.1.2 KAYISI

Malatya için kayısı bir marka ürün olarak gıda sektörünü büyütecek en önemli ürün olarak görünmektedir. Üretim ve kalite sorunları, pazar bulma zorlukları aşılrsa dahi pazar büyüklüğü sınırlı bir gelişme alanı olarak görülmelidir. Birçok üreticiyi, aracıyı ve satıcıyı ilgilendirmesine; şehir ekonomisinde söz sahibi birçok örgütlü kuruma sahip olmasına rağmen Malatya’ya Kayısı üzerinden giren para 180 – 200 milyon \$ aşamamakta, en iyimser ihtimalle 1 milyar \$ gelir getirebilecek bir alan olarak görülmektedir. Oysa bugün için sanayi üretimi Malatya’da yaklaşık 900 milyon \$’ dır. Sanayide sağlanacak verimlilik artışları ile gelirlerin %20 artırılması durumunda dahi bu günkü kayısı üretim geliri kadar ek gelir

sağlanabilir. Ayrıca Malatya da kurulu Turgut Özal Tıp merkezinin tek başına şehir ekonomisinin katkısı (240) milyon \$'dır. Devlet hastaneleri ve özel hastaneler hesaba katıldığında yüzeysel bir tahminle sağlık sektörünün bugün itibarıyla şehir ekonomisine katkısı kaba bir hesaplama en az (400) milyon \$'ı bulmaktadır. Sağlık sektörünün yeni yatırımlarla geliştirilmesi durumunda harekete geçireceği diğer sektörler ayrı tutulmak kaydıyla ilk 5 yılın sonunda yıllık 1,5 milyar \$ civarında gelir sağlaması mümkün görünmektedir. Bu alanda gelişmesinin sınırına kısa sürede dayanmak da olası görünmemektedir. Malatya'da sağlık sektörü, gelişmeye açtığı yeni alanlarla birlikte Malatya'nın 15 yıl sonra 2023 yılında yıllık GSYİH'sini bu günkü 4 katı büyüklüğüne ulaştırması ve yaklaşık 15 milyar \$'a ulaştırması mümkündür (2,5 milyar \$ sanayi, 1 milyar \$ tarım, 8 milyar \$ sağlık, 3,5 milyar \$ diğer alanlarda olmak üzere yaklaşık 15 milyar \$).

İstenen standartlarda yeterince üretim yapılabilmesini var sayarak kaysından elde edilecek geliri sınırlayan iki belirleyiciden söz edebiliriz: Birincisi, kaysının pazar fiyatının en fazla ne kadar olabileceğidir. İkincisi, kaysının pazar payının en fazla ne kadar olabileceğidir.

Kaysının bugüne kadar en fazla kilosu ortalama 3,5 \$'dan satıldığı ve Malatya'da üretim ne kadar artsa artsın kaysının Malatya'dan karşılanan Pazar payının 200.000 tonu geçmediği göz önüne alınırsa en iyi ihtimalle bu Malatya'ya 700 milyon \$ yıllık gelir elde edilebileceği anlamına gelir. Üretim arttıkça kayısı fiyatının 3,5 \$ ortalama satış fiyatını bulamadığı da göz önüne alarak 700 milyon \$ tavan gelir hesabını çok iyimser bir rakam olarak kabul etmek gerekir. Daha iyimser yaklaşımlarla reklâm yoluyla iç tüketimin artırıldığı (toplam gelir artışı katkısı %30), kayısı işleyen tesislerin artırıldığı ve Malatya kaysısının ara mamul olarak da satışını artırıldığı (toplam gelir artışı katkısı %10) varsayımıyla çok çok iyimser rakamlarla Malatya kaysısından en fazla 1 milyar \$ gelir elde edebilecektir. Bu gerçekte çok çok iyimser bir hesaplama ve bu günkü sanayi üretimi miktarına ancak tekabül etmektedir.

Kayısı için esirgemeyeceğimiz tüm geliştirme çabası sosyal refahın Malatya'da dar gelirli gruplara yaygınlaşmasını sağlayan en temel girdiyi sağlaması sebebiyle olabilir. Ancak harcanacak çabaya oranla sınırlı girdi artışı üreteceği ise muhakkaktır.

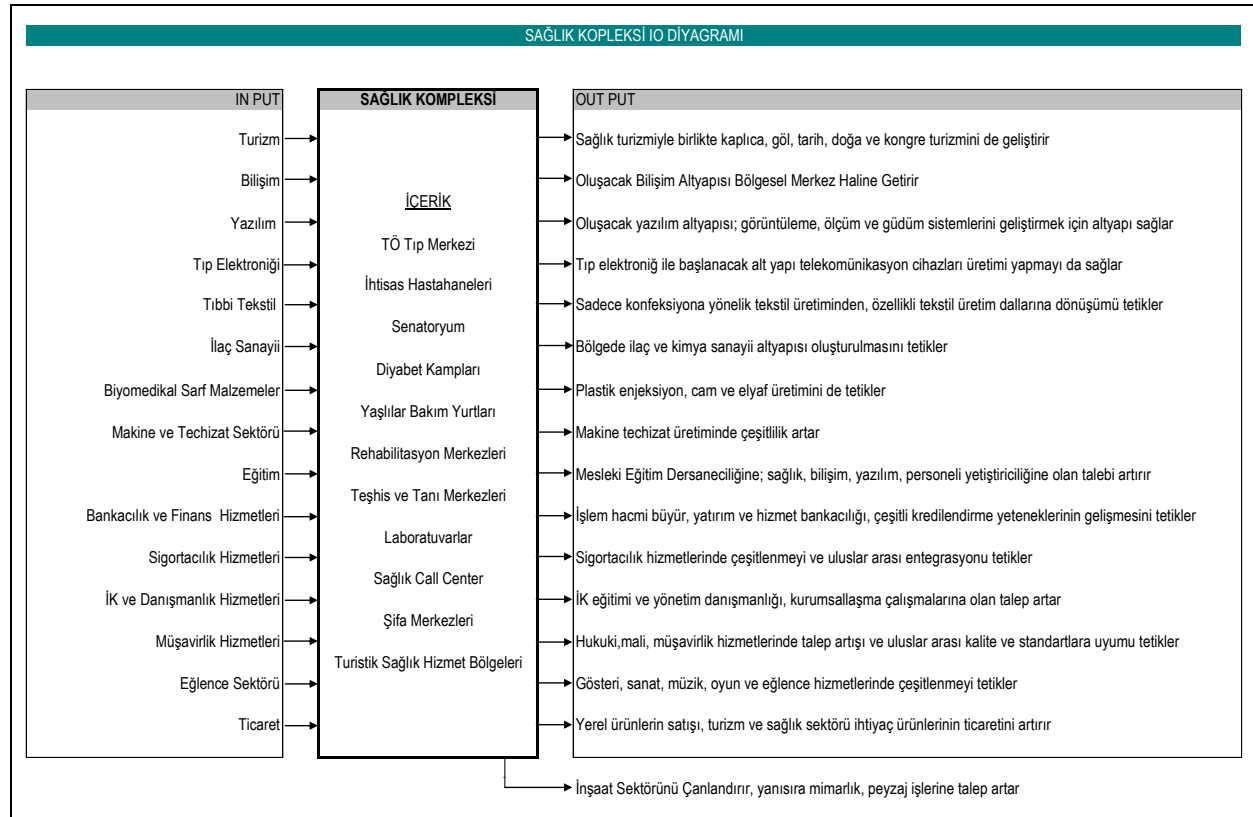
Çabamızı esirgemeyeceğimiz sağlık ve buna bağlı turizm alanlarında ise gelişimin sınırı çok daha yüksektir. TÖT Merkezi bile bugün için tek başına bu günkü kaysısının sağladığı gelir kadar bir geliri şehrimize sağlamaktadır. TÖT, yeniden yapılandırılarak, bölgesinin ve ortadoğunun tıp merkezi hüviyeti kazandırılması ve tanıtım-pazarlama çalışmaları yapılması durumunda, 5 yıl gibi kısa vadede tek başına 1 Milyar \$ gelir sağlayan bir kurum haline gelebilir. TÖT gibi birkaç kurum daha ve bunları tamamlayan teşhis, tanı, tedavi merkezleri ile tamamlayıcı sağlık hizmetleri merkezlerinin de büyük tıp kompleksini oluşturduklarını farz ederek, tüm bunların üzerine turizm gelirlerini ekleyince sadece bu iki alanda 5 – 6 Milyar \$ 'lık gelir elde etme potansiyeli olduğu tahmin edilebilir. İnşaat

sektöründe tetiklenecek canlanmayı, müşavirlik ve finans hizmetleri, bilişim hizmetleri, elektronik sanayi, kimya ve ilaç sanayi gelişimini tetikleyecek olması, lojistik merkez olma şansısının artacak olması, ticaretin daha da gelişecek olması, yerel ürünleri ve kültürel ürünlerin gelir getirici yönlerinin belirginleşecek olması gibi yan gelişmeleri de hesaba katarsak 15 yıl sonrasında Malatya'nın sağlık ve turizm sektörü ve tetiklediği alanlarla birlikte 8-10 milyar \$ gelir sağlaması olası görünmektedir.

Özetleyecek olursak; fırsatlar sunan bir sektörü ana gelişme eksenini belirleyip -ki biz sağlık ve turizm sektörü olarak belirledik- bu alanda çabamızı ve kaynaklarımızı yoğunlaştırırsak, gelişme hedeflerimize ulaşmak mümkün olabilir. Yerel uzmanlaşma sağlamak yoluyla, ulusal ekonomik etkinlik haritasında farklı ve belirgin bir yer edinme fırsatını da yakalayabiliriz. Bu sektörün tetikleyeceği yan alanlarla birlikte Malatya'yı 2023 yılında bu günkü en az 4 katı ekonomik büyüklüğe ulaştırabiliriz.

Sonuç itibarıyla; Malatya için gelişim stratejinin en temel ayağı sektörel yoğunlaşma sağlanarak gelişmeyi örgütlemek olacaktır. Bu sektör de sağlık ve buna bağlı turizm sektörü olarak belirginleşmektedir.

Aşağıda Malatya için Sağlık Sektörü ana gelişme eksenli geriye ve ileriye doğru bağlantılar tablosu (IO-Input veOutput) değerlendirmeye sunulmuştur.

3.1.4.2 KATILIMCI PLANLAMA

Katılımcı planlama deyimi, DPT tarafından yapılan ulusal kalkınma planlama çalışmalarının hazırlık aşamalarında, ulusal ve bölgesel düzeyde ilgili kamu ve sivil toplum kurum ve kuruluşları ile istişare edilmesi sürecini kastetmek üzere kullanılmaktadır. Biz ise bu tanımın daha ötesine geçerek yerel planın uygulanmasında yer alacak kurumların planlama çalışmalarına ilgi ve katılımlarını sağlamak, planın gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi ve uygulanması sürecine aktif katılımlarının sağlanmasını kastetmek üzere kullanacağız.

Yani yerel aktörlerin, hem planlama süreci içinde tartışmaların tarafı olmalarının sağlanması, hem de uygulama sürecinde sorumluluk alacak biçimde katılımcılıklarının sağlanmasını amaçlamaktayız. Bunu; planın kamuoyuna mal olması, uygulayıcıların fikir aşamasından başlayarak bizzat katkıda bulunmaları ve sahiplenmelerinin sağlanması, böylece planın bizzat kendilerinin planı olmasının sağlanması ve plana reel ihtiyaçların yön vermesinin sağlanması için, yapmak gerektiğini değerlendirmekteyiz.

Katılımcı planlama yapalım derken, arzu edilenin tersine, süreci zora sokacak ve rekabet ve gerginlik alanları oluşturacak gelişmeleri de tetiklememeye özen göstermek gerekecektir. Bunu sağlamanın en önemli yolu Gelişim Planımızın bir çerçeve planı olarak tasarlanması, tartışmaya açılması ve tartışmalar içinde olgunlaştırılarak, akademisyenlerce detaylandırılması sürecinin tamamının bir iletişim planı çerçevesinde yürütülmesidir. Hiç olmazsa bu yolla oluşacak muhtemel sorunlar, taktik tutumlar geliştirilerek telafi edilerek, katılımcı planlama süreci tamamlanabilir. Yoksa daha başından akamete uğramak olası görünmektedir.

Katılımcı planlama sürecinin çalıştırılması aslında uygulamanın başlatılması anlamına da gelecektir. Çünkü gelişme planının uygulanmasında rol alacak aktör kurumların yapacağı ilk iş zaten ne yapılacağını tartışmak olacaktır. Çerçeve planın hazırlanarak tartışmaya açılması, bizzat uygulama sürecin de yer alacak kurumların durumu içselleştirilip, tutum belirlemeleri ve harekete geçmeleri için gerekli süreyi de sağlayacaktır.

Yeri gelmişken Katılımcı Planlama ile yapılmak istenenin ilgili kurumlar nezdinde tartışma açmak, bu kurumlar arasında amaç birliği geliştirmek ve herkesin sahiplik edeceği ortak bir plan oluşturmak olduğunun tekrar altını çizmek gerekmektedir. Bu tartışmaların bir kısmı kamuoyuna açık olsa bile bu sadece on an ve o konuda gerekli olduğu için böyle olmalıdır. Yoksa bu tartışmalar geniş kamuoyunu ilgilendiren tartışmalar değildir. Üstelik tartışmalarda aşırı geniş taraflar oluşturularak yararlı bir sonuç alınamaz.

Görüşme, tartışma ve müzakerelerle olgunlaştırılacak plan çerçevesinin akademik arka planının oluşturulması ise hayati önem taşıyan bir husustur. Akla gelebilir ki uzmanı olmayan kişilerce plan çerçevesi oluşturulabilir mi? Bunun farkında olmakla birlikte, konunun tarafı olanlarla yapılacak tartışmaların amaç birliği oluşturmaya yarayacağını, bunun sahiplik duygusu ve başarıma arzusu oluşturacağını, yapılanın sonuçta tarafların

önerilerini içeren bir plan taslağı oluşturmak olduğu, bunun akademik ve uzman bir kurul tarafından gerçek bir plana dönüştürüleceğinin altını çizerek tekrar belirtmek isteriz.

Sonuç olarak gelişim stratejimizin ikinci unsurunun katılımcı planlama sürecini ihtiyaçlarımıza göre gerçekleştirmek olduğunu belirtmek gerekmektedir.

3.1.4.3 İŞ BİRLİĞİ OLUŞTURMA

2023 Malatya vizyonun gerçekleşmesi nasıl mümkün olabilir? sorusunun cevabı stratejik tutum belirlemenin ana sorusudur. Enerjimizi belli bir alana yoğunlaştırmak, planlı davranmak ve bu planı katılımcılıkla belirlemek gerektiğini söylemiştik. Ancak elimizde çok iyi ve gerçekçi bir plan olsa dahi sosyal tarafların iradesi oluşmadan, kamunun düzenleyici ve denetleyici rolü işin içine katılmadan, piyasa güçlerinin katılımı sağlanmadan bahsettiğimiz gelecek vizyonumuzu gerçekleştirmek mümkün değildir. Dahası dayanışma ve gönüldaşlığı, gösterilecek çabanın ruhuna yerleştirmeden bütün her şey teknik bir plan ve zihin açıcı önerilerden ibaret kalacaktır. Öyleyse DPT tarafından yayınlanan Ön Ulusal Kalkınma Planında da yer aldığı gibi;

Kanunu düzenleyici ve denetleyici rolü

Piyasa güçlerinin katılımı

Sosyal inanç

Ve gönüldaşlık

planlanan gelişmenin temel dayanağı haline getirilmeden tam bir başarı mümkün görülmemektedir.

Tüm bu sayılanlar bize hedeflerimizin gerçekleştirilmesi için olmazsa olmaz şartlardan birinin işbirliği olduğunu göstermektedir. Bu sebeple gelişme planını uygulayacak kurumlar arasında işbirliğini örgütleyecek ve sürekliliğini garanti edecek bir organizasyon oluşturmak gerekmektedir. Kurumlar arası kopukluluk ve koordinasyonsuzluğu giderecek, sivil katılımı sağlayacak, yerel, sürükleyici bir aktör yapı oluşturmak gerekmektedir. Bu, birçok kurum ve kuruluşun, kişinin rol alacağı yerel bir heyecan oluşturacak ve belki bir model oluşturacak bir kalkınma girişimi olmalıdır. Bu girişim bölgenin bilinen imajına uygun heyecan ve teşvik uyandıracak bir isimlendirme ile “Altın Kayısı Girişimi” olarak adlandırılabilir. Hem bölgenin markası olan kayısıya vurgu yapacak, hem de sonuçta ulaşılabilecek altın gibi değerli “başarma” ödülüne gönderme yapacak biçimde “Altın Kayısı Girişimi” olarak isimlendirilmesi uygun olacaktır. Daha iyi ve benimsenecek bir isimlendirme yapılmadığı sürece biz tüm anlatımlarımızda Altın Kayısı Girişimi ismini Malatya için planlı gelişmeyi sağlayacak ortak çabayı ifade edecek biçimde kullanacağız.

Altın Kayısı Girişimi; kamu ile sivil aktörleri bir araya getirerek, ortak hedefleri gerçekleştirmek için sosyal bir inanç ve gönüldaşlık ile beslenen bir dayanışma

organizasyonu örgütlenmesidir. Altın Kayısı Girişimi'nin başarıya ulaşmasının en temel belirleyeni ise kamu kurumları ve STK'lar arasındaki ortak inanç, iş birliği ve koordineli çalışmadır. Bu sebeple yerel sivil ve kamu kurumları arasında birlikte çalışma arzusu oluşturulmalı, ortak hedeflere tam bir inanç ve sadakat geliştirilmeli, Altın Kayısı Girişiminin işlevleri iyi tarif edilmeli ve taraflarca benimsenmelidir.

Kamu son yıllarda yerel ve bölgesel kalkınmanın sivil kurumların katılımıyla gerçekleştirilmesi konusunda teşvik edilmekte ve cesaretlendirilmektedir. 9. kalkınma planı hedeflerinde ve kalkınma ile ilgili her türlü kanuni düzenlemelerde sivil ve yerel katılım gözetilmekte, önü açılmaktadır. Bu bizim de yerel ve bölgesel bazda kamu ve sivil yapıların yer alacağı Altın Kayısı Girişimini örgütlememize cesaret veren bir zemin oluşturmaktadır. Bu anlamda kamu ile sivil ve yerel yapıların işbirliğinin iyi tasarlanmak şartıyla ve belli zorlukları peşinen kabullenmek şartıyla önü açıktır. Altın Kayısı Girişimi ile yerel gelişim için bir işbirliği organizasyonu örgütlemekle; planlı ve yaygın ulusal bir gelişmeyi örgütlemek için son yıllarda artan biçimde yoğun çaba harcayan kamu kurumlarının ihtiyaç duyduğu sivil katılımcılığı sağlamış, gelişim hedefleri etrafında ortak çaba üretmeyi sağlayacak işbirliği ihtiyacını karşılamış oluruz.

Planlama, katılım, işbirliği ve bunu sağlayacak uygulayıcı ortak girişim organizasyonu ihtiyaçlarımızı karşılayacak olsa dahi çabamızda sürekliliği sağlayacak, tarafların arzu ve heyecanlarını devam ettirip takviye edecek bir iletişim planlaması da gerekmektedir. Hem planın oluşturulması, hem kamu ve sivil taraflarının katılımının sağlanması, hem AKG uygulamalarının sürdürülmesi ve plan uygulamalarının sürdürülmesi aşamalarında ciddi anlaşmazlık, iletişim ve tanıtım sorunları yaşamamak için stratejik iletişim planları oluşturmamız gerekecektir.

Sonuç itibariyle geleceği doğru biçimde ön görme ve gelişme eksenini belirleme ile başlayan stratejik tutumumuzu katılımcı planlamayı gerçekleştirmek ve başarmak için gerekli işbirliğini örgütlemekle tamamlayacağımızı bir kez daha hatırlatmak isteriz. Bu yolla gelişim uygulamalarımızda arzu ettiğimiz vizyonu gerçekleştirme şansımızı artırabiliriz. Ancak her şeyin insana bağlı olduğunu vizyon ve strateji ile tutum geliştirmenin yanına mutlak inancı koymak gerektiğini de hatırlamakta yarar vardır.

Bundan sonrasında ise “memleket sevgisi, vatana vefa ve bağlılık, sosyal haz, hayatı güzelleştiren aktiviteler, daha iyi bir gelecek için ortak çaba, memleket sevgisi, vatan sevgisi, Allah rızası”, kim ne derse desin, Malatya'nın klasik deyişiyle “ras gele” diyip yürümek kalacaktır, geriye...

Hedefi olmayan bir gemiye, hiç bir rüzgâr yardım etmez.

3.1.5 HEDEFLER VE YAPILMASI GEREKENLER

Hangi ekonomik ve sosyal hedeflere ulaşırsak kurguladığımız vizyon gerçekleşebilir?

Bölgesel orta merkez olma vizyonumuza hangi hedefleri gerçekleştirerek ulaşacağımızı da ayrıntılı bir şekilde belirlemek gerekmektedir. Bu amaçla, önce başlıklar halinde hangi alanlarda hangi hedeflere ulaşmak gerektiğini sıralayacak sonrasında bu hedefleri gerçekleştirmek için yapılması gerekenleri nerede yapılması gerektiğini ve kimler tarafından yapılması gerektiğini gösteren tablolar hazırladık. Bu hedefleri MİADAP çalışmaları sırasında yaptığımız durum analizleri sonucunda belirlediğimizi belirtmek gerekmektedir. Hedefler tekrar tartışılabilir ya da kısa, orta, uzun erimli olup olmadıkları gibi başka bir tasnife de tabi tutulabilir. Başından beri söylediğimiz gibi bu çalışma bir gelişim planı çerçeve çalışmasıdır. Ve amacı, içerdiği öneriler bütünü üzerinde tartışmalar başlatmaktır. Yoksa plan çalışmalarına ve uygulamalarına Altın Kayısı Girişimin de yer alan kurumlar eliyle, onların da içinde yer aldığı süreç işletilerek akademisyen ve uzmanlarca nihai şekil verilmelidir.

3.1.5.1 GENEL HEDEFLER

TEMEL HEDEF: Malatya ve çevresinin gelişmiş bir orta merkez haline getirilmesidir.

Ana sınaî üretim alanları olan tekstil ve gıda sektöründe verimliliğin artırılması,

Kayısının ulusal pazarlarda tüketiminin artırılması ve uluslar arası pazarlarda pazarlama sorunlarının ortadan kaldırılması,

İstihdam artırıcı ve katma değer üretme yeteneği yüksek sağlık, turizm, eğitim ve bilişim sektörlerine dayalı hizmetler sektörünün ilimiz ve çevresinde daha da geliştirilmesi; özellikle sağlık sektörü ve turizmde ilimizin bölgesinin ve orta doğunun merkezi haline getirilmesi

Malatya'nın **sağlıkta mükemmellik referans bölgesi** haline getirilmesi ve patent alınarak tescili, Malatya ve bölgesinin gelişmesini sağlayacak ana sektör sağlık sektörü ve sağlık turizminin geliştirilmesi, sağlık sektörünün gelişmesi için turizm, eğitim, yazılım, tıp elektroniği, makine sektörlerinin de beraberinde geliştirilmesi, tekstil sektörünün üretiminin de bu doğrultuda çeşitlendirilmesi, plastik, kimya ve ilaç sanayi yatırımlarının oluşturulması (SAĞLIK+TURİZM, EĞİTİM, BİLİŞİM, TIP ELEKTRONİĞİ, MAKİNA, TIBBİ TEKSTİL, PLASTİK ve İLAÇ SANAYİ)

Çok uzun vadede ise oluşan elektronik, yazılım, makine ve plastik sanayi altyapısının besleyeceği telekomünikasyon sektörünün de geliştirilmesi,

Üniversite Alt Merkezinin Teknokent ve bölgesel Ar-ge merkezi haline getirilmesi,

İnönü üniversitesi ve Turgut Özal tıp merkezinin bir Ar-ge ve teknoloji yönlendirme üssü olarak organize edilmesi ve bu temel amaca kilitlenmesinin sağlanması.

Araştırma, eğitim, danışmanlık ve kalite merkezi olarak hizmet verecek bir ofis'in AREKAM'ın kurulması,

Ar-ge projelerinin sanayiye uyarlanması sağlanması.

İş Dünyası Üniversite İşbirliğinin sağlanması,

Bölgesel yatırım stratejileri geliştirilmesi,

Firmaların yeni ürünler üretmeye yönlendirilmesi.

Her türlü üreticinin eğitilmesi (işadamı, çiftçi vb),

İş adamlarımız arasında ortaklık kültürünün geliştirilmesi,

İK planlaması, mesleki rehberlik ve eğitim alanlarında mükemmellik referans bölgesi olunması,

İlimiz ticaretinin bölgesine ve yakın komşu ülkelere yönelik olarak artırılmasını,

Tarımsal üretim verimliliği ve pazarlama yeteneklerinin artırılması,

Kişi başına GSYİH oranının Malatya için orta vadede Türkiye ortalamasına çıkarılması, uzun vadede gelişmiş bölgeler seviyesine çıkarılması

Malatya'nın sanayi üretkenliği ve marka oluşturma da ortağının Kayseri, ticaret ortağının Antep olması, mukayeseler, yetenek kazandıran ve fırsat oluşturan kurumsal ortaklıklar için bu iki şehrin düşünülmesi,

İdari örgütlenme ile ekonomik örgütlenmenin korelasyonunun sağlanması.

Malatya'nın 3. Gelişmişlik düzeyinden 1. Gelişmişlik düzeyine çıkarılması

Malatya ve çevresinin gelişmiş bir orta merkez haline getirilmesi

MALATYA için;

[Ulusal Sağlık Orta Merkezi](#)

[Orta Merkez Göller Bölgesi Entegre Turizm Gelişim Merkezi](#)

[Bilişim Uygulamaları Ulusal Orta Merkezi](#)

[Teknolojik Tasarım Ulusal Orta Merkezi](#)

[Lojistik Ulusal Orta Merkezi](#)

olmak temel hedeflerdir.

3.1.5.2 SANAYİ HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF: Mevcut sanayi üretim verimliliğinin artırılması, çeşitlendirilmesi ve markalaşmasıdır.

Sanayide istihdam olanların oranını %7 den en azından Türkiye ortalaması olan %12'ye çıkarmak, sonrasında ise benzer gelişmiş sanayi şehirlerindeki seviyeye çıkarmak. Kısa vadede; KAYSERİ ve ANTEP Uzun vadede; KOCAELİ ile aynı istihdam oranlarını yakalamak.

Malatya dışındaki iş adamlarımızın yatırım yapmalarını sağlayacak planlama, yönlendirme, rehberlik, destek ve teşvik mekanizmalarının oluşturulması

Yeni cazip yatırım alanları olarak belirlenen tıp elektroniği, tıbbi alet ve malzeme üretimi, tıbbi tekstil ürünleri üretiminin yoğun teşvik, yönlendirme ve destek ile ivedilikle geliştirilmesi, bu konuda bilgilendirme, danışmanlık hizmetleri, kredi ve yatırım kolaylıkları sağlanması,

Tıbbi cihazlar bakım, onarım ve servis hizmetleri yeteneğinin şehrin ihtiyaçları, bölgenin ihtiyaçları ve yakın komşu ülkelere uzanacak biçimde geliştirilmesi

Kimya ve ilaç sanayi yatırımı için ulusal ve uluslar arası üreticilerin sağlık kompleksi organizasyonu anlatılarak bölgeye çekilmesi,

Küçük sanayi sitelerinin özellikle tarım ekipmanları üretim ve tasarım yeteneklerinin artırılması, yerel, bölgesel ve yakın komşulardan oluşan pazarlarda aranılır üreticiler ve ürünler oluşturulması,

Demir, profilit ve krom üretim ve satışını yerel bir sanayi politika meselesi haline getirip üretim ve satışını özel sektör yatırımları için de cazip hale getirerek Hekimhan, Doğanşehir, Kuluncak ve Arapgir ilçelerindeki potansiyel maden üretiminin başlatılması veya artırılması, bu madenleri işleyecek sanayi kuruluşları oluşturulması,

Arapgir bölgesinde rüzgar enerjisi ile elektrik üretiminde disiplin ve maliyet düşüklüğü sağlayacak rüzgar enerjisinden elektrik üretim organize bölgeleri oluşturulması,

Malatya ile ticari ilişki uçları (Adana, İzmir, Samsun, İstanbul, Van, Antep) arasında diğer alternatifleri arasında başta maliyet olmak üzere pek çok açıdan üstünlüğe sahip demiryolu taşımacılığını teşvik edilmesi ve geliştirilmesinin gözetilmesi,

Sanayi işletmelerinin devlet teşviklerinden azami yararlanarak kapasite artışı, standardizasyon, üretim, satış, tanıtım, pazar bulma, eğitim ihtiyaçlarının giderilmesinin sağlanması, bu konuda cesaretlendirici bir rehberlik sisteminin kurulması,

İşletmelerde verimlilik artışını sağlayacak; check up uygulamaları ile İK planlama ve eğitimi, yöneticilerin eğitilmesi, organizasyon veriminin artırılması, pazarlama yeteneklerinin artırılması, müşteri ilişkilerinin geliştirilmesi, kurumsallaşma çalışmalarının KOSGEB desteği ile tüm işletmelere uygulanması ve verimlilik artışı danışmanlık hizmetlerinin verilmesi,

Sektörel iş birliği ve bilgi paylaşımının asgari şartlarının hazırlanarak teşvik edilmesi,

Üniversitenin sanayiye her alanda destekleyici ve yönlendirici bir rol üstlenmesi bunun için “İş Dünyası Üniversite İşbirliği Sürekli Komitesi” kurulması,

“Tekno-kent” veya yüksek teknoloji merkezi içinde yer alacak, bölgesel “Ar-ge Merkezi” kurulması,

“Girişimcilik Okulu Ve İş geliştirme Merkezi” kurulması.

Sanayi üretim kalitesinin artırılması ve ilimiz tescilli marka sayısının artırılması,

Nitelikli vasıflı eleman yetiştirilmesi için “Mesleki Eğitim Ve Zenginleştirici Kariyer Eğitimi” uygulamaları geliştirilmesi

3.1.5.3 TİCARET HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF: Malatya’nın yakın bölge illerine ve yakın komşu ülkelere doğru ticari alışverişinin artırılmasıdır.

Kayısı ticaretinin dünya da Malatya merkezli olarak yapılmasını sağlayacak biçimde Malatya kayısı borsasının dönüştürülmesi

Kayısının iç pazarlarda tüketiminin artırılması (kuru kayısının %30 iç pazar, yaş kayısının %30 dış pazar payı edinmesi)

Malatya’nın bölgesinin doğusuna doğru olan ticari pazarlama merkezi hüviyeti kazanmasının sağlanması,

Malatya’nın büyük merkezler dışındaki bölgenin lojistik merkezi haline getirilmesi

Malatya’nın yakın bölge illerine doğru ticari alışverişinin artırılması

Malatya’nın yakın komşu ülkelere doğru ticaretinin artırılması

Toptancı perakendeci profiline yeni ticari konsept değişimleri göz önüne alınarak yeniden düzenlenmesi ve yönlendirilmesi

İlde yaratılan mevduatın, il içinde krediye dönüşme oranının artırılması

Malatya ilindeki işletmelerin tasarruf ve karlarının yeni yatırım alanlarına kaydırılmasını sağlayacak bankacılık teşviki ve takibinin sağlanması

Ticarette istihdam olanların oranını %6 dan en azından Türkiye ortalaması olan %8’e çıkarmak, uzun vadede ticareten gelişmiş şehirler seviyesine çıkmak

Büyük alışveriş ve eğlence merkezlerinin Malatya-Elazığ hattında oluşturulması,

Gün içi seyahat ve alışveriş imkânlarının artırılması ve tüm ticari ilişkilerin hızlandırılarak bütünleşmiş hale getirilmesi için Malatya-Elazığ hızlı tren hattının hızla hayata geçirilmesi, demiryolu yolcu ve yük taşımacılığının geliştirilmesi,

3.1.5.4 TARIM HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF: Tarımsal üretim verimliliğinin artırılması, tarımsal işletmelerin satış ve pazarlama yeteneklerinin artırılmasıdır.

Malatya toplam arazisinin %35'i kadar olan tarım arazisi oranının %... e çıkarılması (potansiyel %....) en azından azalmamasının sağlanması.(şehirleşme kayıplarının asgari düzeyde tutulması)

Sulama imkanlarının artırılarak nadasa bırakılan tarım arazisi oranını %40'dan %... lara düşürülmesi.(şehirleşme kayıplarının hiç olmazsa bu yolla karşılanması)

Sulama yapılan alanlarda endüstriyel ürünlerin ekiminin teşvik edilmesi %30luk üretim payı hedefine ilerlenmesi, susuz alanlarda ise arpa ekiminin teşvik edilmesi.

Başta domates ve salatalık olmak üzere sebze üretiminin bölgesinin ihtiyaçlarını karşılayacak oran-miktarlara çıkarılması.

Sera üreticiliğinin geliştirilmesinin sağlanması,

Yerel cins ve tohum üretiminin bilimsel yöntemlerle bölgede gerçekleştirilmesinin sağlanması

Kayısı ve üzümün üretim verimliliğinin artırılması ve bu ürünlerin bölgede işlenmesini sağlayacak tarımsal ürün işleme tesislerinin kurulması,

Kayısıya alternatif bölgesel ürünlerin ve teşvik edilecek alanların belirlenerek, üretimlerinin özendirilmesi

%64 olan tarımda istihdam edilen nüfus oranını çok uzun vadede (30 yıl) gelişmiş ülkeler seviyesi olan %25 civarına çekmek,

Tarımda makineleşmeyi ve tarım makineleri üretimini artırmak ve bölgede bu konuda merkez haline getirmek,

Tarımsal ürünlerin pazarlanma şansını artırabilmek için standardizasyon, kalibrasyon, ambalaj ve uygun depolama şartlarının gerçekleştirilmesini sağlamak,

Kooperatifçilik kültürünü yaymak ve geliştirmek,

Tarımsal birlikleri işlevsel hale getirmek ve güçlendirmek, (en başta kayısı birlik)

Daha iyi tarımsal işletme yönetimi, tarımsal pratikler ve bitki desenleri uygulayarak arazi kullanımını geliştirmek,

Tarımla ilişkili ve yerel kaynaklara dayalı üretime özel ağırlık vererek imalat sanayilerini teşvik etmek,

3.1.5.5 HAYVANCILIK HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF: Her türlü hayvansal üretimde verimliliğin artırılması ve kültür balıkçılığının geliştirilmesidir.

Her türlü hayvansal üretimde verimliliğin artırılması bunun için; Malatya’da 185 kg olan ortalama sığır karkas ağırlığının gelişmiş ülkeler seviyesi olan 250 kg’ye çıkarılması, sığır başına ortalama 1800-2000 kg/laktasyon olan oranın 5000-6000 kg/laktasyon miktarına çıkarılması,

Karakaya baraj gölü ve diğer baraj göllerinde sazan balığı üretiminin artırılması, alabalık üretiminin Doğanşehir örneğinde olduğu gibi dere boylarında yaygınlaştırılması

Süt ve süt ürünleri üretiminin artırılması (rakamsal hedefler konmalı)

Gelişme potansiyeli olan bal üretiminin artırılması, (rakamsal hedefler konmalı)

3.1.5.6 SAĞLIK HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF Malatya’nın komşu illerden, ülkemizin diğer bölgelerinden ve yurt dışından hasta çeken bir cazibe merkezi haline getirilmesini sağlayacak Turgut Özal Ulusal Sağlık Orta Merkezinin kurulmasıdır.

3.1.5.6.1 ALTYAPI

Bölgedeki medikal cihazların yenilenmesi ve yeterli servis destek hizmetlerinin oluşturulması

Elektronik hasta kayıt ve takip sisteminin geliştirilmesi bu anlamda ICD10 ve EHK gibi bölgesel hasta kayıt ve takip sisteminin oluşturulması

Bölge sağlık kuruluşlarının TÜRKAK akreditasyonu almalarının sağlanması ve akreditasyon sitemini amacına uygun tavizsiz uygulanması

Sağlık kuruluşlarının mutlaka kalite yönetim birimi oluşturmalarının sağlanması ve bu konuda desteklenmelerinin (finansman, eğitim, danışmanlık, reorganizasyon vb) sağlanması

Sağlık turizmi bölgesi boyunca ambulans, acil müdahale ve ulaşım imkânlarının planlı bir şekilde yaygınlaştırılması

Nüfusun yaşlanması ile birlikte yaşlılığa özgü hastalıkların artması ve evde bakım olgusunun gündeme gelişi ile tele-tıp teknoloji ve uygulamalarının başlatılması ve bu alanlarda yoğunlaştırılması,

EMA bölgesi sağlık hizmet standartlarının geliştirilmesi bu konuda bilinçlendirme ve yaygınlaştırma çalışmaları yapılması,

Tıbbi cihaz ve altyapı ihtiyaçlarının önümüzdeki 20 yıl için planlanarak neye ne zaman hangi miktarda ihtiyaç duyulduğunun belirlenmesi,

İnönü Üniversitesi bünyesinde sağlık teknologu, biyomedikal mühendis, medikal fizikçi ve sağlık elemanları yetiştirilmesini sağlayacak bölümler açılması,

İleri teknoloji tanı ve tedavi cihazlarının (hızlandırıcı, kısa yarı ömürlü radyo aktif madde kullanımı gerektiren) ortak kullanımı ve eğitim ve araştırma çalışmalarında kullanımının yapıldığı seçkin bir merkez oluşturmak,

Biyoteknoloji konusunda (moleküler biyoloji ve genetik alanları) Ar-ge ve uygulama merkezlerinin var olması, bu alanlara ilişkin yeni cihaz ve malzemelerin tasarlanması, geliştirilmesi ve üretilmesi

3.1.5.6.2 SAĞLIK TURİZMİ

Sağlık turizminin nüvesi olacak göz ve diş tedavi merkezleri, teşhis ve tanı merkezlerinin artırılması, fizik tedavi merkezleri, alternatif tıp tedavi merkezleri (kısa vade), doğal güzellikleri içinde sanatoryum ve diyabetli hastalar tedavi ve rehabilitasyon merkezi, diyabet kampları, (Kale’de olabilir) kurulması (Orta vade)

Civar şehirlerden, ülke içinden ve yakın komşulardan hasta getirerek sağlık turizmi organizasyonu yapacak aracı kurum ve firmaların teşvik ve teşkil edilmesi (orta vade)

Sağlık hizmeti verecek elemanların yabancı dil (İngilizce, Arapça) eğitimlerinden geçirilmeleri

Yabancı dil eğitimi almış yeni sağlık elemanları yetiştiren dershanelerin kurulması ve mevcut personelin aynı dershanelerde eğitimi (meslek+hizmet+dil eğitimi)

İspendere içmelerinin daha modern imkânlarla yeniden düzenlenmesi (özel bir proje geliştirilmeli)

İstanbul, İzmir, Ankara, Trabzon gibi şehirlerde EMA Tıp kompleksi tanıtım ve irtibat bürolarının faaliyete geçirilmesi,

Sağlık alanında tecrübeli kuruluşlar ile ortaklıklar kurularak know how alınması, tanıtım yapılması, bölgeye yabancı yatırımcı çekilmesi,

Yabancı sermayenin bölgeye yatırım yapması için gerekli çalışmaların yapılması,

Sağlık turizmini tamamlayıcı göl turizmi imkânlarının eş zamanlı olarak oluşturulması (Turizm başlığında ayrıntılı yer almaktadır)

Arap ülkelerinden getirilmesi hedeflenen hastalar için tedavi ve yayla turizmi paketleri geliştirilmesi, AB ülkelerinden getirilmesi hedeflenen hastalar için tedavi ve kültürel tarihi mekânlara tur paketleri hazırlanmalı ve tur şirketlerince satışı sağlanması

3.1.5.7 TURİZM HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF: Malatya'nın komşu illerden, ülkemizin diğer bölgelerinden ve yurt dışından hasta çeken bir turistik cazibe merkezi haline getirilmesi, sağlık turizmine dayalı Orta Merkez Göller Bölgesi Entegre Turizm Kompleksi oluşturulmasıdır.

Baraj gölünün yarattığı peyzaj, oluşturulacak orman varlığı ile zenginleştirilerek ve turizm etkinliklerinin amacına uygun düzenlenerek mükemmel bir turizm alanına dönüştürülmesi, böylece baraj gölünün; çevresinde zengin aktiviteler gerçekleştirilen yapay bir Boğaziçi haline getirilmesi,

Yürüyüş ve gezi parkurları ve etkinlik alanları oluşturulması,

Malatya içi güneybirlik turizm alanlarının OMGÖBET önceliklerine göre yeniden düzenlenmesi, şehir içi güneybirlik gezi hareketliliğinin artırılması,

Otantik Malatya evleri ve mahalleleri dizayn edilerek yörenin dokusuna uygun turistik konaklama tesisleri oluşturulması

Bakırcılar çarşısı yok olmaktan kurtarılarak çarşı; bakır işçiliği, ahşap işçiliği, halıcılık, kilimcilik, yolluk, geleneksel halk giysileri, el sanatları, kayısı ürünleri sergi ve satış alanına dönüştürmesi ve korunması,

Tarihi bölgeler olan Aslan tepe, Battalgazi, Arapkir, Darende seçkin alanlar olarak düzenlenmesi,

Malatya'dan Adıyaman'a doğru Nemrut ring yolunun çok iyi duruma getirilmesi,

Doğudan batıya ve batıdan doğuya yolculuklarda konaklama merkezi olmak,

Yol boyu tesisleşmede işlemlere bir kalite standardı tavsiye edilmeli, Konsept geliştirilmelidir.

3.1.5.8 ELEKTRONİK HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF: Tıp elektroniği üretimi ile başlayıp Telekomünikasyon araç ve parçaları üretimini de sağlayacak Teknolojik Tasarım Ulusal Orta Merkezi Oluşumunu gerçekleştirmektir.

Tıbbi cihaz, alet ve sarf malzemelerinin bölgede üretiminin gerçekleştirilmesi, (orta ve uzun vade). ilk etapta üretimi ciddi mühendislik gerektirmeyen hali hazırda yerel-ulusal imkanlarla da üretilebilecek cihaz ve aletler ile sağlık merkezlerinde sıklıkla ve yüksek miktarlarda tüketilen sarf malzemeleri üretimi ile başlayarak daha yüksek üretim yeteneği gerektirenlere doğru çeşitlendirilmesi,

Tıbbi Cihaz, Alet ve Sarf Malzemeleri alanındaki vizyonumuz: Başta temel ameliyathane ve yoğun bakım cihazları ile vücut boşluklarının görüntülenmesinde kullanılacak endoskopik görüntüleme sistemlerinin ve ilgili sarf malzemelerinin tümünün tasarlandığı, ihraç edilebilecek kalitede üretildiği; yüksek teknolojili tıbbi görüntüleme ve tedavi sistemleri üreten sınırlı sayıdaki uluslararası firmalara özellikle yazılım programları hazırlayabilen ve biyoteknoloji konusunda Ar-ge ve uygulama merkezlerinin var olduğu, bu alanlara ilişkin yeni cihaz ve malzemelerin tasarlandığı, geliştirildiği ve üretildiği, tüm bu konularda bölgesinde güç merkezi haline gelmiş, planlama ve çeşitli birimler arası bilgi akışı, istatistik veri girişi ve verilerin bilgiye dönüştürülmüş hali tamamlanmış, bu bilginin yönetimi sağlanmış ve gelecek dönemleri planlanmış, tıbbi cihaz gereksinimi en küçük sağlık biriminden en büyük hastaneye kadar uzun vadeli planlanmış; neye, ne zaman, nerede gereksinimi olduğunu bilen bir merkez olmaktır.

Tıp teknolojisinin her alanında üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilerek, uygulama ve üretime yönelik Ar-ge altyapısının oluşturulması ve gerekli teşviklerin ve yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi

Endoskopik tanı ve tedavi cihazları artan sıklıkta kullanılma eğilimi gösterdiğinden, bu alanda Ar-ge, tasarım ve üretim teşvik edilmesi ve desteklenmesi,

Araştırma kaynakları büyük getiri ihtimali ile büyük risk almayı kabul eden küçük firmalara sağlanması ve onların başarıya ulaşması için her türlü olanağın sağlanması,

3.1.5.9 BİLİŞİM HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF: Malatya'yı Bilişim Uygulamaları Ulusal Orta Merkezi Haline getirmektir.

EMA bölgesinin donanım, yazılım, teknik servis, BT danışmanlığı ve satış konusunda bölgesel orta merkez haline getirilmesi, (orta vade)

EMA bölgesinde e- devlet ve e- birey uygulamalarını orta vadede tamamlamak

Kent veri bankasını e-şehir, kent rehberi gibi elektronik veri ortamını kısa vadede oluşturmak.

Malatya ve bölgesini birbirine bağlayan özel bir veri alış verişi tabanı olarak tasarlanacak orta merkez İntranet ağı kurulması,

Hastane ve tıp merkezleri için yerel yazılım (hasta bilgi sistemleri, tıbbi cihaz yazılımları vb) ve servis uygulamalarının orta vadede geliştirilmesini sağlamak.

Elektronik hasta kayıt ve takip sistemi yazılımının yerel firmalar ve imkânlarla geliştirilmesi, İnönü Üniversitesinde bilgisayar mühendisliği, elektronik mühendisliği ve tamamlayıcı bölümlerin kurulması,

Yerel mesleki eğitim uygulamaları için yazılıma dayalı eğitim materyalleri üretimi yapılması sonrasında ise bölge dışı pazarlarda satılması,

Ucuz ama eğitilmiş iş gücüne dayalı Call center hizmet merkezleri, SMS firmaları, bilişim eğitimi danışma firmaları kuruması,

Malatya ve bölgesi için Malatya bir “Tele Çalışma Merkezi” olabilir. İstanbul, Ankara İzmir merkezleri firmalarının bölgeye ofis açmaksızın, bölge ile ilişkilerini Malatya’da kurulu firmalar üzerinden gerçekleştirmelerinin sağlanması

Eskimalatya alt merkezinin bilişim ve hizmetler vadisi olarak düzenlenmesi

3.1.5.10 EĞİTİM HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF: Eğitimin içeriğini iş gücü talebine duyarlı hale getirmek ve Malatya’yı Mesleki Eğitim Dershaneciliği Mükemmellik Referans Bölgesi haline getirmektir.

3.1.5.10.1 ALTYAPI

Altyapısının geliştirilmesinde eğitimde adil imkan paylaşımını esas alan sosyal talep modeline uygun uygulamalara gidilmesi,

Bölgedeki eğitim kurumlarının atölye, araç gereç, bahçe ve uygulama alanları açısından eksiksiz hale getirilmeleri,

Özellikle orta öğretim kurumlarında uygulamalı eğitim imkanlarının tamamlanması ve usta öğretmenlere kavuşturulması

Analitik, senteze götürücü ve yaratıcı düşünce geliştirilmesi ve desteklenmesi,

Bölgede görev yapan eğitimcilerin bölgesel hedefler konusunda bilgilendirilmeleri ve onların da kalitesinin artırılması, başarılı eğitimcilere sivil destek ve teşvikin sağlanması yoluyla eğitimcilerin kendilerini geliştirmelerini teşvik edecek bir ortam oluşturulması,

Bölgesel hedeflerin gerçekleştirilmesinde bizzat görev alacak kaliteli eğitimcilere ek imkânlar sağlanması,

Çevre ve iş hayatı ile okul ilişkisinin sağlıklı kurulabilmesi için tüm bölgede etkin görev yapacak mesleki rehberlik biriminin oluşturulması

Okulsuz çocuklarımıza ulaşmak, tek derslikli okulları genişletmek, ikili ve üçlü öğretime son vermek, kalabalık sınıfları en fazla 35 kişilik sınıflara dönüştürmek, geçici ve harap binalarda öğretim yapan okulları binalara kavuşturmak için yeni derslikler inşa etmek,

Tüm eğitim uygulamalarında AB ve BM fonlarından azami yararlanmak,

3.1.5.10.2 MESLEKİ EĞİTİM

Mesleki eğitim planlamasında insan gücü modeli'ne uygun uygulamalar geliştirilmesi,

Öğrencileri genel eğitimden, mesleki eğitime kaydırmada başarı sağlamak için bölgede mesleki eğitim alanların oranını %65'e çıkarmak,

Bölgede okul-dershane-iş zincirinin birbirini tamamlayıcısı ve devamı kılmak için mesleki eğitim dershaneciliğini gerçekleştirmek; bu anlamda sağlık personeli, bilişim elemanı, sanayi iş gücü yetiştirilmesi hatta tarımsal iş gücü, modern hayvancılık için mesleki eğitim dershanelerini örgütlemek

İlköğretim üst kademede iken mesleki seçimi gerçekleştirmek için gerekli ihtiyaçları planlamak ve mesleki bilgilendirme ve rehberlik uygulamalarını geliştirmek ve yaygınlaştırmak,

Halk eğitim merkezi, çıraklık eğitim merkezlerini güçlendirmek, eğitim kapasitelerini, donanımlarını artırmak, daha fazla öğrenciyi eğitebilir hale getirmek,

Malatya'ya dışarıdan gelen iş gücünün eğitiminin ve meslek edinmesinin sağlanması

Mesleki eğitim alanların işe yerleştirmede öncelikli olmaları ve işe yerleştirme konusunda bir havuz oluşturulması,

Yazılımcı, sistem ve network, outocad ve 3D eğitimi almış elemanların sayısını artırarak hem servis destek hizmetlerinde istihdam etmek, hem de bölgeden dışarıya doğru hizmet satışını elektronik ortamda gerçekleştirmek

3.1.5.11 İNSAN KAYNAKLARI HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF: İnsan gücü arz talep eğilimlerine uygun olarak Malatya'nın sahip olduğu insan kaynağının eğitilmesi, yeni koşulların gerektirdiği bilgi ve becerilerin kazandırılması, Malatya ve bölgesi için iş gücü verimlilik oranlarının Belçika seviyesine çıkarılmasıdır.

Malatya'da işsizlik oranının 2013 yılı Türkiye hedefi olan %7,7'ye indirilmesi (orta vade), sanayide istihdam oranının bu günkü oran olan %7 den 2013 yılı Türkiye hedefi olan %20'ye çıkarılması, tarım dışı istihdam oranının %80'e çıkarılması (tarım istihdamının bu gün %64 olan oranının %20 ye indirilmesi) uzun vade,

İşsizliğin en yoğun olduğu 20-24 yaş grubuna yönelik istihdam alanları oluşturulması yakın hedeftir,

Malatya'daki kadın nüfusun iş gücüne katılım oranının sağlık sektörünün planlı gelişimi ile birlikte artırılması,

Tarım sektöründe yaşanacak çözülme ile ortaya çıkacak eğitimsiz iş gücünün eğitilerek başta sağlık olmak üzere hizmetler sektöründe istihdamının sağlanması, ayrıca bu kitle üzerine tarım ve hayvansal ürünlerinin işlenmesi ve satışı üzerine işletme kurulmasının teşvik edilmesi yoluyla yeni girişimciler türetilmesi,

İşletmelerde kurumsallaşmanın desteklenmesi ve yaygınlaştırılması,

Çalışanların işletmeler uyumunun desteklenmesi, çalışanlara yeni koşulların gerektirdiği bilgi ve becerilerin kazandırılması,

İstihdam dışı üniversite öğrencilerinin güncel iş gücü piyasasında değerlendirilmesi, (tur rehberliği, özel eğitimcilik, part time eğitimcilik, sosyal sorumluluk projelerinde görev alma vb)

Yaşam boyu öğrenim stratejileri geliştirilerek yerel kültür ile yoğrulmak suretiyle yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi,

İnsan gücü arz talep eğilimlerinin belirlenebilmesi amacıyla hane halkının eğitim, istihdam ve meslek durumlarını içeren gerekli veriler üretilip derlenerek ve işgücü piyasası ihtiyaç analizleri yapılması,

İşletmeler ve sivil toplum kuruluşlarının nitelikli işgücü yetiştirmeye yönelik faaliyetleri desteklenmesi,

Malatya'daki rehberlik servislerinin(eğitim kurumları içerisindeki) öğrencilerin geleceklerini yönlendirmede daha aktif duruma getirilmesi,

Göçün Malatya işgücü piyasasını pozitif yönde etkilemesini sağlayacak stratejiler üretilmesi, göç ile gelenlere yönelik adaptasyon uygulamaları, kentlilik bilinci kazandırılması ve kişisel kalite geliştirme uygulamaları geliştirilmesi

Malatya ve bölgesi için iş gücü verimlilik oranlarını uzun vadede Belçika seviyesine çıkarmak;

98. 2004 YILI KARŞILAŞTIRMALI İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ GÖSTERGELERİ

<u>Verimlilik(bin dolar)</u>				<u>Çalışılan Saat Başına(Dolar)</u>		
<u>Ülkeler</u>	<u>Genel</u>	<u>Tarım</u>	<u>Sanayi</u>	<u>Hizmetler</u>	<u>Verimlilik</u>	<u>İşgücü maliyeti</u>
Belçika	71,4	36,8	77,3	70,6	42,06	30,45
Türkiye	24,0	8,5	30,6	32,2	11,14	3,46

Kaynak:IMD World Competitiveness Yearbook 2005

3.1.5.12 KÜLTÜREL HEDEFLER

TEMEL HEDEF: Malatya şehir kültürünün belirleyici kılınması ve geliştirilmesi, yerel fikri hayatını canlı tutulması, modern şehir yaşamının kültür dokusunu yansıtacak esaslara uygun olarak inşasının sağlanmasıdır.

Malatya Kültürünün araştırılması

Malatya şehir kültürünün belirleyici kılınması ve geliştirilmesi

Malatya’da fikri mümbitliğin geliştirilmesi ve önünün açılması

Kültürel ve sanatsal etkinliklerin desteklenmesi, planlanması ve örgütlenmesi

Katılımcılığın artırılması ve kentlilik ortak bilincinin geliştirilmesi

Malatya komşu ve mahalle kültürünün bilgi toplumu kalıbına dökülerek sürdürülmesi.

Malatya bağ evi, şehir evi ve apartman tipleri ile ilgili mimari tip, model ve kimlikler geliştirilmesi.

Otantik Malatya bağ bahçe yaşamının modern bir tarz ile yorumlanması.

Gardaşlık kültürünün ıslah edilerek bilgi toplumu kalıbına dökülmesi.

Mesire yerlerinin geleneksel yerel kültürünün yaşatıldığı mekânlar olarak düzenlenmesi.

Kurulacak turizm alanlarının Malatya Şehir mimarisini ve kültür dokusunu yansıtacak esaslara uygun olarak inşa edilmesi.

Malatya’nın yerel fikri hayatını canlı tutmak için “ fikir kulüpleri” “kıraathaneler” ve “ekol cafe” leri teşvik etmek, yaygınlaştırmak.

Mütehammil, çeşitliğe açık, sorgulanmayı ve tartışmayı bilen bir toplum özelliğini pekiştirmek.

Arguvan Türkülerini, İnönü Üniversitesi konservatuar araştırmaları ile zenginleştirilmeli. (Arguvan’da kurulabilir.)

Akçadağ fıkraları, deyişleri vb. özel araştırma ve uygulama çıkarmak.

Malatya zihniyet tarihini (fikri hayat) araştırmak ve yayınlamak

Annales Malatya Şehir tarihinin yazdırılması.

Malatya şehri rehberinin her yıl düzenli olarak yayınlanması

Sahici fikir ve hizmet üretenlerin, ehliyet ve liyakat sahiplerinin idareci, temsilci, yönetici olmaları için desteklenmelerini sağlayacak kültürel bir altyapı geliştirilmesi

3.1.5.13 İLETİŞİM HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF: Malatya ve bölgesi ile ilgili uygulamaya esas olacak projelerin sahiplenilmesini sağlamaktır.

Malatya ve bölgesi ile ilgili uygulamaya esas olacak projelerin sahiplenilmesini sağlayacak bir hedef kitlenin belirlenmesi ve bu hedef kitleye yönelik iletişim çalışmalarının yoğunlaştırılması,

Araştırma Planlama raporunun en çok etki uyandıracak biçimde sunumunu sağlanması,

Planlamada rol alacak kurumlarda ikna edici bir tesir uyandırmak, rol üstlenmeye taraf kılacak bir etki yaratılması,

Muhtemel direnç odaklarının oluşmasını engellemek ve rakip duygulara sahip olanlar ve hasımların iddialarını zayıflatmak.

STK'ların toplumsal rollerini iyi oynamaları konusunda motive edilmeleri,

Malatya'da Radyo, TV, Gazete ve yayınların güçlendirilmesi, içeriklendirilmesi, konsept kazandırma ve vizyon kazandırılması, kamu yararının yerel bölgesel yararı da gözetilecek biçimde iletişimciler açısından tarifi,

Yapılacak işlerin önemi, oluşturacağı kamu yararı, üreteceği sonuçlar açısından iş adamları, genç girişimciler, öğrenciler, STK'lar, akademik kurumlar ve idari erkanda heyecan ve iş birliği arzusu uyandırılması,

İletişim uygulamaları ve tanıtım ofisi olarak görev yapacak AKGİTAB'ın oluşturulması,

3.1.5.14 KENTSEL DÖNÜŞÜM HEDEFLERİ

TEMEL HEDEF: Büyüyen sorunların önünden giden kent gelişiminin sağlanması, yeni alt merkezler oluşturulması, mevcut alt merkezlerin geliştirilmesi ve şehir merkezinin dönüştürülmesidir.

Büyüyen sorunların önünden giden kent gelişiminin sağlanması,

Kent-mahalle-ev-insan ve kültüre uzanan, kentsel planlama-mahalle düzeni- ev içi yaşam zinciri kuracak mimari tarz ve şehir organizasyonu oluşturmak,

Baraj kıyılarının kampanyalar ve okulların her birine bölgeler tahsis etmek yoluyla ağaçlandırılması,

Malatya Kömürhan'dan başlayarak, Akçadağ'a uzanan yaklaşık 90 km'lik hat boyunca dizili sıra alt merkezlerden oluşması. Bunlar sırasıyla: Kale-Kömürhan Alt Merkezi, Üniversite Çiftlik Alt Merkezi, Akçadağ Alt Merkezi ve Eski Malatya Alt Merkezi ile Gemici Karşıyaka Alt Merkezidir

2023 Yılı Malatya Kentsel Dönüşüm Hedefleri:

1.100.000 nüfus (800.000 Şehir%75 + 300.000 köy %25)

4 yeni alt merkez oluşumu esas alınarak belirlenmiştir.

Alt merkezler ise aşağıdaki gibi öngörülmektedir.

Şehir Merkezi (Çöşnük-Karakavak)

Üniversite-Çiftlik Alt Merkezi

Kale- Kömürhan Alt Merkezi

Battalgazi Alt Merkezi

Karşıyaka-Gemici Alt Merkezi

Akçadağ Alt Merkezi

3.1.5.14.1 ŞEHİR MERKEZİ

Yönetim, Finans ve Alışveriş Merkezi

300 bin kişilik 1. şehir yerleşim alanı

Şehir merkezindeki sıkışıklığın yeni alt merkezlerin cazibe merkezi haline getirilmesi yoluyla azaltılması (desantralizasyon),

Şehir merkezi haline gelen Çöşnük-Karakavak hattının Malatya'nın otantik şehir mimarisi ve düzenli yapılaşma ihtiyaçları göz önüne alınarak yapılandırılması (kent dönüşümü),

Yeni şehir yerleşimlerinin TOKİ konutları örneğindeki gibi Beydağlarına doğru kaydırılması,

Kuzey çevre yolu'nun tarım arazilerinin bozulmasını hızlandırmayacak bir güzergâh belirlenerek mutlaka açılması, güney çevre yolunun tamamlanması,

İlk etapta Üniversite-Şoför Okulu hattında çalışacak raylı sistem kurulması, sonrasında yeni alt merkezlerden geçecek biçimde aşama aşama Akçadağ'dan Kale'ye kadar uzatılması, şehir merkezinden baraj gölü rekreasyon alanlarına ulaşımı sağlayacak banliyö seferlerinin mevcut demiryolu hattı üzerinden başlatılması,

Bağ ve bahçe yaşamının yeni yaşam tarzı ihtiyaçları penceresinden yorumlanarak canlandırılmasının sağlanması,

Komşuluğu kolaylaştıran ve teşvik eden mimari model ile mahalle tasarımları yaparak mahalle yaşamını ve komşuluğu canlandıracak mimari kurguyu oluşturmak,

Bakırcılar çarşısının otantik üretim, sergi ve alışveriş merkezi olarak düzenlenmesi(bakırcılar, halı ve kilimciler, yollukçular, kayısıcılar,), zaman içinde Akpınar-

Milli Egemenlik caddesi ve Halep caddesi-çevre yolu arası bölgenin tümünden bu amaca uygun dönüştürülmesi

Subaşı mesire yerlerinin turizm kompleksi oluşturma amaçları ile uyumlu olarak ıslahı, kapasitelerinin artırılması ve imarı, otantik Malatya kültürünün yaşatıldığı mekânlar olarak düzenlenmesi ve buralara uygun kültürel etkinliklerin örgütlenmesi,

Yeni ihtiyaçlara uygun bir şehir stadının yeniden inşa edilmesi,

3.1.5.14.2 ÜNİVERSİTE – ÇİFTLİK ALT MERKEZİ

Teknopark Vadisi

250-300 bin kişilik 2. şehir yerleşim alanı

İnönü Üniversitesi merkez alınarak araştırma, planlama ve kongre merkezi oluşturulması

TÖT tıp merkezinin ana araştırma uygulama merkezi olmasının sağlanması.

TÖT'ün çok özel araştırma ve sağlık uygulamaları merkezi haline getirilmesi.

Bu bölgede TÖT'ü tamamlayan hastane, teşhis ve tanı merkezleri, laboratuvar ve klinikler kurulması

Üniversiteler arası araştırma merkezi ve moleküler biyolojik araştırmalar ve uygulamaların yapıldığı gelişmiş laboratuvarların bu bölgede kurulması,

Yeni hastanelerin buralara kurulmasını sağlanması (Ankaradaki gibi; Gazi, Hacettepe, Ankara üniversitesi, Dışkapı hastanesi benzeri)

Üniversite arkası – Pütürge yolu yönünde ve Bulgurlu – baraj gölü yönünde yaşam alanları, yerleşim birimleri oluşturulması.

Çiftlik merkezine yeni bir alt yerleşim merkezi oluşturulması.

Pötürge yoluna doğru, İspendere'ye doğru ve Bulgurlu bölgesi boyunca iş ve yerleşimler oluşturulması.

Civar su kaynaklarının bu bölgeye dengeli dağıtılıp, fazlasının Bulgurlu baraj gölü bölgesine verilmek üzere tepelerde oluşturulacak su depolarına aktarılması.

Bulgurlu baraj gölü bölgesinin ağaçlandırma kampanyaları ile ağaçlandırılması sağlanmalı.

Bulgurlu baraj gölü gelişim planı mutlak nitelikli ve hızlı uygulamaya dönük oluşturulmalı.

Bulgurlu baraj bölgesi en önemli 2. şehirselleştirme alanı olarak uygulanmaya açılmalı. Yaşam alanları ve tamamlayıcı alışveriş alanları oluşturulmalı. İsrail tarzı kent oluşumu uygulamaları örnek alınabilir. 200-350 bin kişilik yerleşim planlanabilir.

Eski Malatya ve Karşıyaka alt alanları ile bütün olarak bölge planlamalı.

Bir miktar otel yapılmalı.

Tıp Elektroniği sanayi ilk etapta burada geliştirilmeli.

3.1.5.14.3 KALE - KÖMÜRHAN ALT MERKEZİ

Göl ve Sağlık Turizmi Merkezi

En fazla 150.000 kişilik 3. şehir yerleşim alanı

Elazığ katılımına açık bir bölgedir.

Sanatoryum, yaşlılar bakım merkezleri, rehabilitasyon merkezleri, doğa ve sağlık turizmine dayalı tesisler ve destekleyici otel uygulamaları geliştirilmeli.

Baraj bölgesi sportif ve turistlik bölge olarak organize edilmeli.

Bölge 150.000 kişinin yaşayacağı bir alt bölge olarak tasarlanmalı.

Sivil Havaalanı bu bölgeye yapılmalı.

Pütürge ve Kale’li iş adamları buralara yatırım için yönlendirilmeli.

(ciddi sermaye birikimi mevcut)

Bahçe içi ev, bağ evi, konak düzeni yerleşim tipi geliştirilmeli. Bahçe içi yaşam devam ettirilecek biçimde (Maşukiye gibi) tepelere de kullanılarak yerleşim ve tesisler örgütlenmeli.

Dere boyu balık ve et lokantaları tesisleri teşvik edilmeli.

Baraj da kontrollü balıkçılık özendirilebilir. Karşı yakasına özellikle teknelerle geçilerek balık restoranlarında yemek yenebilir.

Villa ve konak tipi yerleşim bölgeleri belirlenmeli ve altyapısı ve planlamaları oluşturulmalı.

Apart otel, otel, lokanta, gezi vb. alanları belirlemeli. (Mümkün olduğunca dağlara yakın ve baraj manzaralı)

Dağlar dere boylarından başlanarak ağaçlandırılmalı zamanla genişletilmeli.

Su sporları alanları oluşturulmalı, doğa sporları alanları oluşturulmalı.

Haradan sağlanacak altyapı ile at yarış alanları ve atlı gezinti parkurları oluşturulmalı.

İspendere içmeleri üniversite alt bölgesinin de Kömürhan kale alt bölgesinin de tam orta şifa merkezi olarak düşünülmeli, günü birlik kaplıca turları düzenlenmeli

Karakaya barajı bölgesine tekne turları düzenlenmeli

Öğrenciler için kamp alanları dizayn edilmeli.

Göl ve sağlık turizmi bölgenin ana gelişim teması olmalı.

3.1.5.14.4 BATTALGAZİ ALT MERKEZİ

Bilişim ve Hizmetler Vadisi

Toplam 100.000 kişilik 4. Şehir yerleşim alanı

Baraj kıyısı sayfiye, lokanta, eğlence ve turizm bölgesinin işletme merkezi olarak düşünülmeli.

Kültür-sanat sergi ve kongre merkezleri, turistik hizmet ve turizm ofis alanları, bilişim, ofis arkası hizmetler, VIP ofis alanları, bu bölgeye kaydırılmalı.

Aslantepe, Eski Malatya tarihi bölgesinin turistik tur ve hizmetleri buradan yönetilmeli.

Aşırı yerleşime engel olunmalı. Tarihi turistik dokunun korunması ve yeniden imarı bu bölgede birinci öncelik olmalı

Tarihi bölge dışında Vip ofis alanları doğruya Bulgurlu baraj gölü hattına doğru geliştirilmeli.

Turizm alanları bu bölgeye kaydırılmalı, Fuar, kongre, sergi, reklâm tanıtım vb. firmalarının da bu bölgeye kayması teşvik edilmeli.

Sur içinin tarihi yerleşim maketi yapılmalı.

Aslantepe ile Eski Malatya'ya tarihi yerleşimi bir bütün olarak düşünülmeli ve turistik etkinliklere açılmalı.

Tarım ürünleri fuarları, turistik Malatya el sanatları ve kültür fuarları vb. yılda bir kez burada düzenlenmeli.

Baraj gölü kenarında su ürünleri yetiştiriciliği özendirilmeli.

Ziraat okulu merkezli tarımsal ürünleri araştırma geliştirme, destekleme merkezleri organize edilmeli. Kaysı Ar-ge ve tarımsal ürün Ar-ge merkezleri burada oluşturulmalı.

Baraj gölü kenarında yüzme havuzları, su sporları merkezleri vb. olmalı, spor ve gezi-rekreasyon alanları oluşturulmalı

3.1.5.14.5 KARŞIYAKA - GEMİCİ ALT MERKEZİ

Doğa – Sağlık ve Tarım Vadisi

Enfazla 10.000 kişilik 5. şehir yerleşim alanı

Elazığ katılımına açık bir bölgedir.

Kamp alanları, doğa sporları alanları, yaşam alanları, rehabilitasyon hizmetleri, su sporları, dağ sporları, tracking, balon, yamaç paraşütü vb. bu bölgede yapılmalı.

Battalgazi alt bölgesinin tamamlayacak barajın karşı yakasındaki bir bölüm gibi düşünülmeli.

Abdolvahap tepesinden yamaç paraşütü, balon turları ile kıyıda su yarışları yapılacak alanlar oluşturulmalı.

Dağlara doğru dere vadileri boyunca köylere doğru tracking yapılabilir. Su ürünleri üretim merkezleri ve su ürünleri lokantaları açılabilir.

Köprülerden uzanan bir bağlantı yolu yapılmalıdır. Gemi seferleri ile de ulaşım tamamlanabilir.

Balık çiftlikleri, baraj gezi alanları vb. oluşturulmalıdır.

Dağlık ve çıplak bölgeler dere boylarında genişletmek suretiyle ağaçlandırılmalıdır.

Çok güzel kamp alanları bulunabilir.

Bu hedeflere ulaşmak için ne tür ekonomik ve sosyal faaliyetler gerekir sorusunun cevaplanması gerekir.

3.1.6 YAPILMASI GEREKEN EK ÇALIŞMALAR

Malatya Altın Kayısı Girişimi Organizasyonu (AKG Organizasyonu)

Bölgesel Orta Merkez Gelişim Mastır Planı (BOM Planı)

Elazığ, Malatya, Adıyaman Bölgesel Orta Merkez İşbirliği Organizasyonu (EMABOM İşbirliği Organizasyonu)

EMABOM Ortak Gelişim Planı

3.1.7 ROL GÖREV TASARIMI

Yapılması gereken bunca şeyi kimler yapmalıdır? Neler yapmalıdır? sorusunu cevaplama amacımıza ulaşmamız mümkün değildir. Bu soruların cevapları bize gelişme planı uygulamalarında hangi kuruma ne rol düştüğünü ayrıntılı bir şekilde gösterecektir. Gelişim uygulamaları, daha önce de dile getirdiğimiz gibi sosyal tarafların iradelerini arkasına alarak kamunun ve sivil yapıların işbirliği ve gönüllü katılım ile başarıya ulaşabilir.

Sürdürülebilir gelişiminin iki temel dinamiği vardır;

Kamunun düzenleyiciliği

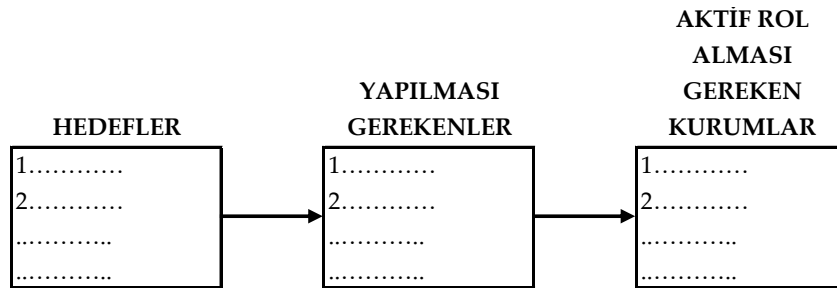
Piyasa güçlerinin katılımı

Rol görev tanımlarını biz hem kamu için hem de piyasa güçlerini harekete geçirme yeteneği olan kurumlar için ayrı ayrı yapmak zorundayız. Burada kamunun düzenleyici rolü ve piyasa güçlerin katılımının sağlanmasının yanına yerel heyecan oluşturulması ve gönüldaşlık ruhuyla katılımcılığın sağlanmasını yerleştirmek gerekecektir. Gelişim planı uygulamalarının başarısı için sosyal inancı oluşturacak ve yayacak kurumlar ile gönüldaşlık ruhunu harekete geçirip sürdürecektir yapıları da rol görev tasarımına dâhil etmek gerekecektir.

Ancak rol dağılımını istekli olmayan kurum ve kuruluşları da içerecek biçimde yapmamak gerekir. Yeterince istekli olmayan kurumları da rol plana dahil etmek uygulamada zafiyet ve boşluklar oluşturacaktır. Bu sebeple BOM gelişim planını uygulamaya istekli Bölgesel Orta Merkez olma amacına inanan, kurum kuruluşları içeren rol görev tasarımı yapmakta yarar vardır. Kaçınılmaz olarak plan uygulamalarında yer olması zorunlu olan kurumlar merkeze alınarak görev tarifleri yapılmalıdır. Gerekli olmadığı sürece rol alacak kurum sayısı artırılmamalıdır.

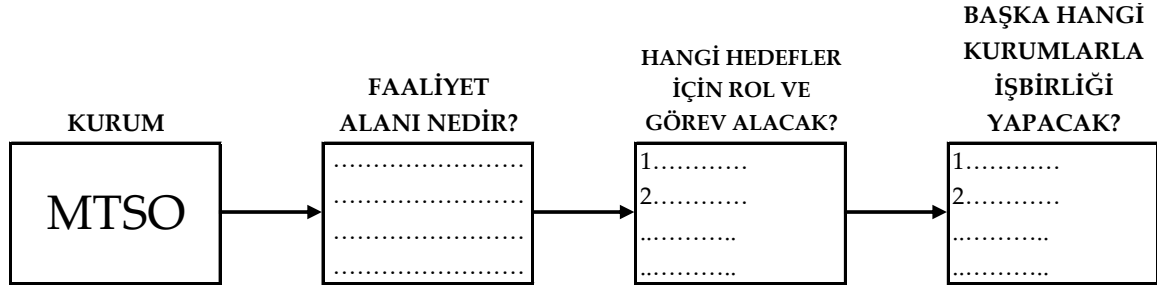
Bir de yeni bazı birimler oluşturarak bu birimler için görev tariflerini de yapmak gerekecektir. Bu birimler üzerinden başka kurumların katılım ve rol üstlenmeleri de mümkün olabilir. AKGİTAB, MAGEP gibi...

Hedefler, yapılması gerekenler, nerede yapılacak ve kimler yapacak tablolarında BOM Gelişim Planının uygulanmasında aktif rol alacak kurumları aşağıdaki sistematik ile belirlemiştik.

Yukarıda belirttiğimiz yöntemle ancak aktif rol alması gereken kurumları belirlemiş olduk. Yapılacak birçok işte bir ya da birkaç kurumun görev alması gerektiğinden, rol görev tasarımını kurumların faaliyet alanlarına giren hedefler ve başka hangi kurumlarla işbirliği yapması gerektiği üzerinden hareket ederek belirlemekte yarar vardır. Bunun için de aşağıdaki sistematığı uygulamamız yeterli olacaktır. Örneğin rol görev tasarımı yapacağımız kurum MTSO olsun. Bu durumda aşağıdaki tabloları oluşturarak MTSO üzerine düşen rol ve görevleri belirlemiş oluruz. Bu sistematığı Altın Kayısı Girişimine hayat verecek olan

Altın halka dediğimiz 6 temel kurum ve yapı için yapmakla rol görev tasarımıımızı tamamlamış oluruz. İlgili diğer kurumlar için de bu tabloları hazırlayarak rol görevler belirlenebilir.

Şunu özellikle belirtmek gerekir ki Bölgesel Orta Merkez Gelişim Planı Uygulaması'nın STK'lar ile kamu kuruluşları arasında sağlıklı bir işbirliği gerçekleştirmeden başarıya ulaşması mümkün değildir. Sosyal inanç, gönüldaşlık, piyasa güçlerinin katılımı ve kamunun düzenleyiciliğini bir araya getirecek işleyen bir organizasyon yapısı örgütlemek şart gözükmektedir. Pek bir örneğini bilmesek de, birçok kurumun hele de sivil yapılar ile kamunun ortak yükümlülük içine girmesine dayalı bir yapıyı oluşturmak da, çalıştırmak da hele hele yıllar yılı (en az 15 yıl) sürdürmekte kolay değildir. Ancak ortak inanç ve arzululuk temelinde, işleyen bir yapı oluşturulur ve sürekli yenilenirse mümkün olmayan hiçbir şey yoktur. İşbirliği arzusu ve samimiyet temelleri üzerine kurulmuş bir ortak girişim organizasyonu ile Malatya için, Türkiye ve Dünyanın gelişimine uygun stratejik bir planlama, hayali gerçek kılabilir. Bu iyimserlik ve inançla biz de kamu ile STK'ların işbirliğine dayalı ortak bir girişim organizasyonun oluşturulması durumunda bu çalışmanın konusu olan yerel vizyonun gerçekleşmesini mümkün görmekteyiz.

3.2 ORGANİZASYON ŞEMASI ÖNERİSİ-“ALTIN KAYISI GİRİŞİMİ”

3.2.1 GİRİŞ

Giriş kısmı için Simurg adlı özlü hikayenin anlatımı uygun görülmüştür.

SİMURG

Rivayet olunur ki, kuşların hükümdarı olan simurg anka, bilgi ağacı'nın dallarında yaşar ve her şeyi bilirmiş... Kuşlar Simurg'a inanır ve onun kendilerini kurtaracağını düşünürmüş. Kuşlar dünyasında her şey ters gittikçe onlar da simurg'u bekler dururlarmış. Ne var ki, simurg ortada görünmedikçe varlığından şüphe duyar olmuşlar ve sonunda umudu kesmişler.

Derken bir gün uzak bir ülkede bir kuş sürüsü Simurg'un kanadından bir tüy bulmuş. Kuşlar ülkesinde işler tümenden sarpa sarıp huzur kalmayınca, tüm kuşlar toplanmışlar ve hep birlikte Simurg'un huzuruna gidip yardım istemeye karar vermişler.

Ancak Simurg'un yuvası, etekleri bulutların üzerinde olan Kafdağı'nın tepesindeymiş. Oraya varmak için yedi dipsiz vadiyi aşmak gerekirmiş. Kuşlar, hep birlikte göğe doğru uçmaya başlamışlar. Yorulanlar ve düşenler olmuş. Karamsarlık çökmüş kuşlara.

Önce bülbül geri dönmüş, güle olan aşkını hatırlayıp; papağan o güzelim tüylerini bahane etmiş(oysa tüyleri yüzünden kafese kapatılmış) kartal, yükseklerdeki krallığını bırakamamış; baykuş yıkıntılarını özlemiş, balıkçıl kuşu bataklığını.

Yedi vadi üzerinden uçtukça sayıları gittikçe azalmış.Ve nihayet beş vadiden geçtikten sonra gelen altıncı vadi "şaşkınlık" ve sonuncusu yedinci vadi "yok oluş" ta neredeyse bütün kuşlar umutlarını yitirmiş...

Kafdağı'na vardıklarında geriye sadece otuz kuş kalmış. Simurg'un yuvasını bulunca öğrenmişler ki; "simurg anka - otuz kuş" demekmiş.

Onların hepsi Simurg'muş. Her biri de Simurg'muş.

Ancak kurtarıcı beklemekten vazgeçerek, şaşkınlık ve ümitsizlik durumunda bile uçmayı sürdürerek, tüneklerimizden ve kafeslerimizde tükenerek yaşamaktan kurtulabiliriz.

3.2.2 MALATYA'DA YEREL KALKINMA İÇİN NE YAPMALI?

İlimiz ve bölgemizin daha iyi yaşam koşullarına ulaşması hemen her alanda başarılı bir gelişmenin sağlanması ile mümkün olabilir. Sanayi, ticaret, turizm, eğitim, sağlık, barınma ve kent yaşamının hemen her alanında daha iyi standartlara ulaşmamız için yapmamız gereken nedir? Bu sorunun cevabı; “planlı bir gelişmenin sağlanması” olacaktır.

Oysa gelişmenin planlanarak sağlanabilmesi için bazı asgari şartların gerçekleştirilmesi gerektiğini hepimiz bilmekteyiz. Bunlardan ilki, araştırma ve planlama çalışmalarının yapılarak gelişme arzusunu sağlayacak iyi bir “uygulama planı” geliştirilmesi olacaktır. Bunu gerçekleştirmek için çok değerli sonuçlara ulaşacağımız verilere ve ülkemizde araştırma planlama çalışmalarını yaptıracağımız yeterince yetişmiş insana sahip olduğumuz bir gerçektir. Sonuçta araştırma ve uygulama planı hazırlama işini seçkin bir akademisyen gruba, ya da planlamacı bir teknik heyete yaptırmak mümkündür. Peki, bir uygulama planımızın olması gelişme arzumuzu gerçekleştirmeye yetecek midir? Tabii ki yetmez. Hemen söylenebilir ki iki kapak arasına sıkıştırarak koltuğumuzun altına alacağımız mükemmel bir plan başarıyla uygulanmadığı sürece kültürümüzü geliştirmek haricinde hiçbir fayda üretmeyecektir. Ciddi emek, zaman ve paralar harcanarak elde edilmiş olsa dahi, bu, durumu değiştirmeye yetmez. Yani araştırma planlama çalışmalarının sonucunda elde ettiğimiz birikimi uygulamadıkça, yaptığımız işi değer üretecek aşamaya taşımamış oluruz. Demek istediğimiz şudur: araştırıyorsak, planlıyorsak uygulamalıyız da. Peki, bunu kim ya da kimler yapacak?

Zaten Kalkınma planları, DPT raporları, DAP, MTSO raporları, valilik raporları, yerel yönetim raporları ve kurumsal raporlar, iş örgütlerinin raporları hemen hepsi gerçekleri ayrı ayrı yansıtan yer yer tekrar eden tablolar sunuyorlar. Fakat yapılması gerekenleri kim yapacak, nasıl yapılacak? Sonuç almak istiyorsak bu çok önemli sorunun cevabı mutlaka verilmelidir. Yeri gelmişken şunu hemen belirtmekte yarar vardır: Yukarıda tespit ettiğimiz şeylerden yola çıkarak şehrimizin gelişmesini sağlayacak yapının MİAD olduğunu söylemek istemiyoruz. Sayılanları gerçekleştirmeyi sağlayacak şu an hemen hiçbir organizasyonun bulunmadığını belirtmekte yarar görmekteyiz.

3.2.2.1 BİZE DÜŞEN NEDİR?

İlimizin sahip çıkılması gereken meselelerine her geçen gün bir yenisi eklenirken, biz de dernek olarak iş dünyasının perspektifinden meseleleri ele almak, çözümü için çaba gösteren kanallardan biri olmak istiyoruz. Bunun için daha ilk girişimimizde şu sonuca ulaştık: ilimiz sanayi ve ticareti için ne önerilecekse komple bir kentsel dönüşüm planının parçası olmadan başarılı olamaz. Dahası sosyal tarafların iradesi oluşmadan, kamunun düzenleyici ve denetleyici rolü işin içine katılmadan sorunların çözümünü dile getirmek havanda su dövmek olacaktır.

Tüm bunları göz ardı ederek şimdiye kadar hep yapıldığı gibi, sadece meseleleri sıralamak, bunlar çözümlidir demek, çözüm için işi boşluğa havale etmek de bizim için tercih edilecek bir tutum olabilirdi. Ancak ilgili olduğumuz hangi sorunun ucundan tutsak hep meselelere komple çözüm düşünmek gerektiği gerçeği ile karşı karşıya geldik. Yani, sanayi ve ticaretin geliştirilmesi için; insanı geliştirmek, şehrin her türlü altyapısını geliştirmek, bunun için komple bir kentsel dönüşümü gerçekleştirmek, tüm bunları doğru yapmak için de dünyanın gidişatını bilmek, ülkemizin gelecek tercihlerinden haberdar olmak bunlara uygun çözümler geliştirmek gerekmektedir. Yoksa emek ve zaman harcayacağımız her şey, hızla değişen şartların eriteceği gününbirlik cılız nafile çabalar olarak kalabilir, çabalarımız arzu ettiğimiz sonuçları üretemeyebilirdi.

Meselelerin sahiden çözümü için gerekli çabanın büyüklüğü karşısında ilk etapta eziklik duyduğumuzu da belirtmek isteriz. Ancak hem kendi kurumumuzun çapına uygun gerçekçi bir duruş benimser, hem de ilgili tüm taraflarda heyecan uyandırabilirsek bu yolla herkesi kendi üzerine düşeni hakkıyla yerine getirmeye ikna edebilirsek başarılmayacak hiçbir şey olmadığına da bilincindeyiz. Bunun için toparlayıcı bir ön hazırlık yapmak, çözüm üretecek ve rol alacak her kuruma neler yapılabileceğine dair bir ön teklif yapmak ihtiyacı hissettik.

Öncelikle Malatya'yı çok uzak olmayan bir vadede gelişmiş bir yer haline getirmek, bölgesinin gelişmiş bir merkezi yapmak için yerel bölgesel bir vizyon geliştirmeye ihtiyacımız var. Ülkemizin komşularıyla sınırı bulunmadığı için orta merkez olarak isimlendirilebilecek bir şehir olan Malatya'nın planlı gelişmesini tarif etmek üzere; "Malatya'yı gelişmiş bir orta merkez yapmak" deyimini, aynı zamanda gelişim vizyonumuzun somut hedefini de tarif etmek için kullanılacaktır.

Can acıtıcı da olsa sorunlarımız serinkanlılıkla tartışılmalıdır. İyi şeyler ortaya çıkarmak için gerekirse hararetle tartışmalar da yapılmalıdır. Gündem ne yapmak gerektiğine kilitlenmelidir. Bu anlamda ilk elde yapmamız gereken şu hususlara göz önüne almak gerekmektedir:

Bölge ile ilgili temel göstergeleri elde etmek ve yorumlamak gerekmektedir. Bunun için de Malatya ve bölgesi ile ilgili veriler oluşturmali, planlama ve uygulamaya esas olacak **raporlar** hazırlanmalıdır.

Gelişmiş ve müreffeh bir toplum olma hedefinin bir parçası olacak, yerel ve bölgesel bir **vizyon** geliştirilmelidir.

Gelişmiş Malatya için nelere sahip olmak gerektiğini, hangi **hedeflere** ulaşmak gerektiğini belirlemek gerekmektedir.

Yapılması gerekenleri gerçekleştirmeyi sağlayacak **planlar** geliştirmek gerekmektedir.

Bu planların gerçekleştirilmesi için **hangi kurum ve kuruluşlara ne tür bir rol düştüğünü belirlemek** gerekmektedir. Gelişim planının netice itibariyle sosyal bir plan olduğu göz önüne alınarak kamuoyunun sahiplenmesi hedeflenmeli, kamu ve STK'lar birbirini tamamlayıcı roller üstlenmelidir.

Planlamanın başarıyla gerçekleştirilmesini sağlayacak ve gözetecek **koordinatör yarı-sivil bir kurum tasarlamak** gerekmektedir.

Planlamanın zamanlamasının ve uygulamanın **kontrol aşamalarının belirlenmesi** gerekmektedir.

3.2.2.2 MALATYA'YI GELİŞMİŞ ORTA MERKEZ YAPMAK İÇİN YEREL KALKINMA VİZYONU NELERİ İÇERMELİDİR?

Yani geleceğin gelişmiş Malatya'sı nasıl bir Malatya olmalıdır?

Gelişmiş bir Malatya'ya götürecek gerçekleştirilmesi gereken hedefleri sıralamak aynı zamanda Malatya'yı gelişmiş bir orta merkez yapmak için gereken yerel kalkınma vizyonunun neleri içermesi gerektiğini gösterecektir. Bu anlamda;

Malatya'nın 3. Gelişmişlik düzeyinden 1. Gelişmişlik düzeyine çıkarılması

Ana sınaî üretim alanları olan tekstil ve gıda sektöründe verimliliğin artırılması; yeni alternatif yatırım alanlarının belirlenmesi,

İlimiz ticaretinin bölgesine ve yakın komşu ülkelere yönelik olarak artırılması,

Kayısının ulusal pazarlarda tüketiminin artırılması ve uluslar arası pazarlarda pazarlama sorunlarının ortadan kaldırılması;

İnsan kaynaklarının her açıdan geliştirilmesi ve eğitilmesi;

İstihdam artırıcı ve katma değer üretme yeteneği yüksek sağlık, turizm, bilişim ve eğitim sektörlerine dayalı hizmetler sektörünün ilimiz ve çevresinde daha da geliştirilmesi; özellikle sağlık sektörü ve turizmde ilimizin bölgesinin ve orta doğunun merkezi haline getirilmesi

İnönü üniversitesinin bir ar-ge ve teknoloji yönlendirme üssü olarak organize edilmesi ve bu temel amaca kilitlenmesi ve Turgut Özal Tıp Merkezinin sağlık uluslar arası kompleksinin dinamo kurumu haline getirilmesi,

İdari örgütlenme ile ekonomik örgütlenmenin korelasyonunun sağlanması,

STK'ların toplumsal rollerini iyi oynamaları ve Sosyo-ekonomik kalkınmanın da temel unsuru haline gelmeleri,

Yerel bölgesel orta merkez vizyonumuzu oluşturacaktır.

3.2.2.3 VİZYONEL KALKINMA İÇİN YEREL SİVİL AKTÖR İHTİYACI

Malatya'nın gelişmeye ihtiyacı olduğu bunun için kapsamlı bir planlamaya ihtiyaç duyulduğu, gerçekleşmesinin ise gelişmede rol alacak bütün kurumların koordineli çalışmaları ile mümkün olacağına hemen herkes hem fikir olacaktır.

Yerel planlama ve uygulama davranışları geliştirilmesi konusunda şu temel eksik yakıcı bir şekilde kendini hissettirmektedir. Kurumlar arası kopukluk ve koordinasyonsuzluğu giderecek, bölgesel heyecan ve sivil katılımı sağlayacak, yerel, **sürükleyici bir aktör yapı...** Böyle bir aktör yapı sayesinde kamu tarafından son yıllarda daha da yoğunlukla arzu edilen katılımcılığı, ortak kalkınma hedefleri etrafında gerçekleştirmek mümkün olabilir.

Şu açıktır; basit de olsa bir gelişim planımız olmalıdır. Sürekli üzerinde kafa yorulmalı, zenginleştirilmeli, revize edilmelidir. Uygulama için rol görevler tespit edilmeli, bu konuda yerel bir heyecan oluşturulmalı, STK'lar ve kamu, elbirliği ile çalışmalıdır. Ekonomik ve sosyal gelişim planları oluşturulmalı ve zaman geçirilmeksizin uygulamaya sokulmalıdır. Malatya için arzu edilen ekonomik sosyal dönüşümü karşılayacak, dengeli gelişimi sağlayacak kapsamlı bir kentsel dönüşüm planlaması da yapılmalıdır. Bu olmazsa yapılacak hiçbir şeyde başarılı olmak mümkün değildir. Planlama kapsamlı olmalı, ilgili kurumların katılımı ile olgulaştırılmalı ve uygulama safhası iyi planlanmalıdır. Ama sonuçta yürütülecek çalışmalar iyi tasarlanmış bir organizasyon ile kalıcı ve sürekli kılınmalıdır.

3.2.2.4 YEREL KALKINMAYI ÖRGÜTLEMEK İÇİN NASIL BİR ORGANİZASYONA İHTİYAÇ VARDIR?

Yukarıda sayılanlardan yola çıkarak; oluşturulacak plana uygun olarak bünyesinde araştırma, danışmanlık hizmetleri yapan, yatırım ve verimlilik artışı projeleri için fon bulan, her türlü eğitim ve rehberlik çalışmalarını organize eden ve bunlara kaynak bulan, kamu ile sivil yapıların uyumlu çalışmasını gözeten, amaçları ve yapılanları kamuoyuna aktaran, sürekli yeni fikirler ve taze katılımlar ile yenilenmeyi sağlayacak birimler içeren bir iş birliği organizasyonu, bir ortak girişim mimarisi tasarlanması gerektiği net bir şekilde anlaşılabacaktır.

Birçok kurum ve kuruluşun, kişinin rol alacağı yerel bir heyecan oluşturacak ve belki bir model oluşturacak böyle bir kalkınma girişimi organize edilmelidir. Bu girişim bölgenin bilinen imajına uygun heyecan ve teşvik uyandıracak bir isimlendirme ile "Altın Kayısı Girişimi" olarak adlandırılabilir. Hem bölgenin markası olan kayısıya vurgu yapacak, hem de sonuçta ulaşılabilecek altın gibi değerli "başarma" ödülüne gönderme yapacak biçimde "Altın Kayısı Girişimi" olarak isimlendirilmesi uygun olacaktır. Daha iyi ve benimsenecek bir isimlendirme yapılmadığı sürece biz tüm anlatımlarımızda Altın Kayısı Girişimi ismini planlı gelişmeyi sağlayacak ortak çabayı ifade edecek biçimde kullanacağız.

3.2.3 ALTIN KAYISI GİRİŞİMİ

Malatya'nın bölgesel bir orta merkez olarak dengeli gelişmesini sağlayacak, Türkiye'nin gidişat ve imkânlarına paralel hedefler oluşturulmasını sağlayacak, dünyada gelişen trendler ışığında geliştirilmiş "yerel stratejik plan" ın oluşturulması ve uygulanması amacıyla, ilgili taraflarca yürütülecek tüm çalışmaların ortak adıdır aslında Altın Kayısı Girişimi. Amacı tarifinde verilmiştir. Somutlaştıracak olursak; *Altın Kayısı Girişiminin amacı, Malatya'nın gelişmiş bir orta merkez haline getirilmesidir.*

3.2.3.1 ALTIN KAYISI GİRİŞİM GRUBU

Altın Kayısı Girişimi bir grup kurum ve kuruluşun ortak girişimleri ve öncülükleri ile kurulabilir ancak. Böyle bir girişimin gerekliliğine inanan, üzerine düşeni gereğince yerine getirmeye arzulu, ortak kalkınma girişimine güç ve zenginlik katabilecek kurum ve kuruluşlardan oluşacak bir girişim grubu ile Altın Kayısı Girişimi oluşturulmalıdır. Bu girişimde yer alması gereken kurumlar arasında ilk elde şunları saymak mümkündür: ÜNİVERSİTE, BÖLGESEL KALKINMA AJANSI, MALATYA BELEDİYESİ, MALATYA VALİLİĞİ, MİLETVEKİLLERİ, MTSO, MİAD, KOSGEB, MASTÖB, KAYISI BİRLİK.

3.2.3.2 NASIL BİR ORGANİZASYON YAPISI ?

Altın Kayısı Girişiminin amaçlarını gerçekleştirmek için şu temel işlevleri yerine getirecek bir yapılanma mimarisine sahip olmalıdır:

Araştırmalar yapan, danışmanlık ve eğitim hizmetleri veren bir birim,

Yeni yatırım alanlarının belirlenmesi ve bu alanlarda geliştirilecek projeler uygulayacak ve teşvik edecek bir birim,

Araştırma, danışmanlık ve eğitim hizmetlerinin finansmanı, yatırımların teşvik edilmesi ve projelerin uygulanması için gerekli kaynakları bulan ve kullandıran bir birim,

Girişimde başarıyı elde etmek için gereken kamu ile sivil ve ekonomik unsurların koordinasyonunu sağlayacak bir birim,

Girişim lehine yerel kamuoyu oluşturulması, yerel bir heyecan ve katılımcılığın oluşturulması için yayınlar ve tanıtımlar yapacak bir birim,

Malatyalıların tecrübelerinden ve yaratıcı fikirlerinden yararlanmayı sağlayarak girişimin sürekli zenginleştirilmesini sağlayacak ortak akıl platformu işlevi görecektir bir birim,

Tüm bu sayılan birimleri koordine edecek bir genel Koordinatörlük,

Girişim grubundaki kurumların oluşturacakları ana koordinasyon, karar ve yönetim mercii olacak bir yönetim birimi,

Girişim lehine nüfuz oluşturacak, lobi faaliyetleri yapacak, anlaşmazlıklarda hakemlik rolü üştlenecek tecrübeli bir akıl adamlar grubu

Ve girişimin içinde yer alan tamamlayıcı kurum ve kuruluşlar, Oluşturulmak suretiyle Altın Kayısı Girişimi kurumsallaşmalıdır.

Yukarıda sıralanan işlevleri yerine getirecek birim ve yapılar; uygulayıcı birimler, bu birimlerin koordinasyonunu sağlayacak çatı üç yapı ve tüm bu çalışmaları tamamlayıcı kurumlar, Altın Kayısı Girişiminin temel yapı bileşenlerini oluştururlar.

Bundan hareketle:

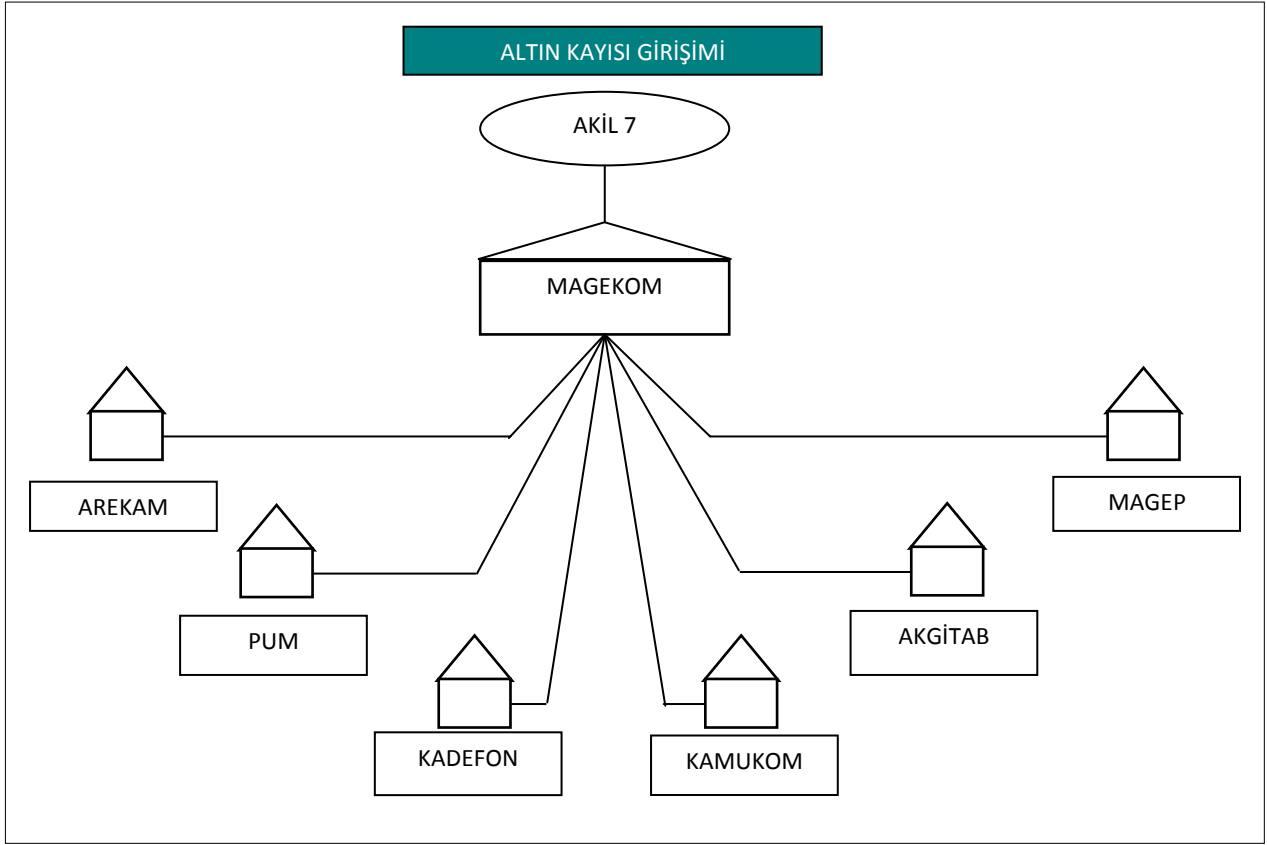
Uygulama birimleri olarak: AREKAM Araştırma-Eğitim-Kalite Merkezi, PUM Projeler Uygulama Merkezi, KADEFON Kaynak Destekleme Ve Fon Oluşturma Birimi, Uygulamada başarı için dayanışma birimleri olarak: KAMUKOM Kamu Kuruluşları İle Koordinasyon Merkezi, AKGİTAB Altın Kayısı Girişimi Tanıtım Birimi, MAGEP Malatya Gelişim Platformu,

Yönetim birimleri olarak: MAGEKOM Malatya Gelişim Koordinasyon Merkezi, Genel Koordinatörlük ve Akıl Adamlar Konseyi,

Ve Tamamlayıcı kurumlar olarak: Üniversite, Bölgesel Kalkınma Ajansı, KOSGEB, Malatya Valiliği, MTSO, Malatya Belediyesi, MİAD, MASTÖB, Kayısı Birlik, Milletvekilleri olarak ön görölmektedir.

Yukarıda belirtilen birimlerin işlev ve yapı tasarımlarını ayrı ayrı tartışmaya açmakta yarar vardır. Bu amaçla oluşturduğumuz işlev ve yapılanma tasarımını tartışılmak ve yeniden düzenlenmek üzere değerlendirmenize sunuyoruz.

99. ALTIN KAYISI GİRİŞİMİ ORGANİZASYON ŞEMASI

Altın kayısı girişimi kurumsal yapı mimarisi şu birimlerden oluşmaktadır:

AR-GE EĞİTİM VE DANIŞMANLIK BİRİMİ: **AREKAM**

ARAŞTIRMA-EĞİTİM-KALİTE MERKEZİ

GELECEĞİN PROJELERİ UYGULAMA BİRİMİ: **PUM**

PROJELER UYGULAMA MERKEZİ

KAYNAK OLUŞTURMA BİRİMİ: **KADEFON**

KAYNAK DESTEKLEME VE FON OLUŞTURMA BİRİMİ

BAŞARI İÇİN DAYANIŞMA BİRİMİ: **KAMUKOM**

KAMU KURULUŞLARI İLE KOORDİNASYON MERKEZİ

İLETİŞİM UYGULAMLARI BİRİMİ: **AKGİTAB**

ALTIN KAYISI GİRİŞİMİ İLETİŞİM VE TANITIM BİRİMİ

YARATICI İSTİŞARE PLATFORMU: **MAGEP**

MALATYA GELİŞİM PLATFORMU

ALTIN YÖNETİM BİRİMİ: **MAGEKOM**

MALATYA GELİŞİM KOORDİNASYON MERKEZİ

GENEL KOORDİNATÖRLÜK

ÖNCÜ 7 AKİL ADAM: **AKİL 7 KONSEYİ**

AKİL ADAMLAR KONSEYİ

TAMAMLAYICI KURUMLAR

3.2.3.3 AR-GE EĞİTİM VE DANIŞMANLIK BİRİMİ

AREKAM-ARAŞTIRMA-EĞİTİM-KALİTE MERKEZİ

Uygulamaya dönük araştırmalar yapan, eğitim ve danışmanlık hizmetleri veren bir merkezdir. Sanayi Ar-ge Masası, Tarım ve Hayvancılık Ar-ge Masası, Kayısı Ar-ge Masası, İş Geliştirme Ar-ge Masası, ve Mesleki Planlama ve Eğitim Ar-ge Masalarından müteşekkil bir yapıdır. Yukarıda sayılan 5 ar-ge masasında görev yapacak 1'er araştırmacı, 1'er eğitimci ve 1'er danışman olmak üzere toplam 15 kişiden teşkil edilir. İletişim mesajı “DANIŞ VE DESTEK AL” dır.

Yeni iş ve yatırım alanlarının belirlenmesi, yeni iş ve yatırım girişimleri için danışmanlık ve rehberlik, insan kaynaklarının geliştirilmesi, mesleki eğitim ve kariyer planlaması, her türlü verimliliğin (İK, yönetim, yatırım, işletme, tüm sektörlerde verimliliğin) artırılması, her türlü verinin toplanarak işlendiği bilgi işlem altyapısı oluşturulması ve işletilmesi gibi işlevleri yerine getiren ana yapıdır. Bünyesinde akademik araştırma yapılmaz, yapılan araştırmalar uygulamaya dönük veriler oluşturulması, uygulama geliştirme araştırmaları, uygulama sorun giderme araştırmaları vb dir. Her türlü akademik araştırma üniversite eliyle yürütülür. Ar-ge uzmanlarının, görevlilerinin ve gönüllülerin eğitimi ve motivasyonu sağlanmadan (tamamlanmadan) başarılı olunmaz. Bunların her biri elindeki hazineyi vermek için can atan satıcılar gibi olmalıdır (ABİGEM ve İŞKUR danışman ve uzmanları gibi). MAGEKOM tarafından akredite edilen akademisyen, uzman, eğitimci ve danışmanlar istihdam edilmek suretiyle ya da dışarıdan ücret karşılığı görev alırlar. Bu yapı tahminen sürekli en az 10 çalışan gerektirmektedir. İhtiyaca göre sayısı artırılabilen esnek bir kadro yapılanmasına sahip olmasında yarar vardır.

AR-GE EĞİTİM VE DANIŞMANLIK BİRİMİ
AREKAM
ARAŞTIRMA-EĞİTİM-KALİTE MERKEZİ
Uygulamaya dönük araştırmalar yapan, eğitim ve danışmanlık hizmetleri veren; Sanayi, Tarım ve Hayvancılık, Kayısı, İş Geliştirme, Mesleki Planlama ve Eğitim Masalarından müteşekkil bir yapıdır.
5 ar-ge masasında görev yapacak 1'er araştırmacı, eğitimci ve danışman olmak üzere toplam 15 kişiden müteşekkildir.
DANIŞ VE DESTEK AL

3.2.3.4 GELECEĞİN PROJELERİ UYGULAMA BİRİMİ

PUM-PROJELER UYGULAMA MERKEZİ

Sağlık Kompleksi,

Bilişim Vadisi,

Göller Bölgesi Entegre Turizm Kompleksi

gibi geleceğin projeleri için sürekli ar-ge yapmak, yatırımcıları bilgilendirmek ve yönlendirmek, gerekli bilgilendirme, tanıtım, danışmanlık ve fon sağlama hizmetlerinin verilmesini ve yeni proje bölgelerinin yönetilmesini sağlar. Her bir projeden sorumlu toplam 3 proje koordinatöründen oluşur. İletişim mesajı “GELECEK İÇİN BU GÜNDEN BAŞLA” dır.

GELECEĞİN PROJELERİ UYGULAMA BİRİMİ
PUM
PROJELER UYGULAMA MERKEZİ
Sağlık Kompleksi, Bilişim Vadisi, Göller Böl. Entegre Turizm Kompleksi, Geleceğin projeleri için sürekli ar-ge yapmak, yatırımcıları bilgilendirmek ve yönlendirmek, gerekli bilgilendirme, tanıtım, danışmanlık ve fon sağlama hizmetlerinin verilmesi ve yeni proje bölgelerinin yönetilmesini sağlar.
Herbir projeden sorumlu toplam 3 proje koordinatöründen oluşur.
GELECEK İÇİN BU GÜNDEN BAŞLA

3.2.3.5 KAYNAK OLUŞTURMA BİRİMİ

KADEFON-KAYNAK DESTEKLEME VE FON OLUŞTURMA BİRİMİ

Önem derecesi çok yüksek bir yapıdır. Çünkü her türlü eylemin maddi kaynağını oluşturacak olan birimdir. Bir bankanın fon bulma ve kullandırma birimlerinin birleştirilmiş sade bir şekli gibi düşünülebilir. İşinde uzman kişilerden oluşturulmalıdır. 1 Birim Başkanı eşliğinde 3 bankacıdan oluşturulur. Kalkınma bankası, dünya bankası gibi krediör kuruluşlardan emekli ve ticari bankaların sanayi kredileri bölümünde tecrübeli elemanlardan oluşturulur.

Kaynak oluşturma ve dağıtma temel işlevidir. Fon sağlama ve desteklemeye uygun olan projelere fon kullandırılması konusunda nihai rol oynar. İletişim mesajı “ HER UYGULAMA KAYNAKLA YAŞAR”DIR.

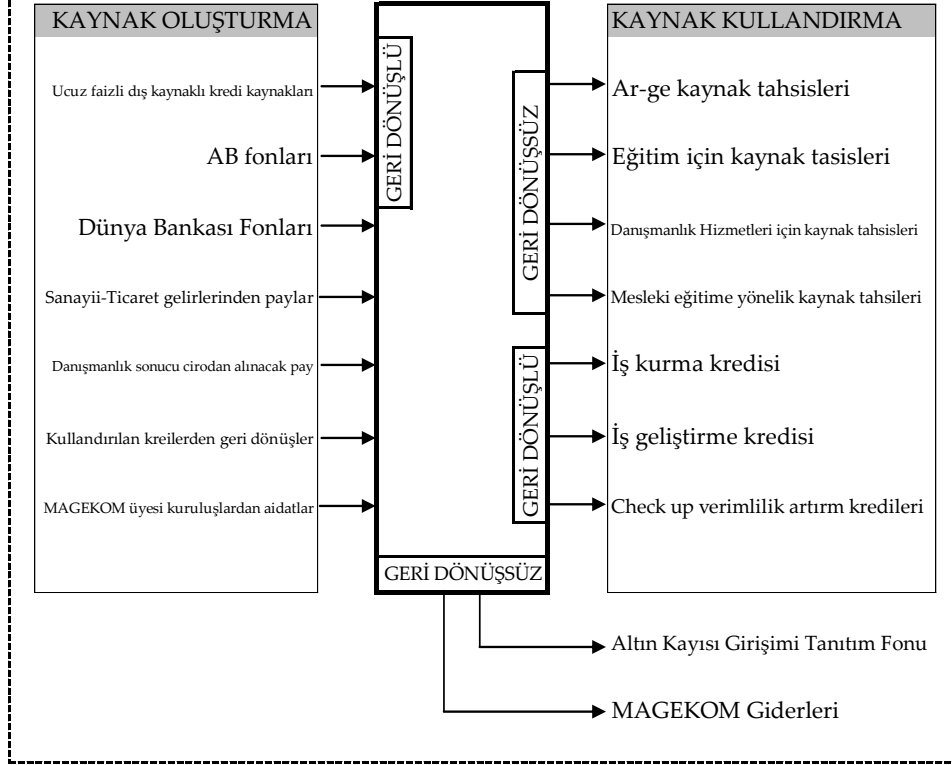
KAYNAK OLUŞTURMA BİRİMİ

KADEFON
KAYNAK DESTEKLEME VE FON OLUŞTURMA BİRİMİ
Kaynak oluşturma ve dağıtma birimi fon sağlama ve desteklemeye uygun olan projelerin fonlanması konusunda nihai rol oynar
1 Birim Başkanı eşliğinde 3 bankacıdan oluşturulur. Kalkınma bankası, dünya bankası ve bankaların sanayi keredileri bölümünde tecrübeli elemanlardan oluşturulur.
UYGULAMA KAYNAKLA YAŞAR

KADEFON işleyiş sistematığı iki temel fonksiyonu icra edecek biçimde şekillenir; kaynak oluşturma ve kaynak kullandırma. Altın kayısı girişiminin hem organizasyon yapısının ihtiyaçlarının finansmanı, ar-ge çalışmaları, eğitimler, danışmanlık hizmetleri ve yayınların finansmanı için gereken kaynakların bulunması ve yönetilmesi, hem de kredi ya da hibe olarak kullanılacak kredi kaynaklarının sağlanması gerekmektedir. Bu kaynaklar arasında Ucuz faizli yabancı fon ve kredi kaynakları, AB fonları, Dünya Bankası fonları gibi kaynakların yanı sıra danışmanlık, çek up sonucu işletmelerden ciro artışı üzerinden alınacak pay, sanayi, ticaret gelirlerinden belirlenecek paylar olabileceği düşünülebilir. Kaynak kullanımına konu olacak alanlar ise; Ar-ge için geri dönüşsüz kaynak tahsisleri, eğitim için geri dönüşsüz kaynak tahsisleri, danışmanlık hizmetleri için geri dönüşlü ve geri dönüşsüz kaynak tahsisleri, mesleki eğitim ve zenginleştirici eğitim kaynak tahsisleri, Altın Kayısı Girişimi tanıtım fonu, MAGEKOM giderleri, geri dönüşlü

olarak iş kurma kredileri, iş geliştirme kredileri, check-up yeniden yapılanma ve verimlilik kredileri olarak sıralanabilir. KADEFONUN işleyişi şematik olarak aşağıdaki gibidir.

KADEFON İŞLEYİŞ TABLOSU

3.2.3.6 BAŞARI İÇİN DAYANIŞMA BİRİMİ

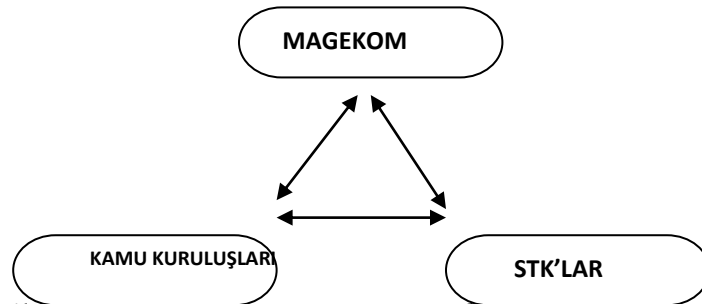
KAMUKOM-KAMU KURULUŞLARI İLE KOORDİNASYON MERKEZİ

Başarı için vazgeçilmez olan Kamu ile STK'lar ve MAGEKOM çalışmaları arasında eş güdüm ve uyumu sağlama birimidir. Ayrıca MAGEKOM için gerekli verilerin oluşturulması için gerekli koordinasyonu ve eş güdümü sağlar. 1 vali yardımcısı ve 1 STK kontenjanından KOMEKOM yöneticisi eş başkanlığında görev yapan 1 Genel Sekreterden oluşur. Genel sekreter Genel Koordinatöre bağlı olarak çalışır. İletişim mesajı "BAŞARI İÇİN OMUZ OMUZA" dır.

MAGEKOM; kalkınma planı ve yıllık programların hazırlanmasına katkıda bulunmak, bölge ve il bazında planlama çalışmaları yapmak ve veri tabanı oluşturmak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının bu konularda yapacakları çalışmaların kalkınma planları ve yıllık programlarla tutarlılığını sağlamak, politikaların uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek sorunların çözümü amacıyla projeler geliştirmek ve bu konularda yapılacak çalışmaları koordine etmek, yerel istihdamın ve girişimciliğin geliştirilmesi çerçevesinde küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin, esnaf ve sanatkârların ve kırsal kesimin sorunlarına yönelik politikalar geliştirmek, kurumsal ve hukuki düzenlemeler ile ilgili görüş vermek, uygulamayı yönlendirmek; ayrıca Kamu Yatırım Programında yer almayan gelir ve istihdam artırıcı, mikro ölçekli ekonomik ve sosyal kalkınmaya yönelik projeleri yapmak, yaptırmak, bölge içindeki faaliyetleri bölge teşkilatı vasıtasıyla yönlendirmek, koordine etmek,

denetlemek, her alanda devlet-millet işbirliği, kişisel girişimcilik faaliyetlerini geliştirmek; bölgesel kalkınma projeleri ile ilgili koordinasyonu sağlamak ve görev alanına giren konularda görüş vermek ve uluslar arası kuruluşlarla temas ve müzakerelere iştirak etmekle görevli bir birim olarak tasarlanmıştır. (İlgili yapı ve yararlanılan kaynak: Stratejik araştırma ve planlama kurumu kurulması hakkında kanun tasarısı taslağı, Bölgesel Gelişme ve Koordinasyon Başkanlığı, Madde 17). Ayrıca Kamu idare organları için ve ilgili STK'lar için düzenli olarak stratejik planlama kılavuzları, Altın Kayısı Girişimi, MAGEKOM çalışma yapısı ve bunlarla ilgili yeni düzenlemeler ve iyileştirmelerle ilgili yayınlar ve kılavuzlar hazırlar, dağıtır, işlerin belli formlar içinde gerçekleştirilmesini gözetir.

KAMUKOM ALTIN KOORDİNASYON ÜÇGENİ

Altın Kayısı Girişimi'nin başarıya ulaşmasının en temel belirleyeni kamu kurumları, STK'lar ve MAGEKOM arasındaki ortak inanç, iş birliği ve koordineli çalışmadır. Koordinasyon ve eş güdüm başarılmazsa her bir kurum ayrı ayrı inançlı olsa dahi birlikte çalışma zorlukları ve zaman içinde oluşacak uyumsuzluklar ciddi gerilimler oluşmasına sebep olabilir. Bu sebeple yerel sivil ve kamu kurumları arasında birlikte çalışma arzusu oluşturulmalı, ortak hedeflere tam bir inanç ve sadakat geliştirilmeli, KAMUKOM'un işlevleri iyi tarif edilmeli ve taraflarca benimsenmelidir. Bu birim sürekli olarak MAGEKOM grubundaki kurumlardan bir şeyler rica edecek bu çalışmalar ile ilgili diğer kurumlara ek işler üretecek bir birim olacaktır. Bu sebeple eş başkanlı bir yönetim sistemi öngörülmektedir. Kamudan en yüksek otoriteyi temsilen bir vali yardımcısı ve STK'ların ortak belirleyerek yetkilendirecekleri bir STK temsilcisinin ortak yönetimi bu birimin çalışması için yeterli görünmektedir. Bu iki eş başkan en çok eforu kuruluş aşamasında sarf etmesi gerekirken, işleyiş olgunlaşıp, bağlı kurumlar MAGEKOM'u benimsediklerinde bu birimin genel sekreterinin zaman zaman eş başkanların desteğini alarak işleri sürdürmesi yeterli görünmektedir. KAMUKOM, MAGEKOM üyesi her bir kurum ile çalışma gereği hissedilen her bir kurumun yaptığı işleri ve yapıcı tutumunu gösteren bir karne tutar. Bu karneler Altın Kayısı Girişimi'nin başarı değerlendirme ve yeniden düzenleme çalışmalarında kriter olarak kullanılır. İş birliği ölçülebilir, gözlenebilir ve denetlenebilir kriterler ile değerlendirilir. Kamu son yıllarda yerel ve bölgesel kalınmanın sivil kurumların katılımıyla gerçekleştirilmesi konusunda teşvik edilmekte ve cesaretlendirilmektedir. 9. kalkınma planı hedeflerinde ve kalkınma ile ilgili her türlü kanuni düzenlemelerde sivil ve yerel katılım gözetilmekte, önü açılmaktadır. Bu bizim de yerel ve bölgesel bazda kamu ve sivil yapıların yer alacağı Altın Kayısı Girişimini örgütlememize

cesaret veren bir zemin oluşturmaktadır. Bu anlamda kamu ile sivil ve yerel yapıların işbirliğinin iyi tasarlanmak şartıyla ve belli zorlukları peşinen kabullenmek şartıyla önü açıktır. Gerek MAGEKOM'un tasarlanması, gerek KAMUKOM'un işlevsel ve organizasyonel tasarımında kamunun birikiminin ve hali hazırdaki kanun ve düzenlemelerin gözetilmesinde büyük yarar vardır.

BAŞARI İÇİN DAYANIŞMA BİRİMİ		
KAMUKOM		
KAMU	KURULUŞLARI	İLE
KOORDİNASYON MERKEZİ		
Başarı için vazgeçilmez olan Kamu ile STK'lar ve MAGEKOM çalışmaları arasında eş güdüm ve uyum sağlama birimidir. Ayrıca MAGEKOM için gerekli verilerin oluşturulması için gerekli koordinasyonu ve eş güdümü sağlar.		
1 vali yardımcısı ve 1 STK kontenjanından KOMEKOM yöneticisi eş başkanlığında 1 Genel Sekreterden oluşur.		
BAŞARI İÇİN OMUZ OMUZA		

3.2.3.7 İLETİŞİM UYGULAMALARI BİRİMİ

AKGİTAB-ALTIN KAYISI GİRİŞİMİ İLETİŞİM VE TANITIM BİRİMİ

Altın Kayısı Girişiminin kamuoyuna sunumu ve tanıtımını gerçekleştirir. İletişim planları geliştirir, yerel medya ve kamuoyu oluşturucuları ile kesintisiz iletişimi planlar ve yürütür. Her türlü yayın ve materyalin oluşturulmasını ve dağıtılmasını sağlar. İletişim ve Medya'dan sorumlu en az 2 kişiden ve en az bir tecrübeli halkla ilişkiler uzmanından oluşur. Ve ayrıca gönüllü Basın mensubu ve iletişimcilerden oluşur. İletişim mesajı “ÇÖZÜM SENSİN” dir.

Altın Kayısı Girişimi'nin ilgili kurumların, görev alacak kişilerin bilgilendirilmeleri, ortak ve kesin bir inanç düzeyine sahip olmalarının sağlanması, kamu oyunun, bölgesel ve ulusal aktörlerin girişim lehine taraftar kılınmaları, ulusal lobi çalışmalarında etkinliğin artırılması, yerel kamuoyunun konuya ilgili ve taraftar kılınması ve sürekli bilgilendirilmesi için gerekli sunum, açıklama, toplantı ve yayınların yapılması, materyallerin oluşturulması ve dağıtılmasını sağlayacak birimdir. Tüm bunların başarılı ve hedeflere ulaştıracak biçimde gerçekleştirilmesini sağlayacak hem genel bir iletişim planı oluşturulmasını hem de spesifik konularda (ör: MAGEKOM işleyişinin başarısı için iç işleyiş iletişim planı, kayısının iç

pazarının genişletilmesi için iletişim planı vb) iletişim planlarının oluşturularak yürütülmesini gerçekleştirir. Bir tür iletişim, yayın ve halkla ilişkiler ofisi gibi çalışır.

İLETİŞİM UYGULAMLARI BİRİMİ
AKGİTAB
ALTIN KAYISI GİRİŞİMİ İLETİŞİM VE TANITIM BİRİMİ
Altın Kayısı Girişiminin kamuoyuna sunumu ve tanıtımını gerçekleştirir. İletişim planları geliştirir, yerel medya ve kamuoyu oluşturucuları ile kesintisiz iletişimi planlar ve yürütür. Her türlü yayın ve materyalin oluşturulmasını ve dağıtılmasını sağlar
İletişim ve Medya'dan sorumlu en az 2 kişiden ve en z bir tecrübeli halkla ilişkiler uzmanından oluşur. Ve ayrıca gönüllü Basın mensubu ve iletişimcilerden oluşur
ÇÖZÜM SENSİN

3.2.3.8 YARATICI İSTİŞARE PLATFORMU

MAGEP-MALATYA GELİŞİM PLATFORMU

Yaratıcı fikirlerin tartışıldığı, genel istişare ve danışma platformu işlevi görecektir açık bir tartışma platformudur. 4 ayda bir Malatya içinde veya dışında toplanır. Altın Kayısı Girişiminin istişari ortak akıl platformudur. 1 koordinatör sekreter ve MAGEP toplantısını üslenen kurumdan en az bir koordinatör üyeden oluşan Koordinasyon Kurulu eliyle toplantıya çağrılır ve yönetilir. Amacı değişik tecrübe ve birikimlere sahip Malatyalılar'ın şehrimiz ve bölgemiz ile ilgili fikirlerini almak, ortak bir fikri düşünsel etkileşim havuzu oluşturmak, yeni fikirler ve önerileri toplamak, gelişmelerin yansımalarını ölçmek, yeni yetenek ve uzmanlaşmış kişileri keşfedecek bir zemin oluşturmaktır. İletişim mesajı "AKLIN YOLU BİRDİR" dir.

YARATICI İSTİŞARE PLATFORMU
MAGEP
MALATYA GELİŞİM PLATFORMU
Yaratıcı fikirlerin tartışıldığı, genel istişare ve danışma platformu işlevi görecek açık bir tartışma platformudur. 4 ayda bir Malatya içinde veya dışında toplanır. Altın Kayısı Girişiminin istişari ortak akıl platformudur.
1 koordinatör sekreter ve MAGEP toplantısını üslenen kurumdan en az bir koordinatör üyeden oluşan Koordinasyon Kurulu eliyle yönetilir.
AKLIN YOLU BİRDİR

3.2.3.9 ALTIN YÖNETİM BİRİMİ

MAGEKOM-MALATYA GELİŞİM KOORDİNASYON MERKEZİ

Stratejik planlar geliştiren, yapılacak uygulamaların planlamasını yapan, uygulamalar için ihtiyaç duyulan her türlü yapılandırma, koordinasyon, uygulama kontrol ve stratejik yönlendirmeleri oluşturan ve Genel Koordinatör eliyle yürüten temel yönetici çatıdır. Esasta tüm uygulamaların stratejik plana uygun gerçekleştirilmesini gözetir. İletişim mesajı “ALTIN YÖNETİMİN 44. FORMÜLÜ” dür.

Altın Kayısı Girişimi içinde yer alan kurum ve kuruluşlar ile STK’ları temsil eden delegelerden teşkil edilecek yılda bir kez toplanan bir kongre ile belirlenen 7 kişilik yönetim kurulundan müteşekkil bir yapı olmalıdır. Bu 7 kişilik yönetim kurulu; 1 kamu kontenjanı, 1 STK kontenjanı, 1 meslek örgütü kontenjanı, 1 medya kontenjanı, 1 üniversite kontenjanı, 1 teknik adam kontenjanı ve 1 iş örgütü kontenjanından seçilecek, Altın Kayısı Girişimi’ne tam inanlı ve yetkin kişilerden oluşturulmalıdır. Tüm yürütme Genel Koordinatör eliyle MAGEKOM YÖNETİM KURULU adına gerçekleştirilir. Genel Koordinatör MAGEKOM’un oy hakkı olmayan doğal üyesidir.

ALTIN YÖNETİM BİRİMİ
MAGEKOM
MALATYA GELİŞİM KOORDİNASYON MERKEZİ
Stratejik planlar geliştirme, Uygulama planlama, Yapılandırma, Koordinasyon, Uygulama kontrol ve yönlendirme merkezi. tüm uygulamaların stratejik plana uygun gerçekleştirilmesini gözetir.
ALTIN YÖNETİMİN 44. FORMÜLÜ

3.2.3.10 GENEL KOORDİNATÖRLÜK

Altın Kayısı Girişiminin yürütücü başkanlığını Genel Koordinatör yapar. Göreve uygun ehil bir kişi MAGEKOM tarafından bu görev için seçilir. MAGEKOM yönetim kurulunun oy kullanmayan doğal üyesidir. Tüm yapılanmayı yönetecek, kurumlar arası ilişkilerde etkinliğe elverecek yetkilerle donatılmış, gerekli temsil yetkilerine sahip bir yöneticidir. Bu görevi yürütecek kişinin planlama ve yönetimden anlayan, sosyal ilişki düzeyi yüksek, kurumlar arası ince ve dengeli ilişkiler yürütebilecek, etkili, güvenilir, yetenekli ve hedeflere inancılı, mümkünse benzer tecrübe süreçlerinden geçmiş birinin belirlenmesinde yarar vardır. Genel Koordinatörlükte MAGEKOM faaliyetleri ile AKİL 7 faaliyetleri için gerekli alan ve ilgili çalışan bulunur. Gerekli olduğu kadar birim irtibat sorumlusu (her bir birim için olmak üzere toplam 7 eleman) ve bilgi işlem vb birimleri bulunur. AREKAM, PUM, KADEFON, KAMUKOM, AKGİTAB VE MAGEP Genel Koordinatörlük bünyesinde faaliyet gösterirler.

YEDİ AKİL ADAM

AKİL 7 KONSEYİ-AKİL ADAMLAR KONSEYİ

Ön açıcı, sözü geçen siyasi, iş adamı, akademisyen, kamu emeklisinden oluşan, Ombudsmanlık, hakemlik, nüfuz ve saygınlık ve üstün temsil yeteneği sergileyecek; kişisel çıkar ve fayda peşinde olmayıp, almaktan çok vermeye yatkın, yüksek ahlaki prensiplere bağlılık gösterecek ve bunları gözeticek, saygın, tecrübeli, sözü dinlenir mümeyyiz 7 kişiden oluşacak. Vizyonun sahibi, temsilcisi ve savunmacısı Akil Adamlar Konseyi'dir. MAGEKOM üyesi kurumların aday bildirme yoluyla belirlenen adayların MAGEKOM yıllık kongresinde seçilmesi suretiyle akil 7 konseyi oluşturulur. Temel işlevi girişim lehine nüfuz oluşturma ve kullanma, gerekli durumlarda yüksek hakemlik yapma, lobi faaliyetleri yürütme, bölgesel organizasyonlarda eş güdüm sağlama, devlet organlarında gerekli girişimlerin yapılmasıdır. İletişim mesajı "TECRÜBE BÜYÜK HAZİNE" dir.

ÖNCÜ 7 AKİL ADAM
AKİL 7 KONSEYİ
AKİL ADAMLAR KONSEYİ
Ön açıcı, sözü geçen siyasi, iş adamı, akademisyen, kamu emeklisinden oluşan, Ombudsmanlık, hakemlik, nüfuz ve saygınlık ve üstün temsil yeteneği sergileyecek; kişisel çıkar ve fayda peşinde olmayıp sosyal sorumluluk sahibi olacak yüksek ahlaki prensiplere bağlılık gösterecek ve bunları gözetecek saygın tecrübeli, sözü dinlenir 7 kişiden oluşacak. TECRÜBE BÜYÜK HAZİNE

3.2.3.11 TAMAMLAYICI KURUMLAR

Tamamlayıcı kurumlar, Altın Kayısı Girişimi'ni kurumsal vizyonlarının parçası haline getirecek, planlama, bütçeleme ve uygulamalarını Altın Kayısı Girişimi hedefleri ile uyumlulaştırarak Altın Kayısı Girişimi içinde kurumsal olarak yer alması elzem kurum ve kuruluşlardır.

TAMAMLAYICI KURUMLAR
ÜNİVERSİTE
BÖLGESEL KALKINMA AJANSI
MALATYA VALİLİĞİ
MALATYA BELEDİYESİ
MİLLETVEKİLLERİ
MTSO
MİAD
MASTÖB
KOSGEB
KAYISI BİRLİK

3.2.3.11.1 ÜNİVERSİTE

Üniversite temel araştırma kurumu olarak araştırma, eğitim, danışmanlık çalışmalarını yürütür, gerekli yeterlikte akademisyen, araştırmacı, eğitimci, danışman yetiştiren ve tahsis eden bir kurum olarak temel rolleri üslenecek kurumdur. MAGEKOM'u bünyesinde mekânsal olarak barındırabilir. İnönü üniversitesi ve Turgut Özal tıp merkezinin bir ar-ge ve teknoloji yönlendirme üssü olarak organize edilmesi ve bu temel amaca kilitlenmesi gerekmektedir.

3.2.3.11.2 BÖLGESEL KALKINMA AJANSI

Henüz kurulmaktadır. Araştırma, yerinde planlama, yönlendirme ve kaynak tahsis etme, temel oluşum sebebi olduğundan Altın Kayısı Girişimi ile varlık sebebi aynı olan en önemli bir kamu oluşumudur. Altın Kayısı Girişimi, Bölgesel Kalkınma Ajansı ile tamamlayıcı bir işbirliği mimarisi oluşturmak yoluyla ajanstan çok değerli katkılar alabilir. Aynı şekilde Altın Kayısı Girişiminin varlığı durumunda Bölgesel Kalkınma Ajansı işlevlerini yerine getirmek için iyi bir ortak ve muhatap bulmuş olacaktır.

3.2.3.11.3 MALATYA VALİLİĞİ

Altın Kayısı Girişiminin kamu ile koordinasyonu ve uyumunu gözetecek en önemli kurum ve en üst yerel siyasi otoritedir. Ancak sivil yapılar ile kamu kurumlarının ortak hedefler için uyumlu çalışması arzusu ile var olabilecek Altın Kayısı Girişimi'nin aksaksız işlemesi ve sürdürülebilir bir yapı olarak varlık kazanabilmesi için gerekli kamu iradesini en tepeden üreten ve yayan kurumdur. Altın Kayısı Girişiminin başarısı için kamu tarafındaki etkin

otorite, sivil taraftaki bir arada tutucu ve hakem kurumdur. Diğer kamu kurumlarının Altın Kayısı Girişimi içinde yer almaları ve yararlı katkılar üretmelerinin sağlanmasında ileriye dönük garantör kurumdur. Altın Kayısı Girişimi için varlığı ve inancı elzemdir. Altın Kayısı Girişimi sebebiyle bölgedeki herkesi uyumlu ve istikrarlı yönetmekle görevli en yüksek kamu otoritesi etkin kurumları ortak bir hedef etrafında buluşturarak kamu otoritesinin etkinliğini ve verimini artıran bir yapı ile çalışma fırsatı yakalamış olacaktır.

3.2.3.11.4 MALATYA BELEDİYESİ

Yapılacak çalışma sonuçta bir kent gelişim uygulamasıdır. Uygulanacak plan ise kentsel dönüşüm planıdır. Kentsel dönüşüm planının birçok ayağının esas uygulayıcısı ise yerel yönetim yani belediyedir. Altın Kayısı Girişiminin en önemli uygulama ayağını Malatya Belediyesinin uygulayacağı Kentsel Dönüşüm Projeleri oluşturacaktır. Kentsel dönüşümün geleceğe dönük bir vizyona dayalı olarak gerçekleştirilmesi için Malatya Belediyesi önemli ortaklar, etkin ve kolaylaştırıcı bir yapı bulmuş olacaktır.

3.2.3.11.5 MİLLETVEKİLLERİ

Ulusal inisiyatif gerektiren konular ancak lobi faaliyetleri ile gerçekleştirilebilecek hususlar olarak ortaya çıkmaktadır. Lobicilikte ise milletvekillerimiz bölge vekiller ile birlikte en önemli rolü üstlenecek kişiler olarak belirginleşmektedir. Altın Kayısı Girişimi'nin hükümet, meclis, bakanlıklar ve ilgili kurumlarda en etkili bir şekilde temsili ve girişim lehine kamuoyu ve medya etkinliğinin sağlanması konusunda Milletvekillerine çok iş düşeceği muhakkaktır. Altın Kayısı Girişimi milletvekillerine başararak puan toplayacakları birçok iş ve verimli bir şekilde yarışacakları hizmet alanları oluşturmalarını sağlayacak önemli bir girişimdir. Varlıklarına zenginleştirici bir anlam katan, gelecek hedefleri oluşturmalarını sağlayacak belirgin bir zemin sağlayacaktır.

3.2.3.11.6 MTSO

Malatya sanayi ve ticari hayatının esas temsilcisi, Altın Kayısı Girişiminin önemli bir katılımcısıdır. Yerel iş dünyası adına Altın Kayısı Girişimi içinde araştırma, veri sağlama, uygulama önerileri ile etkinlik ve zenginlik katacak kurumdur. Altın Kayısı Girişimi bünyesinde gerçekleştirilecek yatırım ve iş uygulamalarının başarı ile yürütülmesinde en önemli yerel aktördür. Altın Kayısı Girişimi ile MTSO varlık sebebi olan ticari iş birliği ve gelişmenin örgütlenmesi amacına uygun bir yapı ile işlerini kolaylaştıran bir iş birliği yapma fırsatı yakalamış olacaktır.

3.2.3.11.7 MİAD

Malatya dışındaki iş adamı ve sanayicileri temsil eden MİAD Malatya'nın geleceğini şekillendirecek planlama, dönüşüm ve yatırım uygulamaları içinde önemli işlevler görecektir bir kurumdur. Bölgeye bölge dışı birikim ve zenginliğin aktarılması, yatırım uygulamalarının başarıyla gerçekleştirilmesi ve kurumsal temsil gücü ve etkinliğinin Altın Kayısı Girişimi lehine seferber edilmesi gereken bir kurumdur. Altın Kayısı Girişimi içinde yer almakla MİAD, varlığına uğrunda çaba sarf etmeye değer yerel bir vizyon kazanmış

olacaktır. Yatırımlarının bir kısmı Malatya’da olan sanayici ve iş adamlarımızın kollarlanması ve desteklenmeleri için gerekli gelecek vizyonu olan güçlü yerel bir yapıya omuz vermiş olacaktır. Ayrıca kendi memleketlerinde yatırım yapmak isteyen iş adamlarının önünü açacak bir girişimin önünü açmış olacaktır. Bu anlamda tüm Malatyalı iş adamlarının iş örgütü haline gelecek MİAD’ın iş dünyasına yönelik tüm plan ve uygulamalarda rol alması, Altın Kayısı Girişimini birikimleri ve imkânları dâhilinde desteklemesi gerekmektedir.

3.2.3.11.8 MASTÖB

Malatyalı sivil toplum kuruluşlarını bir araya getiren çatı kurum olarak ortaya çıkmış olması sebebiyle Altın Kayısı Girişimi’ne sivil katılım ve desteği sağlayabilecek ana kurumlardan biri olarak görünmektedir. Yapısı ve iç işleyişinin yeniden düzenlenmesi halinde Altın Kayısı Girişimi’nin en önemli yerel çatı örgütlerinden biri haline gelebilir. Tüm sivil toplum örgütlerinin desteğini gerektiren Altın Kayısı Girişimi içinde MASTÖB’ün yer alması gerekmektedir. Altın Kayısı Girişimi MASTÖB’e bir gelecek vizyonu sunacak, bir araya getirmeye çalıştığı STK’lara ortak amaçlar sunmasını sağlayarak MASTÖB çatısı altında birlikteliğin devamına katkı sağlayabilir.

3.2.3.11.9 KOSGEB

Yerel destek, danışmanlık ve teşvik uygulamalarında ilgili bakanlık ve kurumlar ile uyumlu çalışmalar yürütülmesini sağlayacak en hayati kamu birimlerden biridir. Ayrı bir kanuna tabi resmi oluşum olduğu için KAMUKOM aracılığıyla Altın Kayısı Girişimi ile entegre çalışmalar üretmesi durumunda KOSGEB, hem varlık sebebine uygun bir muhatap yapı ile iş birliği imkanı yakalamış olacaktır, hem de çalışmalarına çeşitlilik ve kolaylık sağlayan ciddi bir destekçi kurum bulmuş olacaktır. Altın Kayısı Girişiminin KOSGEB eliyle yürütülen çalışmaları tekrar etmesine gerek yoktur. KOSGEB’in faaliyet alanlarına giren her şey ortak planlama ve iş birliği çerçevesinde uyumlulaştırılarak çok rahat sürdürülebilir.

3.2.3.11.10 KAYISI BİRLİK

Malatya’nın uluslar arası bilinen tek markası kayısıdır. Malatya’da dar gelirli gruplar arasında sosyal refahın yaygınlaşmasının temel unsuru kayısı üretimi ve satışlarıdır. Şehrimizin maskotu olmuş ve uluslar arası bilinirliği oluşmuş kayısı ile ilgili yapılacak çalışmalarda Kayısı birlik Mutlaka yer alması gereken bir kurumdur. Altın Kayısı Girişimi çerçevesinde kayısının iç tüketiminin artırılması, uluslar arası pazar payının geliştirilmesi için yapılacak çalışmalarda belki yüklenici kurum, kayısı üretiminin geliştirilmesi ve kayısı üreticilerine yönelik çalışmalarda varlığı gereği etkin rol alabilecek bir kurum olarak görünmektedir. Altın Kayısı Girişiminde yer almak Kayısı Birlik için, Malatyalılar için artık sorun çağrıştıran bölgesel temel bir ürünün tanıtım, satış ve üretiminin iyileştirilmesinde ortak bir işbirliği organizasyonu içinde bulunmak olacaktır.

3.2.3.12 HANGİ KURUMLAR, HANGİ MEKANİZMALAR İÇİNDE NASIL YER ALACAK ?

Altın Kayısı Girişimi içinde kurumsal olarak yer alacak kurumlar “Altın Kayısı Girişimi Kongresi”ni oluştururlar. Girişimin temsil, yönetim ve karar mekanizmalarında kurumsal

olarak temsilcileri vasıtasıyla, bazı uygulama mekanizmalarında sadece temsilcileri veya görevlileri vasıtasıyla yer alan kurumlar Altın Kayısı Girişim Grubu'nu oluşturur. Grup Altın Kayısı Girişiminin oluşması için elzem olan girişimin ortak vizyonunu sonuna kadar benimsemiş ve de gereken iç düzenlemeleri yapmış, üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmeye istekli kurumlardan oluşur. Bu anlamda görev ve sorumluluk almayan kurumlar Altın Kayısı Girişimi Kongresi üyesidirler. Yani girişim grubu dışındaki kurum ve kuruluşlar ile grubu oluşturan kurumların bütünü Altın Kayısı Girişimi Kongresine üye olarak Altın Kayısı Girişimi içinde yer alırlar. Ancak Altın Kayısı Girişim Grubu, belirtilen evsafıya uygun olan kurumlar arasından Altın Kayısı Girişimi Kongresinde belirlenmek ve seçilmek suretiyle oluşur.

MAGEKOM, Altın Kayısı Girişimi içinde yer alan kurum ve kuruluşlar ile STK'ları temsil eden delegelerden teşkil edilecek yılda bir kez toplanan Altın Kayısı Girişimi Kongresinde belirlenen 7 kişilik yönetim kurulundan müteşekkil bir yapıdır. Bu 7 kişilik yönetim kurulu; 1 kamu kontenjanı, 1 STK kontenjanı, 1 meslek örgütü kontenjanı, 1 medya kontenjanı, 1 üniversite kontenjanı, 1 teknik adam kontenjanı ve 1 iş örgütü kontenjanından seçilecek, Altın Kayısı Girişimi'ne tam inancılı ve yetkin kişilerden oluşturulur.

AKİL7 mümeyyiz 7 şahsiyetin Altın Kayısı Girişimi Kongresi üyesi kurumlar tarafından önerilmesi ve Altın Kayısı Girişimi Kongresinde seçilmesi ile oluşturulur.

Tüm diğer yapıların yöneticileri MAGEKOM yönetim kurulu tarafından seçilir ve bu yöneticilerin önerdiği kişiler arasından uygun görülenler birimlerde görevlendirilirler.

3.2.3.13 NASIL BİR YAPILANMA SÜRECİ İLE OLUŞTURULMALIDIR?

Altın Kayısı Girişimi bir grup STK ve kamu kurumunun bağlayıcı katılımcılığını gerektirmektedir. Farklı var oluş sebebi olan bir birinden farklı kurumların ortak bir amaç etrafında bir araya gelerek oluşturacakları bir organizasyondur. Başarı ya da aksaklık her kurum için ortak olacaktır. Bu yüzden bu organizasyonda olması gereken vazgeçilmez kurumların arzulu ve işbirliği yapmaya istekli olmaları gerekmektedir. Bunun için öncelikle girişim organizasyonu içinde yer alacak kurumların Altın Kayısı Girişimini iyi anlamalı, kurum olarak, tüm plan ve uygulamalar içinde kendi rol ve görevlerini iyi bilmeli, ayrıca vizyon, misyon, strateji ve faaliyet planlamalarını Altın Kayısı Girişiminin gereklerine göre yeniden biçimlendirmelidirler. Altın Kayısı Girişimi içinde yer almaya karar verdiği halde içyapısında bu girişime uygun düzenleme yapmayan kurumlar büyük ihtimalle kendi içlerindeki sorunları sebebiyle ortak sorumluluklarını yerine getirmekte zorlanacaklardır.

Altın Kayısı Girişimi içinde yer alacak kurumları iki temel sorun beklemektedir:

Kurumlar arası uyumsuzluk ve sürtüşme oluşması,

Yükümlülükleri yerine getirmeyi engelleyecek biçimde kurum içi aksaklıklar ve sorunlar çıkması.

Altın Kayısı Girişimi içinde yer alacak kurumları iki temel sorunu aşmaları için gerekli isteklilikte olmaları ve içyapılarını da bunları çözecek biçimde düzenlemelidirler.

Altın Kayısı Girişimi içinde yer alacak diğer kurumlar ile tam bir iş birliğini ve bunun sürekliliğini sağlayacak en önemli hususlardan biri de bu girişimde yer alacak kurumların yeterli kurumsallaşma düzeyinde olmaları gerektiğidir. Çok başlı yönetimler, değişen yönetimlerle birlikte ortak girişim vizyonunun kayba uğraması ve önemsizleşmesi gibi sorunlar için de çözümler düşünülmelidir.

Altın Kayısı Girişimi içinde yer almanın gerektirdiği yükümlülükleri yerine getirmek için gereken yeterli iç düzenlemeleri yapmayan kurumlarda bu gibi sorunlar yaşanması büyük bir ihtimaldir. Bu yüzden bu girişim içinde yer alacak kurumların hem girişimini ortak vizyonunu sonuna kadar benimsemek ve sürdürmek, hem de gereken iç düzenlemeleri yaparak istekli bir biçimde yer alacaklarına dair karşılıklı sözleşme ya da ant yapmalarında büyük yarar vardır. Bu hem kamuoyunun denetleyici rolünü devreye sokacaktır, hem de günübirlik sorunların tüm bir bölgenin geleceğini etkileyecek biçimde başka birçok şeyi etkilemesini zorlaştıracı bir önlem işlevi görecektir. Ancak isteksizleşen hiçbir kurum zorla bir sürecin parçası olarak tutulmaz. Bu yapılanmada yer alan başka diğer kurumları da etkileyecek bir hal alabilir. Bu yüzden Altın Kayısı Girişiminin bekasını önceleyecek biçimde, girişimden ayrılma biçim ve şartları da başından belirlenmelidir. Oluşum sözleşmesi ya da ant da bu mutlaka yer almalıdır.

Bu anlamda önemli bir zorluk ortaya çıkmaktadır o da; kamu kurumlarının oturmuş kurumsal işleyişlerinin en azından bir kısmını yeniden düzenlemelerini gerektirecek, hukuki ve yasal düzenlemeleri gerektiren bir iş birliği biçimi ihtiyacının olmasıdır. Bu sorun, hükümetin bu girişimin gerekli, yararlı ve şart olduğunu benimseyerek gerekli izin, hukuki ve yasal düzenlemeler için taraf olması ve gerekenleri yapmasının sağlanması yoluyla aşılabılır. Bunun için Altın Kayısı Girişiminin hükümet ve ilgili diğer kurumlar (Ör: DPT, AB Genel Sekreterliği, Kalkınma Bankası vb) nezdinde tanıtılması, ikna edilmeleri ve taraf kılınmalarının sağlanması gerekmektedir. Bu konuda başarılı olmanın temel şartı Altın Kayısı Girişiminin katılımcı kuruluşlarının bu girişimi yeterince sahiplenmeleri ve kendi sorumluluk alanlarında kuvvetli bir şekilde savunmalarıdır. Yani Altın Kayısı Girişiminde yer alacak kuruluşların ilk görevleri ve başarıları gereken ilk şey hükümet ve ilgili kurumların desteğini sağlamak olacaktır.

Altın Kayısı Girişimi ancak yasal ve hukuki düzenlemelerin yapılması ile hukuki bir hüviyete kavuşabilir. Bu konuda bölgesel kalkınmayı dengeli gelişimin temeli olarak gören hükümet programları, kalkınma planları ve AB vizyonunun Altın Kayısı Girişimi lehine fırsatlar sunduğu bir gerçektir. Önemli olan girişim grubunun kararlılığını belli ederek, hedeflerine ulaşmak için gerekli hukuki ihtiyaçlarını, himaye ve katkıyı ve hatta kaynak desteklerini sağlama başarısını ilk elde göstermesidir.

3.2.3.14 İLİŞKİ ÇEVRESİNİN TARİFİ VE BU ANLAMDA GİRİŞİMİN BÖLGESEL VE ULUSAL YAPILARLA İRTİBATI ?

Altın Kayısı Girişiminin hem kendi içine yönelik ve yerel olarak, hem de dışarıya yönelik bölgesel, ulusal ve uluslar arası kurumlarla ilişkileri olacaktır. Altın Kayısı Girişiminin kendi içine yönelik ilişkileri yapılanmasında göz önünde bulundurulduğundan bu aşamada değerlendireceğimiz bir husus değildir. Ancak bölgesel oluşumlar, ulusal yapılar ve uluslararası ilgili kurumlar ile ilişkiler sürdürmesi gereken ilişkilere değinmekte yarar vardır.

Altın Kayısı Girişimi varlığının gereği olarak hükümet, ilgili Bakanlıklar, DPT, Kalkınma Bankası, AB Genel Sekreterliği, KOSGEB Başkanlığı, henüz oluşturulan Bölgesel Kalkınma Ajansı vb kurumlar ile ilişkileri olacaktır. Bu ilişkiler ilk aşamada tanıtım ve kabul görme, sonrasındaysa ihtiyaç ve taleplerin karşılanmasını sağlama biçiminde cereyan edecektir. Bu kurum ve kuruluşlarla ilişkiler temsil ve talep noktasında AKİL 7 aracılığıyla, devam ilişkileri ve teknik düzeyde ise Altın Kayısı Girişimi Genel Koordinatörlüğü eliyle yürütülür. Resmi talep, anlaşma, karşılıklı yükümlülük oluşturma ancak MAGEKOM Yönetim Kurulu kararlarıyla oluşturulabilir.

3.2.3.15 GİRİŞİMİN OLUŞUM VE GELİŞİM STRATEJİSİ, TAKTİK TUTUMLAR

Altın Kayısı Girişimi'nin şu aşamalarla oluşturulması ve geliştirilmesi gerektiğini değerlendirmekteyiz:

3.2.3.15.1 Oluşum Stratejisi:

Öncelikle ilgili yerel kurumların bilgilendirilmesi,

Altın Kayısı Girişiminin kamuoyunda tartışmaya açılması ve olgunlaştırılması,

Girişimde yer alacak kurumların karar vermeleri ve gerekli ön iç düzenlemeleri gerçekleştirmeleri,

Girişimde yer alacak kurumların ne şekilde yer alacaklarının belirlenmesi,

Doğrudan yasal dayanak oluşturulana kadar iş görür hukuki bir yapı belirlenmesi,

Karşılıklı anlaşmalarla girişimin başlatılması ve geçici hukuki yapının ve organizasyonun oluşturulması, öncelikli ihtiyaçlar için kaynak oluşturmak amacıyla fon oluşturulması, görev alacak kişilerin belirlenmesi, görevlendirilmeleri ve faaliyetlerin başlatılması(bu yapı kurulmakta olan bölgesel kalkınma ajansı ile tamamlayıcı bir işbirliği mimarisi oluşturmak biçiminde de olabilir),

Altın Kayısı Girişimi uygulama planının oluşturulması,

Hükümet, Cumhurbaşkanı, Meclis Başkanı, DPT, Kalkınma Bankası gibi kurumlar nezdinde tanıtım, yasal yapı oluşturulması ve desteklenmesi için gerekli girişimlerde bulunulması,

Yerel kamuoyu nezdinde tanıtım ve bilgilendirme etkinlikleri yapılması,

Altın Kayısı Girişimi'nin İşleyiş Sürecinin Olgunlaştırılması,

Bölgesel yapılanma (Elazığ, Malatya, Adıyaman Bölgesel Orta Merkez Planlaması) ve EMABOM Girişimlerinin (Malatya'da Altın Kayısı Girişimi zaten varlık kazanmış olacaktır, Elazığ BOM Girişimi, Adıyaman BOM Girişimi) oluşturulması çalışmalarının başlatılıp yürütülmesi,

EMABOM Planının oluşturulması

Bölgesel kalkınma ajansının EMABOM planlamasını vizyonunun parçası haline getirmesinin sağlanması,

EMABOM Girişimleri'ne ulusal ve bölgesel desteğin sağlanması

EMABOM halka şehirler ile gerekli iş birliği mekanizmalarının oluşturulması

Yukarıda ana hatlarıyla tarif ettiğimiz süreç başarı ile işler hale geldiğinde kısa vadeli sonuçlar hemen gözlenmeye başlayacak, uzun vadeli sonuçların çok da uzun olmayan vadelere gerçekleşmeye başladığı görülecektir. Çünkü **“birlikten güç doğar”**.

3.2.3.15.2 Taktik Tutumlar:

Altın Kayısı Girişimi başlangıçta sadece ilgili kurumlar nezdinde tartışmaya açılır, geniş bir kamuoyu oluşturulmasına bu aşamada gerek yoktur. Sadece ilgili kurum ve kuruluşların gündemlerine almalarını ve tartışmasını sağlayacak kadar gündem oluşturulması yeterlidir.

Kamuoyunda tartışmaya açılan Altın Kayısı Girişimi için eş zamanlı olarak Başbakan, DPT gibi kurumlara ön sunumlar yapıp destekleri istenebilir. Böylece Altın Kayısı Girişimine karşı mütereddit davranacak muhtemel kurum ve kişilerin daha hızlı karar vermeleri sağlanabilir.

Girişim içinde yer alacak hiçbir kurumun ısrar edilerek dâhil edilmelerine gerek yoktur. Bu sağlıksız bir yapılanma oluşmasına sebep olabilir. Oluşturulan sağlam yapının ve ortak gelecek vizyonunun çekiciliğini kavrayan ve hedefleri gerçekleştirmeye istek duyan kurumlarla yola çıkılmalıdır. Böyle bir ortak arzu ve kararlılık olmadan zaten Altın Kayısı Girişimi başarıya ulaşamaz. Bu durumda Altın Kayısı Girişimi başka iyi şeyleri tetikleyecek öneriler bütünü olarak kalır. Buna da razı olunmalıdır. Kimseyle pazarlık edilerek veya ısrarlı rıza üretmek yoluyla böylesine bir işe kalkışılmaz. Ama yeterli miktarda ve yeterli kararlılıkta kurum yer alması kaydıyla bazılarının sonradan katılabilecekleri de hesaba katılarak girişim başlatılabilir. Ancak tavsiye edilmez. Bunun yerine ya daha iyi bir girişim planlanmalı ya da yeterince ve doğru tartışma için zamana havale ederek girişim için uygun

bir olgunlaşma beklenmelidir. Girişime katkısı olmayacak hiçbir kurum ile çok ısrarcı da olsalar kurucu yapı içinde yer almamalı, ancak ilgili bir iş birliği mekanizması geliştirilerek dâhil edilmelidirler.

Altın Kayısı Girişiminin yasal bir statü kazanması zaman alabilecek belki de bazı zorluklar sebebiyle gerçekleştirilmesi mümkün olmayan bir süreç olabilir. Bu sebeple ilk elde oluşturulan ve geçici olacağı ön görülen hukuki yapı ve organizasyonun kalıcı gibi sağlam örgütlenmesi gereklidir. Altın Kayısı Girişimi'nin esas kurgusu özel bir hukuki çerçeveye sahip olacakmış gibi değil, kurumlar arası anlaşmalar ve istekliliğe dayalı bir kampanya gibi düşünülmüştür. Yani özel hukuki düzenleme yapılmasa dahi gönüllü girişim ortaklığı yoluyla zaten gerçekleştirilebilir.

MAGEKOM'da Şehrin ana karar ve uygulama temsil gücü olan kurumlar mutlaka temsil edilmelidir. Bu kurumlar adına yer alacak kişiler görev yaptığı birimi temsil edebilmeli, çalışmalara yeterli zaman ayırabilmeli, çalışmalara katkıda bulunmak bilgi ve birikim sahibi olmalıdır. Çalışmalara gönüllü katılmalıdır.

Altın Kayısı Girişimi için mutlaka TÜSİAD, MÜSİAD, TOBB gibi kurumların destek ve himayelerini kazanmak gerekir. Bunun için sadece tanıtım yapmak ve katılımcı kurumların kararlılıklarını göstermeleri yetecektir.

İGEME, ABİGEM, İŞGEM gibi iyi işleyen yapılar mutlaka Altın Kayısı Girişimine katkı yapan kurumlar olarak sürece dâhil edilmelidir.

Altın kayısı Girişimi, EMABOM girişimi olmadan da olabileceğinden ne zaman ve hangi kapsamda EMABOM uygulama aşamasına geçileceğine gelişmelere bakılarak karar verilmesinde yarar vardır. Malatya'da Altın Kayısı Girişimi işlevsellik kazanmadan EMABOM girişimine başlanmamalıdır. Zaten Altın Kayısı Girişimi sürecindeki tecrübeler EMABOM için ciddi bir birikim sağlayacaktır.

EMABOM planı ancak, EMA şehirlerinin ortak çaba ve katkıları ile oluşturulabilir. Malatya bir EMABOM planı ve uygulama süreci hazırlayarak sunma çabasına girmelidir. EMABOM içinde yer alacak her şehir bu girişim içinde yer alacak yetenek ve olgunlukta değilse eğer, bunu ihraç yoluyla oluşturamayız. Bu sebeple EMABOM mutlaka her bir girişimin oluşmasını müteakip şehirlerarası koordinasyon içinde oluşturulmalıdır.

EMABOM mümkün olmazsa eğer Altın Kayısı Girişimi bu şehirler ile iş birliği mekanizmaları ve kanalları oluşturmalıdır.

Bölgesel Kalkınma Ajansının önce Altın Kayısı Girişimini sonra da EMABOM'u bütün çalışmalarının odağına alarak çalışmalar yapması mutlaka sağlanmalıdır.

EMABOM mümkün olursa EMABOM ile komşu şehirlerarasında, mümkün olmazsa Malatya ile komşu şehirlerarasında mutlaka iş birliği mekanizmaları oluşturulmalıdır.

3.2.3.16 UYGULAMA ZAMAN ÇİZELGESİ

Altın Kayısı Girişiminin şu aşamalarla oluşturulacağını ön görmekteyiz:

3.2.3.16.1 I.FAZ

Bilgilendirme, tanıtım, tartışma ve karar verme süreçleri,

Altın Kayısı Girişim Grubu'nun oluşturulması ve gerekli anlaşmaların yapılması, her bir kurumun kendi iç işleyişini Altın Kayısı Girişimi'ne adapte etmesi süreci,

Kurulların oluşturulması (MAGEKOM, Akil7, KAMUKOM, Genel Koordinatör) bunun için Altın Kayısı Girişimi 1. Kongresi'nin yapılması,

Altın Kayısı Girişimi için uygun ofis tanzimi ve Altın Kayısı Girişimi'nde görev alacak kişilerin tespiti, gerekli anlaşmaların yapılması, görev ve yetki dağılımlarının yapılarak çalışmalara başlatılmaları,

Altın Kayısı Girişimi uygulama planının oluşturulması,

Hükümet, Cumhurbaşkanı, Meclis Başkanı, DPT, Kalkınma Bankası gibi kurumlar nezdinde tanıtım, yasal yapı oluşturulması ve desteklenmesi için gerekli girişimlerde bulunulması,

Yerel kamuoyu nezdinde tanıtım kampanyaları ve bilgilendirme etkinlikleri yapılması,

Altın Kayısı Girişimi'nin İşleyiş Sürecinin Olgunlaştırılması,

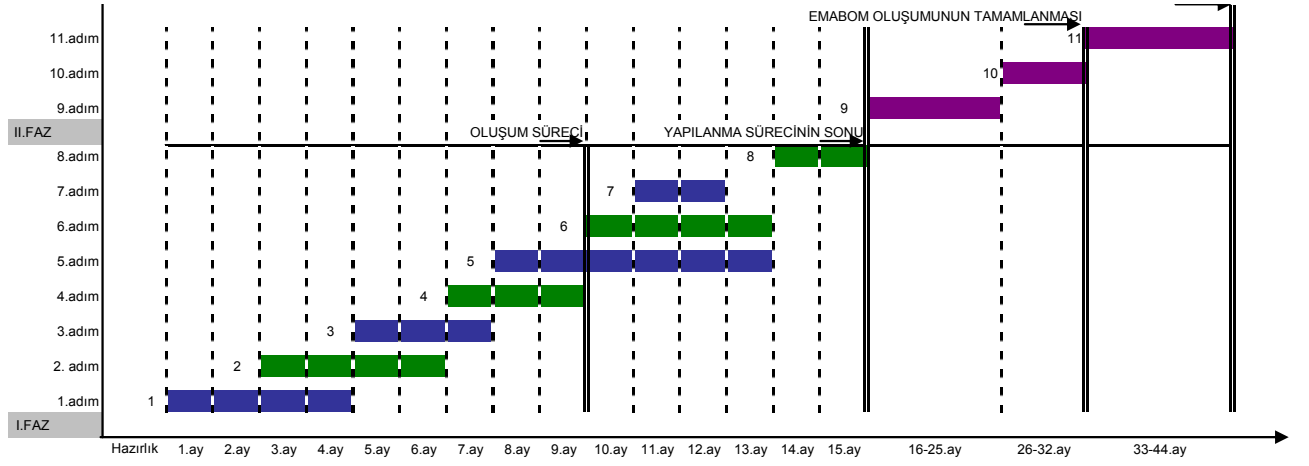
3.2.3.16.2 II. FAZ

EMABOM Girişimlerinin (Malatya'da Altın Kayısı Girişimi zaten varlık kazanmış olacaktır, Elazığ BOM Girişimi, Adıyaman BOM Girişimi) oluşturulması

EMABOM Planının oluşturulması

3.2.3.16.3 III. FAZ

EMABOM halka şehirler ile gerekli iş birliği mekanizmalarının oluşturulması

I.FAZ

1. Bilgilendirme, tanıtım, tartışma ve karar verme süreçleri,
2. Altın Kayısı Girişim Grubu'nun oluşturulması ve gerekli anlaşmaların yapılması, her bir kurumun kendi iç işleyişini Altın Kayısı Girişimi'ne adapte etmesi süreci,
3. Kurulların oluşturulması (MAGEKOM, Akil7, KAMUKOM, Genel Koordinatör) bunun için Altın Kayısı Girişimi 1. Kongresi'nin yapılması,
4. Altın Kayısı Girişimi için uygun ofis tanzimi ve Altın Kayısı Girişimi'nde görev alacak kişilerin tespiti, gerekli anlaşmaların yapılması, görev ve yetki dağılımlarının yapılarak çalışmalara başlatılması,
5. Altın Kayısı Girişimi uygulama planının oluşturulması,
6. Hükümet, Cumhurbaşkanı, Meclis Başkanı, DPT, Kalkınma Bankası gibi kurumlar nezdinde tanıtım, yasal yapı oluşturulması ve desteklenmesi için gerekli girişimlerde bulunulması,
7. Yerel kamuoyu nezdinde tanıtım kampanyaları ve bilgilendirme etkinlikleri yapılması,
8. Altın Kayısı Girişimi'nin İşleyiş Sürecinin Olgunlaştırılması,

II. FAZ

9. EMABOM Girişimlerinin (Malatya'da Altın Kayısı Girişimi zaten varlık kazanmış olacaktır, Elazığ BOM Girişimi, Adıyaman BOM Girişimi) oluşturulması
10. EMABOM Planının oluşturulması

II. FAZ

11. EMABOM halka şehirler ile gerekli iş birliği mekanizmalarının oluşturulması